NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
4 A
60

453 1

Henrici Falconij

TRACTATVS

DE PENSIONIBVS ECCLESIASTICIS, HIERONYMO GIGANTE FOROSEMPRONIENSI AVTORE.

Adiecta eſt in calce operis Tabula quæſtionum ſecundum ordinem quo ſunt annotatæ.

Poſt omnes qui de hac hucuſque materia tractarunt, eruditè & copioſe magis, hic Iur. Vtr. Doct. ſcripſiſſe videtur.

IN VIRTVTE

ET FORTVNA.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LVGDVNI,

Apud Gulielmum Rouillium ſub ſcuto Veneto.

1572.

43-4-A

AD LECTOREM.

Edere quos potui nunc fœtus, candide Lector,
En tibi, quo dantur quæſo legas animo.
Occurrent forſan quæ non laudanda putabis.
Corrige: quæ proſint ne lacerare velis.
Vtilitas noſtro nam ſi eſt fortaſſe libello
Parta tibi, noſtro parta labore venit.

REVERENDISSIMO ET Illuſtriſſimo Domino, Domino Benedicto Accolto Cardinali Rauennæ Domino ſuo Colendiſſimo, Hieronymus Gicas Iuris vtriuſque Doctor inoffenſam felicitatem vouet.

NIHIL vnquam minus eſſe hominis exiſtimani Accolte clariſſime, quàm quum aliis prodeſſe poſſis, id vel negare vel ſaltem nimia cunctione differre. Si quidem non natura ſolum ipſa nobis inſitum eſt, vt homo homini opitulari debeat, ſed & veterum philoſophorum autoritate, atque præceptis hoc ipſum admonemur. Et diuinus ille Plato teſtatur, non ſolum nobis ipſis natos eſſe, ſed noſtri ortus partem patriæ, partem amicis nos debere. Quum igitur amicorum precibus deuictus, quorum deſideriis obſequi ſemper ſtudui: quæ iam pluribus annis, dum in eccleſiaſtico ſacróque verſarer foro de Penſionibus eccleſiaſticis ſcripſeram, ad communem omnium vtilitatem in medium af-

ferre & calcographis imprimenda exhibere decreuiſſem, nunquàm mihi dubiũ fuit, quin haſce noſtras elucubratiunculas, ſi quando in lucem emitterem, eas tibi præcipuè dicarem. Tu igitur non modò princeps mihi ex omnibus occurriſti vnus, ſed planè ſolus, cui cũ plurimis honeſtiſſimíſque de cauſis plurimũ deberẽ eas dicarẽ vel pro tua in me ſingulari egregiáque beneuolentia, vel officio in te meo perpetuóque nexu, quibus tibi obſtringor, vel quòd præcipuum mihi ſemper fuit Quòd quum cæteris ornamentis quibus familia tua ſemper emicuit, præcipue tamen literarum ſtudiis ornatiſsima omni tempore extitit, Id verò Princeps facile teſtabitur Benedictus Accoltus auus tuus paternus, vir ſumma doctrina ſummaq; integritate præditus, qui de bello à Chriſtianis contra barbaros pro Chriſti ſepulcro, & iudæa recuperandis geſto, nõ minus docte quàm accurrate ſcripſit, & Franciſcus ille Accoltus eius frater, cuius ipſe pronepos exiſtis acutiſsimi vir ingenij. Qui iuris ſciẽtia adeò claruit, vt ætate ſua iureconſultorum Princeps nuncupari meruerit, cuius ingenij ac doctrinæ vires quales quantæ'que extiterint, tot præclara eius in vtroque iure commentaria poſteris relicta facile oſtendunt. Horum veſtigia ſecutus Petrus Accoltus patruus tuus, ita & ipſe iuris ſcientia præcelluit, vt inter priſcos illos Scæuolas, Pa-

pinianóſue,Vlpianóſque cõnumerari iure potue-
rit:quo factum eſt vt à Iulio ſecundo Pontifice
Maximo in Cardinalium numerum aſcitus Ro-
manam tot annis ſuis virtutibus illuſtrauit ec-
cleſiam. Accedis & ipſe demum hoc tempore
cuius excellens ingenium, probatiſſimos mores,
fidem,religionem,pietatem innatam,egregiám-
que liberalitatem,modeſtiã, probitatem, in pro-
ſperis prudentiam,in aduerſis conſtantiam, ani-
míque fortitudinẽ, nemo eſt qui nõ modò obſer-
uet,verùm etiam admiretur,& colat.Tu igitur
maiorum tuorum hæreditario quodam iure ve-
ſtigia ſecutus,bonarum artium ſtudiis adeò ope-
ram nauaſti, vt eloquentiæ etiam partes omnes
vigiliis,laboribus, ingenij acumine, aſſiduáque
exercitatione(quod ætate noſtra paucis accidit)
aſſecutus fueris : quo fit vt à nemine huius no-
ſtri ſeculi quamuis eloquentiſſimo ſupereris: &
cum quocũque doctiſſimo contendere, & de lau-
de certare poſſis.Hiſce tuis ornatiſſimis virtuti-
bus cõmotus ſummus ille pontifex Clemens ſepti
mus te ampliſſima cardinalatus dignitate decora
uit, ad quã euocatus, nõmodò vt plerũque faciũt
ad ſummos dignitatũ gradus euocati,veteres de-
ſpexiſti amicos, verùm illa tua ſolita & in-
comparabili magnanimitate quoſcunque viros
literatos,quoſque virtute excellere noſtri,nũ ſo-
lum benignè ſuſcipis, ſed ad te vocas: vocatos

non modò laude & gloria cumulas, ſed muneribus & ampliſsimis præmiis, quod tuum eſt, inuitas & decoras, quod vtique tibi immortalitatis nomen longè latéque apud poſteros comparauit. Has igitur Gigantis tui vigilias qualeſcunque ſint, pater ampliſsime, eo quo exhibentur animo ſuſcipias quæſo, méque ea qua ſoles incomparabili humanitate tua complectere, & patrocinio amplitudinis tuæ foue: quod ſi feceris, & morem inſtitutúmque tuum bene ſemper de omnibus promerendi ſeruaris, & me ad alia emittenda, quæ ſub incude ſunt, inflammaris. Bene vale, ex inclyta Ciuitate Venetiarum octauo Calendas Maij, anno à Chriſti ſeruatoris natiuitate.

M. D. XLII.

INSIGNIS ET ELEGANS TRACTATVS DE PENSIONIBVS ECCLESIASTICIS:

Non minus vtilis quàm neceſſarius, per conſummatiſſimum Vtr. Iur. Doctorem D. HIERONYMVM Gigãtem Foro ſempronienſem elucubratum.

Quid ſit penſio, & vnde dicatur.

QVAESTIO I.

1 *Diffinitio quid ſit.*
2 *Beneficium Eccleſiaſticum quid ſit.*
3 *Penſio regulariter aſsignatur in certa quantitate, non in quota.*
4 *Penſio per Epiſcopum ſine cauſa aſsignari non poteſt.*
Quæ ſint cauſæ ex quibus aſsignatur penſio.
5 *Beneficium Eccleſiaſticum eſt perpetuum, penſio autem temporalis.*
6 *Bona quæ dicantur eſſe de menſa.*
7 *Bona quorum directum dominium eſt Eccleſiæ, vtile alterius non dicuntur eſſe de menſa.*
8 *Feuda & emphyteuſis quæ ad Eccleſiam reuertuntur an dicantur eſſe de menſa.*
9 *Penſio vnde dicatur.*

SCRIPTVM eſt apud Ciceronē in primo Officiorum, ꝙ omnis quæſtio à diffinitione † proficiſci debet, vt ſciamus quid ſit id de quo diſputatur. Eſt enim diffinitio ſecūdū Boëtiū, oratio cuiuſcunq; rei ſubſtantiam demonſtrans: vt refert gloſſ. in l. omnis diffinitio. ff. de regu. iur. & quidditatē rei oſtendit: vt dixit Aret. in l. Moribus. col. ij. verſi. ij. nota argumentum. ff. de vulg. & pupil.

ſubſtitut.allegat text.in l.j.§.dolum.ff. de dolo. & Bald.in proœmio Decretalium diffinitionem eſſe dixit, propoſitionem ſubſtantiæ propriã qualitatem comprehendentẽ. Operæ pretium igitur eſt videre in primis Quid ſit penſio, de qua in preſenti tractatu agendum eſt: & vnde dicatur, Vlpiani iuriſconſulti conſilium ſequendo, qui in ſimili in l.j.ff.de inſti.& iur. Inquit, iuri operã daturũ prius noſſe oportet vnde iuris nomen deſcendat. Dicendum eſt igitur ſecundum Laur.in Clemen.j.de ſupplen.neglig. prælat.quòd Penſio eſt certa portio ex aliqua menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus nõ in perpetuum ſeparata. Iſtam diffinitionem refert & ſequitur Card.in d. Clem.j. in §.j.q.iij. Imo tamen ibidem col.iij.in verſi.circa ſecundam partem ampliat hanc diffinitionem dicens, ꝙ penſio eſt certa portio ex menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus non perpetuò ſeparata,& pendet à proprietate beneficij à quo extrahitur: ſicut vſusfructus à proprietate. allegat text.in c.fina.de pigno.& xvj.q.j.c. poſſeſſiones. & xij. q.ij.cap.quicunque. Prædicta diffinitio competit penſioni quatenus eſt cõmodum tẽporale nil ſpiritualitatis habẽs: & de iſta ſpecie penſionis agemus in præſenti tractatu noſtro. ſecus autem eſſet diffinienda Penſio, quando conſueuiſſet pro beneficio Eccleſiaſtico clerico aſſignari: tũc enim diffinitur ſicuti beneficiũ, vt dixit Card.in d.Clem.j.

2 † Qualiter autem diffiniatur beneficium Eccleſiaſticum, quia non eſt præſentis ſpeculationis, non pono: ſed vide Petr.de Anch.in c.j.de regu.iur.in vj.col.j.verſi. Venio ad quæſtionem. Innoc.& Hoſtien.in rubr.& in c.relatum.de præbend.Abb.in cap.de multa.eod.tit.& latè per Ioan.de Sylua doctorem vltramontanũ.in tractatu ſuo de benefi. q.j.& per Felin.in ca.in noſtra. colum.v. in verſicu.reſtant multa.de reſcript.& habetur per ſummiſtas rub.de præ-

3 bend.& digni. † Dicitur autem in dicta diffinitione, quòd Pẽſio eſt certa portio, quia regulariter aſſignatur in certa quãtitate nõ in quota, vt videbimus infra q.viij.& q.ix.

4 † Dicitur ex cauſa, quia per Epiſcopum aſſignari non poteſt ſine cauſa. Oldr.conſil.ſuo CCXXVI. Incipiente quidam Epiſcopus, & Petr.de Ancha.in conſi.CCLXXIIII. incipiẽte, quæſtio proponitur. Quinimo etiã per Papam regulariter non aſſignatur penſio ſine cauſa ſuper fructibus

bus beneficij:licet id facere poſſit cum ſit Dominus beneficiorum Clem.j.cum vulgaribus,vt lit.pend.de hoc tamē dicetur infrà q.vj. Quæ autem ſint cauſæ ex quibus Pontifex mouetur ad aſſignandum penſiones ſuper fructibus beneficiorum,dicas plures eſſe: prima, Ratio meritorum eius cui aſſignatur erga eccleſiam,ex qua cauſa etiā Epiſcopus penſionē aſſignare poteſt,de quo dicam infrà q.vj. alia cauſa eſſe poteſt vt prouideat clerico ad hoc vt ſuſtentari valeat,vel Cardinali, ſeu alicui alteri Prælato, vt ſtatum ſuum decentius valeat ſuſtinere, ſiue alia ſimili de cauſa: & iſtæ ſunt cauſæ lucratiuæ. Aliquæ ſunt cauſæ oneroſæ propter quas Pontifex ſæpe mouetur ad obſeruandas penſiones:vt puta quando alter litigantium ſuper beneficio cedit iuri,liti & cauſæ ad commodum alterius conlitigantis: & Papa tunc cedenti penſionem reſeruat ſuper fructibus illius beneficij vel alterius. Item quando quis renuntiat beneficio, & Papa illi ne nimium diſpendium patiatur penſionem reſeruat. aliæ poſſent aſſignari cauſæ quibus Papa moueri poſſet,ſed eas breuiati ſtudendo omittam. Quum & ſine cauſa Papa poſſe penſionem aſſignare non ſit dubium, de quo dicam infrà q.vj. Adde quòd Paulus de Roma in tract.ſuo de penſ.nuper in lucem edito plures cauſas ponit in j.q. dicti ſui tractatus,ex quibus Papa moueri poteſt ad reſeruationem penſionis

5 alicui faciendam.eum audire poteris.† Dicitur ad tempus ad differentiam beneficij Eccleſiaſtici quod perpetuū eſt. Penſio autē extinguitur regulariter mortuo Penſionario cui ſoluitur,ſicuti finitur vſufructus morte vſufructuarij. §.finitur. Inſtit.de vſufruc.nec tunc impetrari poteſt tanquam vacās.Beneficium autem Eccleſiaſticū cum ſit perpetuum,quū vacat impetratur & alteri confertur:de quo

6 vide infrà q.xij.† Quæ autem dicantur bona eſſe de menſa Abb.poſt Innoc.in c.vt ſuper.colum.iij.dicit quòd bona quorū proprietas & vtilitas ad Eccleſiam pertinet, & quæ fuerunt longo tempore in bonis Eccleſiæ dicūtur de menſa, quia neceſſitatibus menſæ & vtilitatibus Eccleſiæ & aliorum indigentium deſeruiunt.ſubdēs ibidem Abb. quòd ad iſta extenditur iuramentum prælati de non alienando bona Eccleſiæ, aſſerens idem eſſe de bonis nouiter

7 acquiſitis Eccleſiæ ex donatione vel legato.† Bona autem

quorum proprietas eſt Eccleſiæ, eorum autem alius habet vtile dominium, vt ſunt feuda & bona emphyteutica, non dicuntur de menſa: vt per Doct. in d. capi. vt ſuper vbi Innocent. Imo. Siculus & alij, & per Doct. vbi idem Siculus latè in Clement. j. de reſcript. † Nunquid autem feuda
8 & emphyteuſis quæ per generationẽ finitam vel non ſolutionem cenſus ad Eccleſiam ſunt reuerſa, vt in cap. ij. de feud. & in ca. potuit. de locat. dicantur eſſe de menſa, tradunt latè Innoc. Anto. de Butri. Imol. Abb. & alij in d. c. vt ſuper. Card. & alij in Clem. j. de exceſ. prælat. in §. præſentatos. & in d. Clem. j. de reſcript. In quibus locis Doctores examinant an talia bona ad Eccleſiam reuerſa poſſint de nouo infeudari vel in emphyteuſim concedi per prælatũ ſine conſueta ſolennitate, & quantum tempus requiratur poſt eorum reuerſionẽ ad Eccleſiam, vt dicantur de menſa, eos videre poteris. Vnde autem dicatur Penſio: dicendum eſt quòd dicitur à pendeo, quia pendet à beneficio formaliter, ex quo extrahitur: ſicuti vſusfructus à proprietate: vt in d. ca. fin. de pigno. & d. c. poſſeſſiones. xvj. q. j. & c. quicunque. xij. q. ij. Ita dixit Laur. quem refert & ſequitur Card. in d. Cle. j. §. eadem. q. iiij. de ſupplen. neglig. prælat. & Ioannes Baptiſt. Caccialupus in tract. ſuo de Penſ. q. ij. & Firmanus in ſuo repertorio in verbo penſio. verſi. vij.

Penſio quo iure fuerit introducta.

QVAESTIO II.

1 *Tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo.*
2 *Euariſtus Papa Titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit, & diaconos in ordinem redegit.*
3 *Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino.*

SEcundò quæritur quo iure introducta fuerit penſio. dicendum eſt quòd iure poſitiuo: quod manifeſtè colligitur ex eo quòd tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo, nõ diuino, vt latiſſimè examinat Ioan. de Sylua doctor vltramontanus in tract. ſuo de beneficio in j. parte q. iiij. vbi copioſè ad partes arguit. & ita concludit Abb. in c. cõſtitutus. de relig. domi. col. antepe. dum dicit quòd de titulis

titulis beneficiorũ Papa diſponere poteſt ad libitũ ſuum: & idem Abb.in diſputatione incipiente,Epiſcopus.col.ij. verſi.Sed ad propoſitum:adducens ad hoc bonũ tex.in c. j.& ij.xxij.diſt.vbi text. dicit Papam, Patriarchas, Archiepiſcopos,Epiſcopos ac alios in dignitate eccleſiaſtica cóſtitutos inſtituiſſe.Ad idem facit text.in c.in illis.lxxx.diſt. Ponit Fel.in c.cũ acceſſiſſent de conſt.& Card.in c.j.xliiij. diſt.col.iiij.verſi.& quantum poſtea.Idem voluit Archid. in c.omnes.xxij.diſtin.Et Præpoſitus in c.latorem.xij.col.
2 verſic.Sed poſſet.j.q.j. † Facit quod ſcribit Platina in vita Euariſti Papæ ſeptimi eius nominis vnici:vbi dixit quòd Euariſtus Papa titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit,
3 & diaconos ſeptem in ordiné redegit: † Verum eſt quòd Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino: vt latè tradit Barbatia in ſuo eleganti tract.de præſtant.Cardin. q.j. Licet ordinatio perſonarum quæ in Epiſcopatu præſiderent & dioceſum limitatio fuerit & ſit de iure poſitiuo:vt tradit idem Ioan.Sylua.in d.ſuo tract.q.iiij.col.antepen. verſic. vnde ex prædictis.Sicuti ergo beneficia ſunt de iure poſitiuo: ita pariter eſt dicendum in penſione quæ eſt certa portio ex beneficio,ex quo extrahitur dependens, vt dictum fuit ſuprà q.j.facit regula acceſſorium.de reg.iur.in vj.Et inuenta fuit penſio à ſum.Rom.Ponti.ex rationabili cauſa,à quo vero Pontifice primum introduc.fuerit,nó memini me legiſſe.

Quot ſint ſpecies penſionum.

QVAESTIO III.

1 *Penſionum quædam dantur in titulum beneficij.*
2 *Penſio quædam datur pro ſeruitio temporali.*
3 *Penſio quæ datur,datur loco beneficij ex cauſa oneroſa.*
4 *Penſio quædam datur ex cauſa lucratiua.*
5 *Penſio quædã apponitur per patronum in fundatione beneficij.*
6 *Penſio quædam aſſignatur clerico per laicum in titulum beneficij pro recipiendis ordinibus.*

TErtiò quęritur quot ſint ſpecies Pẽſionum quæ imponuntur ſuper aliqua mẽſa beneficio vel loco pio: Lauren.in clement.j.§.eadem de ſupplend.neglig. prælat. duas

duas Penſionum ſpecies eſſe atteſtatur: Vnã licitam, vt in c.quicunque.xij.q.ij.& in c.poſſeſſiones.xvj.q.j.& de hac dicetur in ſequenti.q. Altera verò eſt illicita, vt in d.clem.j. & de iſta dicemus infrà. q. v. Iſtam diuiſionem ſequitur Card.in d.cle.j.§.eadẽ in v.q.& ibidem Imol.col.iij.verſi. quæro quot ſint ſpecies.& Caccialupus in d.tract.ſuo de
1 penſio.q. iij. † Licitarum autem penſionum quædam eſt quæ datur in titulum beneficij, vt eſt quando certa portio ex pingui beneficio extrahitur, vt deinceps ſit perpetuum beneficium, de qua per Card.in cle.j.§.j.de ſupplen.negl. prælat.& habetur per Doct.vbi Abb.in j.not.in c.cõquerente.de cler.non reſid.de qua dicam infrà q.xxviij.verſic.
2 iiij.limita.& in pluribus aliis locis huius tractatus.† Quędam alia eſt quæ datur pro ſeruitio impenſo vel impendendo, vt puta pro pulſando campanas, pro aperiẽdo fores Eccleſiæ, pro aduocãdo & ſimilibus. de qua dicam infrà, q.liiij.& q.lxvij.verſi. Secunda autẽ concluſio.& in plu-
3 ribus aliis q.† Quædam datur loco beneficij de qua in c. quamuis. de præb. in vj. & iſta aliquando datur ex cauſa oneroſa, vt puta quando reſeruatur ex cauſa ceſſionis iuris, & extinctionis litis & cauſæ alteri cõlitigantium ſuper beneficio, ſiue ex eo quòd quis beneficium reſignauit ne ex reſignatione nimium patiatur diſpendium, de qua dicam in pluribus.q.huius tractatus, & præſertim in q.lxvij.
4 ſuprà alleg.verſ.tertia cõcluſio.† Aliqua aſſignatur ex cauſa lucratiua, vt puta quando Papa aſſignat alicui penſionem ſuper fructibus beneficij, vt commodius ſuſtentari
5 valeat, vt fit tota die.† Item aliqua eſt Penſio quæ apponitur per patronum in fundatione Eccleſiæ, de qua in ca.
6 quanto.de conſti.† Alia eſt penſio quæ aſſignatur clerico per laicum in titulum beneficij pro recipiẽdis ordinibus, de qua habetur per Fel.in c.poſtulaſti.col.ix.verſic.tertia declaratio.de reſcript. Illicitæ etiam Pẽſiones plures ſunt, de quibus dicam infrà.q.5.

Quæ ſint penſiones licitæ.

QVAESTIO IIII.

1 *Penſio non debet eſſe talis, quod rectori eccleſiæ non remaneat tantum vnde viuere poſſit.*

2 *Penſio*

2 *Penſio illi qui beneficium reſignauit,licite reſeruatur.*
3 *Penſio quando ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum reſeruari poſſit.*
4 *Renuntians beneficium ſalua conſcientia obtinere poteſt penſionem ſuper illius fructibus à Papa.*
5 *Renuntiatio beneficij debet eſſe pura & libera.*

QVartò quæritur quæ ſint Penſiones licitæ. In iſta q.dicendum eſt quòd Pẽſiones licitæ dicuntur quæ reſeruantur ſuper fructibus beneficiorum fraude ceſſante.facit tex.in c.extirpãdæ.in §.ſi vero.vbi Abb.col.ij.ver. ex prædictis.nota de præb.ad idem tex.in c.ad audientiã. el ij.de reſcript.& in c.quamuis.el j.de præbend.in vj.ita concludit Abb.in d.c.ad audientiam.col.ij.vbi Felin. col. j.verſ.ſecunda concluſio, dicentes quòd ex cauſa licita & honeſta poteſt alicui conſtitui Penſio danda ex redditibus beneficij.pro hoc etiam facit text.in c. conquerente.
1 de cler.non reſid.vbi Abb.in primo notab.†Et ad hoc vt Penſio ſit licita,non debet eſſe adeo exceſſiua, quòd non remaneat rectori Eccleſiæ tantum, vnde viuere poſſit cõmode,vt inquit Abb.in d.c.conquerente.colum.ij.allegat in arg.text.in c.vacante,& in c.cum cauſam. de præbend. quem ſequitur Fel.in d.c.ad audientiam.col.j. in allegato verſ.ſecunda concluſio, ſubdens quòd pro bono pacis licitè conſtituitur Penſio:ad quod eſt tex.notabilis in c.niſi eſſent.de præb.vbi alteri litigãtium fuit pro bono pacis conſtituta annua Penſio. Ex quo colligitur quòd licita eſt Penſio quam collitigans cedendo iuri liti & cauſæ in fauorem collitigãtis,ſibi reſeruari obtinuit ſuper fructibus beneficij,de quo lis erat,vel alterius quod collitigans ob-
2 tinebat,prout hodie paſſim fit.†Item licita eſt Penſio cõſtituta alicui qui beneficium reſignauit etiam ſi aliàs non eſſet renũtiaturus niſi Penſio aſſignaretur,vt per Fel. in c.ex parte.el j.col.ij.ver.Abb.in c.cùm pridem.de offi. deleg.& idem Fel.in c.nõ ſatis.de ſimon. accedant ea quæ voluit Præpoſitus in ea.ſed adhuc.j.q.iij.col.ij.in verſic.& prædicta,vbi dicit,quòd nõ licet Cardinali reſignare beneficium adhibita pactione, quòd ſibi reſeruetur annua Penſio ſuper fructibus beneficij reſignati. hoc enim eſſet ſimonia, allegat notata per gloſ.in cap.ex parte. de offic. deleg.

Henrici Falconij

TRACTATVS DE PENSIONIBVS ECCLESIASTICIS, HIERONYMO GIGANTE FOROSEMPRONIENSI AVTORE.

Adiecta eſt in calce operis Tabula quæſtionum ſecundum ordinem quo ſunt annotatæ.

Poſt omnes qui de hac hucuſque materia tractarunt, erudite & copioſe magis, hic Iur. Vtr. Doct. ſcripſiſſe videtur.

IN VIRTVTE

ET FORTVNA.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LVGDVNI,
Apud Gulielmum Rouillium ſub ſcuto Veneto.
1572.

13-4-A-60

AD LECTOREM.

Edere quos potui nunc fœtus, candide Lector,
En tibi, quo dantur quæſo legas animo.
Occurrent forſan quæ non laudanda putabis.
Corrige: quæ proſint ne lacerare velis.
Vtilitas noſtro nam ſi eſt fortaſſe libello
Parta tibi, noſtro parta labore venit.

REVERENDISSIMO ET Illuſtriſſimo Domino, Domino Benedicto Accolto Cardinali Rauennæ Domino ſuo Colendiſſimo, Hieronymus Gicas Iuris vtriuſque Doctor inoffenſam felicitatem vouet.

NIHIL vnquam minus eſſe hominis exiſtimaui Accolte clariſſime, quàm quum aliis prodeſſe poſſis, id vel negare vel ſaltem nimia cunctione differre. Si quidem non natura ſolum ipſa nobis inſitum eſt, vt homo homini opitulari debeat, ſed & veterum philoſophorum autoritate, atque præceptis hoc ipſum admonemur. Et diuinus ille Plato teſtatur, non ſolum nobis ipſis natos eſſe, ſed noſtri ortus partem patriæ, partem amicis nos debere. Quum igitur amicorum precibus deuictus, quorum deſideriis obſequi ſemper ſtudui: quæ iam pluribus annis, dum in eccleſiaſtico ſacróque verſarer foro de Penſionibus eccleſiaſticis ſcripſeram, ad communem omnium vtilitatem in medium af-

ferre & calcographis imprimenda exhibere decreuiſſem, nunquàm mihi dubiũ fuit, quin haſce noſtras elucubratiunculas, ſi quando in lucem emitterem, eas tibi præcipuè dicarem. Tu igitur non modò princeps mihi ex omnibus occurriſti vnus, ſed planè ſolus, cui cũ plurimis honeſtiſsimíſque de cauſis plurimũ deberẽ eas dicarẽ vel pro tua in me ſingulari egregiáque beneuolentia, vel officio in te meo perpetuóque nexu, quibus tibi obſtringor, vel quòd præcipuum mihi ſemper fuit Quòd quum cæteris ornamentis quibus familia tua ſemper emicuit, præcipue tamen literarum ſtudiis ornatiſsima omni tempore extitit, Id verò Princeps facile teſtabitur Benedictus Accoltus auus tuus paternus, vir ſumma doctrina ſummaq; integritate præditus, qui de bello à Chriſtianis contra barbaros pro Chriſti ſepulcro, & iudæa recuperandis geſto, nõ minus docte quàm accurrate ſcripſit, & Franciſcus ille Accoltus eius frater, cuius ipſe pronepos exiſtis acutiſsimi vir ingenij. Qui iuris ſciẽtia adeò claruit, vt ætate ſua iure conſultorum Princeps nuncupari meruerit, cuius ingenij ac doctrinæ vires quales quantæ que extiterint, tot præclara eius in vtroque iure commentaria poſteris relicta facile oſtendunt. Horum veſtigia ſecutus Petrus Accoltus patruus tuus, ita & ipſe iuris ſcientia præcelluit, vt inter priſcos illos Scæuolas, Papinia-

piniano͡ſue, Vlpianóſque cõnumerari iure potuerit: quo factum eſt vt à Iulio ſecundo Pontifice Maximo in Cardinalium numerum aſcitus Romanam tot annis ſuis virtutibus illuſtrauit ecclesiam. Accedis & ipſe demum hoc tempore cuius excellens ingenium, probatiſsimos mores, fidem, religionem, pietatem innatam, egregiámque liberalitatem, modeſtiã, probitatem, in proſperis prudentiam, in aduerſis conſtantiam, animíque fortitudinẽ, nemo eſt qui nõ modò obſeruet, verùm etiam admiretur, & colat. Tu igitur maiorum tuorum hæreditario quodam iure veſtigia ſecutus, bonarum artium ſtudiis adeò operam nauaſti, vt eloquentiæ etiam partes omnes vigiliis, laboribus, ingenij acumine, aßiduáque exercitatione (quod ætate noſtra paucis accidit) aſſecutus fueris: quo fit vt à nemine huius noſtri ſeculi quamuis eloquentiſsimo ſupereris: & cum quocũque doctiſsimo contendere, & de laude certare poßis. Hiſce tuis ornatiſsimis virtutibus cõmotus ſummus ille pontifex Clemens ſeptimus te ampliſsima cardinalatus dignitate decorauit, ad quã euocatus, nõmodò vt plerũque faciũt ad ſummos dignitatũ gradus euocati, veteres deſpexiſti amicos, verùm illa tua ſolita & incomparabili magnanimitate quoſcunque viros literatos, quoſque virtute excellere noſtri, nũ ſolum benignè ſuſcipis, ſed ad te vocas: vocatos

non modò laude & gloria cumulas, ſed muneribus & ampliſsimis præmiis, quod tuum eſt, inuitas & decoras, quod vtique tibi immortalitatis nomen longè latéque apud poſteros comparauit. Has igitur Gigantis tui vigilias qualeſcunque ſint, pater ampliſsime, eo quo exhibentur animo ſuſcipias quæſo, méque ea qua ſoles incomparabili humanitate tua complectere, & patrocinio amplitudinis tuæ foue: quod ſi feceris, & morem inſtitutúmque tuum bene ſemper de omnibus promerendi ſeruaris, & me ad alia emittenda, quæ ſub incude ſunt, inflammaris. Bene vale, ex inclyta Ciuitate Venetiarum octauo Calendas Maij, anno à Chriſti ſeruatoris nati uitate.

M. D. XLII.

INSIG

INSIGNIS ET ELEGANS TRACTATVS DE PENSIONIBVS ECCLESIASTICIS:

Non minus vtilis quàm neceſſarius, per conſummatiſſimum Vtr. Iur. Doctorem D. HIERONYMVM Gigãtem Foroſempronienſem elucubratum.

Quid ſit penſio,& vnde dicatur.

QVAESTIO I.

1 *Diffinitio quid ſit.*
2 *Beneficium Eccleſiaſticum quid ſit.*
3 *Penſio regulariter aßignatur in certa quantitate,non in quota.*
4 *Penſio per Epiſcopum ſine cauſa aßignari non poteſt.*
Quæ ſint cauſæ ex quibus aßignatur penſio.
5 *Beneficium Eccleſiaſticum eſt perpetuum, penſio autem temporalis.*
6 *Bona quæ dicantur eſſe de menſa.*
7 *Bona quorum directum dominium eſt Eccleſiæ, vtile alterius non dicuntur eſſe de menſa.*
8 *Feuda & emphyteuſis quæ ad Eccleſiam reuertuntur an dicantur eſſe de menſa.*
9 *Penſio vnde dicatur.*

SCRIPTVM eſt apud Ciceronẽ in primo Officiorum,q̃ omnis quæſtio à diffinitione † proficiſci debet, vt ſciamus quid ſit id de quo diſputatur. Eſt enim diffinitio ſecũdũ Boëtiũ, oratio cuiuſcunq; rei ſubſtantiam demonſtrans: vt refert gloſſ.in l.omnis diffinitio. ff. de regu.iur.& quidditatẽ rei oſtendit:vt dixit Aret.in l.Moribus.col.ij.verſi.ij.nota argumentum.ff.de vulg.& pupil.

ſubſtitut.allegat text.in l.j.§.dolum.ff. de dolo. & Bald.in procœmio Decretalium diffinitionem eſſe dixit, propoſitionem ſubſtantiæ propriã qualitatem comprehendentẽ. Operæ pretium igitur eſt videre in primis Quid ſit penſio, de qua in preſenti tractatu agendum eſt: & vnde dicatur, Vlpiani iuriſconſulti conſilium ſequendo, qui in ſimili in l.j.ff.de inſti.& iur.Inquit, iuri operã daturũ prius noſſe oportet vnde iuris nomen deſcendat. Dicendum eſt igitur ſecundum Laur.in Clemen.j.de ſupplen.neglig. prælat.quòd Penſio eſt certa portio ex aliqua menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus nõ in perpetuum ſeparata. Iſtam diffinitionem refert & ſequitur Card.in d. Clem.j. in §.j.q.iij.Imo.tamen ibidem col.iij.in verſi.circa ſecundam partem ampliat hanc diffinitionem dicens, ꝙ penſio eſt certa portio ex menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus non perpetuò ſeparata, & pendet à proprietate beneficij à quo extrahitur: ſicut vſusfructus à proprietate. allegat text.in c.fina.de pigno.& xvj.q.j.c. poſſeſſiones. & xij. q.ij.cap.quicunque.Prædicta diffinitio competit penſioni quatenus eſt cõmodum tẽporale nil ſpiritualitatis habẽs: & de iſta ſpecie penſionis agemus in præſenti tractatu noſtro.ſecus autem eſſet diffinienda Penſio, quando conſueuiſſet pro beneficio Eccleſiaſtico clerico aſſignari: tũc enim diffinitur ſicuti beneficiũ, vt dixit Card.in d.Clem.j.
2 † Qualiter autem diffiniatur beneficium Eccleſiaſticum, quia non eſt præſentis ſpeculationis, non pono: ſed vide Petr.de Anch.in c.j.de regu.iur.in vj.col.j.verſi. Venio ad quæſtionem. Innoc.& Hoſtien.in rubr.& in c.relatum.de præbend.Abb.in cap.de multa.eod.tit.& latè per Ioan.de Sylua doctorem vltramontanũ.in tractatu ſuo de benefi. q.j.& per Felin.in ca.in noſtra. colum.v. in verſicu.reſtant multa.de reſcript.& habetur per ſummiſtas rub.de præ-
3 bend.& digni.† Dicitur autem in dicta diffinitione, quòd Pẽſio eſt certa portio, quia regulariter aſſignatur in certa quãtitate nõ in quota, vt videbimus infra q.viij.& q.ix.
4 † Dicitur ex cauſa, quia per Epiſcopum aſſignari non poteſt ſine cauſa.Oldr.conſil.ſuo CCXXVI. Incipiente quidam Epiſcopus, & Petr.de Ancha.in conſi.c CLXXIIII. incipiẽte, quæſtio proponitur.Quinimo etiã per Papam regulariter non aſſignatur penſio ſine cauſa ſuper fructibus

bus beneficij:licet id facere poſſit cum ſit Dominus beneficiorum Clem.j.cum vulgaribus,vt lit.pend.de hoc tamē dicetur infrà q.vj. Quæ autem ſint cauſæ ex quibus Pontifex mouetur ad aſſignandum penſiones ſuper fructibus beneficiorum,dicas plures eſſe: prima , Ratio meritorum eius cui aſſignatur erga eccleſiam,ex qua cauſa etiā Epiſcopus penſionē aſſignare poteſt,de quo dicam infrà q.vj. alia cauſa eſſe poteſt vt prouideat clerico ad hoc vt ſuſtentari valeat,vel Cardinali, ſeu alicui alteri Prælato, vt ſtatum ſuum decentius valeat ſuſtinere , ſiue alia ſimili de cauſa : & iſtæ ſunt cauſæ lucratiuæ. Aliquæ ſunt cauſæ oneroſæ propter quas Pontifex ſæpe mouetur ad obſeruandas penſiones:vt puta quando alter litigantium ſuper beneficio cedit iuri,liti & cauſæ ad commodum alterius conlitigantis : & Papa tunc cedenti penſionem reſeruat ſuper fructibus illius beneficij vel alterius. Item quando quis renuntiat beneficio , & Papa illi ne nimium diſpendium patiatur penſionem reſeruat. aliæ poſſent aſſignari cauſæ quibus Papa moueri poſſet,ſed eas breuiati ſtudendo omittam. Quum & ſine cauſa Papa poſſe penſionem aſſignare non ſit dubium , de quo dicam infrà q.vj. Adde quòd Paulus de Roma in tract.ſuo de penſ.nuper in lucem edito plures cauſas ponit in j.q. dicti ſui tractatus,ex quibus Papa moueri poteſt ad reſeruationem penſionis
5 alicui faciendam.eum audire poteris.† Dicitur ad tempus ad differentiam beneficij Eccleſiaſtici quod perpetuū eſt. Penſio autē extinguitur regulariter mortuo Penſionario cui ſoluitur,ſicuti finitur vſufructus morte vſufructuarij. §.finitur. Inſtit.de vſufruc.nec tunc impetrari poteſt tanquam vacās.Beneficium autem Eccleſiaſticū cum ſit perpetuum,quū vacat impetratur & alteri confertur:de quo
6 vide infrà q.xij.† Quæ autem dicantur bona eſſe de menſa Abb.poſt Innoc.in c.vt ſuper.colum.iij.dicit quòd bona quorū proprietas & vtilitas ad Eccleſiam pertinet , & quæ fuerunt longo tempore in bonis Eccleſiæ dicūtur de menſa , quia neceſſitatibus menſæ & vtilitatibus Eccleſiæ & aliorum indigentium deſeruiunt.ſubdēs ibidem Abb. quòd ad iſta extenditur iuramentum prælati de non alienando bona Eccleſiæ , aſſerens idem eſſe de bonis nouiter
7 acquiſitis Eccleſiæ ex donatione vel legato.† Bona autem

quorum proprietas eſt Eccleſiæ, eorum autem alius habet vtile dominium, vt ſunt feuda & bona emphyteutica, non dicuntur de menſa: vt per Doct. in d. capi. vt ſuper vbi Innocent. Imo. Siculus & alij, & per Doct. vbi idem Sicu-
8 lus latè in Clement. j. de reſcript. † Nunquid autem feuda & emphyteuſis quæ per generationē finitam vel non ſolutionem cenſus ad Eccleſiam ſunt reuerſa, vt in cap. ij. de feud. & in ca. potuit. de locat. dicantur eſſe de menſa, tradunt latè Innoc. Anto. de Butri. Imol. Abb. & alij in d. c. vt ſuper. Card. & alij in Clem. j. de exceſ. prælat. in §. præſentatos. & in d. Clem. j. de reſcript. In quibus locis Doctores examinant an talia bona ad Eccleſiam reuerſa poſſint de nouo infeudari vel in emphyteuſim concedi per prælatū ſine conſueta ſolennitate, & quantum tempus requiratur poſt eorum reuerſionē ad Eccleſiam, vt dicantur de menſa, eos videre poteris. Vnde autem dicatur Penſio: dicendum eſt quòd dicitur à pendeo, quia pendet à beneficio formaliter, ex quo extrahitur: ſicuti vſusfructus à proprietate: vt in d. ca. fin. de pigno. & d. c. poſſeſſiones. xvj. q. j. & c. quicunque. xij. q. ij. Ita dixit Laur. quem refert & ſequitur Card. in d. Cle. j. §. eadem. q. iiij. de ſupplen. neglig. prælat. & Ioannes Baptiſt. Caccialupus in tract. ſuo de Penſ. q. ij. & Firmanus in ſuo repertorio in verbo penſio. verſi. vij.

Penſio quo iure fuerit introducta.

QVAESTIO II.

1 *Tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo.*
2 *Euariſtus Papa Titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit, & diaconos in ordinem redegit.*
3 *Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino.*

SEcundò quæritur quo iure introducta fuerit penſio. dicendum eſt quòd iure poſitiuo: quod manifeſtè colligitur ex eo quòd tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo, nō diuino, vt latiſſimè examinat Ioan. de Sylua doctor vltramontanus in tract. ſuo de beneficio in j. parte q. iiij. vbi copioſè ad partes arguit. & ita concludit Abb. in c. cōſtitutus. de relig. domi. col. antepe. dum dicit quòd de

titulis

titulis beneficiorũ Papa diſponere poteſt ad libitũ ſuum: & idem Abb.in diſputatione incipiente,Epiſcopus.col.ij. verſi.Sed ad propoſitum:adducens ad hoc bonũ tex.in c. j.& ij.xxij.diſt.vbi text. dicit Papam, Patriarchas, Archiepiſcopos,Epiſcopos ac alios in dignitate eccleſiaſtica cõſtitutos inſtituiſſe.Ad idem facit text.in c.in illis.lxxx.diſt. Ponit Fel.in c.cũ acceſſiſſent de conſt.& Card.in c.j.xliiij. diſt.col.iiij.verſi.& quantum poſtea.Idem voluit Archid. in c.omnes.xxij.diſtin.Et Præpoſitus in c.latorem.xij.col.
2 verſic.Sed poſſet.j.q.j.† Facit quod ſcribit Platina in vita Euariſti Papæ ſeptimi eius nominis vnici:vbi dixit quòd Euariſtus Papa titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit,
3 & diaconos ſeptem in ordiné redegit: † Verum eſt quòd Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino: vt latè tradit Barbatia in ſuo eleganti tract.de præſtant.Cardin. q.j. Licet ordinatio perſonarum quæ in Epiſcopatu præſiderent & dioceſum limitatio fuerit & ſit de iure poſitiuo.vt tradit idem Ioan.Sylua.in d.ſuo tract.q.iiij.col.antepen. verſic. vnde ex prædictis.Sicuti ergo beneficia ſunt de iure poſitiuo: ita pariter eſt dicendum in penſione quæ eſt certa portio ex beneficio,ex quo extrahitur dependens, vt dictum fuit ſuprà q.j.facit regula acceſſorium.de reg.iur.in vj.Et inuenta fuit penſio à ſum.Rom.Ponti.ex rationabili cauſa,à quo vero Pontifice primum introduc.fuerit,nõ memini me legiſſe.

Quot ſint ſpecies penſionum.

QVAESTIO III.

1 *Penſionum quædam dantur in titulum beneficij.*
2 *Penſio quædam datur pro ſeruitio temporali.*
3 *Penſio quæ datur,datur loco beneficij ex cauſa oneroſa.*
4 *Penſio quædam datur ex cauſa lucratiua.*
5 *Penſio quædã apponitur per patronum in fundatione beneficij.*
6 *Penſio quædam aſſignatur clerico per laicum in titulum beneficij pro recipiendis ordinibus.*

TErtiò quęritur quot ſint ſpecies Pẽſionum quæ imponuntur ſuper aliqua mẽſa beneficio vel loco pio. Lauren.in clement.j.§.eadem de ſupplend.neglig. prælat. duas

2 *Penſio illi qui beneficium reſignauit, licite reſeruatur.*
3 *Penſio quando ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum reſeruari poßit.*
4 *Renuntians beneficium ſalua conſcientia obtinere poteſt penſionem ſuper illius fructibus à Papa.*
5 *Renuntiatio beneficij debet eſſe pura & libera.*

QVartò quæritur quæ ſint Penſiones licitæ. In iſta q. dicendum eſt quòd Pẽſiones licitæ dicuntur quæ reſeruantur ſuper fructibus beneficiorum fraude ceſſante. facit tex. in c. extirpãdæ. in §. ſi vero. vbi Abb. col. ij. ver. ex prædictis. nota de præb. ad idem tex. in c. ad audientiã. el ij. de reſcript. & in c. quamuis. el j. de præbend. in vj. ita concludit Abb. in d. c. ad audientiam. col. ij. vbi Felin. col. j. verſ. ſecunda concluſio, dicentes quòd ex cauſa licita & honeſta poteſt alicui conſtitui Penſio danda ex redditibus beneficij. pro hoc etiam facit text. in c. conquerente. de cler. non reſid. vbi Abb. in primo notab. †Et ad hoc vt
3 Penſio ſit licita, non debet eſſe adeo exceſſiua, quòd non remaneat rectori Eccleſiæ tantum, vnde viuere poſſit cõmode, vt inquit Abb. in d. c. conquerente. colum. ij. allegat in arg. text. in c. vacante, & in c. cum cauſam. de præbend. quem ſequitur Fel. in d. c. ad audientiam. col. j. in allegato verſ. ſecunda concluſio, ſubdens quòd pro bono pacis licitè conſtituitur Penſio: ad quod eſt tex. notabilis in c. niſi eſſent. de præb. vbi alteri litigãtium fuit pro bono pacis conſtituta annua Penſio. Ex quo colligitur quòd licita eſt Penſio quam collitigans cedendo iuri liti & cauſæ in fauorem collitigãtis, ſibi reſeruari obtinuit ſuper fructibus beneficij, de quo lis erat, vel alterius quod collitigans obtinebat, prout hodie paſſim fit. †Item licita eſt Penſio cõ-
2 ſtituta alicui qui beneficium reſignauit etiam ſi alias non eſſet renũtiaturus niſi Penſio aſſignaretur, vt per Fel. in c. ex parte. el j. col. ij. ver. Abb. in c. cùm pridem. de offi. deleg. & idem Fel. in c. nõ ſatis. de ſimon. accedant ea quæ voluit Præpoſitus in ea. ſed adhuc. j. q. iij. col. ij. in verſic. & prædicta, vbi dicit, quòd nõ licet Cardinali reſignare beneficium adhibita pactione, quòd ſibi reſeruetur annua Penſio ſuper fructibus beneficij reſignati. hoc enim eſſet ſimonia, allegat notata per gloſ. in cap. ex parte. de offic. deleg.

deleg.ideo dicit cautelam eſſe,quòd Papa inducat Cardinalem ad renuntiandum, & apponat poſtea certam Penſionem ſuper fructibus beneficij reſignati ſoluendam annuatim Cardinali:quia hoc tranſiret ſine vitio ſimoniæ, argumento text.in d.c.niſi eſſent de præb. ſubdẽns idem Dominus Præpoſitus,quòd pro ſalute multorũ qui antequam beneficia reſignent,conueniunt ſuper Penſione habenda,conſuluit quod ante reſignationẽ liceat huiuſmodi tractatũ facere inter renuntiantẽ & eũ in cuius fauorẽ intendit renuntiare, qui Penſionem ſoluere debet : ita & taliter, quòd aliquid liberè non concludatur, ſed totum arbitrio Papæ remittatur:& ſi pactiones inter ipſos concludantur,fiat cum cõditione, ſi ſanctiſſimo Domino Papæ placuerit,& eo approbante:vt notatur in ſimili in c. j. de rer. permut. in vj. & dicit, quòd vtilius eſſet aſſignare Reuer.Dominis Cardinalibus tot Penſiones quàm concedere eis tot Eccleſias vel monaſteria in commendam quæ 3 Eccleſiæ deſtituuntur.†Et eſt ſciendũ, quòd Penſio ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum aſſignari non poteſt niſi ex cauſa reſignationis, vel ex alia cauſa quæ in cõſiſtorio Papæ ſecreto iuſta,probabilis & honeſta habita fuerit : vt eſt ſancitum in nona ſeſſione vltimi Lateranenſis concilij in bulla reformationis curiæ.Si autem habens beneficium cogitet & in mente gerat illud reſignare in alicuius fauorem,vt ſibi ſuper illius fructibus annua Penſio aſſignetur,iſtud licet ſit ſimonia mentalis, tollitur tamen per pœnitentiam c.fin.de ſimo. tradit Præpoſit. in ſumma.j.q.j.quemadmodũ quando quis renũtiat beneficium gerens in animo vt illud detur nepoti.nã licet peccet,nõ tamen ſimoniã cõmittit,niſi ita pactus fuerit, vel hãc ſuã intentionẽ renuntiando expreſſerit. tunc enim & peccat,& ſimoniã cõmittit.ita Præpoſit.in c. quicunque. j.q.j.Abb.in c.cum vniuerſorum.col.j.verſ.oppono cõtra de rer.permut.& Archid.in d.c.quicunque.hoc quod dicitur de reſignatione locum habet quando reſignatio fit corã ordinario.Nam ſi fiat in manibus Papæ vel eius vice cancellarij expreſsè in fauorem certæ perſonæ non repu- 4 tatur ſimonia.†Quinimo ſalua cõſcientia poteſt quis reſignare beneficium in manibus Papæ obtinendo à Papa impoſitionẽ annuæ penſionis ſoluendæ ſibi annuatim per

ſucceſ

ſucceſſionem in dicto beneficio de fructibus illius, etiam ſi renuntians prius cum amico tractaſſet, quòd ſi ipſum beneficium à Papa obtineret, ſolueret ei dictã Pẽſionem ac ipſe renuntians ſemper in animo habuerit, quòd ille amicus ſtatim ei habeat ſuccedere in illo beneficio, aliàs illud non renuntiaſſet, ſi ſecus credidiſſet. Talis enim tractatus, Simoniam etiam mentalem non inducit: vt tenuit Fel. in d.c. ad audientiã. col. ij. verſ. tertia cõcluſio, vbi dicit ſe ita conſuluiſſe: & hanc ſuam opinionem comprobat
5 iuribus & autoritatibus. † Dicit enim quòd licet renuntiatio debeat eſſe libera, pura, & ſine vlla pactione cap. ex parte. el j. cum gloſ. in verbo omnino. de offi. deleg. tamen impetrare à Papa reſeruationem dictæ penſionis ipſam reſignatione non inficit, poſtquàm cum priuato nulla eſt incerta cõuentio in renuntiatione. Ita dicunt Abb. Io. de Ana. & Marianus Sozi. in c. non ſatis. de ſimon. vbi volunt quòd ceſſante pactione inter priuatos, poteſt Papa cõcedere pẽſionem ei qui renuntiaſſet. Idem tenet Archiepiſ. Flor. in ij. parte ſuæ ſummæ tit. iij. c. v. verſ. de renuntiatione. dicens, quòd autoritate ſuperioris, licite fieri poteſt, quòd dimittenti beneficium, detur aliquid temporale. allegat ad hoc Ant. de Butr. in c. ij. de arbitr. qui hoc dicit, per text. in d.c. niſi eſſent. hæc ſunt quæ Fel. adducit in d.c. ad audientiam, qui iſtam opinionem latiſſimè comprobat, eum videre poteris. Hanc etiam opinionem, ſequitur dominus Ang. de Caſtro in d.c. ad audientiam. column. j.

Penſiones illicitæ quæ ſint.

QVAESTIO V.

1 *Penſio quæ ſine autoritate ſuperioris imponitur, eſt illicita.*
2 *Penſio nimis onroſa, rectori beneficij eſt illicita.*
3 *Penſio adhibita expreſſa pactione quod reſignãti reſeruetur eſt illicita.*
4 *Penſio illicita dicitur, quæ diminutis eccleſiæ redditibus, eccleſiã nimis grauat.*
5 *Penſio ex falſa cauſa aſſignata, eſt illicita.*

QVintò quæritur, quæ ſint penſiones illicitæ, & à iure reprobatæ. circa hanc q. dicẽdum eſt, quòd penſiones

ſiones quæ in fraudem canonum conſtituuntur:ſunt illicitæ:vt puta, quando penſio conſtituitur ei, qui beneficij capax nõ eſt,vt voluit Abbas in c.ad audientiam.el ij.col. ij.verſi.in gl.j.de reſcrip.& latius idem Abb.in c. conquerente.in verſi.ſed oppono contra.de cleri.nõ reſid.vbi dicit,quòd tunc in fraudem cõſtitui dicitur penſio,quando epiſcopus habens nepotem paruulum , cui non valens de beneficio vacante prouidere,illud alteri cõtulit,reſeruata penſione ſuper illius fructibus nepoti.eo enim caſu pẽſio eſt illicita.allegat tex.in c.extirpandæ.in §.ſi.de præbend. Hanc concluſionem firmat Fel.in d.c.ad audiẽtiam. col.j. in prima concluſione,dicens,quòd dicta concluſio exemplificari poteſt in caſu c.audiuimus.de colluſ.& quòd pro ipſa facit text.in d.c.niſi eſſent.cum gl.in fi.de præb.Hanc etiam concluſionem firmat Caccialupus in tracta. ſuo de penſ.q.iiij.ſubdens,quòd poteſt etiã exemplificari in caſu.Cle.j.§.eadem.de ſupplen.negl.prælat. vbi nouæ penſiones prohibentur, & antiquarum penſionum augmen-
1 tatio.†Tu verò prædictis adde,quòd etiam illicita penſio dicitur illa,quæ ſine autoritate ſuperioris eſſet promiſſa, & à promittẽte ſolueretur ſuper fructibus beneficij,quia penſio ſine ſuperioris autoritate, nudo partium cõſenſu imponi non poteſt.text.eſt apertus in d.§.an eadem.& in d.c.niſi eſſent. §. quia igitur.ibi non quidem ex pactione
2 partium.†Secundo dicas,quòd etiam illicita dicetur penſio, quæ adeò eſt exceſſiua , quòd Rectori beneficij eſt ita oneroſa,quòd ex reſiduo fructuũ beneficij grauati onere penſionis commodè ſuſtentari non poſſet:vt colligitur ex doctrina Abb.in d.c.conquerente.col.ij.verſ.ſed oppono.
3 †Tertio dicas, quòd penſio illicita dicetur etiam quando quis renuntiat beneficio hac pactione expreſſè adhibita: vt ſibi reſeruetur annua penſio ſuper fructibus beneficij renuntiati:hoc enim eſſet ſimonia. gloſ.in c. ex parte. de offic.deleg.Ita tenuit Præpo.in c.Sed adhuc.col.ij. verſic. & per prædicta.j. q. iij. loquens in Cardinale faciunt ea quæ voluit Archid.in d.c.quicunque.j.q.j.vbi dixit,quòd voluntas renũtiandi beneficium ad commodum alterius non facit quem ſimoniacum,etiam ſi ad actum renũtiandi progrediatur,dummodo nõ deueniatur ad actum paciſcendi.& hanc concluſionem ſequitur Felin.in d.cap.ad
aud

audientiam.col.ij.verſi. Eſt verum,quòd frater & de io. in c.fin.de ſimon.Si autem non fuerit expreſſe pactum inter partes de penſione ſoluenda, ſed bene cogitatum & tractatum, hoc non facit, quòd penſio, quæ poſtmodum reſeruatur ſit illicita. videmus enim quotidie in manibus Papæ fieri reſignationes beneficiorum,cùm reſeruatione penſionis, ipſis reſignantibus Papa ſciente, quòd ambæ partes de hoc prius tractarunt, & tamen Romana curia dat literas.Quinimo illis etiam expediendis,datur forma per regulas cancellariæ, vtputa quòd non valeat aſsignatio penſionis,niſi de conſenſu illius,qui beneficium poſſidet. vnde ſi autoritas Papæ non operaretur plenam ſecuritatem,etiam in foro conſcientiæ,nō toleraſſent tot Romani Pontifices talia,neque illis formam dediſſent: vt fecerunt Martinus quintus,Eugenius quartus,Paulus ſecundus,Innocentius octauus,Alexander ſextus,Iulius ſecundus,Leo decimus,Clemēs ſeptimus,Hadrianus ſeptimus,in eorum conſtitutionibus,& Cancellariæ regulis: quum igitur iſte ſtilus Curiæ cum religioſis verſetur, & aliis integerrimis viris, quibus cum onere penſionis quotidie Papa prouidet de beneficiis renuntiatis, dicendū eſt eos tutos eſſe in foro conſcientiæ:nam ſi autoritas Papæ,non redderet eos tutos,laqueus valde vniuerſalis immineret.iſta ſunt verba Felin.in d.c.ad audientiam.col.iij.in princ. † Quarto illi-
4 cita penſio eſſe dicetur illa,quæ licet à principio licita fuerit, poſtmodum redditibus eccleſiæ diminutis, cœpit eſſe nimis onerosa eccleſiæ: quo caſu reduci debet ad hone-
5 ſtam quantitatem: de quo dicemus infrà q.xxxv.† Penſio illicita dicetur,quādo ex falſa cauſa fuerit impoſita,vt dicemus infrà q.liiij. vbi dixi an quando clericus poſſidens beneficium pacificè,patitur ſe ab alio moleſtari colluſione inter eos facta,vt poſtmodū pro redimēda huiuſmodi vexatione penſio reſeruetur ipſum moleſtanti,valeat penſio per colluſionem impoſita,de quo dic vt ibi dixi.

Quis poſsit penſionem imponere.

QVAESTIO VI.

1 *Papa eſt dominus beneficiorum.*
2 *Epiſcopus an poſsit penſionem aſsignare.*

b

ferre & calcographis imprimenda exhibere decreuiſſem, nunquàm mihi dubiũ fuit, quin haſce noſtras elucubratiunculas, ſi quando in lucem emitterem, eas tibi præcipuè dicarem. Tu igitur non modò princeps mihi ex omnibus occurriſti vnus, ſed planè ſolus, cui cũ plurimis honeſtiſsimíſque de cauſis plurimũ deberẽ eas dicarẽ vel pro tua in me ſingulari egregiáque beneuolentia, vel officio in te meo perpetuóque nexu, quibus tibi obſtringor, vel quòd præcipuum mihi ſemper fuit Quòd quum cæteris ornamentis quibus familia tua ſemper emicuit, præcipue tamen literarum ſtudiis ornatiſsima omni tempore extitit, Id verò Princeps facile teſtabitur Benedictus Accoltus auus tuus paternus, vir ſumma doctrina ſummaq; integritate præditus, qui de bello à Chriſtianis contra barbaros pro Chriſti ſepulcro, & iudæa recuperandis geſto, nõ minus docte quàm accurrate ſcripſit, & Franciſcus ille Accoltus eius frater, cuius ipſe pronepos exiſtis acutiſsimi vir ingenij. Qui iuris ſciẽtia adeò claruit, vt ætate ſua iureconſultorum Princeps nuncupari meruerit, cuius ingenij ac doctrinæ vires quales quantæ que extiterint, tot præclara eius in vtroque iure commentaria poſteris relicta facile oſtendunt. Horum veſtigia ſecutus Petrus Accoltus patruus tuus, ita & ipſe iuris ſcientia præcelluit, vt inter priſcos illos Scæuolas, Papinia

pinia

pinianóſue, Vlpianóſque cõnumerari iure potuerit: quo factum eſt vt à Iulio ſecundo Pontifice Maximo in Cardinalium numerum aſcitus Romanam tot annis ſuis virtutibus illuſtrauit eccleſiam. Accedis & ipſe demum hoc tempore cuius excellens ingenium, probatiſsimos mores, fidem, religionem, pietatem innatam, egregiámque liberalitatem, modeſtiã, probitatem, in proſperis prudentiam, in aduerſis conſtantiam, animíque fortitudinẽ, nemo eſt qui nõ modò obſeruet, verùm etiam admiretur, & colat. Tu igitur maiorum tuorum hereditario quodam iure veſtigia ſecutus, bonarum artium ſtudiis adeò operam nauaſti, vt eloquentiæ etiam partes omnes vigiliis, laboribus, ingenij acumine, aſsiduáque exercitatione (quod ætate noſtra paucis accidit) aſſecutus fueris: quo fit vt à nemine huius noſtri ſeculi quamuis eloquentiſsimo ſupereris: & cum quocũque doctiſsimo contendere, & de laude certare poſsis. Hiſce tuis ornatiſsimis virtutibus cõmotus ſummus ille pontifex Clemens ſeptimus te ampliſsima cardinalatus dignitate decorauit, ad quã euocatus, nõmodò vt plerũque faciũt ad ſummos dignitatũ gradus euocati, veteres deſpexiſti amicos, verùm illa tua ſolita & incomparabili magnanimitate quoſcunque viros literatos, quoſque virtute excellere noſtri, nõ ſolum benignè ſuſcipis, ſed ad te vocas: vocatos

non modò laude & gloria cumulas, ſed muneribus & ampliſsimis præmiis, quod tuum eſt, inuitas & decoras, quod vtique tibi immortalitatis nomen longè latéque apud poſteros comparauit. Has igitur Gigantis tui vigilias qualeſcunque ſint, pater ampliſsime, eo quo exhibentur animo ſuſcipias quæſo, méque ea qua ſoles incomparabili humanitate tua complectere, & patrocinio amplitudinis tuæ foue: quod ſi feceris, & morem inſtitutúmque tuum bene ſemper de omnibus promerendi ſeruaris, & me ad alia emittenda, quæ ſub incude ſunt, inflammaris. Bene vale, ex inclyta Ciuitate Venetiarum octauo Calendas Maij, anno à Chriſti ſeruatoris natiuitate.

M. D. XLII.

INSIG

INSIGNIS ET ELEGANS TRACTATVS DE PENSIONIBVS ECCLESIASTICIS:

Non minus vtilis quàm neceſſarius, per conſummatiſſimum Vtr. Iur. Doctorem D. HIERONYMVM Gigãtem Foro ſempronienſem elucubratum.

Quid ſit penſio, & vnde dicatur.

QVAESTIO I.

1 *Diffinitio quid ſit.*
2 *Beneficium Eccleſiaſticum quid ſit.*
3 *Penſio regulariter aßignatur in certa quantitate, non in quota.*
4 *Penſio per Epiſcopum ſine cauſa aßignari non poteſt.*
Quæ ſint cauſæ ex quibus aßignatur penſio.
5 *Beneficium Eccleſiaſticum eſt perpetuum, penſio autem temporalis.*
6 *Bona quæ dicantur eſſe de menſa.*
7 *Bona quorum directum dominium eſt Eccleſiæ, vtile alterius non dicuntur eſſe de menſa.*
8 *Feuda & emphyteuſis quæ ad Eccleſiam reuertuntur an dicantur eſſe de menſa.*
9 *Penſio vnde dicatur.*

SCRIPTVM eſt apud Ciceronẽ in primo Officiorum, q̃ omnis quæſtio à diffinitione † proficiſci debet, vt ſciamus quid ſit id de quo diſputatur. Eſt enim diffinitio ſecũdũ Boëtiũ, oratio cuiuſcunq; rei ſubſtantiam demonſtrans: vt refert gloſſ. in l. omnis diffinitio. ff. de regu. iur. & quidditatẽ rei oſtendit: vt dixit Aret. in l. Moribus. col. ij. verſi. ij. nota argumentum. ff. de vulg. & pupil.

ſubſtitut.allegat text.in l.j.§.dolum.ff. de dolo. & Bald.in procemio Decretalium diffinitionem eſſe dixit, propoſitionem ſubſtantiæ propriã qualitatem comprehendentẽ. Operæ pretium igitur eſt videre in primis Quid ſit penſio,de qua in preſenti tractatu agendum eſt: & vnde dicatur, Vlpiani iuriſconſulti conſilium ſequendo, qui in ſimili in l.j.ff.de inſti.& iur.Inquit,iuri operã daturũ prius noſſe oportet vnde iuris nomen deſcendat. Dicendum eſt igitur ſecundum Laur.in Clemen.j.de ſupplen.neglig. prælat.quòd Penſio eſt certa portio ex aliqua menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus nõ in perpetuum ſeparata. Iſtam diffinitionem refert & ſequitur Card.in d. Clem.j. in §.j.q.iij.Imo.tamen ibidem col.iij.in verſi.circa ſecundam partem ampliat hanc diffinitionem dicens, ꝙ penſio eſt certa portio ex menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus non perpetuò ſeparata,& pendet à proprietate beneficij à quo extrahitur:ſicut vſusfructus à proprietate.allegat text.in c.fina.de pigno.& xvj.q.j.c. poſſeſſiones. & xij. q.ij.cap.quicunque.Prædicta diffinitio competit penſioni quatenus eſt cõ modum tẽporale nil ſpiritualitatis habẽs: & de iſta ſpecie penſionis agemus in præſenti tractatu noſtro.ſecus autem eſſet diffinienda Penſio, quando conſueuiſſet pro beneficio Eccleſiaſtico clerico aſſignari: tũc enim diffinitur ſicuti beneficiũ,vt dixit Card.in d.Clem.j.

2 † Qualiter autem diffiniatur beneficium Eccleſiaſticum, quia non eſt præſentis ſpeculationis, non pono: ſed vide Petr.de Anch.in c.j.de regu.iur.in vj.col.j.verſi. Venio ad quæſtionem. Innoc.&Hoſtien.in rubr.& in c.relatum.de præbend.Abb.in cap.de multa.eod.tit.& latè per Ioan.de Sylua doctorem vltramontanũ.in tractatu ſuo de beneſi. q.j.& per Felin.in ca.in noſtra. colum.v. in verſicu.reſtant multa.de reſcript.& habetur per ſummiſtas rub.de præ-

3 bend.& digni.† Dicitur autem in dicta diffinitione, quòd Pẽſio eſt certa portio,quia regulariter aſſignatur in certa quãtitate nõ in quota,vt videbimus infra q.viij.& q.ix.

4 † Dicitur ex cauſa,quia per Epiſcopum aſſignari non poteſt ſine cauſa.Oldr.conſil.ſuo c c x x v i. Incipiente quidam Epiſcopus, & Petr.de Ancha.in conſi.c c l x x i i i i. incipiẽte, quæſtio proponitur.Quinimo etiã per Papam regulariter non aſſignatur penſio ſine cauſa ſuper fructi-

bus

bus beneficij:licet id facere poſſit cum ſit Dominus beneficiorum Clem.j.cum vulgaribus,vt lit.pend.de hoc tamẽ dicetur infrà q.vj. Quæ autem ſint cauſæ ex quibus Pontifex mouetur ad aſſignandum penſiones ſuper fructibus beneficiorum, dicas plures eſſe: prima, Ratio meritorum eius cui aſſignatur erga eccleſiam,ex qua cauſa etiã Epiſcopus penſionẽ aſſignare poteſt,de quo dicam infrà q.vj. alia cauſa eſſe poteſt vt prouideat clerico ad hoc vt ſuſtentari valeat,vel Cardinali, ſeu alicui alteri Prælato, vt ſtatum ſuum decentius valeat ſuſtinere, ſiue alia ſimili de cauſa: & iſtæ ſunt cauſæ lucratiuæ. Aliquæ ſunt cauſæ oneroſæ propter quas Pontifex ſæpe mouetur ad obſeruandas penſiones:vt puta quando alter litigantium ſuper beneficio cedit iuri,liti & cauſæ ad commodum alterius conlitigantis: & Papa tunc cedenti penſionem reſeruat ſuper fructibus illius beneficij vel alterius. Item quando quis renuntiat beneficio, & Papa illi ne nimium diſpendium patiatur penſionem reſeruat. aliæ poſſent aſſignari cauſæ quibus Papa moueri poſſet,ſed eas breuiati ſtudendo omittam. Quum & ſine cauſa Papa poſſe penſionem aſſignare non ſit dubium, de quo dicam infrà q.vj. Adde quòd Paulus de Roma in tract.ſuo de penſ.nuper in lucem edito plures cauſas ponit in j.q. dicti ſui tractatus,ex quibus Papa moueri poteſt ad reſeruationem penſionis
5 alicui faciendam.eum audire poteris.† Dicitur ad tempus ad differentiam beneficij Eccleſiaſtici quod perpetuũ eſt. Penſio autẽ extinguitur regulariter mortuo Penſionario cui ſoluitur,ſicuti finitur vſufructus morte vſufructuarij. §.finitur. Inſtit.de vſufruc.nec tunc impetrari poteſt tanquam vacãs.Beneficium autem Eccleſiaſticũ cum ſit perpetuum,quũ vacat impetratur & alteri confertur:de quo
6 vide infrà q.xij.† Quæ autem dicantur bona eſſe de menſa Abb.poſt Innoc.in c.vt ſuper.colum.iij.dicit quòd bona quorũ proprietas & vtilitas ad Eccleſiam pertinet, & quæ fuerunt longo tempore in bonis Eccleſiæ dicũtur de menſa, quia neceſſitatibus menſæ & vtilitatibus Eccleſiæ & aliorum indigentium deſeruiunt.ſubdẽs ibidem Abb. quòd ad iſta extenditur iuramentum prælati de non alienando bona Eccleſiæ, aſſerens idem eſſe de bonis nouiter
7 acquiſitis Eccleſiæ ex donatione vel legato.† Bona autem

quorum proprietas eſt Eccleſiæ, eorum autem alius habet vtile dominium, vt ſunt feuda & bona emphyteutica, non dicuntur de menſa: vt per Doct. in d. capi. vt ſuper vbi Innocent. Imo. Siculus & alij, & per Doct. vbi idem Siculus latè in Clement. j. de reſcript. † Nunquid autem feuda & emphyteuſis quæ per generationē finitam vel non ſolutionem cenſus ad Eccleſiam ſunt reuerſa, vt in cap. ij. de feud. & in ca. potuit. de locat. dicantur eſſe de menſa, tradunt latè Innoc. Anto. de Butri. Imol. Abb. & alij in d. c. vt ſuper. Card. & alij in Clem. j. de exceſ. prælat. in §. præſentatos. & in d. Clem. j. de reſcript. In quibus locis Doctores examinant an talia bona ad Eccleſiam reuerſa poſſint de nouo infeudari vel in emphyteuſim concedi per prælatū ſine conſueta ſolennitate, & quantum tempus requiratur poſt eorum reuerſionē ad Eccleſiam, vt dicantur de menſa, eos videre poteris. Vnde autem dicatur Penſio: dicendum eſt quòd dicitur à pendeo, quia pendet à beneficio formaliter, ex quo extrahitur: ſicuti vſusfructus à proprietate: vt in d. ca. fin. de pigno. & d. c. poſſeſſiones. xvj. q. j. & c. quicunque. xij. q. ij. Ita dixit Laur. quem refert & ſequitur Card. in d. Cle. j. §. eadem. q. iiij. de ſupplen. neglig. prælat. & Ioannes Baptiſt. Caccialupus in tract. ſuo de Penſ. q. ij. & Firmanus in ſuo repertorio in verbo penſio. verſi. vij.

8

Penſio quo iure fuerit introducta.

QVAESTIO II.

1 *Tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo.*
2 *Euariſtus Papa Titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit, & diaconos in ordinem redegit.*
3 *Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino.*

SEcundò quæritur quo iure introducta fuerit penſio. dicendum eſt quòd iure poſitiuo: quod manifeſtè colligitur ex eo quòd tituli beneficiorum ſunt de iure poſitiuo, nō diuino, vt latiſſimè examinat Ioan. de Sylua doctor vltramontanus in tract. ſuo de beneficio in j. parte q. iiij. vbi copioſè ad partes arguit. & ita concludit Abb. in c. cōſtitutus. de relig. domi. col. antepe. dum dicit quòd de titulis

titulis beneficiorũ Papa diſponere poteſt ad libitũ ſuum: & idem Abb.in diſputatione incipiente,Epiſcopus.col.ij. verſi.Sed ad propoſitum:adducens ad hoc bonũ tex.in c. j.& ij.xxij.diſt.vbi text. dicit Papam, Patriarchas, Archiepiſcopos,Epiſcopos ac alios in dignitate eccleſiaſtica cóſtitutos inſtituiſſe.Ad idem facit text.in c.in illis.lxxx.diſt. Ponit Fel.in c.cũ acceſſiſſent de conſt.& Card.in c.j.xliiij. diſt.col.iiij.verſi.& quantum poſtea.Idem voluit Archid. in c.omnes.xxij.diſtin. Et Præpoſitus in c.latorem.xij.col.
2 verſic.Sed poſſet.j.q.j. † Facit quod ſcribit Platina in vita Euariſti Papæ ſeptimi eius nominis vnici:vbi dixit quòd Euariſtus Papa titulos in vrbe Roma presbyteris diuiſit,
3 & diaconos ſeptem in ordiné redegit: † Verum eſt quòd Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino: vt latè tradit Barbatia in ſuo eleganti tract.de præſtant.Cardin.q.j. Licet ordinatio perſonarum quæ in Epiſcopatu præſiderent & dioceſum limitatio fuerit & ſit de iure poſitiuo.vt tradit idem Ioan.Sylua.in d.ſuo tract.q.iiij.col.antepen. verſic. vnde ex prædictis.Sicuti ergo beneficia ſunt de iure poſitiuo: ita pariter eſt dicendum in penſione quæ eſt certa portio ex beneficio,ex quo extrahitur dependens, vt dictum fuit ſuprà q.j.facit regula acceſſorium.de reg.iur.in vj.Et inuenta fuit penſio à ſum.Rom.Ponti.ex rationabili cauſa,à quo vero Pontifice primum introduc.fuerit,nó memini me legiſſe.

Quot ſint ſpecies penſionum.

QVAESTIO III.

1 *Penſionum quædam dantur in titulum beneficij.*
2 *Penſio quædam datur pro ſeruitio temporali.*
3 *Penſio quæ datur,datur loco beneficij ex cauſa oneroſa.*
4 *Penſio quædam datur ex cauſa lucratiua.*
5 *Penſio quædã apponitur per patronum in fundatione beneficij.*
6 *Penſio quædam aſſignatur clerico per laicum in titulum beneficij pro recipiendis ordinibus.*

TErtiò quęritur quot ſint ſpecies Pẽſionum quæ imponuntur ſuper aliqua mẽſa beneficio vel loco pio. Lauren.in clement.j.§.eadem de ſupplend.neglig. prælat. duas

2 *Penſio illi qui beneficium reſignauit, licite reſeruatur.*
3 *Penſio quando ſuper fructibus monaſteriorum & episcopatuum reſeruari poſſit.*
4 *Renuntians beneficium ſalua conſcientia obtinere poteſt penſionem ſuper illius fructibus à Papa.*
5 *Renuntiatio beneficij debet eſſe pura & libera.*

QVartò quæritur quæ ſint Penſiones licitæ. In iſta q.dicendum eſt quòd Pẽſiones licitæ dicuntur quæ reſeruantur ſuper fructibus beneficiorum fraude ceſſante.facit tex.in c.extirpãdæ.in §.ſi vero.vbi Abb.col.ij.ver. ex prædictis.nota de præb.ad idem tex.in c.ad audientiã. el ij.de reſcript.& in c.quamuis.el j.de præbend.in vj.ita concludit Abb.in d.c.ad audientiam.col.ij.vbi Felin.col. j.verſ.ſecunda concluſio, dicentes quòd ex cauſa licita & honeſta poteſt alicui conſtitui Penſio danda ex redditibus beneficij.pro hoc etiam facit text.in c. conquerente.
1 de cler.non reſid.vbi Abb.in primo notab.†Et ad hoc vt Penſio ſit licita,non debet eſſe adeo exceſſiua, quòd non remaneat rectori Eccleſiæ tantum, vnde viuere poſſit cõmode,vt inquit Abb.in d.c.conquerente.colum.ij.allegat in arg.text.in c.vacante,& in c.cum cauſam. de præbend. quem ſequitur Fel.in d.c.ad audientiam.col.j. in allegato verſ.ſecunda concluſio, ſubdens quòd pro bono pacis licitè conſtituitur Penſio:ad quod eſt tex.notabilis in c.niſi eſſent.de præb.vbi alteri litigãtium fuit pro bono pacis conſtituta annua Penſio. Ex quo colligitur quòd licita eſt Penſio quam collitigans cedendo iuri liti & cauſæ in fauorem collitigãtis,ſibi reſeruari obtinuit ſuper fructibus beneficij,de quo lis erat,vel alterius quod collitigans ob-
2 tinebat,prout hodie paſſim fit.†Item licita eſt Penſio cõſtituta alicui qui beneficium reſignauit etiam ſi alias non eſſet renũtiaturus niſi Penſio aſſignaretur,vt per Fel. in c.ex parte.el j.col.ij.ver.Abb.in c.cùm pridem.de offi. deleg.& idem Fel.in c.nõ ſatis.de ſimon. accedant ea quæ voluit Præpoſitus in ea.ſed adhuc.j.q.iij.col.ij.in verſic.& prædicta,vbi dicit,quòd nõ licet Cardinali reſignare beneficium adhibita pactione, quòd ſibi reſeruetur annua Penſio ſuper fructibus beneficij reſignati. hoc enim eſſet ſimonia, allegat notata per gloſ.in cap.ex parte. de offic. deleg.

delcg.ideo dicit cautelam eſſe,quòd Papa inducat Cardinalem ad renuntiandum, & apponat poſtea certam Penſionem ſuper fructibus beneficij reſignati ſoluendam annuatim Cardinali:quia hoc tranſiret ſine vitio ſimoniæ. argumento text.in d.c.niſi eſſent de præb. ſubdens idem Dominus Præpoſitus,quòd pro ſalute multorũ qui antequam beneficia reſignent,conueniunt ſuper Penſione habenda,conſuluit quod ante reſignationẽ liceat huiuſmodi tractatũ facere inter renuntiantẽ & eũ in cuius fauorẽ intendit renuntiare, qui Penſionem ſoluere debet: ita & taliter, quòd aliquid liberè non concludatur, ſed totum arbitrio Papæ remittatur:& ſi pactiones inter ipſos concludantur,fiat cum cõditione, ſi ſanctiſſimo Domino Papæ placuerit,& eo approbante:vt notatur in ſimili in c. j. de rer. permut. in vj. & dicit, quòd vtilius eſſet aſſignare Reuer.Dominis Cardinalibus tot Penſiones quàm concedere eis tot Eccleſias vel monaſteria in commendam quæ 3 Eccleſiæ deſtituuntur.†Et eſt ſciendũ, quòd Penſio ſuper fructibus monaſteriorum & epiſcopatuum aſſignari non poteſt niſi ex cauſa reſignationis, vel ex alia cauſa quæ in cõſiſtorio Papæ ſecreto iuſta,probabilis & honeſta habita fuerit: vt eſt ſancitum in nona ſeſſione vltimi Lateranenſis concilij in bulla reformationis curiæ.Si autem habens beneficium cogitet & in mente gerat illud reſignare in alicuius fauorem,vt ſibi ſuper illius fructibus annua Penſio aſſignetur,iſtud licet ſit ſimonia mentalis, tollitur tamen per pœnitentiam c.fin.de ſimo. tradit Præpoſit. in ſumma.j.q.j.quemadmodũ quando quis renũtiat beneficium gerens in animo vt illud detur nepoti.nã licet peccet,nõ tamen ſimoniã cõmittit,niſi ita pactus fuerit, vel hãc ſuã intentionẽ renuntiando expreſſerit. tunc enim & peccat,& ſimoniã cõmittit.ita Præpoſit.in c. quicunque. j.q.j.Abb.in c.cum vniuerſorum.col.j.verſ.oppono cõtra de rer.permut.& Archid.in d.c.quicunque.hoc quod dicitur de reſignatione locum habet quando reſignatio fit corã ordinario.Nam ſi fiat in manibus Papæ vel eius vicecancellarij expreſsè in fauorem certæ perſonæ non repu-4 tatur ſimonia.†Quinimo ſalua cõſcientia poteſt quis reſignare beneficium in manibus Papæ obtinendo à Papa impoſitionẽ annuæ penſionis ſoluendæ ſibi annuatim per

ſucceſ

ſucceſſionem in dicto beneficio de fructibus illius, etiam ſi renuncians prius cum amico tractaſſet, quòd ſi ipſum beneficium à Papa obtineret, ſolueret ei dictã Pẽſionem ac ipſe renuncians ſemper in animo habuerit, quòd ille amicus ſtatim ei habeat ſuccedere in illo beneficio, aliàs illud non renunciaſſet, ſi ſecus crediſſet. Talis enim tractatus, Simoniam etiam mentalem non inducit: vt tenuit Fel. in d. c. ad audientiã. col. ij. verſ. tertia cõcluſio, vbi dicit ſe ita conſuluiſſe: & hanc ſuam opinionem comprobat
5 iuribus & autoritatibus. † Dicit enim quòd licet renunciatio debeat eſſe libera, pura, & ſine vlla pactione cap. ex parte. el j. cum gloſ. in verbo omnino. de offi. deleg. tamen impetrare à Papa reſeruationem dictæ penſionis ipſam reſignatione non inficit, poſtquàm cum priuato nulla eſt incerta cõuentio in renunciatione. Ita dicunt Abb. Io. de Ana. & Marianus Sozi. in c. non ſatis. de ſimon. vbi volunt quòd ceſſante pactione inter priuatos, poteſt Papa cõcedere pẽſionem ei qui renunciaſſet. Idem tenet Archiepiſ. Flor. in ij. parte ſuæ ſummæ tit. iij. c. v. verſ. de renunciatione. dicens, quòd autoritate ſuperioris, licite fieri poteſt, quòd dimittenti beneficium, detur aliquid temporale. allegat ad hoc Ant. de Butr. in c. ij. de arbitr. qui hoc dicit, per text. in d. c. nisi eſſent. hæc ſunt quæ Fel. adducit in d. c. ad audientiam, qui iſtam opinionem latiſſimè comprobat, eum videre poteris. Hanc etiam opinionem, ſequitur dominus Ang. de Caſtro in d. c. ad audientiam. column. j.

Penſiones illicitæ quæ ſint.

QVAESTIO V.

1 *Penſio quæ ſine autoritate ſuperioris imponitur, eſt illicita.*

2 *Penſio nimis onerosa, rectori beneficij eſt illicita.*

3 *Penſio adhibita expreſſa pactione quod reſignãti reſeruetur eſt illicita.*

4 *Penſio illicita dicitur, quæ diminutis eccleſiæ redditibus, eccleſiã nimis grauat.*

5 *Penſio ex falſa cauſa aſſignata, eſt illicita.*

QVintò quæritur, quæ ſint penſiones illicitæ, & à iure reprobatæ. circa hanc q. dicẽdum eſt, quòd penſiones

audientiam.col.ij.verſi. Eſt verum,quòd frater & de lo. in c.fin.de ſimon.Si autem non fuerit expreſſe pactum inter partes de penſione ſoluenda, ſed bene cogitatum & tractatum, hoc non facit, quòd penſio, quæ poſtmodum reſeruatur ſit illicita. videmus enim quotidie in manibus Papæ fieri reſignationes beneficiorum,cùm reſeruatione penſionis, ipſis reſignantibus Papa ſciente, quòd ambæ partes de hoc prius tractarunt, & tamen Romana curia dat literas.Quinimo illis etiam expediendis,datur forma per regulas cancellariæ, vtputa quòd non valeat aſſignatio penſionis,niſi de conſenſu illius,qui beneficium poſſidet. vnde ſi autoritas Papæ non operaretur plenam ſecuritatem,etiam in foro conſcientiæ,nō toleraſſent tot Romani Pontifices talia,neque illis formam dediſſent: vt fecerunt Martinus quintus,Eugenius quartus,Paulus ſecundus,Innocentius octauus,Alexander ſextus,Iulius ſecundus,Leo decimus,Clemēs ſeptimus,Hadrianus ſeptimus,in eorum conſtitutionibus,& Cancellariæ regulis: quum igitur iſte ſtilus Curiæ cum religioſis verſetur, & aliis integerrimis viris, quibus cum onere penſionis quotidie Papa prouidet de beneficiis renuntiatis, dicendū eſt eos tutos eſſe in foro conſcientiæ:nam ſi autoritas Papæ,non redderet eos tutos,laqueus valde vniuerſalis immineret.illa ſunt verba Felin.in d.c.ad audientiam.col.iij.in princ. † Quarto illi-
4 cita penſio eſſe dicetur illa,quæ licet à principio licita fuerit, poſtmodum redditibus eccleſiæ diminutis, cœpit eſſe nimis onueroſa eccleſiæ: quo caſu reduci debet ad honeſtam quantitatem: de quo dicemus infrà q.xxxv.† Penſio
5 illicita dicetur,quādo ex falſa cauſa fuerit impoſita,vt dicemus infrà q.liiij. vbi dixi an quando clericus poſſidens beneficium pacificè,patitur ſe ab alio moleſtari colluſione inter eos facta,vt poſtmodū pro redimēda huiuſmodi vexatione penſio reſeruetur ipſum moleſtanti,valeat penſio per colluſionem impoſita,de quo dic vt ibi dixi.

Quis poſsit penſionem imponere.

QVAESTIO VI.

1 *Papa eſt dominus beneficiorum.*
2 *Epiſcopus an poſsit penſionem aſsignare.*

3 *Epiſcopus an ex mero ſuo officio poßit aßignare penſionem.*

4 *Epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti aliquid detur, litiganti ſuper beneficio.*

5 *Epiſcopus non aßignat penſionem cum poteſtate transferendi.*

6 *Papa an ſine cauſa penſionem poßit imponere.*

7 *Papa regulariter penſiones non imponit ſine cauſa.*

8 *Conuentiones partium de penſione danda accedente autoritate Papæ ſunt licitæ.*

9 *Papa ſine cauſa diſpenſare poteſt, in his quæ ſunt de iure poſitiuo.*

10 *In beneficialibus Papæ eſt pro ratione voluntas.*

11 *In prohibitis à ſolo iure poſitiuo, ſola voluntas ſufficit in Papa.*

12 *Papa ſemper præſumitur motus iuſta cauſa.*

13 *Diſpenſatus à Papa in his quæ ſunt iuris poſitiui, ſine cauſa eſt tutus in foro conſcientiæ.*

14 *Fallit quando ius poſitiuum eſſet fundatum aliqua ratione iuris diuini.*

15 *Fallit quando ius poſitiuum eſſet fundatum ſuper bono publico.*

16 *Diſpenſatio Papæ contra ius diuinum ſine cauſa non valet.*

17 *Papa ſine cauſa imponere poteſt penſionem ſuper beneficio.*

18 *Legatus papæ an penſionem reſeruare poßit.*

19 *Legatus de latere non poteſt conferre beneficia reſeruata.*

20 *Legatus ſimplex an poßit penſionem reſeruare.*

21 *Legatus habet maiorem prærogatiuam, quàm* Epiſcopus.

22 *L*egati *ſimplicis autoritas, tanquam extraordinariè reſtringi debet.*

23 *Legatus natus, non confert beneficia.*

24 *Legatus habens taxatam autoritatem in conferendo & reſeruando penſionem, an illam excedere poßit.*

25 *Patronus an poßit grauare penſionem eccleſiaſticam à ſe fundatam tempore fundationis.*

SEXTO quæritur quis poſſit penſionẽ imponere ſuper
1 fructibus beneficiorum. † Nec de Papa eſt ambigendum, cum ſit dominus beneficiorũ. Clemen. j. in fin. vt lit. penden. vbi eleganter inquit text. quòd ad Romanũ Pontificem eccleſiarũ, perſonatuũ, dignitatum, aliorũque beneficiorum eccleſiaſticorum, plena & libera diſpoſitio ex ſuæ poteſtatis plenitudine noſcitur pertinere. idem dicit tex. in c. ij. de præben. in vj. facit etiã tex. in c. propoſuit. de

concef.præben.& in c.omnes. xxij. diſtin. c. quod autem. xxiij.q.vij.c.ſi Papa de priuileg.in vj.c.cũcta per mũdum ix.q.vj.c.per principalem. ij. q. vj. & de autoritate Papæ in beneficialibus,vide late per Specu.in tit.de legat.§.nũc
2 oſtendendum.† An autem epiſcopus penſionem conſtituere poſſit alicui ſuper fructibus beneficij?dicendum videtur,quòd ex cauſa iuſta rationabili & honeſta, ac eccleſiæ vtilitatem apparẽter concernente,epiſcopus poſſit pẽſionem aſſignare ſuper fructibus benefici j.& hoc videtur poſſe decidi ex dictis per Oldradũ in cõſi. ſuo c c x x v i. incipiente:quidã epiſcopus.vbi impugnat penſionẽ conſtitutam per epiſcopũ cuidam nobili de eccleſia beneme rito:& mouetur Oldradus,quia de illius meritis non conſtabat, ac etiam quia aſſignatio penſionis erat in quantitate enormi,rationibus & iuribus per eũ allegatis,quem videre poteris, ex cuius dictis clare colligitur, quòd vbi merita apparent, & penſio eſt in moderata quantitate, poteſt epiſcopus pẽſionem deputare benemerito ad eius uitam de redditibus eccleſiæ. Hanc concluſionem tenet Felin.in d.c.ad audientiã.el ij.col.j.verſ. ſecunda cõcluſio. de reſcript.vbi dicit, quòd pro ea faciunt plene notata in cap.fraternitatem.de donat.faciũt ad prædicta,quia epiſcopus in eius diœceſi, vnã eccleſiam alteri vnire poteſt, conſentiente ſuo cáp.Clement.ſi vna.de rebus eccleſ. non alien.c.præcipimus.§.ſicut duo. xvj. q. j. & per Anton.de Butr.in c.ſicut.de exceſ. prælat. & poteſt etiam epiſcopus de dictis beneficiis de menſa,& etiam Abbas, conſtituere penſionem ad tempus:non autem perpetuo.Innoc.in c.ij. de ſtatu monac.& Ioan. de Imo.in Clem.quia regulares,
3 de ſuppl.neglig.prælat.† Prædicta concluſio procedit etiã ſi epiſcopus ex mero officio ſuo, talem penſionẽ aſſignaret:quia id facere poteſt:vt habetur per Pet. de anchar.in conſil. ſuo c c l x x i x.incipiẽte,quæſtio proponitur:vbi decidit,quòd epiſcopus ex ſuo mero officio potuit ordinare,quod ſeni renuntianti beneficium, conſtituatur pẽſio ſuper fructibus beneficij renuntiati, ex qua poſſit viuere:quia ei potuiſſet dari coadiutor, & ambo de redditibus eccleſiæ viuerent.refert & ſequitur Felin. in dicto c. ad audientiam.col. j.& ſolennis doctor Decius, in conſil. ſuo c c c c x x x i x. incipiente, viſa inſtructione caſus.

col.ij.iij. volum. ad idem facit quod voluit Ant. de Butr.
4 in c.audiuimus.colum.iiij. de coluſ. vbi dicit,† quòd epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti aliquid detur. Supra dictam concluſionem tenuit etiã Caccialupus in tract.ſuo de penſ.q.v.qui breuiter ſatis loquitur:circa quam eſt aduertendum, quia in illis caſibus, in quibus epiſcopus penſionem imponere poteſt: illam non poterit imponere niſi ad vitam eius cui aſſignatur:ita loquitur Oldrad.in dicto ſuo conſilio, & Petrus de Ancha.
5 ſuprà allegat.† Nec poteſt epiſcopus penſionem etiam ex cauſa aſſignare alicui, cum poteſtate illam in totum vel in partem in vnam vel plures perſonas transferendi ſicuti poteſt Papa: & dicetur infrà, item ceſſantibus cauſis iuſtis & rationabilibus apparenter vtilitatem eccleſiæ concernentibus,epiſcopus pẽſionem imponere nõ poteſt ſuper fructibus beneficiorum, etiam ex cauſa reſignationis niſi reſignans eſſet multum ſenex,& ad curam animarum ineptus,vt ſuprà dictum fuit: & iſto caſu conſuluit Petr.
6 de Anchar. in d. ſuo conſilio c c x x v i.†Sed quid erit in Papa? vtrum poterit penſionis onere grauare beneficium ſine cauſa?iſtam q. Felin. examinat in d.c. ad audientiam. col.j.ij.& iij.ex cuius dictis habetur, quòd Papa ex cauſa magna & euidenti,imponere poteſt penſionem ſuper fructibus beneficiorum,quia ſi id poteſt epiſcopus,à fortiori Papa,aut,multò magis.C.de ſacroſanc.eccle.Veruntamen eſt quòd iſta vrgens cauſa non requiritur in Papa, ſicut in epiſcopo: quia in papa ſufficit quæcunque cauſa licita & honeſta: vtputa ex cauſa reſignationis, ceſſionis iurium, extinctionis litis, & ſimilibus: & regulariter Papa non
7 imponit iſtas penſiones ſine cauſa.† Dicas tamen quòd cum Papa ſit dominus beneficiorum d.Clem.j.vt lit.pendente cum ſimilibus, indiſtinctè poteſt etiam ſine cauſa penſionem imponere,cùm de fructibus beneficiorũ poſſit ad libitum diſponere, vt notatur per Doct. in cap.quę in eccleſiarum.de conſtit.hanc opinionem ſequitur Decius,in preallegato conſilio c c c c x x x v i. col. ij. in iij. volum.& addit rationem,quia prohibitio ſimoniæ in beneficialibus,eſt ex cõſtitutione eccleſiæ: & ſic de iure poſitiuo,vt latè per Felin.in d.cap.ad audientiam. col.ij. iij.
8 & iiij.† Conuentiones autem partium de penſione præ-

ſtanda

ſtanda licitè redduntur, & purgatur omnis ſuſpitio ſimoniæ, accedente voluntate & conſenſu Papæ, per not.per glo.in cap.cum pridem.in verbo licitè.de pact.Papa enim cùm habeat poteſtatis plenitudinem, poteſt ſuprà ius di-
9 ſpenſare c.propoſuit.de conceſſione præbend. † Et in his quæ ſunt iuris poſitiui prout in caſu noſtro, Papa etiam ſine cauſa diſpenſare poteſt, vt per Innocent. in c.cùm ad monaſteriū.de ſtat.monac.nam tunc ſufficit ſola voluntas pro cauſa.Spec.in tit.de legat.§.Nunc breuiter. ad fi.verſ. xv.Abb.in c.fraternitati.col.ij.de ſchiſmati.Card. in Rep. c.perpendimus.in viij.col.de ſenten.excommu.& Præpoſ. in c.per venerabilem.col.j.qui filij ſint legit.in §.quod au-
10 tē.vbi multa notabilia ponit. † Et maximè prædicta procedunt in beneficialibus, quorum Papa habet poteſtatis plenitudinem:& in eis,eſt illi pro ratione voluntas: vt dixit gloſ.in verbo ad Romanū.in c.ſi gratioſe. de reſcript. in vj.vbi Domini.Ideo in beneficialibus pontifici omnia dicuntur eſſe ad nutum amouibilia, vt dixit Bald. in l.reſcripta.C. de preci. Imper.offer. Et licet Abb. in c.fin.de confirmat.vtil.vel inutil.& in c.conſtitutus de relig. domi. tentauerit concludere quòd Papa ſine cauſa non poſſet clericum priuare ſuo beneficio,maximè epiſcopatu. Tamen contrarium & rectius ſenſit Imol. & Paul. de Liazar.in clemen.j.vt lit.pen.Idem tenuit ſolennis præceptor meus D. Anton. Burgos Hiſpanus, in Rubr. de empt. & uend.col.pen.& domi. in d.c. ſi gratioſe. & Butrius in d. c.conſtitutus de relig.domi.Videtur tamen dicendū quòd Penſionis aſſignatio facta per Papam ſine cauſa, non valeat quia diſpenſatio quę fit per Papam ſine cauſa eſt diſſipatio ſecundum beatum Thomam in prima.ij. q.xcvij. arti.vlt.cuius dicta tranſcribit Archi. in c. conſequens.xj. diſtinct.& ſequitur Ioan.And.in c.de multa.col.v. de præbend.Diſtingue pro reſolutione huiuſmodi contrarij ex mente Feli.in d.c.ad audientiam.col.iij.verſ. Nihilominus
11 attende. † Quod aut Papa diſpenſat ſuper prohibitis à ſolo iure poſitiuo,& tunc ſufficit ſola voluntas pro cauſa,vt decidit Innoc.in ſuprà allegato c. cum ad monaſterium,quaſi in medio.Ibi,non tamen eſt hoc verum:& dictum fuit ſuprà.quibus adde, quod idem voluit Ioan. de ana.in d.c.fraternitati.in ij.col. de ſchiſma. & Domini. in

c.conſequens xj.diſtin gloſ. & communiter doct. in clemen.vnica de conſang. & affini. & in c.de illa. vbi Archi. & Gemi.xxxij.diſtinct. legiſtæ communiter in l. quidam conſulebant.ff.de re iudic.Abb.poſt alios in d.c.per venerabilem,qui fil.ſint legit.& ibidem ſolennis doctor Iacobus de Zochis Ferrarienſis,qui in iiij. libro Decretalium, copioſè & optimè ſcripſit.But.in d.c.de mu'ta, poſt.Ioan. And.Panor.in d.c.conſtitutus de relig.domi. Card.in clemen.ad hæc.in vj.col.de pœnit. & remiſ. & latiſſimè Alexand.in d.c.conſequens.col.ij. circa finem. diſtinct. xj. & Felin.in c.j.in iij.fallentia de conſtit. vbi Butrius col. vlti. dicens quòd ipſa liberalitas Papæ eſt pro cauſa quando
13 diſpenſat contra ius poſitiuum.†Dicas tamen,quòd ſemper præſumitur quòd papa ſit motus ex cauſa rationabili,eſto quòd illa non appareat,ſecundum Cyn. in l.fin. C. ſi contr.ius vel vtil.publ.& in l.reſcripta. C. de preci. Imper.offer.Abb.in c.quanto.col. v.verſ. ſi tamen Papa. de iureiuran.& in c.in cauſis.in ij. notabili.de re iud. & latiſſimè per Felin.copioſum commentatorē, in d.c.quæ in eccleſiarum.col.xx. in verſ. Quinta concluſio. de conſtit. Hoc tamen ſanè procedit,quādo Princeps motu proprio diſponit,ſecus quando ad inſtantiam partis : quia tunc ſi non appareat cauſa,præſumitur potius ad importunitatem petētis,quàm ex iuſta cauſa reſcribere.Rom.In conſ. CCCCXXXVII,incipiente,quòd indultum Petri. col.vj. Idem Romanus in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol. matr. & Felin. in d.c. quæ in eccleſiarum.col. xxij.verſic. Limita quinto. †Hanc concluſionem amplia procedere,etiam quo ad forum polli:quia diſpēſatus à Papa,in his quæ ſunt de iure poſitiuo ſine cauſa,eſt tutus non ſolum in foro fori, ſed etiam quo ad Deum.Ita ampliat Felin.in d. c.ad audientiā,col.iij. verſ.& puto hoc procedere. de reſcrip. & adducit rationem Innoc.in d.c.cùm ad monaſterium,dicētis,quòd ſicut ex ſola voluntate poteſt per Papā lex creari,ita per ſolam voluntatem , poteſt cum ea diſpenſare,
14 †Reſtringe tamen dictam concluſionem non procedere, quādo lex poſitiua eſſet fundata aliqua ratione à iure diuino,vel ex mero iure naturali deſcendente:quia tūc diſpenſatio Papæ,deberet eſſe cum cauſa contra talem legem;& ſi fieret ſine cauſa,etiam in foro fori, non valeret:

ita.

ita ſenſit Felin.in loco præallegato.allegat doctrinã Abb. in c.per tuas.col.xj.in verſ.Nec obſtat ſi dicatur quòd lex ciuilis de arbitr. exemplificat, quando diſpenſatio Papæ tolleret actionem : quia licet illa ſit de iure poſitiuo, tamen à ratione naturali deſcendit:iſta tamen reſtrictio,locum non habet in materia penſionis: quia iura prohibentia eccleſiis penſiones imponi,non fundantur aliquo iure diuino vel naturali. ita Felin. in d.c.ad audientiã. col.iij. ſubdens,quòd ſi Papa diſponit de redditibus alicuius eccleſiæ in cõmodũ alterius perſonæ eccleſiaſticæ,talis videtur tutus autoritate illius,qui in beneficialibus liberã habet poteſtatẽ c.ij.de præben.in vj.& d.de.j.in h.vt lit.pen.

15 †Secũdo reſtringe prædictã concluſionẽ non procedere, quãdo ius poſitiuũ eſſet principaliter fundatũ ſuper bono publico,& diſpẽſatio Papæ illi bono publico præiudicaret.nã tunc diſpẽſatus à Papa in foro conſcientiæ, ſine cauſa non eſſet tutus. ita eſt de mente Felin.in præallegato c.ad audientiam.col.iij.in fin.dicentis idem eſſe quando Papa diſpenſat ex affectione carnali : & ita dicit intelligendas eſſe rationes Abb.in ca.de multa.col.iiij.verſi. prædictis infero.de præbend.& in d.c.per venerabilem in princ.poſt Innocen.& alios ibi,& in ca.extirpandæ.§.quia verò.col.xxxvij.in verſi.ſexto examinandum.de præbend. & in c.conſtitutus.in iij.colum.verſi.aut quæritur de aliis. de reli.domi.in quibus locis dixit, quòd diſpenſatio ſine cauſa contra ius poſitiuum,non facit aliquem tutum,habens reſpectũ ad bonũ publicum.& licet dici poſſit,quòd largo modo omnis lex facta fuerit ad bonũ publicũ, non priuatum commodũ:vt in c.erit autẽ.iiij.diſt.tamẽ omnis lex non dicitur eſſe principaliter ad publicã vtilitatẽ,cùm ſæpiſſimè ſit ad priuatã.multis enim legibus partes renũtiare poſſunt,vt tradunt doct.in l.ſi quis in conſcribendo. C.de pact.& late habetur in c.ſi diligẽti per doct.de for. cõpet.vnde dicebat Felin.loco ſupra allegato,quòd poſſibile eſt quòd Papa rectori alicuius eccleſiæ onus penſionis imponat ſine aliqua cauſa, & tamen iſtud præiudiciũ bonũ publicũ nõ cõcernat, tũ quia acceſſit conſenſus expreſſus onerati ad ſolutionẽ pẽſionis, tũ quia propterea eccleſiæ non præiudicatur in proprietate ſuorũ bonorũ, ſed ſolùm cõmoditati ipſius prelati,cui etiam nolẽti, Pa-

pa etiam ſine cauſa præiudicare poteſt:vt latè deducit idē Felin. in c.quæ in eccleſiarū.xxvj.col. de conſtit.& ibi per omnes doct.multo magis ei volenti, præſertim cum onus
16 penſionis finiatur morte penſionarij.† Aut Papa vult diſpenſare contra ius diuinū,& cóclusio eſt,quòd diſpenſatio non valeat ſine cauſa in foro conſcientiæ.glo.eſt ordinaria in ca.non eſt de vot.& habetur per Innoc.in c.j. de renun.Imol.in c.cū olim.in ij.col.de cler.cóiug.Circa hāc concluſionē videnda ſunt ea quæ vltrà alios latiſſimè ſcribit Felin.in d.c. quæ in eccleſiarum.col.viij.in verſic. Demùm in hac cóclusione.de conſtit.cuius dicta tranſcribere non intēdo.tum quia non ſumus in prohibitis de iure diuino, vt dixi ſupra q.ij. vbi concluſi penſionem eſſe de iure poſitiuo : tum quia id eſſet magis laborioſum,quàm ſubtile,vt dixit gloſ.in ſimili in l.j. in verbo ſemper. in fi.
17 ff.ſolut.matrim.† Remanet igitur ex prædictis firma concluſio quòd Papa etiam ſine cauſa imponere poteſt penſionem ſuper fructibus beneficiorum, & hanc concluſionem ſequitur & tenet etiam Decius in conſi.ſuo c c c c xxxvi.in iij.volu.col.ij.Iſtam tamen concluſionem intelligit procedere,non de ordinaria poteſtate,ſed de poteſtatis plenitudine,& ſic de potentia abſoluta : Quia de potentia ordinata,Papa ſine cauſa penſionē imponere non poſſet. Ita concludit Romanus in conſi.c c c l x i x.Incipiente circa primum propoſitæ conſultationis.col. ij. in princ.quem ſequitur Felin.in d.c.ad audientiā.col. iiij.de
18 reſcript.Et Caccialupus. in tract.ſuo de penſ.q.v.† Quid autem ſit in legato Papæ, an penſionem reſeruare poſſit? circa hanc.q.puto diſtinguēdum eſſe,quòd aut loquimur de legato à latere,qui,non eſt dubiū,quòd beneficia conferre poteſt in prouincia ſuæ legationi cómiſſa,text.eſt in c.j.in fi.de offi.leg.in vj.& in c.dilectus.de offi.leg.Spec.in tit.de lega.§.nunc tractemus.Marti.Laudē.in tract.ſuo,de lega.Lap.allegat.x c v i. Condiſal.villa diego. in tract.de lega.in ix.q.& dicit Abb.in c.ſicut vnire. de exceſ. prelat. quòd ea,quæ poteſt epiſcopus in ſua diœceſi,poteſt legatus in ſua legatione.Cùm igitur legatus de latere,in cóferendo ordinariā habeat iuriſdictionē:puto dicēdū,quòd eandem autoritatē habeat circa reſeruationem pēſionis,
19 quā habet epiſcopus per ſupradicta. † Sciendū eſt tamen

quòd

quòd ſicuti legatus de latere non poteſt cõferre beneficia ſedi apoſtolicæ reſeruata c. deliberatione. de offic.leg.in vj.c.ij.de præb.eo.lib.& latè per Condiſaluum in d. tract. ſuo,de leg.q.ix.Ita arbitror dici poſſe quòd eo caſu quo poteſt penſionẽ reſeruare,nõ tamẽ poterit pẽſionis onere grauare huiuſmodi beneficia reſeruata: quia ſtante dicta reſeruatione de talibus beneficiis inferioribus, à Papa eſt penitus interdicta facultas ſe intromittẽdi:imo quicquid circa ea attentatur per aliũ quàm Romanũ Pontificẽ, eſt ipſo iure nullum.c.ij.de præbend.in vj. ſuprà allegato.& ibidẽ per doct.nec obſtat ſi dicatur,quòd reſeruatio prohibet tantũ illorum collationẽ fieri ab alio,quàm à Papa: ſed penſio eſt certa portio fructuũ,quæ à beneficio ſeparatur : vt vidimus ſuprà q.j.ergo ſecus dicendum in penſionis aſſignatione,cùm ex diuerſis non inferatur l. Papinianus exuli.de minoribus.quia reſpõdetur,quòd idẽ iuris eſt de toto quo ad totũ, quòd de parte quo ad partẽ. l.quæ de tota.ff.de rei vend. cùm vulgaribus. ſi enim talis legatus nõ poteſt diſponere de toto beneficio,ita de illius parte, & ſic de penſione:reſeruando illam ſuper fructibus talium beneficiorũ reſeruatorũ,quorũ colla.ei eſt interdicta.Quæ autẽ ſit iuriſdictio legati Cardinalis de latere circa beneficiorũ collationem, vide latiſſimè per Spec.in titu.de leg.loco ſuprà allegato:& per Condiſaluum in d. tract.ſuo,de legat.q.ix.quorũ dicta tranſcribere nõ intendo, & prædicta procedunt in legato delatere quãtum ad ordinariã iuriſdictionẽ ſibi à iure conceſſam: ſecus ſi haberet ſpecialem facultatẽ reſeruãdi penſiones, ſibi à ſede apoſtolica conceſſam. Nam tunc attendenda eſſet forma ſuæ cõmiſſionis: & id quod dixi de legato de latere circa ordinariã facultatem reſeruãdi penſiones,forte dici poſſet etiam de legato inferiore miſſo à Papa cũ autoritate legati de latere,prout ſunt nũtij ſuę ſedis,qui pro tẽpore reſident apud hunc illuſtriſſimũ & ſereniſſimũ dominiũ Venetorũ:nam tales etiam ſine ſpeciali facultate poſſunt beneficia cõferre,cũ ſint ad inſtar legatorum de latere,vt concludit Dec.conſi.CCXXVIII. incip.in caſu propoſito. in j.vol.& idem in cõſi.C X L I X.incip.in cauſa iuriſpatronatus.col.vlt.& per Condiſaluũ in d.tract.ſuo.de lega.q. ix. vbi dixit,quòd iſtam partẽ in practica ſequuntur domini

de Rota. & ita vidi iudicari. circa hoc tamen cogita.
20 †Quid autem dicendum ſit in ſimplici legato à Papa miſſo,vt ſunt nuncij quos eius ſanctitas quotidie ad principes chriſtianos mittit,ſiue ad gubernandũ aliquam prouinciam,qui gubernatores appellantur? & dicendum eſt, quòd cum iſti non poſſint ex vi eorum legationis beneficia conferre c.j.de offic.lega.in vj.pariter penſionem aſſignare non poterũt ſuper fructibus beneficiorũ.Sed quid, ſi tali legato Papa concedat autoritatem cõferendi beneficia vacantia in prouincia ei commiſſa, iuxta tex.in d.c.j. de offi.leg.in vj.& nil dixerit de facultate reſeruandi penſiones? videtur dicendum,quòd talis legatus circa reſeruationem penſionis eandem habeat autoritatem, quam habet Epiſcopus in eius diœceſi,cũ concurrat cũ Epiſcopo in collatione beneficiorum c.ſi à ſede de præben.in vj.
21 †Quinimo talis legatus,dignoſcitur habere maiorẽ prærogatiuam quàm Epiſcopus. patet, quia in paritate datæ habens collationem a legato,præfertur habenti collationem ab Epiſcopo,de quo eſt tex.ad literã in d.c.ſi à ſede. proximè allegato.Reſpõde quòd talis legatus quãdo beneficium confert ex facultate ſibi attributa,confert autoritate ſedis apoſtolicæ, hinc eſt quòd eius collatio habet maiorem prærogatiuam:vt in d.tex.& habetur per Condiſaluum in d.ſuo tract.q.ix.Sed aduertendum eſt, quòd epiſcopus in conferendo habet ordinariã iuriſdictionẽ, vt patet in toto tit.de offic.ordi.in vj.in tit.de præbend.& dignit.& toto tit.de offic.ord.tales verò legati, licet ordinariam habeant iuriſdictionẽ,in conferendis tamẽ beneficiis,dicuntur extraordinariã iuriſdictionem habere, vt colligitur ex tex.in d.c.j.de offic.leg.in vj. & notatur in c. ij.eod.tit.ſecus eſt in legato de latere,qui etiã in cõferẽdo beneficia ordinariam iuriſdictionem habere dicitur.ideo quando cõfert,dicere debet:autoritate legationis noſtræ. Legatus verò inferior,qui non vi legationis, ſed ex facultate ſibi attributa beneficia cõfert,dicere debet autoritate apoſtolica nobis attributa, vt latè tradit Cõdiſaluus in d.ſuo tract. prædicta.q.ix. & ideo dicendum eſſet, quòd tales legati nullo pacto penſiones ſuper fructibus benefi-
22 ciorum aſſignare poſſunt: † quia eorũ poteſtas tanquam extraordinaria reſtringi debet,vt voluit gl.in Cle.j.de off. ordi.

ordi.maximè quia penſio eſt onus & quædã ſeruitus eccleſiæ cui imponitur:eccleſiaſtica enim beneficia ſine diminutione cõferri debẽt c.j. vt eccleſi. benefi. ſine dimi. cõfer.c.maioribus.de præbẽ.c.vacante.& c.cum cauſam. eo.tit.Verũtamẽ quoties Papa mittit iſtos inferiores legatos ad gubernãdũ aliquã prouinciã, ſiue nũcios mittit ad principes chriſtianos, cõſueuit illis authoritatẽ cõcedere,cõferẽdi beneficia,& ex cauſa reſignationis reſeruãdi penſiones,vſq; ad tertiã partẽ fructuũ, vt ſæpiſſime vidi in facultatibus conceſſis Ampliſſimo patri Domino Thomæ Cãpegio,Epiſcopo Feltrẽſi,viro ſummæ integritatis & iuſtitiæ.Necnõ Reuerẽdiſſimo domino Hieronymo Meãdro,Epiſcopo Brũduſino, quorũ vterq. legationis munere functi ſunt pluribus annis pro ſancta apoſtõlica ſede, apud Illuſtriſſimũ hoc Dominiũ Venetorũ. Et nuper Aleãder ipſe,propter eius eminentẽ doctrinã , ad Cardinalatus honorẽ aſſumptus,Romanã virtutibus ſuis

23 illuſtrat curiam.†Reſtat videre , quid ſit in legato nato:& breuiter dicendũ eſt , quòd ex quo legatus natus virtute ſuæ legationis beneficia cõferre nõ poteſt. d. c.j.de offic. leg.in vj.& habetur per Nerutiũ in c.j.col.j.verſ.ij. ibi legatus.de app.nõ eſt ambigendũ,quòd pẽſiones reſeruare nõ poterit.Legati autẽ nati,ſunt qui naſcuntur cũ priuilegio legationis per adeptionẽ dignitatis Archiepiſcopalis,vt ſunt Archiepiſcopus Cãtuariẽſis,Eboracẽſis,& Remenſis. in Italia verò eſt ſolùm Archiepiſcopus Piſanus, vt dicit Franc.in c.j.col.j.de offi.leg.ſuprà allegato:& no-

24 tat in c.j.de appel.†Aduertendũ tamen,quod quãdoque legatus , qui habet taxatã facultatẽ ſuper collatione beneficiorũ vtputà quòd poſſit cõferre beneficia annui valoris ducatorũ centũ,& ab inde infra:necnon ex cauſa reſignationis reſeruare reſignãti penſionẽ vſque ad tertiã partem,recipit reſignationem beneficij annui valoris ducatorum puta.xxx.& cum ſuper beneficio reſignato , nõ niſi penſionem annuam ducatorũ.x. reſeruare poſſit,reſeruat tamen pẽſionem ducatorum viginti, decem videlicet ſuper fructibus beneficij reſignati , & aliorũ decem ſuper fructibus alterius beneficij,quod is obtinet,cui de beneficio reſignato prouidetur,quod ei facere nõ licere arbitror : egreditur enim terminos ſuæ facultatis contra

text.

tex.in c.cum dilecta.cum ſimi.de reſcrip. Itē quandoque etiā vidi quòd recepta reſignatione beneficij valoris cōprehenſi in facultatibus ſibi cōceſſis, Legatus penſionem imponit ſuper fructibus alterius beneficij, quod obtinet ille, cui ſimiliter de beneficio reſignato prouidetur, quāuis beneficium grauatū onere penſionis ſit longè maioris ſummæ, quàm ſit expreſſum in facultatibus legato cōceſſis: quod ſimiliter puto ei non licere, cùm non valeret collatio facta per ipſum de tali beneficio grauato, vt per dominos de Rota, deciſ.ix.de præben.in nouis.Feli. in c. ad aures.col.iij.de reſcr. facit tex.in c. cui de non ſacer-
25 dotali.de prębēd.in vj.† Prædictis adde, quòd etiā patronus in fundatione eccleſiæ, licitè apponere poteſt pēſionem ſoluendā per eccleſiā fundatā alteri eccleſiæ.tex. eſt in c.quanto.de cenſ.& etiam apponere poteſt penſionem annuatim ſibi patrono ſoluendā, accedente cōſenſu Epiſcopi: vt eſt tex.& ibi no.Abb.in c.pręterea.col.ij.de iure patron.imo poteſt patronus tempore fundationis, cōditionem apponere, quod fructus eccleſiæ, quando illā vacare cōtigerit, ſpectent ſibi.glo ſ.eſt in c. generali.in verbo fundatione de elec. in vj. quomodo autem limitetur illud, quod de patrono diximus, vide Roc. de Curte, in ſuo tract.de iure patron.in verſ.& vtile.in ij.col.

Super quibus bonis reſeruetur annua penſio.

QVAESTIO VII.

1 *Penſio reſeruatur ſuper bonis & iure temporali eccleſiæ.*
2 *Penſio eſt quid mere temporale.*
3 *Penſio & cenſus ſunt diuerſa.*
4 *Penſio, ſi aſsignaretur pro iure ſpirituali, eſſet ſimonia.*

SEPTIMO quæritur, ſuper quibus bonis reſeruetur
1 annua penſio. † Dicas quòd ſuper bonis iure temporali, ac fructibus, redditibus, & prouentibus alicuius mēſæ, Monaſterij, Epiſcopatus, vel beneficij, in quibus onus penſionis veluti quædam ſeruitus ad ſimilitudinem vſufructus, à ſua proprietate ſeparati, non autem pro iure ſpirituali eccleſiæ grauatæ imponitur, vt in c. cōſtitutus. de relig.domi.ita illum text.declarant ibidem Anton.de

Butr.

Butr.& Cardin.& quamuis in illo text.dicatur, quòd ille epiſcopus Albanen. conceſſit illi Abbati omne ius quod habebat,tam in eius monaſterio, quàm in cæteris eccleſiis ad ipſum pertinentibus,& ſituatis in eius diœceſi, & quamuis ibi eſſet connexitas ſpiritualitatis & temporalitatis:contractus tamen tenet, nec ſimoniacus cenſetur, quia pecunia pro temporalitate datur,non pro ſpiritualitate:quod etiam voluit Ioan.de Anan. in c. j. de ſimon. col.vij.& Fel.in d.c.ad audientiã.col. ij.de reſcript.quem etiam ſequitur Caccialupus eius contẽporaneus,in tract. ſuo,de præben.q.x.vocans Feli. diligentiſſimum cõmentatorem,clarum,diſtinctum & copioſum. faciunt ad hãc q.ea quæ dixi ſuprà q.j.& quæ voluit Bald. in d.c. ad au-
2 dientiam.†Et ibidem Fel.vbi dixit,quòd ex quo pẽſio eſt quid mere temporale,cadere poteſt etiam in laicum, de quo latè dicã infrà q.xxj.iſta cõcluſio quamuis in ſe vera ſit,non tamen videtur probari per text.in d.c.conſtitutus concludenter:nam licet ibi text.vtatur iſto verbo penſionis:tamen ibi penſio pro cenſu accipitur, vt ibidem exponunt duæ gloſſellæ in verbo penſionis:& eſt etiam ibidem gloſ.in verbo iuxta ratam.in fi.quæ dicit,vbicunque inuenies in iſta decretali penſionem, expone cenſum. & hoc tenet ibidem Cardin. col.iiij.ver.xij.oppono. & col.
3 v. in verſic. xv. oppono.& col.v.ver.xviij. oppono. † De cenſu autem ad penſionem non bene infertur, cum ſint ſeparata,vt inquit Cardin.ibidem col.iiij.in verſi. xj.oppono.eſt tamen in ſe vera prædicta concluſio,vt ſupra di-
4 xi,†quia ſi penſio aſſignaretur pro iure ſpirituali,eſſet ſimonia.c.cum pridem.de pact.c.ſtatuimus.de tranſact. & c.de cætero.eo.tit.& latè per Doct.in d.c.cõſtitutus.Præmiſſam etiam concluſionem ſenſit etiam Fel. in c.j.de ſimon.vbi dixit quòd in d.c.conſtitutus,de reli.domi.ideo penſio tenuit,nec cenſetur data pro iure ſpirituali, quia non fuit data ſeu impoſita ex pacto, ſed mera liberalitate:quod etiam ſentiunt Doct.in d.c. conſtitutus. & quia in principio huius quæſtionis dixi quòd penſio aſsignatur ſuper bonis alicuius menſæ:quæ ſint bona menſæ,vide ſuprà q.j.

An penſio conſtitui poſsit in quota fru-ctuum, vel in quantitate.

QVAESTIO VIII.

1 *Papa penſionem etiam in quota fructuum aſſignare poteſt.*
2 *Papa ſolus beneficia confert ad tempus.*
3 *Papa ſolo verbo poteſt aliquem pronunciare ſacerdotem.*
4 *Papa non ſubiicitur canonibus.*
5 *Papa tollere poteſt conſtitutiones concilij.*
6 *Papa eſt ſupra concilium.*
7 *Papa in quota, & in quantitate poteſt penſionem aſſignare.*

OCTAVO quæritur an penſio cõſtitui poſſit in quota fructuum, redditu͂u, & prouentuum beneficij, vel in quãtitate. Circa quod dicendũ eſt, quòd pẽſio in quota conſtitui non debet, vt in dimidia, vel tertia parte fructuum ſine aliqua taxatione. Nã tũc eſſet beneficiũ ſcindere, quod vtique non licet c. maioribus. de præb. c. ſi de cætero. de traſac. & ita cõcludit Ioan. de Anan. in c. audiuimus. col. iiij. de collu. vbi dixit, quòd epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt vt alteri parti aliquid detur: id tamẽ ordinare debet per via quãtitatis pecuniæ vel bladi, nõ autẽ per modũ quotæ: vt puta dicẽdo des ſibi tertiã vel quartã partẽ. Ananias refert, & ſequitur Fel. in d. c. ad audiẽtia. el ij. col. ij. in prin. verſi. & ex deductis, de reſcript. & Caccialupus, in tract. ſuo, de penſ. q. vj. qui etiã ad corroborationẽ præmiſſæ cõcluſionis adducit not. per Bart. in l. ſi merces. §. ius maior. ff. locati. & in l. ſi apes. ff. de furt. Tu verò dicas cõcluſionem prędictã procedere in epiſcopo vel legato reſeruãte penſionẽ in caſibus, in quibus illam aſſignare poteſt, de quo dictum fuit ſuprà q. vj. ſecus in Papa: quia licet regulariter Papa obſeruet quòd
1 ſupra concluſum fuit: † tamen poteſt etiam in quota, vt ſibi magis placet penſionẽ aſſignare, & ideo videmus ſæpiſſimè, quod Papa reſeruat alicui dimidiã partem fructuũ, loco annuæ pẽſionis, eſt enim dominus abſolutus in
2 beneficialibus, Clemẽt. j. vt lit. pẽden. cum ſimilibus. † Solus enim Papa beneficia ad tẽpus cõfert c. ſi gratioſè. cum gloſ. iij. de reſcr. in vj. nec inferior id facere poteſt. Card. conſilio LVIII. incip. propoſita quæſtio. Feli. in c. in no-

ſtra.verſi.reſtant multa, de reſcript. & ſolo verbo poteſt
3 epiſcopum facere.Ang.in l.j.C.de ſent.paſ.† & ſolo verbo poteſt Papa aliquem pronunciare ſacerdotem.Ang. in l.ij.C.de crimi.ſacrileg.& faciunt quæ n[illegible]nnoc. in c.j.
4 de ſacr.vnct.† Nec Papa ſubiicitur canonibus. gloſ.in c.j. de cõſtit.in verbo ab omnibus.pro qua facit text.in cap. non dubium.de ſenten.excom.& in c.propoſuit. de conceſ.præbend.ad idem eſt gloſ.in c. nulli. de ſent. excom. gloſ.in c.ſtatuimus.de ſent.excom.in vj. & in c. ſi inimi-
5 cus.xciij.diſt.& late per Doct.in d.c.j.de conſtit.† & ſolus Papa tollere poteſt conſtitutiones concilij, etiam ſine concilio.gloſ.in c.vbi periculum. in verbo concilium. de elect.in vj.quem ibidẽ Dominus ſingularẽ dicit.col. iiij.
6 facit tex.in c.cũcta.in verſi.ſine vlla ſinodo.ix.q. iij. † Papa enim eſt ſuprà concilium,vt per Beatum Thomã ij.ij. q.c.v.art.j.Hinc eſt quòd legibus & ſtatutis vniuerſalium conciliorum non ligatur,neceſſario ſubiicitur:vt latè tradit Turre cremata,in tractatu ſuo,de poteſta.Papæ,libr. iij.c.ij.multa poſſent dici circa Papæ poteſtatem,quæ adducere hic impertinẽs eſſet:ideo vide latiſſimè in d.tract. per Turre crematam : & quæ ponunt latè Doct. in d.c. j.
7 de conſtit.& in pluribus aliis locis.† Erit ergo concluſio, quòd Papa,& in quantitate & in quota, prout ſibi magis placet, poteſt penſionem aſſignare. Melius tamen facit aſſignando illam per viam quãtitatis pecuniæ, quàm per viam quotæ : quia per viam quantitatis,facilius exigitur à ſoluente,quando certa & determinata eſt illius quantitas,aliàs inter ſoluentem & recipientem oriuntur quotidie infinita litigia,vt nos docet experientia,rerum magiſtra.c.quam ſit.de elect.in vj.& tali caſu,potius paſſionis, quàm penſionis nomen meretur.

Penſio in quanta quantitate conſtitui poſsit & debeat.

QVÆSTIO IX.

1 *Penſio in quanta quantitate conſtitui poſsit & debeat.*
2 *Quæ ſint exprimenda in literis gratioſis.*
3 *Penſio aſsignata motu proprio, an valeat.*
4 *Penſio ſi aſcendit ad maiorem fructuum partem, quàm in lite-*

ris

ris ſit expreſſum, non valet.

5 *Motus proprius non operatur in preiudicium tertij.*

6 *Motus proprius non operatur contra præſumptam voluntatem Papæ.*

7 *Penſio aſſignata Cardinali non facta mentione quod excedat tertiam partem, an valeat.*

8 *Cardinalis non tenetur contribuere charitatiuis ſubſidiis.*

9 *Exceſſum allegans contra poſſeſſorem illum probare habet.*

10 *Beneficij redditus præſumuntur ſuffi. pro vita duorum.*

11 *Probandi onus an agenti vel excipienti incumbat.*

12 *In quibus caſibus pro aliquo præſumatur.*

1 NONO quæro, vidimus in proxima præcedenti q. an penſio in quota, †vel in quãtitate reſeruari debeat. Nunc videndum erit in quanta quãtitate cõſtitui debeat & poſſit penſio: iſtam quæſtionem examinat Caccialupus, in d. tract. ſuo, de penſ. q. vij. dicẽs, quod ad hoc vt pẽſio ſit tolerabilis & honeſta, tãtũ remanere debet eccleſiæ: vnde prælatus ſeu rector illius, cõmode valeat ſuſtẽtari: aliàs ſecus. alleg. ad hoc Abbatem in c. conquerente. de cler. non reſiden. vbi Abb. allegat in arg. text. in cap. vacante. & in c. cum cauſa; de præbend. ſubdens Caccialu-
2 pus, †quod hinc putãt inoleuiſſe practicam, quod vt plurimum ſtatuitur penſio vſque ad tertiam partem reddituum quantitatiue tamen, non per viam quotæ. Et hinc eſt quod regulariter legatis apoſtolicis, datur facultas reſeruandi annuas penſiones ſuper fructibus beneficiorum ex cauſa reſignationis, vſque ad tertiam partem fructuũ, vt etiam dixi ſuprà q. vj. Quinimo in reſeruatione pẽſionis eſt ſpecifice facienda mentio, quod pẽſio tertiam partem fructuum non excedit: & ita ſeruat ſtilus curiæ, licet & in maiori quãtitate Papa poſſet pẽſionẽ reſeruare, per ea quæ dicta ſunt ſuprà in d. q. vj. & q. viij. & multoties Papa reſeruat penſionẽ vſque ad medietatẽ fructuũ quãtitatiue: & tũc ſimiliter in literis faciẽda eſt mentio, quòd pẽſio ipſa, dimidiã partem fructuum beneficij, ſuper quo imponitur, excedit, ad hoc vt Papa ſciat ſpecifice onus: nam quanto maior eſt onus: tanto difficilior eſt Pontifex
3 ad illud concedendum, † & in literis gratioſis ea exprimenda ſunt, quæ retardare habẽt, vel difficiliorẽ redde-

re

re Papam ad cócedendum gratiã c.poſtulaſti. de reſcript.
& ibi Doct.maximè Felin. & idem in c.in noſtra. col.vj.
3 verſi.Theorica.eo.tit.† Quinimò ſi penſio aſcenderet ad
maiorem partem fructuũ,quàm in literis eſſet expreſſum,
non valeret reſeruatio penſionis,ſicuti non veleret impe-
tratio beneficij,vt per Doct.in c.ad aures.de reſcript. vbi
4 Felin.& ſtatutum eſt per regulas cancellariæ.† Quid au-
tem dicendum ſit,quãdo penſio excedens tertiam partem
fructuum aſſignaretur motu proprio nulla facta mentio-
ne dicti exceſſus?videtur dicendum aſſignationem penſio-
nis valere:quia motus proprius excludit ſurreptioné in-
petrationis beneficij,ob non expreſſionem iuſti valoris,vt
laté habetur per Felin.in d.c.ad aures.col.iiij.de reſcript.
tamen in reſeruatione penſionis cõtrarium videtur dicé-
dũm,cum in ea tractetur de præiudicio rectoris beneficij
5 grauati.† Conſtat enim quòd motus proprius,non opera
tur in præiudicium tertij.Cardin.in conſil. c x x x v i i.in
fin.domi.in c.ſi propter.col.vj.de reſcript. in vj.Imo in c.
mandatum col.penul.de reſcript.Cardin.concil.c x v i i i.
incipiente,caſus talis agitatus eſt proceſſus.Felin. in dicto
c.ad aures.col.v.verſi.tertius caſus.& Dec.cõſil.c c c c x.
col.iiij.in iij.vol.Secundò moueor quia præſumpta volũ-
tas Papæ,videtur eſſe regulariter , quòd penſio non exce-
6 dat tertiã partem fructuũ beneficij grauati;† motus autẽ
proprius,non operatur contra præſumptam voluntatem
Papæ.gloſ.in Clem.ſi Romanus. de præben. Siculus in d.
c.ad aures. Marianus in c.poſtulaſti. col. xvi. de reſcript.
& notatur in c.ſi motu proprio. de præbend. in vj. & ha-
betur per Felin.in c.cõſtitutus.col.iiij.in prin.de reſcrip.
& col.verſi.autoritas.in verſic. niſi ſcriberet motu pro-
prio.& idem Felin.in c.cauſam quæ. el ij. col. ij in verſic.
& illa concluſio de teſtib. Romanus tamen in conſil. ſuo,
c c c l x i x.voluit,quòd quãdo penſio eſt aſſignata mo-
tu proprio,ſolum peti poſſit reductio ad quãtitatem cõ-
uenientem,ſi ſit exceſſiua:cuius opinio probabilis videtur.
7 cogita tamen.† Quid ſit autẽ dicendũ quãdo penſio aſſi-
gnatur Cardinali nulla facta mentione,quòd excedat ter
tiam partem fructuum?videtur dicendum penſionem va-
lere:quia ſi Cardinalis in impetratiõe beneficij exprimat
falſum valoré,impetratio valet,cum ſoli regula de expri-

mendo valore, non comprehẽdatur cardinalis: vt decidit Pet. de Anch. in conſilio c c x c v. incipiente pro clariori euidentia: vbi hanc partem pluribus corroborat fundamentis per eum adductis, tenens quòd conſtitu. licet generalis, cardinales non comprehendat, ſi de eis mentionem non faciat, idem voluit idem Anch. in conſil. c c x c v i i.
8 incipiẽte, efficacibus. † idem voluit Ioan. monachus. in c. j. de ſchiſma. in vj. ad idem facit quòd dixit Roma. in conſil. ſuo, c c c c x c v i i i. incip. in caſu quo quæritur: vbi per multa fundamẽta tenuit, quòd cardinalis nó tenetur cõtribuere in ſolutione charitatiui ſubſidij à ſede apoſtolica impoſiti pro recuperatione regni occupati. Iſta tamen cõcluſio procedit tenendo prædictam opinionẽ Anch. & Romani: ſecus ſi teneamus opinio. Felin. in c. quod ſuper his. col. iij. de fide. inſtru. in c. cùm in iure peritus. de offic. deleg. & in c. ad aures. col. vij. ver. viij. cõcluſio de reſcr. ſupra allegato: in quibus locis Felin. concludit, quòd cardinales comprehendantur. ſub generali cõſtitutione & cãcellariæ regulis. Contra quem tenuit Iaſon in conſil. ſuo c x v i i. incipiente. in cauſa & lite vertente. col. iij. ver. iij. principaliter, in iiij. vol. qui tenet cardinales non comprehendi in generali conſtitutione, & cancellariæ regulis. Ideo conſulendo dixit, quòd iura feudorum prohibentia clericos ſuccedere in feudo, locum non habent in cardinali. Bene verum eſt, quòd ſi eſſemus in caſu quo factum eſſet in ſe malum, ſub quo fieret prohibitio, tunc appellatione clericorum, cardinales comprehenderentur, vt inquit Iaſon, in conſil. præallegato, & rationem adducit, quare quando factũ eſt malum in ſe, tanto grauius peccat is, qui cõtra facit, quanto maior eſt. c. homo. xl. diſtin. & ita dicit tenere Domi. in c. nemo deinceps. col. j. de elec. in vj. idem tenuit idem Iaſon conſil. x c v i i i. incipiente. cauſa quæ vertitur. col. fin. i iij. vol. dicas, quòd iſta difficultas eſt declarata per regulam cancellariæ, præſertim clemen. vij. cuius tenor talis eſt. Item cum s. r. e. Cardinales ipſi s. d. n. aſſiſtant, & proptereà debeant ſpecialibus prærogatiuis & priuilegiis gaudere, idem. d. n. ſtatuit, ordinauit, decreuit, & declarauit, quòd in quibuſcunque conſtitutionibus & regulis, per ſanctitatem ſuam in poſterũ poſt hanc primam editionem, & præſentiũ ſuarum

rum conſtitutionũ & regularũ publicationem faciendã, nõ includãtur ipſi cardinales in eiſdẽ cõſtitutionibus & regulis ſic faciendis, niſi illæ eorundẽ cardinaliũ fauorẽ concernant, vel ipſæ conſtitutiones edendæ de eorundem cardinalium, vel maioris partis eorũ conſilio editæ fuerint.

9 †Quis autem probare habeat penſionẽ excedere tertiam partẽ fructuũ? dicendũ eſt, quod allegãti exceſſum incumbit onus probãdi, nã videmus, quòd quando ex cauſa fit diſpenſatio, impetrans diſpenſationẽ cauſam probare tenetur: vt not. Ioan. And. in c. j. de lit. conteſt. in vj. Oldra. conſ. c c x x v i. incipien. Clemens Epiſcopus. col. ij. verſ. ad ſecundũ. Card. conſ. x i x. incip. quo ad primum, col. fi. Abb. in conſtitutus. in fine, de reſcrip. & in c. fin. in fin. de præſump. nec ſurreptio præſumitur, niſi probetur l. quoties. §. qui dolo. ff. de prob. & dicebat Sicul. in d. c. ad aures. ſe conſuluiſſe, quòd onus probãdi veritatẽ valoris beneficij, incũbit opponẽti: alleg. ad hoc Bal. in cõſil. incip. plurima dubia ſunt examinãda. col. ij. facit quod voluit Bellemera, deciſ. c c c l x x i. incip. teſtis cum fama: vbi dixit, quòd allegans exceſſum contra poſſeſſorem, illum probare debet: & dixit Ang. in conſ. c c l x x. incip. Bonifacius epiſcopus, col. vlt. quòd narranti in reſcripto redditus eſſe diminutos, incũbit onus probãdi: per tex. in §. quo verò. in authen. de æquali. dot. & latè tradit Card. in conſ. ſuo. x. in tit. de proba. vbi facit pulchrã diſtinctionẽ: cũ videre poteris. & prædicta maximè procedunt, quoties in eo quod allegatur, eſt iuris præſumptio in contrarium vt eſt in diminutione redditũ, quæ iuris præſumptionem cõtra ſe habet, durare præſumitur c. maiores, de bapt. ideo allegãti beneficiũ nõ valere pluſquàm expreſſerit, incumbit onus probãdi: quia licet aliàs aſſerens aliquod patrimonium non tantũ valere, eo ipſo probaſſe dicatur niſi cõtrariũ probetur. l. cũ de l. falcid. ff. de prob. quod ideo eſt, quia iuris præſumptionẽ habet pro ſe præſumẽtis nil eſſe ſoluendo l. ſi verò. §. qui pro rei. ff. qui ſatiſ. cog. † Iſta tamen præſumptio in beneficiis ceſſat, in quibus redditus ad minus præſumuntur pro vita duorum c. vt quiſque, de vi. & hone. cleri. ita dixit Card. in d. conſil. x. & Card. in c. fin. col. ij. de præſump. Felin. in c. cõſtitutus, col. j. verſ. & ſub-

dit.& in d.c.ad aures.col.iij.verſ.iij.concluſio.de reſcrip.
11 †An autem agenti vel excipiēti in cumbat onus probādi? latè examinat Abb.in d.c.conſtitutus & poſt eum Felin. ibidē.imo.in c.ſuper literis,vlti.car.de reſcrip. & Roma. in l.illa.col.xiiij.ff.de verb.obl.in quibus locis communiter concludunt,quòd is qui habet iuris præſumptionē pro ſe,ſemper releuatur ab onere probandi,ſed probare tenetur habens iuris præſumptionem contra ſe.ad quod facit text.& ibi Bal.in ij.notabili in l.liue poſſidetis. C.de pro-
12 bat.†Qui autem ſint caſus in quibus pro aliquo præſumatur,videre poteris Roma.in l.ſciendum.ff.de verb.obl. & Bar.in tract.ſuo de præſump.& Felin.in c. iij. de prob.

Conſenſus rectoris beneficij,an requiratur cum aſsignatur Penſio.

QVAESTIO X.

1 Epiſcopus ſine conſenſu recto.penſionem non aſſignat.
2 Legatus ſine conſenſu, Penſionem non poteſt aſſignare.
3 Papa an ſine conſenſu imponere poſsit penſionem.
4 Papa poteſt aliquem priuare ſuo beneficio ad ſui libitum.
5 Et dominium rerum eccleſiæ, eſt apud Chriſtum.
6 Papa in rebus eccleſiaſticis diſponere poteſt, quomodo vult etiā ſine cauſa.
7 Papa ſine cauſa epiſcopum deponere poteſt.
8 Penſionis reſeruatio motu proprio facta ſine conſenſu grauati regulariter non valet.
9 Quid ſit quando Papa dicit motu proprio.
10 Verbum nullatenus quid importet.
11 Verbum nullatenus importat clauſulam decreti irritantis.
12 Clauſula de plenitudine poteſtatis,quid importet.
13 Papa quando ordinariè procedit, ius ſeruare debet.

DEcimo quæritur an in reſeruatione penſionis requiratur conſenſus rectoris beneficij grauati, ſuper cuius fructibus penſio imponitur.circa quod diſtinguen-
1 dum puto.quòd aut loquimur † in Epiſcopo,aut in legato,aut in Papa; ſi in Epiſcopo in caſibus in quibus penſionem poteſt aſſignare.vt vidimus ſupra q.vj.& dicendū eſt vt dicit etiam Caccialupus in tract.ſuo de penſio.q.v. quòd

quòd cum epiſcopus in partem ſolicitudinis, nõ autem in plenitudine poteſtatis ſit vocatus, beneficium onere penſionis grauare non poterit, niſi prælati, aut rectoris illius conſenſus accedat: & ſi vacaret locus, beneficium vel dignitas, ſuper cuius fructibus imponitur penſio conſtituto eidem vacanti legitimo defenſore, ad conſentiendũ penſioni prædictæ: iuxta not. per Innoc. in c. vt noſtrum. vt eccle. bene. ſine dimi. confer. in glo. in verbo cõſtituatur & glo. in clemen. ſi vna. de reb. eccle. non alienan. & in c. dudum eod. tit. in vj. iſta fuerunt originalia verba Roma. in conſil. ſuo c c c l x i x. incipiente circa primum propoſitæ conſultationis artic. & iſtud etiam ſenſit Old. in conſil. c c x x v i. incipiente quidam epiſcopus, & Petrus de Anch. in cõſi. c c l x x i x. incipiente quæſtio proponitur.
2 † Aut loquimur in legato, & tũc quãuis autoritate fungatur, in caſibus in quibus penſionem imponere poteſt: de quo vidimus ſupra in d. vj. q. & ſimiliter dicendũ eſt, quòd penſionem reſeruare & imponere nõ poteſt ſine conſenſu rectoris beneficij grauati, faciunt dicta ſupra in d. vj. q. faciunt quæ ſcribit Felin. in c. quæ in eccleſiarum. col. xij. verſ. & ideo dixit de conſti. vbi allegat Feder. de Senis conſil. c c. dicentem quòd legatus non poteſt ſine cauſa auferre vni eccleſiæ, & dare alteri: licet in Papa ſit ſecus, & facit regula cãcellariæ, qua cauetur ne penſiones ſine cõſenſu aſſignari poſſint, & idẽ quod dixit Fede. de Senis tenuit etiam Roma. in conſi. x x x v i. incipiẽte viſa diſceptatione. & Card. in conſi. l x x v i i. incipiẽte tenor talis eſt. in ij. col.
3 † Aut loquimur in Pontifice, & in iſto caſu, Roma. in præallegato cõſil. c c c l x i x. dicit quòd nulli dubiũ, quòd Papa in onerando monaſterium ſeu beneficiũ penſione alteri ſoluenda, ſubiiciẽdo illud obligationis vinculo, vti poteſt duplici poteſtate abſoluta, quam habet ſuper vniuerſa beneficia, & loca religioſa c. ad honorem. de auto. & vſu pal. c. cum ex eo, de pœnitẽ. & remiſ. c. decreto. ij. q. vj. c. multum. ſupro. iij. q. vj. c. per principalẽ. ix. q. ij. c. cõqueſtus. & c. nũc verò. de præben. in vj. c. ſi Papa. de priuileg. eo. lib. & tunc dicendũ eſt, quòd Papa poteſt imponere penſionem beneficio ſine conſenſu Rectoris illius: quia quemadmodum poteſt Papa beneficium vnũ, alteri eccleſiæ vnire nõ vocato ipſius rectore, ſic in con-

ſequentiá omnes eius redditus, prout poteſt Epiſcōpus accendente cōſenſu ſui capituli,eccleſiam aliquá ad ſe pertinentem alteri loco religioſo vnire & donare non citato illius pro tempore rectore:vt eſt caſus in clemen. ſi vna. de reb.eccleſi.non alienan. & in c.paſtoralis. & in c. conſultationibus.de donat.multo magis illius redditus poterit abſque cōſenſu rectoris illius onere ſoluendę penſionis grauare:& pro iſta concluſione, eſt tex. in c.extirpádæ in ſi.per locum à contrario:& in c. expoſuiſti. & c.vacante.de præben. Confirmatur prædicta concluſio: quia Papa poteſt aliqua bona eccleſiæ liberè donare, & præſumitur iuſta cauſa motus.c.cum redemptor.& c.à nobis de decimis.Abb.in conſi.xxi.incipiente,Saluatoris noſtri,
4 colum. ſi.ver.& inſtar ſacrilegij: † & poteſt Papa in beneficialibus aliquem priuare, pro libito eius voluntatis: vt latè per Archi.ix.tract.ſuo,de hæret. incip.ſanctiſſimo in Chriſto patri. car.xv.verſi. & quia tanta eſt præemi-
5 nentia.† facit quia dominium rerum eccleſiaſticarū propriè loquendo,non eſt apud aliquam eccleſiam:ſed apud Chriſtum,ſecundum Innoc.in c.cum ſuper,de cauſ.poſ.& proprieta.cuius Papa eſt vicarius, cum omnimoda poteſtate in terris,vnde dicit Feli.in c.quæ in eccleſiarum, col. xiiij. quòd cum Papa aufert rem alicui particulari eccleſiæ,potius adminiſtrationem,quàm dominium auferre dicitur.iuxta tex.in c.ij.de dona.quia dominiū eſt potius apud ipſum Papam, cum ſit apud Chriſtum, cuius ipſe eſt vicarius,vel apud eccleſiam catholicam, quæ eſt vnica c.loquitur.xxiiij. q. j.cuius ipſe eſt caput, & prin-
6 ceps: † & in rebus eccleſiaſticis poteſt Papa diſponere quomodo vult.& etiam ſine cauſa remouere vnum à beneficio ſuo,ſecundum Butrium in c. conſtitutus. de religio.domi.& ideo poteſt etiam Papa concedere immunitatem vni eccleſiæ,contra aliam,etiam ſine cauſa, ſecundum glo.ſi.in c.conqueſtus. ix. q. iij. & Archi.in c.reſer-
7 uatis xx.q. ij. Hoſt.in c. confir. vtil. vel inutil. † & dixit alibi glo.ſingu.ix. q. iij. in c. per principalem. quòd Papá poteſt ſine cauſa deponere Epiſcopum, licet ſecus eſſet,ſi vellet deponere omnes epiſcopos: quia tunc eſſet turbare eccleſiam vniuerſalem.& illam glo.ſequitur Car. in conſi.xxxv. incipien.Venerabilis vir.& idem in cle.

j.vlti.

j.vlti.not.vt lit.pen.& domi.in cap.in iſtis iiij.diſt. Abb.in c.tranſlato.de conſtit.& Imo.in ca. ad ſupplicationem, in vlt.not.de renunc. Circa præmiſſa aduertendum eſt,quia Papa vbicunque præcedit regula derogatiua voluntatis ſuæ, prout eſt in caſu noſtro ,in quo habemus regulam Cancellariæ.nume.43. diſponentem clare & aperte,quod etiam motu proprio literæ reſeruationis annuæ pēſionis ſuper alicuius beneficij fructibus,expediri non poſſint,niſi de conſenſu illius, qui penſionem prædictam perſoluere tunc debebit:qui ſi præſens in curia ſit perſonaliter, alioquin per procuratorē ſuū ad hoc ſpecialiter conſtitutum cum ſolito iuramento conſentire habeat,aliàs literæ nullatenus expediatur.:ita dictat regula cancellariæ, quæ in regulis Hadriani eſt xlj. in regulis verò Leonis, eſt xliij.

8 †Et ideo reſeruatio pēſionis etiā motu proprio facta non valeret ſine cōſenſu rectoris beneficij grauati, niſi in tali reſeruatione Papa derogaret illi regulæ:ita in ſimili dixit Petr.de Anch.in conſil.cccx. incip.tres Domini ad finem vbi dixit,quòd licet Papa ſuper rebus & bonis eccleſiaſticis habeat pleniſſimā poteſtatem: tamē hoc procedit vbi apparet ꝙ illa vult vti. Sed vbi præcedit lex derogatoria volūtatis ſuæ,vt in caſu noſtro, diſpoſitio Papæ cōtra illā legē,niſi de illa fiat mentiō,nō valet.alleg.not.in l.reſcri-

9 pta.& in l.vniuerſa.C.de precib.impe.offeren.† Sed quid ſi papa aſſignando penſionem alicui ſine conſenſu rectoris beneficij grauati dicat motu proprio,& ex certa ſcientia:abſque eo,quòd mentionē faciat de dicta regula,ſiue quòd illi deroget,an aſſignatio penſionis valeret? & vide-

10 tur dicēdū quod nō:† quia in dicta regula adeſt verbum nullatenus valeat, quod importat nullitatē actus ipſo iure,ſi ſecus fiat:vt not.domi.in c.Romana.§.penul.de app. in vj.ad idem glo.in cle.j.in verbo nullatenus de ſequeſt. poſ.& fruct.Imol.in d.cle.j.col.iij.per quā gloſ.dicunt ibi Zenzel.Imol.& alij,quòd lex vtens hoc verbo,nullatenus, videtur tacitè decretum irritans inſerere, videlicet quòd ſi ſecus fiat, actus ſit ipſo iure nullus, ſequitur Ana.in ca. quia fruſtra.iij.col.de vſur.& Fel.in ca.cū acceſſiſſent. col. iiij.in prin.verſi.idem etiā no.de cōſti.& idem Fel. in c. ex parte.el.ij.col.pen.ver.quintus caſus,eo.tit.vbi aperte di-

11 xit,†quòd dictio nullatenus quo ad actus nullitatem tan-

tum importat, quantũ clauſula decreti irritãtis. idẽ voluit ſolennis præceptor, & promotor meus magnus criminaliſta, Dominus Hippolytus de Marſiliis, in ſingulari ſuo, numero 575. & de hac dictione, vide Decium in capitu. eam te. colum. iiij. verſic. ex prædictis no. de reſcript. & latè ponit Feli. in c. Rodulphus. colum. xviij. eodem titu. Iaſon in conſi. ſuo v 11. in j. volu. incipiente adeò copioſè. & Alexandrinus conſil. L 1. incipien. ſtatuto. col. j. nu. 3. Puto tamen dicendum, præmiſſis non obſtantibus, quòd tali caſu valeat penſionis aſſignatio. Nã licet regulariter princeps reſcribens contra legem habentem clauſulam derogatoriã, nõ ſufficit quòd dicat ex certa ſcientia: ſed requiritur quòd expreſſe illi deroget, vt latè per Fel. in c. nõnulli. poſt alios, in verſi. iij. contra iſtam in verſi. limita. j. de reſcript. tamen quando Papa cõcedit reſcriptũ in beneficialibus in præiudiciũ alicuius ex certa ſcientia, ex quo in illis habet pleniſſimã poteſtatem ca. ij. de præben. in vj. & clemen. j. vt lit. penden. reſcriptum valet, ſine aliqua derogatione, & ſine clauſula non obſtante, ſi aliàs cõſtet de eius intentione, ſecundum Butri. in d. c. quæ in eccleſiarum. col. pen. & ibi Imol. in xiij. col. verſi. ſi autem, reſcribit ad idem Fel. in c. nonnulli. col. xviij. verſic. excipiuntur ab iſta, quem videas, quia latiſſimè examinat hunc articulum, an reſcriptum emanatum ex certa ſcientia deroget legi in cõtrariũ facienti.

12 † Et idem erit quando dictũ fuerit de plenitudine poteſtatis: quia tunc apparet Principem velle diſponere contra ius. Abb. in c. ad hæc, verſi. ex his infertur. de reſcrip. Bal. in l. eos. C. de app. Ana. conſil. x c 1. & Felin, in d. c. nonnulli col. xviij. verſi. fallit. v. & hoc ſenſit Pet. de Anch. in d. c. ſuo cõſi. cccx. inci. tres domini magnifici. col. ſi. verſic. nõ obſt. quòd Papa.

13 † Secũdo vti poteſt Papa poteſtate ordinaria, & tanquã ordinarius iudex aſtringitur ad iuris poſitiui obſeruationẽ: & tunc nõ eſt dubiũ quòd in ferenda per eum, tanquam iudicem ordinarium, ſententia, neceſſaria eſt partis vocatio: ita Romanus loco præallegato: cuius verba ſimpliciter refert Caccialupus, qui ſicco pede pertranſit in hac q. ideo dicendum eſt, quòd regulariter Papa ſine conſenſu rectoris beneficij grauati, penſionẽ imponere non poteſt, ſtante regula Cancellariæ, de qua ſupra, quam Clemens ſeptimus inuiolabiliter obſerua-

ſeruauit, & ante ipſum obſeruauit diligenter Hadrianus ſextus. Leo tamē decimus eius prædeceſſor contrariū faciebat, conſtituendo & reſeruando acceſſus & regreſſus ad beneficia: necnon annuas penſiones ſuper illorū fructibus ſine aliquo conſenſu rectorum illa poſſidentium: & in beneficialibus multum vſus eſt abſoluta pōtificis poteſtate. Præfatus verò Hadrianus, qui eidem in Pontificatu ſucceſſit, per eius cōſtitutionem reuocauit omnes pēſiones, acceſſus, regreſſus, & coadiutorias, à præfato Leone ſine cōſenſu illorū, quos negotiū tāgebat reſeruatos: quā tamē conſtitutionē præfatus Clemēs qui eidē Hadriano immediate ſucceſſit, fortè potius Leonis Pōtificis honoris tuēdi gratia, quàm æquitate motus reuocauit, caſſauit, & annullauit, vt ex eius reuocatoria conſtitutione clarè patet: & ſtatuit cōceſſa per piæ memoriæ Leonē decimū, circa prædicta ſine cōſenſu valida eſſe, & obſeruari debere.

Præſens in curia, an per procuratorem conſentire poſsit reſeruationi penſionis.

QVAESTIO XI.

1 *Præſentia alicuius vbi requiritur, non ſufficit procurator eius.*
2 *Statuto requirenti præſentiam propinquorum, non ſatisfit per procuratorem.*

VNdecimò quæro, in proxima præcedenti quæſtione mentionem fecimus de regula cancellariæ diſponente circa cōſenſum præſtādum in aſſignatione penſionis per rectorem beneficij: ſuper cuius fructibus penſio reſeruatur, in qua dicitur, quod ſi is præſens ſit in curia, perſonaliter cōſentiat, & iuret: ſin autē per procuratorem ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutū: cōtingit dubitari vtrū præſens in curia conſentire poſſit per ſpecialem procuratorē. Circa quod reperio, quòd gloſſator in regula xliiij. in regulis cancellariæ Innocentij octaui, mouēs hanc q. tenet partem affirmatiuam dicens, ſatis ſe conſentire per procuratorē ſpecialiter ad hoc conſtitutū. allegat regulam iuris. qui per alium. de reg. iur. in vj. dicit tamen, quod neſcit ſi cancellaria hoc admitteret, propter pericu-

naciá abbreuiatorũ,ſed de Camera,quod eſt certũ.Contrariam tamẽ partẽ tanquam veriorẽ de iure amplector: pro qua faciunt not.per Doct.in c.ſtatutũ.§.cùm verò.de reſcrip.in vj.vbi Archid.dixit, quòd in terminis illius text. propter illa verba proprio iuraméto,non ſufficeret iuramentum procuratoris etiam habentis ſpeciale mandatũ: quẽ ſequitur ibidem Philip.Frãc.col.j.in iiij.not.& etiam not.in ca.vt circa.in fin.vbi Archid. de elect.in vj. & idem Archid.in c.nulli.eo.lib.Accedãt quæ voluit Abb. in c.fin. de iura.calum.per gl.ſecũdam ibi,per quam,iũcto tex.in
1 c.j.de iudi.in vj.dicit, † quòd vbi lex alicuius præſentiam requirit,actus per procuratorem expediri nõ poteſt: quia ille preſens dicitur, qui ſe conſpectui exhibet. alleg.gl.in Clement.dudum.de ſepult.ex qua infert Abb.in c.cũ pa-
2 rati.de appel. † quòd vbi in ſtatuto requiritur præſentia propinquorũ, non ſufficit quòd propinquus mittat procuratorem.idem voluit Ang.in l.Titius.ff.quib.mod.pign. vel Hyppo.ſol.& dixit Bartol.in conſilio incip.factum tale eſt.Ceccolus Petri,quòd nõ ſufficeret tali caſu ratificatio. idem dixit Bald.in l.j.in vlt.col.C.qui admit.faciunt plura adducta per Felin.in c.licet ex quadam.col.j.& ij. de teſti. & ita ſeruat Curia, quicquid dixerit præfatus gloſſator: cuius opinio eſt cõtra text.illius regulæ de directo, in quo dicitur, quod aliter nullatenus literæ expediantur: & ſic annullat literas aliter expeditas ipſo iure.vide quę dixi de dicta dictione nullatenus ſuprà q.proxima præcedenti.

Penſio vtrum ſit perpetua vel temporalis.

QVAESTIO XII.

1 Penſio non vacat morte penſionarij, ſed extinguitur.
2 Penſio an de vna in aliam perſonam transferri poßit.
3 Papa eandem penſionem mortuo penſionario alteri reſeruare poteſt, ſine conſenſu rectoris beneficij.

DVodecimò quæritur, vtrum penſio ſit perpetua vel temporalis? & dicendum eſt, quòd ſit temporalis, vt colligitur ex eius diffinitione,de qua ſuprà q.j. vbi dictum fuit, quòd penſio eſt certa portio ex aliqua menſa vel beneficio ex cauſa ad tempus,non perpetuò ſeparata: extinguitur enim penſio cum perſona illam percipiente,

ſicuti finitur vſufructus morte vſufructuarij.§.finitur.inſtit.de vſufruc.l.antiquitas.C.de vſufru.& habit. hinc eſt quòd in literis reſeruationis penſionis ſemper apponitur clauſula,tibi quoad vixeris,vel procuratori tuo legitimo annis ſingulis perſoluendá.†Nec penſio vacat morte pen
1 ſionarij,ſed extinguitur,vt dictũ fuit ſuprà d. q.j. videtur tamẽ in eo differre pẽſio ab vſufructu,quia penſio regulariter conſtituitur in quãtitate determinata, nõ in quota,vt dixi ſuprà q.viij.& ideo dixit Caccialupus in dicto tract.ſuo,de penſ.q.viij.quod nõ videt quid obſtet,quòd Papa non poſſit aſsignare penſionem vni monaſterio,vel eccleſiæ perpetuã ſuper fructibus,redditibus, & prouentibus alterius eccleſiæ grauatæ. cũ facultates illius illud onus ferre poſſunt cõmodè.ad quod alleg.Rom.in conſilio CCCLXIX. facit illud conſilium in eo quòd tibi apparet, quòd fuerat aſſignata annua pẽſio per Bonifaciũ, vni monaſterio mõtis maioris,ſoluẽda per monaſterium ſancti Antonij perpetuò.Nec eſt dubiũ id Papã poſſe, cũ adeò lata ſit poteſtas Papæ in beneficialibus,de quo dictũ
2 fuit ſuprà q.vj. & q.viij. † An autẽ pẽſio poſſit de vna in aliã perſonam transferri?dicendũ eſt quod nõ: cum non ſit perpetua,ſicuti eſt beneficiũ,quod reſignari poteſt toto titulo,de renũ.niſi Papa pẽſionario ius trãsferẽdi illã conceſſiſſet:nam ſolent pontifices ſæpenumero concedere huiuſmodi facultatem:quod paſsim Leo decimus piæ memoriæ faciebat vtens multũ pontificia autoritate & abſoluta poteſtate in ſimilibus. Clemẽs autem ſeptimus difficilius id concedebat,& erat bene factum propter oneris cõtinuationem,quæ eſt euitãda:ideo Sanctiſsimus D.N.Paulus quartus(vt audio) admodũ ſe difficilem reddit in concedendo talem facultatem,etiam cum cõſenſu.
3 †Poteſt tamen Papa,& viuente eo,cui penſio ſoluitur, & eo mortuo,eandẽ penſionem alteri reſeruare, etiam ſine conſenſu rectoris beneficij grauati, dum tamen id faciat ex certa ſcientia,& de poteſtatis plenitudine:nã de poteſtate ordinaria id non poſſet, obſtãte regula cancellariæ, de conſenſu præſtando:de qua latè ſcripſi ſuprà q.x.verſ. circa præmiſſa.& in verſ.ſed quid ſi Papa.

Qua-

Qua ætate quis ſit capax penſionis.

QVAESTIO XIII.

1 *Beneficium curatum requirit ætatem annorum xxv.*
2 *Epiſcopatus requirit ætatem annorum xxx.*
3 *Ad primam tonſuram, anni ſeptem ſufficiunt.*
4 *Penſiones etiam pueris aßignari poſſunt.*

TErtiodecimò quæro, qua ætate quis ſit capax pen-
1 ſionis.† Nam tu ſcis quòd beneficium curatum ob-
tineri non poteſt, ſine diſpenſatione à minore xxv. anno.
cap. cum in cunctis. de præbend. Ad canonicatũ in eccleſia
cathedrali, vel collegiata ſufficit ætas xiiij. anno. glo. in ver-
bo ætatem. in cap. ſi eo tẽpore. de reſcrip. in vj. Rot. deciſ.
cccxxiiii. In nouis, & ita etiam eſt ſancitum per regu-
2 lam cancellariæ apoſtolicæ: † ad epiſcopatũ verò requi-
ritur ætas annorum xxx. d. c. cum in cunctis. facit tex. in c.
presbyter. lxxviij. diſt. gloſ. & Docto. in Clem. generalem,
de æta. & qualit. Abb. in cap. ſuper inordinata. colum. ij. de
præben. eadem ætas annorũ xxx. requiritur in Abbate. vt
not. Abb. d. c. cum in cunctis, vt in prin. & in d. c. ſuper inor
dinata. Fel in. in c. cùm vigeſimum. de offic. deleg. in iſta q.
quam non vidi. ab aliquo tactam, dicendum puto, ꝙ cùm
penſio non ſit eccleſiaſticum beneficium, ſed quid tempo-
rale, vt vidimus ſuprà q. j. & q. vij. Imò poſſit etiam cadere
in merum laicũ, de quo videbimus infrà q. xxj. quòd quan
do reſeruatur clerico, ſufficiat ad penſionẽ conſequendã
illa ætas quæ requiritur ad ſuſcipiendũ minores ordines,
quæ eſt annorum vij. c. nullus à contrario ſenſu, & ibi glo.
de tempo. ordin. in vj. Cardin. in Clem. vlt. co. antẽpenult.
de ætate & qualita. vbi † dicit, quòd ad primã tonſuram
3 ſufficiunt anni ſeptem, & ab inde ſupra conferri poſſunt
alij minores ordines, & hinc eſt quòd minori infanti be-
neficium conferri non poteſt, cùm non poſſit ordinari. gl.
Ioan. monachi Cardinalis, in c. ſi annũ. de iudic. c. nullus.
de temp. ordi. in vj. ſufficit enim quòd quis ſit clericus, vt
ei reſeruari poſſit penſio. Nec refert, meo iudicio, vtrum
penſio reſeruetur ſuper monaſterio, menſa, dignitate, vel
beneficio curato vel ſimplici, cum penſio nil habeat ſpi-
ritualitatis: vt in d. q. j. ſuprà, quinimò etiam in laicũ cã-

dit,ſecundum Bal.in d.c.ad audientiam.col.ij.de reſcript.
4 & dicetur infrà q.xxj.† & dixit Vincétius,qué refert Card. in Clement.ij.q.ix.de offic. ordin.ca.ſuper inordinata.de præben. quòd penſiones etiam pueris aſſignari poſſunt. Puer auté in beneficialibus quis dicitur a ſeptennio vſq; ad quartumdecimũ annum. Abb.in d.c.ſuper inordinata.col.j. verſi. & dicitur puer. & ita vidi curiam ſeruare. Minori autem ſeptennio etia aſſignari poteſt pẽſio,cum diſpenſatione tamen,& ego dum eſſem Bononiæ tẽpore coronationis Cæſareæ Maieſtatis Caroli quinti quæ facta fuit ſub die xxv.Februarij M. D. XXX.vidi literas apoſtolicas,in quibus Clemẽs ſeptimus,reſeruabat penſionẽ annua ducatorũ XXIIII.auri de camera, cuidam Progne de Purcinigo infanti Concorcien. Diœceſis, qui etiã defectum natalium patiebatur,ex clerico & ſoluta genitus conſtituto in quarto ſuæ ætatis anno;quæ aſſignatio fiebat poſt quàm eſſet inſignitus clericali charactere,cum eo diſpenſando,quòd in illa ætate annorũ quatuor promoueri poſſet ad primam tonſuram,& pẽſionem ex tũc percipere valeret, & erat conſtituta dicta penſio, ſuper fructibus parochialis eccleſiæ ſancti Zenonis de Auiano, Concordien.Diœceſis:& aderat clauſula,quòd ex quauis cauſa,etiam vrgentiſſima,reduci non poſſet ad minorem ſummam.

Penſio an reſeruari poſsit excommunicato.

QVÆSTIO XIIII.

1 *Collatio beneficij, facta excommunicato non valet.*
2 *Excommunicatus,non poteſt eſſe iudex.*
3 *Excommunicatus,non poteſt eſſe procurator in iudicio.*
4 *Excommunicatus,non poteſt eſſe aduocatus.*
5 *Excommunicatus,non poteſt eſſe arbiter.*
6 *Excommunicatus eſt priuilegiorum incapax.*
7 *Excommunicatus,non poteſt beneficia conferre.*
8 *Excommunicatus,non poteſt præſentari.*
9 *Penſionis reſeruatio facta excommunicato,non valet.*

QVARTODECIMÒ quæro,an penſio excommunicato reſeruari poſſit:
1 † & dicendum eſt, quòd non: vidĕmus enim collationem beneficij excommunicato

factam

factam,non valere, imo ſcienter conferens beneficiũ excõmunicato,priuatur poteſtate cõferẽdi.tex.eſt in c.poſtulaſti.in prin.de der.excõ.miniſt.Nec valet electio facta
2 de excõmunicato.c.cũ inter R.de elect.c.cũ dilectus†circa fi.de conſue.Nec poteſt excõmunicatus eſſe iudex, ca.ad probandũ.& ibi Doct.de ſent.& re iud.Nec poteſt reſcriptum impetrare ſiue occulte,ſiue publice ſit excommunicatus.Domi.in c.j.de reſcr.in vj.not. Abb.in c.veritatis.in fi.per tex.ibi de dolo & contum.Imò regulariter reſcriptum ad lites excõmunicatorum impetratũ,eſt ipſo iure nullũ c.j.de reſcrip.in vj.Hoc tamẽ quãdo & quibus caſibus procedat, vide late per inſignem præceptorẽ meũ D.Ioan.Crotum de mõte Ferrato in d.c.j.de reſcri.
3 †Nec poteſt eſſe procurator in iudicio c.poſt ceſsionem.& ibi not.Doc.de probat.Item excõmunicatus eſt ab offi.
4 ſuſpenſus & beneficio c.paſtoralis. de appell.†Nec poteſt eſſe aduocatus c.decernimus.de ſenten.excom.in vj. & ſi agat in iud.repellitur c.intelleximus.de iudic.& ibi Doct.& ſtãs per annum in excommunicatione,beneficio quod obtinet,priuari debet.vj.q.iij.c.rurſus.& c.quicunq; glo.in c.cum contumacia.de hæret.in vj. Doct.in c.j. de iud.
5 †Nec poteſt excõmunicatus eſſe arbiter.not.Abb.in cap.veritatis.& ibi Doct.de dolo & contum.& in c.quintaualis.de iureiur. & excommunicatus habetur pro mortuo.Innoc.in c.grauem.de ſentent.excomm. maximè quo ad ſpiritualia.Bart.in l.Barbarius.co.x.ff.de offic.prætor. & carere debet omnium ſubſidio xxiiij.q.iij.c.corripiatur.
6 in l.hi qui.C.de apoſt.& eſt priuatus ſacramentis †eccleſiæ xcv.diſt. c.illud.& eſt priuilegiorum incapax.Io.And.in c.non poteſt.de regul.iur.in vj. Præterea excommunicatus alium ſibi obligare non poteſt,licet poſsit aliis obligari:vt per Spec.in tit.de procur.§.fi.verſ.Quid ſi excõ-
7 municatus.Domi.in c.j.§.j.de iure patr.in vj.†Nec poteſt excõmunicatus beneficia cõferre,quãdo eſt notarius.probatur in c.quia diuerſitatem. de conceſ. præben. & in c.de exceſ.prælat.& in ca.j.ne ſede vacan.in vj. Nec poteſt excõmunicatus iurare ad ſui cõmodum, quia ſacra tangere nõ licet illi,cui ſacra ingredi eſt prohibitum. Facit quod voluit gloſ.in c.quòd in dubiis.de ſent.excõ.& glo.
8 in c.cũ inter.de excep.†Nec poteſt præſentari,cum cele-

brare

lebrare nō poſsit c.ſi celebra.de cler.excom.miniſt.à quo remouetur enim conſequens,remouetur & antecedens, vt in c.ſuper his.de accuſ.Nec excommunicatus accuſare poteſt:per not.in c.exceptionē.de except.ſupra allegato. & eſt text.expreſſus in c.à nobis.de except.facit text. in c. pia.eo.t it.in vj.etiā ſi ſuā vel ſuorū iniuriā proſequatur. Imol.in d.c.à nobis.& ibidē ſolennis doctor Do. Petrus Paul.Pariſius nūc benemeritus, ſacroſ. Rom. eccl. card. Nec excōmunicatus ſpoliatus,poteſt petere reſtitutionē: ita voluit gloſ.pen.in c.ex inſinuatione. de procur. idem ſentit gloſ.& ſequuntur Io.And.& Hoſt. in c.dilectus. el j.de reſcrip.in c.prudentiā.ſuper ver.non debet.& in cap. pia.de excep.in vj.& hoc intellige in excōmunicato maiori excōmunicatione.Poſſent multa alia adduci ad propoſitū de excōmunicato,quæ adducere plus laboris quā
9 ingenij eſſet.ideo prædicta ſufficiant:†ex quibus concludo quod reſeruatio annuæ penſionis ſuper fructibus beneficij facta,excommunicato non abſoluto, non valet, & hāc opinionē amplectitur Curia, quæ ſtylum introduxit, quòd quādo alicui reſeruatur pēſio in literis, apponitur illa clauſula ſolita etiā apponi in literis beneficialibus: videlicet téque à quibuſuis excōmunicationis, ſuſpēſionis & interdicti aliiſque eccleſiaſticis ſententiis,cēſuris & pœnis à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis,ſi in his quomodolibet innodatus exiſtis, ad effectū præſentium duntaxat conſequendum, harū ſerie abſoluentes,& abſolutum fore cenſentes.

Penſio an religioſo aſsignari poſsit.

QVÆSTIO XV.

1 *Vſufructus concedi poteſt monacho pro ſuis neceſſariis.*
2 *Monachus ad eius vitam an habere poſſit penſionem.*
3 *Confirmatio ex certa ſcientia facit monachum obedientiarium Papæ.*
4 *Beneficium manuale confirmatum ex certa ſcientia religioſo fit illi perpetuum.*
5 *Confirmatio ſimplex Papæ,non alterat rei confirmatæ naturā.*

QVINTODECIMÒ quæro,an pēſio annua ſup fructibus beneficij religioſo aſſignari poſſit? & videtur

tur dicendum, quòd nó, quia religioſus regulariter proprium habere non poteſt c.cum non dicatis.xij.q.j.c.cum ad monaſterium.in princ. de ſtat.monacho. in contrariũ tamen quòd religioſus ſit capax penſionis, videtur tex.in c.niſi eſſent.de præbend. vbi alteri ex electis, in priorem monaſterij ſoluitur penſio, ex fructibus capituli & prioratus. In iſta quæſtione diſtingue ex mente Inno. Abb. & aliorum in d.c.niſi eſſent.in fi, quòd aũt querimus vtrum religioſus poſſit habere annuam pẽſionem ſuper fructibus monaſterij vel beneficij ad eius vitam, ſine autoritate Pontificis: & tunc dicendum quod non: quia ſi Abbas illam ſibi aſſignauerit, poterit eã ſibi ad nutũ auferre. ita dixit. Abb.in d.c.niſi eſſent, in fi.verſ.ſecunda ſolutio. vbi dixit, quòd religioſo licitè aſſignatur aliqua penſio ſeu prouiſio, non vt faciat eam ſuam, ſed vt illius diſpẽſationem habeat: & hoc permittente vel ſciente, & nõ contradicente ſuo Abbate. Nam vt ſeruus habet peculium ex permiſſione domini ſui tacita vel expreſſa, licet propriũ habere non poſſit l.iiij. C.de manumiſ.& l. quam tuberonis.ff.de pecul.

1 † Ita religioſus penſionem habere poterit: facit quia monacho concedi poteſt vt habeat vſumfructum pro ſuis neceſſariis, vt per Calder. in conſil. 11. in rub. de regula. & voluit Inno.in c.inſinuante. ne cler. vel mona.idem firmat Bar.in aut.ingreſſi. C.de ſac.ſanc. eccle. faciunt etiam ea quæ copioſe & eleganter adducit Io.And.in regula, non eſt obligatorium. de regu.iur. in vj.in mercuri.vbi diſputat an valeat ſtatutum editum in monaſterio, vt quiſque habeat decem quolibet anno pro indumentis, & concludit quòd ſic.

2 † Aut quærimus vtrum monachus autoritate Papæ habere poſſit penſionem ad eius vitam, quæ ſibi auferri non poſsit per eius Abbatem ſeu alium eius ſuperiorem: & tunc dicas quòd ſic. Ita decidit Abb.in dicto c.niſi eſſent.in fi.dicens, quòd habens certam pẽſionem ex confirmatione Papæ, per ſuum Abbatem illa priuari non poteſt: quòd dicit eſſe notabile in penſio. Circa prædictam doctrinam Abb. eſt aduertendum: quia aut quærimus, vtrum religioſo à Papa reſeruari poſſit annua penſio duratura ad eius vitam: & tunc clarum eſt, quòd ſic: vt ſupra concluſi.j. aut quærimus vtrum religioſus penſione ſibi ab eius Abbate aſsignatã, poſtea

verò confirmatam à Papa, retinere poſſit inuito Abbate ad eius vitam,& in hoc Abb. videtur indiſtincte teriere
3 quòd ſic:cuius doctrina non eſt indiſtincte vera, †. ideo diſtinguendum eſt quòd aut talis confirmatio fuit facta ex certa ſcientia,aut non, primo caſu procedat doctrina Abb. proxime relata: confirmatio enim ex certa ſcientia efficit,vt religioſus in actu confirmato efficiatur obedientiarius Papæ: vt per Cardi. in d.c. niſi eſſent. ij. q.& idem Card in c.porrecta.j.q.ij.decõfir.vtil.vel inutil.Imo.
4 in Clemẽ.j.in gl.in verbo reuocari,ver.†Noto gloſam,de ſupplen. negli.prælat.& hinc eſt, quòd beneficium manuale collatum per Abbatem religioſo ex confirmatione Papæ facta ex certa ſcientia efficitur perpetuum, nec reuocari poteſt per Abbatem,vt concludunt doct.vbi Abb. in c.ad noſtram,& ibi Decius in ij.col.ver. ſucceſſiue. de confir.vtil.vel inut.& idem Decius in c. porrecta. col. iij.
5 uer.† In glo.in verbo confirmat.eo.tit.aut talis pẽſio fuit per Papam ſimpliciter confirmata,& tunc per talem confirmationem penſionis natura non alteratur, & ſic poterit per Abbatem quandocunque reuocari:ita determinat Abb. in beneficio manuali ſimpliciter per Papam cõfirmato,in d.c.ad noſtram.quem ibidem ſequitur Decius columna ij.in prædicto ver.ſucceſſiuè.Abbas,vide ad prædicta quæ late ponunt doct. in d.c. ad noſtram. & in d.c. porrecta.maximè Abb.& Decius, quid autem ſit dicendum,quando profeſſus in aliqua religione fuit promotus ad Epiſcopatum,quem demum reſignauit reſeruata ſibi annua penſione ducatorum c c. ſuper fructibus illius: demum vixit in priuata vita:& ex dictæ penſionis prouentibus emit aliquas poſſeſſiones: an dictæ poſſeſſiones eo mortuo eſſe debeant monaſterij, in quo eſt profeſſus, vel ſucceſſoris in dicto epiſcopatu reſignato? vide de hac q.deciſ.Neapolitanam.nu.200.in nouiſ.vlt.loco editis.

Illegitime natus,an ſit capax penſionis.

QVAESTIO XVI.

1 *Penſio eſt quid profanum.*
2 *Illegitimus eſt capax iuris patronatus.*
3 *Illegitimi ſunt odibiles legibus.*

4 *Illegitimi nõ includuntur in diſpoſitione legis, ad eorũ commodum.*
5 *Naturales, non ſuccedunt in fundo etiam legitimati.*
6 *Naturales, non ſuccedunt in emphyteuſi.*
7 *Excommunicatus ex fundatione & conſtructione, ac dotatione, ius patronatus acquirit.*
8 *Excommunicato penſio reſeruari non poteſt.*
9 *Meretrix eſt capax iurisſpatronatus.*
10 *Argumentum de iure patronatus ad penſionem, non valet.*
11 *Papa promouẽs ſcienter indignũ, cẽſetur inhabilitati diſpẽſare.*
12 *Papa promouẽs ſpuriũ ad epiſcopatũ, videtur cum eo diſpẽſare.*
13 *Papa promouens homicidam ad epiſcopatum, ſcienter, videtur cum illo diſpenſare.*

SEXTODECIMO quæro: clarum eſt quòd illegitimè natus neque ad ordines, neque ad Beneficia, promoueri poteſt ſine diſpenſatione. c. literas. de fil. preſbyte. c. j. eo. tit. in vj. modo quæritur, an talis ſit capax penſionis ſi-
2 ne diſpenſatione: & videtur dicendum quòd † ſic, quia penſio eſt quid profanum, nil habens ſpiritualitatis, vt uidimus ſuprà q. j. & cadere poteſt in merum laicum, vt dicetur latè infrà q. xxj. temporalium autem redditũ, nullus ambigit quòd illegitimus eſt capax. † Pro iſta parte fa-
3 cit, quia illegitimus eſt capax iuris patronatus. confert tex. in c. piæ mentis. & c. frigentius. xvj. q. vij. quæ cõcluſio eſt vera, ſiue illegitimus ſuccedat in hæreditate, vel aliter in vniuerſitate: in qua ſit ius patronatus, & ſic in conſequentiam, ſiue etiam principaliter, vtputà, quando ei legaretur vel donaretur ius patronatus, vel ipſe illegitimus capellam vel eccleſiam fundaret, dotaret, vel conſtrui faceret. ita concludit Rochus de Curte, in ſuo tract. de iure patro. In verbo cõpetens. in ij. q. principali, vbi hunc articulũ ad partes diſputat in verſ. Ego in hoc puncto. cuius opinionẽ ſequitur Libertinus epiſcopus, in ſuo copioſo tract. de iure patro. lib. j. fol. 64. in verſ. quæro decimò. & tamẽ ius patronatus habet in ſe admixtã ſpiritualitatẽ. tex. eſt in c. quanto. & ibi doct. de iud. Si igitur illegitimus eſt capax iuriſpatronatus, ĩ quo adeſt miſtura ſpiritualitatis, & laico ex gratia cõpetit, vt latè per Rochũ, in d. ſuo tract.

tract.in verbo ius:à fortiori dicendũ videtur,quòd illegitimus ſit capax pẽſionis,quæ nil ſpiritualitatis in ſe habet: vt dictũ fuit ſupra.Iſtis tamen nõ obſtãtibus, contrariam opinionem tenendã puto:quòd imò illegitimus ſine diſpẽſatione non ſit capax penſionis : pro qua faciunt infra di-
3 cenda † Primò quia illegitimi ſunt odibiles legibus & canonibus c.niſi cũ pridem.§.non tamẽ de renun.l.vulgo. ff. de ſtat.homi.c.ſi gens anglorum.l.vj.diſt.vbi dicitur,quòd tales non ſunt in bello fortes,in fide ſtabiles,honorabiles
4 hominibus,nec Deo amabiles.†Secundò facit,quia illegitimè nati nõ includuntur in diſpoſitione legali quãtũ ad commodũ & honorem,ita voluit gl.in cle.j.de baptiſ. in
5 verbo liberi.†Tertiò pro iſta concluſione facit,quia naturales nõ ſuccedũt in feudo etiam ſi ſint legitimi,tex.eſt,& ibi doct.in c.naturales.in tit ſi de feud.fuer.contr.in vſib. feud.& eſt ratio,quia feudum eſt beneficiũ & honor: vt dixit Bal.in l.generaliter.§.cũ autem.C.de inſti. & ſubſti. Penſio autẽ beneficiũ eſt,ſicuti feudũ,quatenus beneficiũ eſt beneuola actio gaudiũ tribuẽs capienti.de quo latè di
6 xi infrà q.xxviij.†Quartò facit quia illegitimi non ſuccedunt in emphiteuſi eccleſiaſtica,etiam ſi ſint legitimati:ita voluit Bald.in d.l.generaliter.§. cum autem. & idem in c. quæ in eccleſiarum.col.xvij.de conſtit.Alex.in l. ex facto. §.ſi quis rogatus.col. xij. ad Trebel.ff.& in l.ſi pepercerit.col.ij.ff.de liber.& poſthu. & latè per Iaſonem , in d. §.cum autem.& latiſſim è per docto.in d. c. naturales. in vſib.feud.vbi Matthæus de afflic. Fallit tamen dicta concluſio,niſi eſſet legitimatus ad feuda & emphiteuſim eccleſiaſticam,per habentem autoritatem faciendi talẽ legitimationem:vt per doct.in d.c.naturales. Quinto facit: quia certum eſt quòd penſio pẽdet à beneficio ex quo extrahitur,vt vidimus ſuprà q. j. in fin.Cùm autem aliquid alicui prohibetur,videntur eidẽ omnia prohibita,quæ ex eo ſequuntur l.non dubiũ.C.de legi.c.cùm quid prohibetur.de reg.iur.in vj.prohibitum eſt illegitimo poſſe conſeq̃ui eccleſiaſticum beneficium ſine diſpẽſatione:ergo idẽ erit in penſione , quæ pendet & ſequitur ab ipſo beneficio.facit text.in c.denique.diſt. iiij. vbi dicitur quòd ex quo vſus carnium eſt prohibitus tempore quadrageſimę, erũt etiam prohibita oua,caſeus & lac:quia ex carne ori

gine trahunt.facit etiam tex.in c.eos.lxxxj.diſtinct.vbi habetur quòd is qui eſt ſuſpenſus ab officio in pœnam delicti,in conſequentiam videtur etiam ſuſpenſus à beneficio cùm propter officiũ,detur beneficium. Ad idẽ facit text. in c.paſtoral,de appel.vbi habetur,quòd illi cui eſt prohibita cõmunio eccleſiæ,in qua eſt ſtipendiatus,prohibetur etiã perceptio ſtipẽdij & prouentuum illius:& eſt ad hoc gl.no,& magiſtra,in d.c.cum quid prohibetur. de reg.iu. in vj.in glo.ſ.Sexto facit;quia regulariter de ſtilo Curiæ, cui reſeruatur penſio,datur etiam regreſſus ad beneficiũ, in euentum non ſolutionis penſionis: Per regreſſum autem clericus penſionarius dicitur habere ius ad beneficium:vt voluit Aeneas de falconibus,in tract.ſuo de reſer ua. iu. xlvij. effectu.nu.10. & 11. quod nõ videtur cadere in naturali non diſpenſato.Sic igitur videtur dicendum per prædicta,quòd naturalis ſine diſpenſatione, pẽſionem ſuper fructibus beneficij eccleſiaſtici habere nõ poterit.Nec obſtant ſupra in contrariũ adducta.Et primò, quòd penſio ſit quid profanum,quia etiam emphiteuſis & feudum ſunt quid profanum , & nullam in ſe ſpiritualitatem habent:vt de ſe patet,& tamen horum non eſt capax illegitimus per ſupra dicta.Nec obſtat quòd pẽſio cadere poſſit in merum laicum , quia idem de feudo & emphiteuſi. Nec obſtat quòd illegitimus ſit capax iuris patronatus, quia non valet conſequentia , quòd propterea ſit capax
7 penſionis ſine diſpenſatione † Patet quia excõmunicatus ex fundatione,dotatione,vel cõſtructione eccleſiæ,ius patronatus acquirit,licet donec non abſoluatur,illius nõ habeat exercitium.Ita dicunt Ioan.And.Abb.& alij in c.nobis.de iur.patr.& Rochus de Curt.in d.tract.de iur.patr.
8 in verbo.competens.col.ij.verſ.ij.pro hac cõcluſione.†Et tamen excommunicato penſio reſeruari non poteſt:vt vidimus ſuprà q.xiiij.Poteſt & alio modo reſponderi, quòd ius patronatus eſt introductum fauore eccleſiarũ, vt laici inuitentur ad illarum fundationem,conſtructionẽ, & dotationem,vt notatur in c.quoniam.de iur.patr.& per Rochum in d.tract.ſuo in verbo ius.in ij.vbi reprobat opinionem Abb. in c.ad apoſtalicam de ſim. qui dixit , quòd ius patronatus principaliter fuit introductum fauore laicorum.hinc eſt quòd illegitimus eſt capax iuris patrona-

9 tus.† Patet,quia etiam meretrix eſt capax iuriſpatrona-
tus:vt per Roch.in d.tract.in verbo cōpetens. col. ij. ver.
ſed hic ſuboritur quæſtio acceſſoria.& Lambertinus epi-
ſcopus,in tracta.ſuo,de iure patro,lib.j. in x. artic.q.j. &
idem in dicto j.lib.lxxj.verſ.quæritur decimo.Penſio au-
tem non eſt introducta fauore eccleſiarum,ſed ad cómo-
dum illorum, quibus ſolui debet:patet, quia eccleſiis eſt
10 oneroſa:imo dici poteſt quædam ſeruitus.† Ergo ex iure
patronatus ad penſionem non eſt bona illatio,cum ſint di
11 uerſa,vulgata l.papinianus exuli.ff.de minor.† Sciendum
tamen eſt, quod ſi Papa ſciens, quòd aliquis ſit illegiti-
mus,ei reſeruet annuam penſionem, licet ſecum non di-
ſpenſet,quòd defectu natalium nó obſtante,penſionē re-
tinere poſſit:nihilóminus tamen valebit talis reſeruatio:
nam licet collatio beneficij facta indigno,ſit ipſo iure nul
la c.cum in cunctis.in princ.& in §. penul. iuncto c.inno-
tuit.§.quamuis.de elect.& latè per Neruutium. in c.j. col.
pen.& vult.de re iud.tamē Papa promouens ſcienter indi
gnū,videtur inhabilitati diſpenſare:facit quod voluit Bal.
12 in l.imperialis.§.C.de nupt.vbi dixit, † quòd Papa pro-
mouens ſpurium ad epiſcopatum,videtur cū eo diſpenſa-
re.ad idem facit quod voluit glo.in c.cum eccleſias.de ex-
cep.dicens quòd Papa concedens beneficium clerico inha
bili,videtur voluiſſe ſecum diſpenſare,ſi ſcienter contulit:
facit gloſ.in verbo oportet in d.l.imperialis.§.j.C.de nup.
13 & not.Bart.in l.quidam. ff. de re iud. † & dixit Bart. in l.
Barbarius.col.viij. verſ.ſed quid ſi Papa. quòd Papa pro-
mouens ſciēter indignum ad epiſcopatum, vtputà homi
cidam vel apoſtatam, cenſetur cum illo diſpenſare.Et di-
xit Abb.in c.ſi quando.de reſcrip.quòd quando Papa ſcri
bit pro notoriè indigno,vt illi beneficium conferatur,eius
mandatum exequi debet:quia conſtat de mente Papæ, in
caſu in quo poteſt diſpenſare. Et prædicta firmat idem
Abb.in c.fraternitatis.col. ij. & in c.præterea. de teſti. co-
gen.& ibi Felin.col. ij.vbi dicit,quòd ſi princeps promo-
uet notoriè inhabilem,videtur tacitè diſpenſare. d.l.qui-
dam conſulebant.ff.de re iudic.& l.idem Vlpianus. ff. de
excuſ.tuto.nec tunc requiritur cauſæ cognitio, cùm in eo
ſola voluntas ſufficiat:vt notat Inn.in c.cum ad monaſte-
rium.poſt med.de ſta.mona.& concluſionem præmiſſam

tenuit & ſequitur Decius in d.c.ſi quando. col.ij. in verſi. ex ſupradictis, Abb.de reſcript.vbi illam defendit à quibuſdam obiectis.idem voluit Ioan.de Ana.in ca. veniens. colum.j.de accuſa.Concluſionem ſuprà firmatam, quòd illegitimus non ſit capax penſionis ſine diſpenſatione, intellige procedere, ſiue penſio aſſignetur in titulũ beneficij,iuxta ea quæ pòſui infrà q.xxviij.in verſicu.iiij. limita. ſiue aſſignetur penſio loco beneficij: vt doctores conſiderant.in c.quamuis.de præbend.in vj.quando autẽ penſio aſſignaretur alicui in ſtipendium,tunc & eo caſu nulla diſpenſatio illegitimis requiritur:quia talem penſionem ſine diſpenſatione habere poſſunt. faciunt ea quæ dixi ſ. qó.xxj. & iſto caſu procedere poſſunt ea quæ nuper vidi voluiſſe.R. P. Ludouicum Gomes audit.Rotæ,virum acutiſſimi ingenij,in commento regulæ cancell.de annal. poſ. q.xxj.vbi dixit,quòd illegitimi & baſtardi, poſſunt penſiones habere ſine diſpenſatione,& quòd ita tenuit Rota.Nã ſic intelligendo, dicta per eum ſaluari poſſunt, ſecus tamen eſſet in pẽſione ſimpliciter aſſignata clerico illegitimo ſuper fructibus beneficij. Et mihi certe durũ videretur,quòd curia daret reſeruationem penſionis illegitimo nõ diſpenſato:per ſupradicta tamen ſtilus Curiæ lex eſt.

Illegitimus an poſsit per Epiſcopum diſpenſari ad penſionem.

QVAESTIO XVII.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum illegitimo ad minores ordines, & ad beneficium ſimplex.*

2 *Illegitimus ad ordines maiores, & ad curatum per Papam diſpenſatur.*

3 *Epiſcopus diſpenſat cum illegitimo ad prælaturam & rectoriam, quæ non cadat in dignitatem.*

4 *Diſpenſandi facultas concesſa epiſcopo latè interpretatur.*

5 *Epiſcopus quibus caſibus poſsit diſpenſare.*

DEcimoſeptimò quæro, ſuppoſita veritate ſupradictæ concluſionis, de qua in præcedenti proxima quæſtio. An illegitimus poſſit ab epiſcopo diſpenſari ad
1 penſionẽ?† in iſta q.dicendum videtur quòd ſic,quia epi-

ſcopus

ſcopus poteſt diſpenſare cum illegitimo quo ad minores ordines:& vt obtinere poſſit beneficium,cui cura nō immineat animarū.text.eſt clarus in c.j.de fil. presbyt.in vj.
2 & ibidem Ioan.Andr.Gemin.Pet.de Anchar.& alij.† Ad ordines verò maiores, & ad beneficia curata non poteſt diſpenſari, niſi per Papam: vt eſt text.ibi, penſio enim ſi aliqualiter comparari poſſet beneficio eccleſiaſtico,magis ſimplici comparanda eſſet, quàm curato,licet propriè loquendo eorum neutri cōparari poſſit.Nihilominus videtur,quòd ſi epiſcopus diſpenſat cum illegitimo,quò ad beneficium ſimplex,quod eſt quid maius: quia beneficiū datur in titulum,ſecus in penſione quę morte penſionarij nō vacat,ſed extinguitur,vt dictum fuit ſuprà q. xij. à fortiori diſpenſare poterit quo ad penſionem. facit reg.iur.
3 cui licet.de reg.iu.in vj.corroboratur dicta opinio:† quia epiſcopus poteſt etiā cum illegitimo circa prælaturā vel rectoriam quæ nō cadit in nomen dignitatis vel perſonatus diſpenſare:ſecundum Archi.Ioan.And.Pet. de Anch. & Franc.in d.c.j.de fil.presbyt.in vj.vbi Franc.col.ij. verſi. in gl.in verbo beneficiū.Quinimo poteſt etiam epiſcopus diſpenſare cum patiente defectū nataliū, vt habere poſſit canonicatū in eccleſia cathedrali:vt cōcludunt Doct.in d. c.j.vbi Domi.& alij.Et habetur etiā per Oldr.in cōſil.ſuo c c x v. incip.puncta breuia.col.iij. iſtam quæſtionem ab aliquo tactam nō inueni:ideo circa eam aliorū opiniones referre nō poſſum,circa quam puto dicendū, quòd in caſibus in quibus poteſt epiſcopus pēſionē aſſignare,de quo vidimus ſuprà q.vj.in eiſdem poſſit cū patiente defectum nataliū,quòd penſionem ſuper fructibus beneficij cōſequi
4 poſſit,diſpēſare:† præſertim,quia facultas diſpēſandi conceſſa epiſcopo,vt ſuprà,eſt latè interpretanda.vt not. Doc. in d.c.j.de fil.presbyt.in vj.vbi Franc.col.ij. & idem eſt in poteſtate legitimandi:quæ cum ſit fauorabilis,eſt amplianda:quamuis ipſa legitimatio ſit odioſa: vt per Iaſ.cōſilio c l v i.incipiente,quoniam per eximium.col. iiij.in fin.in iiij.volum.in caſibus autem, in quibus epiſcopus pēſionē imponere non poteſt:vt in beneficiorū caſibus puto dicendum quod non poſſit,etiam circa illius reſeruationē cum illegitimo diſpenſare.arg.tex.in d.c.j.ſed tali caſu ſit ne-
5 ceſſaria diſpenſatio ſedis apoſtolicæ.† In quibus caſibus

epiſcopus diſpenſare poſſit,& in quibus nõ.vide latiſsimè per Specu.in tit.de diſpen.in §.nunc de epiſcorum. & per Bertachi.in ſuo eleganti tract.de epiſc.lib.iiij. in ſecunda parte in rubr.de aut.epiſcopi circa ſpiritualia.q.xlviij.

Diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata, an penſionem habere poſsit.

QVAESTIO XVIII.

1 *Quem licet occidere, licet verberare.*
2 *Mulier bannita ſi poteſt occidi, an poßit adulterari.*
3 *Argumentum à maiori, locum habet in ſtatuto.*
4 *Extenſio non fit in diſpenſationibus iam factis.*
5 *Diſpenſatus vt ad archiepiſc. tranſire poßit, non poteſt tranſire ad epiſcopatum.*
6 *Diſpenſationes ſuper defectu natalium ſunt reſtringendæ.*
7 *Diſpenſatio eſt ſtricti iuris, reſpectu diſpenſati.*
8 *Argumentum de maiori ad minus, locum non habet in diſpenſationibus.*

DEcimoctauo quæro, præſuppoſito quòd illegitimus non ſit capax penſionis, ſuper fructibus beneficij ſine diſpenſatione, de quo dixi ſuprà q. xvj. vtrum diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata, vigore talis diſpenſationis habere poſſit penſionem ſuper fructibus ſimplicis vel curati beneficij: & videtur dicendum quòd ſic: quia ſi ei licet habere beneficia, à fortiori videtur quòd habere poſſit pẽſionem, quæ eſt quid minus c. cui licet. de regul.iur.in vj.& l.non debet. ff. eo quòd autem penſio ſit quid minus, patet: quia à beneficio extrahitur, & ab eo
1 dependet, vt vidimus ſuprà † q.j. facit: nam videmus quòd ſi eſt licitum alicui aliquem occidere, à fortiori eſt licitũ illum verberare, & iniuriis afficere l.nec in ea. ff. de adult. & ibi Bart. Hinc eſt, quòd dicebat gloſ.in l.iij. C. de patri. qui fil.diſtr. quòd ſi pater poteſt filium vendere, à fortiori illum pignori dare poterit: quam ibidem ſequitur Azo in ſumma: & dicit Nellus in tract. ſuo bannitorũ, in ſecunda
2 parte ſecũdi temporis q.xlvj. † quòd ſi mulier bannita poteſt occidi, à fortiori poterit adulterari, cum homicidiũ ſit maius quàm adulterium c. ſi quid verius. xxxiij. q.ij. eſt

tamen

tamen aduertendum circa hoc dictum Nelli, quod cõtrarium tenuerit Bald. in l. fin. C. ſi contra ius vel vtil. public. cuius opinionem contra Nellum cõmunem eſſe atteſtatur
3 Decius in c. quæ in eccleſiarum. col. vij. in fi. verſ. † & ideo infert. de conſtitu. iſtud arg. à maiori, habet etiam locũ in ſtatutis vt habetur per Bald. in l. quòd verò. verſ. ſed pone. ff. de legib. & in l. ij. C. de in ius vocand. & in l. affinitatis. verſi. pone ſtatutum. C. communia. de ſucceſ. Prædictis tamen non obſtantibus, contrariũ videtur de iure dicendũ, quòd diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata, ratione defectus natalium penſionẽ conſequi non poſsit ſuper fructibus beneficij, ſine expreſſa diſpenſatione ad penſiones. Nam regula prædicta cui licet, locum non habet in
4 diſpenſationibus † iam factis, in quibus non fit extenſio, etiã ad caſum habẽtem maiorẽ rationem: vt inquit Hoſt. in capit. poſtulaſti. de reſcrip. allegat text. in c. j. & ij. de fil. presbyt. idem voluit Abb. in c. at ſi clerici. §. de adulteriis. de iudic. & habetur per Felin. in d. cap. poſtulaſti. col. xj. de reſcrip. Hinc dixit Io. And. in c. quæ à iure cõmuni. in mercuri. quòd licet epiſcopus diſpẽſet cũ monacho ad curatum, nõ tamẽ vigore talis diſpenſationis beneficiũ ſimplex
5 habere poterit. & † dicit etiã text. in c. fi. de tranſl. prælat. quòd diſpenſatus, ſi poſſit tranſire ad archiepiſcopatum, non poterit tranſire ad epiſcopatum. & eſt ratio, quia diſpenſatio eſt odioſa & reſtringenda, ideo eſt, quod diſpenſatio facta ad certũ actum, non habet locum in alio actu. Iaſ. in conſi. cxxvii. incip. dubitatur in occurrente. colum. fin. num. 9. in iiij. vol. confirmat prædictam concluſionem: quia videmus quòd is cui eſt mãdatũ prouideri de beneficiis, vigore talis mandati penſionẽ conſequi non potuit. tex. eſt in c. quamuis. el j. de præbend. in vj. concludendum igitur videtur ex prædictis, quòd diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata: vigore talis diſpẽſationis penſionem
6 conſequi non poterit. † Facit ad prædicta, quia diſpenſationes ſuper defectu nataliũ, ſunt reſtringẽdæ c. lator. in j. gl. qui fil. ſint legi. & ibidem Ioan. And. ea enim quæ contra rationem legis introducta ſunt, reſtringuntur l. quod verò. ff. de leg. Matthæus de affiic. in c. naturales. ſi de feud. fue. controuer. inter domi. & agnat. verſi. ij. not. num. 26. &
7 dixit Ioan. de Ana. † poſt Ioan. And. in c. mandato. cõl. j. de

BIBLIOTECA N. ROMA VITTORIO EMANUELE

5 *Vbi requiritur de aliquo ſpecialis mentio non ſufficit generalitas verborum.*

6 *Conferre non poteſt beneficia reſeruata, qui conferre poteſt qualitercunque vacantia.*

7 *Mandatum quòd alicui prouideatur de beneficio ſpectante ad præſentationem quorumcunque, non intelligitur de iure patronatus laicorum.*

8 *Diſpenſatio illegitimi ſemper ſtrictè intelligitur.*

DECIMONONO quæro: præſuppoſito quòd illegitimus non poſſit penſionem habere ſine diſpenſatione: vt dixi ſupra q.xvj. ſi per ſedem apoſtolicam ſit diſpenſatum cum patiente defectum nataliũ: vt eo nõ obſtante habere poſſit beneficia cum cura & ſine cura, & alia quæcunque beneficia. An taliter diſpenſatus penſionem cõſequi poſſit: ſuper fructibus beneficij & pro parte affirmatiua facit: quia licet appellatione beneficij eccle-
1 ſiaſtici non cõprehendatur† penſio c. quãuis. el j. de præben. in. vj. tamen vbi dicitur, & aliud quodcunque beneficium, cõprehenditur pẽſio, & preſtimoniũ: vt voluit Feli. in c. poſtulaſti. col. x. verſi. quarta declaratio. de reſcr. allegat gloſ. in Clem. ij. in verbo quodcunq;. de vit. & honeſt. cler. hoc idem voluit Caccialupus in ſæpe allegato tract. ſuo, de penſ. q. vlt. Ad idem facit quod voluit idem Fel. in d. c. poſtulaſti. col. xj. in verſic. ſimiliter dicit Anania: vbi refert Ioan. de Anan. in c. ij. in iij. colum. de cle. pugnan. in duel. poſt Abb. ibi dicentem, quòd diſpenſatus ſuper beneficio intelligitur diſpenſatus ſuper beneficio ſimplici: Dicit autem Felin. ibidem. hoc fallit quando diſpenſatio diceret ad quæcunque beneficia. allegat Io. And. in addit. Spec. in rubr. de fil. presbyt. & Rotam deciſ. 11. in antiquis ſub eadem rub. quæ eſt Deciſ. x l v. incipiens nota quòd ſi aliquis. ad idẽ eſt 1 1 Deciſ. Rot. in antiq. nu. 408. incipit.
2 nota quòd voluerũt domini. †Facit quia dictio quodcũque, denotat omnimodã generalitatẽ, & ideo vbicunque apponitur in lege, vel canone, ſi lex vel canõ nõ diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. c. ſolitæ. prope finẽ. de maior. & obed. & ibidẽ Abb. in vlt. no. faciũt etiã ad prædicta ea quæ dixit Dec. in ſuo cõſ. l x x v i i 1. incip. licet in caſu
3 propoſito. ij. col. in fi. j. vol. vbi voluit, † quod licet feudum acceptum

acceptum pro ſe & hæredibus ſuis non dicatur hæreditariũ,cum eo caſu ad extraneos nõ tranſeat hæredes: tamẽ hæreditariũ erit,quando alicui cõceſſum fuerit pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque:quia tunc trãſibit ad hæredes,etiam extraneos,citat ad hoc Bald.in l.cum virũ.col. fin.C.de fideicõ.& Alex.in l.ſi patroni.in princ.col.penul. ff.ad Trebel.idem voluit Bald.in l.imperialem. in prin. de prohib.feud.alien.per Fed.& latè tradunt Docto.vbi per Aret.& Iaſonem in l.gallus.§.etiam ſi à parente.ff. de lib. & poſth.& prædicta doctri.Bald. eſt communiter approbata.Ad idem facit quod voluit Ang.in l. quòd ſi nolit.§. ſi quid ita.ff.de edil.edict.vbi dixit quod ſi fideiuſſor promiſit principalẽ quandocũque prẽſentare,intelligitur per illam dictionem quandocunque, quod etiam poſt ſententiam præſentare teneatur,licet aliàs ſecus eſſet.l. græcè.§.
4 poſt litem.ff.de fideiuſ. † Hinc eſt,quod Salic.in l. ſi ſerui. C.de noxal.dixit,quòd ſi ſtatutum punit occidentem aliquem quouis modo & qualitercũque, tale ſtatutum comprehendit etiam homicidam nõ doloſum, ſed culpoſum, licet aliàs eſſet ſecus. Pro parte verò negatiuà, quod taliter diſpenſatus aſſequi nõ poſſit penſionem ſuper fructi-
5 bus beneficiorum, faciunt infrà dicenda. † & primò, quia quoties iura requirũt, ꝙ de aliquo fiat ſpecialis mentio: tunc illud non cõprehenditur ſub illa generalitate verborum:& aliud quodcunque .text.eſt expreſſus in ca.cum in illis.in prin.de præb.in vj.vbi expreſſe dicitur,quod quando mandatur alicui prouideri de eccleſiis, perſonatibus, dignitatibus vel aliis beneficiis quibuſcunque,in tali mandato non comprehenduntur beneficia curam animarum habentia:niſi expreſſe ſit dictum : quia animarũ cura debet ſpecifice exprimi:vt ibi,modo inferẽdo ad caſum noſtrum jure cautũ eſt,quòd quando mandatur alicui prouideri de beneficiis,non veniat penſio , niſi de ea ſit facta expreſſa mentio.text.eſt clarus in dicto capi.quamuis ibi, niſi de pẽſione in noſtris literis mẽtio habeatur expreſſa, ergo in dictis verbis,&alia quæcunque beneficia , penſio non comprehenditur.Nam non veniunt ſub aliqua generalitate verborum,quantumcunque prægnatiũ requirentia de ſe ſpecialem mentionem , quod etia probatur per gloſ.in ca.inquiſitores.in ver.expreſſe.de hæret.in vj. & in

cle.ij.in verbo ſpecialis.de offi.ord.& facit tex.& ibi not.
6 per doct.in c.ij.de præben.in vj.†Secundò facit quod voluit Domi.in c.ſi cui nulla,in fine.proximè allegato tit.de præben.in vj.vbi dixit, quòd is cui data eſt facultas cōferendi beneficia qualitercunque vacantia.conferre nō poterit beneficia reſeruata:vt per conſtitutionem c.execrabilis,vel alio modo.idem voluit Fran.in d.c.ſi cui nulla.in
7 fi.†Tertiò facit doctrina domi.in d.c.cum in illis.§.j.col. vlt.de preben.in vj.vbi dixit,quòd etiam ſi diceretur in literis Papæ,quòd alicui prouideatur de beneficio ſpectāte ad præſentationem quorumcunq;:quod tamen nō intelligetur de beneficiis ſpectantibus ad præſentationem laicorum, dicens idem Domi.poſt Lap.ibi,quod ita conſuluit Ioan.And.& idem voluit Ant.de But. in c.dilectus. col.iiij.de offic.leg.& hanc opi.Ioan.And. Lapp.Butr. & quæ etiam fuit Ioan. de Fantu.& non habere contradictorem atteſtatur Feli.in tract.ſuo,quando lit. apoſtolicæ præiudi.patri.eccle.col.iij.circa finem.Quartò facit doctrina Bald. Angel. & Alexand. in l, ſi filius à patre.§.fin. per illum text.ff.de lib.& poſthu.vbi dicunt, quod habēs poteſtatem diſpenſandi cum quibuſcunque,in qualicunque ſtatu ſint,non poterit diſpenſare ſuper defectu iuris diuini vel naturalis. hanc doctrinā refert & ſequitur ſolennis doctor, præceptor meus Do.Io.Crotus de Monte ferrato.in c.j.de conſti.in verſic.primus caſus eſt quando
8 princeps:†Quintò facit:quia habilitatio facta illegitimo,ſemper ſtrictè intelligitur:vt voluit Ioan.And.But.& Imol.in c.licet.de tranſla.præla.& eſt gl.in c.ordinarij, in verbo diſpēſationes.de offi.ordi.in vj.& ibi Domi.ſequitur Fel.in c.cauſamque.col.x.verſi.limita hanc. de reſcri. tenendo iſtam partem, ad allegata ſupra in contrarium poteſt reſponderi, & primo dum dicitur ex mente Fel. & Caccialupi,quòd vbi dicitur,& aliud quodcunque beneficium,venit penſio,dici poſſet ex prædictis, quòd eorum opinio non ſit vera, quando exprimūtur prius beneficia, vtputa curatum & non curatum: demum dicitur & alia quæcūque beneficia.Nam dictiones geminatæ, vt eſt illa quæcunque,adiectę dictioni alius alia aliud, reſtringuntur ad ſimilia. expreſſus caſus eſt in l.ſi fugitiui. & ibi glo.communiter approbata.C.de ſer.fugit.Ita dixit poſt alios

alios Sozi.in conſi.ſuo c I I I I. incip.in caſu cõuentionis. col.j.verſi.primùm probatur,in iij.volum. vbi alios citat idẽ conſi.c x.incip. viſo ſtatuto & conſi. x x I I I. col. j. & conſi.I x x x v I.col.vlt.in iiij.vol.Item dicas quòd Feli. & Caccialupus allegant pro fundamento eorum opinio.gl. in d.c.e.ij.in verbo quodcunque.de vit.& honeſt.cle.quæ glo.loquitur de penſione,in titulum aſſignata clerico vel ſacerdoti,& non de ſimplici pẽſione : ideo ex illa nõ probatur eorum opinio.Adde prædictis, quòd ſi ſit lata ſententia contra clericum priuatoria quorumcũque beneficiorum,cõprehenduntur tantũ penſiones quæ in titulum dantur:ſecus in aliis. Ita deci. rot. vt refert Gomes audi. Rotæ,in com.regu.cãcel.de anna.poſ.j.q.xxj. in fi.faciunt quæ dicam infrà q.xxviij. Ad alia allegata in contrarium reſponderi poteſt,quòd procedũt in caſibus in quibus nõ eſt lege cautũ , quòd de aliquo fieri debeat ſpecifica vel expreſſa mentio,tali enim caſu ſub omnimoda generalitate,omnia cõprehenduntur habilia cõprehendi.Ita intelligitur tex.in d.c.ſolite.de maio.& obed. prope finem ea autẽ quę in generalitate habiliter cõprehendi nõ poſſunt ſub eadẽ nõ cõprehenduntur,cum ad habilia tantũ extẽditur.text.eſt clarus in l.vt gradatim. ff. de muner. & hono.in.§.ſed ſi.l.j.C.de ſacroſa.eccle.glo.in cle.j. de ſequeſt.poſ.& fruct.in glo. fi. per Alex. & Imol.in l. de pupillo.§.qui opus.ff.de no.ope.nunc.ad doctrinam Salic.in d.l.ſi ſerui.de noxa.dicas quòd eius deciſio non eſt vera: patet,nam qui occidit aliquem ad ſui neceſſariam defenſam,id facit iure permittente, cũ defenſio ſit de iure naturæ.l.vt vim.ff.de iuſti.& iur.quæ quidẽ defenſio nec per ſtatutũ,nec per principem tolli poteſt : vt in cle. paſtoralis.§.cæterũ.de re iudi.& per iſta fundamenta deciſionem prædictã Sal.reprobat ſolẽnis doctor & præceptor meus dominus Carolus Ruinus,in ſua elegãti rep.§.renũtiatio. l.hoc edicto.ff.de no.oper.nunc.col.xvj.nu.75.& prædicta ſanè procedunt præſuppoſita concluſione , de quã ſuprà q.xvij.pro vera:videlicet quod illegitimis nõ ſit capax pẽſionis ſine diſpenſatione:tamẽ præmiſſis omnibus nõ obſtantibus.ſi eſſem iudex,iudicarem ſemper illegitimũ diſpenſatum quo ad ordines & ad beneficia,eſſe capacẽ ecclesiaſticæ pẽſionis, & illo etiam modo procedere poſſet

quod

quod voluit Reuer.pater Ludo.Gomes,Rotæ auditor, in cõmento regu.cãcel.de anna.poſ.q.xxj.circa fin. dum dixit illegitimum capacem eſſe penſionis ſine diſpẽſatione.

Si fiat reſeruatio penſionis illegitimo,non facta mentione, quòd ſuper eo ſit diſpenſatus, an valeat reſeruatio talis.

QVAESTIO XX.

VIGESIMÒ quæro, ſi illegitimus ſit diſpenſatus ad beneficia,& fortè etiam ad penſiones, quatenus eſſet opus de expreſſa diſpenſatione, etiã ad penſiones de quo dixi ſupra q.xvij.An literæ expeditæ ſuper reſeruationes annuæ penſionis,in quibus de huiuſmodi diſpenſatione non eſt facta mentio, ſint ſubreptitiæ:dicendũ eſt quod non:facit ad hoc deciſio Rotæ.nu.280.incip. Nota, quòd vbi eſt diſpenſatum.in antiquis,vbi Domini de Rota decidũt,quòd diſpenſatus vt poſſit tenere duo beneficia,nõ obſtante defectu natalium, ſi impetret beneficiũ nulla facta mentione dictæ diſpenſationis, valebit tamen impetratio.& ita audio ſeruare Curiam.

Laicus an ſit penſionis capax.

QVAESTIO XXI.

1 *Clericis ſeu laicis benemeritis, prælatus aßignare poteſt aliquos redditus ad eius menſam ſpectantes.*
2 *Laico pauperi aßignari poſſunt decimæ ad eccleſiam ſpectantes in eleemoſynam.*
3 *Præbenda à Canonicatu ſeparata,poteſt laico aßignari.*
4 *Papa poteſt laicum priuilegiare vt beneficia tenere poßit.*
5 *Laicus ex priuilegio apoſtolicæ ſedis, beneficia conferre poteſt.*
6 *Leo x pontifex,primus in vrbe creauit milites Sancti Petri.*

VIGESIMOPRIMÒ quæro,an laicus ſit capax penſionis,ita,quòd ei reſeruari poſſit annua penſio ſuper fructibus beneficiorũ ſibi quoad vixerit,ſoluẽda.Circa hanc quæſtionẽ,Arch.in c.quamuis verſi.prouideri.de præben.in vj.dicit,quòd ſic, loquendo tamen de pẽſione,

quæ

quæ in mera temporalitate cõſiſtit. & nil habet ſpiritualitatis.iuxta ea quæ dixi ſuprà q.j.idẽ voluit in d. c. quãuis. Franchus in ij. not. & Petr.de anchar. col.j.verſi.iiij. collige.Idem voluit Bal. in c. ad audientiã.el ij. de reſer. dicens, quòd penſio ſui natura non cenſetur beneficium eccleſiaſticum,cum etiã laico aſsignari poſsit. Idem voluit ibidem Felin.colum.iiij. in fi. verſi.iiij. concluſio, & ibidem collecta:& Archi.in c.ſi motu proprio. colum. fi. verſi.beneficium.de præbend.in vj.Card.in clemen.ij.de offi.ordi.q.ix.Ioañ.de Imol.in clemen.j.col.vj.verſ.quærit Gulielmus.de reb.eccle.non alienan.mouẽtur per tex.in
1 c. poſſeſsiones xvj. q.j. & c.illud.q. vj. eadem cauſa,† faciunt ad prædictam concluſionem ea quæ voluit Lauren. & poſt eum Zenzel.in clemen.j.de reb.eccl. non alienan. quos refert ibidem Card.q.xv.vbi dicunt,quòd Prælatus aliquos redditus,ad ſuam menſam ſpectantes, temporales tamen,poteſt clericis,ſeu laicis benemeritis,cõcedere
2 ad tempus, vel ad vitam. † Quinimò & laico pauperi in eleemoſynam,& ad ſuſtentationem aſsignari poſſent decimæ ad eccleſiam ſpectantes:non tamen vt illas in titulũ haberet,ſicuti clerico aſsignantur,ad quem pertinẽt ratione beneficij.ita voluit Lauren.quem refert & ſequitur Car.in d.clem.j.q.xvj.allegat Innoc.in c.cauſam.de præſcript. & faciunt ea quæ latè ponit Oldradus in conſilio CCXXVI. incipiente,quidam Epiſcopus: vbi impugnat penſionem conſtitutam cuidam nobili, per Epiſcopũ de eccleſia ſua benemerito, ex eo quòd eſſet in quantitate exceſſiua,& nimis oneroſa illi eccleſiæ. Si ergo id poſſet epiſcopus electus in partem ſolicitudinis,à fortiori poterit Papa electus in plenitudine poteſtatis:ad quod faciũt dicta ſuprà q.vj.iſtam concluſionem tenuit etiã Caccialupus,in tract.ſuo de penſio.q.xiij.dicens,quòd in ſtipendium,ſeu piã ſubuentionẽ, poteſt laico aſsignari annua
3 penſio.†Pro iſta concluſione facit etiam, quia præbenda ſeparata à canonicatu,& ſic à iure ſpirituali, etiam laico aſsignari poteſt.glo.in c.cum M.Ferrarienſis,in verbo reperiunt.de conſtitut.& ibidem Abb. dicens, quòd laicus poteſt habere præbendam in eccleſia, non canoniam. Nã præbenda ſine canonicatu,conſiſtit in mera temporalitate,cùm ex temporalibus bonis cõſtituatur,& cadit etiam

in lai

in laicum. Idem voluit Inno. in c. maioribus. de præben. & Ioan. de Ana. in c. tua nos. in vlti. not. de ſimon. Vbi autem præbenda eſſet annexa canonicatui: tūc cenſetur quid ſpirituale: probatur in c. dilecto. de præbēdi. ita dicit Abb. in loco præallegato: & Card. in clemen. fin. q. ij. de præbend. ad idem Abb. in d. c. maioribus. de præbend. & latè tradit poſt alios Felin. in d. c. cùm M. Ferrarienſis. col. vj. verſic. in glo. in verbo receperunt. & ideo tunc non poſſet laico aſſignari: cùm ſpiritualium non ſit capax c. cauſam. de præſcript. nec illum tenere poſſet & adminiſtrare c. ij. de iudi. c. fin. de reb. eccle. non alienan. & c. bene quidē. xcvj. diſtin. Et idem dicēdum eſſet, quando penſio eſſet loco beneficij eccleſiaſtici: pro vt conſiderant doct. in d. c. quamuis. de præbend. in vj. & dicam infra q. xxviij. in fin. nam tunc penſio non caderet in laicum, cui beneficium nō poteſt conferri per ſupradicta, niſi ſuper hoc eſſet à Papa
4 priuilegiatus. †Poteſt enim Papa laicum priuilegiare, vt beneficia tenere poſſit: vt habetur per Inno. in c. quanto, de conſuetudi. & ibi Abb. hinc videmus quòd Rex francorum eſt canonicus in eccleſia S. Hillarij ciuitatis Pictauiēſis, vt dicit Abb. in c. extirpandæ. §. quia verò, in repet. col.
5 xj. de præbend. †Poteſt etiam laicus, non ſolùm priuilegiari à Papa, vt beneficia retinere poſſit: ſed vt illa poſſit conferre: vt notant docto. vbi Domi. in c. ij. de præbend. in vj. & in c. ſacroſancta. & in c. meſsana. de electio. & in c. præterea. vbi docto. de iur. patrona. & in c. imperium. x. diſtin. gloſſ. in c. verum. in verbo ducibus xxij. diſtinct. & in c. menna. in verbo arbitrium. ij. q. v. Petrus de Ancha. in c. j. col. j. de regul. iur. in vj. vbi dixit, quòd ad laicum non poteſt, niſi ex priuilegio, pertinere ius conferendi beneficia. vide Archi. in c. imperium. ſuprà allegato: & in c. Hadrianus. el j. lxiiij. diſtinct. docto. in c. dilecto. de teſti. Abb. in rubr. de iudi. col. penul. Abb. in c. nouit. in gl. in verbo. conſuetudine. de iudi. & Præpoſitum in d. c. imperium. Et vide Corſetum in iſto artic. plura accumulantem in tract. 8
ſuo, de poteſta. & excel. regia. q. xj. vbi cōnumerat omnes Principes Chriſtianos priuilegiatos ab Apoſtolica ſede, circa beneficiorum collationem, aut denominationē prælatorum: qui tangit & examinat etiam illum articulum, an laicus ius conferendi beneficia præſcribere poſſit. Ad

prædicta vide etiam Ioan. de Sylua, doctorem vltra montanum, in tracta. ſuo de beneficio in ij. parte. q. xxiij. & in j. parte q. vij. Erit ergo firma concluſio ſecundum omnes docto. quòd penſio, prout eſt quid temporale, nil ſpiritualitatis habens poſſit etiam laico reſeruari, propter eius benemerita erga eccleſiam vel pro eleemoſyna & eius ſu-
6 ſtentatione. † Vnum non omitto, quod felicis recordationis Leo x. qui primus in vrbe creauit collegium militum Sancti Petri, eiſdem militibus indulſit, vt etiam merè laici, poſſent obtinere penſiones ſuper fructibus beneficiorum vſque ad ſummã ducatorum centum quinquaginta: vt ex priuilegio dictis militibus conceſſo apertè legitur, quorum orationi præſens fui, tunc in curia exiſtens.

Reſeruatio penſionis facta alicui tanquam clerico: qui tamen erat laicus, an valeat.

QVAESTIO XXII.

1 *Cauſa poſita in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua.*
2 *Cauſa impulſiua ceſſante, non ceſſat effectus.*
3 *Cauſa impulſiua, non dicitur propriè cauſa.*
4 *Effectus durat ſtante cauſa finali, deficiente impulſiua.*
5 *Ceſſante cauſa impulſiua, ceſſat effectus in beneficialibus.*
6 *Literæ reſeruationis penſionis in multis regulantur, vti literæ beneficiales.*
7 *Motus proprius facit valere gratiam, non obſtante ſurreptione.*
8 *Penſio reſeruata alicui, vti clerico, qui erat laicus, an valeat.*
9 *Falſa cauſa dans cauſam conceßioni, etiam ſi de corpore conſtet, vitiat gratiam.*
10 *Vitiatur reſcriptum, ſi Papa mandat alicui tanquàm ſcolari Bononienſi prouideri, qui tamẽ erat Paduanus Bononiæ ſtudẽs.*
11 *Faciẽs ſe clericum, cum non ſit, punitur iudicis arbitrio.*
12 *Collatio beneficii facta alicui tãquã clerico: qui tamen clericus nõ erat, & ſi habitũ geſtabat & p clerico ſe gerebat, nõ valet.*
13 *Clericus eſt laico dignior & maior.*
14 *Stilus Curiæ ius facit & pro lege ſeruatur.*
15 *Penſionis reſeruatio facta alicui tanquàm clerico, qui clericus non erat etiam motu proprio, non valet.*

16 *Tēpus datæ inſpicitur in gratia, non habilitas ſuperueniens.*
17 *Tempus datæ inſpicitur in conſideranda delegati habilitate.*
18 *Ordo clericalis in beneficiis eſt de ſubſtantia.*

VIGESIMOSECVNDO quæro, an reſeruatio penſionis facta alicui tanquàm clerico, qui tamen erat merus & purus laicus, valeat? Iſtam quæſtionem non inuenio ab aliquo examinatam: circa quam putarem diſtinguendũ, quòd aut penſio aſſignatur per ſedẽ Apoſtolicã alicui vti benemerito de eccleſia vniuerſali, vel particulari, aut pauperi, vt ſe ſuſtẽtari valeat, vt ſupra proxima q. dictum fuit: aut ſimpliciter aſſignatur, alicui prædictis ceſſantibus: & puto dicendum primis duobus caſibus, quòd ſi in literis reſeruationis eſſet expreſſa cauſa meritorum, vel paupertatis eius, cui penſio reſeruatur: quòd eo caſu, dato quòd ille non eſſet clericus, non propterea conſtitutio penſionis vitiaretur: tũ quia ex cauſis prædictis poteſt penſio laico aſſignari, vt ſupra dixi proxima præcedenti q. tum etiam, quia licet in reſeruatione prędicta Papa narraret illum clericum, illa cauſa clericatus non eſſet cauſa fin. propter quam Papa mouetur ad aſſignationem pen-
1 ſionis. † facit quod ſingulariter voluit Ioan. And. in c. pen. de immu. eccle. in vj. quem ibi ſequitur Gemin. & Franch. in c. cum ceſſante. ij. col. de appel. vbi dicunt, quòd cauſa quæ poſita eſt in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua non finalis, quandoq poſtmodum lex vel ſtatutum largius loquitur, prout in caſu noſtro, in quo cauſæ
2 meritorum: vel paupertatis expreſſè aſſignatur, † ceſſante autem cauſa impulſiua, non ceſſat effectus: & ſic diſpoſitio glo. in c. quod ad tranſlationem. de renun. & in c. cupientes. in prin. in verſi. periculoſis, vbi Domi. poſt Ioan. And. de elec. in vj. & glo. in l. j. §. ſexum. ff. de poſtulan. & glo. in l. ſi mulier. C. de iur. dot. Et per Alciatum in repet. rub. ff. de verb. obl. col. vj. verſic. pro reſolutione, breuiter.
3 nu. 24. † Et propterea dixit Bar. in rub. de inſtit. & ſubſti. col. j. verſic. cauſa verò. quòd cauſa impulſiua non dicitur propriè cauſa. Sufficit igitur quòd ſubſiſtat cauſa fi. quæ fuit ratio meritorum vel paupertatis, ſiquidem ex illius expreſſione cognoſcitur, quale fuerit principale intentũ concedentis penſionem, vt deducit Soz. in conſ. c c l i. in

cipiente,quoniam in præſenti conſultatione,ver.compro
4 batur. circa prin.in ij.volu. † & cauſa finali ſtante durat effectus,non obſtante defectu cauſæ impulſiuæ:vt per doc. cto.in d.c.cum ceſſante.Quinimo quando eſſent duæ cau ſæ fin.eiuſdem diſpoſitionis, & ipſarum altera ceſſaret, altera verò ſubſiſteret,diſpoſitio firma maneret. ita probat text.in d.§.affinitatis. inſtit. de nupt, & in §.fin. in authen.de inſtru.caut.& fide.in verſic.ex vtroque.& in §.ſed ſi.uerſi.nullus.Ad idem Bal.in l.j.col.iiij.C.de condi.indebit.verſ.item do talem regulam.Bart.in l.j.ff. ſolut.matri.
5 Bald.in l.generaliter.iij.col.C.de epiſcop. & cleri. † Nec obſtat ſi quiſpiam dixerit prædicta non procedere in beneficialibus,in quibus ad refrenandam ambitionem, etiã ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus: vt notanter dixit Abb.per illum text.in c.poſtulaſti. in vlti.not. de reſcript. quem refert & ſequitur Decius in d.c.cum ceſſante, col. j.verſi.& prædicta condu. de appel, quia literæ reſeruationis penſionis,non ſunt propriæ literæ beneficiales: & per conſequens non ſunt ambitioſæ & reſtringendæ:cùm penſio ſit quid mere temporale,nil habens ſpiritualitatis:
6 vt dixi ſuprà q.j.& q.proxi.præcedenti. † Videtur tamen quòd literæ reſeruationis penſionis,in multis regulentur, vti literæ beneficiales,quæ per ſurreptionem vitiãtur ipſo iure.c.ad audientiam.el ij.de reſcript.& ideo fortè dicendum eſſet,quòd concluſio prædicta procedat,quando Papa motu proprio Penſionem alicui reſeruat ex cauſis ſupradictis,ſuper fructibus beneficiorum. faciunt ad hoc d.
7 ſuprà q.ix.in verſ.quid autem dicendũ ſit.†Clauſula enim motu proprio in literis appoſita,facit gratiam valere,nõ obſtante ſurreptione.text.eſt in c.ſi motu proprio.de præbend.in vj.& ſic tutius erit tenere prædictam concluſionem procedere,quãdo conceſſio penſionis facta eſſet mò
8 tu proprio.†Tertio verò caſu,quando aſſignata fuit penſio alicui ſimpliciter,tanquàm clerico, vtputà,quando Titius reſignauit beneficium in manibus Papæ,ad fauorem Sempronij,& obtinuit Gaio eius nepoti, quem clericum eſſe aſſeruit, ſuper fructibus beneficij renuntiati penſionem annuam,puta ducatorum xxx.reſeruari, qui tamen Gaius erat merus laicus.Nam tali dicendum eſt,quòd reſeruatio dictæ pẽſionis eſt nulla: voluit enim Papa Gaio

vti

vti clerico,prouidere.facit: quia falſa cauſa dans cauſam reſcripto illud vitiat.tex.in c.ſignificante, de reſcript.& ibidem gloſſ. quod maximè procedit, quando quis ſibi qualitatem aliquam attribuit,quam non habet,vt in ſimili habetur de diſponente,in l.fin.C.de hæred.inſtit.vbi error nominis in diſponente, vtputà, quando vocauit ſe Franciſcum, & ſibi nomen Hieron. acceſſit. nam tunc actus vitiatur,vt etiam habetur in d.l.fin.per Barto.Ang.
9 & alios: vbi etiam Corneus.col. j. † Secundò facit:quia quando falſa demonſtratio dat cauſam conceſſioni, tunc etſi quòd de corpore conſtaret,diſpoſitio tamen non valeret:Ita dicit Roma. in conſil. CCCXXVII. incipiente, iſtæ ſunt rationes,in fine:mouetur per text. in l.nec apud. & in l.ſi pater. C. de hæredi. inſt. & in l. tanquàm. C. de fideicom. vbi dicitur,quòd inſtitu.hæredis eſt nulla,quando teſtator Sempronium hæredem inſtituit vti filiū ſuū, putans illum ſibi filium eſſe,aliter ipſum non inſtituiſſet,
10 cùm tamen non eſſet teſtatoris filius.†Tertiò facit doctrina Compoſt.in d. c. ſignificante. reſcript. vbi dixit,quòd ſi Papa mandat prouideri in diœceſi Bononienſi Bernardino ſcolari Bononienſi,& ille B. ſit Paduanus Bononiæ ſtudens,tale reſcriptum vitiatur: & mouetur, quia Papa cenſetur velle illum beneficiare in loco ſuæ originis, potius quàm ſtudij:quia in beneficiando aliquem locus originis attenditur.c.nullus. lxj. diſtinctio. & ſequitur Ioan. And.in d.c.ſignificante.col. ij. & poſt eum cęteri ibidem:
11 vbi Felin. col.vltima,ver.quærit compoſtellanus.†Quinimo ſi quis ſe clericum facit cùm non ſit,puniri debet iudicis arbitrio:vt dixit Bald.in l.ſi ſub prætextu. in fine.C.
12 de ſacroſanct.eccle.† Quartò facit,quia collatio beneficij facta alicui tāquàm clerico, qui clericus non erat, tamē habitum clericalem geſtabat, & pro clerico ſe gerebat, cùm nullum haberet ordinem,non valet:vt concludunt omnes docto.in c.ij.de inſtit.& in c.cum adeò, de reſcript. licet ibi contrarium tenuerit Compoſt. quem cæteri impugnant:& ibi latiſſimè felin. qui ad partes arguit in j. ij. & iij. col. & latiſſimè per Ioan.Seluam vltramontanam, in tracta.ſuo de beneficio,in iiij. parte q.vj. hanc etiam opinio.contra Compoſt.ſequitur Archidia.in c. fina.xij. q. j. vbi dicit, quod Bonifacius octauus ſeruauit eam in

perſonam ſui nepotis: non clerico enim beneficium eccleſiaſticum conferri non poteſt nec de bet. ca.cùm adeò. de reſcript.c.ex literis.de tranſactio. gloſ. Ioan. Monachi. in
31 rubri.de clerico ægro.in vj.† Quintò facit: quia nulli dubium eſt,quod clericus eſt laico dignior & maior: quinimò dicitur eo potentior:vt voluit Specu.in tit.de ceſſione actio.in §.j.in verſic.ex proximè dictis: & idem de reſcript.c.præſentata.§.ratione autẽ cauſæ.in verſic.quòd ſi quis nominauit. exprimens autem perſonã digniorem in reſcripto malitioſè, commodo reſcripti in totum carere debet.c.ſedes.de reſcrip.vide Franchum in d.c.ſi eo tem-
14 pore.col.ij.verſicu.iij.limita,de reſcript.in vj. † Sexto facit ſtilus curiæ,ſecundum quem Papa regulariter nõ conſueuit laicis penſionem aſſignare, ſed clericis paſſim illas reſeruat, qui quidem ſtilus ius facit,& pro lege ſeruatur. Speculat.in titu.de teſtib.§. publicatis. verſicu. deinde.& idem:de reſcri.c.præſentata.in §.ratione formæ quoque. in prin.ad idem eſt deciſio dominorum de Rota, in antiquis.nume.710.Incipit,nota quòd ſtilus: vbi dicunt, quòd ſtilus ſacri palatij eſt quoddam ius,licet ex facto oriatur: allegat c.ex literis,de conſtitutio.& text.in ca.venerabilis, de confir.vtil.vel inutil.& notat Abb.in d.capit.ex literis. & ibidem Decius, colum.iij.in verſicu.vij.nota.& ex prædictis decidi poteſt, quòd quando Papa alicui, tanquàm clerico penſionem ſimpliciter reſeruat, ſi is cui fit talis reſeruatio, non ſit clericus: ſed purus laicus, reſeruatio
15 non valebit. † Iſtam concluſionem amplia duobus modis.j.vt procedat etiam ſi Papa motu proprio reſeruaret talem penſionem: quia licet motus proprius excludat vitium ſurreptionis ca.ſi motu proprio. de præbendis in vj. tamen motus proprius non operatur vltrà intentionem agentis: vt per Felinum in c..conſtitutus,col.iiij.in prin.de reſcri.& ibidem, colum.v.verſicu.Autoritas,& verſicu.niſi ſcriberet: & idem in ca.cauſámque.el ij. colum.ij. verſic. & iſta concluſio. de teſtib.mens autem & intentio Papæ tali caſu fuit prouidendi clerico,meritò ex defectu inten-
16 tionis, talis reſeruatio erit nulla. † Secundò amplia procedere etiam, quando poſt reſeruationem penſionis ſibi factam tanquàm clerico, quis efficeretur clericus: quia tempus datæ inſpici debet: & habilitas ſuperueniens nil
oper

operatur cap.ſi eo tempore.de reſcript.in vj. gratia enim ex tempore datæ initium ſumit: ideò illa eſt potiſſimum conſideranda. Ad idem eſt text.in d.ca.eam te.& in clem. fin.eod.tit.& in c.ſi ſuper.de offic.deleg.in vj.Ad idem facit text.in c.fin.de reſcript.& in c.tibi qui.& in c. duobus. eod.tit.in vj.facit quod voluit gl.in c.ſtatutum.in j.in verbo canonicis ad fi.de reſcri.in vj. quæ dicit aduertendum
17 eſſe ad tempus datæ.† In conſideranda habilitate delegati,vide Felin.in d.ca.eam te.de reſcript.col.pen. & col.fin. vbi multa circa hunc articulũ accumulat. Idem decidit in canonicatu Cald.in c.ij.de inſti.vbi tenet,quòd ſi quis recipiatur in canonicum ante clericatum, quòd talis receptio non valeat.Idem tenuit Domi.in c.cum adeò,de reſcript. & ibidem Felin.col.ij.verſi.contrariam partem. mouetur per text.in l.ex eo,ff.de milit.teſta.ibi ex tempore quo in numero relatus eſt,non ante:& ad tex.in l. fin.ff. de milit. teſt.reſpondent,vt per Feli.videre poteris,in loco prællegato.Ad prædicta facit regula iuris, quòd id quod à prin. nõ ſubſiſtit,tractu temporis non conualeſcit.c.non firmatur.de reg.iur.in vj.Hinc eſt,quòd in ſimilibus caſibus, ne gratia ſit fruſtratoria,recurri ſolet ad Papã,& impetratur gratia,quam curiales vocant perinde valere, quia ſupplicatur pontifici; vt gratia iam facta perinde valeat,ac ſi in ea expreſſum fuiſſet oratorem non fore clericum, ſed de proximo clericandum: vel ac ſi fuiſſet clericus tempore
18 datæ illius, licet ex poſt factus eſſet clericus. † Illa tamen quæ dicta ſunt de beneficiis, videntur habere diuerſam rationem: quia ordo clericalis, in illis eſt de ſubſtantia, nam laicus ſui natura non eſt capax beneficij, ſicuti eſt penſionis: vt vidimus ſuprà quæſtio.xxj.cùm non clerico beneficium conferri non poſſit ca.cum adeò. de reſcript. & ca.ex literis, de tranſact.& habetur per Ioan. Monachum,in c.ſi annum.de iudic.in vj.& idem in rub. de cleri, ægrot.in vj.

Penſio an imponi poſsit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure patronat. ſine conſenſu patroni.

QVAESTIO XXIII.

1 *Eccleſia patronata, patronum inopem alere tenetur.*
2 *Patrono inopi competit actio contra eccleſiam patronatam pro alimentis.*
3 *Commenda facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
4 *Renuntiatio facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
5 *Permutatio facta ſine conſenſu, patroni, eſt nulla.*
6 *Epiſcopus non reſtituit clericum in eccleſia patronata ſine patroni conſenſu.*
7 *Vnio de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
8 *Epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ, conuertere non poteſt in præbendas ad commodum alterius eccleſiæ ſine patroni conſenſu.*
9 *Patroni conſenſus non requiritur in alienatione rerum eccleſiæ patronatæ.*
10 *Rector Eccleſiæ patronatæ ſine conſenſu patroni præſentare poteſt ad titu. ſuæ eccleſiæ clericos ordinandos qui ali debent ab ipſa eccleſia.*
11 *Epiſcopi diſpenſ. circa ius patronatus, valet quando patrono non præiudicat.*
12 *Patronus penſionem nimis oneroſam eccleſiæ petere poteſt moderari.*
13 *Portio in titulum beneficij aſſignari non poteſt ex redditibus beneficij patronati, ſine patroni conſenſu.*

VIgeſimotertiò quæro, an penſio poſſit alicui reſeruari ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patro. laicorum, ſine conſenſu patroni. In iſta quæſtione non tacta à doctoribus quòd viderim, videtur dicendum, quòd
1 non. † Intereſt enim patroni ne eccleſia, in qua ius patronatus habet, grauetur in diminutione redditũum & prouentuum, cum eccleſia patronata patronum alere teneatur indigentẽ: vt per Inn. & alios in c. nobis. de iur. patro. Ad idem facit text. in ca. quicunque. el ij. iuncta gloſ. xvj.
2 q. vij. † Quinimo patronus indigens actionem habet contra eccleſiam patronatam, vt ipſum alimentet: vt concludunt Doct. maximè Ioan. Andr. in d. c. nobis. in vlt. not. & Rocchus de curte in tract. ſuo, de iure pątr. in verbo vtile, in j. idem voluit ſolennis præceptor meus Ant. Burgos Hiſpanus,

ſpanus, à quo ius canonicum audiui in almo gymnaſio, Bononienſi,in c.j.col.pen.verſi.limita tamen, de emptio.
3 & vendit.† Secundò pro iſta parte facit: quia beneficium quod eſt de iure patronatus laicorum, cõmendari nõ poteſt alicui ſine patroni conſenſu.gloſ.in c.nemo deinceps, & ibi Domi.de elect.lib.vj.Si verò huiuſmodi beneficium commẽdetur ſine patroni conſenſu, an tunc cõmenda illa aliter non caſſata, patronus in eo præſentare poſſit. vide per Hoſt.& Innoc.in c.dudum.el ij. de elect.& per Domi. in d.c.nemo deinceps.col.iiij.& ibidem Franchus.de elec.
4 in vj.† Tertiò facit quia clericus habens beneficiũ, quod eſt de iure patr.laicorum,illud renuntiare non poteſt ſine conſenſu patroni,vt voluit Innoc.in c.fin.de renũ.& hoc menti tenendum dicit Abb.in c.ſignificatum.de præben. Idem voluit Abb.in c.de multa.col.iiij.eod.titu.& Imo.in d.ca.ſignificatum.colum.j.& ideo permutatio facta ſine conſenſu patroni non valet,† vt cõcludit Stepha.Beltran.
5 in conſil. CXCII.incipiente, illud certum eſt.in primo volum.& Collec.in c.cum olim.col.j.verſicu.ſed nunquid permutat. & latè per Rocch.in d.tract. de iure patron.in verbo honorificum.q.iij.& Domi.in d.c.nemo deinceps. col.iiij.vbi dixit, quòd ſi laicus patronus permutationem huiuſmodi impugnat ſine eius conſenſu factam, poterit etiam illa permutatione nõ caſſata,vel reuocata,aliũ præſentare:id tamẽ procedere dicit,quando permutãtes fuerunt in culpa ſcientes eccleſiam eſſe patronatam: de quo tamẽ vide latius per eum ibidem,& per Vltra.in tract.de permut.benefi.in v.parte verſic.ſed quæro an permutatio: & Domi.in c.j.de rer.permut.in vj.col.fin.verſic. Quid ſi fiat permutatio.& Lapp.alleg. XCVI. incipien.Beneficia vacantia.in fin.vbi dixit, quòd permutatio eccleſiarũ ad quas laicis cõpetit ius patronatus facta in Romana curia, ſine mẽtione iuris præſentandi laicorũ non valet.& quòd ſic vidit ſeruari.Idem voluit Calder.conſilio II.in rubr.de rerum permut.in vj.& Bellamc. Deciſ. LXXIX. & Deciſ.
6 CLXXXI.† Quartò facit: quia epiſcopus reſtituere non poteſt clericũ depoſitum ab eccleſia patronata,ſine cõſenſu patroni.ita voluit Gemi.dicens hanc eſſe cõmunẽ opinio.in c.quamuis.de reſcript.in vj.ſuper gloſ.penul. idem voluit Anto.de But.& Abb.in c.tranſmiſſam.in fin.de re-

nuntia.& Sicul.in conſi.ſuo x x I I I.incipien.ſcripſit Pro-
7 pheta.col.vij.in j.volu.† Quintò facit: quia vnio facta de huiuſmodi beneficiis ſine conſenſu patroni, nòn valet, vt per Thomã Faſtoli in ſuis dubiis.in ij. cauſa in vj. dubio, dicenté, quòd ita tenuit maior pars dominorũ de Rota, quem refert & ſequitur Rocc.in d.tract.ſuo, de iure patr. in verbo honorificum.q.iij. verſicu.inquantum etiam, & Felin.in tract.ſuo quãdo lit.apoſt.noc. patr.eccle.in prin.
8 †Sextò facit, quia epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ conuertere non poteſt in præbendas, vt deſeruiãt neceſſitatibus alterius eccleſiæ ſine conſenſu patroni. Ita notanter dixit Abb.in c.ſuggeſtum. de iure patro.& per Rocch.in d.tract.ſuo, loco ſupra allegato.q.iij.col.iij. verſ.item bene facit ad prædicta. Illis tamen non obſtantibus contrarium puto de iure verius, videlicet quòd penſio reſeruari poſſit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure pat.laici ſine conſenſu patroni:& hoc comprobo ex infra dicẽdis.
9 †Primò, quia in alienatione rei eccleſiæ patronatæ, patroni conſenſus nõ requiritur de neceſſitate, licet ſecus ſit de honeſtate: vt concludunt Imol.Abb.& alij in ca.vnico.vt eccl.benefi.ſine dimi.confer.Petr.de Anch.in conſi.c x x. incipiente, ex narratis, & per gloſ.Bartol.& alios in authen.de alien.& emphi.in princi.& ratio adducitur: quia ex tali alienatione non præiudicatur iuri patronatus.ita inquit Anchar.in d.ſuo conſilio, quem ſequitur Rocchus in præallegato tractatu ſuo, in verbo honorificum, quæſtio iij.colum.ij. in fine.& colum. i ij.in princip.idem igitur erit in reſeruatione penſionis, cum ex ea non præiudicetur patrono in ſuo iure patronatus, & iure præſentandi, ſed tantum rectori eccleſiæ patronatæ, cui fructus
10 diminuuntur. † Secundò moueor: quia rector eccleſiæ patronatæ ad titulum ſuæ eccleſiæ, præſentare poteſt clericos ordinandos, qui ab ipſa eccleſia alimenta percipiant, ſine conſenſu patroni: & hoc ex eo quòd nullum per hoc præiudicium inferatur patrono. text.eſt notabilis.in cap.poſtulaſti.de iure patro.Federic.de Senis, conſilio x c v.incipiente, Super dubitationum articulis.col.ij. & per Rocch.loco proximè allegato.q.iij.colũ.ij.in fin.in verſicul. Hinc dicimus. ita eſt in aſſignatione penſionis, ex qua patrono in ſuo iure præſentandi non præiudica-

11 tur: quinimo illud illæſum ſibi ſeruatur. † Tertiò facit, quia etiam quando nullum fit præiudiciũ patrono, valet epiſcopi diſpoſitio circa ius patronatus, & ſuper rebus eccleſiæ patronatæ.ita dixit Abb.in d.cap. ſuggeſtum. & hanc partẽ,quòd reſeruatio pẽſionis ſuper fructibus beneficij patronati valeat ſine conſenſu patroni: amplectitur Curia:& ita ſeruatur,vt audio. Nec obſtant adducta ſupra in contrarium,quia reſpondendo dicitur,quòd nõ obſtat primũ fundamentum,de intereſſe patroni,propter alimenta ſibi debita in caſu indigentiæ & inopiæ: quia aſſignatio penſionis principaliter tendit in damnũ recto ris eccleſiæ grauatæ:ideo eius conſenſus requiritur:vt vidimus ſupra q. x. intereſſe autẽ patroni ratione alimẽto rum in caſu neceſſitatis,nõ eſt in cõſideratione:quia habet ſe ad eſſe & non eſſe:& caſus, aduerſáque fortuna liberi hominis,non ſunt expectandi l. inter ſtipulantẽ.§. ſi ſtipulatus.ff.de verb.obl.Patroni enim principale intereſſe,verſatur circa ius præſentandi, quod ſibi ex gratia ſedis apoſtolicæ fuit indultum.c.iij.vbi Docto.de iure patr. cui per penſionis reſeruationẽ nõ præiudicatur.Ad ij.iij. iiij.& v.obiecta ſupra adducta reſpõdetur, quòd ideo in illis caſibus conſenſus patroni requiritur: quia agitur de eius præiudicio circa ius præſentandi,iuxta not.per Abb. & alios in d.c.ſuggeſtum.de iure patr.Ad vltimũ reſpondetur, quod in illo caſu bona eccleſiæ patronatæ applicantur præbẽdis,vt neceſſitatibus alterius eccleſiæ deſeruiant perpetuò.hinc eſt quòd patroni cõſenſus ibi requiritur.quia eius eccleſia ſpoliatur,& altera veſtitur eius bonis.In aſſignatione autẽ penſionis nõ eſt ſic: quia penſio non eſt perpetua,ſed temporalis,videlicet ad vitã penſionarij tantum, vt vidimus ſuprà q. xij. Ideo patroni conſenſus non requiritur in eius aſſignatione:& hãc opinionem,tanquam iuridicam,amplectitur Romana curia, &

12 ita ſeruatur.†Puto tamen dicendum, quòd ſi penſio impoſita ſuper fructibus eccleſiæ patronatæ eſſet nimis oneroſa illi eccleſiæ, quòd patronus poſſet petere eã reuocari,vel ſaltem reduci ad debitã quantitatem:faciunt ad hoc quæ dicunt Doct.in c.vnico.vt eccle.benefi.ſine dimi nu.confer.vbi volũt, quòd licet cõſenſus patroni non ſit neceſſarius in alienatione bonorum eccleſiæ patronatæ: tamen

tamen ſi alienatio fiat ſine cauſa vel indebitè,tunc patronus petere poteſt alienationem huiuſmodi reuocari.
3 †Quãdo verò extraheretur ex beneficio patronato certa portio redditũũ, & aſſignaretur alicui clerico in tiulum beneficij, vt de cæterò eſſet eccleſiaſticũ beneficiũ. iuxta notata in cap.conquerente,de cler.nõ reſid.puto eo caſu dicendum,conſenſum patroni eſſe neceſſarium,eſto quòd dictum beneficium, portio ſiue penſio diceretur per ſupradicta, & per ea quæ voluit Abb. in d. cap. ſuggeſtum. col.fina.tunc enim dicta penſio diffinitur, vti beneficium eccleſiaſticum,vt dixi ſuprà q.j.

In reſeruatione penſionis ſuper fructibus beneficij,quod eſt de iure patronatus, an fieri debeat mentio iuris patronatus.

QVÆSTIO XXIIII.

1 *An talis mentio requiratur,quando beneficium eſt de iure patronatus clericorum.*

2 *Ius patronatus ſpectans clerico ratione ſui patrimonij,laicale eſt.*

3 *Ius patronatus clericorum & laicorum ſimul laicalis iudicatur.*

4 *De iure patronatus laicorum facienda eſt mentio in literis penſionis.*

5 *Collatio beneficij patronati facta ſine patroni conſenſu nulla eſt.*

VIGESIMOQVARTÒ quæro, vidimus ſupra in proxima præcedenti q.qualiter penſio ſine conſenſu patroni reſeruari poteſt ſuper beneficio patronato: modo quæro an in literis reſeruationis talis pẽſionis fieri debeat mentio,quòd beneficiũ, ſuper cuius fructibus pẽſio reſeruatur,ſit de iure patr.Circa quod puto diſtinguẽdum,quòd aut beneficiũ quod grauatur onere penſionis,eſt de iure patr.cler.aut eſt de iure patr.laicorum.
1 †Primo caſu arbitror dicendũ,talẽ mentionẽ nõ eſſe neceſſariam: quia nẽdũ Papa,ſed etiam eius legatus, poteſt huiuſmodi beneficia conferre,nulla facta mẽtione quòd

ſint

ſint de iure patronatu clericorum. caſus eſt in c. cũ dilectus.de iure patr. & ibidem Doct. omnes; tradit Felin. in tract.ſuo, quando lit.apoſt.præiud.patr.eccle.col.vj.verſ. limitatur tertiò, & Rocchus in tract.ſuo, de iure patr. in
2 verbo honorificum.q.j.verſ.nono limita.† Iſta tamẽ concluſio limitatur non procedere, quando ius patronatus ſpectaret ad clericum nõ ratione ſuæ eccleſiæ, ſed ratione ſui patrimonij: tunc enim de eo eſt fiẽda mentio, alioquin nõ valeret prouiſio, cum tali caſu requiratur etiam conſenſus patroni. Ita Feli.in d.ſuo tract.col.iij.verſ.Ampliatur quintò. & Rocchus in d. ſuo tract.de iure patr. in verbo iuſ.q.vij. idem tenet Abb.in c.illud.de iure patr.&
3 in c.de monachis.de præbend. † Secundò limita dictam cõlcuſionẽ nõ procedere, quãdo clericus haberet ius patronatus cõmune cũ laicis: tale enim ius patronatus, iudicatur ac ſi eſſet laicorũ ſimpliciter: & ſic de eo eſt fienda mẽtio, vt per Rocchũ in d.tract.de iure patr.in verbo ius q.vij.in j.q.acceſſoria.& in ij.& Felin.in præallegato trac. col.iiij.verſ.ampliatur ſextò.& in hoc caſu & præcedenti eſſet in literis annuæ penſionis facienda mentio de iure patronatus: quia quãdo tacetur illud, quo expreſſo, Papa gratiam non feciſſet, vel ſaltem difficilius feciſſet, talis taciturnitas gratiam vitiat. cap.ſuper literis & ibi Abb. de
4 reſcri.vbi latiſſimè Feli.col.v.verſ.exprimenda.† Secundo verò caſu, quando beneficium eſt de iure patronatus laicorum ſimpliciter: & tunc idem erit, quia facienda eſt mẽtio de dicto iure patronatus, in reſeruatione pẽſionis: & ita obſeruatur in curia, vt audio. Nam nulli dubiũ eſt, quòd Papa difficilius grauet penſionis onere beneficium quod eſt de iure patronatu laicorum, quam beneficia alia: & ratio, quia patronus egenus, ali debet de fructibus beneficij patronati: vt per Inno.& alios in c.nobis, de iur.
5 patr. & dictum fuit ſupra in proxima præcedenti q. † In prin.facit quia permu.de beneficio, quod eſt de iure patronatus laicorum, etiam ſi fiat in curia Romana, nõ valet non facta mentione iuriſpatronatus prædicti: ita tenuit Pauinus auditor Rotæ in tract.ſuo de offic.& poteſt cap.ſede vacant.in ij.q.ij.partis principalis.verſicu. adde etiam quòd non valet. Iſtam concluſionem puto limitandã eſſe, quòd non procedat in caſibus in quibus valet col.

quæ in mera temporalitate cõſiſt. & nil habet ſpiritualitatis.iuxta ea quæ dixi ſuprà q.j.idẽ voluit in d. c. quãuis. Franchus in ij. not. & Petr.de anchar. col.j.verſi.iiij. collige.Idem voluit Bal. in c. ad audientiã.el ij. de reſer. dicens, quòd penſio ſui natura non cenſetur beneficium eccleſiaſticum,cum etiã laico aſsignari poſsit. Idem voluit ibidem Felin.colum.iiij. in fi. verſi.iiij. concluſio, & ibidem collecta:& Archi.in c.ſi motu proprio. colum. fi. verſi.beneficium.de præbend.in vj.Card.in clemen.ij.de offi.ordi.q.ix.Ioan.de Imol.in clemen.j.col.vj.verſ.quærit Gulielmus.de reb.eccle.non alienan.mouetur per tex.in
1 c. poſſeſsiones xvj. q.j. & c.illud.q. vj. eadem cauſa.† faciunt ad prædictam concluſionem ea quæ voluit Lauren. & poſt eum Zenzel.in clemen.j.de reb.eccl. non alienan. quos refert ibidem Card.q.xv.vbi dicunt,quòd Prælatus aliquos redditus,ad ſuam menſam ſpectantes, temporales tamen,poteſt clericis,ſeu laicis benemeritis,cõcedere
2 ad tempus, vel ad vitam. † Quinimò & laico pauperi in eleemoſynam,& ad ſuſtentationem aſsignari poſſent decimæ ad eccleſiam ſpectantes:non tamen vt illas in titulũ haberet,ſicuti clerico aſsignantur,ad quem pertinẽt ratione beneficij.ita voluit Lauren.quem refert & ſequitur Car.in d.clem.j.q.xvj.allegat Innoc.in c.cauſam.de præſcript. & faciunt ea quæ latè ponit Oldradus in conſilio CCXXVI. incipiente,quidam Epiſcopus: vbi impugnat penſionem conſtitutam cuidam nobili, per Epiſcopũ de eccleſia ſua benemerito, ex eo quòd eſſet in quantitate exceſſiua,& nimis oneroſa illi eccleſiæ. Si ergo id poſſet epiſcopus electus in partem ſolicitudinis,à fortiori poterit Papa electus in plenitudine poteſtatis:ad quod faciũt dicta ſuprà q.vj.iſtam concluſionem tenuit etiã Caccialupus,in tract.ſuo de penſio.q.xiij.dicens,quòd in ſtipendium,ſeu piã ſubuentionẽ, poteſt laico aſſignari annua
3 penſio.†Pro iſta concluſione facit etiam, quia præbenda ſeparata à canonicatu,& ſic à iure ſpirituali, etiam laico aſſignari poteſt.glo.in c.cum M.Ferrarienſis,in verbo reperiunt.de conſtitut.& ibidem Abb. dicens, quòd laicus poteſt habere præbendam in eccleſia, non canoniam. Nã præbenda ſine canonicatu,conſiſtit in mera temporalitate,cùm ex temporalibus bonis cõſtituatur,& cadit etiam

in lai

in laicum.Idem voluit Inno.in c.maioribus.de præben.& Ioan.de Ana.in c.tua nos.in vlti.not.de ſimon.Vbi autem præbenda eſſet annexa canonicatui:tũc cenſetur quid ſpirituale:probatur in c.dilecto.de præbẽdi.ita dicit Abb.in loco præallegato:& Card.in clemen.fin.q.ij. de præbend. ad idem Abb.in d.c.maioribus.de præbend. & latè tradit poſt alios Felin.in d.c.cùm M.Ferrarienſis. col. vj. verſic. in glo.in verbo receperunt. & ideo tunc non poſſet laico aſſignari: cùm ſpiritualium non ſit capax c. cauſam.de præſcript.nec illum tenere poſſet & adminiſtrare c.ij. de iudi.c.fin.de reb.eccle.non alienan.& c. bene quidẽ. xcvj. diſtin.Et idem dicẽdum eſſet,quando penſio eſſet loco beneficij eccleſiaſtici:pro vt conſiderant doct. in d.c. quamuis.de præbend. in vj. & dicam infra q. xxviij. in fin. nam tunc penſio non caderet in laicum,cui beneficium nõ poteſt conferri per ſupradicta, niſi ſuper hoc eſſet à Papa

4 priuilegiatus. †Poteſt enim Papa laicum priuilegiare, vt beneficia tenere poſſit:vt habetur per Inno.in c.quanto, de conſuetudi.& ibi Abb.hinc videmus quòd Rex francorum eſt canonicus in eccleſia S.Hillarij ciuitatis Pictauiẽſis,vt dicit Abb.in c.extirpandæ.§.quia verò, in repet. col.

5 xj.de præbend.†Poteſt etiam laicus, non ſolùm priuilegiari à Papa,vt beneficia retinere poſſit: ſed vt illa poſſit conferre:vt notant docto.vbi Domi.in c.ij.de præbend.in vj.& in c.ſacroſancta.& in c. meſſana. de electio. & in c. præterea.vbi docto.de iur. patrona. & in c. imperium. x. diſtin.gloſſ.in c.verum.in verbo ducibus xxij. diſtinct. & in c.menna.in verbo arbitrium.ij.q.v.Petrus de Ancha.in c.j.col.j.de regul.iur.in vj.vbi dixit, quòd ad laicum non poteſt,niſi ex priuilegio,pertinere ius conferendi beneficia.vide Archi.in c.imperium.ſuprà allegato: & in c.Hadrianus.el j.lxiiij.diſtinct.docto.in c.dilecto. de teſti.Abb. in rubr.de iudi.col.penul.Abb.in c.nouit.in gl. in verbo. conſuetudine.de iudi.& Præpoſitum in d.c.imperium. Et vide Corſetum in iſto artic.plura accumulantem in tract. 8
ſuo,de poteſta.& excel.regia. q. xj. vbi cõnumerat omnes Principes Chriſtianos priuilegiatos ab Apoſtolica ſede, circa beneficiorum collationem,aut denominationẽ prælatorum: qui tangit & examinat etiam illum articulum, an laicus ius conferendi beneficia præſcribere poſſit. Ad

prædicta vide etiam Ioan.de Sylua,doctorem vltra montanum,in tracta.ſuo de beneficio in ij.parte.q. xxiij. & in j. parte q.vij.Erit ergo firma coclusio ſecundum omnes docto.quòd penſio,prout eſt quid temporale,nil ſpiritualitatis habens poſſit etiam laico reſeruari, propter eius benemerita erga eccleſiam vel pro eleemoſyna & eius ſu-
6 ſtentatione.†Vnum non omitto,quod felicis recordationis Leo x.qui primus in vrbe creauit collegium militum Sancti Petri,eiſdem militibus indulſit,vt etiam merè laici, poſſent obtinere penſiones ſuper fructibus beneficiorum vſque ad ſummã ducatorum centum quinquaginta:vt ex priuilegio dictis militibus conceſſo apertè legitur, quorum orationi præſens fui,tunc in curia exiſtens.

Reſeruatio penſionis facta alicui tanquam clerico:qui tamen erat laicus,an valeat.

QVAESTIO XXII.

1 *Cauſa poſita in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua.*
2 *Cauſa impulſiua ceſſante, non ceſſat effectus.*
3 *Cauſa impulſiua, non dicitur propriè cauſa.*
4 *Effectus durat ſtante cauſa finali,deficiente impulſiua.*
5 *Ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus in beneficialibus.*
6 *Literæ reſeruationis penſionis in multis regulantur, vti literæ beneficiales.*
7 *Motus proprius facit valere gratiam,non obſtante ſurreptione.*
8 *Penſio reſeruata alicui, vti clerico,qui erat laicus, an valeat.*
9 *Falſa cauſa dans cauſam conceſſioni,etiam ſi de corpore conſtet, vitiat gratiam.*
10 *Vitiatur reſcriptum,ſi Papa mandat alicui tanquàm ſcolari Bononienſi prouideri,qui tamẽ erat Paduanus Bononiæ ſtudẽs.*
11 *Faciẽs ſe clericum,cum non ſit,punitur iudicis arbitrio.*
12 *Collatio beneficii facta alicui tãquã clerico:qui tamen clericus nõ erat,& ſi habitũ geſtabat & p clerico ſe gerebat,nõ valet.*
13 *Clericus eſt laico dignior & maior.*
14 *Stilus Curiæ ius facit & pro lege ſeruatur.*
15 *Penſionis reſeruatio facta alicui tanquàm clerico, qui clericus non erat etiam motu proprio,non valet.*

16 *Tēpus datæ inſpicitur in gratia, non habilitas ſuperueniens.*
17 *Tempus datæ inſpicitur in conſideranda delegati habilitate.*
18 *Ordo clericalis in beneficiis eſt de ſubſtantia.*

VIGESIMOSECVNDÒ quæro, an reſeruatio penſionis facta alicui tanquàm clerico, qui tamen erat merus & purus laicus, valeat? Iſtam quæſtionem non inuenio ab aliquo examinatam: circa quam putarem diſtinguendũ, quòd aut penſio aſſignatur per ſedẽ Apoſtolicã alicui vti benemerito de eccleſia vniuerſali, vel particulari, aut pauperi, vt ſe ſuſtẽtari valeat, vt ſupra proxima q. dictum fuit: aut ſimpliciter aſſignatur, alicui prædictis ceſſantibus: & puto dicendum primis duobus caſibus, quòd ſi in literis reſeruationis eſſet expreſſa cauſa meritorum, vel paupertatis eius, cui penſio reſeruatur: quòd eo caſu, dato quòd ille non eſſet clericus, non propterea conſtitutio penſionis vitiaretur: tũ quia ex cauſis prædictis poteſt penſio laico aſſignari, vt ſupra dixi proxima præcedenti q. tum etiam, quia licet in reſeruatione prędicta Papa narraret illum clericum, illa cauſa clericatus non eſſet cauſa fin. propter quam Papa mouetur ad aſſignationem pen-
1 ſionis. † facit quod ſingulariter voluit Ioan. And. in c. pen. de immu. eccle. in vj. quem ibi ſequitur Gemin. & Franch. in c. cum ceſſante. ij. col. de appel. vbi dicunt, quòd cauſa quæ poſita eſt in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua non finalis, quandǫ poſtmodum lex vel ſtatutum largius loquitur, prout in caſu noſtro, in quo cauſæ
2 meritorum vel paupertatis expreſſè aſſignatur, † ceſſante autem cauſa impulſiua, non ceſſat effectus: & ſic diſpoſitio glo. in c. quod ad tranſlationem. de renun. & in c. cupientes. in prin. in verſi. periculoſis, vbi Domi. poſt Ioan. And. de elec. in vj. & glo. in l. j. §. ſexum. ff. de poſtulan. & glo. in l. ſi mulier. C. de iur. dot. Et per Alciatum in repet. rub. ff. de verb. obl. col. vj. verſic. pro reſolutione, breuiter.
3 nu. 24. † Et propterea dixit Bar. in rub. de inſtit. & ſubſti. col. j. verſic. cauſa verò. quòd cauſa impulſiua non dicitur propriè cauſa. Sufficit igitur quòd ſubſiſtat cauſa fi. quæ fuit ratio meritorum vel paupertatis, ſiquidem ex illius expreſſione cognoſcitur, quale fuerit principale intentũ concedentis penſionem, vt deducit Sozin. conſ. c c l i. in

cipiente,quoniam in præſenti conſultatione,ver.compro
4 batur.circa prin.in ij.volu. † & cauſa finali ſtante durat effectus,non obſtante defectu cauſæ impulſiuæ:vt per doct.in d.c.cum ceſſante,Quinimo quando eſſent duæ cauſæ fin.eiuſdem diſpoſitionis, & ipſarum altera ceſſaret, altera verò ſubſiſteret,diſpoſitio firma maneret. ita probat text.in d.§.affinitatis. inſtit. de nupt, & in §.fi n. in authen.de inſtru.caut.& fide.in verſic.ex vtroque.& in §.ſed ſi.uerſi.nullus.Ad idem Bal.in l.j.col.iiij.C.de condi.indebit.verſ.item do talem regulam.Bart.in l.j.ff. ſolut.matri.
5 Bald.in l.generaliter.iij.col.C.de epiſcop. & cleri. † Nec obſtat ſi quiſpiam dixerit prædicta non procedere in beneficialibus,in quibus ad refrenandam ambitionem, etiã ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus : vt notanter dixit Abb.per illum text.in c.poſtulaſti. in vlti.not. de reſcript. quem refert & ſequitur Decius in d.c.cum ceſſante, col. j.verſi.& prædicta conclu. de appel, quia literæ reſeruationis penſionis,non ſunt propriæ literæ beneficiales : & per conſequens non ſunt ambitioſæ & reſtringendæ:cùm penſio ſit quid mere temporale,nil habens ſpiritualitatis:
6 vt dixi ſuprà q.j.& q.proxi.præcedenti. † Videtur tamen quòd literæ reſeruationis penſionis,in multis regulentur, vti literæ beneficiales,quæ per ſurreptionem vitiãtur ipſo iure.c.ad audientiam.el ij.de reſcript.& ideo fortè dicendum eſſet,quòd concluſio prædicta procedat,quando Papa motu proprio Penſionem alicui reſeruat ex cauſis ſupradictis,ſuper fructibus beneficiorum. faciunt ad hoc d.
7 ſuprà q.ix.in verſ.quid autem dicendũ ſit.†Clauſula enim motu proprio in literis appoſita,facit gratiam valere,nõ obſtante ſurreptione,text.eſt in c.ſi motu proprio.de præbend.in vj.& ſic tutius erit tenere prædictam concluſionem procedere,quãdo conceſſio penſionis facta eſſet mõ
8 tu proprio.†Tertio verò caſu,quando aſſignata fuit penſio alicui ſimpliciter,tanquàm clerico, vtputà,quando Titius reſignauit beneficium in manibus Papæ,ad fauorem Sempronij,& obtinuit Gaio eius nepoti, quem clericum eſſe aſſeruit, ſuper fructibus beneficij renuntiati penſionem annuam,puta ducatorum xxx.reſeruari, qui tamen Gaius erat merus laicus.Nam tali dicendum eſt,quòd reſeruatio dictæ pẽſionis eſt nulla; voluit enim Papa Gaio

vti

vti clerico, prouidere. facit: quia falſa cauſa dans cauſam reſcripto illud vitiat. tex. in c. ſignificante, de reſcript. & ibidem gloſſ. quod maximè procedit, quando quis ſibi qualitatem aliquam attribuit, quam non habet, vt in ſimili habetur de diſponente, in l. fin. C. de hæred. inſtit. vbi error nominis in diſponente, vtputà, quando vocauit ſe Franciſcum, & ſibi nomen Hieron. acceſſit. nam tunc actus vitiatur, vt etiam habetur in d. l. fin. per Barto. Ang.
9 & alios: vbi etiam Corneus. col. j. † Secundò facit: quia quando falſa demonſtratio dat cauſam conceſſioni, tunc eſto quòd de corpore conſtaret, diſpoſitio tamen non valeret: Ita dicit Roma. in conſil. CCCXXVII. incipiente, iſtæ ſunt rationes, in fine: mouetur per text. in l. nec apud. & in l. ſi pater. C. de hæredi. inſt. & in l. tanquàm. C. de fideicom. vbi dicitur, quòd inſtitu. hæredis eſt nulla, quando teſtator Sempronium hæredem inſtituit vti filiũ ſuũ, putans illum ſibi filium eſſe, aliter ipſum non inſtituiſſet,
10 cùm tamen non eſſet teſtatoris filius. † Tertiò facit doctrina Compoſt. in d. c. ſignificante. reſcript. vbi dixit, quòd ſi Papa mandat prouideri in diœceſi Bononienſi Bernardino ſcolari Bononienſi, & ille B. ſit Paduanus Bononiæ ſtudens, tale reſcriptum vitiatur: & mouetur, quia Papa cenſetur velle illum beneficiare in loco ſuæ originis, potius quàm ſtudij: quia in beneficiando aliquem locus originis attenditur. c. nullus. lxj. diſtinctio. & ſequitur Ioan. And. in d. c. ſignificante. col. ij. & poſt eum cęteri ibidem:
11 vbi Felin. col. vltima, ver. quæreret compoſtellanus. † Quinimo ſi quis ſe clericum facit cùm non ſit, puniri debet iudicis arbitrio: vt dixit Bald. in l. ſi ſub prætextu. in fine. C.
12 de ſacroſanct. eccle. † Quartò facit, quia collatio beneficij facta alicui tãquàm clerico, qui clericus non erat, tamẽ habitum clericalem geſtabat, & pro clerico ſe gerebat, cùm nullum haberet ordinem, non valet: vt concludunt omnes docto. in c. ij. de inſtit. & in c. cum adeò, de reſcript. licet ibi contrarium tenuerit Compoſt. quem cæteri impugnant: & ibi latiſſimè felin. qui ad partes arguit in j. ij. & iij. col. & latiſſimè per Ioan. Seluam vltramontanam, in tracta. ſuo de beneficio, in iiij. parte q. vj. hanc etiam opinio. contra Compoſt. ſequitur Archidia. in c. fina. xij. q. j. vbi dicit, quod Bonifacius octauus ſeruauit eam in

perſonam ſui nepotis: non clerico enim beneficium eccleſiaſticum conferri non poteſt nec de bet. ca.cùm adeò. de reſcript.c.ex literis.de transactio. gloſ. Ioan. Monachi. in
31 rubri.de clerico ægro.in vj.† Quintò facit: quia nulli dubium eſt,quod clericus eſt laico dignior & maior: quinimò dicitur eo potentior:vt voluit Specu.in tit.de ceſſione actio.in §.j.in verſic.ex proximè dictis: & idem de reſcript.c.præſentata.§.ratione autē cauſæ.in verſic.quòd ſi quis nominauit. exprimens autem perſonā digniorem in reſcripto malitioſè, commodo reſcripti in totum carere debet.c.ſedes.de reſcrip.vide Franchum in d.c.ſi eo tem-
14 pore.col.ij.verſicu.iij.limita,de reſcript.in vj. † Sexto facit ſtilus curiæ,ſecundum quem Papa regulariter nō conſueuit laicis penſionem aſſignare, ſed clericis paſſim illas reſeruat, qui quidem ſtilus ius facit,& pro lege ſeruatur. Speculat.in titu.de teſtib.§. publicatis. verſicu. deinde.& idem:de reſcri.c.præſentata.in §.ratione formæ quoque. in prin.ad idem eſt deciſio dominorum de Rota, in antiquis.nume.710.Incipit,nota quòd ſtilus: vbi dicunt, quòd ſtilus ſacri palatij eſt quoddam ius,licet ex facto oriatur: allegat c.ex literis,de conſtitutio.& text.in ca.venerabilis, de confir.vtil.vel inutil.& notat Abb.in d.capit.ex literis. & ibidem Decius, colum.iij.in verſicu.vij.nota.& ex prædictis decidi poteſt, quòd quando Papa alicui, tanquàm clerico penſionem ſimpliciter reſeruat, ſi is cui fit talis reſeruatio, non ſit clericus: ſed purus laicus, reſeruatio
15 non valebit. † Iſtam concluſionem amplia duobus modis.j.vt procedat etiam ſi Papa motu proprio reſeruaret talem penſionem: quia licet motus proprius excludat vitium ſurreptionis ca.ſi motu proprio. de præbendis in vj. tamen motus proprius non operatur vltrà intentionem agentis: vt per Felinum in c..conſtitutus,col.iiij.in prin.de reſcri.& ibidem, colum.v.verſicu.Autoritas,& verſicu.niſi ſcriberet: & idem in ca.cauſámque.el ij. colum.ij. verſic. & iſta concluſio. de teſtib.mens autem & intentio Papæ tali caſu fuit prouidendi clerico,meritò ex defectu inten-
16 tionis, talis reſeruatio erit nulla. † Secundò amplia procedere etiam, quando poſt reſeruationem penſionis ſibi factam tanquàm clerico, quis efficeretur clericus: quia tempus datæ inſpici debet: & habilitas ſuperueniens nil
oper

operatur cap.ſi eo tempore.de reſcript.in vj. gratia enim ex tempore datæ initium ſumit: ideò illa eſt potiſſimum conſideranda. Ad idem eſt text.in d.ca.eam te.& in clem. fin.eod.tit.& in c.ſi ſuper.de offic.deleg.in vj.Ad idem facit text.in c.fin.de reſcript.& in c.tibi qui.& in c. duobus. eod.tit.in vj.facit quod voluit gl.in c.ſtatutum.in j.in verbo canonicis ad fi.de reſcri.in vj. quæ dicit aduertendum
17 eſſe ad tempus datæ.† In conſideranda habilitate delegati,vide Felin.in d.ca.eam te.de reſcript.col.pen. & col.fin. vbi multa circa hunc articulū accumulat. Idem decidit in canonicatu Cald.in c.ij.de inſti.vbi tenet,quòd ſi quis recipiatur in canonicum ante clericatum, quòd talis receptio non valeat. Idem tenuit Domi.in c.cum adeò,de reſcript. & ibidem Felin.col.ij.verſi.contrariam partem. mouetur per text.in l.ex eo,ff.de milit.teſta.ibi ex tempore quo in numero relatus eſt,non ante:& ad tex.in l. fin.ff. de milit. teſt.reſpondent,vt per Feli.videre poteris,in loco præallegato.Ad prædicta facit regula iuris, quòd id quod à prin. nō ſubſiſtit,tractu temporis non conualeſcit.c.non firmatur.de reg.iur.in vj.Hinc eſt,quòd in ſimilibus caſibus, ne gratia ſit fruſtratoria,recurri ſolet ad Papā,& impetratur gratia,quam curiales vocant perinde valere, quia ſupplicatur pontifici, vt gratia iam facta perinde valeat,ac ſi in ea expreſſum fuiſſet oratorem non fore clericum, ſed de proximo clericandum: vel ac ſi fuiſſet clericus tempore
18 datæ illius, licet ex poſt factus eſſet clericus. † Illa tamen quæ dicta ſunt de beneficiis, videntur habere diuerſam rationem: quia ordo clericalis, in illis eſt de ſubſtantia, nam laicus ſui natura non eſt capax beneficij, ſicuti eſt penſionis: vt vidimus ſuprà quæſtio.xxj.cùm non clerico beneficium conferri non poſſit ca.cum adeò. de reſcript. & ca.ex literis, de tranſact.& habetur per Ioan. Monachum,in c.ſi annum.de iudic.in vj.& idem in rub.de cleri. ægrot.in vj.

Penſio an imponi poſsit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure patronat. ſine conſenſu patroni.

ſimo. quòd diſpenſatio eſt ſtricti iuris, reſpectu illorum cum quibus diſpẽſatur. Sed reſpectu illius cui datur poteſtas diſpenſandi, eſt latè interpretãda: quia quò ad ipſum
8 eſt beneficium.† Ad allegata ſupra in contrariũ reſponderi poteſt, quòd argumentum de maiori ad minus, locũ non habet in diſpẽſatione iam facta, per doctrinã Hoſt. in d. capit. poſtulaſti. de reſcript. cum aliis ſupra adductis. Quinimo etiam ex identitate vel maioritate rationis, nõ valet argumentum de maiori ad minus in diſpenſationibus iam factis: vt per Iancel. galiaulam in l. ij. ff. de verbor. obli. col. ij. allegat Panor. in c. at ſi clerici. §. de adulteriis colum. iij. de iud. & prædicta concluſio procedit, præſuppoſito quòd vera eſſet concluſio ſupra firmata q. xvj. quòd illegitimus penſionem conſequi nõ poſſit ſuper fructibus beneficij ſine diſpenſatione, vt ſupra dixi, Limitanda tamen eſſet præmiſſa concluſio, quòd illegitimus penſionem conſequi nõ poſſet, etiam diſpenſatus ad ſimplicia & curata: non autem ad penſionẽ vt non procedat, quando taliter diſpenſatus conſecutus fuiſſet beneficium ſimplex ſiue curatum, & illud renuntiaſſet, reſeruata ſibi annua penſione ſuper fructibus illius, quia ſi potuit retinere totum beneficium, ergo & illius partem, videlicet penſionem retinere poterit, cum idem iuris ſit de toto quo ad totum, quod de parte quo ad partem c. maioribus, de præben. & l. quæ de tota. ff. de rei vendic.

Illegitimus diſpenſatus ad beneficia cum cura & ſine cura, & ad alia quæcunque beneficia, an penſionem conſequi poterit vigore talis diſpenſationis?

QVAESTIO XIX.

1 *Penſio comprehenditur vbi dicitur: & aliud quodcunque beneficium.*

2 *Dictio quodcunque, denotat omnimodam generalitatem.*

3 *Feudum conceſſum alicui pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque, dicitur eſſe hæreditarium.*

4 *Statutum puniens occidentem aliquem quouis modo, & qualitercunque, comprehendit homicidam non doloſum.*

Vbi

5 *Vbi requiritur de aliquo ſpecialis mentio non ſufficit generalitas verborum.*

6 *Conferre non poteſt beneficia reſeruata, qui conferre poteſt qualitercunque vacantia.*

7 *Mandatum quòd alicui prouideatur de beneficio ſpectante ad præſentationem quorumcunque, non intelligitur de iure patronatus laicorum.*

8 *Diſpenſatio illegitimi ſemper ſtrictè intelligitur.*

DECIMONONO quæro: præſuppoſito quòd illegitimus non poſſit penſionem habere ſine diſpenſatione: vt dixi ſupra q.xvj. ſi per ſedem apoſtolicam ſit diſpenſatum cum patiente defectum nataliũ: vt eo nõ obſtante habere poſſit beneficia cum cura & ſine cura, & alia quæcunque beneficia. An taliter diſpenſatus penſionem cõſequi poſſit: ſuper fructibus beneficij & pro parte affirmatiua facit: quia licet appellatione beneficij eccle-
1 ſiaſtici non cõprehendatur† penſio c. quãuis. el j. de præben. in vj. tamen vbi dicitur, & aliud quodcunque beneficium, cõprehenditur pẽſio, & preſtimoniũ: vt voluit Feli. in c. poſtulaſti. col. x. verſi. quarta declaratio. de reſcr. allegat gloſ. in Clem. ij. in verbo quodcunq; de vit. & honeſt. cler. hoc idem voluit Caccialupus in ſæpe allegato tract. ſuo, de penſ. q. vlt. Ad idem facit quod voluit idem Fel. in d. c. poſtulaſti. col. xj. in verſic. ſimiliter dicit Anania: vbi refert Ioan. de Anan. in c. ij. in iij. colum. de cle. pugnan. in duel. poſt Abb. ibi dicentem, quòd diſpenſatus ſuper beneficio intelligitur diſpenſatus ſuper beneficio ſimplici: Dicit autem Felin. ibidem. hoc fallit quando diſpenſatio diceret ad quæcunque beneficia. allegat Io. And. in addit. Spec. in rubr. de fil. presbyt. & Rotam deciſ. 11. in antiquis ſub eadem rub. quæ eſt Deciſ. x l v. incipiens nota quòd ſi aliquis. ad idẽ eſt 1 1 Deciſ. Rot. in antiq. nu. 408. incipit.
2 nota quòd voluerũt domini.† Facit quia dictio quodcũque, denotat omnimodã generalitatẽ, & ideo vbicunque apponitur in lege, vel canone, ſi lex vel canõ nõ diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. c. ſolitæ. prope finẽ. de maior. & obed. & ibidẽ Abb. in vlt. no. faciũt etiã ad prædicta ea quæ dixit Dec. in ſuo cõſ. l x x v i i i. incip. licet in caſu
3 propoſito. ij. col. in fi. j. vol. vbi voluit,† quod licet feudum acceptum

acceptum pro ſe & hæredibus ſuis non dicatur hæreditariũ,cum eo caſu ad extraneos nõ tranſeat hæredes: tamẽ hæreditariũ erit,quando alicui cõceſſum fuerit pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque:quia tunc trãſibit ad hæredes,etiam extraneos,citat ad hoc Bald.in l.cum virũ.col. fin.C.de fideicõ.& Alex.in l.ſi patroni.in princ.col.penul. ff.ad Trebel.idem voluit Bald.in l.imperialem.in prin. de prohib.feud.alien.per Fed.& latè tradunt Doct.vbi per Aret.& Iaſonem in l.gallus.§.etiam ſi à parente.ff. de lib. & poſth.& prædicta doctri.Bald. eſt communiter approbata.Ad idem facit quod voluit Ang.in l. quòd ſi nolit.§. ſi quid ita.ff.de edil.edict.vbi dixit quod ſi fideiuſſor promiſit principalẽ quandocũque pręſentare,intelligitur per illam dictionem quandocunque, quod etiam poſt ſententiam præſentare teneatur,licet aliàs ſecus eſſet.l. græcé.§.
4 poſt litem.ff.de fideiuſ.† Hinc eſt,quod Salic.in l. ſi ſerui. C.de noxal.dixit,quòd ſi ſtatutum punit occidentem aliquem quouis modo & qualitercũque, tale ſtatutum comprehendit etiam homicidam nõ doloſum, ſed culpoſum, licet aliàs eſſet ſecus. Pro parte verò negatiuâ, quod taliter diſpenſatus aſſequi nõ poſſit penſionem ſuper fructi-
5 bus beneficiorum, faciunt infrà dicenda:† & primò,quia quoties iura requirũt, ꝙ de aliquo fiat ſpecialis mentio: tunc illud non cõprehenditur ſub illa generalitate verborum:& aliud quodcunque.text.eſt expreſſus in ca.cum in illis.in prin.de præb.in vj.vbi expreſſe dicitur,quod quando mandatur alicui prouideri de eccleſiis, perſonatibus, dignitatibus vel aliis beneficiis quibuſcunque,in tali mandato non comprehenduntur beneficia curam animarum habentia:niſi expreſſe ſit dictum : quia animarũ cura debet ſpecifice exprimi:vt ibi,modo inferẽdo ad caſum noſtrum iure cautũ eſt,quòd quando mandatur alicui prouideri de beneficiis,non veniat penſio , niſi de ea ſit facta expreſſa mentio.text.eſt clarus in dicto capi.quamuis ibi, niſi de pẽſione in noſtris literis mẽtio habeatur expreſſa, ergo in dictis verbis,&alia quæcunque beneficia , penſio non comprehenditur.Nam non veniunt ſub aliqua generalitate verborum,quantumcunque prægnatiũ requirentia de ſe ſpecialem mentionem , quod etia probatur per gloſ.in ca.inquiſitores.in ver.expreſſe.de hæret.in vj. & in

cle.ij.

cle.ij.in verbo ſpecialis.de offi.ord.& facit tex.& ibi not.
6 per doct.in c.ij.de præben.in vj.†Secundò facit quod voluit Domi.in c.ſi cui nulla,in fine.proximè allegato tit.de præben.in vj.vbi dixit, quòd is cui data eſt facultas cõferendi beneficia qualitercunque vacantia.conferre nõ poterit beneficia reſeruata:vt per conſtitutionem c.execrabilis,vel alio modo.idem voluit Fran.in d.c.ſi cui nulla.in
7 fi.†Tertiò facit doctrina domi.in d.c.cum in illis.§.j.col. vlt.de præben.in vj.vbi dixit,quòd etiam ſi diceretur in literis Papæ,quòd alicui prouideatur de beneficio ſpectãte ad præſentationem quorumcunq;:quod tamen nõ intelligetur de beneficiis ſpectantibus ad præſentationem laicorum, dicens idem Domi.poſt Lap.ibi,quod ita conſuluit Ioan.And.& idem voluit Ant.de But. in c.dilectus. col.iiij.de offic.leg.& hanc opi.Ioan.And. Lapp. Butr. & quæ etiam fuit Ioan. de Fantu. & non habere contradictorem atteſtatur Feli.in tract.ſuo,quando lit. apoſtolicæ præiudi.patri.eccle.col.iij.circa finem.Quartò facit doctrina Bald. Angel. & Alexand. in l, ſi filius à patre.§.fin. per illum text.ff.de lib.& poſthu.vbi dicunt, quod habẽs poteſtatem diſpenſandi cum quibuſcunque,in qualicunque ſtatu ſint,non poterit diſpenſare ſuper defectu iuris diuini vel naturalis. hanc doctrinã refert & ſequitur ſolennis doctor, præceptor meus Do.Io.Crotus de Monte ferrato.in c.j.de conſti.in verſic.primus caſus eſt quando
8 princeps:†Quintò facit:quia habilitatio facta illegitimo,ſemper ſtrictè intelligitur:vt voluit Ioan.And.But.& Imol.in c.licet.de tranſla.præla.& eſt gl.in c.ordinarij, in verbo diſpẽſationes.de offi.ordi.in vj.& ibi Domi.ſequitur Fel.in c.cauſamque.col.x.verſi.limita hanc. de reſcri. tenendo iſtam partem , ad allegata ſupra in contrarium poteſt reſponderi, & primo dum dicitur ex mente Fel. & Caccialupi,quòd vbi dicitur,& aliud quodcunque beneficium,venit penſio,dici poſſet ex prædictis, quòd eorum opinio non ſit vera, quando exprimũtur prius beneficia, vtputà curatum & non curatum : demum dicitur & alia quæcũque beneficia.Nam dictiones geminatæ, vt eſt illa quæcunque,adiectę dictioni alius alia aliud, reſtringuntur ad ſimilia. expreſſius caſus eſt in l.ſi fugitiui. & ibi glo.communiter approbata.C.de ſer.fugit.Ita dixit poſt alios

alios Sozi.in conſi.ſuo c IIII. incip.in caſu cōuentionis, col.j.verſi.primùm probatur,in iij.volum. vbi alios citat idē conſi.c x.incip. viſo ſtatuto & conſi. x x I I I. col. j. & conſi.L x x x v I.col.vlt.in iiij.vol.Item dicas quòd Feli. & Caccialupus allegant pro fundamento eorum opinio.gl. in d.cle.ij.in verbo quodcunque.de vit.& honeſt.de.quæ glo.loquitur de penſione,in titulum aſſignata clerico vel ſacerdoti,& non de ſimplici pēſione : ideo ex illa nō probatur eorum opinio.Adde prædictis, quòd ſi ſit lata ſententia contra clericum priuatoria quorumcūque beneficiorum,cōprehenduntur tantū penſiones quæ in titulum dantur:ſecus in aliis. Ita deci. rot. vt refert Gomes audi. Rotæ,in com.regu.cācel.de anna.poſ.j.q.xxj. in fi.faciunt quæ dicam infrà q.xxviij. Ad alia allegata in contrarium reſponderi poteſt,quòd procedūt in caſibus in quibus nō eſt lege cautū , quòd de aliquo fieri debeat ſpecifica vel expreſſa mentio,tali enim caſu ſub omnimoda generalitate,omnia cōprehenduntur habilia cōprehendi.Ita intelligitur tex.in d.c.ſolite.de maio.& obed. prope finem ea autē quę in generalitate habiliter cōprehendi nō poſſunt ſub eadē nō cōprehenduntur,cum ad habilia tantū extēditur.text.eſt clarus in l.vt gradatim. ff. de muner. & hono.in.§.ſed ſi l.j.C.de ſacroſa.eccle.glo.in cle.j. de ſequeſt.poſ.& fruct.in glo. fi. per Alex. & Imol.in l. de pupillo.§.qui opus.ff.de no.ope.nunc.ad doctrinam Salic.in d.l.ſi ſerui.de noxa.dicas quòd eius deciſio non eſt vera: patet,nam qui occidit aliquem ad ſui neceſſariam defenſam,id facit iure permittente, cū defenſio ſit de iure naturæ.l.vt vim.ff.de iuſti.& iur.quæ quidē defenſio nec per ſtatutū,nec per principem tolli poteſt : vt in cle. paſtoralis.§.cæterū.de re iudi.& per iſta fundamenta deciſionem prædictā Sal.reprobat ſolēnis doctor & præceptor meus dominus Carolus Ruinus,in ſua elegāti rep.§.renūtiatio. l.hoc edicto.ff.de no.oper.nunc.col.xvj.nu.75.& prædicta ſanè procedunt præſuppoſita concluſione , de qua ſuprà q.xvij.pro vera:videlicet quod illegitimis nō ſit capax pēſionis ſine diſpenſatione:tamē præmiſſis omnibus nō obſtantibus.ſi eſſem iudex,iudicarem ſemper illegitimū diſpenſatum quo ad ordines & ad beneficia,eſſe capacē ecclesiaſticæ pēſionis , & illo etiam modo procedere poſſet quod

quod voluit Reuer.pater Ludo.Gomes,Rotæ auditor, in cõmento regu.cācel.de anna.poſ.q.xxj.circa fin. dum dixit illegitimum capacem eſſe penſionis ſine diſpēſatione.

Si fiat reſeruatio penſionis illegitimo,non facta mentione, quòd ſuper eo ſit diſpenſatus, an valeat reſeruatio talis.

QVÆSTIO XX.

VIGESIMÒ quæro, ſi illegitimus ſit diſpenſatus ad beneficia,& fortè etiam ad penſiones, quatenus eſſet opus de expreſſa diſpenſatione, etiã ad penſiones de quo dixi ſupra q.xvij.An literæ expeditæ ſuper reſeruationes annuæ penſionis,in quibus de huiuſmodi diſpenſatione non eſt facta mentio, ſint ſubreptitiæ:dicendũ eſt quod non:facit ad hoc deciſio Rotæ.nu.280.incip. Nota, quòd vbi eſt diſpenſatum.in antiquis,vbi Domini de Rota decidũt,quòd diſpenſatus vt poſſit tenere duo beneficia,nõ obſtante defectu natalium, ſi impetret beneficiũ nulla facta mentione dictæ diſpenſationis, valebit tamen impetratio.& ita audio ſeruare Curiam.

Laicus an ſit penſionis capax.

QVÆSTIO XXI.

1 *Clericis ſeu laicis benemeritis, prelatus aſsignare poteſt aliquos redditus ad eius menſam ſpectantes.*

2 *Laico pauperi aſsignari poſſunt decime ad eccleſiam ſpectantes in eleemoſynam.*

3 *Prebenda à Canonicatu ſeparata,poteſt laico aſsignari.*

4 *Papa poteſt laicum priuilegiare vt beneficia tenere poſsit.*

5 *Laicus ex priuilegio apoſtolicæ ſedis, beneficia conferre poteſt.*

6 *Leo x pontifex,primus in vrbe creauit milites Sancti Petri.*

VIGESIMOPRIMÒ quæro,an laicus ſit capax penſionis,ita,quòd ei reſeruari poſſit annua penſio ſuper fructibus beneficiorũ ſibi quoad vixerit,ſoluēda.Circa hanc quæſtionē,Arch.in c.quamuis verſi.prouideri.de præben.in vj.dicit,quòd ſic, loquendo tamen de pēſione,

quæ

quæ in mera temporalitate cõſiſtit. & nil habet ſpiritualitatis.iuxta ea quæ dixi ſuprà q.j.idẽ voluit in d. c. quãuis. Franchus in ij. not. & Petr.de anchar. col.j.verſi.iiij. collige.Idem voluit Bal. in c. ad audientiã.el ij. de reſer. dicens, quòd penſio ſui natura non cenſetur beneficium eccleſiaſticum,cum etiã laico aſsignari pôſsit. Idem voluit ibidem Felin.colum.iiij. in fi. verſi.iiij. concluſio, & ibidem collecta:& Archi.in c.ſi motu proprio. colum. fi. verſi.beneficium.de præbend.in vj.Card.in clemen.ij.de offi.ordi.q.ix.Ioan.de Imol.in clemen.j.col.vj.verſ.quærit Gulielmus.de reb.eccle.non alienan.mouetur per tex.in
1 c. poſſeſsiones xvj. q.j. & c.illud.q. vj. eadem cauſa,† faciunt ad prædictam concluſionem ea quæ voluit Lauren. & poſt eum Zenzel.in clemen.j.de reb.eccl. non alienan. quos refert ibidem Card.q.xv.vbi dicunt,quòd Prælatus aliquos redditus,ad ſuam menſam ſpectantes, temporales tamen,poteſt clericis,ſeu laicis benemeritis,cõcedere
2 ad tempus, vel ad vitam. † Quinimò & laico pauperi in eleemoſynam,& ad ſuſtentationem aſsignari poſſent decimæ ad eccleſiam ſpectantes:non tamen vt illas in titulũ haberet,ſicuti clerico aſsignantur,ad quem pertinẽt ratione beneficij.ita voluit Lauren.quem refert & ſequitur Car.in d.clem.j.q.xvj.allegat Innoc.in c.cauſam.de præſcript. & faciunt ea quæ latè ponit Oldradus in conſilio CCXXVI. incipiente,quidam Epiſcopus: vbi impugnat penſionem conſtitutam cuidam nobili, per Epiſcopũ de eccleſia ſua benemerito, ex eo quòd eſſet in quantitate exceſſiua,& nimis oneroſa illi eccleſiæ. Si ergo id poſſet epiſcopus electus in partem ſolicitudinis,à fortiori poterit Papa electus in plenitudine poteſtatis:ad quod faciũt dicta ſuprà q.vj.iſtam concluſionem tenuit etiã Caccialupus,in tract.ſuo de penſio.q.xiij.dicens,quòd in ſtipendium,ſeu piã ſubuentionẽ, poteſt laico aſsignari annua
3 penſio.†Pro iſta concluſione facit etiam, quia præbenda ſeparata à canonicatu,& ſic à iure ſpirituali, etiam laico aſsignari poteſt.glo.in c.cum M.Ferrarienſis,in verbo reperiunt.de conſtitut.& ibidem Abb. dicens, quòd laicus poteſt habere præbendam in eccleſia, non canoniam. Nã præbenda ſine canonicatu,conſiſtit in mera temporalitate,cùm ex temporalibus bonis cõſtituatur,& cadit etiam

in lai

in laicum. Idem voluit Inno. in c. maioribus. de præben. & Ioan. de Ana. in c. tua nos. in vlti. not. de ſimon. Vbi autem præbenda eſſet annexa canonicatui: tūc cenſetur quid ſpirituale: probatur in c. dilecto. de præbēdi. ita dicit Abb. in loco præallegato: & Card. in clemen. fin. q. ij. de præbend. ad idem Abb. in d. c. maioribus. de præbend. & latè tradit poſt alios Felin. in d. c. cùm M. Ferrarienſis. col. vj. verſic. in glo. in verbo receperunt. & ideo tunc non poſſet laico aſſignari: cùm ſpiritualium non ſit capax c. cauſam. de præſcript. nec illum tenere poſſet & adminiſtrare c. ij. de iudi. c. fin. de reb. eccle. non alienan. & c. bene quidē. xcvj. diſtin. Et idem dicēdum eſſet, quando penſio eſſet loco beneficij eccleſiaſtici: prout conſiderant doct. in d. c. quamuis. de præbend. in vj. & dicam infra q. xxviij. in fin. nam tunc penſio non caderet in laicum, cui beneficium nō poteſt conferri per ſupradicta, niſi ſuper hoc eſſet à Papa
4 priuilegiatus. †Poteſt enim Papa laicum priuilegiare, vt beneficia tenere poſſit: vt habetur per Inno. in c. quanto, de conſuetudi. & ibi Abb. hinc videmus quòd Rex francorum eſt canonicus in eccleſia S. Hillarij ciuitatis Pictauiē-ſis, vt dicit Abb. in c. extirpandæ. §. quia verò, in repet. col.
5 xj. de præbend. †Poteſt etiam laicus, non ſolùm priuilegiari à Papa, vt beneficia retinere poſſit: ſed vt illa poſſit conferre: vt notant docto. vbi Domi. in c. ij. de præbend. in vj. & in c. ſacroſancta. & in c. meſſana. de electio. & in c. præterea. vbi docto. de iur. patrona. & in c. imperium. x. diſtin. gloſſ. in c. verum. in verbo ducibus xxij. diſtinct. & in c. menna. in verbo arbitrium. ij. q. v. Petrus de Ancha. in c. j. col. j. de regul. iur. in vj. vbi dixit, quòd ad laicum non poteſt, niſi ex priuilegio, pertinere ius conferendi beneficia. vide Archi. in c. imperium. ſuprà allegato: & in c. Hadrianus. el j. lxiiij. diſtinct. docto. in c. dilecto. de teſti. Abb. in rubr. de iudi. col. penul. Abb. in c. nouit. in gl. in verbo. conſuetudine. de iudi. & Præpoſitum in d. c. imperium. Et vide Corſetum in iſto artic. plura accumulantem in tract. 6
ſuo, de poteſta. & excel. regia. q. xj. vbi cōnumerat omnes Principes Chriſtianos priuilegiatos ab Apoſtolica ſede, circa beneficiorum collationem, aut denominationē prælatorum: qui tangit & examinat etiam illum articulum, an laicus ius conferendi beneficia præſcribere poſſit. Ad

prædicta vide etiam Ioan.de Sylua,doctorem vltra montanum,in tracta.ſuo de beneficio in ij.parte.q.xxiij. & in j. parte q.vij.Erit ergo firma coclusio ſecundum omnes docto.quòd penſio,prout eſt quid temporale,nil ſpiritualitatis habens poſſit etiam laico reſeruari, propter eius benemerita erga eccleſiam vel pro eleemoſyna & eius ſu-
6 ſtentatione.†Vnum non omitto,quod felicis recordationis Leo x.qui primus in vrbe creauit collegium militum Sancti Petri,eiſdem militibus indulſit,vt etiam merè laici, poſſent obtinere penſiones ſuper fructibus beneficiorum vſque ad ſummā ducatorum centum quinquaginta:vt ex priuilegio dictis militibus conceſſo apertè legitur, quorum orationi præſens fui,tunc in curia exiſtens.

Reſeruatio penſionis facta alicui tanquam clerico:qui tamen erat laicus,an valeat.

QVAESTIO XXII.

1 *Cauſa poſita in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua.*

2 *Cauſa impulſiua ceſſante, non ceſſat effectus.*

3 *Cauſa impulſiua, non dicitur propriè cauſa.*

4 *Effectus durat ſtante cauſa finali,deficiente impulſiua.*

5 *Ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus in beneficialibus.*

6 *Literæ reſeruationis penſionis in multis regulantur, vti literæ beneficiales.*

7 *Motus proprius facit valere gratiam,non obſtante ſurreptione.*

8 *Penſio reſeruata alicui, vti clerico,qui erat laicus, an valeat.*

9 *Falſa cauſa dans cauſam conceſſioni,etiam ſi de corpore conſtet, vitiat gratiam.*

10 *Vitiatur reſcriptum,ſi Papa mandat alicui tanquàm ſcolari Bononienſi prouideri,qui tamē erat Paduanus Bononiæ ſtudēs.*

11 *Faciēs ſe clericum,cum non ſit,punitur iudicis arbitrio.*

12 *Collatio beneficii facta alicui tāquā clerico:qui tamen clericus nō erat,& ſi habitū geſtabat & p clerico ſe gerebat,nō valet.*

13 *Clericus eſt laico dignior & maior.*

14 *Stilus Curiæ ius facit & pro lege ſeruatur.*

15 *Penſionis reſeruatio facta alicui tanquàm clerico, qui clericus non erat etiam motu proprio,non valet.*

16 Tam

16 *Tēpus datæ inſpicitur in gratia, non habilitas ſuperueniens.*
17 *Tempus datæ inſpicitur in conſideranda delegati habilitate.*
18 *Ordo clericalis in benefic.is eſt de ſubſt antia.*

VIGESIMOSECVNDÒ quæro, an reſeruatio penſionis facta alicui tanquàm clerico, qui tamen erat merus & purus laicus, valeat? Iſtam quæſtionem non inuenio ab aliquo examinatam: circa quam putarem diſtinguendū, quòd aut penſio aſſignatur per ſedē Apoſtolicā alicui vti benemerito de eccleſia vniuerſali, vel particulari, aut pauperi, vt ſe ſuſtētari valeat, vt ſupra proxima q. dictum fuit: aut ſimpliciter aſſignatur, alicui prædictis ceſſantibus: & puto dicendum primis duobus caſibus, quòd ſi in literis reſeruationis eſſet expreſſa cauſa meritorum, vel paupertatis eius, cui penſio reſeruatur: quòd eo caſu, dato quòd ille non eſſet clericus, non propterea conſtitutio penſionis vitiaretur: tū quia ex cauſis prædictis poteſt penſio laico aſſignari, vt ſupra dixi proxima præcedenti q. tum etiam, quia licet in reſeruatione prędicta Papa narraret illum clericum, illa cauſa clericatus non eſſet cauſa fin. propter quam Papa mouetur ad aſſignationem pen-
1 ſionis. † facit quod ſingulariter voluit Ioan. And. in c. pen. de immu. eccle. in vj. quem ibi ſequitur Gemin. & Franch. in c. cum ceſſante. ij. col. de appel. vbi dicunt, quòd cauſa quæ poſita eſt in narratione legis vel ſtatuti, præſumitur impulſiua non finalis, quandoq; poſtmodum lex vel ſtatutum largius loquitur, prout in caſu noſtro, in quo cauſæ
2 meritorum: vel paupertatis expreſſè aſſignatur, † ceſſante autem cauſa impulſiua, non ceſſat effectus: & ſic diſpoſitio glo. in c. quod ad tranſlationem. de renun. & in c. cupientes. in prin. in verſi. periculoſis, vbi Domi. poſt Ioan. And. de elec. in vj. & glo. in l. j. §. ſexum. ff. de poſtulan. & glo. in l. ſi mulier. C. de iur. dot. Et per Alciatum in repet. rub. ff. de verb. obl. col. vj. verſic. pro reſolutione, breuiter.
3 nu. 24. † Et propterea dixit Bar. in rub. de inſt. & ſubſti. col. j. verſic. cauſa verò. quòd cauſa impulſiua non dicitur propriè cauſa. Sufficit igitur quòd ſubſiſtat cauſa fi. quæ fuit ratio meritorum vel paupertatis, ſiquidem ex illius expreſſione cognoſcitur, quale fuerit principale intentū concedentis penſionem, vt deducit Soz. in conſ. c c l i. in

cipiente,quoniam in præſenti conſultatione,ver.compro
4 batur. circa prin.in ij.volu. † & cauſa finali ſtante durat effectus,non obſtante defectu cauſæ impulſiuæ:vt per doct.o.in d.c.cum ceſſante,Quinimo quando eſſent duæ cau ſæ fin.eiuſdem diſpoſitionis , & ipſarum altera ceſſaret, altera verò ſubſiſteret,diſpoſitio firma maneret. ita probat text.in d.§.affinitatis. inſtit. de nupt, & in §.fi n. in authen.de inſtru.caut.& fide.in verſic.ex vtroque.& in §.ſed ſi.uerſi.nullus.Ad idem Bal.in l.j.col.iiij.C.de condi.indebit.verſ.item do talem regulam.Bart.in l.j.ff. ſolut.matri.
5 Bald.in l.generaliter.iij.col.C.de epiſcop. & cleri. † Nec obſtat ſi quiſpiam dixerit prædicta non procedere in beneficialibus,in quibus ad refrenandam ambitionem, etiã ceſſante cauſa impulſiua,ceſſat effectus : vt notanter dixit Abb.per illum text.in c.poſtulaſti. in vlti.not. de reſcript. quem refert & ſequitur Decius in d.c.cum ceſſante , col. j.verſi.& prædicta conclu. de appel, quia literæ reſeruationis penſionis,non ſunt propriæ literæ beneficiales : & per conſequens non ſunt ambitioſæ & reſtringendæ:cùm penſio ſit quid mere temporale,nil habens ſpiritualitatis:
6 vt dixi ſuprà q.j.& q.proxi.præcedenti. † Videtur tamen quòd literæ reſeruationis penſionis,in multis regulentur, vti literæ beneficiales,quæ per ſurreptionem vitiãtur ipſo iure.c.ad audientiam.el ij.de reſcript.& ideo fortè dicendum eſſet,quòd concluſio prædicta procedat,quando Papa motu proprio Penſionem alicui reſeruat ex cauſis ſupradictis,ſuper fructibus beneficiorum. faciunt ad hoc d.
7 ſuprà q.ix.in verſ.quid autem dicendũ ſit.†Clauſula enim motu proprio in literis appoſita,facit gratiam valere,nõ obſtante ſurreptione,text.eſt in c.ſi motu proprio.de præbend.in vj.& ſic tutius erit tenere prædictam concluſionem procedere,quãdo conceſſio penſionis facta eſſet mõ
8 tu proprio.†Tertio verò caſu,quando aſſignata fuit penſio alicui ſimpliciter,tanquàm clerico, vtputà,quando Titius reſignauit beneficium in manibus Papæ,ad fauorem Sempronij,& obtinuit Gaio eius nepoti , quem clericum eſſe aſſeruit, ſuper fructibus beneficij renuntiati penſionem annuam,puta ducatorum xxx.reſeruari , qui tamen Gaius erat merus laicus.Nam tali dicendum eſt,quòd reſeruatio dictæ pẽſionis eſt nulla : voluit enim Papa Gaio

vti

vti clerico,prouidere.facit: quia falſa cauſa dans cauſam reſcripto illud vitiat.tex.in c.ſignificante, de reſcript.& ibidem gloſſ. quod maximè procedit, quando quis ſibi qualitatem aliquam attribuit,quam non habet,vt in ſimili habetur de diſponente,in l.fin.C.de hæred.inſtit.vbi error nominis in diſponente, vtputà, quando vocauit ſe Franciſcum, & ſibi nomen Hieron. acceſſit. nam tunc actus vitiatur,vt etiam habetur in d.l.fin.per Barto.Ang.
9 & alios: vbi etiam Corneus.col. j. † Secundò facit:quia quando falſa demonſtratio dat cauſam conceſſioni, tunc eſto quòd de corpore conſtaret,diſpoſitio tamen non valeret:Ita dicit Roma. in conſil. CCCXXVII. incipiente, iſtæ ſunt rationes,in fine:mouetur per text. in l·nec apud. & in l.ſi pater. C. de hæredi. inſt. & in l. tanquàm. C. de fideicom.vbi dicitur,quòd inſtitu.hæredis eſt nulla,quando teſtator Sempronium hæredem inſtituit vti filiū ſuū, putans illum ſibi filium eſſe,aliter ipſum non inſtituiſſet,
10 cùm tamen non eſſet teſtatoris filius.†Tertiò facit doctrina Compoſt.in d. c. ſignificante. reſcript. vbi dixit,quòd ſi Papa mandat prouideri in diœceſi Bononienſi Bernardino ſcolari Bononienſi,& ille B. ſit Paduanus Bononiæ ſtudens,tale reſcriptum vitiatur: & mouetur, quia Papa cenſetur velle illum beneficiare in loco ſuæ originis, potius quàm ſtudij:quia in beneficiando aliquem locus originis attenditur.c.nullus. lxj. diſtinctio. & ſequitur Ioan. And.in d.c.ſignificante.col. ij. & poſt eum cęteri ibidem:
11 vbi Felin. col.vltima,ver.quæris compoſtellanus.†Quinimo ſi quis ſe clericum facit cùm non ſit,puniri debet iudicis arbitrio:vt dixit Bald.in l.ſi ſub prætextu. in fine.C.
12 de ſacroſanct.eccle.† Quartò facit,quia collatio beneficij facta alicui tāquàm clerico, qui clericus non erat, tamē habitum clericalem geſtabat, & pro clerico ſe gerebat, cùm nullum haberet ordinem,non valet:vt concludunt omnes docto.in c.ij.de inſtit.& in c.cum adeò, de reſcript. licet ibi contrarium tenuerit Compoſt. quem cæteri impugnant:& ibi latiſſimè felin. qui ad partes arguit in j. ij. & iij. col. & latiſſimè per Ioan.Seluam vltramontanam, in tracta.ſuo de beneficio,in iiij. parte q.vj. hanc etiam opinio.contra Compoſt.ſequitur Archidia.in c. fina.xij. q. j.vbi dicit, quod Bonifacius octauus ſeruauit eam in

perſonam ſui nepotis: non clerico enim beneficium eccleſiaſticum conferri non poteſt nec de bet. ca.cùm adeò. de reſcript.c.ex literis.de tranſactio. gloſ. Ioan. Monachi. in
31 rubri.de clerico ægro.in vj.† Quintò facit: quia nulli dubium eſt,quod clericus eſt laico dignior & maior: quinimò dicitur eo potentior:vt voluit Specu.in tit.de ceſſione actio.in §.j.in verſic.ex proximè dictis: & idem de reſcript.c.præſentata.§.ratione autē cauſæ.in verſic.quòd ſi quis nominauit. exprimens autem perſonā digniorem in reſcripto malitioſè, commodo reſcripti in totum carere debet.c.ſedes.de reſcrip.vide Franchum in d.c.ſi eo tem-
14 pore.col.ij.verſicu.iij.limita,de reſcript.in vj. † Sexto facit ſtilus curiæ,ſecundum quem Papa regulariter nō conſueuit laicis penſionem aſſignare, ſed clericis paſſim illas reſeruat, qui quidem ſtilus ius facit,& pro lege ſeruatur. Speculat.in titu.de teſtib.§. publicatis. verſicu. deinde.& idem:de reſcri.c.præſentata.in §.ratione formæ quoque. in prin.ad idem eſt deciſio dominorum de Rota, in antiquis.nume.710.Incipit,nota quòd ſtilus: vbi dicunt, quòd ſtilus ſacri palatij eſt quoddam ius,licet ex facto oriatur: allegat c.ex literis,de conſtitutio.& text.in ca.venerabilis, de confir.vtil.vel inutil.& notat Abb.in d.capit.ex literis. & ibidem Decius, colum.iij.in verſicu.vij.nota.& ex prædictis decidi poteſt, quòd quando Papa alicui, tanquàm clerico penſionem ſimpliciter reſeruat, ſi is cui fit talis reſeruatio, non ſit clericus: ſed purus laicus, reſeruatio
15 non valebit. † Iſtam concluſionem amplia duobus modis.j.vt procedat etiam ſi Papa motu proprio reſeruaret talem penſionem: quia licet motus proprius excludat vitium ſurreptionis ca.ſi motu proprio. de præbendis in vj. tamen motus proprius non operatur vltrà intentionem agentis: vt per Felinum in c..conſtitutus,col.iiij.in prin.de reſcri.& ibidem, colum.v.verſicu.Autoritas,& verſicu,niſi ſcriberet: & idem in ca.eauſámque.el ij. colum.ij. verſic. & iſta concluſio. de teſtib.mens autem & intentio Papæ tali caſu fuit prouidendi clerico,meritò ex defectu inten-
16 tionis, talis reſeruatio erit nulla. † Secundò amplia procedere etiam, quando poſt reſeruationem penſionis ſibi factam tanquàm clerico, quis efficeretur clericus: quia tempus datæ inſpici debet: & habilitas ſuperueniens nil

oper

operatur cap.ſi eo tempore.de reſcript.in vj. gratia enim ex tempore datæ initium ſumit: ideò illa eſt potiſſimum conſideranda. Ad idem eſt text.in d.ca.eam te.& in clem. fin.eod.tit.& in c.ſi ſuper.de offic.deleg.in vj.Ad idem facit text.in c.fin.de reſcript.& in c.tibi qui.& in c. duobus. eod.tit.in vj.facit quod voluit gl.in c.ſtatútum.in j.in verbo canonicis ad fi.de reſcri.in vj. quæ dicit aduertendum
17 eſſe ad tempus datæ.† In conſideranda habilitate delegati,vide Felin.in d.ca.eam te.de reſcript.col.pen. & col.fin. vbi multa circa hunc articulũ accumulat. Idem decidit in canonicatu Cald.in c.ij.de inſti.vbi tenet, quòd ſi quis recipiatur in canonicum ante clericatum, quòd talis receptio non valeat. Idem tenuit Domi.in c.cum adeò,de reſcript. & ibidem Felin.col.ij.verſi.contrariam partem. mouetur per text.in l.ex eo.ff.de milit.teſta.ibi ex tempore quo in numero relatus eſt,non ante:& ad tex.in l. fin.ff. de milit. teſt.reſpondent,vt per Feli.videre poteris,in loco præallegato. Ad prædicta facit regula iuris, quòd id quod à prin. nõ ſubſiſtit,tractu temporis non conualeſcit.c.non firmatur.de reg.iur.in vj.Hinc eſt,quòd in ſimilibus caſibus, ne gratia ſit fruſtratoria,recurri ſolet ad Papã,& impetratur gratia,quam curiales vocant perinde valere, quia ſupplicatur pontifici; vt gratia iam facta perinde valeat,ac ſi in ea expreſſum fuiſſet oratorem non fore clericum, ſed de proximo clericandum: vel ac ſi fuiſſet clericus tempore
18 datæ illius, licet ex poſt factus eſſet clericus. † Illa tamen quæ dicta ſunt de beneficiis, videntur habere diuerſam rationem: quia ordo clericalis, in illis eſt de ſubſtantia, nam laicus ſui natura non eſt capax beneficij, ſicuti eſt penſionis: vt vidimus ſuprà quæſtio.xxj.cùm non clerico beneficium conferri non poſſit ca.cum adeò. de reſcript. & ca.ex literis, de tranſact.& habetur per Ioan. Monachum,in c.ſi annum.de iudic.in vj.& idem in rub.de cleri. ægrot.in vj.

Penſio an imponi poſsit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure patronat. ſine conſenſu patroni.

QVAESTIO XXIII.

1 *Eccleſia patronata, patronum inopem alere tenetur.*

2 *Patrono inopi competit actio contra eccleſiam patronatam pro alimentis.*

3 *Commenda facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*

4 *Renuntiatio facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*

5 *Permutatio facta ſine conſenſu, patroni, eſt nulla.*

6 *Epiſcopus non reſtituit clericum in eccleſia patronata ſine patroni conſenſu.*

7 *Vnio de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*

8 *Epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ, conuertere non poteſt in præbendas ad commodum alterius eccleſiæ ſine patroni conſenſu.*

9 *Patroni conſenſus non requiritur in alienatione rerum eccleſiæ patronatæ.*

10 *Rector Eccleſiæ patronatæ ſine conſenſu patroni præſentare poteſt ad titu. ſuæ eccleſiæ clericos ordinandos qui ali debent ab ipſa eccleſia.*

11 *Epiſcopi diſpenſ. circa ius patronatus, valet quando patrono non præiudicat.*

12 *Patronus penſionem nimis oneroſam eccleſiæ petere poteſt moderari.*

13 *Portio in titulum beneficij aſſignari non poteſt ex redditibus beneficij patronati, ſine patroni conſenſu.*

VIgeſimotertiò quæro, an penſio poſſit alicui reſeruari ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patro. laicorum, ſine conſenſu patroni. In iſta quæſtione non tacta à doctoribus quòd viderim, videtur dicendum, quòd
1 non. † Intereſt enim patroni ne eccleſia, in qua ius patronatus habet, grauetur in diminutione redditũum & prouentuum, cum eccleſia patronata patronum alere teneatur indigentẽ: vt per Inn. & alios in c. nobis. de iur. patro. Ad idem facit text. in ca. quicunque. el ij. iuncta gloſ. xvj.
2 q. vij. † Quinimo patronus indigens actionem habet contra eccleſiam patronatam, vt ipſum alimentet: vt concludunt Doct. maximè Ioan. Andr. in d. c. nobis. in vlt. not. & Rocchus de curte in tract. ſuo, de iure patr. in verbo vtile, in j. idem voluit ſolennis præceptor meus Ant. Burgos Hiſpanus,

ſpanus, à quo ius canonicum audiui in almo gymnaſio, Bononienſi, in c.j.col.pen.verſi.limita tamen, de emptio.
3 & vendit.† Secundò pro iſta parte facit: quia beneficium quod eſt de iure patronatus laicorum, cõmendari nõ poteſt alicui ſine patroni conſenſu.gloſ.in c.nemo deinceps, & ibi Domi.de elect.lib.vj.Si verò huiuſmodi beneficium commẽdetur ſine patroni conſenſu, an tunc cõmenda illa aliter non caſſata, patronus in eo præſentare poſſit. vide per Hoſt.& Innoc.in c.dudum.el ij. de elect.& per Domi. in d.c.nemo deinceps.col.iiij.& ibidem Franchus.de elec.
4 in vj.† Tertiò facit quia clericus habens beneficiũ, quod eſt de iure patr.laicorum, illud renuntiare non poteſt ſine conſenſu patroni, vt voluit Innoc.in c.fin.de renun.& hoc menti tenendum dicit Abb.in c.ſignificatum.de præben. Idem voluit Abb.in c.de multa.col.iiij.eod.titu.& Imo.in d.ca.ſignificatum.colum.j.& ideo permutatio facta ſine conſenſu patroni non valet,† vt cõcludit Stepha.Beltran.
5 in conſil. c x c i i i.incipiente, illud certum eſt.in primo volum.& Collec.in c.cum olim.col.j.verſicu.ſed nunquid permutat.& latè per Rocch.in d.tract.de iure patron.in verbo honorificum.q.iij.& Domi.in d.c.nemo deinceps. col.iiij.vbi dixit, quòd ſi laicus patronus permutationem huiuſmodi impugnat ſine eius conſenſu factam, poterit etiam illa permutatione nõ caſſata, vel reuocata, aliũ præſentare: id tamẽ procedere dicit, quando permutãtes fuerunt in culpa ſcientes eccleſiam eſſe patronatam: de quo tamẽ vide latius per eum ibidem,& per Vltra.in tract.de permut.benefi.in v.parte verſic.ſed quæro an permutatio: & Domi.in c.j.de rer.permut.in vj.col.fin.verſic. Quid ſi fiat permutatio.& Lapp.alleg.x c v i. incipien.Beneficia vacantia.in fin.vbi dixit, quòd permutatio eccleſiarũ ad quas laicis cõpetit ius patronatus facta in Romana curia, ſine mẽtione iuris præſentandi laicorũ non valet.& quòd ſic vidit ſeruari.Idem voluit Calder.conſilio i i.in rubr.de rerum permut.in vj.& Bellamc. Deciſ.c l x x i x. & Deciſ.
6 c l x x x i.† Quartò facit: quia epiſcopus reſtituere non poteſt clericũ depoſitum ab eccleſia patronata, ſine cõſenſu patroni.ita voluit Gemi.dicens hanc eſſe cõmunẽ opinio.in c.quamuis.de reſcript.in vj.ſuper gloſ.penul.idem voluit Anto.de But.& Abb.in c.tranſmiſſam.in fin.de re-

nuntia.& Sicul.in conſi.ſuo XXIII.incipien.ſcripſit Pró-
7 pheta.col.vij.in j.volu.† Quintò facit: quia vnio facta de
huiuſmodi beneficiis ſine conſenſu patroni, nòn valet, vt
per Thomã Faſtoli in ſuis dubiis.in ij. cauſa in vj. dubio,
dicenté, quòd ita tenuit maior pars dominorũ de Rota,
quem refert & ſequitur Rocc.in d.tract.ſuo,de iure patr.
in verbo honorificum.q.iij. verſicu.inquantum etiam, &
Felin.in tract.ſuo quãdo lit.apoſt.noc. patr.eccle.in prin.
8 †Sextò facit,quia epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ con
vertere non poteſt in præbendas, vt deſeruiãt neceſſitati-
bus alterius eccleſiæ ſine conſenſu patroni. Ita notanter
dixit Abb.in c.ſuggeſtum. de iure patro.& per Rocch.in
d.tract.ſuo,loco ſupra allegato.q.iij.col.iij. verſ.item be-
ne facit ad prædicta.Iſtis tamen non obſtantibus contra-
rium puto de iure verius,videlicet quòd penſio reſeruari
poſſit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure pat.laici
ſine conſenſu patroni:& hoc comprobo ex infra dicẽdis.
9 †Primò,quia in alienatione rei eccleſiæ patronatæ,patro
ni conſenſus nõ requiritur de neceſſitate,licet ſecus ſit de
honeſtate: vt concludunt Imol.Abb.& alij in ca.vnico.vt
eccl.benefi.ſine dimi.confer.Petr.de Anch.in conſi.c XX.
incipiente, ex narratis, & per gloſ.Bartol.& alios in au-
then.de alien.& emphi.in princi.& ratio adducitur: quia
ex tali alienatione non præiudicatur iuri patronatus.ita
inquit Anchar.in d.ſuo conſilio,quem ſequitur Rocchus
in prællegato tractatu ſuo,in verbo honorificum, quæ-
ſtio iij.colum.ij. in fine.& colum. iij.in princip.idem igi-
tur erit in reſeruatione penſionis, cum ex ea non præiu-
dicetur patrono in ſuo iure patronatus, & iure præſen-
tandi,ſed tantum rectori eccleſiæ patronatæ, cui fructus
10 diminuuntur.† Secundò moueor: quia rector eccleſiæ
patronatæ ad titulum ſuæ eccleſiæ,præſentare poteſt cle-
ricos ordinandos, qui ab ipſa eccleſia alimenta perci-
piant, ſine conſenſu patroni: & hoc ex eo quòd nullum
per hoc præiudicium inferatur patrono. text.eſt nota-
bilis.in cap.poſtulaſti.de iure patro.Federic.de Senis, con
ſilio XCV.incipiente,Super dubitationum articulis.col.ij.
& per Rocch.loco proximè allegato.q.iij.colũ.ij.in fin.in
verſicul. Hinc dicimus. ita eſt in aſſignatione penſionis,
ex qua patrono in ſuo iure præſentandi non præiudica-
tur:

11 tur: quinimo illud illæſum ſibi ſeruatur. † Tertiò facit, quia etiam quando nullum fit præiudiciũ patrono, valet epiſcopi diſpoſitio circa ius patronatus, & ſuper rebus eccleſiæ patronatæ.ita dixit Abb.in d.cap. ſuggeſtum. & hanc partẽ,quòd reſeruatio pẽſionis ſuper fructibus beneficij patronati valeat ſine conſenſu patroni: amplectitur Curia:& ita ſeruatur,vt audio. Nec obſtant adducta ſupra in contrarium,quia reſpondendo dicitur,quòd nõ obſtat primũ fundamentum,de intereſſe patroni,propter alimenta ſibi debita in caſu indigentiæ & inopiæ: quia aſſignatio penſionis principaliter tendit in damnũ rectoris eccleſiæ grauatæ:ideo eius conſenſus requiritur:vt vidimus ſupra q. x. intereſſe autẽ patroni ratione alimẽtorum in caſu neceſſitatis,nõ eſt in cõſideratione:quia habet ſe ad eſſe & non eſſe:& caſus, aduerſáque fortuna liberi hominis,non ſunt expectandi l. inter ſtipulantẽ.§. ſi ſtipulatus.ff.de verb.obl.Patroni enim principale intereſſe,verſatur circa ius præſentandi, quod ſibi ex gratia ſedis apoſtolicæ fuit indultum.c.iij.vbi Docto.de iure patr. cui per penſionis reſeruationẽ nõ præiudicatur.Ad ij.iij. iiij.& v.obiecta ſupra adducta reſpõdetur, quòd ideo in illis caſibus conſenſus patroni requiritur: quia agitur de eius præiudicio circa ius præſentandi,iuxta not.per Abb. & alios in d.c.ſuggeſtum.de iure patr.Ad vltimũ reſpondetur, quod in illo caſu bona eccleſiæ patronatæ applicantur præbẽdis,vt neceſſitatibus alterius eccleſiæ deſeruiant perpetuò.hinc eſt quòd patroni cõſenſus ibi requiritur.quia eius eccleſia ſpoliatur,& altera veſtitur eius bonis.In aſſignatione autẽ penſionis nõ eſt ſic: quia penſio non eſt perpetua,ſed temporalis,videlicet ad vitã penſionarij tantum, vt vidimus ſuprà q. xij. Ideo patroni conſenſus non requiritur in eius aſſignatione:& hãc opinionem,tanquam iuridicam,amplectitur Romana curia, & 12 ita ſeruatur.†Puto tamen dicendum, quòd ſi penſio impoſita ſuper fructibus eccleſiæ patronatæ eſſet nimis oneroſa illi eccleſiæ, quòd patronus poſſet petere eã reuocari,vel ſaltem reduci ad debitã quantitatem:faciunt ad hoc quæ dicunt Doct.in c.vnico.vt eccle.benefi.ſine dimi nu.confer.vbi volũt,quòd licet cõſenſus patroni non ſit neceſſarius in alienatione bonorum eccleſiæ patronatæ: tamen

tamen ſi alienatio fiat ſine cauſa vel indebitè,tunc patronus petere poteſt alienationem huiuſmodi reuocari.
3 †Quādo verò extraheretur ex beneficio patronato certa portio reddituū, & aſſignaretur alicui clerico in tiulum beneficij, vt de cætero eſſet eccleſiaſticū beneficiū. iuxta notata in cap. conquerente, de cler. nō reſid. puto eo caſu dicendum, conſenſum patroni eſſe neceſſarium, eſto quòd dictum beneficium, portio ſiue penſio diceretur per ſupradicta, & per ea quæ voluit Abb. in d. cap. ſuggeſtum. col. fina. tunc enim dicta penſio diffinitur, vti beneficium eccleſiaſticum, vt dixi ſuprà q. j.

In reſeruatione penſionis ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure patronatus, an fieri debeat mentio iuris patronatus.

QVAESTIO XXIIII.

1 *An talis mentio requiratur, quando beneficium eſt de iure patronatus clericorum.*
2 *Ius patronatus ſpectans clerico ratione ſui patrimonij, laicalis eſt.*
3 *Ius patronatus clericorum & laicorum ſimul laicalis iudicatur.*
4 *De iure patronatus laicorum facienda eſt mentio in literis penſionis.*
5 *Collatio beneficij patronati facta ſine patroni conſenſu nulla eſt.*

VIGESIMOQVARTÒ quæro, vidimus ſupra in proxima præcedenti q. qualiter penſio ſine conſenſu patroni reſeruari poteſt ſuper beneficio patronato: modo quæro an in literis reſeruationis talis pēſionis fieri debeat mentio, quòd beneficiū, ſuper cuius fructibus pēſio reſeruatur, ſit de iure patr. Circa quod puto diſtinguēdum, quòd aut beneficiū quod grauatur onere penſionis, eſt de iure patr. cler. aut eſt de iure patr. laicorum.
1 †Primo caſu arbitror dicendū, talē mentionē nō eſſe neceſſariam: quia nēdū Papa, ſed etiam eius legatus, poteſt huiuſmodi beneficia conferre, nulla facta mētione quòd

ſint

ſint de iure patronatu clericorum. caſus eſt in c. cũ dilectus. de iure patr. & ibidem Doct. omnes; tradit Felin. in tract. ſuo, quando lit. apoſt. præiud. patr. eccle. col. vj. verſ. limitatur tertiò, & Rocchus in tract. ſuo, de iure patr. in
2 verbo honorificum. q. j. verſ. nono limita. † Iſta tamẽ concluſio limitatur non procedere, quando ius patronatus ſpectaret ad clericum nõ ratione ſuæ eccleſiæ, ſed ratione ſui patrimonij: tunc enim de eo eſt fiẽda mentio, alioquin nõ valeret prouiſio, cum tali caſu requiratur etiam conſenſus patroni. Ita Feli. in d. ſuo tract. col. iij. verſ. Ampliatur quintò. & Rocchus in d. ſuo tract. de iure patr. in verbo iuſ. q. vij. idem tenet Abb. in c. illud. de iure patr. &
3 in c. de monachis. de præbend. † Secundò limita dictam cõlcuſionẽ nõ procedere, quãdo clericus haberet ius patronatus cõmune cũ laicis: tale enim ius patronatus, iudicatur ac ſi eſſet laicorũ ſimpliciter: & ſic de eo eſt fienda mẽtio, vt per Rocchũ in d. tract. de iure patr. in verbo ius q. vij. in j. q. acceſſoria. & in ij. & Felin. in prædllegato trac. col. iiij. verſ. ampliatur ſextò. & in hoc caſu & præcedenti eſſet in literis annuæ penſionis facienda mentio de iure patronatus: quia quãdo tacetur illud, quo expreſſo, Papa gratiam non feciſſet, vel ſaltem difficilius feciſſet, talis taciturnitas gratiam vitiat. cap. ſuper literis & ibi Abb. de
4 reſcri. vbi latiſſimè Feli. col. v. verſ. exprimenda. † Secundo verò caſu, quando beneficium eſt de iure patronatus laicorum ſimpliciter: & tunc idem erit, quia facienda eſt mẽtio de dicto iure patronatus, in reſeruatione pẽſionis: & ita obſeruatur in curia, vt audio. Nam nulli dubiũ eſt, quòd Papa difficilius grauet penſionis onere beneficium quod eſt de iure patronatu laicorum, quam beneficia alia: & ratio, quia patronus egenus, ali debet de fructibus beneficij patronati: vt per Inno. & alios in c. nobis, de iur.
5 patr. & dictum fuit ſupra in proxima præcedenti q. † In prin. facit quia permu. de beneficio, quod eſt de iure patronatus laicorum, etiam ſi fiat in curia Romana, nõ valet non facta mentione iuriſpatronatus prædicti: ita tenuit Pauinus auditor Rotæ in tract. ſuo de offic. & poteſt cap. ſede vacant. in ij. q. ij. partis principalis. verſicu. adde etiam quòd non valet. Iſtam concluſionem puto limitandã eſſe, quòd non procedat in caſibus in quibus valet col.

latio beneficij patronati,ſine conſenſu patroni, qui ſunt infraſcripti.Primò quando ius patronatus ſpectat ad laicos religioſè viuentes, & gaudentes beneficio fori eccleſiaſtici, vt ſunt biginæ: ita decidit Rota deciſ. CCCXXXII. in antiquis,idem quando ſpectat ad illos qui ſunt de tertio ordine Sācti Frācisci,nō ad ſingulos,ſed ad vniuerſos: tale enim ius patronatus dicitur eccleſiaſticum, vt dicit Feli.in præallegato tract.ſuo ver.limita quarto. Secundò quando iuſpatronatus,eſſet præſcriptione vel cōſuetudine quæſitum,tūc enim valent literæ apoſtolicæ de illo nō faciētes mentionē Fel. in prædicto tract.in ver. limitatur vndecimo alleg.Fed.de ſenis in cōſ. LXV.inci.infraſcriptæ quæſtiones & Car.cōſ.LXI.incip. vacāte in ſecūdo dubio.

Penſio an poſsit alicui ſub ea conditione aſsignari, vt illam dimittere teneatur,cum adeptus fuerit competens beneficium.

QVAESTIO XXV.

1 *Collatio beneficij debet eſſe libera.*
2 *Beneficium eccleſiaſticum eſt perpetuum.*
3 *Penſio quæ datur pro ſeruitio ſpirituali, vel quæ data eſt loco beneficij,habet aliam naturam.*
4 *Pactum inter epiſcopum & ſuum familiarem de dando ſibi certo ſalario,donec ei prouiſum fuerit de beneficio,valet.*
5 *Competens beneficium,quando dicatur.*

VIGESIMOQVINTÒ quæro, An penſio poſſit alicui ſub ea conditione aſſignari, vt illam dimittere teneatur,cum adeptus fuerit competens beneficiū?Circa hanc quæſtionē diſtinguēdo dicas,quòd aut loquimur in penſione quæ in titulum beneficij aſsignatur, & tūc cum ſit beneficium eccleſiaſticum,vt dictum fuit q. j. & q.xxj.
1 eo caſu nō poterit ſub tali conditione aſſignari.†Collatio enim beneficij debet eſſe libera,pura,& ſine cōditione:vt habetur per Abbatem in conſi.ſuo XLVII. incipien.
2 illud de iure quæritur:† item beneficium Eccleſiaſticum eſt perpetuum. vt per eundem.in d.conſ. allegat. text. in c.ſanctorum.lxx.diſt.c.pen.de cler.ægrot.& notatur in c. ſi gratioſè,de reſcr.in vj.hinc eſt quod ſub dicta cōditione

ne aſſignari non poterit:aut loquimur de annua penſione quæ conſtituitur in quantitate pecuniæ vel bladi, per viã quãtitatis:& eo caſu cùm penſio ſit quid temporale,poterit ſub dicta conditione aſſignari: Neque propterea dicetur promitti aliquid ſpirituale pro dicta penſione, quia penſio datur ad tempus,videlicet, donec is cui aſſignatur,beneficium habuerit, propter cuius adeptionem penſio euaneſcit:ita quòd ingreſſus vnius, egreſſum alterius operatur.c.cum renuntiatur.xxxij.q.j. & in hac opinione reſidet Imol.referens ita tenere Gulielmũ, in cle. j.col.vj.verſ.nunquid autem.de reb.eccl.nõ alienan.Idem voluit Lauren.in d.cle.j.vbi rationem aſſignat quare cõſtitutio talis penſionis valeat,quam dicit eſſe ex eo, quia non datur nec promittitur beneficium pro illa penſione, nec econtra:ſed bene penſio ad tempus datur donec beneficium ſuperueniat propter cuius adeptionẽ,ipſa penſio extinguitur,ſicuti aliàs per adeptionem vnius eccleſię, vacat prima quam quis obtinebat.c.de multa.de præbẽ. iſtam opinionem tenuit etiam Bonifa.in d.clemen.j. col. vlt.verſ.conclude quòd nedum.de reb.eccle.non alienan.

3 †Limita tamen dictam concluſionem procedere quando penſio pro ſeruitio ſpirituali concederetur, vel ſi penſio concedatur loco beneficij,vtputà, ex cauſa reſignationis vel ceſſionis iurium,vel alia ſimili:vt in c.dilectus. el ij.de præbend.aliàs aſſignatio dictæ penſionis modo ſupradicto eſſet illicita,quia videretur deductum in pactũ, quòd penſio dimitteretur,quæ eſt commodum temporale,pro titulo beneficij.Iſtam limitationem ponit Card.in d.cle. j.q.xvij.de reb.eccl.non alien.pro qua faciunt ea quæ tradunt doct.poſt Hoſtien.in c.cum eſſent de ſimo. vbi Feli.

4 †In fine dicentes quòd valet pactum factũ, inter epiſcopum & eius familiarem de dando ſibi certo ſalario, donec ſibi prouiſum fuerit de beneficio,dummodo beneficium non conferatur illi principaliter,propter ſeruitium temporale.Nec poſſumus tunc dicere,quod ex parte familiaris remittentis ſalarium,dicatur ſimonia iuxta text. in c.veniens.de teſti.quia illud temporale erat datum ſub conditione, qua cõditione eueniẽte,euaneſcit obligatio dandi ſalarium.§.omnis.inſti.de verb.obli.prędictis adde quod voluit Collecta. in c. qualiter. de clericis non reſidens.

dent. vbi dixit quòd ſi epiſcopus exiſtenti in ſtudio permiſit x. marchas argenti, donec fuerit adeptus beneficium, quod valet x. marchas vel ęquæ bonum: ſi ille ſit adeptus beneficium x. marcharum, tunc epiſcopus eſt ab-
5 ſolutus à præſtatione illa x. marcharum. † Quod autem dicatur competens beneficium, ſecundum qualitatem perſonæ Felin. in cap. poſtulaſti. ver. fallit. ij. de reſcr. & in hoc an beneficium ſit competens qualitati perſonæ, ſtatur arbitrio ſuperioris. Anton. de Butr. in c. cum dilectus. colum. ij. de iure patro. quem adducit Feli. loco præallegato.

An & quando annata ſolui debeat de penſione.

QVAESTIO XXVI.

1 *Benifacius nonus primus fuit, qui annatam introduxit.*
2 *Annata de penſione ſoluitur cum penſio excedit ducatos. xxiiij.*

VIGESIMOSEXTÒ quæro Benifacius nonus primus fuit, teſte Platina in eius vita, qui annatam † ſoluendam ſtatuit, ab his qui beneficia à ſede apoſtolica impetrant, vt videlicet is, cui de beneficio excedente valorẽ annuum, xxiiij. ducatorum auri de ҫam. prouidetur dimidiam annui valoris beneficij impetrati ſoluat fiſco apoſtolico. Huiuſmodi autem ſtatutum ab Angelicis ſolum in epiſcopatibus receptum fuit, non autem in aliis beneficiis. Modò videndum an & quãdo de pẽſione ſit ſoluẽda annata in expeditione literarum reſeruationis annuæ penſionis. Circa primũ videtur dicendũ quòd de pẽſione non eſſet ſoluenda annata, cum penſio nõ ſit beneficium. c. quamuis. & ibi Doc. de præben. in vj. notat Card. in cle. ij. q. ix. de offi. ord. & ũixi ſupra proxima præcedenti. q. & in q. j. ſupra. in contrarium tamen eſt veritas, quòd imò de pẽſione ſolui debet annata, nã licet nõ ſit beneficium, cõſtat tamen ex fructibus beneficij, ex quo extrahitur vt ex ſe patet, & habetur ſuprà q. j. & ita obſeruat curia Romana

mana imò ſtilus curiæ habet, quòd quãdo alicui prouide-
tur de beneficio, ſuper cuius fructibus eſt alicui reſeruata
annua penſio, tunc in expeditione literarum prouiſionis
2 beneficij, ſoluitur annata detracta penſione.] Circa ſecũ-
dum quãdo id eſt quo caſu ſoluatur annata de penſione:
dicendũ eſt breuiter, quòd ſicuti quãdo beneficiũ excedit
ſummã xxiiij. duc. auri de camera, ſoluitur annata; ita erit
in penſione excedẽte dictam ſummã, ſecus à dicta ſumma
infra. Et ita fuit obſeruatũ, vſque ad tẽpora Leonis deci-
mi cuius tẽpore, vt audio, ſtatutũ fuit quòd annata ſolue-
retur de pẽſione: quãdo penſio aſcẽdebat ad ducatos xij.
auri de camera, & Ab. in d. ſupra quicquid ſit, hoc totũ pẽ
det à cõſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, quæ ſi
ſummis Põtificibus quãdocunque ſecũdũ temporũ varie-
tatẽ alterãtur, nõ debet reprehẽſibile iudicari. c. nõ debet.
de cõſang. & affi. ideo ſtilus curiæ obſeruabitur. Sciẽdum
tamẽ eſt quòd annata, quãdo beneficiũ eſt taxatũ: nõ plus
ſoluitur pro ea, quam ſit in taxa vt dixit Caſſad. in Deciſ.
ſuis ſuper reg. Cancel. Deciſ. xix. & introducta fuit an-
nata ad ſubuentionẽ Papæ & Cardinaliũ indigentiũ, ſi-
cuti & charitatiuũ ſubſidiũ: vt tradit Fernandus Cordu-
benſis, in tract. ſuo, de annat. quẽ refert Gomes, in præfa-
tione reg. Cãcel. de valore exprimen. nu. 6. quinimò dixit
Ioannes Eckius in ſuo libello, qui intitulatur Enchiridion
Locorũ cõmuniũ cõtra Luteranos, in tit. de annatis, quòd
annata, deſcẽdit de iure diuino, quia loco decimæ decima-
rum ſoluitur, illũ videre poteris qui annatas defendit ab
impugnatione Luteranorũ. Vnum etiã ſciendũ eſt, quòd
ſi clericus obligatus ad ſolutionẽ annatæ, illam non ſolue-
rit collectori in partibus deputato, ſiue in camera apoſto-
lica in termino ſtatuto, incidit in pœnã priuationis illius
beneficij, pro quo annatam ſe ſoluturum in camera apo-
ſtolica obligauit. Is verò qui non pro ſe, ſed pro alio an-
natam ſoluere ſe obligauit, principaliter non ſoluens ſta-
tuto tempore nõn ſolum excommunicationis ſententiã,
ſed etiam priuationis omnium beneficiorum, quæ obti-
net, pœnam incurrit, Ita ſtatuit Pius ſecundus, ac demum
Innocentius octauus, vt patet per dicti Innocẽtij bullã, ſub
Anno Domini 1484. tertio decimo Calend. Martij. & hoc
confirmauit Iulius ſecundus per eius bullam in tali mate-
ria.

ria editam,ſub Anno Dõmini 1505.Calend.Augusti, pontificatus ſui Anno ſecundo.

Conceſsio annuæ pẽſionis motu proprio facta, cuius pars ſolui debet intra terminum, intra quem eſt impoſsibile quòd ſoluatur, an pro ea parte ſit nulla?

QVAESTIO XXVII.

1 *Stipulatio vitiatur quando id quod in ea eſt deductũ, non poteſt tempore in ea appoſito, adimpleri.*

2 *Contractus bonæfidei irritus iudicatur propter temporis anguſtiam.*

3 *Legatum non vitiatur ex temporis anguſtia, intra quod non poteſt adimpleri.*

4 *Sententia iudicis non vitiatur, ſi exequi non poteſt intra tempus in ea contentum.*

5 *Gratiæ papales, æquiparantur diſpoſitionibus teſtatorum, gratia papalis non vitiatur ex temporis anguſtia.*

6 *Gratia motu proprio, amplè & fauorabiliter eſt intelligenda.*

VIGESIMOSEPTIMÒ quæro, an conceſſio annuæ penſionis per ſedem apoſtolicã, motu proprio alicui facta, cuius pars in feſto Annunciationis beatæ Mariæ virginis ſolui debet, ſit nulla in ea parte, in qua mandatur dicta die ſolui, attento quòd eſt impoſſibile propter loci diſtantiam, quòd in dicto termino fiat ſolutio. Iſtam quæſtionem examinat Romanus copioſè in cõſil. ſuo CCCXXVIII. cuius dictis aliquid addere non intendo, & breuiter concludit quòd non, & ne curiales, qui librorũ paucitate gaudent, dictum cõſilium quærere habeant, illud de verbo ad verbũ hic inſerere decreui, cuius tenor talis eſt. Omnipotentis dei poſtulato ſuffragio: quęritur nunquid conceſſio annuæ penſionis per ſedem apoſtolicam ſecũda Martij motu proprio alicui conceſſa, cuius pars in literis mandatur ſolui in feſto Annunciationis beatæ Mariæ virginis proximè futurò, pro ea parte pro qua mandatur dicta die ſolui, intelligatur nulliter fuiſſe conceſſa: attento quòd impoſſibile videtur propter loci diſtantiam ipſam

con

conceſſionem exequi poſſe & ſolutionẽ fieri. Videtur dicendum quòd quæſtio in id recidit, ſcilicet, nũquid tẽporis anguſtia reſultans propter loci diſtantiam, ipſam conceſſionem in parte vitiet. & in hoc quidem in ſimili reperio
1 quatuor caſus. † Quorum primus habet cõtractũ ſtricti iuris, prout eſt mera ſtipulatio, irritum reddi, cùm in eodem apponitur tempus, infra quod id explicari, quod in contractu deuenit, impoſſibile iudicatur. caſus eſt, de eo quòd cer. loc. l. ij. quæ aliàs incipit, non vtique. §. ſi quis ità. inſtit. de verb. oblig. l. loca. ff. eodem. & l. fin. §. ſi inter eos.
2 † Secũdus verò caſus hoc dicit: cõtractus bonę fidei irritus iudicatur, propter anguſtiam temporis in eo appoſitam, infra quam impoſſibile eſt quod promiſſum fuit impleri: ſed debet impletio fieri infra aliud ſpatium boni viri arbitrio terminandum. Iſte eſt caſus ſingularis. ff. loca. l. inſulam. §. fina.
3 † Tertius hoc habet, anguſtia temporis adiecti ſolutioni legati, infra quam impoſſibile eſt legatum ſolui, vel cõditionẽ legato appoſitam purificari, ipſum legatum ſeu conditionem non vitiat, imò & legatũ ſolui, & conditio impleri debet, infra aliud tempus boni viri arbitrio limitandum. Iſte eſt caſus notabilis. ff. de legat. j. l. ſi mihi &
4 tibi. §. ſi quis ſuos. C. de condi. inſtit. l. ſi quis ita. † Quartus habet ſententiã iudicis, cõtinẽtẽ actum explicari debere infra diem, infra quem explicari eſt impoſſibile ex temporis anguſtia, & nõ vitiatur. Quoniam nihilominùs actus ipſe eſt explicãdus infra terminum alium iudicis arbitrio declarandum. hoc eleganter notat Goffredus, & Hoſt. in c. cum dilecti. de dolo & contu. quorũ dicta refert & ſequitur gl. ord. in c. nemo poteſt. de reg. iur. in vj. ea ratione quia ſententia hæc duo mãdat indiuiſibilia. Primũ, quòd actus explicetur. Secundùm, quòd certa die explicetur: vt declarauit iuriſconſultus in l. celſus. ff. de arbit. & habetur in d. c. cum dilecti. Quamuis ergo impoſſibile ſit mãdatũ ſecundum, ſcilicet infra illum diem mandatum iudicis explicari, tamen certum eſt mandatũ primũ ſcilicet actum explicari. Explicandus eſt ergo poſt diem illam, atque infra aliam arbitrio boni viri declarãdam, in ſeparabilibus enim vtile per inutile non vitiatur, vt ſunt iura vulgaria.
5 † Nunc ergo præmiſſa ad propoſitum reducendo, dico quòd, cum gratiæ Papales, æquiparentur diſpoſitionibus

perſonam ſui nepotis: non clerico enim beneficium eccleſiaſticum conferri non poteſt nec de bet. ca.cùm adeò. de reſcript.c.ex literis.de tranſactio. gloſ. Ioan. Monachi. in
13 rubri.de clerico ægro.in vj.† Quintò facit: quia nulli dubium eſt,quod clericus eſt laico dignior & maior: quinimò dicitur eo potentior:vt voluit Specu.in tit.de ceſſione actio.in §.j.in verſic.ex proximè dictis: & idem de reſcript.c.præſentata.§.ratione autẽ cauſæ.in verſic.quòd ſi quis nominauit. exprimens autem perſonã digniorem in reſcripto malitioſè, commodo reſcripti in totum carere debet.c.ſedes.de reſcrip.vide Franchum in d.c.ſi eo tem-
14 pore.col.ij.verſicu.iij.limita,de reſcript.in vj. † Sexto facit ſtilus curiæ,ſecundum quem Papa regulariter nõ conſueuit laicis penſionem aſſignare, ſed clericis paſſim illas reſeruat, qui quidem ſtilus ius facit,& pro lege ſeruatur. Speculat.in titu.de teſtib.§. publicatis. verſicu. deinde.& idem:de reſcri.c.præſentata.in §.ratione formæ quoque. in prin.ad idem eſt deciſio dominorum de Rota, in antiquis.nume.710.Incipit,nota quòd ſtilus: vbi dicunt, quòd ſtilus ſacri palatij eſt quoddam ius,licet ex facto oriatur: allegat c.ex literis,de conſtitutio.& text.in ca.venerabilis, de confir.vtil.vel inutil.& notat Abb.in d.capit.ex literis. & ibidem Decius, colum.iij.in verſicu.vij.nota.& ex prædictis decidi poteſt, quòd quando Papa alicui, tanquàm clerico penſionem ſimpliciter reſeruat, ſi is cui fit talis reſeruatio, non ſit clericus: ſed purus laicus, reſeruatio
15 non valebit. † Iſtam concluſionem amplia duobus modis.j.vt procedat etiam ſi Papa motu proprio reſeruaret talem penſionem: quia licet motus proprius excludat vitium ſurreptionis ca.ſi motu proprio. de præbendis in vj. tamen motus proprius non operatur vltrà intentionem agentis: vt per Felinum in c..conſtitutus,col.iiij.in prin.de reſcri.& ibidem, colum.v.verſicu.Autoritas,& verſicu,niſi ſcriberet: & idem in ca.cauſámque.el ij. colum.ij. verſic. & iſta concluſio. de teſtib.mens autem & intentio Papæ tali caſu fuit prouidendi clerico,meritò ex defectu inten-
16 tionis, talis reſeruatio erit nulla. † Secundò amplia procedere etiam, quando poſt reſeruationem penſionis ſibi factam tanquàm clerico, quis efficeretur clericus: quia tempus datæ inſpici debet: & habilitas ſuperueniens nil

oper

operatur cap.ſi eo tempore.de reſcript.in vj. gratia enim ex tempore datæ initium ſumit: ideò illa eſt potiſſimum conſideranda. Ad idem eſt text.in d.ca.eam te.& in clem. fin.eod.tit.& in c.ſi ſuper.de offic.deleg.in vj.Ad idem facit text.in c.fin.de reſcript.& in c.tibi qui.& in c. duobus. eod.tit.in vj.facit quod voluit gl.in c.ſtatutum.in j.in verbo canonicis ad fi.de reſcri.in vj. quæ dicit aduertendum
17 eſſe ad tempus datæ.† In conſideranda habilitate delegati,vide Felin.in d.ca.eam te.de reſcript.col.pen. & col.fin. vbi multa circa hunc articulũ accumulat. Idem decidit in canonicatu Cald.in c.ij.de inſti.vbi tenet,quòd ſi quis recipiatur in canonicum ante clericatum, quòd talis receptio non valeat. Idem tenuit Domi.in c.cum adeò,de reſcript. & ibidem Felin.col.ij.verſi.contrariam partem. mouetur per text.in l.ex eo.ff.de milit.teſta.ibi ex tempore quo in numero relatus eſt,non ante:& ad tex.in l. fin.ff. de milit. teſt.reſpondent,vt per Feli.videre poteris,in loco præallegato. Ad prædicta facit regula iuris, quòd id quod à prin. nõ ſubſiſtit,tractu temporis non conualeſcit.c.non firmatur.de reg.iur.in vj.Hinc eſt,quòd in ſimilibus caſibus, ne gratia ſit fruſtratoria,recurri ſolet ad Papã,& impetratur gratia,quam curiales vocant perinde valere, quia ſupplicatur pontifici; vt gratia iam facta perinde valeat,ac ſi in ea expreſſum fuiſſet oratorem non fore clericum, ſed de proximo clericandum: vel ac ſi fuiſſet clericus tempore
18 datæ illius, licet ex poſt factus eſſet clericus. † Illa tamen quæ dicta ſunt de beneficiis, videntur habere diuerſam rationem: quia ordo clericalis, in illis eſt de ſubſtantia, nam laicus ſui natura non eſt capax beneficij, ſicuti eſt penſionis: vt vidimus ſuprà quæſtio.xxj.cùm non clerico beneficium conferri non poſſit ca.cum adeò. de reſcript. & ca.ex literis, de tranſact.& habetur per Ioan. Monachum,in c.ſi annum.de iudic.in vj.& idem in rub. de cleri. ægrot.in vj.

Penſio an imponi poſsit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure patronat. ſine conſenſu patroni.

QVAESTIO XXIII.

1 *Eccleſia patronata, patronum inopem alere tenetur.*
2 *Patrono inopi competit actio contra eccleſiam patronatam pro alimentis.*
3 *Commenda facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
4 *Renuntiatio facta de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
5 *Permutatio facta ſine conſenſu, patroni, eſt nulla.*
6 *Epiſcopus non reſtituit clericum in eccleſia patronata ſine patroni conſenſu.*
7 *Vnio de beneficio patronato, ſine patroni conſenſu eſt nulla.*
8 *Epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ, conuertere non poteſt in præbendas ad commodum alterius eccleſiæ ſine patroni conſenſu.*
9 *Patroni conſenſus non requiritur in alienatione rerum eccleſiæ patronatæ.*
10 *Rector Eccleſiæ patronatæ ſine conſenſu patroni præſentare poteſt ad titu. ſuæ eccleſiæ clericos ordinandos qui ali debent ab ipſa eccleſia.*
11 *Epiſcopi diſpenſ. circa ius patronatus, valet quando patrono non præiudicat.*
12 *Patronus penſionem nimis oneroſam eccleſiæ petere poteſt moderari.*
13 *Portio in titulum beneficij aſſignari non poteſt ex redditibus beneficij patronati, ſine patroni conſenſu.*

VIgeſimotertiò quæro, an penſio poſſit alicui reſeruari ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patro. laicorum, ſine conſenſu patroni. In iſta quæſtione non tacta à doctoribus quòd viderim, videtur dicendum, quòd
1 non. † Intereſt enim patroni ne eccleſia, in qua ius patronatus habet, grauetur in diminutione redditũum & prouentuum, cum eccleſia patronata patronum alere teneatur indigentẽ: vt per Inn. & alios in c. nobis. de iur. patro. Ad idem facit text. in ca. quicunque. el ij. iuncta gloſ. xvj.
2 q. vij. † Quinimo patronus indigens actionem habet contra eccleſiam patronatam, vt ipſum alimentet: vt concludunt Doct. maximè Ioan. Andr. in d. c. nobis. in vlt. not. & Rocchus de curte in tract. ſuo, de iure patr. in verbo vtile, in j. idem voluit ſolennis præceptor meus Ant. Burgos Hiſpanus,

ſpanus, à quo ius canonicum audiui in almo gymnaſio, Bononienſi, in c.j.col.pen.verſi.limita tamen, de emptio.
3 & vendit.† Secundò pro iſta parte facit: quia beneficium quod eſt de iure patronatus laicorum, cõmendari nõ poteſt alicui ſine patroni conſenſu.gloſ.in c.nemo deinceps, & ibi Domi.de elect.lib.vj.Si verò huiuſmodi beneficium commẽdetur ſine patroni conſenſu, an tunc cõmenda illa aliter non caſſata, patronus in eo præſentare poſſit. vide per Hoſt.& Innoc.in c.dudum.el ij. de elect.& per Domi. in d.c.nemo deinceps.col.iiij.& ibidem Franchus.de elec.
4 in vj.† Tertiò facit quia clericus habens beneficiũ, quod eſt de iure patr.laicorum, illud renuntiare non poteſt ſine conſenſu patroni, vt voluit Innoc.in c.fin.de renun.& hoc menti tenendum dicit Abb.in c.ſignificatum.de præben. Idem voluit Abb.in c.de multa.col.iiij.eod.titu.& Imo.in d.ca.ſignificatum.colum.j.& ideo permutatio facta ſine conſenſu patroni non valet,† vt cõcludit Stepha.Beltran.
5 in conſil. c x c I I.incipiente, illud certum eſt.in primo volum.& Collec.in c.cum olim.col.j.verſicu.ſed nunquid permutat. & latè per Rocch.in d.tract. de iure patron.in verbo honorificum.q.iij.& Domi.in d.c.nemo deinceps. col.iiij.vbi dixit, quòd ſi laicus patronus permutationem huiuſmodi impugnat ſine eius conſenſu factam, poterit etiam illa permutatione nõ caſſata, vel reuocata, aliũ præſentare: id tamẽ procedere dicit, quando permutãtes fuerunt in culpa ſcientes eccleſiam eſſe patronatam: de quo tamẽ vide latius per eum ibidem, & per Vltra.in tract.de permut.benefi.in v.parte verſic.ſed quæro an permutatio: & Domi.in c.j.de rer.permut.in vj.col.fin.verſic. Quid ſi fiat permutatio.& Lapp.alleg. x c v I. incipien.Beneficia vacantia.in fin.vbi dixit, quòd permutatio eccleſiarũ ad quas laicis cõpetit ius patronatus facta in Romana curia, ſine mẽtione iuris præſentandi laicorũ non valet.& quòd ſic vidit ſeruari.Idem voluit Calder.conſilio I I.in rubr.de rerum permut.in vj.& Bellamc. Deciſ.c L X X I X. & Deciſ.
6 c L X X X I.† Quartò facit: quia epiſcopus reſtituere non poteſt clericũ depoſitum ab eccleſia patronata, ſine cõſenſu patroni.ita voluit Gemi.dicens hanc eſſe cõmunẽ opinio.in c.quamuis.de reſcript.in vj.ſuper gloſ.penul. idem voluit Anto.de But.& Abb.in c.tranſmiſſam.in fin.de re-

nuntia.& Sicul.in conſi.ſuo x x I I I.incipien.ſcripſit Pro-
7 pheta.col.vij.in j.volu.† Quintò facit: quia vnio facta de huiuſmodi beneficiis ſine conſenſu patroni, nòn valet, vt per Thomā Faſtoli in ſuis dubiis.in ij. cauſa in vj. dubio, dicentē, quòd ita tenuit maior pars dominorū de Rota, quem refert & ſequitur Rocc.in d.tract.ſuo,de iure patr. in verbo honorificum.q.iij. verſicu.inquantum etiam, & Felin.in tract.ſuo quādo lit.apoſt.noc. patr.eccle.in prin.
8 †Sextò facit,quia epiſcopus bona eccleſiæ patronatæ conuertere non poteſt in præbendas, vt deſeruiāt neceſſitatibus alterius eccleſiæ ſine conſenſu patroni. Ita notanter dixit Abb.in c.ſuggeſtum. de iure patro.& per Rocch.in d.tract.ſuo,loco ſupra allegato.q.iij.col.iij. verſ.item bene facit ad prædicta.Iſtis tamen non obſtantibus contrarium puto de iure verius,videlicet quòd penſio reſeruari poſſit ſuper fructibus beneficij, quod eſt de iure pat.laici ſine conſenſu patroni:& hoc comprobo ex infra dicēdis.
9 †Primò,quia in alienatione rei eccleſiæ patronatæ,patroni conſenſus nō requiritur de neceſſitate,licet ſecus ſit de honeſtate: vt concludunt Imol.Abb.& alij in ca.vnico.vt eccl.benefi.ſine dimi.confer.Petr.de Anch.in conſi.c x x. incipiente, ex narratis, & per gloſ.Bartol.& alios in authen.de alien.& emphi.in princi.& ratio adducitur: quia ex tali alienatione non præiudicatur iuri patronatus.ita inquit Anchar.in d.ſuo conſilio,quem ſequitur Rocchus in præallegato tractatu ſuo,in verbo honorificum, quæſtio iij.colum.ij. in fine.& colum. i ij.in princip.idem igitur erit in reſeruatione penſionis, cum ex ea non præiudicetur patrono in ſuo iure patronatus, & iure præſentandi,ſed tantum rectori eccleſiæ patronatæ, cui fructus
10 diminuuntur.† Secundò moueor: quia rector eccleſiæ patronatæ ad titulum ſuæ eccleſiæ,præſentare poteſt clericos ordinandos, qui ab ipſa eccleſia alimenta percipiant, ſine conſenſu patroni: & hoc ex eo quòd nullum per hoc præiudicium inferatur patrono. text.eſt notabilis.in cap.poſtulaſti.de iure patro.Federic.de Senis, conſilio x c v.incipiente,Super dubitationum articulis.col.ij. & per Rocch.loco proximè allegato.q.iij.colū.ij.in fin.in verſicul. Hinc dicimus. ita eſt in aſſignatione penſionis, ex qua patrono in ſuo iure præſentandi non præiudicatur:

11 tur: quinimo illud illæſum ſibi ſeruatur. † Tertiò facit, quia etiam quando nullum fit præiudiciũ patrono, valet epiſcopi diſpoſitio circa ius patronatus, & ſuper rebus eccleſiæ patronatæ.ita dixit Abb.in d.cap. ſuggeſtum. & hanc partẽ,quòd reſeruatio pẽſionis ſuper fructibus beneficij patronati valeat ſine conſenſu patroni: amplectitur Curia:& ita ſeruatur,vt audio. Nec obſtant adducta ſupra in contrarium,quia reſpondendo dicitur,quòd nõ obſtat primũ fundamentum,de intereſſe patroni,propter alimenta ſibi debita in caſu indigentiæ & inopiæ: quia aſſignatio penſionis principaliter tendit in damnũ rectoris eccleſiæ grauatæ:ideo eius conſenſus requiritur:vt vidimus ſuprà q. x. intereſſe autẽ patroni ratione alimẽtorum in caſu neceſſitatis,nõ eſt in cõſideratione:quia habet ſe ad eſſe & non eſſe:& caſus, aduerſáque fortuna liberi hominis,non ſunt expectandi l. inter ſtipulantẽ.§. ſi ſtipulatus.ff.de verb.obl.Patroni enim principale intereſſe,verſatur circa ius præſentandi, quod ſibi ex gratia ſedis apoſtolicæ fuit indultum.c.iij.vbi Docto.de iure patr. cui per penſionis reſeruationẽ nõ præiudicatur.Ad ij.iij. iiij.& v.obiecta ſupra adducta reſpõdetur, quòd ideo in illis caſibus conſenſus patroni requiritur: quia agitur de eius præiudicio circa ius præſentandi,iuxta not.per Abb. & alios in d.c.ſuggeſtum.de iure patr.Ad vltimũ reſpondetur, quod in illo caſu bona eccleſiæ patronatæ applicantur præbẽdis,vt neceſſitatibus alterius eccleſiæ deſeruiant perpetuò.hinc eſt quòd patroni cõſenſus ibi requiritur.quia eius eccleſia ſpoliatur,& altera veſtitur eius bonis.In aſſignatione autẽ penſionis nõ eſt ſic: quia penſio non eſt perpetua,ſed temporalis,videlicet ad vitã penſionarij tantum, vt vidimus ſuprà q. xij. Ideo patroni conſenſus non requiritur in eius aſſignatione:& hãc opinionem,tanquam iuridicam,amplectitur Romana curia, &
12 ita ſeruatur.†Puto tamen dicendum, quòd ſi penſio impoſita ſuper fructibus eccleſiæ patronatæ eſſet nimis onerosa illi eccleſiæ, quòd patronus poſſet petere eã reuocari,vel ſaltem reduci ad debitã quantitatem:faciunt ad hoc quæ dicunt Doct.in c.vnico.vt eccle.benefi.ſine dimi nu.confer.vbi volũt,quòd licet cõſenſus patroni non ſit neceſſarius in alienatione bonorum eccleſiæ patronatæ: tamen

ſint de iure patronatu clericorum. caſus eſt in c. cũ dilectus. de iure patr. & ibidem Doct. omnes; tradit Felin. in tract. ſuo, quando lit. apoſt. præiud. patr. eccle. col. vj, verſ. limitatur tertiò, & Rocchus in tract. ſuo, de iure patr. in
2 verbo honorificum. q. j. verſ. nono limita. †Iſta tamẽ concluſio limitatur non procedere, quando ius patronatus ſpectaret ad clericum nõ ratione ſuæ eccleſiæ, ſed ratione ſui patrimonij: tunc enim de eo eſt ſiẽda mentio, alioquin nõ valeret prouiſio, cum tali caſu requiratur etiam conſenſus patroni. Ita Feli. in d. ſuo tract. col. iij. verſ. Ampliatur quintò. & Rocchus in d. ſuo tract. de iure patr. in verbo iuſ. q. vij. idem tenet Abb. in c. illud. de iure patr. &
3 in c. de monachis. de præbend. † Secundò limita dictam cõcluſionẽ nõ procedere, quãdo clericus haberet ius patronatus cõmune cũ laicis: tale enim ius patronatus, iudicatur ac ſi eſſet laicorũ ſimpliciter: & ſic de eo eſt fienda mẽtio, vt per Rocchũ in d. tract. de iure patr. in verbo ius q. vij. in j. q. acceſſoria. & in ij. & Felin. in præallegato trac. col. iiij. verſ. ampliatur ſextò. & in hoc caſu & præcedenti eſſet in literis annuæ penſionis facienda mentio de iure patronatus: quia quãdo tacetur illud, quo expreſſo, Papa gratiam non feciſſet, vel ſaltem difficilius feciſſet, talis taciturnitas gratiam vitiat. cap. ſuper literis & ibi Abb. de
4 reſcri. vbi latiſſimè Feli. col. v. verſ. exprimenda. †Secundo verò caſu, quando beneficium eſt de iure patronatus laicorum ſimpliciter: & tunc idem erit, quia facienda eſt mẽtio de dicto iure patronatus, in reſeruatione pẽſionis: & ita obſeruatur in curia, vt audio. Nam nulli dubiũ eſt, quòd Papa difficilius grauet penſionis onere beneficium quod eſt de iure patronatu laicorum, quam beneficia alia: & ratio, quia patronus egenus, ali debet de fructibus beneficij patronati: vt per Inno. & alios in c. nobis, de iur.
5 patr. & dictum fuit ſupra in proxima præcedenti q. † In prin. facit quia permu. de beneficio, quod eſt de iure patronatus laicorum, etiam ſi fiat in curia Romana, nõ valet non facta mentione iuriſpatronatus prædicti: ita tenuit Pauinus auditor Rotæ in tract. ſuo de offic. & poteſt cap. ſede vacant. in ij. q. ij. partis principalis. verſicu. adde etiam quòd non valet. Iſtam concluſionem puto limitandã eſſe, quòd non procedat in caſibus in quibus valet col.

latio beneficij patronati,ſine conſenſu patroni, qui ſunt infraſcripti. Primò quando ius patronatus ſpectat ad laicos religioſè viuentes, & gaudentes beneficio fori eccleſiaſtici, vt ſunt biginæ: ita decidit Rota deciſ. CCCXXXII. in antiquis, idem quando ſpectat ad illos qui ſunt de tertio ordine Sãcti Frãciſci, nõ ad ſingulos, ſed ad vniuerſos: tale enim ius patronatus dicitur eccleſiaſticum, vt dicit Feli. in præallegato tract. ſuo ver. limita quarto. Secundò quando iuſpatronatus, eſſet præſcriptione vel cõſuetudine quæſitum, tũc enim valent literæ apoſtolicæ de illo nõ facientes mentionẽ Fel. in prædicto tract. in ver. limitatur vndecimo alleg. Fed. de ſenis in cõſ. LXV. inci. infraſcriptæ quæſtiones & Car. cõſ. LXI. incip. vacãte in ſecũdo dubio.

Penſio an poſsit alicui ſub ea conditione aſsignari, vt illam dimittere teneatur, cum adeptus fuerit competens beneficium.

QVAESTIO XXV.

1 *Collatio beneficij debet eſſe libera.*
2 *Beneficium eccleſiaſticum eſt perpetuum.*
3 *Penſio quæ datur pro ſeruitio ſpirituali, vel quæ data eſt loco beneficij, habet aliam naturam.*
4 *Pactum inter epiſcopum & ſuum familiarem de dando ſibi certo ſalario, donec ei prouiſum fuerit de beneficio, valet.*
5 *Competens beneficium, quando dicatur.*

VIGESIMOQVINTÒ quæro, An penſio poſſit alicui ſub ea conditione aſſignari, vt illam dimittere teneatur, cum adeptus fuerit competens beneficiũ? Circa hanc quæſtionẽ diſtinguẽdo dicas, quòd aut loquimur in penſione quæ in titulum beneficij aſsignatur, & tũc cum ſit beneficium eccleſiaſticum, vt dictum fuit q. j. & q. xxj.
1 eo caſu nõ poterit ſub tali conditione aſſignari. † Collatio enim beneficij debet eſſe libera, pura, & ſine cõditione: vt habetur per Abbatem in conſi. ſuo XLVII. incipien.
2 illud de iure quæritur: † item beneficium Eccleſiaſticum eſt perpetuum. vt per eundem in d. conſ. allegat. text. in c. ſanctorum. lxx. diſt. c. pen. de cler. ægrot. & notatur in c.
3 gratioſè, de reſcr. in vj. hinc eſt quod ſub dicta cõditio-

ne

ne aſſignari non poterit:aut loquimur de annua penſione quæ conſtituitur in quantitate pecuniæ vel bladi, per viã quãtitatis:& eo caſu cùm penſio ſit quid temporale,poterit ſub dicta conditione aſſignari: Neque propterea dicetur promitti aliquid ſpirituale pro dicta penſione, quia penſio datur ad tempus,videlicet, donec is cui aſſignatur,beneficium habuerit, propter cuius adeptionem penſio euaneſcit:ita quòd ingreſſus vnius, egreſſum alterius operatur.c.cum renuntiatur.xxxij.q.j. & in hac opinione reſidet Imol.referens ita tenere Gulielmũ, in cle. j.col.vj.verſ.nunquid autem.de reb.eccl.nõ alienan.Idem voluit Lauren.in d.cle.j.vbi rationem aſſignat quare cõſtitutio talis penſionis valeat,quam dicit eſſe ex eo, quia non datur nec promittitur beneficium pro illa penſione, nec econtra:ſed bene penſio ad tempus datur donec beneficium ſuperueniat propter cuius adeptionẽ,ipſa penſio extinguitur,ſicuti aliàs per adeptionem vnius eccleſię, vacat prima quam quis obtinebat.c.de multa.de præbẽ. iſtam opinionem tenuit etiam Bonifa.in d.clemen.j. col. vlt.verſ.conclude quòd nedum.de reb.eccle.non alienan.

3 †Limita tamen dictam concluſionem procedere quando penſio pro ſeruitio ſpirituali concederetur, vel ſi penſio concedatur loco beneficij,vtputà, ex cauſa reſignationis vel ceſſionis iurium,vel alia ſimili:vt in c.dilectus. el ij.de præbend.aliàs aſſignatio dictæ penſionis modo ſupradicto eſſet illicita,quia videretur deductum in pactũ, quòd penſio dimitteretur,quæ eſt commodum temporale,pro titulo beneficij.Iſtam limitationem ponit Card.in d.cle. j.q.xvij.de reb.eccl.non alien.pro qua faciunt ea quæ tradunt doct.poſt Hoſtien.in c.cum eſſent de ſimo. vbi Feli.

4 †In fine dicentes quòd valet pactum factũ, inter epiſcopum & eius familiarem de dando ſibi certo ſalario, donec ſibi prouiſum fuerit de beneficio,dummodo beneficium non conferatur illi principaliter,propter ſeruitium temporale,Nec poſſumus tunc dicere,quod ex parte familiaris remittentis ſalarium,dicatur ſimonia iuxta text. in c.veniens.de teſti.quia illud temporale erat datum ſub conditione, qua cõditione eueniẽte,euaneſcit obligatio dandi ſalarium.§.omnis.inſti.de verb.obli.prędictis adde quod voluit Collecta. in c. qualiter. de clericis non reſi-

dem.

dent. vbi dixit quòd ſi epiſcopus exiſtenti in ſtudio permiſit x. marchas argenti, donec fuerit adeptus beneficium, quod valet x. marchas vel æquæ bonum: ſi ille ſit adeptus beneficium x. marcharum, tunc epiſcopus eſt ab-
5 ſolutus à præſtatione illa x. marcharum. † Quod autem dicatur competens beneficium, ſecundum qualitatem perſonæ Felin. in cap. poſtulaſti. ver. fal lit. ij. de reſcr. & in hoc an beneficium ſit competens qualitati perſonæ, ſtatur arbitrio ſuperioris. Anton. de Butr. in c. cum dilectus. colum. ij. de iure patro. quem adducit Feli. loco prææallegato.

An & quando annata ſolui debeat de penſione.

QVAESTIO XXVI.

1 *Bonifacius nonus primus fuit, qui annatam introduxit.*
2 *Annata de penſione ſoluitur cum penſio excedit ducatos. xxiiij.*

VIGESIMOSEXTÒ quæro Benifacius nonus primus fuit, teſte Platina in eius vita, qui annatam † ſoluendam ſtatuit, ab his qui beneficia à ſede apoſtolica impetrant, vt videlicet is, cui de beneficio excedente valorē annuum, xxiiij. ducatorum auri de cam. prouidetur dimidiam annui valoris beneficij impetrati ſoluat fiſco apoſtolico. Huiuſmodi autem ſtatutum ab Angelicis ſolum in epiſcopatibus receptum fuit, non autem in aliis beneficiis. Modò videndum an & quãdo de pēſione ſit ſoluēda annata in expeditione literarum reſeruationis annuæ penſionis. Circa primū videtur dicendū quòd de pēſione non eſſet ſoluenda annata, cum penſio nō ſit beneficium. c. quamuis. & ibi Doc. de præben. in vj. notat Card. in cle. ij. q. ix. de offi. ord. & ūixi ſupra proxima præcedenti. q. & in q. j. ſupra. in contrarium tamen eſt veritas, quòd imò de pēſione ſolu i debet annata, nã licet nō ſit beneficium, cõſtat tamen ex fructibus beneficij, ex quo extrahitur vt ex ſe patet, & habetur ſuprà q. j. & ita obſeruat curia Ro-

mana imò ſtilus curiæ habet, quòd quãdo alicui prouidetur de beneficio, ſuper cuius fructibus eſt alij qui reſeruata annua penſio, tunc in expeditione literarum prouiſionis
2 beneficij, ſoluitur annata detracta penſione. Circa ſecundum quãdo id eſt quo caſu ſoluatur annata de penſione: dicendũ eſt breuiter, quòd ſicuti quãdo beneficiũ excedit ſummã xxiiij. duc. auri de camera, ſoluitur annata, ita erit in penſione excedẽte dictam ſummã, ſecus à dicta ſumma infra. Et ita fuit obſeruatũ, vſque ad tẽpora Leonis decimi cuius tẽpore, vt audio, ſtatutũ fuit quòd annata ſolueretur de penſione: quãdo penſio aſcẽdebat ad ducatos xij. auri de camera, & Ab. in d. ſupra quicquid ſit, hoc totũ pẽdet à cõſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, quæ ſi ſummis Põtificibus quãdocunque ſecũdũ temporũ varietatẽ alterãtur, nõ debet reprehẽſibile iudicari. c. nõ debet. de cõſang. & affi. ideo ſtilus curiæ obſeruabitur. Sciẽdum tamẽ eſt quòd annata, quãdo beneficiũ eſt taxatũ: nõ plus ſoluitur pro ea, quam ſit in taxa, vt dixit Caſſad. in Deciſ. ſuis ſuper reg. Cancel. Deciſ. xix. & introducta fuit annata ad ſubuẽtionẽ Papæ & Cardinaliũ indigẽtiũ, ſicuti & charitatiuũ ſubſidiũ: vt tradit Fernandus Cordubenſis, in tract. ſuo, de annat. quẽ refert Gomes, in præfatione reg. Cãcel. de valore exprimen. nu. 6. quinimò dixit Ioannes Eckius in ſuo libello, qui intitulatur Enchiridion Locorũ cõmuniũ cõtra Luteranos. in tit. de annatis, quòd annata, deſcẽdit de iure diuino, quia loco decimæ decimarum ſoluitur, illũ videre poteris qui annatas defendit ab impugnatione Luteranorũ. Vnum etiã ſciendũ eſt, quòd ſi clericus obligatus ad ſolutionẽ annatæ, illam non ſoluerit collectori in partibus deputato, ſiue in camera apoſtolica in termino ſtatuto, incidit in pœnã priuationis illius beneficij, pro quo annatam ſe ſoluturum in camera apoſtolica obligauit. Is verò qui non pro ſe, ſed pro alio annatam ſoluere ſe obligauit, principaliter non ſoluens ſtatuto tempore, non ſolum excommunicationis ſententiã, ſed etiam priuationis omnium beneficiorum, quæ obtinet, pœnam incurrit, Ita ſtatuit Pius ſecundus, ac demum Innocentius octauus, vt patet per dicti Innocẽtij bullã, ſub Anno Domini 1484. tertio decimo Calend. Martij. & hoc confirmauit Iulius ſecundus per eius bullam in tali mate-

ria editam, ſub Anno Domini 1505. Calend. Auguſti, pontificatus ſui Anno ſecundo.

Conceſsio annuæ pẽſionis motu proprio facta, cuius pars ſolui debet intra terminum, intra quem eſt impoſsibile quòd ſoluatur, an pro ea parte ſit nulla?

QVAESTIO XXVII.

1 *Stipulatio vitiatur quando id quod in ea eſt deductũ, non poteſt tempore in ea appoſito, adimpleri.*
2 *Contractus bonæfidei irritus iudicatur propter temporis anguſtiam.*
3 *Legatum non vitiatur ex temporis anguſtia, intra quod non poteſt adimpleri.*
4 *Sententia iudicis non vitiatur, ſi exequi non poteſt intra tempus in ea contentum.*
5 *Gratiæ papales, æquiparantur diſpoſitionibus teſtatorum, gratia papalis non vitiatur ex temporis anguſtia.*
6 *Gratia motu proprio, amplè & fauorabiliter eſt intelligenda.*

VIGESIMOSEPTIMÒ quæro, an conceſſio annuæ penſionis per ſedem apoſtolicã, motu proprio alicui facta, cuius pars in feſto Annunciationis beatæ Mariæ virginis ſolui debet, ſit nulla in ea parte, in qua mandatur dicta die ſolui, attento quòd eſt impoſſibile propter loci diſtantiam, quòd in dicto termino fiat ſolutio. Iſtam quæſtionem examinat Romanus copioſè in cõſil. ſuo CCXLVIII. cuius dictis aliquid addere non intendo, & breuiter concludit quòd non, & ne curiales, qui librorũ paucitate gaudent, dictum cõſilium quærere habeant, illud de verbo ad verbũ hic inſerere decreui, cuius tenor talis eſt. Omnipotentis dei poſtulato ſuffragio: quęritur nunquid conceſſio annuæ penſionis per ſedem apoſtolicam ſecũda Martij motu proprio alicui conceſſa, cuius pars in literis mandatur ſolui in feſto Annunciationis beatæ Mariæ virginis proximè futuro, pro ea parte pro qua mandatur dicta die ſolui, intelligatur nulliter fuiſſe conceſſa: attento quòd impoſſibile videtur propter loci diſtantiam ipſam

con

ſonceſſionem exequi poſſe & ſolutioné fieri. Videtur di-
cendum quòd quæſtio in id recidit, ſcilicet, nũquid tẽporis
anguſtia reſultans propter loci diſtantiam, ipſam conceſ-
ſionem in parte vitiet. & in hoc quidem in ſimili reperio
1 quatuor caſus. † Quorum primus habet cõtractũ ſtricti
iuris, prout eſt mera ſtipulatio, irritum reddi, cùm in eo-
dem apponitur tempus, infra quod id explicari, quod in
contractu deuenit, impoſſibile iudicatur. caſus eſt, de eo
quòd cer. loc. l. ij. quæ aliàs incipit, non vtique. §. ſi quis ità.
inſtit. de verb. oblig. l. loca. ff. eodem. & l. fin. §. ſi inter eos.
2 †Secũdus verò caſus hoc dicit: cõtractus bonę fidei irritus
iudicatur, propter anguſtiam temporis in eo appoſitam,
infra quam impoſſibile eſt quod promiſſum fuit impleri:
ſed debet impletio fieri infra aliud ſpatium boni viri arbi
trio terminandum. Iſte eſt caſus ſingularis. ff. loca. l. inſu-
lam. §. fina. †Tertius hoc habet, anguſtia temporis adiecti
3 ſolutioni legati, infra quam impoſſibile eſt legatum ſolui,
vel cõditioné legato appoſitam purificari, ipſum legatum
ſeu conditionem non vitiat, imò & legatũ ſolui, & condi-
tio impleri debet, infra aliud tempus boni viri arbitrio li-
mitandum. Iſte eſt caſus notabilis. ff. de legat. j. l. ſi mihi &
4 tibi. §. ſi quis ſuos. C. de condi. inſtit. l. ſi quis ita. †Quartus
habet ſententiã iudicis, cõtinentẽ actum explicari debere
infra diem, infra quem explicari eſt impoſſibile ex tempo
ris anguſtia, & non vitiatur. Quoniam nihilominũs àctus
ipſe eſt explicãdus infra terminum alium iudicis arbitrio
declarandum. hoc eléganter notat Goffredus, & Hoſt. in
c. cum dilecti. de dolo & contu. quorũ dicta refert & ſe-
quitur gl. ord. in c. nemo poteſt. de reg. iur. in vj. ea ratione
quia ſententia hæc duo mãdat indiuiſibilia. Primũ, quòd
actus explicetur. Secundùm, quòd certa die explicetur: vt
declarauit iuriſconſultus in l. celſus. ff. de arbit. & habetur
in d. c. cum dilecti. Quamuis ergo impoſſibile ſit mãdatũ
ſecundum, ſcilicet infra illum diem mandatum iudicis ex-
plicari, tamen certum eſt mandatũ primũ ſcilicet actum
explicari. Explicandus eſt ergo poſt diem illam, atque in-
fra aliam arbitrio boni viri declarãdam, in ſeparabilibus
enim vtile per inutile non vitiatur, vt ſunt iura vulgaria.
5 †Nunc ergo præmiſſa ad propoſitum reducendo, dico
quòd, cum gratiæ Papales, æquiparentur diſpoſitionibus

vltimarum voluntatum,vt eſt expreſſum; de conceſ.præben.c.quia cunctis.& c.autoritate Martini. de præben. & c.ſi pluribus.in vj.igitur dicendum, quòd quemadmodum non vitiatur vltima voluntas atque contractus bonę fidei, neque etiã mãdatum iudicis propter temporis anguſtiã, infra quod impoſſibile eſt id,quod in eorum altero dedu ctum eſt,explicari:ſed debet explicari infra diẽ illam arbitrio boni viri.Ita pariter dicendum in gratia ſeu mãdato Papæ:vt illud impoſſibile fuerit explicari infra terminum ab eo præfixum,non tamen propter hoc irritum dicatur: quòd Papa mãdat: & explicandum eſt poſtmodum infra
6 terminum accõmodatum.& hoc maximè in gratia motu proprio conceſſa, quæ amplè, & fauorabiliter intelligenda eſt:non autem ſtrictè,prout ſtricti iuris contractus:vt eſt caſus in d.c.ſi ex pluribus.de præben.in vj. & hæc ſufficiant.Hæc ſunt Romani dictã,ex quibus erit firmata concluſio,quòd in caſu præſentis quæſtionis, pẽſio in ea parte qua ſolui mandatur in tam breui termino,quòd eſt impoſſibile quòd in eo termino ſoluatur,non proptèrea vitiatur,imò valet & tenet.

Penſio an veniat appellatione benefici.

QVAESTIO XXVIII.

1 *Penſio eſt beneficium,latè ſumpto vocabulo.*
2 *Dictio alia,ſimilia implicat.*
3 *Surrogatam,ſapit naturam ſubrogati.*
4 *Dictio alia,ſimilia non implicat, vbi materia ſubiecta id non patitur.*
5 *De præſtimonio & patrimonio, fieri debet mentio in impetratione beneficii.*
6 *Hoſpitale non eſt beneficium.*
7 *Literæ ad Beneficia ſunt ambitioſæ.*
8 *Maius eſt lucrum & commodum,habere penſionem, quam beneficium.*
9 *Benaficium curatum,non venit appellatione beneficii in materia ſtricta.*
10 *Beneficii appellatione,regulariter non venit penſio.*
11 *Clauſula & aliud quodcumque beneficium, comprehendit penſionem.*
12 *Dictio quodcũque,importat omnimodam generalitatem.*

13 *Pen*

13 *Feudum acceptum pro ſe: & heredibus ſuis quibuſcunque, eſt hæreditarium.*
14 *Fideiuſſor qui promiſit aliquem præſentare quandocunque, intelligitur etiam poſt ſententiam.*
15 *Statutum puniens aliquem quouis modo, vel qualitercunque occidentem, comprehendit etiam homicidam non doloſum.*
16 *Expreſſa mento vbi requiritur, generalitas non ſufficit.*
17 *Habens facultatem conferendi beneficia qualitercunque vacantia, reſeruata conferre non poteſt.*
18 *Penſio appellatione beneficij venit in materia fauorabili.*
19 *Penſionarius tenetur ad collectam impoſitam ſuper fructibus beneficiorum.*
20 *Facultas conferendi beneficia, intelligitur etiam de curatis.*

VIGESIMOOCTAVO quæro, an penſio veniat beneficij appellatione. In iſta. q. dicẽdum videtur, quòd non, per tex. in c. quamuis. el. j. de præben. in vj. vbi quando mandatur alicui prouideri de beneficiis, vigore talis mandati de penſione prouideri non poterit: ex quo text. not. ibi Domi. quòd appellatione beneficiorum, non comprehenduntur penſiones in literis beneficialibus: ſed ſolum comprehenditur beneficium, quod datur in titulum, habens ius ſpirituale: non autem penſio, quæ ſolum cõſiſtit in temporalitate. Idem voluit ibidẽ Pet. de Anchar. in iij. not. dicens, quòd quando Papa mandat alicui prouideri de beneficiis, vſque ad certam ſummam, nõ poterit de penſione prouideri, quia ſumitur interpretatio ſtrictior, vt ille non comprehendatur, quia propter beneficia quis intitulatur, & obligatur eccleſiæ, & tenetur ad cõtinuam reſidentiam. c. fina. de cler. non reſiden. ſed per penſionem, quis non intitulatur, nec ad reſidẽtiam tenetur. xxviij. q. j. c. poſſeſſiones. & c. illud. ij. q. vj. idem tenet Archid. in d. c. quamuis. col. ij. verſ. prouideri. & ibi Ioan. And. col. vlti. in verſ. in gloſ. Papa noſter: & ibidem Franc. in ſecundo not. ad idem facit text. in c. ad audientiam. el. ij. de reſcript. vbi Abb. dicit in primò notab. quòd annua penſio, quæ ſuper redditibus eccleſiarum plerunque alicui conceditur, non poteſt dici beneficium, quia in illo tex. penſio & beneficium ponuntur vt diuerſa. vt patet in text. ibi dum dicit, annuas penſiones, ſeu alia beneficia: ſubdit tamen ibidem

1 Abb.† quòd in veritate annua penſio eſt beneficium, ſumendo beneficium latè:vt eſt beneuola actio, gaudium tribuens capienti,ſed non eſt beneficium eccleſiaſticum ſpirituale,cum nullā in ſe ſpiritualitatē habeat: ſed eſt quid temporale,& ideo appellatioue eccleſiaſtici beneficij non veniat:dicens, quòd iſta fuit ratio dicendi in d. c. quamuis.& in iſta opinione reſidet etiam Fel in d. cap. ad audientiam.Barbatias tamen ibi contrarium tenet,& moue-
2 tur tribus fundamentis.†Primò quòd dictio alia,ibi poſita,dum in illo text.dicitur penſiones ſeu alia beneficia,implicat ſimilia.gloſ.& Doct.in c.ſedes.de reſcrip.Clemen.j. eod.tit.l.ſi fugitiui.C.de ſerui.fugit.not.Bald.in l. conuēticulam.col.v.verſic.item eſt argumentum à natura.C.de epiſc.& cler. in authent. ex teſtamento.vbi gloſ. & Doct. C. de collat.Bart.in l.ſed & reprobari. ff. de excuſat. tuto. Ergo dicit Sicul.quòd penſio cenſetur beneficiū eccleſia-
3 ſticum.†Secūdò arguit ſic. Certum eſt quòd ſubrogatum ſapit naturam eius,in cuius locum ſubrogatur.c. eccleſia, el j.vt lit.pend.c.præcipimus.xciij.diſtinct. l. ſi eum. §. qui iniuriarum.vbi bona gl.ff.ſi quis caut.Bart.in l. certi conditio.ff.ſi cert.pet.& in l.j.de præpoſi. agen.in reb. lib. xij. C.& not.Bal.in l.parabolani. C. de epiſ. & cler. inferens, quòd cum penſio ſubrogetur loco beneficij,ergo eſt beneficium.Tertiò adducit quòd illud dicitur eſſe beneficium eccleſiaſticum,de quo quis tenetur facere mentionem in impetratione ea,ſi motu proprio.de præbend.in vj.ſed de penſione annua,quis tenetur facere mentionem, vt in illo text.c.ad audientiam.el ij.de reſcripr.ergo penſio dicetur beneficium eccleſiaſticum.Et ad text. in d.c. quamuis. reſpondendo dicit quòd procedit proptet odium impetrantis beneficium,ad reſtringendam ambitionem impetrantium.Vel dici poteſt,quòd ideo ibi penſio nō comprehēditur:quia videtur quòd penſio fuerit in fraudem appoſita.Ioan.de Sylua Doctor Vltramontanus, in tracta.ſuo, de benefi.in prima parte q.iij.tenendo primam opinionē reſpondet ad prædicta motiua Siculi, & ad primùm dicit, quòd maior eſt falſa,quando per alia iura eſt declaratum quòd aliquid non ſit ſimile.vt not per Doct. in d. c. ſedes. de reſcrip.ſed iſta dictio alia,poſita in d.c.ad audientiam. eſt declarata per text.in d.c. quamuis. ſupra allegata. de

præ

præben.in vj. & ſic tollitur primum argumentum. Poſſet
4 alio modo † reſponderi ad dictum primum argumentũ,
quòd dictio alia non eſt ſimilium repetitiua vbi materia
ſubiecta,hoc nõ patitur,vt in caſu noſtro in quo manife-
ſtè conſtat,quãtum penſio differat à beneficio ecclesiaſti-
co:de quo vidimus ſuprà q.j.& q.xxj. Poſſes & alio modo
& ſic tertiò reſpondere, quòd non eſt ſemper verum,
quòd dictio alia denotet ſimilitudinem, cũ multoties im-
propriè ponatur: vt cum dicitur crucifixus eſt Chriſtus,
& cum eo alij duo latrones: vt dicunt gloſ.& Docto.in d.
authẽ.ex text.C.de collat.& de iſta dictione,vide per Fel.
in c.cùm non ab homine.de iudi.& in c. veniens.in fin.de
ſimo.& per eundẽ in d.c. ſedes.in fin.poſt Abb.& alios, &
Alex.in conſi.c x l i x.incip.cõſideratis verbis, in ij.volu.
ad ſecundũ motiuũ Siculi,reſpondet idem Sylua,negãdo
conſequentiã:quia non omne quod ſapit alterius naturã,
eſt illi ſimile,prout dicitur patere in propoſito. Nam pa-
trimoniũ,ad quod quis intitulatur,iuxta tex.in c.cùm ſe-
cundum,de præb.ſapit naturã beneficij in hoc quòd illius
loco ſubrogatur,& tamen non eſt beneficiũ.iuxta no.per
gl.in c.ſuis, ab omnibus approbata.de præbẽ.Ad tertium
motiuũ reſpondet idẽ Doctor, negãdo maiorẽ eſſe verã:
5 †nam non ſolũ de beneficiis mẽtio fieri debet,ſed etiã de
præſtimonio & patrimonio.vt not.Doc.in c.poſtulaſti.de
reſcrip.& tamen nullus dixerit,iſta eſſe beneficia. Item de
hoſpitali quod datur in titulum fieri debet mentio ſecũ-
6 dum Cardi.in clem.j.q.v.de off.ord.† & tamẽ darum eſt,
quòd hoſpitale non eſt beneficium.de.per literas.de præ-
ben.gl.j.in clementina ſi beneficiorum, de decim.non eſt
ergo bona illatio debet fieri mentio de tali re in impe-
tratione beneficij,ergo talis res eſt beneficium.Reſpõſio-
nes adductæ ad motiua prædicta Siculi,per dictũ Io. Syl-
uam loco præallegato,exceptis additis per me fuerũt ori-
ginaliter Felin.in d.c.ad audientiam.el ij.de reſcript.licet
eas tacito autore recitet præfatus docto.furtũ domeſticũ
committendo:iuxta tex.in l.hereditatũ.§.fi.ff.ad leg. falc.
vbi iuriſcõſultus dixit,quòd occultator alienæ laudis furi
par eſt. & Plinius in procemio naturalis hiſtoriæ præcla-
rè ad Veſpaſianũ imperatorẽ inquit. Benignũ & plenum
ingenui pudoris eſt,fateri per quos profeceris:& obnoxij

profectò animi,& infelicis ingenij eſt, malle in furto deprehendi,quā mutuum reddere. Quæ refert Iaſon,in §.cũ quoque.in fi.inſti.de act.potuit tamē ex inaduertētia præfatus doctor,Felinū nō citaſſe,vt multoties accidit:omniū enim habere memoriā,& penitus in nullo peccare, diuinitatis potius eſt quā humanitatis:vt inquit iuriſcōſultus, in l.ij.§.ſi quid autē.C.de veter.iur.enucl.& ſubdit Feli.in d.c.ad audientiā. col.j. q̧ melius fuiſſet dicta motiua non ponere:cū teſte philoſopho in lib.de cœlo,in fi.ad pauca reſpicientes de facili enũcient,illorum ſententiam cōprobans,qui Barbatiæ ſiculā guarrulitatē aſcribũt,teſte Gammaro,in proœmio ſui cōmēti,ſuper conſt.Iulij.ij.Pōtificis verè ſummi,imò ſupremi,de ſimo.elec.Rom.Pōtifi.Prima opinio cum qua omnes,prædicto Siculo excepto,pertrāſeunt,vera eſt.arbitror tamen illā non probari, per tex.in d.c.quamuis.de præbē.in vj.quem ad hoc omnes allegāt. Nam ſi conſideremus rationem tex.ibidem quare pēſiones non comprehenduntur non dicemus illam, eſſe quia
7 penſiones non ſunt beneficia. † ſed quia literæ ad beneficia ſunt ambitioſæ,ideo reſtringendæ. Ita ſignanter dicit ibi tex.vbi Franchus not.in j.no.quòd literæ ad beneficia ſunt ſtrictè intelligendæ:& ſubdit rationem eſſe, quia impetrantes accedunt ad honores & lucra.Verùm quia maius lucrum eſt,habere tot penſiones aſcendentes ad ſummam,de qua in mādato de prouidēdo,quàm habere tot beneficia,ideo ad penſiones non extenduntur, vt fiat ſtri-
8 cta † interpretatio, quòd autem maius lucrũ ſit & commodum,habere tot penſiones,patet,quia penſio nō aſtringit quem ad reſidentiam,vt dicam infrà q.xxxj.Item penſionarius non tenetur dicere officium, vt dicam j. q.xxx. Accedat,quòd ſi volumus dicere, quod ratio illius tex.ſit, quia penſio non ſit beneficium,vtique diceremus, q̧ beneficium curatum,non eſſet beneficium, cùm in terminis illius text.in d.c.quamuis, non poſſet de beneficio curato etiam prouideri,vt declaratur per text.in cap.cùm in illis. de præben.lib.vj.vbi aperte dicit text.quòd quando Papa mandat prouideri alicui, de eccleſiis, perſonatibus, dignitatibus,vel aliis beneficiis quibuſcunque vigore talis mandati, non poterit prouideri de beneficio curato, niſi ſignanter hoc ſit expreſſum.Nec eſt mirum,quia cum
literæ

literæ beneficiales ſint ambitioſæ ſtricte intelliguntur.d.
9 c.quamuis.† In materia autem ſtricta appellatione beneficij,non venit beneficium curatum,vt not.Pet.de Anch.in d.c.cùm in illis.in iiij.not.& Abb.in c.poſtulaſti. in gloſ.ij. de reſcrip.& in c.fi.in ij.no.de præben.glo.in c.ſi eo tempore,in verbo cum cura.de reſcri.in vj. & per Decium in rub.de reſcrip.col.fin.in fi.& tamen nimis abſurdum eſſet dicere quòd beneficium curatū nō ſit beneficium, omnes tamen Doctores,text.in d.c.quamuis.ad hoc allegant, ad probandum,quòd appellatione beneficij non veniat pen-
10 ſio.Erit † ergo concl.ab omnibus doctoribus recepta,Barbatia tantum excepto,quòd beneficij appellatione regulariter non veniat penſio. Hanc concluſionem tenuit etiā Caccialup.in tra.ſuo de penſ.q.xxx.& vltima, & Decius in rub.de reſcrip.col.vlt.ver.&.appellatione beneficij, & ibi etiam dixi in apoſtillis meis ad lecturam Decij, hāc etiam concluſionem ſequitur Anna.in capit.Non ſatis. col.ij.Simon.& Felin.in c. poſtulaſti.col.x. verſic.ſecunda declaratio.de reſcript.quam concluſionem limita modis infra
11 dicēdis.† Et primo ſecundū Caccialupum loco præallegatō,vt non procedat quando in literis beneficialibus diceretur,& aliud quodcunque beneficium tunc enim ſecundum eum comprehenderetur preſtimonium & penſio. licet non in titulum beneficij aſſignata. allegat gl.in verbo quodcunque.in cle.ij.de vit.& honeſt.cleri.iſta fuit etiam limitatio Feli.in c.poſtulaſti.col.x.verſic.quarta conclu.de reſcri.ad quam tenendam monetur Feli.per glo.proximè
12 allegatam.† Cuius dictis,adde quòd dictio quodcunque, importat omnimodam generalitatem,itaque vbi apponitur in lege,vel canone,ſi lex vel canon non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.text.eſt notabilis in c.ſolitæ benignitatis,circa fin.de maior.& obedien.vbi Abb.in vlti.
13 not.† Corroboratur prædicta concl.ex iis quæ voluit ſolennis doctor Decius.in conſil. LXXVIII.incipien.licet in caſu propoſito.col.ij.in fi.in j.volu.vbi conſuluit, quòd licet Feudum acceptum pro ſe,& hæredibus ſuis, nō dicatur hæreditariū,cum tunc ad extraneos non tranſeat hæredes,tamen hæreditarium erit, quando acceptum fuerit pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque: quia cum tranſit ad hæredes,etiam extraneos.adducit Bal.in l.cum virum,

col.fin.C.de fideicom. & Alex.in l.ſi patroni.in pr in.col.
14 penul.ff.ad Treb.† Facit etiã quod voluit Ange.in l.quod ſi nolit.§.ſi quis ita. ff. de edil.edict.vbi dixit quòd ſi fideiuſſor promiſſit præſentare principalẽ quandocũque intelligitur etiã poſt ſentẽtiã,licet aliàs ſecus.l.grecæ.§.poſt
15 litẽ.ff.de fideiuſ.† Et dixit notabiliter Sali.in l.ſi ſerui.C. de noxal.q̃ ſi ſtatutũ punit occidentẽ aliquẽ quouiſmodo vel qualitercũque,cõprehendit etiã homicidam nõ doloſum,ſed culpoſum:licet aliàs ſecus,vt ibi per eũ. Ad hoc tamen vide Bald.in l.data opera.colum.v. C. qui accuſ.& in l.quicũque.col.v.C.de ſeru.fugi.Ioan.de ana.& Cardi. in c.lator.de homici.Salicet. ſequitur Caccialupus in ſua aurea reper.l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.vbi dictum Salice.limitat,& ſequitur etiam Alex.in l.& ſi ſeuerior.in ij.col.C.ex quib.cau.infam.irroga.facit etiam ad prædictam limitationem,quod dixit Domi.in c.decet.in princ. col.iij.de immu.eccl.lib.vj.vbi voluit quòd quando lex vel ſtatutum dat facultatem cognoſcẽdi de quibuſcũque cauſis, tunc nulla cenſetur excepta & excluſa. Ad prædicta vide Feli.in tract.ſuò,quando lite.apoſt.præiud.patr.eccl. col.iij.in verſi.amplia quartò. Iſtam tamen limitationem dicas non procedere in terminis d.c.quamuis.de præben. in vj.quia etiam ſi ibi eſſet dictum,quòd prouideretur de beneficiis quibuſcunque:non comprehenderetur penſio: quia illa non comprehenditur, niſi de ea ſpecialis mentio fieret,vt ſingulariter dixit tex.in d.ca. quamuis.verſicu.&
16 ideò. in fin.† Vbicunque enim de aliquo requiritur ſpecialis mentio,& expreſſa in beneficialibus: tunc illud non venit ſub quacunque etiam prægnanti expreſſione. text. eſt ad hoc ſolennis in d.ca.cum in illis.in princip.de præbend.in vj. vbi beneficia curata non comprehenduntur, etiam quando dictum eſt,& aliis beneficiis quibuſcũque: quia de illis requiritur ſpecialis mentio.Facit glo. in c.inquiſitores.in verbo expreſsè.de hæret.in vj.& in de.ij. in verbo ſpecialis.de offic. ordin.facit text.& quòd ibi notant doct.in ca.ij.de præb.in vj.& iſta ratione vtitur in ſimili Felin.in d.ſuo tract.col.iij.in verſi.& ſi diceres.in fin.
17 † Ad idem facit quod voluit Domi.in c.ſi cui nulla.in fin. de præbend.in vj.vbi decidit quòd is cui data eſt facultas conferendi beneficia qualitercũque vacãtia,conferre non poterit

poterit beneficia reſeruata per conſtitutionem execrabilis,vel alio modo. Vide omnino quæ dixi ſupra in q. xix.
18 prope finem,vbi reprobaui opinionem Caccialup. † Secundò limita ſupradictam cóclusionem nó procedere in materia,in qua fieret exteſio ex lata ſignificatione vocabuli,vtputà, in materia fauorabili, in qua reſtrictio locũ nó haberet:tunc enim appellatione beneficij,veniret péſio,quia latè ſumendo,penſio eſt beneficium,cum ſit beniuola actio gaudiũ tribuẽs capienti.faciunt not. per D. Ioan.Crotum de monte Ferrato,dominum & præceptorem meum,in rubri.de reſcript.in prin.Quinimo tali caſu poſſet lato ſumpto vocabulo,penſio dici beneficiũ eccleſiaſticum:non tamen ſpirituale.Iſtam fallentiã elicio ex mente & verbis Abb.in d.c.ad audientiam.el ij.in j.no. de reſcript.cuius dicta retuli ſupra.facit regula, odia reſtringi, & fauores conuenit ampliari.c.odia. de reg.iur.
19 in vj.† Tertiò limita prædictam cóclusionem non procedere,quoties imponeretur collecta ſoluenda per clericos de fructibus beneficiorum,quia tunc penſio cõprehenderetur,& penſionarius ad collectam teneretur,ſicuti cæteri beneficiati,cum eadem tunc ſit ratio in penſione, quæ eſt in beneficiis: identitate enim rationis ſit extenſio ad caſum,qui ſublata ſignificatione vocabuli, comprehendi poteſt,etiam in materia exorbitãti.Cyn.in l.j.in iiij.opp. C.quæ ſit long.conſuet.& ſentit gl. in cle.j.in verbo gregibus.de deci.& in c.quia periculoſum.in verb.epiſcopo. de ſent.excom.in vj.& in c.j.de elect.in vj.Bal.in l.ſi nondum.C.de fur.facit ad prædicta,quia licet in materia ſtricta:vt dictum fuit ſuprà,appellatione beneficij, nó veniat beneficium curatum, tamen vbi eſſet eadem ratio, ſecus eſſet:vt not.Domi.in c.ſi gratioſè.col.pen.de præbend.in
20 vj.†Hinc eſt,quòd ſi alicui conceditur facultas cõferendi beneficia,etiã de curatis intelligitur:vt habetur per Domi.in c.dudum.col.iij.verſi.ex his infertur.de præben. in vj.idem voluit Domi.in c.fin.de offi.vicar.in vj.Felin.in c. poſtulaſti.col.xv.in verſi.ſecundus caſus eſt.de reſcript.ad quod vide etiam Decium in d. rubri. de reſcript. in fin. Quartò limita prædictam concluſionem non procedere in penſione,quę non ad particulare commodum alicuius (vt communiter fit, ſed vt deinceps ſit beneficium eccleſiaſticum

ſiaſticum,aſſignatur: dictum fortè portio ſeu penſio.vt in c.conquerente.de cler.non reſid.vbi Abb.in j.notab.dicit notandũ eſſe ex illo tex.quòd ſuper redditibus vnius eccleſiæ,poteſt conſtitui certum beneficium, aſſignandó certã penſionem ex redditibus eccleſiæ pro tẽporalitate beneficij nouiter creati:dicens tenendum eſſe menti ad hoc illum text.talis enim penſio, eſt beneficium eccleſiaſticum, vt habetur per doct.in cle.j. de ſupp.negli.prælat. & diffinitur ſicut eccleſiaſticũ beneficiũ: vt dixi ſuprà q.j. Circa prædictã q. an penſio veniat beneficij appellatione, poſtquàm hæc ſcripſeram, vidi tractatum Pauli de Roma. de penſio. nuper in lucem editum. in vj.eius quæſito, in cuius fi.tenet quòd penſio, quando aſſignatur ſuper beneficio eccleſiaſtico, ſit eccleſiaſticum beneficiũ: quando autem datur pro præſtando ſeruitio, ſit officiũ. & quòd licet penſio ſit beneficium, quo ad denominationẽ & titulum, non tamen venit appellatione beneficij:cuius dicta videntur implicare contradictionem,eum videre poteris.

Penſionis reſeruatio an valeat non facta mentione, quòd idem beneficium ſit grauatum alia penſione.

QVAESTIO XXIX.

1 *Papa in beneficiis,habet plenitudinem poteſtatis.*
2 *Papa non præſumitur velle duplici onere eccleſiam grauare.*
3 *Papa de ordinaria poteſtate,penſionem ſine cauſa imponere non poteſt.*
4 *Motus proprius,in alterius præiudicium non operatur.*
5 *Reſcripta ſumunt robur ex mente ſcribentis.*
6 *Si prima penſio erat nulla, an de ea fieri debuit mentio in aßignatione ſecundæ.*
7 *De vnione nulla,non eſt neceſſaria mentio.*
8 *De electione nulla,non eſt neceſſaria mentio.*
9 *Litis conteſtatio inualida non interrumpit præſcriptionem.*
10 *Acceptatio inualidat gratiam non conſumat.*
11 *De compromiſſo inualido,non eſt opus mentionem facere.*

VIGESIMONONO quæritur ſi beneficium aliquod ſit grauatum onere penſionis, puta ducatorum xx. ſoluendæ

ſoluendæ puta Titio:demum Sempronius obtineat ſuper
fructibus eiuſdem beneficij ſibi reſeruati, aliam penſio-
nem, puta ducatorum xv.nulla facta mentione de prima
penſione,an valeat reſeruatio iſtius ſecundæ.Iſta quæſtio
vertitur ad præſens hic Venetiis inter dominum Pleba-
num collegiatæ eccleſiæ ſancti Lucæ,& quendam Curia-
lem:circa quam,dicendum puto ſecundam reſeruationē,
in qua de prima non eſt facta mentio, non valere:quia
non eſt veriſimile,quòd Papa ſi ſciuiſſet de prima, cōceſ-
ſiſſet de facili,ſaltem ſecundam penſionem, cùm nō præ-
ſumatur velle duo onera rei.facit tex.in l.titia cum in te-
ſtamēto.§.qui in vita.ff.de legat.ij.facit quòd habetur in
l.ij.ff.de dona.arguendo de principe ad teſtatorē.vt aliàs
in c.j.de conceſ.præben.in vj.cum ſimi.ad idem eſt tex.in
c.mandatum.cum duobus cc.ſeq.de reſcrip.dum decidit
non eſſe veriſimile Papam voluiſſe eundem ordinarium
grauare ſuper prouiſione duorum beneficiorum, iunctis
not.ibi per doct.facit quod habetur in c.duobus.in fi.eo
1 tit.in vj.†ſi igitur hoc in beneficiis,in quibus Papa habet
plenitudinem poteſtatis.cle.j.vt lit.pend.c.ij.de præbend.
in vj.& in quibus concurrit cum aliis ordinariis. c.ſi à ſe-
de.cum ſimi.de præben.eo.lib.fortius id erit in fructibus
qui beneficiato pro eius ſuſtētatione debētur.iuxta not.
in c.cū ſecundum.de præb.& in c.fi.de reſcript.in vj. & in
c.quia ſæpe.de elec.eo.lib.iunctis not.in c.præſenti.cum
ſimi.& infra dicēdis,& prædicta opinio,viua etiā ratione
2 fundatur. †Nullus enim ambigit, quòd ſi Papa eandem
eccleſiam ſemel grauatā intellexiſſet,noluiſſet, ſaltem ita
de facili,eidem aliud onus imponere,per ea quæ notatur
in c.ad audientiā.el ij.& in c.ſi ſuper literis.& c.ſi propo-
3 nente.de reſcrip.cū ſimi.facit,†quia ſine cauſa etiā Papa
de poteſtate ordinaria imponere nō poteſt ſuper fructi-
bus beneficij penſionem:vt per Roman.in conſil. CC-
LXXXVIII.incip.in caſu propoſiti thematis.& dixi ſu-
prà q.vj.verſ.Remanet etiā.& facit quod habetur per Cal
de.in cōſ.VIII.de reſcri.ad fi.& etiā aliàs dixi.& fortius in
ordinario in d.q.vj.& x.ſuprà.& not.in d.c.ad audientiā.
vbi Fel.& in c. conquerente.de cleri.non reſidend. & per
Petr. de Ancha. in conſi. CCLXXIIII. & Oldr. conſi.
CCXXVIII. fortius igitur dicendum eſt eundem non

præ

præſumendũ velle pẽſiones geminare in præiudiciũ eccleſiæ niſi de illis ſit informatus. Ignorãtia enim excludit voluntatẽ. iuxta tex. in d.l. ſi per errorem. cũ ſimi. & habetur in d. cle. j. de conſti. in vj. iuxta auth. multo magis. C. de ſacr. ſan. eccl. ex quo ſequitur, quòd licet etiã ſine cauſa Papa poſſet, tamẽ ſciẽtia requiritur ad effectũ volũtatis vt dictum fuit, pro quo eſt regula l. idem Vlpianus & l. quidam conſulebant, cum ſimilibus. facit: quia ex cõtraria concluſione abſurdum ſequeretur. Si enim pro penſione primo loco reſeruata Titio, obligati eſſent fructus, ex quibus pẽſio debetur: vt cõcludit Roma. in d. ſuo conſi. CCCLXXXVIII. per text. in l. libertis. §. Lucius. quæ eſt iiij. ff. de alimen. & cib. lega. cum ibi not. Si diceremus valere reſeruationẽ ſecundæ pẽſionis, fatendũ eſſet Papam voluiſſe eoſdẽ fructus pro altera, & ſic ſecunda penſione obligatos eſſe, contra not. in l. iij. ff. de crimi. ſtellio. & in l. qui duobus. ff. de fal. cum ſimi. vt etiam cõſtat in his terminis voluiſſe Ioan. And. in addi. Specu. in tit. de cau. poſſ. & propriet. §. quia verò. verſic. quod de colligentibus pedagia. in addi. quæ incipit, ſuper quibuſdam. & notabili-
4 ter Oldr. in conſi. XXII. circa h. † Et prædicta concluſio, ſecundum quam audiui ſæpe fuiſſe iudicatum in curia Romana: procedit etiam ſi ſecunda penſio fuiſſet motu proprio reſeruata, nam motus proprius operarĩ non debet, vbi de alterius præiudicio agitur: vt eſſet in quæſtione noſtra ſi cõtrarium diceremus, præſertim vbi ſubeſt defectus intentionis. vt per Felin. in c. conſtitutus. col. iiij. in prin. de reſcrip. & ibidem. col. v. verſi. authoritas. in verbo niſi ſcriberet. & idem Fel. in c. cauſamque. el ij. col. ij. verſ. & iſta concluſio. de teſtib. & dixi ſuprà q. ix. in verſi. quid autem dicendum ſit. & not. Lapp. alleg. vij. & Bellemera, deciſione. CCCXCVI. CCCCLXXV. DCCXVII. & Anto. de Butri. in c. quia circa. de conſang. & affinit. verſic. quæro quid ſi motu. & eſt gloſ. notabilis in l. j. C. de collatio. & rela-
5 tio. lib. x. † Reſcripta enim ſumunt robur ex mente ſcribentis. Innoc. in c. cum eccleſiaſticæ. de except. & Bald. in l. reſcripta. col. penult. C. ſi contra ius. idem Bald. in l. j. de conſtitut. princip. Felin. in d. c. cum eccleſiaſticæ. in fin. Motus enim proprius non tollit ea, per quæ gratia reddi poſſet nulla, quæ non veniunt ex dolo, vel culpa impetrantis

trantis:ſed potius ex veriſimilitudine mentis ipſius cócedentis: vt dixit Bellemes. in d.ſua Deciſiou. cccxcII. facit quod habetur in c.mandatũ.per Doct.& per Ioan. And. in c.penult.de reſcript.in vj.& Card.in conſil. XXXVIII. incip.Papa vniuit.Adde prædictis,quòd illam concluſionem poſtquàm hæc ſcripſeram inueni tenuiſſe Gulielm. Caſſadorum,qui fuit audit.Rotæ,in ſuis Deciſ.ſuper reg. Cancell.Deciſ.III.in rubr. de penſio. qui dicit concluſionem prędictam,firmatam fuiſſe per Rotam ſuo tempore, & pro ea allegat plures rationes,cuius Deciſiones de anno præſenti 1540. primùm in lucem editæ, & impreſſioni traditæ fuere, & ibi tradit, an penſio taliter aſſignata ſit nulla, vel annullanda: & decidit,quòd ſit nulla ipſo iure, & prædicta concluſio procedit etiam ſi ſecunda penſio transferatur tempore quo iam prima ceſſauerat, etiam eo viuente qui ſecundæ penſioni cóſenſerat, & nunquàm reclamauerat, ita firmat idem Caſſadorus Deciſ. IIII. de penſio.loco ſupra allegato.pro quo adducit bonas rationes:eum videre poteris. Imò plus dixit Idem Caſſadorus Deciſ.III.ſupra allegata, quòd ſi rector beneficij grauati duplici penſione,ſolueret vtranque:non tamen præiudicat eccleſiæ,& ſucceſſori,cum poſſet de ſua parte fructuũ, indebitum ſoluere.c.veniens.& c.cum materia.de trãſac.

6 eſt enim procurator nó dominus.c.ij.de donat.† An autem valeat ſecunda reſeruatio penſionis tacita prima facta,ſuper fructibus eiuſdem beneficij,quando prima erat nulla,& pro nulla fuit ex poſt declarata?Dicendum videtur, ſecundam penſionem valere:nam videmus quòd nõ eſt opus facere mentionem de reſcripto nullo & elidibili:gloſ.in c.cum noſtris.in verbo de facto. de conceſſione præbend.gloſ.in c.ex tenore. in verbo negotio, in fin.de reſcript.gloſ.in c.ſuggeſtũ in verbo poſterius.de iure pa-

7 tro.†Videmus etiam,quòd de vnione nulla,non debet de neceſſitate fieri mentio. vt dixit Calde. in conſi. XXIX. in rubr.de præben.& dixit etiam Abb.poſt Hoſtien.in c.per veſtras.col.iij.de donat. inter vir. & vxor.quòd non debet fieri mentio de proceſſu nullo,vel ſentẽtia nulla.quod ſequitur ibidem Præpoſ.facit quòd voluit Roman.conſilio CCCCLXXXIII. incip.dubitatur. j. colum. penulti. vbi dixit, quòd valet impetratio cóſirmationis nó facta mentione

de

8 de prouiſione alteri nulliter facta.†Et dixit Calde.conſi.
xiiii.de reſcript.quòd de electione nulla,non eſt opus fa-
cere mentionem, accedit quòd cõſulendo decidit Sozin.
in conſi.cxx.incipiente,circa primum conſultationis arti-
culum.col.j.in fin.& colum.ij.in princip.vbi dixit, quòd
gratia non eſt ſubreptitia,in qua non eſt facta mentio de
quadã tranſactione nulla,in quarto volumine.Facit quod
notanter dixit Pau.de Caſt.in l.ſancimus.in fi.C.de teſta.
vbi voluit per illum tex. quòd clauſula caſſans & irritans
omne aliud teſtamentum,habet tacitam cõditionem:vi-
9 delicet ſi teſtamentum,†in quo eſt talis clauſula, ſit vali-
dum.facit glo.in c.vt debitus.de app.in gloſ.ij. quæ dixit,
quòd litis cõteſtatio inualida, nõ interrũpit præſcriptio-
nẽ:& citatio inualida,nil operatur:gloſ.in l.ſi accuſatori-
bus.C.de accuſ.in glo.fi.Bald.in c.in nomine Domini. in
10 quarto not.de teſtib.†Facit quòd voluit Roma. in cõſilio
cccxxix. incip.præſens conſultatio.vbi dixit, quòd acce-
ptatio inualida, nõ facit gratiam expectatiuam eſſe con-
ſumptam. Facit quòd notanter voluit gloſ. fin. in c. cum
cauſam.de teſtib.quæ dixit quòd teſtimonium teſtis non
debilitatur ex primo dicto eiuſdem, contrario nulliter
11 tamen recepto.†Nec opus eſt facere mentionem, de cõ-
promiſſo nullo.Card.in conſi.xciiii.incip. nobiles viri.in
verſi.quartò obiicitur,accedat etiam quòd de priuilegio
nullo, vel ſubreptitio non eſt neceſſario faciẽda mentio:
ita dicit Domi.in c.quoniã.col.iiij.xviij. diſt. facit regula
nõ præſtat impedimẽtũ,quod de iure nõ ſortitur effectũ.
c.non præſtat.de regul.iur.in vj.vbi multa accumulat Io.
And.& vide ad hunc propoſitum quæ latè tradit Fel.in d.
c.ex tenore.de reſcri.in iij.colum.in verſi.de reſcripto.&
idem in c.in noſtra.col.iij.& iiij.eo.tit.in quibus locis,la-
tiſſimè ſcribit, an & quando ſit facienda mentio de actu
nullo, tã in literis ad lites. quàm in literis beneficialibus.
& circa hunc articulum,quòd actus inualidus nõ ſit in ali-
qua conſideratione,plura accumulat etiam ſolennis præ-
ceptor meus,Dominus Hippolytus de Marſi.qui me pro-
mouit ad doctoratum, in conſi. ſuo xxxviii. incipiente,
quoniã ſaluos facis.col.j.& ij.in j.volum. & idem conſil.
xxx x. & xliii. j.col.eod. volum.erit ergo concluſ. quòd
de prima penſione nulla & inualida,nõ erit faciẽda men-

tio

tio:quæ concluſio ea ratione cõprobatur,quia verum erit dicere,quod fructus illius beneficij, ſuper quibus penſio eſt impoſita pro penſione vltima,tantum erũt obligati, & nõn pro prima nulla & inualida : & ſic ceſſant omnia ſupra adducta pro fundamento principalis quæſtionis,quod non valet ſecunda penſio de prima mentionem nõ faciens. & ad prædicta,vide etiam Calder.conſil.x I.de reſcrip.

Penſionarius an teneatur dicere officium.

QVAESTIO XXX.

1 *Fructus beneficij percipere non debet clericus officium non dicens.*

2 *Penſionarius habens penſionem ſimpliciter,officium non tenetur dicere,*

3 *Penſio cadit etiam in laicum.*

TRIGESIMO quæro:cautũ eſt in iure, quòd habens beneficium teneatur officium dicere, vt in cap. fina. de reſcript.in vj.& habetur per doct.in c. j. de celebrat. miſſa.vbi Abb.dixit,quòd clericus de iure diuino, tenetur ad ſeptẽ horas canonicas,licet de iure diuino dictæ horæ non ſunt determinatæ,vt inquit Hoſtien.in d.c.j.ſed poſtmodum de iure poſitiuo, determinatio & diſtinctio officij fuit introducta : & nuper ſtatutum fuit in vltimo
1 Lateranenſi concilio,in ix.ſeſſione, †quòd non dicens officium, fructus beneficij non percipiat, & ipſo beneficio priuari poſſit:cuius ſtatuti tenor talis eſt. Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cũ cura,vel ſine cura,ſi poſt ſex menſes diuinum officium non dixerit,legitimo impedimento ceſſante,beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis officij & temporis,ſed hos tãquàm iniuſte perceptos,in fabrica huiuſmodi beneficiorum,vel pauperum eleemoſynas,erogare teneatur.Si verò vltra dictum tempus in ſimili negligentia cõtumaciter permanſerit,legitima monitione præcedente,beneficio ipſo priuetur, cum propter officiũ, detur beneficium.Intelligatur autem officium dimittere quò
2 ad hoc,vt beneficio priuari poſſit,qui per dies quindecim illud bis ſaltem non dixerit:hæc ſunt conſtitutionis verba. Quid dicendum ſit in penſionario an teneatur officium

dicere?Diſtinguendum puto, quòd aut clericus habet pẽſionem intitulatam:vt puta,aliquã partem fructuum alterius beneficij: vt deinceps ſit eccleſiaſticum beneficium, dictum fortè,portio ſiue pẽſio.iuxta not.in c.conquerente.de cler.non reſid.& dixi ſuprà q.xxviij. in verſi. quartò limita.& iſto caſu:quia talis penſio eſt beneficium eccleſiaſticum,nulli dubium,quòd illam habens, officium dicere tenetur,cùm propter officium detur beneficium c.fina. de reſcrip.in vj.& hoc eſt deciſum per conſtitutionem ſu-
2 pradictam.†Aut clericus pẽſionarius percipit penſionem nõn intitulatam: ſed ſimplicem: vt communiter accidit prout penſio eſt quid mere temporale, & tunc officium dicere propter talem penſionem non tenetur, & ſic illud non dicendo,non incidit in pœnam conſtitutionis prædictæ,quæ loquitur tantum de beneficiis ſimplicibus & curatis.Penſio enim nõ eſt beneficium,nec venit regulariter appellatione beneficij: vt not.Doct.in c.ad audientiam.el ij.vbi Felin.poſt.Abbatem,de reſcrip. Et hanc concluſionem inuenio tenuiſſe Hierony. Paulum Doctorem Catelanum practicum Curialem,autorem libelli,qui intitulatur,Prouinciale omnium eccleſiarum.in dicto ſuo libello. fol.48.in verſicu. Quod penſiones.in fine. Et de hac quæſtione multoties fui interrogatus.pro qua faciunt ea quę
3 dixi ſuprà q.j. & q.xxj.†vbi concluſi, quòd penſio cadere poteſt etiam in merum laicum,cum ſit quid profanũ, nil habens ſpiritualitatis:vt dictum fuit in d. q.j. faciunt etiam dicta ſuprà q. vij. xxv. & xxviij. & quæ dicentur in ſequen.q.Hanc concluſionẽ tenuit etiã Do. Lodouicus Gomes,Rotæ auditor,in cõmẽto regulæ Cancell.de infir. reſignan.q.xvj.vbi dixit hoc tenuiſſe etiam Iaco. de Ferra. in tract.de hor.cano.& Petr. Andr. Gammarum, olim Rotæ auditorem,in tract.de offic.legat.ſubdens idem Gomes,quòd ſi ſecus diceremus, & ſuper vno beneficio eſſent aſſignatæ,puta,tres penſiones: quòd quatuor perſonæ pro vno beneficio, tenerentur officium dicere, quod vtique abſurdum eſſet.

Penſionarius,an teneatur ad reſidem.

QVAESTIO XXXI.

1 *Clerici in ſuis beneficiis reſidere tenentur, ſiue ſimplicia, ſiue curata*

rata ſint.

2 *Rector beneficii monitus,non reſidens,eo priuari debet.*

3 *Præſentatus nolens reſidere,inſtitui non debet.*

4 *Penſionarius ad reſidentiam non tenetur.*

TRIGESIMOPRIMÒ quæro,iure cautum eſt, quòd clerici teneantur reſidere in ſuis beneficiis,ſiue bene ficia ſint curata,ſiue ſimplicia:vt per Innocen. in c.ex.tuæ.
1 de cleri.nó reſid.†vbi apperte dixit,quòd omne beneficiũ de iure communi,reſidentiam requirit,idem not.Doct.in c.fin.eod.tit.vbi Ioan.Andr.Hoſtien. Abb. & alij concludentes,quòd omnia beneficia,quæ in titulum dantur,ſiue magnæ,ſiue modicæ ſint vtilitatis,etiam ſi eſſent viginti ſolidorum de iure communi reſidẽtiam requirunt.facit tex. in c.quia nonnulli.de cleri.non reſiden.& in c.quia intantum.de præben.& in extrauagan.Ioan. xxij. quæ incipit, execrabilis. in fin. & poſt alios , per Decium in c.perue-
2 nit.el ij.de appel. †Et ſi rector beneficij reſidentiam non faciat & monitus,ceſſante iuſto impedimento, nõ redeat ad reſidendum in ſuo beneficio, tunc priuari poſſet. text. eſt in c.ex parte.& in c.inter quatuor. de cleri. non reſid. Quinimo ſi epiſcopus:vel archiepiſcopus non faciant reſidentiam in ſuis archiepiſcopatu , vel epiſcopatu , poſtquàm moniti fuerint,non redeuntes ad reſidendum,poſſunt alij eorum loco eligi.text.eſt in c.qualiter. eod.tit.& dicit text.in c.ij.de cleri.non reſid.quòd in ſinodo Anaſtaſius præſbyter Cardinalis,tituli beati Marcelli, ab omnibus Canonicè fuit depoſitus,ex eo , quòd ſuam parochiã per annos quinque contra canonum inſtituta deſeruit.
3 †Et ſi quis præſentatur ad aliquod beneficium , quod ſit de iure patronatus,& nolit facere reſidentiam in eo , inſtitui non debet à ſuperiore , & inſtitutus , & ex minus iuſta cauſa non reſidens , beneficio ipſo priuandus eſt appellatione remota.text.eſt in c.relatum.de cleri.non re
4 ſiden.†Quid autem dicendum ſit in clerico qui ſuper fructibus ſimplicis, vel curati beneficij , penſionem annuam ſibi reſeruari obtinuit, an ipſe ad reſidentiam teneatur? In iſta q.Archi.in c.quamuis.el j.col.ij.verſi. prouideri. de præbend.in vj.decidit,quòd penſionarius ad reſidentiã nõ teneatur,idem tenuit Franchus ibidem , col.j.in ij.not.& Pet.de Ancha.col.j.verſi.Tertiò collige.Cardi. in c. fin. q.

xj.de cleri.non reſid.idem voluit Hiero. Paulus in ſuo libello,intitulato,Prouinciale omnium eccleſiarum, fol. 48, verſi.item quia huiuſmodi penſiones,& Ioan.de Sylua,in tracta.ſuo,de benefi.in iiij.parte q.j. Idem voluit Ioan. de Ana,in c.non ſatis.colum.ij.de ſimo.Adde quòd idem ſentit Paul.de Rom.in tract. ſuo de penſio. in ſeptimo quæſito.verſicul.ſed per penſionem.num. 24. & Do. Lodouicus Gomes Rotæ auditor ,in commento regulæ Cancellariæ de annali poſſeſſione.q.xxj.

Penſio an faciat incompatibile ſub eodem tecto.

QVAESTIO XXXII.

1 *Penſio non datur in titulum.*

TRIGESIMOSECVNDÒ quæro , an penſio faciat incõpatibile ſub eodem tecto ; & dicendum erit quòd nõ,quia vt ſæpe dictũ fuit , penſio non eſt beneficiũ eccleſiaſticum,vt vidimus ſuprà q. j. & habetur per doct. in c.quamuis.de præb.in vj.& in c.ad audientiam. el ij.de. reſcript,ideo beneficij eccleſiaſtici appellatiõe nõ venit, vt latè dictũ fuit ſuprà q.xxviij.Et ideo penſionarius, officium dicere non tenetur de quo diximus ſuprà q.xxx.Nec tenetur etiã ad reſidentiã,vt in proxima præcedenti q.Iſtã quæſtionẽ mouet etiam Hiero.,Paul.magnus practicus curiæ Romanæ,in ſuo libello iutitulato Prouinciale omniũ eccleſiarũ.aliqui eum vocant practicã Cãcellariæ. fol.48. verſi.recipiũtur tamẽ,vbi determinat penſionẽ nõ facere
1 incompatibilia ſub eodẽm tecto.†Facit ad prædicta,quia penſio nõ datur in titulũ,Hinc eſt quod dicebat Præfatus doctor in dicto ſuo libello.fo.86. in notabilibus penſionẽ. quòd in penſione , & commendis quis non examinatur, nec datur forma dignum,quia examen,& forma dignum, locũ habent,quãdo beneficiũ confertur in titulũ. & quia præſens quæſtio eſt ſatis clara,ideo vlterius non inſiſto.

Penſio an poſsit permutari cum beneficio eccleſiaſtico.

QVAE

QVAESTIO XXXIII.

1 *Præbenda eſt duplex, Spiritualis, & temporalis.*
2 *Penſio quæ in titulum datur, poteſt permutari cum beneficio.*

TRIGESIMOTERTIÒ quærò, an penſio cum beneficio eccleſiaſtico permutari poſſit Cardi. & Ioan. de Imo. in cle. vnica. §. eadem. de ſuppl. negli. præla. q. ix. decidunt quòd non: & rationem adducunt, quia penſio etiam quòd eſſet aſſignata clerico, pro titulo recipiendorum ordinum, non tamen cenſetur titulus beneficialis. de quo in c. tuis. de præben. & in hac opin. reſident etiam in d. cle. vnica. Guli. & Egid. ratio autem cur permutatio talis non valeat, eſt, quia penſio eſt quid tẽporale, nil habens ſpiritualitatis, vt vidimus ſuprà q. j. faciunt dicta ſuprà q. xxj. vbi cõcluſum fuit, quòd penſio poteſt etiam in laicum cadere: pro habendo autem beneficio eccleſiaſtico, nõ eſt licitũ aliquid temporale exhibere, alioquin eſſet ſimonia c. cum eſſent. c. querelam. & c. ex diligenti. cum ſimi. de ſimo. Hanc concluſionem tenuit etiam Fede. de Senis. in tracta. ſuo de permut. benefi. q. ix. & Pet. de Vbal. in repe. c. j. de rerum permu. quam etiam ſequitur Caccialupus in tracta. ſuo de penſio. q. xiiij. & Vltramon. in tracta. de permu. benefi. in iiij. part. circa finem, comprobatur concluſio prædicta ex his quæ voluit Cardina. in clementi. fin. q. xij. 1 de præbend. † vbi dicit duplicem eſſe præbendam videlicet quandam ſpiritualem, licet eius ſubſtãtia in rebus tẽporalibus conſiſtat, & iſtam dicit permutari non poſſe, niſi cum iure ſpirituali. c. ad quæſtiones. de rer. permut. Aliã eſſe temporalem, quæ datur etiam de rebus eccleſiaſticis pro aliquo labore temporali, alicui benemerito puta aduocato, & ſimili, & iſta ex quo nullam continet ſpiritualitatem, permutari non poterit cum ſpirituali iure. argumen. tex. in c. cum eſſent, de ſimo. c. veniens, de pact. c. cum pridem. xij. q. ij. c. quicũque. xvj. q. j. & adducit aliã rationẽ dicens, quòd penſionarius ad eius vitã habet penſionem: vnde ſi permutaret, & contingeret illum, in quem pẽſio transfertur iure permutationis viuere, vltra ipſũm nil haberet, quia ille non potuiſſet plus iuris in eum trãsferre, quam haberet, c. nuper. de dona. inter vir. & vxo. quam rationem dicit ceſſare, quando præbenda permutatur, vt

titulus beneficij:tunc enim fit permutanti collatio:& ideò ſi moriatur is qui primò habebat, iſte titulum habere nõ deſinit. Tu tamen dicas,quò d iſta ratio non militat quando penſionarius permutans haberet facultatem transferendi penſionem in aliam perſonam, nam tunc facta penſionis tranſlatione morte transferentis, penſio non expirat,ſed durat ad vitam eius, in quem transfertur: ſed bene militat prima ratio, quòd de ſpirituale ad temporale,
2 non valet permutatio,ex dictis per Cardina.† Habes conclusionem quòd quando penſio eſſet clerico aſſignata in titulum beneficij, ita vt deinceps eſſet beneficium eccleſiaſticum,de quo habetur in c. conquerente. de cleri.non reſid.& dixi ſuprà q.j.& q.xxj.in verſic.ad quod faciunt, & q. xxiiij. verſicu. quando autem extraheretur. & q. xxviij. verſicu. quartò limita: tunc bene poſſet cum beneficio eccleſiaſtico permutari. Supradictam concluſionem,quòd penſio permutari non poſſit cum beneficio eccleſiaſtico: tenuit etiam Bonifac.in clemen.j.de rer.permuta. col.iij. nume.32. dicit enim quòd permutatio locum habet in ſpiritualibus hinc inde,non autem in temporalibus penſio, in ſpiritualibus verò beneficium: nam in habentibus ſymbolum, facilis eſt tranſitus.l. ſed cum patrono. ff. de bono.poſſeſ.l.an inutilis.§.acceptum.ff.de exceptio. Hanc eandem concluſionem tenuit etiã Paul.de Roma,in tract. ſuo, de penſiõ.nuper in lucem edito qui illam quæſtionem, longè melius & copioſius cæteris examinat in vij. quæſitò in verſicu.venio, & nunc ad quæſtionem ſeptimi quæſiti; vbi dicit, quòd prædicta concluſio procedit de iure cõmuni. Sed nunquid Papa poſſit autoritatem præſtare contra hĕtibus: vt poſſit penſio cum beneficio eccleſiaſtico permutari. Concludit idem Paulus quòd non, quia licet Papa poſſit ſupra ius diſpenſare:vt in c.propoſuit.de conceſ. præbend.non tamen tollere poteſt naturam iuris, nec in eo diſpenſationem intelligere.c. cùm ad monaſterium. de ſtatu monacho. ipſum videre poteris: quia iſtam quæſtionẽ copioſè examinat: cuius dicta breuitati ſtudendo,non intendo referre.

Penſiõ an ſalua conſcientia peti,& ſolui poſſit,literis non expeditis.

QVÆSTIO XXXIIII.

1 *Litera non eſt de ſubſtantia gratiæ: ſed probationis gratia.*
2 *Donatio imperialis ſcriptura non eget.*
3 *Neque bullatio, neque ſcriptura eſt de ſubſtantia gratiæ.*
4 *Papa cenſetur gratiam facere, iuxta ſtilum Cancellariæ.*
5 *Clauſula quòd ſola ſignatura ſufficiat, non exigit literarum expeditionem.*
6 *Gratia Papæ ſolo verbo facta valet.*
7 *Contractus validus ſecundum ius naturale, licet nullus ſecundum ius poſitiuum, reddit quem tutum in foro conſcientiæ.*
8 *Solennitas expeditionis literarum eſt de iure poſitiuo.*
9 *Electus eſt tutus in foro conſcientiæ, quando tenet electio de iure naturali; penſio quando ſit licita.*
10 *Regula Cancellariæ quòd gratia non ſuffragetur niſi literis expeditis, quomodo procedat.*
11 *Cautela vt quis ſine literarum expeditione, poßit litem mouere.*
12 *Verbum ſuffragetur intelligitur in foro iudiciali.*
13 *Diſpenſatus ad plura incompatibilia: eſt tutus etiam non expeditis literis.*
14 *Diſpenſatio expreſsè facta, poteſt teſtibus, & inſtrumentis probari.*

TRigeſimoquartò quæro, an penſio ſalua conſcientia peti poſſit, & exigi literis ſuper illius reſeruatione non expeditis. Hanc quæſtionem inueni tactam per magnum illum practicum Hieronymum Paulum Hiſpanum antiquum curialem, in libello ſuo, intitulato Prouinciale omnium eccleſiarum, ſeu Practica Cancellariæ: in qua videtur dicendum, quòd ſignata ſupplicatione licitè & ſalua conſcientia exigi poſſit, & ſolui penſio literis nó
1 expeditis cū ad eſſe gratiæ litera non requiratur.† Litera enim eſt de ſubſtantia probationis gratiæ, non autem de eſſentia ipſius gratiæ: vt voluit Bal. in l. humanū. C. de legi. & Io. Andr. in proœmio vj. vbi Franchus in verſic. vniuerſitati, In quibus locis dicunt, quod ſi Papa facit alicui gratiam vel collationem beneficij, & mandat de hoc literas fieri, & antequàm fierent, moriatur, gratia per ipſum facta licet nondū redacta ad Bullam, & ſolitam formam, non expirat eius morte: & ita ſe cōſuluiſſe dicit Io. Andr.

loco præallegato.facit ad hoc tex.cũ gl.in cle.dudũ. circa fi.in verſi.Nos enim.de ſepul.ad idẽ facit tex.in §.perficiũ-
2 tur.inſtit.de dona.† Donatio enim imperialis nõ eget ſcriptura l.ſancimus.§..exceptis.C.de dona.facit quòd voluit Decius,in rubr.de cõſti.in j.lect.col.peri.in verſi. ex ſupraſcriptis: vbi dixit quòd gratia & priuilegiũ valent abſque ſcriptura.ſtatim enim, quòd Papa dicit fiat:gratia eſt perfecta.Bal.in l.fi.in prin.C.de cõmu.ſeru.manumiſ.& idem in l.fin.col.ij.verſi.& ideo fuit quæſtio. C. ſent.reſcin.non
3 poſ.& in l.falſus.col.viij.verſi.ſcias.C.de furt.† Idẽ voluit Card.in proœ.clem.in verſi.Ne ſane.in fine, vbi cõcludit, quòd nec bullatio, nec ſcriptura eſt de ſubſtantia gratiæ, vel priuilegij.de quo eſt text.cum gloſſ.in c.iuſtit.xxv.q.ij. veruntamen eſt,quòd quando Papa moritur facta gratia, nondum tamen literis confectis ſuper ea,literæ expediuntur poſtmodum ſub nomine pontificis ſucceſſoris in forma quæ rationi cõgruit,vt eſt prouiſum per regulas Cancellariæ apoſtolicæ. Iſtam concluſionem,quòd penſio exigi poſſit licitè,literis non expeditis, tenuit etiam gl.in regulis Cancellariæ Innocentij.viij.in regula.xxv.in fine.vbi dixit, quòd ſi quis vult,quòd ſibi ſoluatur penſio, ſine expeditione literarũ:Cautela eſt ;quòd is qui conſentit penſionis reſeruationi,faciat inſtrumentum ad partem,quòd eſt contentus ſoluere penſionem etiam literis nõ expeditis,& quòd renuntiet dictæ regulæ Cancellariæ.Subdit tamen,& ita eſt veritas, quòd ſucceſſor in beneficio grauato onere dictæ penſionis non teneretur ex tali contractu. Contrariam autẽ partem,quòd imò penſio,nec peti, nec exigi poſſit, ſalua conſcientia literis non expeditis.tenuit ille practicus in d.libello,Prouinciale omniũ eccleſiarum. fol.45.in verſi.bona quæ auferuntur.verſic.& faciunt hæc ad quæſtionem,vbi dixit,quòd ſalua conſciẽtia literis nõ expeditis,nec recipi, nec licitè ſolui poteſt penſio.mouetur:quia conſenſus partium non poteſt operari vltra con
4 ſenſum Papæ, ſeu Principis.† Cũm Papa hoc caſu velit tacitè,quòd ad effectum perfectionis gratiæ, literæ expediantur, nam per ſignaturam Papa cenſetur gratiam facere,iuxta ſtilum per Cancellariam limitandũ ſeu declarandum, & illa eſt tacita eius voluntas, ita voluit Bellem. Deciſio.D C X C V I I I. Oldr.conſil.C C X X V I. & per Bald. in c.

in cap it.j.per quos fiat inueſti.in vſib.feud.& Milus in ſuo. reper.in verbo gratia. Facit regula Cācellariæ qua cauetur, quòd nemini gratia ſuffragatur, niſi literis expeditis. videtur igitur neceſſarium,quòd expediantur literæ,quibus expeditis,gratia dicitur habere eſſe ſuum.alleg. Bellem.deciſ.c x. ſubdens quòd in ea tunc oſtenditur aperta mens Papæ,& expreſſa:ſed in literis reſeruationis penſionis dicit ipſe quòd ponitur clauſula de mente Papæ:poſtquàm dictæ literæ præſentatæ fuerint, ergò ante illarum præſentationem, & multò minus ante expeditionem non poteſt exigi vel ſolui penſio.Dicit tamē dictus autor quòd credit, quòd ſi partes eſſent certæ de expeditione literarum,quamquàm non præſententur literæ, tamen in foro conſcientiæ poſſet ſolui,& exigi penſio:cùm tacita voluntas principis hunc caſum non excludat, ſcilicet quòd velit de neceſſitate literas præſentari, & non haberi pro præſentatis: cū huiuſmodi præſentatio literarum inducta ſit in fauorem partis debentis penſionem ſoluere,& ne recipiantur penſiones ſuper beneficiis eccleſiaſticis abſque aſſignatione ſuperioris;& illius voluntate, de qua voluntate ſufficit, quòd conſtet aliter quàm per præſentationē literarum ad hoc, vt in conſcientia quis ſit tutus dummodo in veritate literę ſint expeditæ,& ſubdit dictus autor,quòd idem videtur ſibi dicendū in omni caſu, in quo de voluntate Papæ eſſet, quòd literæ expedirentur: quia ante expeditionem, quis eis vti non poſſet ſine peccato: quid autem dicendum ſit in diſpenſationibus,& aliis gra-
5 tiis.vide ibidem per eundem.fol.45.† Bene verū eſt,quòd quando in gratia eſſet clauſula, quòd ſola ſignatura ſufficiat,tunc quis eſſet tutus in foro conſcientiæ, abſque aliqua expeditione literarū,nam tunc apparet expreſſè mēs Papæ non curantis de expeditione literarū,& modo videtur debere intelligi tex.& gl.in d.clem.Dudum, in verſic.
6 verbo.de ſepult.& gl.in c.inſtitutiones.xxv.q.j.† Vbi habetur quod gratia Papæ,ſolo verbo facta valet,& ita dicit dictus autor quotidie in curia practicari:ſubdens etiā quòd audiuit à quodam theologo, quòd ipſe credebat, quòd ſi mens principis volentis tacitè,vel expreſsè, quòd ſuper gratiis per eum factis expediantur literæ, & aliter gratiæ non valeant,moueatur:non propter intentionē, vt

gratiæ melius examinentur per literarũ expeditionẽ, ſed tantum, vt ex illa expeditione veniat ei lucrum: Tũc & eo caſu, etiam non expeditis literis, gratia quis vti licitè poſſet, & hoc propter malã intentionem & iniquã principis voluntatẽ. Nam ſi ſuper hoc legem fecerit, videtur iniqua talis lex, cũ ad vtilitatem cómunem, non ad priuatam lex fieri debeat. Faciũt notata in c.j. de cõſti. & in c. erit autem lex. iiij. diſtin. & cap. quæ contra viij. diſtin. facit, quia iniquam legem condendi Deus ſibi autoritatem non dedit: ad quod facit tex. in c. qui reſiſtit xj. q. iij. dicit tamẽ quòd in dubio præſumendum eſt principem ad bonum finem, feciſſe huiuſmodi legem. Iſta ſunt dicta per eundem autorem. Ego autem arbitror intrepidè dicendũ, primã opinionem eſſe de iure veriorem, videlicet quòd penſiò ſaluæ conſcientiæ recipi & ſolui poſſit, literis ſuper illius reſeruatione iam facta nondum expeditis; & moueor ex infrà
7 ſcriptis. † Primò: quia nulli dubiũ, quòd de iure naturali ſtatim quòd Papa dicit fiat, gratia facta eſt. Solénitas autem extrinſeca expeditionis literarũ, eſt de iure poſitiuo: ergo ſi omittatur expeditio literarum, facta gratia ſuper penſione, tã ſoluens, quàm recipiens penſionẽ, erit tutus
8 in foro conſcientiæ. † Ad hoc facit, quod voluit Inn. in c. quia plerique. de immu. eccl. & ibi Abb. col. xj. verſ. quò ad ſecundam partem vbi dixit, quòd quando contractus fuit nullus ratione ſolennitatis omiſſæ inductæ à iure poſitiuo, tamen ſecundum ius naturale eſt validus, & tunc quis
9 redditur tutus in foro animę. † Ad idem facit quod voluit idem Inn. in c. ſicut. de elect. vbi dixit quòd ſi de iure naturali tenuit electio, videlicet ratione conſenſus eligẽtium, licet ſit nulla ex defectu non ſeruatæ ſolennitatis inductæ à iure poſitiuo, electus in foro conſcientiæ nó tenetur renuntiare tali electioni, cum habeat fundamentũ iuris naturalis. In propoſito autem noſtro, ad hoc, vt penſio ſit licita, requiritur quòd conſtituatur de voluntate Papæ ſeu alterius ad id autoritatem habẽtis: & quòd ex cauſa fiat, & de conſenſu rectoris beneficij grauati: & quando iſta omnia concurrunt, non video quid obſtet, quin ſoluens & recipiens ſint tuti in foro conſcientiæ, etiam ſoluendo
10 ante expeditionem literarum. † Ad regulam Cancellariæ dicentem, quòd gratia non ſuffragetur alicui niſi literis

expeditis.

expeditis.reſpódeo, quòd procedit in foro iudiciali. Nã ſi quis vigore ſupplicationis ſignatæ ſuper reſeruatione penſionis vellet agere cõtra rectorem beneficij grauati, vt illam ſibi ſolueret: tunc ei talis gratia nõ ſuffragatur, ſine literarum expeditione,ex quibus oritur actionis exercitiũ:ita decidit regula Cãcellariæ xxv.quæ dicit,quòd iudices tam in Romana curia,quàm extra,non iuxta ſupplicationum ſignatarum, ſuper quibuſuis impetrationibus vel conceſſionibus, niſi ſint commiſſiones iuſtitiam cõtinentes,ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus & conceſſionibus cõfectarum tenores, & formam iudicare habeant.ad idem facit alia regula Cancellariæ numero 29. quæ dicit,quòd omnes & ſingulæ cauſarum commiſſiones, quas in antea fieri contigerit, obtentæ: vel occaſione cõceſſionum,duntaxat apoſtolicarũ de beneficiis eccleſiaſticis gratiarũ,ſuper quibus apoſtolicæ literæ cõfectæ nõ fuerint,ac proceſſus ſuperinde habendi nullius ſint roboris vel momẽti.& ſic ex verbis dictarum regularum Cancellaria clarè patet, quòd Papa voluit illum,cui gratiam fecit actionis exercitium nõ habere, ni-

11 ſi literis expeditis.† Vide ad hoc Sozi. in conſi. XLI. incipiente,viſo indultu legitimationis.in ij.col. verſ. ij.etiam aduertendum.& in verſ.tertio etiam reſpõderi.in iij.volumi.qui etiam circa dictã regulam Cancellariæ ita ſentit,& ideò inoleuit ſtilus curiæ Romanæ, quò ad hoc, vt quis literis nõ expeditis ſuper impetratione beneficij,poſſit litem mouere contra alium ſuper eo,& obtinere cauſæ commiſſionem contra eius aduerſarium, quòd obtineat à Papa cõmiſſionem, quòd in cauſa procedi poſſit literis non cõfectis:quam cõmiſſionem ſignatam dare ſolet vſque ad terminũ ad articulãdum.& ita procedunt & intelligi debẽt. quæ voluit Bellemer.in d.deciſi. DCXCVIII. Oldr.in d.conſi.CCXXVI.Bald.in cap.j.per quos fiat inueſti. & Mil.in d.ſuo reper. in verbo gratia. Supra adducta,&

12 prædictà concluſio†comprobantur etiam quia illud verbum poſitum in regula Cancellariæ,ſupra allegata, ſuffragetur,intelligitur in foro iudiciali, nõ cõſcientiæ:cùm propriè aliquod repulſiuum ſignificet & controuerſiale. argumento eorum,quæ voluit Spec. in tit.de adult. in fi.

13 & per doct.in rubr. C.de ſuffra.& dixit † gloſſ. in regula

Cancel

Cancellariæ Innocentij viij. in regula numero 53. quòd diſpenſatus ad tria incompatibilia, ſi illa teneat, literis non expeditis ſuper tali diſpenſatione, non incidit in pœnam extrauagantis execrabilis, & quòd ita audiuit aliàs ſententiatũ fuiſſe in Rota. Pro cuius opinione illud adduci poteſt, quod voluit Bald. in addi. Specu. in titu. de. diſpenſa. in verſic. ſed nunquid ſuperior: quem refert & ſequitur Firmanus in ſuo copioſo repertorio, in verbo, diſpenſatio
14 quid ſit. verſicu. ix. † Vbi dixit quòd diſpenſatio expreſsè facta, poteſt teſtibus & inſtrumentis probari: & tamen gratia Papæ teſtibus probari non poteſt ſed ad eius probationem ſcriptura requiritur: vt per doct. in c. ex diligenti. in fin. de ſimo. vbi latè per Felin. & Cardin. in Clementinarum procœmio, verſic. ſanè: in fin. & ita ſe habet communis opinio doct. de quo dixi in addit. meis ad lecturam Decij in rubr. de conſtit. in prima lectura: vbi Decius contrarium tenere videtur, adde quòd etiam iſtam opinionẽ inueni nuper tenuiſſe. R. P. D. Ludouicum Gomes, auditorem Rotæ, in commento regularum Cancellariæ, de non iudicando iuxta formam ſupplicationis. q. xiiij. pro qua adde quòd voluit Felin. in rub. de conſtitu. colum. iiij. ver. Secundus caſus eſt. vbi tenuit apertè, quòd in foro conſcientiæ, quis vti poteſt gratia Papæ, licet literas non habeat, Adde etiam ea quę tradit Caſſa. in Deciſi. ſuis ſuper regu. Cancellariæ Deciſ. XXXVI.

Penſio impoſita ſuper fructibus beneficij, ſi ſit exceſsiua, peti poteſt reformari, & reduci ad conuenientem quantitatem.

QVAESTIO XXXV.

1 *Penſio quando exceſſiua dicatur.*
2 *Penſionis reſeruatio, quando poteſt peti declarari nulla.*
3 *Literæ ad beneficia ſunt ipſo iure per ſubreptionem nullæ.*
4 *Literæ penſionum, regulantur de ſtilo curiæ vti beneficiales.*
5 *Penſio diminutis fructibus beneficij, poteſt peti reformari & reduci.*
6 *Epiſcopus quando vni eccleſiæ poſſit in præiudicium alterius eccleſiæ priuilegium concedere.*

Pontifex

7 *Pontifex cenſetur moueri ex ſubſiſtentia iuſtæ cauſæ, penſionem modificando.*

8 *Onus beneficij, diminui debet illius redditibus diminutis, & decticus ita compelli poteſt ad ſoluendum debitum vt tantum ei remaneat, vt ſe & quos ſecum habet alere poſſit ex neceſſitate.*

9 *Solutio penſionis retardari non debet pendente iudicio ſuper illius reductione vel nullitate.*

TRIGESIMO QVINTÒ quæro, ſi penſio impoſita ſuper fructibus alicuius beneficij ſit exceſſiua: adeò quòd nimis oneret eccleſiam grauatam illius onere, an peti poſſit reformari & ad cōuenientem ſummā reduci.
1 †In iſta quæſtione ſciendum eſt quòd tunc penſio dicitur exceſſiua: quādo illa adempta & ſoluta, nō tātum ſupereſt rectori eccleſiæ grauatæ, vnde commodè ſuſtētari valeat, vt per Abb. in c. cōquerente. col. ij. verſ. Sed oppono. de cler. non reſid. & dixi ſuprà iiij. q. Hoc præmiſſo, Circa hanc quæſtionem conſiderandi ſunt duo caſus. Primus, quando penſio tēpore quo fuit reſeruata erat exceſſiua. Secundus, quando ex poſt diminutis eccleſiæ redditibus, penſio cœpit eſſe oneroſa eccleſiæ, Circa primum caſum diſtinguendum puto, quòd aut penſio fuit conſtituta ad preces penſionarij cui ſoluitur, aut motu proprio Papæ.
2 †Primo caſu ſi impetrans expreſſit penſionem non excedere tertiam partem fructuum beneficij, aut dimidiā illorum; & tunc ſi penſio excedat portionem fructuum in literis expreſſam, non ſolùm peti poteſt quòd reducatur ad ſummā expreſſam, ſed quòd declaretur reſeruationē nullam fuiſſe & eſſe ob nōn expreſſionem veri oneris: faciunt dicta ſuprà q. ix. Nā in ſimilibus literis ſemper ſubintelligitur clauſula, Si ita eſt c. ij. de reſcrip. & ibi Docto. maximè Felin. gloſ. ordin. & ibi etiam Docto. in clem. j. in verbo repererint. de offi. deleg. Specul. in tit. de reſcript. præſen. §. Ratione quoque defectus. verſi. †Item quòd nō
3 eſt ibi clauſula, quinimò dici poteſt, quòd eo caſu reſeruatio penſionis erit nulla ipſo iure, cùm literæ ad beneficia ſubreptitiæ ſint ipſo iure nullæ, cap. ad audientiā. el ij. de reſcrip. & ibi doct. & licet pēſio nō ſit propriè beneficium, vt dictum fuit ſuprà q. j. q. xxj. & q. xxviij. & in pluribus

4 pluribus aliis quæſtionibus.†Nihilo minùs literę penſionis regulantur de ſtilo Curiæ vti literæ beneficiales: aut penſio reſeruatur alicui motu proprio Papæ, ſine aliqua expreſſione ad quã partẽ fructuũ beneficij grauati aſcẽdat penſio, & iſto caſu ſolũ petenda eſt reductio ad conueniẽtem ſummam. Nã ſicuti ſubiacet reformationi cõtractus venditionis, cùm deceptio vltra dimidiã iuſti pretij interuenit l. ij. C. de reſcin. vend. c. cũ cauſam. de emp. & vend. Ita pẽſio exceſſiua reformationi ſubiacet, cũ excedit dimidiã iuſtæ pẽſionis, ita cõcludit Roman. conſilio cccLxxx. col. ij. verſic. Cum igitur, allegat text. in l. item ſi pretio. §. fi. cum l. ſequent. ff. locat. iuncta dicta l. ij. de re-
5 ſcindenda vend.†Secundo verò caſu quãdo poſt reſeruationem penſionis ſunt diminuti fructus beneficij: & tunc Roma. in dicto ſuo conſi. col. vj. verſic. Quò ad quintum dicit, quòd valet reductio penſionis quando eccleſia non valeret ſoluere penſionẽ, & ſuſtentare onera ſibi incumbẽtia, facta ex reddituũ diminutione. mouetur primò ex not. cõmuniter per Doct. in cap. præterea de iure patron. decidentes in ſimili, quòd ſi cenſus à diœceſano in fauorẽ patroni tẽpore fundationis impoſitus eccleſiæ fundatæ, in tãtum eccleſiam oneret, quòd ſi ſoluat illum, nõ poſſit neceſſitatibus eccleſiæ ſeu ſuſtentationi presbyteri ſubueniri, tunc patroni cenſus diminui & moderari debet. facit text. in c. j. de cenſi. vbi eſt expreſſum tolli debere, & moderari cõſuetudines eccleſiis grauamẽ exceſſiuũ imponentes, pari ratione & cenſuum impoſitionẽ. ad idẽ allegant Doct. in d. c. præterea. text. in c. ſuggeſtum. de deci. vbi eſt expreſſum ius vni eccleſiæ per reſcriptũ apoſtolicum conceſſum in alterius eccleſiæ grauamẽ, non ſolum moderari ſeu reformari debere: ſed etiam in totum tolli poſſe, quando illud incipit tendere ad magis graue eccleſiæ præiudicium, pari ratione dicit Romanus reformari, diminuiue poteſt penſio. Secundò dicit, quòd illam quæſtionem videtur terminare caſus in ſimili. in c. quanto. de cenſi. vbi procuratio reducitur ad menſuram moderatã iudicis offici, quando eccleſiam illam ſoluentem nimis onerat: & eſt communis opinio Doc. ibi, quòd illa moderatio procedat ex iuſtitia, non ex gratia: ſubdens idem Rom. quòd ſi ſolutio penſionis tendit ad nimiũ grauamẽ

eccleſiæ

eccleſiæ propter reddituũ diminutionẽ, officio ſuperioris, iuſtitia ſua dẽte, modificari poteſt. †Tertiò ad idem
6 adducit: quia videmus, quòd epiſcopus qui in partẽ ſolicitudinis eſt vocatus, poteſt vni eccleſię priuilegium concedere, in alterius eccleſiæ præiudicium: tribus tamen intercedentibus. Primò, quòd cõſenſus capituli interueniat. c. paſtoralis. de don. clemen. ſi vna. de reb. eccl. non alienã. Secundò quòd adſit rationabilis cauſa: vt in c. paſtoralis. & in c. tua. de his quæ fiunt à prælat. c. ad audientiam. & c. tua. de eccle. edifi. c. dudum. de reb. eccl. non alien. in vj. c. bonæ rei. xij. q. ij. Tertiò, quòd eccleſiæ cuius iura diminuit, enorme præiudicium non inferat. Non debet enim vni conſuli cum enormi alterius præiudicio. c. cum cauſam. de præbend. c. apoſtolicæ. de donat. & hanc dicit eſſe concluſionẽ gloſ. & Doct. in c. conſtitutus. de relig. domi. Si igitur epiſcopus hoc poteſt, quantò magis Papa, iuſta cauſa ſubſiſtẽte, quæ prouenit ex reddituũ diminutione.
7 †Ita concludit Rom. in d. conſ. col. vj. & vij. dicens, quòd non eſt dubium præſumi debere Pontificem moueri ex ſubſiſtentia iuſtæ cauſæ, modificando penſionem, adeò vt probatio in cõtrarium nõ admittatur, vt eleganter decidit Cyn. in l. reſcripta. C. de precib. imper. offer. & in l. fin. C. ſi contra ius vel vtil. publ. & ſequitur Ant. de Butr. in c. quæ in eccleſiarũ. de cõſtit. & pro iſta etiã cõcluſione faciunt & alia motiua Romani, in d. conſ. cccxix. col. vij.
8 verſ. quò ad ſextũ. vbi dixit, †quòd diminutis redditibus, mero iure onus beneficij minui debet, quia prout miles ſeculi, ita miles Dei, hoc eſt ſacerdos, & conſequenter eccleſiæ hoc priuilegio gaudent, vt vltra quàm facere poſſint, non cõueniãtur. gloſ. eſt ordinaria. in l. miles. ff. de re iud. quam ſequũtur Canoniſtæ, in c. Odoardus. & in cap. olim. de ſol. & in c. olim. el ij. de reſtit. ſpol. ad idẽ adducit gl. ordi. in c. ſtudeat. in ver. & ſui. l. diſt. dicẽtẽ, quòd clericus hoc gaudet priuilegio: & ita exigitur, quòd tantum ei remaneat, vnde ſe & quos ſecum habet ex neceſſitate, poſſit cõmodè ſuſtẽtari. Si igitur propter eccleſiã hoc priuilegio gaudet ſacerdos, à fortiori eccleſia eodem priuilegio vtetur quia propter vnũquodq; tale & illud magis. auth. multo magis. C. de ſacroſ. eccle. ad idẽ adducit quod habetur in c. ſi propter ſterilitatẽ. cũ ſimi. de locat.

vbi propter diminutioné redd tuũ fundi locati diminui proportionabiliter debet penſio,aliàs ſtatuta ſolui habito reſpectu ad redditus ex fundo cõmuniter percipi conſuetos.Idé probatur per tex.in l.forma.§.illud.ff. de cenſ. & l.ij.de allu.& paſc.vbi dicitur quòd illis qui ſuum deplorant patrimoniũ diminutũ, in hoc eſt piè ſubueniendum,vt tributũ,quòd eis impoſitum eſt, per reſpectũ ad patrimoniũ per eos ſoluendum,diminutioné proportionabiliter recipiat.Ad idé adducit text.in l.cura.§.deficiẽtium.ff.de iure immuni:vbi dicitur,quòd deficiẽtia facultatum , iuſtam cauſam diminutionis onerum inducit. Et rẽſpõdendo ad gl.in l.j.C.de iur.emphit. dicenté nõ minui vel tolli ſolutioné canonis pro re emphiteutica,quãtũis,particulare damnũ in ipſa re cõtigerit.Dicit, quòd illud ideo eſt,quia canon ſolum ad recognitioné dominij præſtatur,qui canon nunquã proportionatur ad quãtitatem,cum ſit longè minor,ſecus vbi certa quãtitas ſoluitur nõ ad dominij recognitioné,ſed ad recõpenſationem cõmoditatis quã quis percipit. Iſta ſunt verba Roma. in d.ſuo cõſi.qui copioſè examinat hanc q.cũ quo pertranſit Caccialupus breuiter ſatis locutus in iſta q.in trac.ſuo de penſio.q.vij.Ad†vnum tamen eſt aduertendum, quòd
9 pendente iudicio ſuper nullitate vel reductione penſionis,retardari nõ debet,neque poteſt illius ſolutio.Et ideo curia Romana nũquam regulariter dat cõmiſſioné cauſæ in huiuſmodi materia,niſi cũ ſolita clauſula, Sine retardatione ſolutionis penſionis. Adde quòd idem inueni dixiſſe Staphileũ olim Rotæ auditoré. in tract. ſuo de literis iuſtitiæ.Card.cl. iiij.verſi. quãdo verò vtraque.Qui reddit duas rationes, quare clauſula prædicta apponitur in cõmiſſione cauſæ prædictæ.Primam dicit eſſe propter fraudes & malitias recuſantiũ ſoluere pẽſiones legitimè impoſitas,quibus malitiis nõ eſt indulgendũ.l. in fundo. ff.de rei vendic.c.ſedes.de reſcrip.Secundã rationem eſſe dicit propter honorem Papæ mandantis ſolui pẽſiones, per eum impoſitas:cuius literis eſt reuerenter parẽdum donec de cõtrario cõſtet cap. ſi quãdo.de reſcript. Dicit etiam curiam ſeruare,quòd d.clauſula non apponitur in cõmiſſione iuſtitiæ quãdo pẽſio fuit ab inferiore appoſita intellige ſanè hoc niſi inferior penſioné imponeret au-

toritatẽ

toritate ſibi à Papa conceſſa. Idem voluit Caſſad. Rotæ aud. in tit. de reſcrip. Deciſ. x. in quibus autē caſibus dicta clauſula ſine retardatione penſionis non ponatur quando cōmittitur cauſa in materia penſionis. vide infrà q. lxxxv.

Petenti reſeruationē penſionis declarari nullam, vel penſionis reductionē, an obſtet exceptio voluntariæ ſolutionis de præterito.

QVAESTIO XXXVI.

1 *Excommunicatio, an cauſet iuſtum metum.*
2 *Excommunicatio iniuſta, excuſat.*
3 *Excommunicatus de familia Dei tranſit in familiam Diaboli.*
4 *Timor priuationis beneficii, inducit iuſtum metum.*
5 *Excommunicato reſeruari non poteſt.*
6 *Excommunicatus eſt incapax priuilegiorum.*
7 *Excommunicatus non poteſt eſſe aduocatus.*
8 *Excommunicatus dicitur infamis.*
9 *Excommunicatus ſepeliri non debet in loco ſacro.*

TRIGESIMOSEXTO quæro, an petēti reſeruationem penſionis nullam declarari, vel ſaltem corrigi & reformari, obſtet exceptio voluntariæ ſolutionis factæ de præterito iuxta penſionis taxationem, & illius reſeruationem. Circa quod dicendū eſt, quòd cùm in literis reſeruationis penſionis quis aſtringatur ſub excōmunicationis pœna ad illam ſoluendam; & ſucceſſiuè etiam ſub pœna priuationis beneficij, iuxta tenorem huiuſmodi literarū, videndum eſt an qui ſoluit, poſſit ſe excuſare ſoluiſſe metu cenſurarum; & hic quæſtio iſta videtur ab illa pendere, 1 vtrum excōmunicationis † timor, iuſtum cauſet metū. de qua per Ioan. And. & Doc. in d. c. cum dilectus. quod met. cau. & Ioan. And. in c. olim. de reſtit. ſpol. per Archid. & alios in c. j. de ſenten. excom. in vj. vbi Franchus in ſecundo not. dicens quòd cùm excōmunicatio non ſit mortalis, non infert iuſtum metum: quia tunc iuſtus dicitur metus, cum eſt mortis vel cruciatus corporis l. interpoſitas. C. de trāſact. & in c. j. quod metus cauſa, ita dicit ibi Archidiac. & gloſ. in d. c. cum dilectus. dicit quòd hoc eſt verum, quando excommunicatio eſſet iuſta, quoniam imputandum eſt

illi, qui ſe talem reddidit, vt excommunicari poſſet, argumento tex. in l. ſimiliter. in princip. ff. quòd met. cauſa. Vbi eſt expreſſum, quòd non excuſat metus, cuius inferendi quis ſibi cauſa fuit. † Aut excommunicatio eſt iniuſta, & tunc excuſat ſecundum Ioan. Andr. in d. c. eũ dilectus. eo, quia excommunicatio eſt maxima pœna, & ea nulla maior eſt pœna inferenda, de iure canonico. c. corripiantur. xxiiij. q. iij. & dicit text. in c. nihil. xj. q. iij. quòd nil debet ſic chriſtianus formidare, quàm ſeparari à corpore Chriſti, id eſt eccleſia: quòd facit excommunicatio. Accedat tex. in l. hi qui ſanctam. C. de apoſtat. dicens non modicã pœnam eſſe inter homines eſſe, & hominum conſortio
3 carere. † Et dicit text. in c. audi. xj. q. iij. quòd excommunicatus de familia dei, in familiam diaboli tranſit, & hinc eſt quod dicimus excõmunicationem nedum corpori, ſed etiam animæ detrimentũ afferre, cum hominem à Deo ſeparet. c. certum. xxiiij. q. iiij. Nec obſtare habet, quòd quãdo eſt iniuſta nõ liget quo ad Deũ: quia ad hoc reſpondet Roma. in d. conſi c c c l x i x. col. iij. ver. Nec obſtat ſi dicatur. Iſtam diſtinctionem Io. and. loco ſupra allegato, ſequitur Franchus & Pet. de anc. in d. c. j. & Lapp. de ſenten. excommu. lib. vj. & Imol. & communiter doct. in d. c. cum dilectus. & Rota deci. x x v. in nouis, incipiente ſi quis in cauſa: vbi determinat quòd coactus reſpondere libello inepto, & cui aliàs non erat reſpondendum ſub pœna excommunicationis excuſatur, quia id fecit metu cẽſurarũ: in caſu autem noſtro quando petitur reductio penſionis nimis onerosæ beneficio cui eſt impoſita, ſiue quando agitur ſuper nullitate eiuſdem, infertur iuſtus metus: quia excommunicatio eſt iniuſta, quod ſic probat Romanus in d. ſuo conſil. dicens, quòd quamuis excommunicatio in caſu propoſito iuſta foret ex ordine & ex animo proferentis, tamen iniuſta eſt ex cauſa. non enim excõmunicari debuiſſet is qui habet ſoluere penſionẽ, ex eo quòd immoderatã penſionem ſoluere contempſiſſet, & eccleſiæ, cui præeſt, valde nociuam, cum ei ſit præfectus, vt meliorem, non deteriorem conditionem eccleſiæ ſuæ faceret. Nam licet ex ordine, & proferentis animo, excõmunicationis ſententia iuſta videatur, iniuſta tamen eſſe dicetur ex cauſa: vt dicit
4 tex. in c. ſi ergo. xj. q. iij. † Præterea quis negabit timorẽ priuatio

eationis beneficij inducere iuſtũ metum cum timor mutationis ſtatus vel amiſſionis honoris proprij, iuſtũ metũ inducat.l.Iſti quid.ff. quòd met. cauſ.& not.gloſ. in ſupra allega. c.cũ dilectus.in verbo nec metu mortis.Solutiones ergo præteritæ, cum appareant ex præmiſſis factæ iuſti metus timore,ſoluẽti nocere nõ debent.l.ij.C.quod met. cau.l.ſi ob turpem.ff.de cond.ob turp.cau.& ex præmiſſis ita condudit Roma.in d.ſuo conſil.col.iij. facit ad prædicta quia renunciatio beneficij facta ſolum metu excommunicationis,retractari debet.Ange.conſil. c c x v. incip. thema tale eſt,col.fin.Barba.conſi.xxx.incip. bene etenim cuncta geruntur.in iij.volu.Decius conſil.c c x i x. incip. viſo puncto.col.ij.in ij.volu.Ex iis ergo erit firma concluſio,quòd ſolutiones præteritæ factæ ab eo qui agit ſuper nullitate,ſiue reductione penſionis,agenti nõ nocent tanquam factæ metu cenſurarum, & ſic ex iuſto timore:quæ concluſio confirmatur etiam propter multa incõmoda &
5 damna quæ excõmunicato accidũt.†Nam videmus quòd excommunicato reſeruari non poteſt penſio ſuper fructibus beneficiorũ,de quo latè vidimus ſuprà q.xiiij.excommunicatus etiam habetur pro mortuo.Inno.in c. grauem de ſenten.excom.quòd maximè procedit.circa ſpiritualia.
6 Bar.in l.Barbarius.col.x.ff.de off.prætor. † Item eſt incapax priuilegiorum.Ioan.And.in c.nõ poteſt.de reg. iur.in vj.Nec eligi poteſt.c.cum inter R.de elec.c. cum dilectus circa finem,de conſuetu.Nec poteſt eſſe iudex. c. ad probandum.& ibi doc.de ſen. & re iud. Nec poteſt eſſe procurator in iudicio.c.poſt ceſſionem & ibi doct.de proba.
7 †Nec poteſt eſſe aduocatus.c.decernimus.de ſent. excom. Nec poteſt eſſe tutor curator vel hoſpitalarius.ita decidit Marianus Sozinus in c.ſacris.in vij.principali. q. xix.articuli.q.iij.†Itẽ excommunicatus dicitur infamis Bal. in c.j.
8 quo tempor.mil.in vſib.feud gloſ.inſt.de capi. dimi. in §. minor.quę æquiparat excommunicatum deportato, ſeu damnato in metallum.Item excõmunicatus ordinari non poteſt.c.cum illorum.de ſen.excõmu. ſi tamen ordinatur characterem recipit:vt no.in c.ſi.de eo.qui fur.ord.recep.
9 †Item excommunicatus non debet ſepeliri in loco ſacro c.ſacris.de ſepult.c.ad hæc.de priuil. c. epiſcoporum. de priuile.in ſexto. Poſſent plura alia adduci, ſed vt breui-

tati ſtudeam,ea omitto, videre poteris latiſſimè per Marianum Sozinum antiquiorem,in ſupra allegato,c.ſacris. de ſent.excommuni. vbi latiſſimè examinat quæ ſint excommunicato interdicta & vetita, quorum aliqua poſui ſuprà q.iiij.

Citatio partis an ſit neceſſaria, quando rector beneficii petit penſionem corrigi, moderari, vel declarari nullam.

QVÆSTIO XXXVII.

1 *Modificatio Penſionis facta per Papam per viam gratiæ partis citationem non requirit.*
2 *Citatio partis,non eſt neceſſaria quando princeps ex certa ſcientia & poteſtatis plenitudine,gratiam facit.*
3 *Papa in beneficialibus contra non citatum procedere poteſt.*
4 *Beneficia ſunt ordinata & inſtituta de iure poſitiuo.*
5 *Autoritas Papæ eſt maior autoritate ſanctorum.*
Contra gratiam de plenitudine poteſtatis nil poteſt opponi.
6 *Papa procedens vti ordinarius, partis citationem requirit.*
7 *Citatio eſt de iure diuino.*
8 *Non præſumitur pro ſententia principis lata ſine citatione partis.*
9 *Proceſſus Papæ factus etiam contra ſubditum, de plenitudine poteſtatis non valet.*
10 *Pars citanda eſt in modificatione priuilegii.*
11 *Citatio partis etiam neceſſaria eſt,quando Papa procedit contra laicum ſibi non ſubditum cui ius eſt quæſitum, etiam de plenitudine poteſtatis.*
12 *Papa poteſt laico non ſubdito præiudicare in iure præſentandi.*
13 *Papa non cenſetur vti velle poteſtate abſoluta, niſi expreſſe appareat.*
14 *Papa gratiam faciens motu proprio, cenſetur velle vti poteſtate abſoluta.*

TRIGESIMOSEPTIMO, quæro, an partis citatio neceſſaria ſit in reſeruatione penſionis annullanda,ſeu nulla declaranda, ſiue in penſione exceſſiua reducenda.Iſtam quæſtionem tangit Roma. in ſuo conſilio CCLXIX.colum. vij. in verſi. Nec quidem. vbi conſu

1 conſuluit in contingentia facti, † quòd in modificatione penſionis facta per Papam per viam gratiæ, non ſit neceſſaria partis citatio: & mouetur duplici ratione. Prima, quia cum princeps iuſta ex cauſa ius alterius nedum minuit, ſed aufert per viam extraiudicialem, illius non eſt neceſſaria citatio. allegat tex. in l. Lucius. ff. de rei vendicatio. & in l. item ſi verberatum. verſicu. præterea ſi forte. & in c. ex multiplici. de decim. & clemen. dudum. §. nos autem. de ſepultu. & rationem dicit eſſe, quia tunc Papa poſſet illo inuito hoc facere: pariter id poteſt eo inſcio
2 & abſente, vt in regula qui poteſt inuitus. ff. de reg. iu. † Secundò adducit notabilẽ doctrinam Inno. in c. niſi cum pridem. circa finem. in gloſ. in verbo indulgeri, de renun. vbi Innocen. dicit quòd cum princeps ex plenitudine poteſtatis, ſeu ex certa ſcientia alteri facit gratiam, ad illius validitatem nõ eſt neceſſaria citatio illorum quibus ex illa præiudicium inferri poteſt. Tertiò & vltimo adducit caſum valde notabilem ſecundum vnam lecturam glo. in c. cum olim. de re iudica. vbi dicit non eſſe neceſſe ad validitatem ordinationis principis perſonam citari in præiudicium cuius fit illa ordinatio, cùm certum eſt illi perſonæ cõtra dictam ordinationem nullam competere defenſionem poſſe: vt etiam ipſe Roma. tenet in caſu reductionis penſionis factæ ob redditiuum diminutionem. Ita reſidet Roma. in dicto ſuo conſil. quem nimis ore lato locutum fuiſſe dicit Caccialupus, in dicto tract. ſuo, de penſio. q. vij. In iſta materia diſtinguẽ, quòd aut loquimur in Papa reducẽte penſionem ad minorem ſummam per viam gratiæ, & ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine: & tunc procedant
3 dicta per Roma. in d. ſuo conſil. loco ſuprà allegato. † Ad quod facit, quia licet Papa regulariter nõ poſſit procedere & ſententiare contra non citatum: ſecus tamen eſt in beneficialibus, in quibus habet plenariam poteſtatem, vt dixit Abb. in c. Inter quatuor. de maior. & obedien. & in c. cùm olim. de re iud. Papa enim pro libito voluntatis inſtituit & ordinat dignitates & beneficia. c. cum acceſſiſſent & ibi gloſ. & doct. de conſtit. Imò Papa diſponit & ordinat contra inſtitutiones, & ordinationes, & fundationes beneficiorum & hoſpitalium. Clemen. quia cõtingit: iuncta glo. in verbo apoſtolicæ. de relig. domi. c. ſignifica-

4 tum.de præb.† Cum enim beneficia ſint ordinata & inſtituta de iure poſitiuo non á iure diuino,vt dictũ fuit ſuprà q.ij. & voluit Abb.in c.extirpandæ.§.quia verò. col.ij. in repetitio.de præben.& digni.& in c.cùm olim.de conſue.Papa in illis habet plenariam poteſtatem.c.ij.de præbend.in vj.& Clem.j. vt lit. penden. cum ſimilibus. Solus enim Papa beneficia ad nutum ad tempus, & ſub conditione concedit c.ſi gratioſæ. de reſcrip.in vj.c. veniens.de fili.præsbyte.c.quamuis triſte.& capi.petiſti.vij. quæſtio.j.
5 † Facit quia autoritas Papæ, eſt maior autoritate ſanctorum cap.de libellis.x x. diſtinct. Accedat ſingulare dictum Hoſtien.in capit.quanto de tranſlat.prælat.vbi dixit,quòd Chriſti & Papæ idem eſt Tribunal. & idem Hoſtien.in c.nouit.de iud.dixit,quòd Papa adæquare poteſt quadrata rotundis.Ad idem facit:quia quãdo Papa reſcribit de plenitudine poteſtatis, nil opponi poteſt, quòd gratiam annullet.vt dixit Bald.in procœmio Decretalium col. iiij. ad quod allegat Collect.& Principi dici non poteſt: cur ita facis:vt dixit idem Bald.in præiud.feud.col.ix.verſ.Sed pauca. & illam conclusionem, quòd quando Papa facit gratiam de plenitudine poteſtatis, vel ex certa ſcientia, non requiratur citatio partis,tenuit etiam Decius in cõſi. ſuo c c c x c. incipiente, quoniam ex facto.in fin.col.vbi allegat Romanum, in prææallegato conſil. c c c l x x x. & Alexand.in conſil. I I. incipiente: viſis codicillis. libr.j.col.
6 vj.verſic.Et dicit Paul.† Aut Papa procedit ad dictam reductionem,tanquàm vniuerſalis ordinarius, & tunc dicas ex mente eiuſdem Romani,in dicto conſi.col.ij. verſicu.ij. quidem, quòd eo caſu Papa aſtringitur ad iuris poſitiui obſeruationem:ideò non eſt dubium, quin in prolatione ſententiæ per eum ferendæ tanquam ordinarium, ſit neceſſaria citatio partis, cum ita reſultet nullitas ſententiæ principis ex defectu citationis, ſicuti inferioris. allegat tex.in l.fin.C.de legib.in Clemen.paſtoralis.de re iudi.c.j.
7 de cauſ.poſ.& propriet.† Facit quia citatio eſt de iure diuino.Deus enim citauit Adam,dicendo Adam vbi es? antequam ipſum dãnaret.Bar.in extrauagãti ad reprimendum in verbo ſine figura,& Imo.in Clemen.ſæpe.col.xlij. in verſ.habetis expeditas.de verb.ſignifi. c. Dominus.ij.q. j.Ideò dicit Bald.in l.j.in ij.colum.verſi.Sed hic quæritur.

C.quo

C.quomodo & quando iudex, quòd non valet ſtatutum, quòd ſententia poſſit fieri parte non citata:per d.Clemẽ. paſtoralis. idem tenet Sozinus.in conſil. c.LXIIII. incipiente,viſa bulla Bonifacij.col.antepen.in verſicu.contrariam tamen opinionem,in ij.vol.vbi pulchrè loquitur ad materiam, dicens ꝙ ſicuti in criminalibus, princeps non poteſt etiã de plenitudine poteſtatis procedere parte non citata d.Clement.paſtoralis.idem erit dicendũ in cauſis ciuilibus grauibus,quæ criminalibus æquiparãtur §.propter lites.inſtitu.de excuſat.tuto.& per Barto.& doct.in l. admonendi.ff.de iureiurand.& in l.parentes.C. de teſtib. ſequitur Angel.in l.princeps.ff.de legib.per tex.in d.l. fin. C.de legib.& in d.Clemen.dicens ibi eſſe caſum, idem voluit Paul.de Caſtr.qui loquitur in ſententia Papæ, in d.l. fin.& Imo.in d.Clem.j.vt lit.penden.& in Clemen.j.de in-

8 reiuran.† Iſta tamen concluſio non procedit.in illis caſibus, in quibus princeps inuito poteſt præiudicare, ſicuti dixi ſuprà de Papa in cauſis beneficialibus. Et dixit Abb. in c.j.colum.j.de cauſ.poſſ & proprieta.& in c.cùm olim. col.vj.de re iudic.per tex.in d.Clemen.paſtoralis,de re iudica.quòd non præſumitur pro ſententia principis quòd ſit iuſta,quando lata eſt parte non citata.Nec contrà ſubditum poteſt princeps ſupplere citationis defectũ vel defenſionis,per tex.iuncta glo.in d.l.fin. C.de leg. ibi enim non valet ſententia principis,ſine citatione. Facit ad prædicta quòd not.Bald.in d.l.fina.dicens,quòd etiam coram principe cauſæ cognitio non eſt omittenda,per examinationem & ventilationem:quia eſt de iure gentiũ: inferens quòd parte non citata, princeps non poteſt ferre ſententiam.Plura circa hoc adducit Felin.in c.quæ in eccleſiarũ. col.xxij.ver.limita ſextò.de caſtitate,& idẽ Felin.latè in c. cùm olim.col. ix.verſic.proceſſus Papæ,de ſenten.& re iu-

9 dic.† Vbi poſt Abb.ibi dixit quòd proceſſus Papæ factus etiam de plenitudine poteſtatis contra ſubditum non valet:quẽ videre poteris, quia multa pulchra adducit circa huiuſmodi articulũ:redeundo igitur vnde digreſſi ſumus, ſtat concluſio,quòd Papa de plenitudine poteſtatis poſſit parte non citata penſionem modificare & in totũ tollere: de poteſtate autem ordinaria,ſecus.Hanc concluſionẽ firmat etiam Caccialup.in ſuo tracta.penſ.q. vij. & latius q.

xxiij.cùm declaratione tamen infra dicenda. Pro qua fa-
ciunt ea; quæ egregiè ponit Paul.de Caſtr.in conſil.ſuo
CCCXXXVIII. incip. quia exceptiones.in j.volumi.vbi
conſuluit quòd modificatio penſionis facta per Papã, per
quam penſionẽ prius ſolui decretam, ſuper fructibus cu-
iuſdam prioratus & epiſcopalis menſæ mãdauit ſolui ſo-
lum ſuper fructibus prioratus, & vlterius epiſcopum non
eſſe obligatũ declarauit: cũ ad illam, Card.cui dicta pẽſio
aſſignata fuerat non fuit citatus eſſet nulla, mouetur, quia
ſemper in actu præiudiciali pars de cuius præiudicio tra-
ctatur eſt vocãda.l.de vno quoque.ff.de re iudi.l.in diẽ.ff.
10 de aqua plu.arcen.& l.in cõcedendo.eo.tit.† Secũdò ad-
ducit, ꝙ quãdo cõceſſio ſeu priuilegium modificatur vel
corrigitur pars eſt vocãda; aliàs non tenet quod agitur, vt
not.Inno.in c.olim.de verb.ſig.dicit tamen, ꝙ vbi dubie-
tas tantũ declaratur nõ eſt opus præſentia partis, cũ tunc
nil de nouo datur, ſed iã datũ ſignificatur.l. hæredes pa-
lã.§.ſi quis poſt & §.ſed ſi notã.ff. de teſtam.adducit Pau.
doctrinã Spe.in ti.de reſcr.c.præſentata.§.ix.ver.Itẽ quòd
ad reſcrip.dicentis ꝙ in interpretatione priuilegij vel re-
ſcripti pars eſt vocanda. Hoc dictũ Spec.intelligit Pau.de
Caſtr.in interpretatione modificatiua vel correctiua, nõ
de propria quæ eſt verbi dubij declaratio: & maximè di-
cit partem eſſe citandam, quãdo eſt præſens in curia. Ad-
ducit notata in c.cùm olim.de re iud.& gl.in l.obſeruan-
dum.in verbo iniqui.in fin.ff.de re iudi.vbi gl.dicit, quòd
ita curia Romana obſeruat, & ad nõnulla quæ in contra-
riũ facere videntur reſpondet ibi Pau. Opinionẽ Romani
& Pauli ſequitur Caccialup.in d. tract.de penſ. q. xxiiij.
11 † Limita tamen prædictam concluſionem ſupra firmatã,
quòd partis citatio, non ſit neceſſaria quãdo Papa proce-
dit ex certa ſciẽtia, & de plenitudine poteſtatis nõ proce-
dere, quando is de cuius præiudicio tractatur, eſſet lai-
cus, & nõ eſſet ſubditus Papæ, cui iã ius eſſet quæſitũ. Nam
tunc tale ius quæſitum, tolli non poſſet per Papam, etiã ex
certa ſcientia, & de poteſtatis plenitudine ſine cauſa iu-
ſta & tali caſu eſſet neceſſaria citatio, licet citando facto
Papæ eſſet ius quæſitũ. ita limitat Caccialu. loco præallc.
Paul.de Caſtr.in conſi.ccxvii.incip.viſo & examina-
to puncto.col.iij.verſ.ſed illa, vbi Paul. videtur cõcludere

quòd

quòd princeps non poſſit reuocare priuilegiũ conceſſum per ſe non ſubdito, quandò illi cui conceſſum fuit, eſſet ex
12 eo ius quæſitum. † Iſtam tamen limitationẽ intellige non procedere, quàdo eſſet laico per Papam aſſignata penſio ſuper fructibus beneficij. Facit ad hoc quia Papa poteſt laicò ſibi aliàs non ſubdito præiudicare in iure præſentandi ſibi competenti occaſione iuris patronatus ſibi à ſede apoſtolica conceſſi, etiam ſi eſſet ex dotatione & fundatione, conferendo tale beneficium ſine patroni interuẽtu & citatio. Archid. in ca. piæ mentis. in fin. xvj. q. ij. & in ca. hortamur. in princ. l x x I. diſtinct. & per docto. in c. ij. de præ. in vj. & per Felin. in tracta. ſuo. quando lit. apoſto. præiud. patri. eccle. Secundò facit: quia videmus quòd ſicuti Papa nó poteſt laico ſibi nõ ſubiecto, etiam cũ cauſa dominiũ rei ſuæ auferre: ita non poſſet clerico ſibi aliàs non ſubiecto, vtputà: quia nõ eſſet de loco ſuppoſito temporali iuriſdictioni Papæ bona ſua auferre, loquendo de bonis clerico aliundè obuentis, quàm ex beneficijs & clericatu: & ſic parificantur tali caſu clericus & laicus, vt tradit Feli. in c. quæ in eccleſiarum. col. xj. verſi. Tertia declaratio. de conſtit. vbi dicit, quòd eo caſu, clericus dominiũ rei nõ haberet, vt clericus, ſed vt laicus: vtputà quàdo clericus ex ſucceſſione, vel ex contractu, & ſic aliundè quàm ex bonis eccleſiæ haberet bona: & tamen abſurdũ nimis eſſet dicere, quod Papa non poſſet ex certa ſcientia modificare penſionẽ aſſignatã clerico ſibi aliàs nó ſubiecto, per ſupra dicta, ergo idem erit in laico, qui eſt ſaltem Papæ ſubiectus in pẽſione quæ ab eo proceſſit. Secus autẽ eſſet quàdo laicus haberet aliqua bona ex cõtractu habito cũ Papa, vel aliis perſonis eccleſiaſticis. quo caſu procedunt d. per Paul. de Caſt. in conſi. ſuo cclxxxvii. incip. primum dubium. col. j. verſi. præterea. in primo vol. quem ſequitur Felin. loco præallegato: & prædicta, vt dixi, procedant quando Papa vult vti plenitudine poteſtatis, & id appareret: tunc enim poſſet laico nõ citato, & aliàs ſibi nõ ſubiecto moderare penſionẽ illi aſſignatã ſuper fructibus be-
13 neficij, ex gratia apoſtolicæ ſedis. † Dicas tamẽ, quòd licet Papa vti poſſit cum vult, ſuprema poteſtate. c. propoſuit. de cõceſ. præb. ſi tamen eius verba intelligi poſſunt ſecundum ordinatã poteſtatem, nũquam cenſetur vti velle po-

teſtate ſuprema, niſi hoc expreſſe appareat. Ita concludit Paul.de Caſt.in d. conſil.c c c x v.i 1. col.j.in fi. verſic.patet.etiam, allegat Bal.in l.bonorum.in princ.C.qui admit. ad bon.poſſ.poſſunt, poſt princ.& Ioan. Andr.in c.dudum. de decim.in nouel.dicas quòd idem voluit Inno.in c.innotuit.ad finem.de ele&.quẽ ſequitur Ange.in l.bene à Zenone.in j.col.C.de quadri.præſcrip.& Bald.in l.teſtamentum.C.de teſtamen.Abb.in c.ad hæc.de reſcri.Felin.alios adducens in c.cauſam quæ.el ij.col.iij.verſi.tertio not.de teſtib.Iaſon in conſi.1.colum.penulti.circa finem.in j.vol.

14 †Quibus autem caſibus, Papa gratiam faciens, motu proprio vtitur, tunc bene in dubio cẽſetur vti velle poteſtate abſoluta, ita dixit Butrius, in c.conſtitutus.col.iij.de reſcr. quando autem Papa dicatur vti velle iure communi, vide per Cald.in conſi. x v.in tit.de reſcrip.

Penſionarius an teneatur pro rata penſionis, ſoluere charitatiuum ſubſidium.

QVAESTIO XXXVIII.

1 *Vſufructuarius tenetur ad onera, quæ ratione fructuum imponuntur.*

2 *Penſionarius vſufructuario comparari videtur.*

3 *Penſionarius non tenetur ad ſubſidium charitatiuum, quando penſio eſt conſtituta libera, ab omni & quocunque onere.*

4 *Penſionarius non tenetur ad ſolutionem procurationis.*

TRigeſimo octauò quæro, epiſcopus impoſuit charitatiuum ſubſidium, iuxta terminos ca.conquerente. in fin.de offic.ordin.& in c.cum apoſtolus.§.prohibemus. de cenſi. An rector beneficij qui ex illius fructibus eſt obligatus ſoluere annuam penſionem Titio, apoſtolica autoritate reſeruatam, teneatur integraliter ad ſoluendũ ſubſidium epiſcopo, vel penſionarius teneatur illud ſoluere pro rata penſionis, quam percepit? In hac quæſtione dicendum eſt, quòd cum charitatiuum ſubſidiũ ſoluatur de fructibus, & redditibus eccleſiæ: vt colligitur in d.c.conquerente.& d.ca.cum apoſtolus.§.fina.& annua penſio ſimiliter apponatur ſuper fructibus, & prouentibus beneficij: æquitati, & iuri cõuenit, quòd penſionarius teneatur

pro

prò rata pẽſionis ad ſolutionem charitatiui ſubſidij.facit text.in c.tua nobis.circa fi..de dec.vbi text.dicit,quòd ſicut dominus fundi ad decimam tenetur: ita colonus qui partem fructuũ percipit. Ad idẽ facit quod voluit Innoc. in c.cum non ſit.circa fi.de deci.vbi dixit, quòd quando pẽſio eſt aſſignata, ſuper fructibus alicuius fundi,tũc penſio tranſit cum ſuo onere.ita ex prædictis concludit Bellencinus in tracta.ſuo,de charit.ſubſid.q.xxxvij.vbi dixit, quòd huic concluſioni fauet æquitas, quæ multũ eſt ſeruanda in materia eccleſiaſtica.cap.dilecti.de iudi. c.j. de dolo & contuma. & hanc opinionem amplectitur curia Romana,cuius ſtilus habet, quòd quando Papa non vult penſionarium teneri ad charitatiuum ſubſidium, id ex-
1 primit in literis pẽſionis.† Coprobatur prædicta concluſio, quia vſufructuarius tenetur ad collectas,& onera quę ratione fructuum imponuntur.l.huctenus.& l.arbores.in fi.iuncta gloſ.in verbo cæſæ arundinis.l.ſi pendentes. §. ſi quid cloacarij.in verſic. & ſolent fiſco. ff. de vſufruct. Ad idem text.in l.quæro.ff.de vſufru.lega.vbi Bart.dixit notanter,quòd ad onera, quæ imponuntur ſuper fructibus: vel prædio,vel perſonæ, pro prædio tenetur vſufructuarius.idem voluit idem Bar.in l.his verbis.§.idem teſtator. ff.de lega.iij.facit tex.in l.j.de anno.& tribut. libro x. C.
2 † Penſionarius autem,& vſufructuarius,videtur æquiparari:vt per Doct.in Clemen.j.§.eadem.de ſupplen. negligen prælat.faciunt dicta ſupra q.j.hanc concluſionem te-
3 nuit etiam Dec.conſi.cxvi.in j.vol.† quã intellige nõ procedere quãdo penſio eſſet aſſignata libera,& exempta ab omni onere ſubſidij charitatiui, vt conſueuit fieri: quia tunc onus ſoluendi charitatiuum ſubſidium,in totũ pertineret ad rectorem beneficij.Nec in eius ſolutione contribuere teneretur pẽſionarius,arg. text.in c.cum inſtãtia. de cenſ.ibi,niſi fortè.Ad idem facit text.in c.accedente.in
4 verſi.Niſi per ſpeciale priuilegium.de præſcrit.† ad idem text.in Clement.j.de cenſ.Prædictis adde,quòd licet penſionarius teneatur ad ſolutionem charitatiui ſubſidij, vt ſupra concluſum fuit,non tamen tenebitur ad ſolutionẽ procuratoris,ratione viſitationis faciendam,quia illa debet integrè ſolui per rectorem beneficij:ita decidit Belleme.in d.q.xxxvij.

Penſio

Penſio non ſoluta per prædeceſſorem, an exigi poſsit à ſucceſſore, vel ab hæredibus prædeceſſoris.

QVAESTIO XXXIX.

1 *Penſio eſt onus reale.*

2 *Clericus voluptuoſè conſumens fructus beneficij ad illorum reſtitutionem tenetur.*

3 *Clericus de fructibus beneficij tenetur ſatisfacere ſuis creditoribus, etiam pro debito priuato.*

4 *Clericus nil habẽs in bonis admittitur ad cedendũ ſuis creditoribus fructus ſuorum beneficiorum.*

Clericus de fructibus obligatis ad ſolutionem penſionis ſuis creditoribus ſatisfacere non poſſet.

5 *Penſio, collecta, cenſus & decima, ſunt onera realia.*

6 *Creditor penſionis, poſſeſſorem beneficij pro decurſis penſionibus conuenire habet.*

7 *Qui fructus percepit & penſionem non ſoluit, tenetur ad illius ſolutionem.*

8 *Hæres prædeceſſoris qui penſionem non ſoluit, tenetur ad illius ſolutionem.*

9 *Fallit quando prædeceſſor nullos fructus percepiſſet.*

10 *Succeſſor in beneficio tenetur ad ſolutionem penſionis decurſæ, non ſolutæ, in caſibus in quibus prædeceſſor tenebatur.*

11 *Penſionarius electionem habet contra quem agat ad decurſam penſionem, vel contra beneficij poſſeſſorem, vel contra prædeceſſorem, vel contra hæredem prædeceſſoris.*

12 *Decima decurſa non ſoluta peti poteſt ab emptore, vel venditore fundi, vt magis creditori illius placuerit.*

13 *Penſionarius potius cõtra poſſeſſorem beneficij ad decurſas penſiones agere debet.*

TRIGESIMO NONÒ quæro: ſi penſio ſoluta non fuit per prædeceſſorem, an exigi poſſit per penſionarium à ſucceſſore in beneficio, ſuper cuius fructibus eſt impoſita, vel ab hæredibus rectoris defuncti, loquẽdo de penſione iam decurſa. Reperio Caccialupum examinaſſe hanc quæſtionem in tracta. ſuo penſionum. q. xj. dicentem quòd iſta q. non eſt intelligenda, quò ad penſionem quæ ceſſit tempore ſucceſſoris, & ipſius tẽpore decurſit, cum

ad illam indubitáter ſucceſſor teneatur: vt in c. niſi eſſét.
1 de præb. † Eſt enim penſio onus reale: vt dicetur infrà q. xlvij. Item, quòd nó eſt intelligédda in caſu, in quo prędeceſſor ceſſaſſet ſoluere penſionem decurſam eo anno, quo nullos fructus ex beneficio percepit propter guerram: vel ſterilitaté, ſeu ſaltem exiguos fructus habuiſſet. quo caſu prædeceſſor excuſator. ſi nó ſoluit. Sed intelligenda eſt in caſu, in quo prædeceſſor debuit & potuit ſoluere: quia fructus percepit ex beneficio, & illos conſumpſit in ſuos vſus, vel alienauit, & penſionarius neglexit penſioné exigere: vel fuit delicatus exactor: vel ſaltem quátum potuit fecit, & tamé à prædeceſſore non exegit: & illo caſu dicit Caccialupus, quòd licet iſtud ſit debitú eccleſiæ dignitatis, vel menſæ cui eſt iniunctum: cum tamen ſolui debuit de fructibus, redditibus & prouétibus ab ipſo prædeceſſore perceptis, & qui ab eo ſunt percepti, & cóſumpti: eſt diſtinguédum, quòd ſi quidem in vtilitate eccleſiæ grauatæ ſunt conſumpti: & tunc expeditum eſt, quòd tale æs alienum ſoluat ſucceſſor. c. j. de ſolut. & ibi not. & habetur in cap. peruenit. & in c. quibuſdam. de fideiuſſ. Si verò prędeceſſor tales fructus à ſe perceptos in malos vſus cóſumpſit, vel in vtilitatem proximorum, vel in ſatisfactione alieni æris priuati; & tunc dicit ipſe, ſtat noſtra difficultas: an videlicet hæredes defuncti teneátur ſi quos habent; aut teneatur ſucceſſor: & diſtinguendo dicit, quòd aut prædeceſſor fructus quos percepit ex beneficio ex quibus tenebatur ſoluere penſionem, cóſumpſit in malos vſus, ſiue in vtilitatem proximorum ſuorú, vel in ſatisfactione alicuius debiti priuati: cuius debiti ſatisfactio ad illam eccleſiam non ſpectabat, & per conſequens; nec ad ſe, vti illius rectoré. Et illo caſu dicit, quòd hæredes prædeceſſoris, nó ſucceſſor, penſionem decurſam ſoluere teneantur obligati obligatione, qua ſe ille adſtrinxit ex cótractu, quo ſe adſtrinxit ad penſionem: aut obligatione cauſata vt ſuperiori pareamus. Item obligatione vel quaſi, ipſius anteceſſoris dilapidatoris dictorú fructuum, vel in ſuos priuatos vſus conſumptoris: & mouetur Caccia-
2 lupus ad probationem prædictorum: † quia quando clericus voluptuosè conſumit fructus beneficij, ad illorum reſtitutioné tenetur quaſi fur, cum illos ad vſum ad qué

ſunt

ſunt deſtinati,non conſumat. Archid.in c.penul.xliiij.diſt. ſuper verbo permittitur per illum text.& alia plura,quæ ipſe adducit,& idem dicendum putat, quando prædeceſſor qui fructus percepit, illos diſſipaſſet in vtilitaté proximorum ſuorum, in caſu à iure non permiſſo,vel in ſatisfactione debiti ſui priuati, ipſam eccleſiam non tangentis. Dicit tamen hoc vltimum procedere, ſecundum opinionem eorũ,qui volunt quòd clericus, de redditibus beneficij ſoluere non poſſit propria debita vt tenuit Archidiac.in c.ſtatutũ.§.aſſeſſorem.de reſcript.in vj.& Abb. in c.cum eſſes.de teſtamen.in repet.& in ſua diſputatione
3 incipiente,clericus.† Sed ſi velimus tenere opinioné plurium volẽtium,quòd clericus etiam de fructibus beneficij curati teneatur ſatisfacere creditoribus ſuis de debito priuato,non intuitu eccleſiæ facto,vt in cap. peruenit. de fideiuſ.& ibi Cardin.& Butr. in c.cum olim. de reſtit. ſpol.el ij.& Collect.& Doct.in c. Odoardus. de ſolut. vbi
4 dicit, quòd vidit in curia ſeruari, †quòd clericus nil habens in bonis,admittitur cedẽs creditoribus ſuis fructus beneficiorum,deducto eo quòd ſufficiat pro adminiſtratione diuinorum:de quo per Calder.conſi. 1 1 r. de ſolut. tunc enim clericus non poſſet de fructibus beneficij obligatis & hypothecatis, pro ſolutione penſionis creditoribus ſuis priuatis ſatisfacere:& eo caſu dicit Caccialup. quòd ſi fructus extantes reperiantur, poſſent recuperari de manibus eorum penes quos ſunt:ſed ſi eſſent conſumpti,tunc hæredes prædeceſſoris, tenerentur ad talem ſolutionem,ſi ſoluendo eſſent:alioquin ſi non ſint hæredes, vel non ſint ſoluendo, tunc ſucceſſor teneatur. Et in iſta opinione videtur reſidere Caccialupus, qui fuit ſolennis Doctor,& aduocatus conſiſtorialis. Sed Philip.Franc. qui hanc quæſtionem tangit in c.fin.in fine.de offic. ordin. in vj.videtur indiſtinctè tenere, quòd ſucceſſor in beneficio teneatur ad ſoluendam penſionem decurſam non ſolutã:
5 †cum collecta,decima,cenſus & penſio ſint onera realia, & obligent poſſeſſoré c.ſi quis laicus.xvj.q.j.vnde dicit ipſe,nouus poſſeſſor eſt conueniendus,vt debitam penſioné ſoluat.c.j.de ſolu.facit tex.in l.Imperator.ff.de publ.ſubdens,quòd ipſe nouus poſſeſſor, poterit bene conuenire prędeceſſoré ſi viuit,qui fructus percepit, & ad qué ſpectabat

ſtabat ſatisfactio illo anno oneris currẽtis,ex quo fructus
6 percepit:vt in d.c.ſi.de offi.ord.† Creditor autem penſio-
nis,cõuenire haberet poſſeſſorem , quia beneficiũ tranſit
cum ſuo onere.d.l. Imperator. & c. ſi quis laicus. & c. ex
literis.de pign.& c.cum.§.j.de donat.In iſta q.quæ quoti-
die occurrit in facto , & de qua multoties interrogatus
7 fui in hac alma ciuitate Venetiarum:† puto diſtinguen-
dũ,quòd aut quærimus,an is qui fructus percepit,& pen-
ſioẽm non ſoluit,ſi viuat,licet amplius non ſit rector be-
neficij onerati penſione,teneatur ad illius ſolutionem : &
eſt dicendum quòd ſic,vt decidit Domi.in d.c.ſi.§. porro.
de offi.ordi.in vj.vbi ex illo tex.notandum dixit,q̃ fructus
eccleſiæ,ſunt deputati pro oneribus incumbentibus toto
anno,vſque ad nouos fructus. Et propterea , per hoc ſe
pluries determinaſſe , & dixiſſe , quòd ſi erant impoſitæ
collectæ eccleſiæ vno anno , & rector illius qui fructus
percepit illius anni, eas non ſoluit, ſi alio anno renunciet
beneficium,q̃ ipſe tenetur ad collectas præcedentis anni,
cuius fructus percepit:illi enim fructus deputati erant ad
8 onera illius anni, vſque ad nouos fructus. † Aut quæri-
mus vtrum hæres prædeceſſoris,penſionẽ decurſam ſol-
uere teneatur,ex quo prædeceſſor fructus percepit, & [illegible]
lam,vt tenebatur,non ſoluit:& tunc nõ eſt dubium,q[illegible]
heres tenebitur;quia actio quæ competebat penſionario
cõtra defunctum,competit contra hæredem.l.veteris.C.
9 de contrahen.& committen.ſtipula.cum vulgaribus. † &
hoc puto eſſe indiſtinctè verum : limita tamen hæc non
procedere quando prædeceſſor nullos fructus percepiſ-
ſet eo anno,quo penſionem non ſoluit ex beneficio gra-
uato onere penſionis:nam eo caſu,etiam prædeceſſor nõ
tenebatur, vt per Caccialupum in hac eadem quæſtione,
ſupra relatum:& latè dicetur infra quæſtione lxij.Secun-
dò limita non procedere,quãdo prædeceſſor qui fructus
percepit,& penſionem non ſoluit, dictos fructus conuer-
tiſſet in vtilitatem eccleſiæ,onere penſionis grauatæ. Nã
tunc ſimiliter hæres prædeceſſoris , non tenebitur ad ſo-
lutionem dictæ penſionis.ſed ſucceſſor in beneficio.c.j.de
ſolu,& ita voluit Caccialupus ſuprà relatus,& habetur in
10 d.c.peruenit.& in c.quibuſdam.de fideiuſſori.† Aut quæ-
rimus , vtrum ſucceſſor in beneficio teneatur , & ipſe ad

ſolu

ſolutionem pẽſionis decurſæ non ſolutæ per prędeceſſorem:& tunc indiſtinctæ puto dicendũ, quòd in omnibus caſibus, in quibus prædeceſſor illã ſoluere tenebatur, in eiſdem, & ſucceſſor nõ ſolutã penſionẽ ſoluere teneatur. Et ita procedat opinio Frãch. ſupra relata, quæ cõprobatur ex iuribus per eũ ſupra adductis. † Aut quærimus cõ-
11 tra quẽ agere poſſit penſionarius ad penſionem decurſam, & indubitanter teneo, quòd ſit in electione ipſius penſionarij creditoris: vel agere contra beneficij poſſeſſorem, vel contra hæredem defuncti poſſeſſoris, in caſibus in quibus hæres eſt obligatus, ſiue ipſum anteriorẽ poſſeſſorem viuentem, argumento eorum quæ voluit Bellenz. in tract. ſuo, de ſubſid. charit. q. lj. in verſic. fateor tamen: loquens in charitatiuo ſubſidio, ad quod præſtandum ille qui beneficium dimiſerat tenebatur; decidens poſſeſſorem eſſe cogendum ſoluere, vel antiquum poſſeſſorem, vt magis epiſcopo placebit. Ad idem facit quod voluit Federi. de Senis. in conſilio L X X X I. quem refert & ſequitur Cardin. in clemen. j. q. xj. de cenſibus. vbi dicit, quòd eſt in facultate creditoris pro oneribus præteritis incumbentibus beneficio, vel agere contra nouum poſſeſſorem beneficij: vel contra antiquum poſſeſſorem, qui fructus percepit, & illis perceptis, beneficium
12 dimiſit. † Ad idem facit quod voluit Pet. de Ancha. poſt alios in c. cum homines. in verſi. tertiò quæro. de decim. vbi dixit, quòd ſi quis pluribus annis ſtetit, quòd nõ ſoluit decimam de prædio, demum illum vendidit, quòd eſt in electione creditoris decimarum, cõuenire pro prçteritis decimis emptorem, vel venditorem. Et ita dicendum erit in hac noſtra quæſtione; quicquid dicat Cac-
13 ci: lupus ſupra relatus. † Conſulo tamen, quod ſemper creditor penſionis potius agat contra poſſeſſorem beneficij, quàm contra hæredem defuncti prædeceſſoris, quia contra poſſeſſorem beneficij cui literæ reſeruationis penſionis intimatæ fuerint, procedi poteſt executione, quatenus non ſoluat. Si autem vellet agere penſionarius pro præteritis penſionibus decurſis, non ſolutis contra hæredes defuncti: tunc eſſet neceſſarium ordinem iuris obſeruare. Prædictis adde quod Guli. Caſſad. in deciſ. ſuis, deciſ. quarta in rub. de locat. dicit quod vtrum

ſucceſſor in beneficio teneatur ad decurſam penſio. tẽpore prædeceſſoris,paſſus ſit dubius, & quod nondũ fuit in palatio deciſum. Et idem Caſſad.deciſ.iij.in ead. rub.dicit quòd in iſto articulo eſt varietas inter dominos de Rota, & lis in audito.Rotæ nondum deciſa.de quo miror :quia ex ſupradictis,clarè,iudicio meo,colligitur deciſio prædictæ q.& ego in facto obtinui in hac ciuitate Venetiarũ.

Penſionarius ſi fuit in mora expediẽdi literas reſeruationis penſionis adeò quòd mortuus ſit ille qui penſioni cõſenſit, ſi poſtmodum illas expediat, & intimari faciat nouo poſſeſſori beneficij,an ab eo conſequi poſsit præteritas penſiones?

QVAESTIO XI.

1 *Penſio eſt onus reale,& tranſit cum beneficio.*

2 *Gratia dicitur facta ſignata ſupplicatione etiam literis non expeditis.*

3 *Literarum expeditio,requiritur ad effectum agendi.*

4 *Intimatio literarum requiritur vt quis agere poßit pro penſione conſequenda.*

QVADRAGESIMÒ quæro ſi quis obtinuerit ſibi reſeruari penſionem annuam ſuper fructibus alicu ius beneficij de conſenſu rectoris illius vel non : quod fieri poteſt per Papam , vt ſupra dictum fuit in x. q. & demum ſteterit per tres aut quatuor annos, quòd non expedierit literas,& fortè mortuus eſt is qui beneficium poſsidebat eo tempore quo illi impoſita fuit penſio:an ſi poſtea expediat dictas literas, & illas nouo poſſeſſori intimari faciat,poſſit ab eo conſe qui etiã præteritas pẽſiones.In iſta q.videtur dicendũ quod non,quia is qui literas nõ expediuit,fuit in mora exigẽdi quod ſibi imputandum eſt,ſi à defuncto nõ exegit.Mora enim ſua,cuique eſt nociua.c.mora.de reg.iur.in vj.imo apparet,quòd ex quo literas nõ expediuit,fuit in maxima negligẽtia quæ ſibi prodeſſe nõ debet,& nouo poſſeſſori nocere,cũ debuiſſet pẽſionẽ exigere ab eo,qui fructus percepit, ſi quidẽ fructus beneficij debẽt deſeruire ſolutioni oñerũ illius anni quo

to Prouinciale omniũ eccleſiarũ.fo.56.in verſ. credo etiã. vbi apertè dicit:quòd ſi literæ nõ præſentarentur niſi poſt duos vel tres annos poſt reſeruationẽ penſionis, nihilominus quòd integræ pẽſiones ſolui deberent, pro tempore præterito,etiam in foro conſcientię,quãquam nũc fuerint expeditæ literæ,cũ dicta clauſula poſtquã tibi dictę literæ præſentatæ vel intimatæ fuerint, obligationem non ſuſpendat,ſed exactionem tantùm. Et ita audio curiam ſeruare:& ego ita practicaui,& obtinui in quadam cauſa, quæ hic Venetiis agitabatur coram vicario Reuerendiſſimi domini Patriarchæ vti iudice delegato,in qua fuerũt etiam conſulti periti practici Curiæ, qui ita, vt ſupra concluſum eſt,reſponderunt.

Clericus, qui vt facilius beneficium conſequatur, promiſit ſoluere maiorem penſionem, quàm beneficium ferre poſsit, an ſimoniam committat.

QVÆSTIO XLI.

QVADRAGESIMOPRIMÒ quæro, ſi clericus ad hoc,vt beneficium facilius conſequatur,promittat ſoluere ſuper illius fructibus maiorem penſionem, quàm beneficium ferre conſueuit, & poſſit, an ſimoniam committat¿Circa hanc quæſtionẽ, breuiter dicendũ eſt quòd ſic:& quòd dictus clericus beneficio taliter adepto, ſit priuandus tanquàm ſimoniacus,cum huiuſmodi pactum ſit illicitum.c.cum clerici.de pact.iuncta glo. vlt.tale enim pactum,cum ſit contra canones,non valet. c.prohibemus. de cenſi.c.auaritiæ.de præbend.quinimo etiam ſi tale pactum eſſet iuratum, iuramentum ſuper eo interpoſitum, non teneret:text. eſt in c.grauis. de cenſi.& in c. tua nos de iureiuran.hanc opinio.ſenſit gloſ.in d.c.cum clerici. in glo.j.& in glo.vlti. quam puto veram, & pro qua eſt text. in d.c.cum clerici.vbi ſtatuitur,quòd clerici, qui maiores ſolitò ſoluere promittunt penſiones, vt facilius eccleſias conſequãtur,appellatione ceſſante, eccleſiis taliter acquiſitis,ſpoliari mandantur.

Reſeruatio penſionis, vel regreſſus facti colluſoriè, an valeat.

QVAESTIO XLII.

1 *Colluſio eſt de iure prohibita.*
2 *Sententia per colluſionem lata, nulla eſt.*
Colluſio quid ſit.
4 *Colluſio quomodo probetur.*

QVADRAGESIMOSECVNDO quæro, ſi clericus beneficium quiete ac pacificè poſſidens, patiatur ſe in eo moleſtari ab alio clerico, facta inter eos colluſione, vt pro redimenda vexatione huiuſmodi aſsignetur moleſtanti annua penſio ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus dicti beneficij: ſiue vt moleſtanti ad illud reſeruetur regreſſus, & moleſtatus cõſentiat reſeruationi pẽſionis, vel regreſſus: an talis reſeruatio valeat? Et dicendum eſt quòd non: imo quòd tales clerici ſunt priuandi talibus beneficiis. text. eſt not. in c. audiuimus. de collu.
1 eſt enim colluſio de iure prohibita, Clem. † cõſtitutionem §. ſanè & ibi Card. de elec. c. ſuper eo. de eo qui cog. conſan. vxo. ſuæ. c. quanto. de diuor. c. tua. el ij. de iureiurãd. c.
2 bonæ. el ij. de poſtu. præla. gloſſ. in Clem. j. de renunt. † & quicquid fit per colluſionem, eſt nullum: quinimo ſententia per colluſionẽ lata, nulla eſt. l. cũ ex nõ iuſto. ff. de colluſ.
3 † & dicitur colluſio inter actorem & reũ, latens & fraudulenta conuentio. gl. in d. c. audiuimus. in verbo colluſione: & ideo penſio tali modo reſeruata, dicitur illicita, de quo dixi etiã ſuprà q. v. Et detegenti colluſionẽ, præmiũ datur. l. ij. C. de colluſ. detegen. Signorol. conſ. c x 1. incip. in q. col. pen. nu. 24. † Et colluſio poteſt probari ex ſuſpicio-
4 nibus, vt probatur per tex. in l. quia autẽ, §. nõ ſimpliciter. ibi, ſi tamen nulla ſuſpicio colluſionis religionem prætoris inſtruxerit. ff. ſi quis omiſ. cau. teſta. quem text. dicit eſſe multum notabilem ad materiam probandæ colluſionis Bal. in l. j. i fin. C. ſi quis omiſ. cau. teſta. & quòd colluſio probetur ex coniecturis: tenet etiam Ioan. de Ana. in c. audiuimus. j. col. de colluſio.

Reſer

Succeſſor in beneficio, an teneatur ad ſoluendum decurſam penſionem.

QVAESTIO XLII.

1 *Collecta ſolui debet ab eo, qui fructus percepit.*
2 *Penſio eſt onus reale.*
3 *Succeſſor in beneficio tenetur ad decimam decurſam nõ ſolutam.*
4 *Poſſeſſor beneficii, tenetur ſoluere iura epiſcopalia, etiam præterita.*
5 *Penſionarius agere poteſt, vel contra antiquum, vel contra modernum beneficii poſſeſſorem, pro penſione non ſoluta decurſa, tempore antiqui poſſeſſoris.*

QVADRAGESIMOTERTIO quæro, ſi is qui poſſidebat beneficium grauatum onere ſoluendi annuam penſionem, perceptis fructibus, illud dimittat penſione non ſoluta, an ſucceſſor in d. beneficio, vel is qui fructus percepit, & illud renuntiauit, teneatur ſoluere decurſam penſonem? Circa hanc quæſtionem dicendum videtur, quòd is, qui fructus percepit, teneatur: quia secūdū opinionem Romani in conſil. CCCIXXXVIII. incip. in caſu propoſiti thematis fructus beneficij ſingulo anno ſunt tacitè hypothecati pro ſolutione penſionis, ita quòd agi poteſt hypothecaria ſecundum eum, contra quemcūque illorum poſſeſſorem, de cuius tamen dicti veritate di-
1 cetur infrà q. ij. † Secundò facit pro hac opinione doctrina Domi. in c. fin. §. porro. in iij. not. de offi. ordi. in vj. vbi dicit, quòd ad collectam impoſitam vno anno, is tenetur qui fructus illius anni percepit, licet alio anno nõ ſoluta
2 collecta beneficium dimiſerit. † Confirmatur prædicta concluſio: quia onus penſionis eſt reale cum penſio ſoluatur reſpectu fructuum perceptorum: ideò à percipiente fructus, ſolui debet l. quæro. ff. de vſufruct. lega. l. hactenus. ff. de vſufruct. Quod autem & nouus poſſeſſor teneatur ad ſolutiouem decurſæ penſionis, facit quia onus penſionis ſoluendæ cohæret beneficio: hinc eſt quòd teneatur ſucceſſor etiam pro tempore præterito. facit tex. in l. imperator. ff. de publi. notatur in l. fina. in gloſſ. in verbo penſitationes. C. ſine cenſu vel reliq. facit etiã text. in c. j. de ſolut. & hoc etiam probatur ex verbis literarum re-

ſeruationis annuæ penſionis, in quibus ſemper dicitur, penſionem annuam ſuper fructibus talis eccleſiæ tibi quo ad vixeris, vel procuratori tuo, per A. illius rectorem: 3 vel eius ſucceſſores perſoluendam. † Ad idem facit, quòd voluit Ioan. de Monte Murlo, & poſt eum Ioan. And. in c. non eſt in mora. de regu. iur. in vj. quem etiam refert & ſequitur Feder. de Senis in conſ. c c i x. incipiente, capitulum vacante ſede, vbi dicit, quòd ad ſolutionem decimæ Papalis, tenetur ſucceſſor in beneficio, non is qui illius fructus habuit, & poſtea translatus eſt ad aliam eccleſiam. Cuius autem ſint fructus iam recollecti quando clericus curatus, vel alius habens dignitatem, vel adminiſtrationem, transfertur de vna eccleſia ad aliam. vide Rot. deciſ. c x x x i i i i. in antiquis. & Ioan. Andr. in regula non eſt in mora, in mercu. & Nicol. de Vbal. in tract. de ſucceſ. ab 4 inteſta. clericorum. §. † Ad idem facit quod voluit Zenzel. in Clem. j. de cenſ. vbi Card. q. xj. determinat, quòd poſſeſſor beneficij teneatur ſoluere iura epiſcopalia, etiam pro tẽpore præterito, quo autor ſuus fructus percepit: & idẽ in decimis prædialibus, concludit Federic. de Senis. in conſil. l x x x i. incipien. laicus de prædio: vbi concludit, quòd poſſeſſor fundi, tenetur etiã ad decimas prædiales de præterito non ſolutas, per ſuos anteceſſores in dicto prædio. 5 †In iſta quæſtione concludendum eſt, & antiquum, & nouum poſſeſſorem teneri per ſupra adducta fundamenta: & quòd ſit in electione penſionarij creditoris penſionum decurſarũ agere, vel contra antiquũ, vel contra nouũ poſſeſſorem beneficij grauati penſionis onere. Facit id quod voluit idẽ Feder. quem refert & ſequitur Card. in d. Clem. j. q. xj. in verſic. quæro an poſſeſſor: vbi dixit quòd erit in electione eccleſiæ, cui decimæ debentur, agere cõtra illum qui fructus percepit vel cõtra poſſidentẽ beneficiũ ad ſolutionem decimæ, quod etiã in penſione fieri poterit. Nihilominus ſecundum ęquitatẽ, is qui fructus percepit non beneficij poſſeſſor ad ſoluendam penſionẽ decurſam cõueniri deberet, & aſtringi per regulam iuris, qui ſentit commodum. de reg. iur. in vj. dicit enim text. in l. vnica. in §. pro ſecundo. C. de cad. tol. quòd non eſt ferendus is qui lucrũ quidem amplectitur, onus autem ei annexum cõtemnit: & ita per prædicta, & plura alia concludit Bellencinus in

cha

charitatiuo ſubſidio, in eius tracta. de chari. ſubſ. q. lj. Idē voluit Franch. in d. c. ſi. §. porro. de offic. ord. in vj. vbi dicit notandum eſſe in practica, quòd cum collecta, & decima Papalis ſit debitū reale, & ſic obliget poſſeſſorē. c. ſi quis laicus. xvj. q. j. nouus poſſeſſor erit conueniendus. d. c. j. de ſolu. d. l. Imperator. ff. de publi. ſubdit tamen, quòd nouus poſſeſſor poterit conuenire prædeceſſorē, qui fructus habuit de quibus ſolui debebant onera beneficio incūbentia: ex quibus per eum dictis dicit determinari poſſe, an pro cēſu præterito nō ſoluto, vel pro pēſionibus nō ſolutis, ſit cōueniendus nouus beneficij poſſeſſor, an verò poſſeſſor antiquus qui poſſidebat, eo tēpore quo cenſus ſeu penſio ſolui debuit. Ad hāc quæſtionē, vide etiā dicta ſuprà q. ix. Conſiliū erit, quòd nouus poſſeſſor conueniatur. facit quòd voluit Roman. in conſi. LXXIIII. incip. circa primum. in fi. vbi conſuluit, quòd pro præſtantiis præteritis nouus poſſeſſor conuenire debeat, per tex. in d. l. Imperator. Idem concludit gloſ. in c. tua nobis. & in c. paſtoralis. ad finē. de deci. in decimis præteriti temporis per antiquum dominum non ſolutis. Faciunt ea quæ in collecta ſoluenda dicit Decius, in conſil. CCLXXXV. incip. & pro tenui facultate. in ij. volu. Erit ergo firma concluſio, quòd ſit in facultate pēſionarij pro præterita penſione vel agere contra antiquum poſſeſſorem, qui fructibus perceptis beneficium dimiſit penſione non ſoluta, vel agere contra nouum poſſeſſorem dicti beneficij: tamen rectius & conſultius faciet, ſi agat contra nouum poſſeſſorem, literis reſeruationis penſionis illi prius intimatis.

Penſio an ſolum ſolui debeat per ſucceſſorem in beneficio, de quo non eſt dictum.

QVAESTIO XLIIII.

1 *Penſio ſi ſit impoſita inter priuatos ſuper aliquo fundo, tertius poſſeſſor illius fundi perſonali actione non tenebitur.*

2 *Penſio aſſignata alicui ſuper fructibus beneficij pro alimentis obligat etiam ſucceſſorem licet de eo nil fuerit dictum.*

3 *Penſio vbi apparet non eſſe de voluntate concedentis, non obligat ſucceſſorem.*

QVadrageſimoquartò quæro, an ſicuti penſio finitur, & extinguitur morte illius qui illam percipit, ita finiatur morte illius, de cuius conſenſu fuit reſeruata, adeò quòd ſi alius ei ſuccedat in beneficio, ſuper cuius fructibus reſeruata extitit, ipſe ſucceſſor illam ſoluere non teneatur. In huiuſmodi quæſtione pro verâ ipſius reſolutione conſiderandum puto duos caſus: Primus quando in literis appoſita eſt clauſula, ex qua etiam ſucceſſor in beneficio obligatur penſionario ad ſolutionem penſionis, prout communiter fieri ſolet; dicendo in literis reſeruationis penſionis, puta Titio conceſſis penſionem anuuam ducatorum xx. auri de Camera ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiæ: puta Sanctæ Mariæ de Caſtro galliardo foro Sempronienſis diœceſis, per dictum A. illius rectorem & ſucceſſores ſuos annis ſingulis perſoluendam. Iſto enim caſu clarum eſt, quòd penſio non extinguitur per mortem eius qui illius reſeruationi cõſenſit cum Papa voluerit huiuſmodi onus in ſucceſſorem tranſire, quòd facere poteſt cum ſit dominus beneficiorum, Clement. j. vt l t. penden. c. ij. de præben. in vj. cum ſimilibus. faciunt dicta ſuprà q. xxxix. & q. proxima præcedenti. Secundo verò caſu, quando de ſucceſſore in literis reſeruationis penſionis non eſt facta aliqua mentio: iſto caſu Caccialup. in tract. ſuo, de penſio. q. ix. dicit, quòd dominus Nico. de Caſtello qui fuit magnus aduocatus tẽpore ſuo in curia Romana, dicebat ſucceſſorẽ non teneri, quia hoc pendet ab imponẽte ipſam penſionẽ qui ſolum voluit A. obligari & nil dixit de ſucceſſore, vt eſt de ſtilo Curiæ. Nam ſi Papa voluiſſet ſucceſſorem obligari id facilè potuiſſet exprimere, ſed cum nil dixerit, argui poteſt quòd noluit. Nec obſtat ſecundũ eum, quòd penſio reſeruata fuerit Titio ad eius vitam, quia per hoc nõ alteratur forma ex latere A. & poſſibile eſt A. victurũ poſt Titium, & licet penſio ſit cõſtituta ſuper fructibus beneficij, intelligitur ſcilicet per ipſum A. percipiendis non autem per eius ſucceſſorẽ, quoniam Papa decreuit A. teneri & nil dixit de ſucceſſore. Subdens idem Caccialup. quòd dominus Antonius eius filius, qui erat abbreuiator de parco maiori, addebat dictis, per præfatũ dominũ Nicolaum, dicẽdo Cancellariã ſeruare, quòd in literis nũquam dicatur

dicatur de ſucceſſore,niſi nominatim in ſupplicatione ſignata de ſucceſſore dicatur: & fortius quòd Cancellaria nõ poneret in literis de ſucceſſore, ſi in corpore ſupplicationis fuiſſet dictum de ſucceſſore, niſi fuiſſet expreſſum ad partẽ in clauſulis de ſucceſſore.Subdit tamẽ,quòd hoc intelligeretur ſi ſola penſio aſſignaretur:ſi verò eſſet prouiſio per reſignationem & penſio, dato quòd ad partem non eſſet clauſula ad ſucceſſores,ſi tamen eſſet ad partẽ & cum pẽſione prædicta,ſatis eſſet vt veniret. Et ita dicit ſeruari in curia,cuius verba ſunt multũ notãda,quia fuit magnus aduocatus conſiſtorialis in curia: & multũ doctrina & practica clarus. Quid autẽ ſit dicendũ in hac quæſtione dominus Guido Papæ Vltramontanus, qui nõ fuit puruæ autoritatis in parlamento Delphinatus, vt atteſtatur Decius in conſil. CCXX. in ſuis deciſi. deciſione. DLXXVI. incip. Actio perſonalis. dicit quòd ſi eſt impoſita aliqua

1 †Pẽſiõ annua,ſuper aliquo fundo inter aliquos priuatos, tertius poſſeſſor illius fundi, perſonali actione non teneretur:argumento tex.in l.fi.§.j.ff.de contrahen. empt.no. in l. liberto.in prin.ff.de ann.lega.& in l.in venditione. in prin.ff.de act.emp.& rationem adducit,quia actio perſonalis, non ſequitur fundum ſeu fundi poſſeſſorem.l. j.§. ſi hæres.ff.ad treb. dicit tamen quòd hoc fallit in alimẽtis. per text.in l. Lucius.ff.de alimen.& ciba.lega.& etiam in anniuerſariis,quæ eccleſiis pro defunctis relinquũtur. facit tex.in c.quãto.in fi.de vſur.vbi tertius poſſeſſor,ad decimas tenetur,ad quas fundus erat affectus:& ea quæ voluit Hoſt.in ſum.in tit.de locat.§.quæ actiones.verſi.Sed ſi dixerit:& Spe.eo.ti.§.Nũc aliqua.verſi.lvj. in quibus locis dicunt,quòd ſi quis imponit penſionẽ pro alimẽtis ſuper aliquo fundo vel aliqua re,quòd ipſe fundus, vel res dicitur affectus pro tali pẽſione perpetuò ad quẽcunque trãſeat poſſeſſorẽ.l. hactenus.ff. de vſufr.ſubdens dictus Guido, quòd ita vidit iudicari in anniuerſariis in dicta curia Delphinatis parlamẽti,quòd etiã procedere dicit,non ſolum in alimẽtis, & annua pẽſione anniuerſariorũ, ſed pro

2 decimis,pro oblationibus & tributo principis. † Si igitur dicamus penſionẽ annuã aſſignatã alicui ſuper fructibus beneficij cedere in cauſam alimẽtorũ,vt latè proſequitur & firmat Rom.in ſuo conſil. CCCLXXXVIII. in prin.vtique

dicemus, quòd penſio alicui ad vitam reſeruata etiã ſi nil dictum fuerit de ſucceſſore, vt ſupra dictũ fuit, tamen quòd ſi is qui illi cõſenſit moriatur viuente pẽſionario, nihilominus quòd ſucceſſor in dicto beneficio teneatur ad illius ſolutionem viuẽte penſionario. Faciũt pro iſta opinione not. in ca. niſi eſſent. de præb. vbi gloſ. in verbo prioratus. expreſſe dicit, quòd niſi Papa expreſſe ibidem declaraſſet ſucceſſorem non teneri ad illã penſionem, onus illud penſionis fuiſſet reale. arg. tex. in c. veniens. de tranſact. & in c. cum veniſſet. de inſtitu. & in hac opinione reſidet Paul. de Caſt. in conſi. c c c x x x v i i i. incipien. quia exceptiones. col. fi. verſ. ſed reſpõdeo: & ſequitur Felin. in c. ad audientiam. el ij. col. vj. verſ. ſed aduerte. de reſcrip. vbi dicit, quòd licet nominetur perſona in literis pẽſionis, per quam fieri debeat ſolutio penſionis, nõ tamen propter hoc pẽſio dicitur perſonalis, ſed eſt realis, grauãs dignitatem ſeu ſucceſſorem & eccleſiam penſionario viuente: allegat text. in d. ca. niſi eſſent. iuncta gloſ. Erit ergo text. prædictis firma conclu. quòd ſucceſſor in beneficio teneatur ad ſolutionẽ penſionis ad vitã eius, cui reſeruata fuit, etiam quòd in literis reſeruationis penſionis nil dictũ fuerit, quòd ſucceſſor in beneficio grauato teneatur: voluit enim Papa prouidere penſionario toto tẽpore vitæ ſuæ. Si enim contrariũ diceremus poſſet penſionarius ob mortẽ eius, qui pẽſioni conſenſit fraudari penſione ſibi conſtituta. quod nõ eſt dicendum, quia quoties aliquid cõceditur, omnia cẽſentur cõceſſa, per quæ ad conceſſum peruenitur. Sed in gratia de penſione facta ad vitã alicui, quis non poſſet peruenire ad eius totalẽ executionẽ, niſi etiã ſucceſſor teneretur: meritò de neceſſitate, tacitè de ſucceſſore ſubintelligitur. arg. tex. in l. ij. ff. de iuriſd. om. iud. Hanc etiam opinionẽ ſenſit Caccialupus in trac. præallegato. q. ix. vbi dixit quòd penſio durat, etiã mortuo rectore grauato illius onere, cũ ſit realis, quicquid dicat idem Caccialupus loco ſupra relato. Iſtã tamen concluſionẽ limita non procedere vbicunque appareat ſecus fuiſſe de voluntate concedentis.

3 † Quia tunc penſio erit perſonalis & ceſſaret, & extingueretur cum perſona illam ſoluente. Iuxta text. in d. c. niſi eſſet. de præbendis. Imo iſto caſu, vt communiter concludunt ibidem Doctores, qualitercunque remoueatur is qui illam ſoluit

ſoluit à beneficio ſuper cuius fructibus eſt aſſignata dicta penſio,illa ceſſat.Ita dixit ibidem Abb.col.pen. verſicu.in gloſſa finali:quod ſanè eſt intelligendum dummodo quis fraudulenter beneficium non dimittat ad euitandũ onus penſionis,vt eſſet quando illud dimitteret:& faceret in eo inſtitui conſanguineũ ſuum vel nepotem.Ita dicunt doc. in d.c.niſi eſſet.vbi Abb.verſi. ſupra allegato. & ibidem. Card.col.fi.q.iiij.& vltima.& idem eſſet quando beneficium dimitteret & poſtmodum de nouo ad illud eligeretur.Nam tunc præſumitur fraus,& teneretur ad ſolutionem penſionis.facit text.in l.ſicut.§.ſuper vacuum.ff.quib. mod.pig.vel hypo.ſolu.& l.voluntate.in j. & vlti.reſpon. & l.ſi is qui bonis.ff.de acq.hær.c.ad noſtram.de empt. & vend.ita tenet Card.in d.c.niſi eſſet.col.pen.q.iij. prædictis adde,quòd licet penſiones impoſitæ per inferiores à Papa,ad ſucceſſorem non tranſeant,vt not.per Caccialupum,in d.ſuo tract.penſ.q.iiij.& per doc.in c.extirpāde.§. fi.de præb.& habetur per Gomem, Rotæ auditorem in commento regulæ Cancel. de non iudic. iuxta formam ſuppli.in compendio ver.ſignat.fol.vlt.nu. 86. Vbi tamen ordinarius imponeret penſionem ex cauſa concordij, vt à lite recederetur, penſio ad ſucceſſores tranſiret, vt voluit idem Gomes,in regula de annali poſ.q.ij.verſi. & ſic videmus.allegat Hoſt.in d.c.niſi.de præben.

Penſio in perpetuum vel ad tempus an remitti vel extingui poſsit ſine ſuperioris licentia.

QVAESTIO XLV.

1 *Tot teſtes requiruntur in reuocatione teſtamenti, quot in illius confectione.*

2 *Legatum quando poteſt probari per duos teſtes,eodem modo illius reuocatio probari poterit.*

3 *Solutio debiti vbi non poteſt probari niſi per inſtrumētum,idem erit in probando debito.*

4 *Collatio beneficij vbi teſtibus probatur, pariter & renuntiatio.*

5 *Contractus vbi eſt bonæ fidei,pariter & diſtractus.*

6 *Qui poteſt appellationi renuntiare pariter iuri dicendi ſententiã nullam,renuntiare poterit.*

7 *Penſio de ſui natura eſt oneroſa, & ſeruitus quædam eccleſiæ.*

8 *Laicus*

8 *Laicus poteſt ſine autoritate ſuperioris, renuntiare iuri patronatus.*

9 *Penſio aſſignata pro alimentis, remitti non poteſt ſine ſuperioris autoritate.*

10 *Fallit ſi remittens penſionem iuraſſet non contrauenire.*

QVadrageſſimoquintò quæro: an penſio extingui, ſeu remitti poſſit in perpetuum vel ad tempus ſine ſuperioris licentia, per penſionarium qui illam percipit? Et dicendum videtur quòd non: quia ſicuti penſio imponi non poteſt ſine autoritate ſuperioris, vt ſupra dictum fuit q.vi.ita videtur quòd ſine ſuperioris autoritate tolli non poſſit. Quia nihil tam naturale eſt, quàm eodem genere quodque diſſolui, quo colligatum eſt.l.nihil tam naturale.ff. de regul.iur.ideò verborum obligatio, verbis tollitur: nudi conſenſus obligatio contrario conſenſu diſſoluitur.Ad idem text.in c.j. deregul.iur.& in §. fin.inſtit.quibus modis tol.obliga.in l.j.C.quando lice.ab
1 empt.diſced.& in l. prout quiſque. ff. de ſolut.† Hinc eſt quod tot teſtes quot requiruntur in cōfectione teſtamenti, tot requiruntur in illius reuocatione, vt not.gloſ.in l. cum proponeretur.ff. de leg.ij.& propterea dicebat Bald.
2 in l.fin.col.fi.verſi.† Ex hoc infero.C. de fideicom.quod ſi ex forma ſtatuti legatum per duos teſtes probari poteſt, eodē modo reuocatio legati per duos teſtes probabitur: & cuius conſenſus requiritur in actus confectione, eiuſdem etiam in actus diſſolutione cōſenſus interuenire de-
3 bet.authē.cōtra ſi filij.C.de repud.in fi.& ibi Bart.† Facit quod voluit conſulendo Pet.de Anch.in cōſil.ccc1I.inci. in quæſtione:vbi dixit,q̄ ſi ex forma ſtatuti ſolutio debiti non poſſit probari niſi per inſtrumentū, idem erit in pro-
4 bando debito,quod nō poterit teſtibus probari.† Ad idē facit quod voluit Bal.in c.ij.de teſti.ſpō.vbi dixit,quod ſicuti collatio beneficij poteſt teſtibus probari, pariter & teſtibus poterit probari renuntiatio. Idē dixit Iaſon in l. j.C.de bono.poſ.contra tabu.libert.in j.not.& per Deciū
5 in d.l.Nihil tam naturale.ff.de reg.iur. † & vbi cōtractus eſt bonæfidei pariter & diſtractus erit bonæfidei.l.ab emptore.& ibi Bar.ff.de pac.Hinc eſt quòd ſi data fuerit tenuta de facto parte nō citata ſimiliter nō citata parte reuocari

uocari poterit,vt not.Bart.in l.Si pacto quo pœnā. C. de pact.vbi Alex.in vlt.no.& pignus ſicuti ſolo cōſenſu contrahitur.l.j.ff.de pignor.ita etiam ſolo cōſenſu ſoluitur. l.pen.C.de pig.& notatur per glo.in l.ſi tibi.§. de pignore.ff.de pact. iſtis tamen nō obſtantibus,contrariam opinionem veriorem de iure eſſe arbitror, videlicet ꝙ penſio impoſita ſuper fructibus beneficij, poſſit per penſionarium,cui reſeruata fuit,ſine concedentis autoritate ad tempus vel in perpetuum remitti:facit quia vnuſquiſque poteſt his,quæ ad ſui fauorem & commodum introducta ſunt renunciare.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pac.c. quam periculoſum.vij.q.j.c.ad apoſtolicam.de regula.& in re propria quilibet eſt moderator & arbiter.l.in re mādata,C.mand.Et hinc eſt, quòd dixit notāter iuriſcōſultus in l.non vſque adeò.in fi.ff. ſi quis à parentibus fuer. manu, Quòd iniquū eſt ingenuis hominibus,liberā rerū
6 ſuarum adminiſtrationem auferre.† Et ſicuti poteſt quis renunciare beneficio appellationis.l.fi.§.fi.C. de tēp. appel.ita poteſt renuntiare iuri dicendi nullam ſententiam. ita determinat Io.de Ana.in conſi.ſuo l.incipiente.in ratione Euſtachij.faciunt ad prædicta.Nām penſio eſt quid tēporale nil habens ſpiritualitatis, vt dixi ſuprà q. j. & q. xxj.ad ſolum cōmodum pēſionarij inducta:ideò nil obſtat quominus ab illo cui debetur remitti poſſit cum pacto de non petendo, ſicuti ſolutione eius quod debetur, tollatur omnis obligatio,inſtit.quib.mod.tol.obligat. in prin.iuncta.l.creditori.cum ſimi.C. de pac.& cū pēſio ſit reſeruata ad merum commodum eius cui debetur, non immeritò dicendum erit,ex ſola illius volūtate & cōſenſu tolli poſſe,cùm in inuitum beneficium nō conferatur. l.inuito.cum vulgaribus.ff.de reg.iur. Hinc eſt qnod quis poteſt repudiare hæreditatem ſibi delatam,vt per totum tit.C.de repud. hæred. & iſtam partem reperio tenuiſſe Hieronymum Paulum doctorem Hiſpanum,magnū practicum,curiæ Romanę,autorē libelli qui inſcribitur Prouinciale omniū eccleſiarū.fol.48.ver.quid penſiones, vbi aperte dicit,quòd pēſio per eū qui illā percipit poteſt ad tempus,vel in perpetuū remitti: & etiā illam percipiens poteſt illi renūtiare,etiam ſine autoritate ſuperioris.Nec tūc impetratur,cū nō vacet,ſed extinguitur tāquā debitū pecu

pecuniarũ per remiſſionẽ. Hãc etiam opinionem inueni tenuiſſe Card.& Alexand.in c.agatoſa.lxiiij.diſtin.in fin. vbi dicit,quod ille cui debetur pẽſio ſuper beneficio poteſt ſimplici deliberatione illã remittere,vt amplius ei nõ debeatur: & talis remiſſio nõ eſt ſimoniaca aut inualida: mouetur per gl.ibi: Cõfirmo prædictã cõcluſionẽ infra-
7 ſcriptis mediis. † Primò quia clarũ eſt ꝙ pẽſio de ſui natura eſt onerosa eccleſiæ cui imponitur: & dici poteſt quædã ſeruitus eccleſiæ ſecundũ Caccialup.in d.trac.ſuo, de penſ.q.viij.Hinc eſt ꝙ imponi nõ poteſt ſine autoritate ſuperioris. Sed non ſequitur propterea ꝙ ſine autoritate ſuperioris tolli non poſſit,cum facilior ſit deſtructio quam cõſtructio.l.non ſtatim. ff. de pecul. & de facili res reuertitur ad priſtinum ſtatũ.l.ſi vnus.§.ꝙ in ſpecie.ff. de pact. Secũdò facit: quia licet beneficiũ eccleſiaſticũ obtineri non poſſit ſine canonica inſti.c.j.de regu.iur.in vj.Et propterea etiã dimitti nõ poſſit ſine autoritate ſuperioris c.admonet.& c.ꝙ in dubiis. de renunc. & ratio quare nõ poteſt beneficio iam obtẽto renũtiari ſine ſuperioris autoritate eſt, quia clericus recipiẽs beneficiũ obligat ſe beneficio & beneficiũ ſibi: vt eſt tex.in c.niſi cum pridẽ. de renun.Secus tamẽ eſt in pẽſione: quia eccleſia penſionata bene eſt obligata pẽſionario ad ſolutionẽ pẽſionis: ſecus eſt in pẽſionario qui ob penſionẽ quã recipit,in nihilo eſt obligatus eccleſiæ,patet,quia penſionarius nõ tenetur ad reſidentiã,vt vidimus ſuprà q.xxxj. Nec etiã tenetur dicere officiũ,vt deciſum fuit ſuprà q.xxx.Ergo ſe-
8 quitur ꝙ propria autoritate dimitti poterit.† Tertiò cõprobo dictã concluſionem. Nã videmus ꝙ laicus qui ſine gratia ſedis apoſtolicæ nõ eſt capax iuris patronatus: vt not.doct.in c.quoniã.de iur.patr.& ibi Abb.in j. not. cũ illud adeptus fuerit ex gratia ſuperioris,ſiue ſit patronus laicus,ſiue ſit clericus, poteſt ius patronatus ſupprimere, & illi renũtiare ſine autoritate ſuperioris: vt eccleſia remaneat libera,cui ius patronatus ad inſtar penſionis eſt quædã ſeruitus: vt not.doct.in c.illud.de iure patr.& per Roc.de Curte in tract.ſuo,de iur.patr.in verbo pro eo.q. xiiij.& tamẽ maior ratio militat in pẽſione quæ ex mera tẽporalitate cõſiſtit,& nil habet ſpiritualitatis,vt dixi ſupra q.j.quàm ſit in iure patronatus quod in ſe habet mi-

ſturam

ſtructã ſpiritualitatis.c.quãto.& ibi doc.de iud.Nec obſtãt ſuprà adducta de regula,omnis res,per quaſcũque cauſas naſcitur,per eaſdẽ diſſolui debet:tum quia dici poteſt,ꝙ dicta regula fallit in multis caſibus:vt not.Hoſtien.in d.c. j.de reg.iur.tũ etiã,quia dicta regula procedit,vbi agitur de alterius præiudicio : ſecus vbi agitur de præiud. illius tantũ,in cuius fauorẽ actus geſtus eſt:nã licet tũc in actus cõſtructione requiratur autoritas ſuperioris:vt eſt in reſeruatione pẽſionis,ac etiã requiratur cõſenſus illius,cui præiudicatur:videlicet rectoris beneficij,ſuper cuius fructibus pẽſio imponitur : vt vidimus ſuprà q.x.Nõ tamen ſequitur,ꝙ in remiſſione,ſeu annullatione annuæ pẽſionis,requiratur eadẽ ſolẽnitas,cùm tunc agatur ſolùm de intereſſe illius cui penſio reſeruata fuit. Adde quòd hanc opinionẽ,ꝙ pẽſio nudo cõſenſu penſionarij remitti poſſit,tenet Gomes auditor Rotæ, in cõmento regulæ Cancellariæ,de infirmis reſignantibus.q.xvj. & idẽ in cõpendio vtriuſque ſignaturæ.nu.87.fo.87. idẽ tenet etiã Paul.

9 de Roma.in tract.ſuo de penſ.in octauo quæſito. †Iſtam tamen cõcluſionem putarem nõ procedere,quãdo pẽſio eſſet alicui expreſsè reſeruata pro alimẽtis.Nã tũc remitti nõ poſſet in totũ:vel ad tẽpus:ſine autoritate ſuperioris,argumẽto tex.in l.cũ hi.§.totã.ff.de trãſac.quod procedit,etiã ſi eſſet aſſignata diuiti.facit tex.in d.l.cum hi.§. Nihil autem intereſt:ad idem eſt doctrina Bart.in l.mella.in fin.ff.de alim.& cibar. leg.vbi dixit, quòd alimenta

10 pacto cõtrahentium,remitti nõ poſſunt.† Sed quãdo remittens penſionem ſibi pro alimentis aſſignatam iuramento affirmaſſet dictam remiſſionem , tunc valeret remiſſio ſine autoritate ſuperioris:vt dixi etiam infrà q. lj. in verſ.quinto ſicuti.per not.per Iaſonem, in l.de alimẽtis.C.de tranſact.col. j. vbi examinat illam quæſtionem, vtrũ tranſactio ſuper futuris alimẽtis iuramẽto firmata, valeat.In qua quæſtione Bart.in l.cũ hi. ff.de tranſact. tenet quòd nõ.Idem tenet Bal.in l.pactũ quod dotali.q.vlt. C.de collat.Fulgoſ.in l.qui fidem.in princ.per illum text. in verbo licitè,iuncta glo.j.ibi.ff.de tranſact. cõtrariã tamen partẽ firmat ipſe Iaſon,& allegat idẽ tenere Bar.in l. ſi quis pro eo,circa fin.prin.ff.de fideiuſ.& aſſignat rationem:quia iſta tranſactio, eſt prohibita ob priuatam vtilitatem

litatem. Ergo iuramento debet cõualidari. Hanc partem firmat Imo. in c. cum contingat. in vltima charta. de iureiur. vbi dixit, quòd dictæ legi, de his. ff. de tranſact. renunciari poteſt cum iuramento, & quòd valet tranſactio iurata, illa l. non obſtante. hanc etiam partem tenet Cuma. in d. l. ſi quis pro eo. in princ. & Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ſuper v. q. Bart. ff. de verb. oblig. & hęc eſt communis opinio.

Sequeſtrari an debeat penſio, lata prima ſententia contra penſionarium pro rectore beneficij in Romana curia.

QVAESTIO XLVI.

1 *Clementina prima de ſequſtr. poſſeſſion. & fruct. eſt exorbitans.*

QVADRAGESIMOSEXTÒ quæro: vidimus ſuprà q. xxxv. An penſio exceſſiua, & quæ nimis eccleſiam grauaret, poſſet peti reformari: & concluſi quòd ſic. Modo quæro ſi moto tali iudicio, ſuper reductione penſionis exceſſiuæ, vel ſuper illius inualiditate, ſequatur ſententia in Romana curia. Prima ſententia eſt, an ad fauorem rectoris eccleſiæ grauatæ onere penſionis, & contra penſionarium, qui eſt in poſſeſſione exigendi & percipiendi penſionem, ſequeſtrum penſionis prædictæ fieri debeat iuxta terminos Clementi. primæ, de ſequeſtra. poſ. & fruct. qua cauetur quòd lata prima ſentẽtia ad fauorem actoris contra reũ poſſidẽtem beneficium in Romana curia, fiat ſequeſtratio poſſeſſionis, & fructuum beneficij litigioſi: & dicẽdum eſt quòd non: quia illa Clem. j. loquitur in beneficiis eccleſiaſticis inter quæ, & penſiones longa eſt differentia, vt vidimus ſuprà q. j. & q. xxj. & xxviij. nec non. q. xxx. & xxxiij. †Præterea dicta Clemen. j.
1 eſt exorbitans à regulis iuris communis, à quo ſequeſtratio regulariter prohibita, vt per totum titul. de prohibi. ſequeſtr. C. quod etiã expreſsè patet, quia Cle. prædicta,

locum

locum non habet extra curiam,meritò ad cauſam penſionis extendi non debet,licet penſio lato ſumpto vocabulo, veniat apellatione beneficij,vt dictum fuit ſuprà q. xxviij.

Spoliatus poſſeſsione,vel quaſi exigendi penſionem an agat ſuper ſpolio.

QVAESTIO XLVII.

1 *Spoliatus penſione quando quis dicatur.*
2 *Penſio eſt onus reale.*
3 *Agens ſuper ſpolio penſionis an de titulo docere teneatur.*
4 *Penſionarius qui longo tempore fuit in poſſeßione exigendæ pēſionis,agens ſuper ſpolio,de titulo docere nō tenetur.*
5 *Secus vbi poſſeßio penſionarij eſt recens.*
6 *Vbi quis titulum ſuæ poſſeßionis docere non tenetur,ſi alleget titulum ei non nocet ſi illum non probet.*
7 *Spoliatus allegans titulum infectum,quando de titulo docere tenetur non reſtituitur.*
8 *Spoliatus perceptione penſionis vnius anni,licet alio anno ei pēſio ſoluatur,agere poteſt de ſpolio pro illo anno.*
9 *Succeſſor in beneficio , cuius rector erat in poſſeßione exigendi penſionem illi beneficio debitam,agere poteſt ſuper ſpolio.*
10 *Succeſſor in beneficio grauato onere penſionis ſi illam ſoluere recuſauerit quando fuit ſoluta à prædeceſſore , agi poteſt contra eum ſuper ſpolio.*
11 *Spoliatus perceptione penſionis autoritate iudicis non reſtituitur.*
12 *Fallit quando iudex extraiudicialiter procedit.*
13 *Fallit etiam quando iudex iudicialiter proceßit , tamen notoriè conſtat de nullitate vel iniuſtitia ſententiæ.*
14 *Fallit etiam quando iudex iudicialiter procedens, iuriſdictionne caret.*

QVADRAGESIMOSEPTIMÒ quæro vtrum ſpoliatus poſſeſſione vel quaſi , percipiendi annuam penſionem ſibi reſeruatam ſuper fructibus eccleſiaſtici beneficij agere poſſit ſuper ſpolio , & petere ſe reintegrari ad priſtinam eius poſſeſſionem vel quaſi. Iſta eſt pulchra & quotidiana quæſtio,quæ tota die accidit in
1 practica,& de ea ſæpius fui interrogatus. † Circa quam

primo videndum eſt,quando quis dicatur ſpoliatus.Abb. in c.querelã.in iij.no.de elec.dicit,quòd tunc dicitur quis ſpoliatus,quando penſionem petit ab eo,qui illam ſoluere ſibi conſueuerat,& à quo illam pluries perceperat, & ille ſoluere recuſauit.Nam eo ipſo quòd ſoluere negat ſpoliare dicitur.allegat Inno.in c.ſuborta.de re iudi.vbi dixit quòd tūc ſubditus dicitur dominum ſua quaſi poſſeſſione iuriſdictionis ſpoliare,quando ſibi obedire recuſauit.Idē voluit Decius.in conſil.c x x x v i. incip.in cauſa reuerendi & præſtantiſſimi viri.in j.col. Vbi dixit, quòd quando debitor penſionis recuſauit illam ſoluere creditori propter voluntatem,non propter impotentiam, tunc dicitur illum ſpoliare,allegat text.in d. c. querelam, & ita voluit etiam Ang.conſ.i xx i i.incip.ſtatuto antiquo,quem citat Deci.in d.conſ. c x x x v i.Idē voluit Abb.conſ. x x i i i. incip.in cauſa,quæ ad præſens.col.fin.verſ.probatur. in ij. vol.Iſtis ſic præmiſſis,videtur regulariter dicendum, quod taliter ſpoliato,detur remedium poſſeſſorium reintegrandæ.Ad hoc.faciunt ea quæ voluit Abb.in c.peruenit.de cē ſi.col.j.in fi.& col.ij.& Inno. & alij ibidem concludentes, quòd pro annuis præſtationibus poſſeſſorio recuperãdæ agi poſſit,maximè quando præſtationes huiuſmodi ſunt

2 onera realia:vt in caſu noſtro. † Eſt enim pēſio onus reale,quod concomittatur beneficium,etiã ſi tranſeat in aliũ viuente penſionario : vt vidimus ſuprà q.xxxix. xl. & xliij. Iſtam quæſtionem probat notabiliter text.in d.c.querelã. de elec.& ibidē Abb.in iij.no.vbi dixit, quòd pro penſione nouiter ſubtracta præſtari ſolita, annuatim agi poteſt poſſeſſorio recuperãdæ,& probata ſolita præſtatiōe ſpoliatus reſtitui debet & reintegrari in eum ſtatum, in quo primo.Hanc concluſionē tenet Rota,deciſ. x x i i i. incip. Nota quòd : vbi dixi in antiquis : & Abb. in conſil. ſuo x x i i i i.incip.in cauſa quæ ad præſens vertitur inter dominũ Antonium.Et latè iſtam cõcluſionē firmat Dec. in d. con.c x x x v i. in j.volu.& Rota deciſ.iiij.in nouis incipiēte,poſſeſſor beneficij.& Caccialupus. in tract.ſuo, de penſ.q. xviij. qui ſatis diminute loquitur in iſto articulo. Erit ergo concluſio & regula,quòd pro penſione ſolui ſolita denegata,penſionarius agere poterit poſſeſſorio recu

3 perandæ.†Sed nunquid agens poſſeſſorio recuperandæ in

tali

tali caſu teneatur docere de titulo?In hoc articulo diſtinguẽdum eſt,quòd aut ſumus in penſione aſſignata clerico in titulũ beneficij:& quia tunc penſio dicitur propriè beneficiũ eccleſiaſticum,vt dictum fuit ſuprà q.j.& q. xxviij. in verſ.quarto limita.& habetur per doct.in c.cõquerẽte. de cleri.non reſident.& iſto caſu expeditũ eſt, quòd agens ſuper ſpolio tenetur docere de titulo, ſaltem colorato ad effectũ obtinendæ reſtitutionis.c.patet.iij.q.j.& tenet Specul.in titu.de teſti.§.nunc videndum à nobis , in verſic.Sed pone ago cõtra te.Old.cõſi.I. Belleme.deciſ.x L I X. Imol. in c.in literis.in verſ.alij dixerunt.& ibi doct. de reſti.ſpol. & habetur per doct.in c.reintegranda.iij. q.j. & per doct. in l.naturaliter.§.nihil commune.ff. de acqu.poſ. Rot. deciſ. C C L V I I.in nouis,& deci.CCLXXIX. in antiquis,& Bellem. deciſ.x v I I.aut ſumus in pẽſione, vt penſio eſt quid mere temporale,nil ſpiritualitatis habens,prout ſunt hodie pẽſiones:& iſto caſu Rota deciſ. xj. in antiquis , incipiente.Nota quòd ſicut in ſpoliatione,in rubrica,de reſti.ſpol. dicit,quòd is qui aſſerit ſe ſpoliatum poſſeſsione vel quaſi percipiendi & exigendi penſionem antequam reſtituatur docere debet de iure ſuo,quia iſto caſu tale poſſeſſoriũ à petitorio ſeparari nõ poteſt : quia non reſtituitur poſſeſſorium quin reſtituatur petitorium:cum poſſeſsio in talibus incorporalibus haberi non poſsit ſine iure.l.iij.§.hoc autẽ.ff.de itin.act.que priuat.c.ex tranſmiſſa.de reſti. ſpoliat.& cum iſta ſint cõiuncta cognoſcendo de vno,neceſſe eſt quòd de alio cognoſcatur. allegat quòd in ſimili dicitur de don.inter vir.& vxo.c.ad prouidentiã cũ ibi no.per Inno.c.cũcta.& l.quoties.ff.de iudi.ita firmat Rota deciſ. prædicta,cuius opinionẽ improbat Decius in præal. conſil.c x x x v j. col.j.verſi.Nec obſtat quòd poſſeſſorium: vbi reſpondendo ad fundamentum præallegatæ deciſ.dicentis,quòd poſſeſſorium in iuribus incorporalibus haberi non poſsit , ſine iure proprietatis , dicit Decius aſſumptum non eſſe verum:& in contrariũ adducit illud , quòd voluit Abb.in d.c.querelam,per illum tex.vbi in iij. no.dicit.Nota & tene mẽti iſtum tex.quòd pro penſione nouiter ſubtracta annuatim ſolita præſtari , agi poteſt iudicio poſſeſſorio ad ipſius reſtitutionem : & probata preſtatione ſolita,debet actor reduci in eum ſtatũ in quo prius

erat,licet nil doceat de proprietate iuris illam percipien-di,ſubdens quòd ille tex.ſolet ad hoc multum allegari.Ad alia fundamenta dictæ deciſ. Reſpondet etiam Decius in prænallegato ſuo conſilio,eius dicta breuitati ſtudendo,nó referam,illa videre poteris. Sed dubium facit in iſta materia alia deciſio dominorum de Rot. numero 4. in nouis quæ incip.Poſſeſſor beneficij. In qua quæritur vtrum agens poſſeſſorio recuperandæ extra caſum d.c.querelam. teneatur plenè vel ſemi plenè docere de titulo ad reſtitutionem pẽſionis ſubtractæ obtinẽdam:de quo dicit fuiſſe dubitatum inter dominos qui diſtinxerunt . ꝙ aut agens poſſeſſorio poſſedit,aut non:ſi non poſſedit, tunc oportet, quòd titulũ probet. allegant not.per Innoc.in c.in tranſmiſſam.de elect.& dicit Rota, quòd tali caſu plenè debet probare actor:quia iuris præſumptionẽ nõ habet pro ſe, quæ ipſum releuet ab onere probãdi.l.actor.C.de proba. l.qui accuſare. C.de eden.c.vt noſtrum.vt eccle.bene.c.fin. de iureiuran.Si autem poſſedit:& tunc adhuc Rot.diſtinguit quòd aut eſt recens poſſeſsio actoris, & eo caſu idem ſit,quòd teneatur probare de iure ſuo.allegat not.per Innocen.in c.quia in cunctis.in verbo cum plures, per glo.in verbo nec obſtet de præbend.& rationem dicit eſſe, quia, ex tali recenti poſſeſſione,non præſumitur bona fides,nec iuſtus titulus:vt no.Inno.in c.ij.in glo. in verbo per monachos ad finem,de in integ. reſtit.Et idem dicũt domini de Rota eſſe quando quis longo tempore poſſediſſet :& tamen contra eum eſſet aliqua præſumptio.Exemplificat quando petitor habet aliquem competitorem,vel litẽ ſuper beneficio patitur,allegant not.per Inno.in d.c.quia in cunctis. Quando autem quis poſſediſſet longo tempore, nec haberet contra ſe præſumptionem iuris, dicunt præfati domini de Rota,in dicta deciſ.quòd tunc ſufficit probare poſſeſsionem,& communem reputationem,ſecũdum Innocen.in d.c.tranſmiſſam.& in dicto capi. quia in cunctis & allegant not.per eundem Innocen. in c.innotuit.de eo qui furt.ordi.recep.& illo caſu concludunt,quòd non ſit opus probare titulum.per text.in l.cogi. C. de petitio. hæredi.& l.fina.§.penulti.eodem titu.ſubdentes, quòd eo caſu,quo opus eſt de titulo docere,non requiritur exacta probatio,ſicuti ſi id principaliter ageretur : iuxta ea quæ

de

de notorio notat Innoc.in c.veniens.de verb.ſignific.& in c.illud.de præſum.Quid dicendum, ſtantibus dictis opinionibus contrariis? Putarem deciſionem prædictam Rotæ,numê.4. in nouis proximè relata procedere, tum propter autoritatem dictorum patrum, quæ magna eſt,tum
4 quia ratione fundatur.†Et cócordando dictas opiniones, diſtinguerem,quòd aut ſpoliatus perceptione penſionis, fuit longo tempore in poſſeſſione exigendi dictam penſionem,& eo caſu procedat opinio Abb. in d.c.querelá, ſe fundantis in verbis illius text. in verſicu. quia verò ibi per multa tempora perſoluta,de electio. & hoc caſu procedit etiam deciſ.Rot. proximè adducta in vltimo membro ſuæ diſtinctionis, & etiam opinio Decij in dicto ſuo conſilio c x x v i & ratio illius concluſionis eſt, quia quando quis poſſedit longo tempore, ex curſu temporis titulus præſumitur,vt per Doct.in l.ſi certis annis. C. de
5 pact.& in d.c.querelam. † Aut quis poſſedit paruo tempore,& eo caſu,quia tunc non inſurgit præſumptio tituli,procedat opinio Rotæ,in ſecundo membro ſuæ diſtinctionis ſupra relatæ,in d.deciſ.i i i i. in nouis,vbi requiritur,quòd tali caſu probetur titulus:& iſto caſu procedat, quod voluit Rota in antiquis, deciſ. xi. ſupra allegata: contra quam tenuit Decius, præallegato ſuo conſi. & iſto modo concordari poſſunt opiniones doctorum ſupra
6 relatæ:& ſic nulla erit inter eos diſcrepantia. † Sciendum tamen eſt,quòd ſi eo caſu, quo agens poſſeſſorio recuperandæ,non tenetur docere de cauſá ſuæ poſſeſſionis, alleget cauſam,quæ non probetur:hoc tamen nō ei nocebit, vt voluit Innocent.in d.c.querelam. in fine, quem refert, & ſequitur Angel.in dicta l. j. in principio.colum.ij.ff.de eden.vbi dixit,quòd ſi dico, quòd me ſpoliaſti poſſeſſione annui cenſus mihi debiti ex certa cauſa licet cauſa illa non probetur:tamen ſufficit ad victoriam,quòd ego probem ſpoliationem:dicens ſe illo anno ita in facto conſuluiſſe,& obtinuiſſe.Idem voluit idem Angel. in l.fina. C. de annali excep.colum.j.verſicu.Et præmitte:quem referr & ſequitur Decius,in d.conſil.c x x x v i.colum.j.circa
7 finem.†Secundo ſciendum eſt quòd eo caſu,quo petēs ſe reſtitui ad perceptionem annuæ penſionis,tenetur docere de ſuo tit.ſi alleget titulum infectum, tunc non eſt reſti-

tuendus, imo ſi tali caſu habuiſſet ſententiam cõtra ſe in poſſeſſorio, & ab ea non appellauit iuſto impedimento detentus non tamen ad appellandum reſtituetur: quia de non iure, & non intereſſe ſuo clarè conſtat per allegationem tituli infecti. Ita eleganter determinat Bellemc. deci. DCXXXIX. allegans titulum penſionis. Ad idē facit quod voluit Oldrad. in conſil. CCXXV. in fin. vbi conſuluit non eſſe reſtituendum ad perceptionem penſionis, illum de cuius inualiditate tituli clarè conſtat. Facit, quia etiã ſi quis agat ſuper ſpolio in cauſa beneficiali ſemper agenti: obſtat notorius defectus tituli, vt not. Butr. in capit. in literis. colum. x. de reſtit. ſpoliat. Innocent. in capit. conſtitutus. de fil. presbyter. Alexand. in l. naturaliter. §. nihil commune. in xvj. colum. verſicu. Decimo fallit. ff. de acquiren. poſſeſ. & idem in conſilio LXXVII. incip. In cauſa & lite, colum. penult. in ſecundo volumine. Oldradus conſilio I. & Rota deciſion. VII. in antiquis, & deciſio. XVI. in nouis.

8 † Tertiò ſciendum eſt, circa præmiſſas concluſiones, quòd ſi quis ſpoliatus fuit perceptione penſionis vnius anni tantum: in ſequenti verò anno fuerit admiſſus ad illius exactionem & perceptionem, poterit pro illa perceptione vnius anni, qua fuit ſpoliatus, agere poſſeſſorio recuperandæ, vt volunt domini de Rota in recollect. Biſgnetti. numero 13. quæ incipit, præcentor, in rubrica, de reſtitutione ſpoliat.
9 † Quartò ſciendum eſt, quòd ſi rector vnius eccleſiæ, longo tempore exegit penſionem eccleſiæ ſuæ debitam ab altera eccleſia, & demùm moriatur, & alius ſuccedat in d. beneficio, tunc ſucceſſor agere poterit ſuper ſpolio, contra Rectorem eccleſiæ grauatæ onere penſionis ſoluēdæ eccleſiæ ſuæ, qui illam ſibi ſoluere recuſauit, licet ipſe nunquam fuerit in poſſeſſione illam exigēdi. ita tenēt Domini de Rota, deciſ. IIII. in nouis, in princip. ſupra allegata: & rationem adducunt, quia non ipſe Rector, ſed eccleſia ipſa quæ eſt in poſſeſſionē vel quaſi exigendi, agere videtur: allegant notata per Innoc. in c. in literis. de reſtit. ſpol. in fin. & in gloſ. pen. & in c. cum ſuper. de cauſa poſ. & proprie.
10 † Quintò ſciendum eſt, quòd ſi prælatus vel obtinens, quòd beneficium fuit in poſſeſſione vel quaſi, exigendi à tertio ſuper ſuo beneficio, vel à laico ſuper aliqua poſſeſſione certā annuam penſionē, & moriatur

riatur is qui illã ſoluebat, & illius ſucceſſor in beneficio, vel poſſeſſione deneget illam ſoluere, an agi poterit contra eum interdicto recupetandæ, ex quo ipſe nunquàm ſoluit? In iſto articulo, Dominus Guido Papæ dicit in ſua deciſione.c c c c c x x i x. incipien. ſupra dicit Dominum Petrum Papæ eius patruum conſuluiſſe, quòd ſic: & rationem dicit eſſe, quia ex variatione perſonarum, non mutatur ius actoris quin remaneat ſemper idem.l.ij.§.ex his. ff.de verbor.oblig.facit clem.fin.de iure patro.& ratione adducit: quia prædeceſſor & ſucceſſor etiam in officiis & dignitatibus vna perſona reputantur cùm dignitas & officium, nunquàm moriantur.no.de offic.deleg.in ca.quoniam.Abb.in gl.ſuper verbo ſubſtitutis. & in c.ſi gratioſæ.de reſcript.in vj.& plura alia adducit Do.Guido papæ, pro iſta opinione in d. ſua Deciſio.quam videre poteris.

11 † Concluſionem ſupra firmatam, quòd ſpoliatus perceptione penſionis, poſſit agere de ſpolio, limita non procedere, quãdo quis eſſet ſpoliatus autoritate iudicis, quia tunc nõ reſtitueretur, vt no.Inn.in c.ſuper hoc. de renun. quem refert & ſequitur Ange.in l.ſi quis à ſe fundum.C. vnde vi.col.pen.verſi.item fallit.Decius, in conſil.cx x v.in ij.col.verſi.Sed prædictis non obſtantibus.ad idem eſt glo. fin.vij.q.j.in c.præſentium.& ibi Archid.& not.Abb.in c. dilectus.el j.de reſcrip.& in c. ſi conſtiterit.de accuſat.Decius, conſil.c x c i. col.pen.& Felin.in capi.cum cauſam.in prin.ff.de offic.deleg.& in c.dilectus.el j.in prin.de reſcri.

12 ſupra allegato. † Iſtam tamen fallentiã intellige non procedere, quando iudex extraiudicialiter procedit, non vt iudex per text.in c.conquerente.de reſtit.ſpol. vbi Butr.& Abb.& ideò dixit Hoſt.in tit.de reſtitut.ſpol.in §. quando faciendam in prin.quòd ſi apparet quem à iudice ſpoliatum ordine iuris non ſeruato, incontinenti eſt reſtituen-

13 dus.† Secundò intellige dictam fallentiam non procedere, vbi iudex iudicialiter proceſſit, & notoriè conſtat de nullitate, vel iniuſtitia ſententiæ, qua poſſeſſorem ſpoliauit. tex.& in c.ex inſinuatione.de proc.& ibidem But.& Imo. & ideò dixit Oldr.in conſil.ſuo c cx x v i i i. incip.de toto themate.quòd ſi mixtus executor procedit vt merus, datur reſtitutio aduerſus ſpoliationem ab eo factam.† Tertiò intellige dictam fallentiam non procedere, quando

iudex etiam iudicialiter procedens,caret iuriſdictione.vt per Feli.in d.c.cum cauſa.in j.col.de offic.deleg.

Mandatum an præſumatur habere is qui penſionem pro alio ſoluit.

QVAESTIO XLVIII.

1 *Mandatum non præſumitur ex curſu temporis.*
2 *Spoliatus perceptione penſionis ſibi ſoluta à tertio nomine debitoris illius,agere poteſt de ſpolio.*
3 *Gerens actum pro aliquo præſente domino, vt illius procurator præſumitur mandatum habere.*
4 *Soluens penſionem pro aliquo illo inſciente, non præſumitur mandatum habere.*
5 *Factum abbatis non nocet conuentui, ad transferendum poſſeſſionem in alium.*

QVadrageſimooctauò quærò, vtrum is, qui ſoluit penſionem pro rectore alicuius beneficij, puta Titio, cui erat reſeruata autoritate ſuperioris annua penſio ſuper illius fructibns,præſumatur ad id habuiſſe man-
1 datum ab eo, cuius nomine ſoluit. † Et videtur dicendum, quòd non: quia mandatum ex curſu temporis non præſumitur: vide Bald.in l.j.colū.ij.verſicu.ſed pone aliquis.C. de reb.alien.non alienan.& ibi Salice.& eundem Bald.in l.ij.C.ſi ex falſ.inſtru.Et Iaſ.in conſi.cx I.incipien. Communitas & homines.col.ij.in fin.in iiij.volu.Contrarium tamen in caſu noſtro eſt dicendum, quòd imo ſoluens penſionem pro alio præſumatur ad id mandatū habuiſſe, cum nemo ſuum iactare præſumatur.l.cū indebito.ff.de ſol.Et decidit notanter Rota deciſ.xIII.in antiquis incipiente,not.quòd vbi dixi: dicens quòd tali caſu præſumitur,quòd ſoluens, ſoluat de mādato domini.alle. Innocent.in c.nonnulli.in verbo mandato.de reſcri.quod maximè procedit, quando ſciente illo,qui erat penſionis debitor,ſoluta fuit penſio:quia tunc debitor videtur talē ſolutionem ratificare, & mandatum dare.argum.not.per
2 Inno.in c.ex parte.de reſcrip.†Vnde ſupra eodem in loco infert Rot.quòd ſi creditor talis pēſionis petat ſe reſtitui, quia dicat ſe ſpoliatum,reſtituendus eſt:quia ex tali ſolutione

tione videtur fuiſſe in poſſeſſione vel quaſi exigendi dictã penſionem,niſi aliud in contrariũ probetur. Iſtã concluſionem intellige procedere,quando ſoluens penſionẽ pro aliquo ſoluit,ſciente & non cõtradicente eo,pro quo ſoluitur.facit ad hoc doctrina Abb.in conſil.XXIII. incip.
3 in cauſa quæ ad præſens, in ij.vol.† vbi dixit,quòd gerẽs actum,vt procurator ſciente domino, præſumitur mandatum habere:ideò neganti hoc incumbit onus probãdi: & idem tenuerunt Butr.& Domi.in cap.qui ad agendum.de procur.in vj.allegando Inno.in c.cum in iure.de offic.deleg.vbi dixerũt,quòd vbicũque dominus patitur aliquem agere nomine ſuo, ille præſumitur mandatum habuiſſe.
4 †Secus autem videtur dicendum,quando quis ſoluit penſionem pro aliquo,illo neſciente:quia tũc d. ſolutio præiudicare non habet ei,pro quo ſoluit:ita cõcludit Abb.in dicto ſuo conſil.inferens quòd colonus illarũ monialium, ſi ſoluiſſet penſionem illam de qua agebatur nomine monialium cuidam rectori illius eccleſiæ de qua ibi,illis monialibus ignorantibus,hoc non præiudicat. alleg.not. in l.
5 quamuis.§.j.ff.de acqui.poſſeſ.facit pro iſta parte: † quia videmus quòd factũ Abbatis non nocet cõuentui, quantum ad transferendũ poſſeſſionem proprietatis in alium. c.cum dilectus.& ibi no.Innoc.in gloſ.de relig.domi.vide ad hanc quæſtionem dicta per Guidonem Papæ, in ſuis deciſ.deciſ. CLXIII.incip.in dicto ſuo.

Penſio an extinguatur,ſi penſionario prouideatur de beneficio, ſuper quo ei eſt reſeruata penſio.

QVAESTIO XLIX.

1 *Penſionarius & vſufructuarius æquiparantur.*
2 *Duæ cauſæ lucratiuæ ſimul concurrere non poſſunt.*
3 *Fideiuſſor ſuccedens creditori cui pro alio ſoluere promiſit, liberatur.*
4 *Fideiuſſor ſuccedens principali debitori,conuenitur vt hæres principalis debitoris.*
5 Longa *eſt differentia,inter conſolidationem & extinctionem.*
6 *Penſio an remaneat apud penſionarium,qui conſecutus fuit beneficium, ſuper quo ſibi erat aſsignata penſio, ſi illud dimittat.*

7 *Vſuſructus conſolidatur cum proprietate, quando vſufructuarius proprietario ſuccedit: ſed facta proprietatis reſtitutione, reſcinditur conſolidatio.*

8 *Penſionarius ſi ſciuit beneficium oneratum penſione ſibi debita ad alium pertinere, & nihilominus de eo ſibi prouideri obtineat, extinguitur penſio.*

QVadrageſimononò quæritur, vtrum penſió extinguatur, ſi penſionario cui reſeruata erat, prouideatur poſtmodum de illo beneficio, ſuper cuius fructibus erat ſibi penſio reſeruata: iſta eſt pulchra quæſtio, & de qua aliàs fui interrogatus in hac inclita ciuitate Venetiarum: nec eam alicubi inueni tactam à doctoribus: in qua videtur dicendum, quòd aſſecuto beneficio illius onere grauato, penſio extinguatur: & hoc pluribus fundamentis. Primò quia videmus, quod ſi creditor inſtituatur hæres à ſuo debitore, eius creditum ſecuta hæreditatis aditione, cum hæreditate confunditur. l. ſtichum. §. aditio. ff. de ſolu. l. cum ſecundū. C. de fideicom. l. debitori. vbi glo. C. de pact. & hoc procedit etiã, quando quis eſt grauatus reſtituere hæreditatẽ per fideicõmiſſum l. deducta. ff. ad treb. & per Doc. vbi Bald. & Pau. de caſt. in l. in imponenda. C. ad leg. falci. ſi igitur penſionarius ſuccedat debitori in beneficio, ſuper quo erat impoſita pẽſio ſibi debita, videtur pari ratione dicendum, penſionẽ extingui: quia ſibiipſi à ſemetipſo deberi nõ poteſt. l. vrannius. ff. de fideiuſ. & l. frater à fratre, in gl. ff. de cõd. inde. & ſibi obligari nemo poteſt. vt per Bal. in l. fin. §. in cõputatione. in j. oppoſitione. C. de iur. delib. Corn. cõſi. 1 x. x 1. in iiij. volu. 1 incip. ad euidentiã. † Secundò adduco, quia penſionarius, & vſufructuarius æquiparãtur. Patet, quia penſio dicitur pendere à beneficio, ex quo extrahitur ſicuti vſufructus à proprietate, ſecundũ Imo. in c. j. §. an eadẽ. de ſupp. neg. prælat. & dictum fuit ſuprà q. j. Sed quando vſufructuarius proprietario ſuccedit, cõfunditur vſufructus cũ proprietate, imo cum ea cõſolidatur. §. finitur autem. inſti. de vſufru. l. ſi fructuarius. ff. de vſufru. ita ergo dicendum vi-2 detur in penſione. † Tertiò facit: quia ſi teſtator alicui, puta Titio, rem alienã leget, & legatarius viuo teſtatore illius rei dominus fiat ex cauſa lucratiua, puta titulo donationis,

tionis,eius actio extinguitur: quia duæ cauſæ lucratiuæ ſimul cõcurrere nõ poſſunt.§.ſi res aliena.inſti.de lega.& l.Mæuius.§.duorũ.ff.de leg.ij.quod procedit etiã ſi legatarius,cui eadẽ res à duobus legata fuit, illã alienauerit; nam ex quo per cõſecutionẽ illius rei ab vno factã actio contra alium fuit extincta, facta alienatione non reuiuiſcit.ita dicit ibi text.ad hoc ſingularis,& ibi latè per doc.
3 poſt Bart.† Quartò pro iſta opinione facit:nam videmus quòd ſi fideiuſſor ſuccedit creditori, cui pro alio ſoluere promiſit,liberatur:quia ſi id eſt in principali debitore.d.l.ſi chũ.§.aditio.ff.de ſolu.à fortiori id erit in fideiuſſore qui principali accedit:cum acceſſoriũ ſequatur naturam
4 ſui principalis.c.acceſſoriũ.de reg.iur.in vj.† Quintò facit; quia ſi fideiuſſor ſuccedat debitori principali,nõ poterit amplius vti fideiuſſor conueniri: ſed vti principalis erit conueniendus,id eſt, tanquàm hæres principalis. text. eſt in l.fideiuſſoris.C.de fideiuſſoribus.facit gloſ. in d.l. debitori.C.de pactis.& text.in l.generaliter.in princip.C.de fideiuſſo.& l.cum reus.ff.eo.tit.ex præmiſſis videtur poſſe dici, quòd in caſu præſentis quæſtionis penſio extinguatur:nihilominus contrarium eſſe verius arbitror, videlicet quòd penſio non extinguatur, ſed bene quòd cõſolidetur cũ beneficio,ſicuti ſuprà dictum fuit de vſufru-
5 ctu.† Et eſt longa differentia,inter extinctionem,& conſolidationem:quia ſi dicamus pẽſionem extingui, vtique nunquàm reuiuiſceret,niſi de nouo reſeruaretur per habẽtem autoritatem:vt in ſimili dicitur de clerico,qui per contractũ matrimonij,amittit beneficiũ,vt in c.j. de cler. coniug. & ſi poſtmodum eius vxor antequã ab eo carnaliter cognoſcatur, ingrediatur monaſteriũ, tunc clericus beneficiũ nõ recuperat,quia extinctus eſt eius titulus per cõtractum matrimonij,& extinctus titulus nõ reuiuiſcit; ſicuti de actione dicitur.l.qui res.§.aream.ff.de ſolu.c.quã periculoſum.vij.q.j.c.quæris.de conſec.diſt.iiij. ſed opus eſt noua collatione.ita concludunt doct.in d.c.j. de cleri. cõiug.Sin autem in caſu quæſtionis noſtræ,dicamus penſionem conſolidari cum beneficio:tunc dui ante conſolidatione actio nõ erit extincta in totũ,ſed ſopita,& obligatio remanebit illæſa.† Et propterea ſi penſionarius qui aſſecutus fuit beneficium ſuper quo erat ei debita pẽſio

illud

illud dimittat,& renuntiet, putarem quòd penſionē retineret. & quòd poſt agere poterit contra beneficij poſſeſſorem ad illius ſolutionem:& moueor validiſſimo fundamento. Clarum eſt quòd penſionarius, & vſufructuarius æquiparantur,vt dictum fuit ſupra, & habetur ſuprà q.j.

7 † Sed licet vſufructus conſolidetur cū proprietate, quādo vſufructuarius proprietario ſuccedit, vt ſupra dixi, Nihilominus ſi poſtmodū vſufructuarius proprietatem reſtituat reſcinditur conſolidatio, & vſufructus remanet illæſus apud vſufructuarium. Ita decidit Bald.in l. ſi maritus. ad finē.C.de inoffi.teſta.& tradit Bart.cepol.ſingula.ſuo, liiij.& pro hac opinio.facit text.in dicta l.ſi maritus. & eſt tex.clarus in l.Dominus.ff. de vſufr.& quéad. quis vta.vbi dicitur quòd ſi vſufructuario fundi proprietas,per dominū legata fuerit: & demū vſufructuarius illā fuit coactus reſtituere tanquàm ad alium pertinentem,vtputa ad eum qui egit querela inofficioſi teſtamēti,& obtinuit.tūc vſufructus remaneat apud reſtituentem proprietatem, apud quem prius fuit.Sed in cōtrarium videntur ſtringere duo iura,videlicet text.in l.cum filius.§.dominus.ff. de lega.ij. vbi eſt tex.reputatus ibidem ſingula.per Ange.& Alexan. quòd ſi dominus fundi,cuius vſufructus alterius erat, illū vſufructuarium ſuum vniuerſalem hæredem inſtituat, & illū fundū, puta Titio, leget: hæres fundū,vſufructu non retento,legatario conſignare tenetur:& tex.in l.ſi tibi fundi vſumfructū.ff.quib.mod.vſufruc.amit.vbi eſt tex.quòd ſi teſtator vni vſumfructum purè,alteri verò proprietatē, ſub conditione leget: & vſufructuarius conditione pendente proprietatis dominium acquiſiuerit,deinde extiterit conditio,tunc pleno iure fundus illius erit, cui legatus fuit ſine detractione vſufructus. & ſubdit ibi text. rationem: quia vſufructuarius factus dominus proprietatis, vſumfructum amiſit.Quid dicendum, ſtantibus dictis iuribus? Diſtinguendum puto ſic: quòd quando penſionarius qui aſſecutus eſt beneficium oneratum penſione ſibi debita, illud dimittit ex cauſa neceſſaria, vtputa, quia alius potiora iura in illo habet,& mota lite obtinuit beneficiū ſibi adiudicari:& illo caſu puto ꝙ pēſio remaneat apud eum, vt erat prius, ſicuti in vſufructuario dicimus per tex.in d.l.ſi maritus.C.de inoffi.teſt.& eſt text.in d.l.ſi domin

dominus.de vſufruc.& quemad.quis vta. Aut quis dimittit beneficium ex cauſa voluntaria:& tunc puto dicendũ, quòd penſio apud eum non remaneat,ſed ſit extincta, cũ etiam extinguatur eo caſu vſufructus.d.l. cũ filius. §. dominus.ff.de lega.ij.& d.l.ſi tibi fundi vſumfructũ.ff.quib.
8 mod.vſufruct.amit. † Dicta in primo membro huius diſtinctionis, videntur debere limitari: vt non procedant quando penſionarius qui ſibi obtinuit prouideri de beneficio,ſuper quo ſibi penſio reſeruata erat,ſciebat alteri in illo meliora iura competere:& nihilominùs hoc nó curando procurauit ſibi de illo prouideri:tũc enim penſio eſſet extincta:per not.per Bald.Salicet.& alios, in d.l. ſi maritus.C.de inoffi.teſtam.& ad hoc facit doctrina Alberi.in tracta.ſuo ſtatutorum.in j.parte.q.xcj. incipiente, ſed pone aliquis.vbi decidit,quòd ſi aliquis habens vſumfructum in fundo, emat proprietatem à domino, & ſic conſolidet vſumfructum cum proprietate, & proximior agnatus venditoris vigore ſtatuti reuocet venditionem: quòd tamen vſufructus remanet apud emptorem, apud quem prius erat, ſi ſtatutũ illud de recuperatione ignorauit:ſecus ſi illud ſciuiſſet. alleg. text.in l. perueniens. §. neptis.ff.ad ſillenia.vbi inquit dixiſſe.hoc etiam probatur per text.in d. l. ſi tibi fundi vſufructus. ff. quibus modis vſufruct. amitta.vbi, ex quo is cui fundi vſufructus erat relictus,voluit fundi proprietatem acquirere,quam ſciebat alteri legatam,vſumfructum amittit. Nec obſtat adducta ſupra, de creditore,debitore, & fideiuſſore: quia procedunt in debito,vnius tantum præſtationis:præterea creditor inſtitutus hæres à debitore, licet eius creditum confundatur cum hæreditate à ſe adita,etiam ſi cogatur illam reſtituere, tamen in reſtitutione hæreditatis retinet debitum ſibi,& illud deducit in ratione legis falcidię. l.ſi debitor.& l.pater filiam.ff.ad l.Falc. & ſic eius creditũ etiam quòd hæreditatem adiuerit non facto inuentario non confunditur, quantum ad retentionem: ſed tantum confunditur,quantum ad actionem,& obligationem:ita voluit Bald.in l.debitori tuo. C. de pact.colum.ij. verſic. extra oppono. Cogita circa prædictam concluſionem, quia pulchra & ſubtilis eſt,& ab aliis non tacta, quod viderim.

Penſio

Penſio Titio aſsignata, an cenſeatur extincta, ſi Titius aliquod beneficium conſequatur.

QVAESTIO L.

QVINQVAGESIMÒ quæro, an penſio Sépronio clerico aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij ceſſet, & cenſeatur extincta, ſi Sempronius aliquod beneficium conſequatur. Hoſtien. in c. cum eſſent. de ſimo. mouet hanc quæſtionem, & tenet, quòd penſio ceſſet: cũ quo videtur ſimpliciter tranſire Paul. in Clem. j. de reb. eccleſ. non alienan. Guliel. tamen, quem refert, & ſequitur Imol. in prærallegata Clem. col. vij. in princip. cõtrarium tenuit, quòd imo penſio tali caſu, non ceſſet. Loquitur tamen in penſione, quàm quis percipit ex redditibus decimæ, vel aliorum bonorum eccleſiæ pro temporali ſeruitio, vel labore: idem tamen puto in penſione reſeruata alicui, ſuper fructibus alicuius menſæ, dignitatis, vel beneficij: & moueor, quia vt ſupra deciſum fuit q. xxxij. Penſio nõ facit incompatibile cum beneficio etiam ſub eodem tecto: quia eſt quid merè temporale, vt vidimus ſuprà q. j. & q. xxj. Imo. tamen in d. Clem. col. vij. in princi. limitat hanc concluſionem non procedere, quando penſio eſt aſſignata pro ſola ſuſtentatione clerici, & etiam quando talis eſſet penſio, quæ cum eccleſiaſtico beneficio teneri nõ poſſet de ſui natura.

Penſionarius cui reſeruata eſt penſio ſuper fructibus alicuius beneficij an habeat hypothecam in illis fructibus.

QVAESTIO LI.

1 *Dictio ſuper, adiuncta certæ rei illius hypothecam inducit.*
2 *Penſio videtur cedere in cauſam alimentorum.*
3 *Penſionarius agit hypothecaria, contra fructuum perceptorem.*
4 *Contrarium tenuit Paulus de Caſtro.*
5 *Perſona beneficiati eſt obligata ad ſolutionem penſionis.*
6 *Dignitas ſuper cuius fructibus eſt penſio, eſt obligata.*
7 *An res menſæ, vel beneficij, ſint obligatæ pro penſione.*
8 *Qualitas*

8 *Qualitas verbo adiuncta intelligitur ſecundum tempus verbi.*
9 *Fructus pendentes ſunt pars fundi.*
10 *Alimentorum expreſſio, an faciat cenſeri cauſam piam etiam in diuite.*
11 *Hypotheca reſultat quando Epiſcopus dat penſionem pro alimentis.*
12 *Penſio ſimpliciter alicui aſſignata, an cẽſeatur data pro alimentis.*
13 *Hypotheca an inducatur in aliis annuis præſtationibus, præterquam alimentis.*
14 *Legatum annuum diuiti factum non cenſetur factum in cauſam alimentorum.*
15 *Penſio eſt realis.*
16 *Succeſſor ſingularis rei ſiue fructuum beneficij ſuper quibus eſt appoſita annua penſio an conueniri poſſit hypothecaria.*
17 *Res pro qua præſtanda eſt annua præſtatio, ſemper cenſetur obligata.*
18 *Nulla eſt ſpecialitas in alimentis circa hypothecam.*
19 *Legatum alimentorum ſiue diuiti, ſiue pauperi factum cenſetur in piam cauſam factum.*
20 *Penſio regulariter videtur cedere in cauſam alimentorum.*
21 *Tranſactio fieri non poterit, ſine iudicis autoritate in penſione pro alimentis aſſignata.*
22 *Aetas & valitudo penſionarij conſiderantur in extinctione penſionis.*
23 *Dilationes breuiores in alimentorum cauſis dantur.*
24 *Cauſa alimentorum agitari poteſt die feriato.*
25 *Tranſactio iurata valebit in cauſa penſionis, ſine autoritate iudicis.*
26 *Tranſactio ſuper præteritis alimentis, non autem ſuper futuris, valet.*
27 *Cauſa alimentorum futurorum eſt ſummaria.*
28 *Penſio decurſa ſi petatur, qualiter ſit agendum.*

QVINQVAGESIMOPRIMÒ quæro, vtrum is cui eſt reſeruata annua penſio ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus alicuius beneficij, vel menſæ habeat fructus illius beneficij hypothecatos pro penſione ſibi ſoluenda, adeò quòd agere poſſit hypothecaria actione contra quemcunq; poſſeſſorum dictorũ fructuum

ctuum,ſiue ſucceſſor ſit vniuerſalis,ſiue particularis. Illa eſt pulchra quæſtio,quam examinat Romanus in conſilio cccLxxxvIII. incipien.in caſu propoſiti thematis. Paul.de Caſtr. in conſi. cccxxxvIII. incipien. quia exceptiones. in j.volu.& Felin.in c.ad audientiam.el ij.de reſcript. & poſtremò Caccialup.in tracta.ſuo,de penſ.q. ix. Quorũ dicta examinabimus.Roma.in prællegato conſi.concludit, quòd tales fructus ſunt obligati,& hypothecati pro ſolutione penſionis,& quòd agi poſſit hypothecaria contra quemcunque illorum poſſeſſorem,ſiue ſit vniuerſalis,ſiue particularis ſucceſſor : & mouetur primò , quia vt ex tenore literarum penſionis apparet,penſio aſsignatur ſuper
1 fructibus beneficij,quod grauatur.† Dictio autem ſuper, iuncta in oratione certæ rei,eius rei cui adiungitur , hypothecam inducit:de qúo dicit eſſe caſum in l. codicillis. §.inſtituto.ff.de lega.ij.quem ad hoc Bart.ponderauit,in
2 l.fundum.ff.de annu.lega.† Secundò mouetur idem Roma. quia penſio videtur cedere in cauſam alimentorum: vnde infert,quòd iuris eſt concluſio dictans,quòd res illa, ex qua quis mandat alimenta præſtari , eſt pro ſolutione alimentorum tacitè obligata.alleg. concluſionem gloſſatoris.l.Lucius.ff.de alim.lega.in l.Gaius.ff.de ann.lega.& in l.cum hi.verſi.idem eſt ſi ageret.ff.de tranſact.& tex.in l.ij.in fi.de alimen.& cibar.leg.licet ſecus eſſet, quãdo ob aliam cauſam,quàm alimentorum,redditus ex tali fundo aſſignarentur. Nam eo caſu hypotheca naſci nõ videtur: ſed ſolum actio perſonalis contra aſſignantem.ff.de contrahend.empt.l.ſi.in fine.& l.liberto.ff.de annu.lega.iun-
3 cta gl.ibi.in princ.†In verbo vendita ſunt:& ex his tribus fundamentis idem Roma. concludit , quòd is qui habet reſeruatam ſibi penſionem annuam ſuper fructibus alicuius beneficij,agere poſsit hypothecaria actione contra dictorum fructuũ ſucceſſoré vniuerſalem,vel ſingularem: quod dicit ipſe ſpeciale,imò ſpecialiſſimũ in cauſa alimẽtorum,quãuis à quibuſdam perſonis nominatim ſoluendũ cõceſſũ ſit.Nihilominus à quibuſcunq;,qui illis ſucceſſerunt in rebus ex quibus voluit cócedẽs ſolutioné fieri, ſoluendum eſt.De hoc dicit idẽ Roman. eſſe text.ſingula. ſecundum lecturam gloſ. in verbo agant, quam Bart.ſequitur in l.Libertis.§.Lucius.ff.de alimen.legat. ſubdens, quòd

quòd quamuis concedens beneficium,adiecta bonorũ hypotheca pro ipſius beneficiati cautela, prout fit in ſolutione penſionis,illud mãdat ei cui beneficiũ conceſſit ſolui,per perſonam nominatim expreſſam:nihilominus non intelligitur ipſi beneficiato tollere facultatem agendi hypothecaria contra bonorũ obligatorum ſucceſſores,quãdo actio perſonalis contra nominatim expreſſum, fruſtrà intentaretur,dicit eſſe caſum expreſſum in l.Libertis.§. ab hæredibus.cũ gl.in verbo peruenerũt.ff.de alimen.& cib. lega.& per iſta, & alia plura, concludit Roma. in d. ſuo
4 conſil.vt ſupra retuli.† Sed Paul. de Caſtr.in præallegato ſuo cõſil. cccxxxviij. incip. quia exceptiones.in vlt. col.verſ.tertiò quæritur,tenet oppoſitum:dicit enim quòd fructus beneficij,vel menſæ ſuper quibus eſt reſeruata pẽſio,non ſunt pro penſione obligati,cùm obligatio rei, ex qua alimenta præſtari debent,ſuccedat tantũ in alimẽtis. d.l.Lucius.& l.ij ff.de aliment.& cibar.lega.in aliis autem præſtationibus annuis,ſecus eſſe dicit.alleg.tex.in l.Gaius. & quòd ibi not. ff.de ann.lega.l.fi. §. fi.& quòd ibi not.ff. de contrahen.empt.in d.l.cũ hi.§.ſi vni.ff.de tranſact.dicẽs idem Pau.quod licet videatur in contrarium tex. & gloſ. in c.niſi eſſent.de præb.ibi enim conſtituta fuit certa penſio ſoluenda de redditibus capituli, & prioratus, & papa declaret illam conſtitutionẽ penſionis reſpectu prioratus perſonalem eſſe:quia facta cum illo, qui adhuc non erat prior,ideo ille cum perſona extinguitur:ſed quo ad capitulum eſt realis:ideo gl.ibi dicit,quòd ſi Papa illam interpretationẽ nõ feciſſet,eſſet realis quo ad vtrunque, nihilo
5 minus ad hoc reſpõdet cõſiderãdo tres caſus.† Aut enim quærimus vtrũ perſona illius cui onus ſoluẽdæ penſionis iniũctum fuit,ſit obligata,& dicit quòd ſic:quia poteſt ad ſolutionẽ compelli.Dicit tamẽ aduertendum, quia illa nõ eſt propriè obligatio ciuilis vel naturalis, quia ex reſcripto nõ oritur,ſed dici poteſt quædam aſtrictio:vnde non iure actionis,ſed iudicis officio cogitur: alleg. text.in l.ſi quis ſepulchrum.§.fin. ff. de relig. & ſump. fune.& no.per
6 Cõpoſt.& Ioan.And.in c.mandatũ.de reſcrip.† Aut quærimus vtrũ dignitas,puta epiſcopatus ſuper cuius fructibus eſt impoſita penſio ſit obligata,modo tamẽ premiſſo: & tunc concludit ſimiliter quòd ſic: & ita procedat text.

cum glo.in d.c.niſi eſſent:& iſto modo accipitur ibi realis
7 cum perſona enim nõ extinguitur.† Aut quærimus, & ſic tertio caſu,vtrũ res menſæ prioratus aut beneficij,vel eorum fructus ſint obligati : & tunc dicit Paulus quòd non, per not.in d.l.Gaius.ff.de ann.lega.vnde infert,quòd ſi res menſæ prioratus,vel beneficij, aut eorũ fructus, ſuper quibus penſio extitit aſſignata per epiſcopum, priorem, ſiue beneficij rectorẽ,alienarẽtur per eum,cui penſio reſeruata fuit,per hypothecariã auocari nõ poſſent, cũ non ſint obligatæ:& ſic Paulus reſidet in iſta opinione, contraria opinioni Romani.Felin.verò in d.cap.ad audientiam.el ij. col.vj.verſi.Sed aduerte.de reſcr.dicit,quòd fortè opinio Paul.de Caſt.verior eſt:quia Romanus non probat efficaciter principale fundamẽtum ſuum, ſcilicet quòd preſtatio penſionis dicatur alimentorũ præſtatio.Præterea dicit ipſe verba literarum dicunt penſionem ſolui debere ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiæ. & vbi illi redditus nõ ſunt amplius eccleſiæ,inſpecto præſenti ſtatu,
8 non videtur quòd amplius ſubiiciantur illi oneri.†Qualitas enim verbo adiuncta intelligitur ſecũdum tẽmpus verbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxal. ibi cum eo tempore dominus non fuerim.Subdit tamen idem Felin. ibi. quòd cum comuniter verba literarum reſeruationis pẽſionis dicant expreſſe,quòd huiuſmodi penſiones deputãtur pro ſuſtẽtatione alimenti penſionarij, facilè multi reperirentur,quibus magis placeret opinio Romani, & ſic in hoc Felin.anceps reſidere videtur. Caccialupus autem in dicto trac.ſuo,de penſionib.q.ix.examinauit hanc quæſtionem; cuius tractatum vidi Romæ de anno 1550. poſt vrbis euerſionem : & poſtquàm inceperam ſcribere præſentem tractatum : & refert opinionem ſupradictorum: & poſtremò Felin.cuius verba dicit conſideraſſe, antequam ipſum Felin.vidiſſet : & relatis ſupradictis opinionibus dicit idem Caccialupus, quòd inſpectis verbis literarum dicentium pro alimentis,res videtur expedita : & ſic quòd ſit probatum fundamentum Romani : ſubdens, quòd poſito quòd ſint hypothecati fructus bonorum expreſſe.vt in l.j.§.cum prædium.ff.de pig.ſiue tacitè, vt in l. in prædiis.ff.quib.mod.pig.tacit.contrahat. videtur tamẽ quòd fructus ſati,ſi ſint percepti & conſumpti à bonæ fidei

dei emptore,ſiue beneficij ſingulari ſucceſſore, quòd nũquam fuerint illius eccleſiæ ſeu mẽſæ,cuius redditus ſunt obligati,igitur nunquam fuerunt hypothecati. Caſum dicit eſſe in d. §. cum prædium. & propterea tales fructus peti non poterunt.Idem dicit eſſe, ſi tales fructus fuiſſent ſati,& percepti à dicto illorũ emptore, ſeu ſingulari ſucceſſore:licet extent,& conſumpti non ſint:quia nunquam fuerunt in bonis illius obligantis, vel eccleſiæ, ſeu menſæ oneratæ penſionis onere.alleg.tex.in eod. §. cum prædiũ.

9 †Demum dicit Caccialupus,quòd dubitatio ſtat, quid in fructibus ſatis,aut pendentibus tempore obligationis:qui fructus ſi vt pars fundi conſiderentur,vt tunc erant. l.fructus.ff.de rei vendic.l.fina.§.vt fructus.ff. quæ in fraudem credit.tunc concludit tales fructus eſſe hypothecatos, & quòd penſionarius aget hypothecaria, contra ſingularem ſucceſſorem ſuper fructibus ab eo perceptis, qui erant ſuper re tempore obligationis quaſi debitoris, ſicuti res ipſa fuiſſe cenſeantur.alleg.Bald.& Angel. in dicta l. fina. §.fructus.ff.quæ in fraudem credit. & dicit videndum eſſe Azo.in ſumma.in titu. de pigno. in verſicu. & idem dici

10 poteſt in fructibus.† Subdit idem Caccialupus, conſiderandum eſſe vtrum illa expreſſio pro alimentis,faciat cẽſeri cauſam piam alimentorum, & fauorabilem quicunque ſit is,cui penſio aſsignatur,ſiue diues, ſiue pauper:de hoc tamen ſe remittit ad not.per Docto.in l. illud. C. de ſacroſanct.eccleſ.dicens, quòd quando Papa dicit quòd penſionem deputat pro ſuſtentatione & alimentis penſionarij: tunc tutius eſt inhærere verbis, & dicere quòd ſumus in penſione conſtituta pro alimentis: & per conſequens,quòd fructus fuerint hypothecati, ſuper quibus penſio ipſa fuit conſtituta,etiam quòd penſionarius ſit diues aliunde,& non indigeat illis alimentis:quia ineptè videretur dicendum,quòd Papa qui habet liberam poteſtatem in beneficialibus,in fraudem iuris vſus fuerit illis verbis pro alimentis,quinimo videretur quòd voluit ſaltem, quòd habeat vim alimentorũ,& illorum prærogatiuã, & per conſequens hypothecam,dicens, quod idẽ fortè eſſet dicendum in epiſcopo,ſeu ordinario dante penſionẽ pro alimẽtis clerico indigẽti,vt videlicet reſultet hypotheca.

11 †Sed quãdo epiſcopus vel ordinarius cõſtitueret penſio-

nem non indigenti, tunc dicit diſtinguendum, an penſio ſit licita, & eo caſu idem ſit, aut penſio eſt illicita, & eo caſu ceſſet: & reſpondet ad ea quæ habentur in l. illud. C. de ſacroſanc. eccl. quòd illa procedunt: quia ibi aſſerebatur ali quid aliter quàm ſe haberet in fraudem canonũ & legũ. Nam irrogatio in piam cauſam quæ fit diuiti aſſerenti ſe
12 inopem, fieri nõ poteſt. †Vbicunque autẽ Papa in ſuis literis dicat, quòd aſsignat penſionẽ ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus talis monaſterij eccleſiæ, ſeu menſæ Sempronio, puta ad eius vitã, & nõ dicat pro ſuſtentatione, & alimẽtis: dicit Caccialup. eſſe diſtinguendũ, quòd aut is cui aſsignata fuit penſio, erat pauper & indigens: ita vt coniecturari poſsit, quòd aſsignauit pro alimẽtis. iuxta not. per Doct. in l. illud. & in l. cum hi. §. ſi vni. ff. de tranſact. & tunc dicit, quòd putat hypothecam reſultare, ac ſi dictum fuiſſet pro alimẽtis. Si verò is cui aſsignatur pẽſio, erat diues, & non indigens, ſed Papa illam ſibi aſsignauit, vt eum ditiorẽ faceret, vel vt ſtatũ ſuum decẽtius ſuſtentare valeat, & tũc dicit quòd putat hypothecã nõ reſultare: quia verè non ſapit cauſam alimentorũ. Et iſto caſu dicit
13 procedere opinio. Pau. de Caſt. in conſi. ſupra alleg. †quia iſta hypotheca non inducitur in aliis præſtationibus annuis, præterquam in alimentis. d. l. Gaius. & ibi not. ff. de annu. leg. l. fi. ff. de cõtrah. emp. & probatur in l. ij. & in l. Lucius. ff. de alim. & ciba. leg. inducendo illas per locum à
14 ſpeciali. †Cõfirmatur prædicta concluſio per text. ad hoc notabilẽ in d. l. cum hi. §. ſi in annos. vbi dicitur, quòd legatum annuum factum diuiti, nõ cenſetur factum in cauſam alimentorum: ſecus ſi pauperi: & ibidem dicunt Bart. & Doct. Poſtmodũ ſubdit idem Caccialup. quòd ex præmiſ-
15 ſis reſultant duæ concluſiones. †Prima quòd poſt mortem illius nominati in literis pẽſionis, & grauati: ſiue ſit prælatus, ſiue eccleſiæ Rector, ſiue adminiſtrator, aut aliàs in dignitate aliqua conſtitutus, adhuc penſio durat, cum ſit realis annexa dignitate mẽſæ, vel beneficio, vnde ſucceſſor tenetur, & cõpelli poteſt etiã ſoluere c. dilectus. de fo. cõp. c. j. de ſolu. Et hãc cõcluſionem firmat etiã Pau. de Caſt. in ſupra allegato cõſil. col. vlt. verſi. prima quod poſt mortẽ. circa quam cõcluſionẽ vide quæ dixi ſupra q. xliiij. vbi latè exãminaui, an & quãdo ſucceſſor in beneficio teneatur
ad

5 ad ſolutionẽ penſionis.†Secunda concluſio eſt, quòd ſi res eccleſiæ mẽſæ, vel dignitatis, cui pẽſio eſt impoſita, aut fructus bonorũ venderẽtur, & reperirẽtur apud ſingularem ſucceſſorẽ nõ obligatũ aliqua perſonali actione, neque cõpellibilem iudicis officio ex perſona ſua, & conueniatur actione hypothecaria, quod talis, penes quem reperirẽtur res, vel fructus eccleſiæ, quãdo hypotheca reſultat, iuſtè cõuenitur: ſecus quãdo hypotheca nõ reſultat. Quando verò reſultet, vel nõ reſultet hypotheca, dicit ex præmiſsis colligi, & dicit vidẽdos Dominos de Rot. deciſ. DCCCLXIX. incip. legato pro anniuerſario, in antiquis: & Old. conſil. CCXXVj. incip. quidam epiſcopus. & in iſta opi. reſidet
17 Caccialupus ſolennis doctor.† Quid tenendũ ſit ſtãtibus ſupradictis opinionibus cõtrariis, mihi videtur dicẽdum, quòd ſiue in reſeruatione annuæ penſionis, ſit expreſſum, quòd penſio detur pro alimẽtis, ſiue nõ: ſemper obligatio rei, ex qua præſtanda eſt penſio, ſubintelligatur. Nec eſt id ſpeciale in cauſa alimentorũ, vt dicũt Doct. ſupra allegati. Nam regulariter quando aliqua res ſpecialiter deſignãtur pro præſtatione alimẽtorũ, vel alterius annuæ præſtationis, tunc illa res ad hoc onus ſpecialiter deſignata, cẽſetur obligata. Ita not. Bart. in d. l. Lucius. ff. de alimẽ. & cib. leg. per text. in l. ij. eo. tit. Idẽ voluit Bart. in l. fundus quẽ. ff. de ann. leg. vbi dixit, quòd ſi teſtator centũ annua leget ſuper tali fundo, tũc ille fundus ad præſtationẽ prædictam, cenſetur expreſſe obligatus: quia ſecundũ Bart. tantum eſt dicere lego ſuper tali fundo, quantũ dicere obligo talẽ fundum. Idẽ tenuit Bart. in l. codicillis. §. inſtituto. ff. de leg. ij. & prædicta maximè procedunt, quãdo talis annua præſtatio eſſet perpetua. l. hactenus. de vſufr. & per Com. in cõſi. ſuo CCXCVj. in j. volum. Et Guidonẽ Papæ in ſuis deciſ. deciſ. CCCCXXXij. incip. ſuper q. col. fin. verſi. ſi aliqua
18 penſio.† Et hanc opinionẽ quòd nulla ſit ſpecialitas, circa hypothecã in alimẽtis, inuenio tenuiſſe do. Ant. Neguſantium fanenſem, Doctorẽ ſatis celebrẽ, & mihi, dum vixit, amicũ optimũ, in tract. ſuo, de pign. & hypot. parte ij. in iiij. mẽbro. col. ij. verſi. vigeſimuſtertius caſus. vbi dixit nõ eſſe ſpeciale in alimentis, quòd bona, ex quibus præſtari mandantur, ſint pro illis hypothecata: quod ſic cõprobat. dicit enim quòd certi ſunt caſus in quibus inducitur tacita

hypotheca in tit.ff.& C.in quib.caſi.pign.tacit. cõtrah a. inter quos caſus alimẽtorũ nõ reperitur: ideò ille iure nõ cenſetur habere tacitã hypothecã: quo argumẽto vtitur Bart.in d.l.Lucius. facit tex.in inſt.de act.in §. actionũ. vbi actiones bonæfidei enumerãtur:& quæ ibi nõ ſunt numeratæ, ſunt ſtricti iuris. & ſic dicit ipſe alimenta nõ habent ius tacitę hypothecę,niſi quãdo in teſtamẽto ſunt relicta: tunc etenim habẽt tacitã hypothecã,ſicut habẽt alia legata,iuxta text.in l.j.C.communia de leg.& ita dicit tenere Bar.in d.l. Lucius.& in l.Gaius.ff. de ann.leg.& rationem dictæ deciſionis dicit eſſe:quia certa bona fuerũt ſpecialiter pro alimẽtis ſeu aliis annuis præſtationibus deſignata:nã illa ſpecialis deſignatio,efficit ꝗ illa bona cẽſeantur pro dictis præſtationibus obligata:vt in locis ſupra adductis firmat Bar.maximè in d.l.Lucius.in d.l.fundus quẽ.& in l.codicillis.§.inſtituto.ff.de leg.ij.& hanc dicit fuiſſe opinio.gloſ.in d.l.Lucius.in glo.in verſi.ex redditu.ex quibus poteſt dici,quòd fructus beneficij, ex quibus ſolui mãdatur annua penſio,& ipſum beneficiũ, non ex eo obligati & hypothecati videantur pro ſolutione penſionis: quia penſio in cauſam alimentorum cedat. Sed quia penſio ſit annua præſtatio ex ſupradictis. & ideò, ſiue pauperi, ſiue
19 diuiti reſeruetur, idẽ erit prout eſt in legato.† Nã legatũ alimentorum,ſiue pauperi,ſiue diuiti factum,cenſetur in piam cauſam factum, vt per Docto.in l.ſi certis annis. vbi Alciatus.C.de pac.alle.gl.in l.ſi quis Titio.ff.de leg.ij.videmus enim quòd iſtæ gratiæ Papales,æquiparãtur diſpoſitionibus teſtatorũ,vt eſt expreſſum in c. quia in cunctis. de cõceſ.præben.& in c.ſi pluribus.de præb.in vj.Rom.in conſil.c c c x l v i i i. quod eſt inſertum in xxvij.q.ſuprà.
20 †Veruntamen eſt quòd penſio videtur regulariter in cauſam alimentorũ cedere,cũ in literis reſeruationis penſionum,ſemper dicatur,vt cõmodius ſuſtentari valeas.Circa præmiſſa conſiderari poſſunt, & decidi plura in his caſibus,in quibus dicamus penſionẽ eſſe aſſignatã pro alimen
21 tis:† & primò circa penſionẽ pro alimentis aſſignatã fieri non poterit aliqua tranſactio ſine autoritate iudicis, per text.in l.cum hi.in princip.ff. de tranſact. vbi prohibetur tranſigi ſuper alimentis relictis cauſa non cognita, & ſine iudicis autoritate:ad idẽ eſt tex.in l.de alimẽtis.C. eo.tit.

Iſta tamen intellige procedere in trãſactione, ex qua deterior fieret conditio eius cui alimenta debentur, ſecus ſi eſſet trãſactũ circa tempus ſolutionis ſiẽdæ: & ſic eo caſu, quo illius,cui alimẽta debentur, cõditio melior redderetur, tunc trãſactio bene fieri poſſet ſine autoritate ſuperioris.d.l.cũ hi.§.eã tranſactioné.& prædicta procedãt ſiue pẽſio eſſet aſſignata diuiti,ſiue pauperi ob cauſam alimentorũ.d.l.cũ hi.§.nihil.& ibi not.Bart.in §.cũ in annos. & iſta faciunt ad ea quæ ſupra dixi.q.xlv. in verſ.Iſtã concluſionem.vbi dixi,quòd quãdo penſio fuit aſſignata pro alimentis,non poteſt in perpetuum vel ad tempus remitti
22 ſine autoritate ſuperioris.† Secundò eſt ſciendum. quòd quãdo fieret extinctio penſionis pro certis anticipatis ſolutionibus, autoritate ſuperioris, de quo videbimus infrà q.lxxxvij.tunc ad hoc, vt ſciamus quæ quantitas licitè ſolui poſſit pro extinctione huiuſmodi pẽſionis,erit conſideranda ætas & valitudo eius cui penſio ſoluitur:vt fit in
23 alimentis.d.l.cum hi.§.modus quoque.ff.de trãſac.†Tertiò ſicuti in cauſa alimentorum breuiores dantur dilationes.l.ij.ff.de re iud.& ibi Bar.col.penul.verſ.Item eſt aliud exemplum. & idem Bartol.in l. mella.de alimen.& cibar. legat.ita erit in cauſa penſionis aſſignatæ pro alimentis.
24 †Quartò quòd ſicuti in cauſa alimentorum procedi poteſt die feriato.l.ij.ff.de fer.& not.Bart.in d.l.mella.in fin. etiam ſi feriæ eſſent inductæ in honorem Dei,iſtud tamen procedit in alimentis quæ debẽtur iure naturæ, vt à patre filiis, & etiam in alimentis quæ ex teſtamento debentur, quando quis nõ haberet aliunde ſe aleret. Ita cõcludunt doct.in d.l.ij.ff.de feri. Et ideo idem dicendũ eſſet in penſione aſſignata pauperi pro alimentis, qui non haberet
25 vnde aliter ſe aleret.† Quintò notandum eſt quòd ſicuti in cauſa alimentorum in qua trãſigi non poteſt ſuper futuris alimentis, niſi accedat autoritas ſuperioris vt ſupra dixi, tranſactio facta ſine iudicis autoritate, iuramento firmatur,vt tenet Bar.in l.ſi quis pro eo.in fi.prin.ff. de fideiuſ.& Imol.in c.cũ contingat vltimo folio, de iureiur. Cuma.in d.l.ſi quis pro eo.in prin.Alex.in l.qui Romæ.§. duo fratres col.lvj.circa v.quæſtionem.Bart.ff.de verbor. obli.& hanc opinionem tenet Iaſon in l.de alimentis.col. j.verſ.an autem iſta tranſactio.C.de tranſact.Et idẽ tenet

elegantiſſimus doctor, Domi. Andreas Alciatus, in d.l. de alimẽtis. & Baueria. in tract. ſuo de virtute iuramẽti: verſ. xlvj. Licet contrariam partem teneat idem Bartol. in dicta l. cum hi. circa finem princip. ff. de tranſactio. & Bald. in l. pactum quod dotali, vltim. q. C. de collat. contra quos eſt
26 opinio communis ſupra relata. † Ita erit dicẽdum in penſione aſſignata pro alimentis, ſuper qua valebit trãſactio iurata etiam nõ accedente ſuperioris autoritate per prædicta, de quo dixi etiam ſupra quæſtione xlv. verſicul.
27 Iſtam concluſionem. † Sextò quòd veluti in cauſa alimentorum valet tranſactio ſuper præteritis alimentis, non autem ſuper futuris, cùm ex illis pendeat hominis vita, vt dicunt doctores, maximè Bald. & Salice. in d.l. de alimentis. vbi Iaſon in j. colum. in fin. Nec tunc requiritur cauſæ cognitio, & autoritas iudicis. Ita dicendum erit in penſione, dicta l. de alimentis. & vide ad hoc bonam gloſſam in c. ſi epiſcopatus. in verbo ad præmiſſa. de præben. in vj. & ibi Archidiaconus & Ioan. Andr. & Philippus Franch. in
28 fin. col. in fi. † Septimò dici poteſt, quòd ſicuti quando tractatur de alimentis futuris cauſa eſt ſummariè, ſimpliciter, & de plano tractanda & cognoſcenda. l. ſi quis à liberis. §. ij. de liber. agnoſcen. Secus ſi ageretur ſuper alimentis præteritis: quia tunc ordinariè erit agendum: vt voluit Alberic. in d.l. cum hi. ff. de tranſact. in princip. & Petrus de Anch. in clemen. j. de iure patron. quos refert & ſequitur Iaſon, in d.l. de alimentis. colum. ij. in princip. C. de tranſac. Idem videtur dicendum, quando tractatur de exi-
29 genda penſione futura. † Sed quando tractatur de exigenda penſione decurſa non ſoluta, eſt diſtinguendum: quia penſionarius, penſionem decurſam non ſolutã petit à rectore beneficij, qui conſenſit illius reſeruationi, & tunc contra ipſum executiuè proceditur, intimatis ſibi prius literis reſeruationis penſionis. Idẽ erit quando agitur contra nouum poſſeſſorem beneficij grauati, qui pẽſioni non conſenſit, ſed bene ſibi literæ intimatæ fuerunt: aut agitur pro penſione præterita, cõtra hæredem defuncti poſſeſſoris beneficij grauati: & tunc agi debet via ordinaria, vt ſtilus curiæ Romanæ nos edocet, & tota die videmus in practica ſeruari. Idem erit dicendũ, quando hæredes penſionarij defuncti, agerent pro præteritis penſionibus non

ſolutis

ſolutis cōtra poſſeſſorem beneficij, de quo vidimus ſuprà q.xxxix.& q.xliij.vide quæ dixi infrà q.lxxj. vbi examinaui, an litis conteſtatio requiratur in cauſa penſionis. An autem ſicuti appellatio non admittitur in cauſa alimentorum futurorum,vt per Doct.in d.l.de alimentis.vbi Iaſon.C.de tranſact. an ita dicendum ſit in cauſa penſionis, dicam infrà q.xcv.

Penſiones decurſæ non ſolutæ, an mortuo penſionario, tranſeant in eius hæredes.

QVAESTIO LII.

1 *Succeſſor in beneficio, eſt quaſi hæres mortui.*
2 *Penſio non eſt eccleſiaſticum beneficium,ſed quid profanum.*
3 *Penſio etiam laico,aſſignari poteſt.*
4 *Penſionarius vſufructuario comparatur.*
5 *Alimenta præterita non ſoluta ad hæredes tranſmittuntur.*

QVinquageſimoſecundò quæro,vtrum penſiones decurſæ non ſolutæ mortuo penſionario cui debebantur, tranſeant in eius hæredes, & per eos exigi debeant, ſiue ſint hæredes ex teſtamento, ſiue ab inteſtato. Circa iſtam quæſtionem, videtur prima facie dicendum quòd non: quia clarum eſt quòd iſtæ penſiones, imponuntur ſuper fructibus beneficiorum. Fructus autem beneficiorum, etiam collecti, non tamen conſumpti, mortuo clerico beneficiato, tranſeunt in ſucceſſorem in benefi-
1 cio,non in hæredes defuncti rectoris illius.†Nam ſucceſſor in beneficio, eſt quaſi hæres mortui.c.cōuenior.xxij. q.viij.per quem tex.ita dixit gl.in c.j.de ſolut. & ſucceſſor in beneficio,ſuccedit etiā in acquiſitis intuitu eccleſiæ, vt habetur in c.relatū.per Doc.de teſtam.hinc eſt quòd clericus,de his teſtari non poteſt.d.c.relatum: & ibidem no. Abb.poſt alios.col.ij.in verſi.no.& tene mēti.ad idem eſt tex.in c.cum vos.de offic.ord.cum ſimilibus.Secūdò facit, quia beneficiatus non facit fructus ſuos, ſed tantū in eis obtinet ius canonicè diſpenſandi.c.expedit.xij. q.j.§.fina. Abb.in repe.c.cū eſſes.col.antepen.verſi.ex quo infertur, de teſtam.Iſtis tamen non obſtantibus contrariam ſententiam de iure veriorem eſſe arbitror, videlicet q ius exigendi præteritas penſiones non ſolutas, competat hære-

dibus clerici defuncti, cui dicta penſio erat reſeruata: ad
2 quod tenēdum, moueor ex infra ſcriptis.† Et primò: quia
pēſio nō eſt eccleſiaſticū beneficiū propriè, ſed quid pro-
fanū in mera tēporalitate cōſiſtens: vt per Doc. vbi Fel. c.
ad audientiam. de reſcri. el ij. & in cle. j. vbi Cardi. Imo. &
alij. de ſup. negli. prælat. & dixi ſuprà q. j. & q. xxj. ergo ac-
quiſitum ex penſione, non dicetur acquiſitū ex beneficio
eccleſiaſtico: & ſic de penſionibus decurſis, clericus teſta-
ri poterit. Faciunt ea quæ volunt doc. in d. c. relatū. de te-
ſtam. vbi concludūt, clericū poſſe teſtari de iis quæ nō in-
3 tuitu eccleſię acquiſiuit. † Secūdò moueor: quia pēſio quæ
non conſueuit pro beneficio eccleſiaſtico reputari prout
ſunt hodie regulariter penſiones, etiā laico aſſignari po-
teſt: vt per doc. in c. quāuis. vbi Archi. & Franc. in ij. not. de
præb. in vj. & per Imo. in d. cle. j. col. xj. ver. quærit Guli. de
reb. eccl. nō alie. & per Bal. & poſt eum Feli. in d. c. ad au-
4 dientiam. el ij. de reſcri. & dixi ſuprà q. j. † Tertiò moueor:
quia penſionarius videtur æquiparari vſufructuario: ex-
tinguitur enim penſio morte pēſionarij, ſicuti vſufructus,
morte vſufructuarij. §. finitur autē. inſti. de vſufr. ad quod
faciunt dicta ſuprà q. j. vſufructuarius autem fructus iam
quæſitos ad hæredes tranſmittit, tex. eſt notabilis in l. de-
functa. ff. de vſufr. Ideò pariter dicendū eſt, quòd penſio-
nes decurſæ, non exactæ ſed iam quæſitæ penſionario de-
functo, tranſibunt ad eius hæredes. Quartò moueor: quia
penſio aſſignatur penſionario, vt commodius ſuſtentari
valeat: & ſic videtur aſſignata pro alimentis, vt latè dictū
fuit in proxima præcedenti q. & per Roman. in conſilio
ſuo CCCLXXXVIII. incipien. in caſu propoſiti thema-
5 tis. † Is autem cui factū eſt legatū pro alimētis decedens,
tranſmittit ius exigendi præterita alimenta non ſoluta ad
ſuos hæredes. l. vti frui. §. fin. ff. ſi vſufr. pet. l. fructus, in fin.
cum l. ſequen. ff. de rei vendi. l. qui vſumfructum. §. fin. & l.
quæſitum. & l. defuncta. ff. de vſufru. facit tex. in l. Libertis.
§. j. ff. de alim. & cibar. legat. Ad idē faciunt, quæ cōſulen-
do dixit Alex. in conſi. ſuo XL. incip. perſpectis his. in fin.
in iij. volu. vbi concludit, quòd penſiones decurſæ, perce-
ptis fructibus in vita vſufructuarij, ſpectēt ad illius hære-
des. Erit ergo ex præmiſſis firmata concluſio quòd penſio-
nes decurſæ in vita penſionarij nō exactę, trāſeunt in eius
hæredes.

hæredes,ſiue ab inteſtato,ſiue ex teſtamento, & ita ſępe cõſului,& Rotã iudicaſſe intellexi. Adde quòd hãc etiam concluſionem,inueni ſenſiſſe Paulũ de Roma.in tract.ſuo de penſ.in viij. quæſito. in verſ. primò eccleſiaſtica pẽſio: vbi dixit quòd penſionis fructus lucrati per penſionariũ, dicuntur proprij, & in illius dominium tranſeunt, & ab eo donari poſſunt, allegat text.in l.in ædibus.§. vlt. ff. de donat. Ad allegata in cõtrarium reſpondetur quòd procedunt in derico beneficiato qui fructus beneficij, etiam quæſitos,nõ trãſmittit ad ſuos hæredes: pẽſio autem eſt pars fructuum penitus à beneficio ſeparata: vt habetur ſuprà q.j.& ſic eſt quid diuerſum à beneficio,ideo de beneficio ad penſionẽ nõ bene infertur.l. Papinianus exuli, cum vulgaribus. ff.de mino. An autẽ & quãdo beneficiatus decedens fructus beneficij iã quæſitos ad ſuos hæredes tranſmittat:vel an ſucceſſori in beneficio reſeruẽtur: & quid in diſtributionibus quotidianis, vide per Nicol. de Vbal.in tracta.ſuo,de ſucceſ.ab inteſt.cleri.in verſ.finita tandem.cum reliquis verſiculis ſequentibus.

Penſio pro rata decurſi temporis an debeatur hæredibus pẽſionarij illo mortuo, ante tempus deſtinatæ ſolutionis.

QVAESTIO LIII.

1 *Fructus percepti ex beneficio, poſt obitum locatoris debentur ſucceſſori in prælatura.*

2 *Penſio cuius fructus erant percepti,debetur hæredibus defuncti penſionarij,licet tempus ſolutionis non venerit.*

3 *Penſio pro rata fructuum perceptorum,erit hæredũ penſionarij.*

4 *Penſio iudicatur, vt de fructibus iam perceptis.*

QVINQVAGESIMOTERTIO quæro,ſi pẽſionarius qui debebat recipere penſionem in natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, mortuus ſit in menſe Septembris, an penſio illius anni, pro rata anni decurſi, vel fructuum perceptorum, ſuper quibus ipſa penſio eſt conſtituta, debeatur hæredi penſionarij. Iſtam quæſtionem examinauit Caccialup.ſolennis Doctor, in tract.ſuo penſ.q. xxv. in qua diſtinguendo dicit, quòd aut fructus, ſuper quibus penſio erat conſtituta, erant iam percepti,

pti,& tunc debeatur hæredibus penſionarij:de quo vidi-
mus in proxima præcedenti quæſtione. Aut dicti fructus
nõ erãt percepti,ſed tempore mortis penſionarij pende-
bãt:& tali caſu tenet idem Caccialup.quòd tales fructus
remaneant apud eccleſiam grauatam, iam morte pẽſio-
narij liberatam à penſione:& circa hoc ita conſuluiſſe in
quæſtione facti, atteſtatur quoſdam Doctores Bononien-
ſes,inter quos Alex.Imo.in ſuo conſi.I.in j.vol.quod in-
cipit,Reuerendiſſime Domine. voluit allegare conſilium
Alexan.in ij.vol.clvij.incip.Reuerendiſſime Domine. Ad-
uerte tamen quia Alexan.in d.conſilio,de iſta vltima cõ-
cluſione,nil dicit:ſed bene prima concluſio ſupra firmata
per Caccialupum fuit tenta per Alex.conſi.xl.incip.per-
1 ſpectis his.col.fi.verſ.quatenus verò.in iij.vol.† Vera ta-
men in ſe eſt ipſa concluſio , per ea quæ volunt Abb. &
Antonius de But.in c.fi.ne præla.vi.ſuas. vbi concludunt,
quòd ſi moriatur prælatus,qui beneficium locauerat,fru-
ctus percepti poſt obitum locatoris,& penſio debita ra-
tione fructuum poſt obitum perceptorum,debeãtur ſuc-
ceſſori in prælatura,non hæredibus defuncti:de quo etiã
2 latè per Doctores in c.præſenti.de offi. ordi. in vj. † Aut
nondum venit dies penſionis exigendæ,licet fructus,quo-
rum occaſione penſio debetur,erãt iam percepti per de-
bitorem dictæ penſionis:& iſto caſu dicit idem Caccialu-
pus,quòd penſio debeatur hæredibus penſionarij defun-
cti.Nam hæredibus vſufructuarij,debetur integra pẽſio,
cuius tempore vitæ vſufructuarij nõ ceſſerat dies ſolutio-
nis,ſi fructus omnes, quorum occaſione penſio ſoluebа-
tur, erant iam percepti per penſionis debitorem. Iſtam
cõcluſionem tenuit Alex.in d. ſuo conſi. clvii. in ij. vol.
per text.in d.l. defuncta. & l.Iulius. §. ſi fructibus. & ibi
Bald.ff.de act.empt.ad idem allegat Caccialup.Bart. poſt
Dyn.in l.fi.ff.de iur.fiſ.dicens: quòd ita vidit conſulendo
reſponſum,per famoſiſſimos Doctores Dominum Bene-
dictum de benedictis,& Domi.Baldum de Bartholinis de
Peruſio,in quæſtione vertẽte Senis,inter hæredes fructua-
rij,& hoſpitale de ſcala proprietarium prædij, de cuius
fructibus & penſione agebatur.† Quid autem dicendum
3 ſit,quãdo pars fructuum eſſet iam collecta tẽpore mortis
penſionarij,pars autem eſſet colligenda,& adhuc pende-
ret,

ret, dicens, quòd pro rata fructuum perceptorum, penſio erit hęredũ penſionarij, pro alia verò rata fructuũ pendentium, penſio erit proprietarij. allegat text. in d. l. defuncta. & in d. l. Iulianus. §. ſi fructibus. & Salicet. in l. fructus. vbi latiſſimè loquitur. C. de act. emp. qui loquitur in emptore & vẽditore. Ego adduco deciſionẽ Alex. in conſ. ſuo XL. incip. Perſpectis his. col. fi. verſ. Quatenus verò. in iij. vol. vbi Alex. quærit, An penſiones nondũ perceptæ per hæredẽ pro fructibus pẽdentibus vel perceptis, ſpectent ad fideicõmiſſarium: & decidit quòd pro rata perceptorũ fructuũ & collectorũ, penſio ſpectet ad hæredes eius qui
4 grauatus fuit de reſtituẽda hæreditate: † quia de ipſa pẽſione iudicatur, vt de fructibus iam perceptis. allegat tex. in d. l. defuncta. & Bart. in l. fina. §. frui. ff. de iure fiſ. & doc. in l. Iulianus. §. fructibus. ff. de act. empt. & Salicet. in d. l. fructus. vbi diſtinguit in fructibus eiuſdem anni partim perceptis, et partim nõ, dicẽs quòd pro rata perceptorũ fructuum iudicandum eſt de pẽſione, ac ſi percepta eſſet. Idem ſenſit Roma. qui tamẽ loquitur in emptore: in conſil. ſuo x. faciunt latè tradita per doc. in l. diuortio. ff. ſolu. mat. & ibi copioſè inter alios per dom. Vincẽtiũ Herculanum Peruſinũ, præceptorẽ meũ triennalem doctorẽ celeberrimum, & admodum vtilem, qui ibidẽ in j. col. in ij. no. dicit, quòd appellatione fructuũ, veniunt penſiones: & ſicuti in fructibus fit diuiſio pro rata anni, quo matrimonium durauit: ita dicendũ erit in pẽſione. Quid autẽ dicẽdum ſit, quãdo pẽſio fuiſſet percepta & exacta per pẽſionarium, ante tempus perceptorum fructuũ, per eccleſiam grauatam ad illius ſolutionem ſuper ipſis fructibus, vtputa quia id factum fuiſſet cõtemplatione penſionarij indigentis: vel quia terminus ſolutioni appoſitus præcedebat tempus colligendorum fructuũ, ex inordinata conſtitutione penſionis: in hoc articulo dicit Caccialup. in d. q. ſub ſilẽtio, propter varias opiniones relatas per Salicet. in d. §. ſi fructus, & in d. l. fructus. C. de act. emp. ſubdẽs, quòd ratio bonæ fidei, hunc caſum regat: & habeatur ratio eorum quæ ſupra dicta ſunt in aliis caſibus, vt in vtroque ſit paritas, viciſſitudo, & quædam correlatio, arg. text. in c. fi. de tranſact. per quem dixit Bald. in l. eden. col. ij. C. locat. quòd vbicũque ius ſcriptũ nõ habemus, debemus æquitatem

tatem ſequi,quæ ex naturali iuſtitia conſtat, & naturalibus inſtrumentis.l.ſcire oportet.§.ſufficit.ff.de excuſ.tut. & quando cõmittitur nec reperitur lex,quæ ſtatuat quid agendum.Tale negotium videtur cõmiſſum iuxta æquitatem,vt dicit colligi ex dictis per Salic.in d.l.fructus,vbi Salicet. aſsignat palpabilem rationem: videlicet ꝙ penſio,licet prius ſoluta fuerit,tamen ſoluta fuit habito reſpectu ad fructus percipiendos,& propterea tali caſu habendam rationem & reſpectum ad fructus, vt ad illum ſpectet penſio ante tempus ſoluta ad quem ſpectare debet penſio tempore mortis penſionarij nondum ſoluta, nec exigibilis:vt ſic penſio loco fructuum ſurrogetur.adducit Bal.in l.j.C.de vſur.& fruct.lega.dum allegat Hieronymum furioſi de mattarellis.

Penſio vtrum extinguatur per contractum matrimonij.

QVAESTIO LIIII.

1 *Penſio aſsignata laico;pro ſeruitio temporali, vel propter eius benemerits,non expirat per contractum matrimonij.*

2 *Penſio data propter benemerita,vel propter ſeruitium tẽporale, reuocari non poteſt per ſucceſſorem.*

3 *Penſio aſsignata clerico in minoribus conſtituto, an vacet per contractum matrimonij.*

4 *Penſio quæ aſsignatur clerico reſignanti beneficium per contractum matrimonij,vacat.*

5 *Penſio aſsignata in titulum beneficij,vacat per contractũ matrimonij.*

Penſio titulata quam habet clericus in ſacris conſtitutus vacat contracto matrimonio.

Penſio aſsignata clerico conſtituto in ſacris, an vacet per cõtractum matrimonij.

6 *Matrimoniũ per verba de præſenti, requiritur vt vacet penſio.*

7 *Penſio & beneficium non vacant per ſponſalia de futuro.*

8 *Penſio quæ vacauit per matrimonium, ſponſa religionem ingrediente,an reuiuiſcat.*

9 *Penſio ſi matrimonium non tenuit,an extinguatur.*

10 *Collatio beneficij facta furioſo,non tenet.*

11 *Clericus perdit beneficium,etiam ſi matrimonium non tenuit. propter ordines ſacros.*

11 *Papa diſpenſare poteſt penſionarium, vt matrimonio non obſtante poßit retinere penſionem.*

QVINQVAGESIMO QVARTO quæritur, vtrum penſio extinguatur per contractum matrimonij. Iſtam quæſtionẽ breuiter & reciſè ſatis examinant Doct. Ideò ipſam latius diſcurrendam putaui. Circa quam reperio quòd Laur. quem refert & ſequitur Card. in cle.j. §.j.in verſ.Sextò quæro,de ſupplen.negligen. prælat. tenuit quòd penſio per contractum matrimonij non extinguatur.& idẽ tenet ibidem Imo.col.iij.verſ.Quid ſi penſionarius,in quibus locis concludunt,quòd quando penſio nõ fuit aſſignata in beneficium eccleſiaſticum,ſed pro officio vel ſeruitio temporali, vt pro pulſando campanas vel ſimilibus, quòd eo caſu per contractum matrimonij non vacet:& ita trãſit breuiter admodum loquens,in iſta quæſtione Caccialup.in tract.ſuo,de penſio.q.xv. dicens, videndum eſſe Card.in cle.j.q.xviij.de reb.eccl. nõ alien. Vt tamen iſta quæſtio diffuſius examinetur, diſtinguẽdũ puto,quòd aut quærimus de penſione laico aſſignata:aut

1 quærimus de pẽſione aſſignata clerico.† Primò caſu vtique dicendum eſt, q; ſi laico benemerito de eccleſia vniuerſali vel particulari aſſignata fuit, q; fieri poteſt iuxta terminos in quibus conſuluit Oldra.in conſil.ſuo ccxxvi. incip.quidam epiſcopus,dũmodo fiat in quantitate moderata:vt inquit idem Oldr.ibidem.ſiue aſſignetur penſio laico,ratione ſeruitij impẽſi vel impẽdẽdi,vtputa aduocato pro patrocinio & defenſione, iuxta tradita per doct.in cle.j.de reb.eccl.non alien.vel pro officio temporali, vt puta pro pulſandis campanis, claudendis foribus eccleſiæ,vel monaſterij, & iſto caſu dicendũ eſt per contractum matrimonij non extingui penſionẽ:& ita procedat doctrina Laur. & aliorum ſupra relata. & hanc opinionem inuenio tenuiſſe Guliel.in d.cle.j.de reb.eccl. nõ alien.quem refert & ſequitur ibidem Imol.col.vj.in verſ. Sed nunquid aduocatus.vbi cõcludit, q; ſi aduocato aſſignata ſit pẽſio in fructibus decimarum vel aliorũ bonorum eccleſiaſticorum,per ſuperuenientiã cõiugis eã non amittet:quia non fuit ſibi aſſignata in titulum beneficij. allegat text.in c.poſſeſsiones.xvj.q.j.& tex.in c.quicunq;.

xij.q.ij.& iſtá concluſionē tenuit Cardi.in d.cle.j. de reb.
2 eccl.non alienan.q.xviij.†Quinimo talis penſio reuocari non poterit per ſucceſſorem illius monaſterij,ſuper cuius bonis fuit aſſignata,ita cócludunt Doctores in locis ſupra allegatis.faciunt quæ tradunt Doct.poſt Bart.in l.cũ quid. ff.ſi certum pet.& dixi latè infrà q.lxviij .Verum eſt quòd penſio aſſignata aduocato pro patrocinio & defenſione præſtandis in cauſis illius monaſterij, ſuper cuius bonis fuit aſſignata, & aduocatus ille inſufficiens poſtmodum reperiretur ad patrocinium præſtandum,tali caſu nõ ſolum per ſucceſſorem,ſed etiam per illum qui penſionem prędictam aſſignauit,poterit ei adimi ipſa penſio,vt concludit Bar.in l.cùm quid,in fi.ff.ſi cert.pet.Aut fuit penſio aſſignata clerico & tunc eſt diſtinguendum, quòd aut fuit aſſignata ſimplici clerico,aut aſsignata fuit clerico in
3 ſacris conſtituto.†Primò caſu quãdo fuit aſsignata clerico conſtituto in minoribus ordinibus, dicendum erit ꝙ ſi ſit aſsignata pro ſeruitio, vel officio temporali, vtputa vt ſit campanarius,vel eccleſiæ cuſtos & ſimilia, & tũc dicendum erit, quòd per contractum matrimonij penſio non vacet,per not.per Laur.Card.& Imol.in d.clem. j.§. an eadem.de ſupplen.negli.prælat.& in d.clem.j.de rebus eccle.non alienan. & ſic iſto caſu idem erit quod in caſu præcedenti.Eccleſia enim in tali caſu per coniugis ſuperuenientiam non fraudabitur ſeruitio eius,cui penſionem aſsignauit:& idē erit quãdo ob benemerita fuit aſsignata penſio,per ſupradicta.Adde quòd iſto caſu procedunt dicta per R.Gomeſium Rotæ auditorē, in cõmento reg. Cancel.de anna.poſ.q.xxj.vbi dixit per contractũ matri-
4 monij penſionē nõ vacare.†Aut talis penſio fuit aſsignata clerico nõ in titulũ beneficij,ſed loco beneficij,vt putà quando clericus reſignauit beneficium,vel ceſsit iuribus, quę in beneficio habebat,& obtinuit ſibi ſuper illius fructibus reſeruari annuam penſionem, ne ex reſignatione aut ceſsione huiuſmodi nimium diſpendium pateretur: vel Papa alicui clerico motu proprio ſuper fructibus beneficij penſionē reſeruauit,vt ille cõmodius ſuſtentari valeat:& iſto caſu pēſio per cõtractũ matrimonij extinguitur:quia clericus in minoribus cõſtitutus deſinit eſſe clericus,& priuilegiũ clericale amittit in omnibus præterquã

in

in duobus,de quibus in cap.j.de cler. coniug.in vj.videtur enim tali caſu penſio loco beneficij ſubrogata.Nec eſt dubium,quòd ſubrogatũ naturã ſapiat eius,in cuius locum ſubrogatur.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis caut.Bald. in l.parabolani.C.de epiſc.&cler.& ita ſenſit etiam Caccialupus in tractatu ſuo penſio. q. xxx.& vlt.in verſic. Et pro declaratione materiæ. & iſtam partem amplectitur Curia Romana:& mihi in facto accidit : quia poſtquam matrimoniũ contraxi,amiſi quaſdam penſiones mihi tũc vti clerico in minoribus conſtituto,per fœlic.record. Clementem ſeptimum reſeruatas. Quãdo autem appareret ex tenore literarũ aſſignationis talis pẽnſionis,quòd Papa voluerit illam penſionem durare toto tempore vitæ penſionarij,etiam ſi vt laicus in poſterũ ſe haberet:tunc eſſet ſecus dicendum.ad quod vide Caccialup. in prædicto ſuo
5 tract.q.xxx.†Aut penſio erat aſſignata clerico in titulum beneficij:iuxta not.in c.conquerente.de cler. non reſiden. & tunc idem dicendum eſt,quòd penſio vacet per contractum matrimonij.c.quod à te.de cleri.coniug.Laurentius tamen dicebat,quòd beneficium ſimplex aſſignatũ, etiam in titulum clerico pro patrocinio præſtando , non vacabat per contractum matrimonij,dummodo non fieret bigamus,& aliàs clericaliter viueret. Sed eius opinionẽ reprobat Card.in d.cle.j.q.xviij.de reb.eccl.non alien. Tali enim caſu penſio dicitur,& eſt eccleſiaſticum beneficium: vt dictum fuit ſuprà q.j.hinc eſt , quòd contracto matrimonio vacabit.vt per Doct.in c.j.de cler. coniug. in vj.vbi dicunt,quòd clericus matrimoniũ contrahens,facit actum contrarium clericatui.& propterea videtur renuntiare beneficio : & illud habere pro derelicto. argu. tex.in cap. tranſmiſſam.de renun. & cap.cum renuntiatur. xxxij. q. j.
6 idem dicit Abb.in conſi. lxxiiij.in ij.volum.†Aut ſumus in clerico in ſacris ordinibus cõſtituto,matrimoniũ de facto contrahente,& tunc ſi talis clericus habebat penſionẽ intitulatam,quæ eſt beneficiũ,& illa erit ipſo iure priuatus ſecundum opinionem Ioan.Andr.in d.c.j.de cleri coniug. Secundum verò opinionem gl.in d.c.j. erit priuandus per ſententiã:cuius opinionem tenuit Idem Ioã.And.ſibi cõtrarius in c.Ioannes,eo.tit.quem ſequuntur Imol. Butr.& Pet.de Anch.in d.c.j. Aut talis clericus habebãt penſionẽ

non intitulatam:& tunc ſi illã habebat propter eius bene merita, vel pro præſtãdo patrocinio: quia erat doctor, & tali caſu penſio non extinguetur ex cõtractu matrimonij, per ſupradicta in ſimplici clerico. Aut obtinebat penſionem ſibi aſſignatã ſuper beneficio, quod reſignauit vel ex eo, quòd ceſſit iuribus ſuis, vel liti & cauſæ, vt ſit tota dic. & eo caſu, ex quo matrimonium non tenuit, & talis cogatur vxorem dimittere, nec propterea efficiatur laicus: ſed remaneat illa qualitas clericalis & ſacerdotalis: vt per Doc. in d.c.j. de cler. coniug. in vj. Ideò videtur decidi poſſe quòd penſionem non amittat: quia non præſtat impedimentum, quod de iure nõ ſortitur effectum. c. nõ præſtat. de reg. iu. in vj. cogita tamen quia malo probabiliter dubitare, quam temerè diffinire. Intellige ſanè prædicta, vbicunque dixi penſionem extingui per contractum matrimonij, vt procedant quando matrimoniũ contractum fuit per verba de præſenti: ita concludunt Domini de Rota, deciſ. ccccIxxxj. in antiquis. & deciſ. xxvj. in nouis. incipiente ſi impetratur: vbi concludunt, quòd impetrans beneficium vacans per contractum matrimonij, debet probare cõtractum per verba de præſenti, nec requiritur probatio conſummationis matrimonij: tunc enim quando clericus matrimonium contrahit, exercet actum clericatui contrarium. ideò beneficio renuntiaſſe dicitur. & illud habuiſſe pro derelicto. arg. c. tranſmiſſam. de renun. & c. cum renuntiatur. xxxij. q. j. & ita dixit Abb. in ſupra allegato conſi. ſuo lxxiiij. in ij. vol. & ita concludunt omnes Doct. in d.c.j. de cler. coniug. & Domi. & alij in c.j. eod.
7 tit. in vj. † Si autem clericus contrahat ſponſalia de futuro, tunc penſio non extinguitur, cùm eo caſu beneficia nõ vacant. ita concludit Rot. deciſ. prædicta. & doct. in d.c.j. & adducunt rationem: quia ſicuti per adeptionem ſecundi beneficij non vacat primum, niſi quis plenè ſit tranſlatus ad ſecundum: vt in c. in cunctis. de elect. & in c. cõmiſſa. eo. titu. in vj. ita per contractum ſponſaliorum, cum eo caſu non ſit plenè tranſlatus, facit: quia ſponſa propriè non eſt vxor, ſed promiſſa, vt notatur in rubr. de ſponſal. ad idem facit tex. in l. ea quæ. ff. de manu. vbi dicitur quòd mulier, quæ tantum ſpõſalia contraxit, domicilium mu-
8 taſſe non dicetur. † An autem clericus qui matrimonium
con

contraxit,& propterea penſionem perdidit, illam recuperet,ſi ſponſa antequam ab eo carnaliter cognoſcetur ingrediatur religionem: & dicendum eſt quòd non argumento eorum quæ dicunt doctores in d. c.j. de cleri.coniugat.vbi Abb. in ij.colū. verſic. Sed dubitatur.& in dicto c.j.eo.tit.lib.vj.Vbi dicunt,quòd tali caſu clericus non recuperat beneficia:quia ius ſemel extinctum nunquam reuiuiſcit,licet eſſet cauſa extinguens.c.quam periculoſum.
9 vij.q.j.& cap.quæris.de conſecratio. diſtinct. iiij. † Quid autem dicendum ſit, quando matrimonium contractum per clericum non tenuit,an penſio extinguatur recurrendum eſt ad pulchram diſtinctionem Ioan. And.in c.Ioannes.de cleri.coniug.col.penul.verſic.de ſecundo cum quæris.vbi quærit an clericus contrahens matrimonium quod non tenuit ſit priuatus beneficio: & diſtinguit quod aut matrimonium eſt ob defectū conſenſus,& non tenuit,aut ob aliam cauſam.& ſi ob aliam cauſam an ſolùm propter ordines clerici,aut propter aliud impedimentum. Primò caſu aut defectus conſenſus proceſſit ex parte clerici contrahentis,aut ex parte mulieris,cum qua contrahebat.Et vtroque caſu ſubdiſtinguit, quòd aut defectus conſenſus procedebat ab ætate,aut à furore,aut à metu illato, ſi ab ætate,vt quia clericus minor annis quindecim beneficiatus matrimoniū cōtraxiit per verba de præſenti,& eo caſu cū iuris interpretatione intelligantur ſola ſpōſalia de futuro,cap.vnico. de ſpoſa. impub. lib. vj. & iſto caſu dicit Ioan.Andr. beneficia non vacare. : & idem ſit ſi defectus ætatis erat ex parte mulieris, ſicuti enim per promiſſionē quam faceret de profitendo ipſius beneficia non vacarēt, niſi tacita vel expreſſa profeſsio interuenerit. cap. beneficium.de regu.in vj.Et ſicuti per acceptionem ſecundi beneficij curati non vacat primum etiam curatum, niſi ſequatur poſſeſsio vel per ipſum ſiet quominus illam conſequatur.c.licet.de præbend.in vj. ſic per ſolam promiſsionem de matrimonio contrahendo dicit Ioan.Andr. dicta beneficia vacare. Aut defectus conſenſus procedebat a furore:& tunc ſi à clerico furor procedit, & eſt expeditum, quòd beneficia nō vacant:quia etiam tunc profitendo,nō obligaretur.c.ſicut.de regu.c.dilectus de ſponſ. talis enim non poteſt etiam teſtari.c.fin.de ſucceſ. ab inteſt.l.furio-

ſum.C.qui teſtam.face.poſ.l.in diuerſa.ff.de teſtam. cum ſimilibus.Nec collatio beneficij facta furioſo cõtinuo furore agitato valet:imo pro non facta habetur:ſecus quãdo habet dilucida interualla,vt per Bonifac.in Clemen.j.
10 de homic.colum.vj.numero 57.& numero.58.† Si autem defectus conſenſus procedebat à furore mulieris:eo caſu dicit Ioan.And.licet non ſit verè matrimonium:nec etiam inducat publicam honeſtatem.c.vnico.de ſponſa.in vj.tamen dicit quòd videtur,quòd iſto caſu clericus perdat beneficia:quia ipſe tali caſu videtur feciſſe quod potuit, ſubdens quòd æquius eſt dicere, quòd beneficia non perdat ſicuti ſi contraxiſſet cum imagine quadam vel dormiẽte. Aut matrimonium fuit nullum ex defectu conſenſus metu præſtiti, qui in conſtantem cadere poterat : & tunc idem dicendum erit quòd beneficia non amittat. allegat
11 text.in c.veniens.& in c.id quod.quod met. cau.† Quando autem matrimonium tenet ex conſenſu valet,non autem ob aliam cauſam,vt puta propter ordines ſacros cõtrahentis:& tunc dicit, quòd clericus perdere debet beneficia:& iſto caſu dici poſſet, quod perderet etiam penſionem,licet penſio non ſit beneficium : tamẽ cogitandum relinquo, vt ſupra dixi. Aut matrimonium non tenuit quia contractum fuit cum conſanguinea,& tunc clericus perdit beneficia:quia apparet quòd voluit omnino mutare vitam ſuam,& fecit quantũ in ſe fuit,vt cõtraheret.ita dicit Ioan. Andr. quem ſequitur Barba. in conſilio xj.in j.volumine. colum. vltim. in prin. & dictum Ioan.Andr.ſequitur Abb. in capitu. primo.de cleri. coniugat.colum.ij.& Imol.in d.c.Ioannes.colum.peuulti. verſicul.viij.tangit, & ibidem Cardina. colum. penulti. quæſtio.xj. & Petr. de Ancha. colum. vlti. Ex qua diſtinctione,facilè poſſumus decidere,quid dicendum ſit in penſione ſtante ſtilo Curiæ, quòd eo modo quo vacat beneficium per contractum matrimonij, extinguatur penſio.
12 †An autem in caſibus in quibus dictum fuit ſupra, quòd penſio extinguitur per contractum matrimonij,Papa diſpenſare poſſit,quòd penſio non extinguatur. Decidi poſſe hoc videtur ex diſtinctione & doctrina tradita per Ioan.de Imol.in c.diuerſis.colum.ij.verſi. Sed aduerte,de cleri.coniugat.& per Doct.in d.c.j.eodem titu.vbi deciditur

tur an clericus coniugatus diſpenſari poſſit, vt matrimonio non obſtante, beneficium habere poſſit:& eſt clarum quòd Papa talem diſpenſationem facere poteſt cum pẽſionario.

Penſio an extinguatur ſi penſionarius fiat miles.

QVAESTIO LV.

1 *Clericus factus miles ſeculi, deſinit eſſe miles Dei.*
2 *Clericus militans an beneficium amittat.*
3 *Clericus militans, & enormibus ſe immiſcens, ſi monitus non deſiſtat, perdit priuilegium clericale.*
4 *Penſio regulariter per militiam non perditur.*
5 *Penſio quæ datur loco beneficii, quando per militiam perdatur.*

QVinquageſimoquintò quæro, ſi penſionarius miles fiat, vtrum penſio extinguatur. Iſta quæſtio intelligenda eſt in clerico, non in laico. Nam in penſione aſſignata laico eſt expeditum, quòd per militiam non extinguitur, quò autem ad clericum, Ioan.an.in c. fin.de
1 cler.coniu.† dicit, quòd clericus factus miles ſeculi, deſinit eſſe miles Dei:& eum ibidem ſequuntur Doct.& propterea videntur ſentire quòd talis perdat beneficia. Idem
2 ſentit ibidem Card.ſubdens, quòd videtur dicẽdũ, † quòd ſicuti per matrimonium, ita per militiam, clericus beneficium perdat, cũ per aſſumptionẽ armatæ militiæ clericali renuntiare videtur: ſicuti quando matrimonium contrahit d.c.j.de cleri.coniugat.Iuncto.d.c.ſi.facit gl.in c.qualiter.in gl.j.de cleri.non reſidẽ.vbi glo. coniugium & militiam æquiparat.idem dicit Cõpoſt.in c j. col.iij.verſ.ſed de milite.de reg.iur.Idẽ voluit Barbatias, in cõſi.x 1.col.fi. in j.vol.verſ.præterea facit: allegat glo.in c.ſi.de cleri.non reſid.& Lauren.in c. ex tunc.eo.tit.& dicit quòd eſt communis opinio ſecundum Imol.in d.c.ſi. Florianus autẽ in d.c.ſi.contrarium tenuit, quòd imo clericus militans beneficium non amittat: quia in iure hoc non eſt ſancitũ, dicit enim in iure longam eſſe differentiam hoc caſu inter matrimonium & maliciã: quia in matrimonio quis ab eo recedere non poteſt, & redire ad vitam clericalem & ordines. Sed ſi clericus miles fiat, poteſt pœnitere, & habitum clericalẽ reaſumere, & ideò dicit, quòd videtur, quòd cleri

cus tali caſu beneficium non perdat:ſicuti nec contrahens ſponſalia,vt fuit dictum in proxima præced.q.Imo.autem in d.c.ſi.dicit,quòd opin.Floria.procedere poſſet,quando clericus,licet ſit factus miles,non immiſcet ſe negotiis ſecularibus ſeu militaribus : & ſic videtur ſentire : quòd ſi clericus inmiſceat ſe negotiis militaribus miles factus beneficium amittat. Quid dicemus in pẽſione? dicerẽ quòd ſi penſio fuit ei aſsignata,non in titulũ beneficij, quòd eo caſu illã non amittat per militiã etiã ſi ſe immiſceat enormibus dum tamen non fuerit monitus.†Quia ſi eſſet monitus,vt à militia deſiſteret, & à commiſtione enormium ſe abſtineret,& id non faceret;eo caſu perdit priuilegium clericale:vt per doct.in c.ſicut te.vbi Abb. col. j. verſicu. ſi verò.extra ne cleri.vel mõna.& per Cepolam. conſil. ſuo xj.incipien.caſus talis eſt: Aloyſius. ideò tali caſu putarem ipſum perdere etiam penſionem,ſicuti ſupradictum fuit, de eo qui matrimonium contraxit,in proxima præcedenti.q.

4 † Quod autem per militiam regulariter penſio non amittatur,tenuit Laurẽ. Cardi. & Imo. in cle. j. §. ea.de ſupp.negli.prælat.vbi concludunt, quòd quãdo penſio eſt aſsignata clerico pro tẽporali ſeruitio,ſeu officio iam impenſo,vel impendendo,tũc nõ extinguatur per militiã:ſecus ſi fuit aſsignata penſio in titulũ beneficij.Nam cum eo caſu propriè beneficiũ ſit, vt dictũ fuit ſuprà q.j.& not.in c.conquerente.de cleri.nõ reſid.vacat eo modo,quò dictũ fuit ſupra in iſta vltima cõcluſione,quòd per militiã pẽſio non extinguatur.reſidet ſimpliciter Caccialupus in tract. ſuo de penſ.q.xv.ſequẽdo opinionẽ Laur.Card.& Imo.in ſupra allegatis locis.

5 †Notandum tamen eſt quod eo caſu, quo dixi per militiã penſionem extingui, intelligẽdum eſt de penſione quæ datur loco beneficij,vt puta quãdo reſeruata fuit illi qui beneficiũ dimiſit,vel iura ſua ceſſit,vt dictũ fuit in proxima præcedenti q.de clerico qui matrimoniũ contraxit.in verſi.aut ſumus in clerico in ſacris : & in uerſic.aut fuit penſio aſignata.Secus autem eſſet dicendũ in penſione aſsignata pro ſeruitio impenſo, vel impendendo;quo caſu procedant dicta per doct.in d.cle.j.§.eadem.

Penſio an extinguatur per promotionem ad epiſcopatum.

QVAESTIO LVI.

1 *Penſio aſſignata pro ſeruitio impenſo, vel impendendo, non vacat per promotionem in epiſcopum.*

2 *Penſio aſſignata ex cauſa reſignationis vacat per promotionem ad epiſcopatum.*

3 *Beneficia conſecrati in Epiſcopum per manus conſecrationis vacant.*

4 *Beneficia promoti ad epiſcopatum vacant, lapſo termino ad petendam conſecrationem.*

5 *Penſio an vacet per promotionem in Abbatem.*

QVinquageſimoſextò quæro, quando penſionarius in epiſcopum conſecratur, an penſio quæ fuerat ſibi reſeruata ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus alicuius beneficij eccleſiaſtici, ante eius promotionem ad epiſcopatum extinguatur. In hac q. Laurent. in Clemen. j. §. eadem. de ſupp. negli. prælat. quem refert, & ſequitur ibi Card. tenuit penſionem non extingui, quãdo penſio non eſt beneficiũ eccleſiaſticũ, ſed ſolum pro temporali commodo aſſignata. & Cardi. ibi q. iiij. remittit ſe ad Hoſtien. in ſumma de vita & honeſt. cleri. & de cleric. non reſi. & ita tenuit Caccialup. ſolennis doctor, in tract. ſuo penſ. q. xv. allegans Butriũ idem tenere in d. cle. j. §. eadem. & Imol. ibidem, qui tamen Imol. hanc q. non ponit, ſed ſolùm quærit, nũquid penſio vacet, ſi penſionarius fiat miles, vel matrimonium contrahat? Quid tenendũ in hac q. in qua præfati docto. in ſicco (vt aiunt) pede, pertranſeunt. ego pro reſolutione diſtinguendum puto, quòd † aut
1 loquimur de penſione aſſignata pro ſeruitio impenſo, aut impendendo, vtputa pro pulſando campanas: vel quid ſimile: & tali caſu penſio per conſecrationẽ in epiſcopum non valet: & ita procedat opinio Lauren. Cardin. Butr. &
2 Caccialupi, ſupra relata. † Aut loquimur in penſione aſſignata alicui clerico ex cauſa reſignationis, vtputa, quia habens beneficium illud renuntiauit in manibus Papæ, & obtinuit ſibi reſeruari ſuper illius fructibus annuã penſionẽ: vel ceſſit iuri liti, & cauſæ, litigans ſuper aliquo beneficio ad fauorem colligantis, obtinendo ne ex ceſſione huiuſmodi, nimium diſpendium patiatur ſibi penſionem ſuper illius fructibus aſſignari: quo caſu non eſt dubium,

quòd penſio videtur ſuccedere loco beneficij: & iſto caſu puto penſionem extingui, per munus conſecrationis.
3 † Et moueor tali caſu vacant beneficia conſecrati, tex. eſt in c. cum in cunctis. §. cum verò. de elec. & ibi latiſſimè per doct. & conferri poſſunt per eum, ad quem eorum collatio ſpectat, vt dicit ibi text. imo tali caſu beneficia dicuntur ipſo iure vacare, vt tenuit Abb. in d. §. cum verò. In vlti. col. & idē Abb. conſi. c 1. Cald. conſi. j. de tranſla. prælato. dicit tamē Abb. ibidem quod curia Romana ſtatim, quod aliquis fuit denominatus per Papam in epiſcopum, immediatè confert illius beneficia tanquam vacantia, non
4 expectata conſecratione. † Sciendum tamen eſt, quòd licet beneficia promoti ad epiſcopatū de iure non vacent, niſi ſecuta conſecratione, tamen lapſo termino triū menſium electo aſſignato ad petendā conſecrationem, etiam quòd conſecratus non ſit, beneficia vacant: vt dicit tex. in d. c. cū in cunctis. §. cum verò: vbi Abb. in ij. col. verſicu. in gloſ. in verbo decurſo. de elect. & per Oldra. conſi. ſuo xiiij. incip. cū quæritur an beneficia. Hoſtien. in ſumma. de electiõn. §. quo tempore. verſic. quid autem. & per Ioan. Franc. Pauinū audit. Rotæ, in tract. ſuo, de offic. & poteſt. capit. ſede vacante. q. ix. & licet penſio non ſit eccleſiaſticum beneficium: vt vidimus ſuprà q. j. tamen in caſibus præmiſſis beneficij loco ſuccedit, vt dixi ſuprà q. liiij. & iſtam opinio. amplectitur, vt audio, Romana curia, quòd ſicuti beneficia promoti ad epiſcopatum vacant: ita vacet penſio, niſi ei ſit à Papa indultum, quòd ſimul cum epiſcopatu quaſcunque annuas penſiones per antea ei aſſignatas ſuper fructibus beneficiorum retinere poſsit, vt ſæpe factum vi-
5 di. † Quid autem ſit dicendum in promoto ad aliquam Abbatiam? Oldr. in conſi. ſuo XIIII. ſupra allegato conſulendo decidit, quòd eius beneficia dicantur vacare poſt adeptam pacificam poſſeſsionem Abbatiæ, licet nondum ſit in Abbatem benedictus, idem voluit Pauinus in ſupra allegato tract. ſuo, col. iij. verſ. & dicitur etiam ſedes. Ideò idem erit in penſione ſibi reſeruata ante eius promotionem ex cauſis ſupradictis.

Penſio an extinguatur per ingreſſum religionis.

QVAEST

QVÆSTIO LVII.

1 *Penſio vſufructui comparatur.*
2 *Vſufructus non extinguitur, per ingreſſum religionis.*
3 *Vſufructus quem pater habet in bonis aduentitiis filij, an extinguatur per religionis ingreſſum.*
4 *Feudum per ingreſſum religionis, an tranſeat in monaſterium, vel vacet.*
5 *Ius patronatus tranſit in monaſterium, ſi patronus religionem ingrediatur.*
Beneficia ingreſſi religionem facta profeſſione vacant.
6 *Penſio venit appellatione beneficij largè ſumpto vocabulo.*
7 *Minor ingrediens religionem, non amittit penſionem, niſi adueniente maiori ætate & facta profeſſione.*
8 *Penſio quo caſu vacet quando maior annorum xiiij. religionem ingreditur.*
9 *Vſufructus fauore religionis in monaſterium tranſit.*
10 *Monaſterium loco filij habetur.*

QVinquageſimoſeptimò quæro, an penſio extinguatur, ſi penſionarius religionem ingrediatur. In iſta q. dicendum videtur penſionem non extingui: quia, vt vidimus ſuprà q.j.†Penſio vſufructui comparari videtur: &
1 dixi ſuprà q.lij. in verſi. tertiò moueor. † Vſufructuarius
2 autem, ſi religionem ingrediatur, non propterea vſufructus extinguitur, ſed percipitur à monaſterio in quo quis eſt ingreſſus, donec ipſe vſufructuarius monaſterium ingreſſus vixerit. Ita tenuit Bart. in authent. ingreſſi. in j. lectu. in fin. C. de ſacroſanct. eccleſ. idem tenet Specu. in tit. de ſtatu mona. §. j. q. xlvj. gloſ. Bart. & docto. in auth. idem eſt. C. de bon. quę liber. Imol. in l. cum filio. de leg. j. Aluer. in c. qui clericus. & ibi Bald. ſi de feud. fuer. controuerſ. inter dominum & agnat. Decius in c. in præſentia. column. xxxiij. in fine: & col. xxxiiij. de probat. vbi dicit iſtam eſſe communem opinio. idem tenet Innoc. in d. c. in præſentia. circa fin. & glo. in c. ſi qua mulier. xix. q. vlti. Idem tenet D. Roſel. de Aret. in ſua eleganti repeti. d. authent. ingreſſi. in verſic. Item quæro. Aliquis habens. & Guido Papæ in ſuis deciſ. deciſio. CCCCXCV. & deciſione CCCCLXXVII. in fin. Et Petr. de Bellaper. in tracta. ſuo feudali, in titu. qualiter perdatur feud. per clericatum, & iſta

concluſio procedit in vſufructu aliunde quæſito quàm
3 ex bonis aduentitiis.† Quid autem ſit in patre habente
vſumfructum in bonis aduẽtitiis quæſitis per filiũ. Vide
doct.in locis ſupra allegatis, & præceptorem meum Do.
Hippo. Marſilien.in ſingul.ſuo DCXLVIII.Secundò facit
pro iſta opinione, quia cum feudum ſit beneficiũ, prout
beneficium eſt beneuola actio, gaudiũ tribuens capiẽti,
vt per feudiſtas in prælud.feud.eodẽ modo penſio bene-
4 ficiũ dicitur, vt habetur ſ. q. xxviij. † Feudatarius autem
ſi ingrediatur religionem, licet regulariter feudum non
tranſeat in monaſteriũ,cum beneficiũ ad eum non perti-
neat,qui officiũ gerere nõ debet.c.j.de vaſal.mil.qui arm.
bellic.depoſ.ad idẽ eſt tex.in c.qui clericus.ſi de feud.fuer.
contro.inter domi.& agnat.& habetur per Bart.in l. fini-
ta.§.ſi de vectigali.col.ij.ff.de dam.inf.ct.Alex.conſil.x.in
v.volu.inc p.viſo inſtru.col.j.Bald.in l.Deo nobis.verſi.iiij.
not.C.de epiſ.& cleri.Petr.de Bellapert.in ſuo tract.Feud.
in tit.qualiter perdatur feudum per clericatũ. & latè per
Pariſium.in ca.in præſentia.col.lxxij. & col. lxxiij.de pro-
bat.Tamen iſta regula fallit,quãdo feudũ eſſet tale, quod
ſeruitium, quod pro eo præſtandũ eſt,præſtari poſſet per
monaſterium: Ita tenet Cyn.in d.authen.ingreſſi. & Inn.
Ioan.And.Abb.& alij, in c.in præſentia.de probat.Cald.
conſil.ij.de feud.& Decius qui plures citat docto.in d.c.in
præſentia,col.antepen.idem erit in feudo,de quo fœmina
eſſet inueſtita,& in feudo franco: vt per Alexand.in d. ſuo
conſil.x.col.iij. & per Decium in d.c.in præſentia.col. pe-
nulti.qui allegat Bald.in l.ſi plures. colum.ij. C. de condi.
inſert.& alios plures. Idem tenuit Brunus, in conſil.ſuo
5 XVI.† Tertiò pro iſta opinione facit: quia ſi habens iuſ-
patronatus religionẽ profiteatur, iuſpatronatus in mo-
naſterium tranſit. ita concludit Lambertinus Epiſcopus.
in ſuo copioſo tractatu de iure patrona.in ij.parte.in xxv.
articul.ſecundæ quæſtionis principalis. In contrarium,
quòd imo penſio extinguatur,ſi penſionarius religionem
ingrediatur,facit:quia ſi clericus beneficiatus religionem
ingreditur ſecuta profeſſione tacitè,vel expreſsè, eius be-
neficia vacant,& conferri poſſunt.tex.eſt in c. beneficium.
de regul.in vj.& ibi doct.& verbum beneficium, poſitũ in
illo tex. intelligitur largè de quocũque beneficio,vt di-
cunt

6 cunt ibi Ioan.Andr.Domi.& Franchus.in princip.† Conſtat autem quòd lato ſumpto vocabulo,beneficij appellatione,venit etiam penſio , vt vidimus ſuprà q.xxviij.ergo idem videtur dicendum de pẽſione.Faciũt dicta ſuprà q. liiij.vbi vidimus , an per contractum matrimonij, penſio vacet.& dicta in q.proxima præcedenti:& iſta videtur verior ſententia,pro qua facit,quia penſio eſt quædam ſeruitus beneficio : in hac tamen q.puto eſſe conſiderandos
7 plures caſus:primò quid dicendum ſit† in penſione reſeruata minori anno xv.Nam ſuprà q.xiij. vidimus ꝙ penſio reſeruari poteſt alicui etiam in ſeptennio , poſtquàm in clericum ordinatus fuerit:& iſto caſu dicendum eſt,quòd ex quo ante legitimam ætatem talis non obligatur religioni,quamuis illam ingrediatur.c.j.de regu.c.ij.eod.tit. & c.ad noſtram.ad idem eſt text.in d. c. de regu. in vj. & propterea non amitteret beneficia cum cura , & ſine cura,quæ obtineret:quòd etiam penſionem non perdat,niſi poſtquàm legitimè ætatis factus, profeſſionem tacitè vel expreſſe emiſerit.d.c.j.de reg.in vj.facit tex.in c.j.de vot. in vj.Retinebit igitur penſionẽ donec profeſſionem tacitam,vel expreſſam emiſerit,nõ obſtãte religionis ingreſſu,prout de beneficio dicitur in d.c.j.de regul. in vj. facta autem profeſſione penſio extinguetur,niſi ſuper ea fuerit
8 à Papa diſpenſatus,quoad illam retinere poſſit.† Aut loquimur in pẽſione reſeruata maiori,& eo caſu,ſi penſionarius maior annis quatuordecim,religionẽ ingrediatur, & habitum aſſumat:eo caſu cum intra probationis annũ retineat etiã beneficiũ regulariter.d.c.beneficium. idem dicendum erit de penſione, niſi cõſtet quòd vitam voluerit expreſsè mutare,vel ante probationis annũ,profeſſionem expreſſe fecerit : ſiue ſcienter habitum profeſſorum aſſumpſerit,quibus caſibus etiam non completo probationis anno beneficia ingreſſi religionem vacant, & conferri poſſunt.vt eſt text.apertus in d.c.beneficium , & ibi
9 omnes Doct.de reg.in vj. † Nec obſtant adducta ſupra in contrarium dum dictum fuit,quòd ſi vſufructuarius religionẽ ingreditur , quòd vſusfructus trãſit in monaſteriũ: quia ſpeciale eſt fauore religionis,vt vſusfructus tranſeat in monaſteriũ,& à perſona vſufructuarij recedat,& tamẽ non extinguatur : arg.text.in l.ſunt perſonæ. ff. de relig.

&

& ſump.ſune.iſta reſpóſione vtitur do. Roſellus de Aret. in repet.d.authent.ingreſſi.in verſic.Item quæro aliquis. Penſio autẽ non poteſt ſeparari à perſona penſionarij, & in monaſteriũ tranſire ſine autoritate Papæ. faciũt dicta ſuprà q.v. & q.vj. Ideò de penſionario in monaſteriũ non
10 tranſit.† Ad illud quod dicitur de feudo quod in monaſteriũ tráſeat in caſibus ſupradictis,reſpódetur quod monaſterium habetur loco filij.ca.in præſentia.de probat.& ibi doct.& habetur per doct.in d.authent. Ingreſſi. feudũ autem in filium tranſit.c.j. in princi.de ſucceſ. feud.c.j.de ſucceſ.fratr.& grad.ſuccedentium in feud.Igitur non erit mirum,ſi feudũ in monaſteriũ tranſeat. Penſio autem de patre in filium nullo modo ex ſucceſſione tranſire poteſt, cũ extinguatur morte penſionarij, qui ſtatim quòd monaſterium ingreditur,& profitetur religionem,pro mortuo habetur.l.Deo nobis.C.de epiſ.& cler.ij.q.j.c.placuit. §.illud. in authent.de monach.ex iſta reſpóſione euacuatur etiam tertium fundamentum ſupra adductũ, de iure patro.Erit ergo ex prædictis concluſio,quòd penſionario religionem ingrediẽte,& profeſſionem tacitè vel expreſſe emittente penſio extinguetur, & beneficium illius onere grauatum erit liberum à ſeruitute penſionis ſoluendæ.

Regula Cancellariæ de viginti diebus an locum habeat in penſione.

QVAESTIO LVIII.

1 *Regula prædicta locum habet in penſione conſueta aſſignari pro beneficio.*
2 *Stilus curiæ,ius facit.*
3 *Curia Romana tanquam magiſtra,eſt ab omnibus ſequenda.*
4 *Stilus curiæ & mos iudiciorum ſeruari debet,ſicuti lex.*
5 *Penſio æquiparatur contractibus profanis.*

QVINQVAGESIMOOCTAVÒ quæro:cautum eſt per regulam Cancellariæ, quòd ſi reſignans beneficium, non ſuperuiuat per dies viginti poſt reſignationem factam, quòd beneficium reſignatum intelligatur vacare per obitum, non autem per reſignationem. Quæritur quid dicendum erit in penſione, puta,quidam penſionarius habens autoritatem transferendi pẽſionem ſibi

ſibi aſſignatam in totum,vel in partem,in vnam,vel plures perſonas,vt concedi ſolet per Dominũ Papã,penſioné in Sempronium trãſtulit vigore facultatis ſibi conceſſæ, demùm penſionarius transferens mortuus eſt ante dies
1 viginti:quæritur an valeat talis trãſlatio. † Circa hoc diſtingue,quòd aut loquimur in penſione cõſueta aſſignari in titulum beneficij eccleſiaſtici,iuxta notata per Doc.in c.conquerente.de cler.non reſiden.& tũc,quia illa eſt beneficium eccleſiaſticum:vt per Card.in cle. j. §. eadem.q. iiij.de ſupplen. negli. prælat. & dixi ſuprà q.j. & q. xxj.& xxviij. & tunc locum habebit dicta regula:aut loquimur in penſione non intitulata,ſed quę eſt quid merè temporale,de qua ſpecie penſionis propriè tractamus : & tunc dicendum eſt,quòd in ea locum non habeat dicta regula Cancellariæ , quæ loquitur de beneficiis eccleſiaſticis, quæ dãtur in titulum,quod patet manifeſtè,dũ loquitur de beneficiis reſignatis,& dum facit mentionem de permutatione.Igitur non comprehendit penſiones,quæ permutari non poſſunt cum beneficio eccleſiaſtico : vt vidimus latè ſuprà q.xxxiij.beneficiorum enim appellatione, propriè loquẽdo,penſiones non veniũt:vt latè dixi ſuprà q.xxviij.& penſio etiam laico aſſignari poteſt , vt dixi ſuprà q.xxj.Nec penſionarius officiũ dicere tenetur:vt diximus ſuprà q.xxx. Nec penſionarius tenetur ad reſidentiã, de quo ſuprà q. xxxj. Nec penſionarius poteſt aliquid facere incõpatibile ſub eodem tecto,de quo ſuprà q.xxxij. ex quibus apparet longè differre penſionem à beneficio. Ideò ſi penſionarius transferat in aliũ penſionẽ, & tranſlatione facta, & autorizata per habentem facultatem infra viginti dies,moriatur:tunc valet trãſlatio dicta regu-
2 la non obſtante.†Et ita ſtilus Curiæ obſeruat, quẽ ſequi debemus:quia ius facit, & pro lege ſeruatur. Spec.in tit. de teſte.§.publicatis.verſ.deinde.Idẽ Spec.in tit.de reſcri. c.præſentata.§.ratione formæ quoq;.in prin.& dicit Rota,deciſ. DCCX. in antiquis,quod ſtilus Curiæ, eſt quoddam ius,licet ex facto reſultet : eſt enim Curia Romana, tãquam magiſtra ab omnibus ſequenda.Specul.in tit. de app.§.de offi.verſ.vt autẽ.fundatur enim ſtilus Curiæ , & apoſtolicæ Cãcellariæ in iure cõmuni,vt inquit idẽ Spec. in tit.de reſcr.c.præſentata.§.ratione formæ quoq;. vide

multa

multa notabilia quę de ſtilo Curię ſcribit Fel.in c.ex parte.
3 te.in verſ.ſtilus.de reſcri.†Et dicit Laur.Calceanus in cóſ. ſuo cxviii.incip.ſanctiſſimus,ꝙ ſtilus Curiæ,& mos iudiciorũ ita eſt ſeruãdus,ſicuti ſeruandæ ſunt leges ſcriptæ, adeò ꝙ ita iudex facit litem ſuam, iudicando cõtra ſtilũ: ſicuti quando iudicat cõtra legem ſcriptam.alleg. Bal.in l.iubemus.C.de iudi.Adde ꝙ poſtquàm hæc ſcripſi,inueni hoc idem tenuiſſe R.Pet.Ludouicum Gomes Hiſpanũ, Rotæ auditorem in commento dictæ regu.q. xvj. vbi dixit,quòd regula locum nó habet in penſione, præſertim quia dicit ipſe,licet beneficium vacet propter crimen,ſe-
4 cus eſt in penſione cum penſio † æquiparatur contractibus profanis.alleg.Roma.conſi. cccxxxix. col.iiij. ſed beneficia dicit æquiparari vltimis voluntatibus gl.fi.in c.j.de conceſ.præbend.in vj. Qualiter autem intelligatur dicta regula Cancellariæ,vide Decium conſil. ccxvııı. in j. col. in ij.vol.& dictum Ludouicum Gomes,in commento dictæ regulæ,ſuper qua format quæſtiones xlj.

Penſionarius, an pro rata penſionis teneatur contribuere ad ſolutionem decimæ Papalis.

QVAESTIO LIX.

1 *Bellencinus fuit præceptor Felini.*

2 *Penſionarius tenetur pro rata penſionis ſoluere charitatiuum ſubſidium.*

3 *Beneficium ſemel decimatum, non debet iterum decimari.*

4 *Locator non tenetur ad ſoluendum gabellam pro penſione, ſi illam ſoluit conductor pro fructibus.*

5 *Rector beneficij qui decimam ſoluit, vtetur retentione pro portione penſionis.*

6 *Papa poteſt penſionarium priuilegiare, ne decimam ſoluere teneatur.*

7 *Penſionarius qui ſolum habet penſionem ducatorum ſeptem, de illa non tenetur ſoluere decimam.*

Idem eſt in beneficio ducatorum ſeptem.

8 *Penſionarius de penſione ſibi aßignata ratione laborũ, vel obſequij præſtiti, vel præſtandi, decimam ſoluere non tenetur.*

9 *Penſionarius cui fuit aßignata penſio exempta à decima, non cogitur illam ſoluere, etiam ſi dictum ſit quod non obſtantibus priuilegiis, decima ſoluatur.*

10 *Cardinalis nõ tenetur ad ſolutionẽ decimæ, niſi de eo dictũ ſit.*
11 *Cardinales non comprehenduntur in generali conſtitutione Papæ.*
12 *Cardinales ſunt pars corporis Papæ.*
13 *Cardinales ſunt membra Papæ.*
14 *Regula Cancellariæ de exprimendo valore, Cardinales non comprehendit.*

QVinquageſimononò quæro, vtrum penſionarius teneatur contribuere pro rata penſionis ad ſolucionem decimæ Papalis impoſitæ ſuper fructibus beneficiorum. Iſtam quæſtionem examinat Caccialupus tract. ſuo de penſ.q.xvij.vbi dicit, quòd non meminit ſe legiſſe eam tactam à doctoribus. Ego autem antequàm tractatum hunc cœpiſſem ſcribere, & antequam vidiſſem tra-
1 ctatum Caccialupi,† inueni hàc quæſtionem tactam per Bellencinum, qui fuit præceptor Tricanalis Felini, vt ipſe Feli.teſtatur.in c.ij.col.xiij.in fi.de reſcr.& ſic Bellencinus fuit ante Caccialupum, quia Caccialupus, & Feli.fuerunt cõtemporanei:& ego vidi plura conſilia Caccialupi, ſubſcripta manu ipſius Felini:& illàm quæſtionẽ tangit ipſe Bellenc.in tract.ſuo, de ſubſid. charit. q.lxxv. vbi decidit, quòd ſi habentes penſiones, habent illas in beneficium, vel ex mera gratia, tũc teneatur ad decimam, & illius ſolutionem. Si autem habeant penſiones, ex contractu conductionis, vel ad firmam, vel ex cauſa emptionis fructuũ, vel pro mercede, & remuneratione ſui laboris, tũc ſecus: quia illi, quorũ eſt proprietas bonorũ, ſuper quibus penſiones ſoluũtur, decima ſoluere tenebuntur: alleg.glo.j.in cle.ſi beneficiorũ.de decim. Et quòd penſionarius teneatur pro rata penſionis ad ſoluendũ decimã Papalem impoſitam ſuper fructibus beneficiorum: tenuit etiam idem
2 †Bellenc. in d.tract. ſuo.q.xxxvij.vbi etiam concludit, quòd penſionarius teneatur etiam pro rata penſionis ad ſolutionem charitatiui ſubſidij impoſiti per epiſcopum: de quo articulo dixi ſuprà q.xxxix.& idem in decima Papali tenuit Imol.in d.cle.ſi beneficiorum.col.j.verſic.iij.quærit gl.& eſt text.apertus in extrauag.Bonifacij octaui, quæ incipit declarationes.in tit.de deci.quæ eſt inſerta in vol.
3 extrauag.commu.† Bene verum eſt, quòd ſi Rector benefi-

ficij

ficij fuit grauatus ad ſoluendum integram decimā, tunc pēſionarius, qui habet pēſionē ſibi reſeruatā ſuper fructibus illius beneficij, non poterit à collectore decimæ vlterius moleſtari ad illius ſolutionem: quia ſemel decimatū beneficiū, vlterius decimari non debet: vt not. doct. in c. tua. & in c. cum non ſit. de decim. ad idem faciunt not. in l. quanquam. ff. ad l. falc. & in c. Rainutius. & in c. Rainald. de teſta. vbi notatur quòd ſemel defalcatum pro legitima, nō debet iterū cōputari in cumulo & detractione Trebellianicæ, ad idem faciunt quæ voluit Bart. in l. fi. §. quo-
4 ties. ff. de publ. vbi Bart. decidit † ꝙ ſi fundum locaui pro centū florenis, & colonus qui fructus percepit, ſoluat pro illis gabellā, dominus pro penſione gabellam ſoluere nō tenetur, cum ſoluta fuerit de fructibus quorū cōtemplatione penſio percipitur: præſertim quia non eſt dubium, quòd propter gabellam minori pretio fuerūt fructus locati. Ad idem faciūt ea quæ voluit Inno. in c. fi. de decim. vbi dixit, quòd ſi dominus, ad quē omnes fructus peruenerunt, ſoluerit pro illis decimam, ſi colonus partiarius recipiat eius partem; decimam ſoluere non debet. Ad quod vide quæ ponit Abb. in c. tua nobis. col. pen. in verſ.
5 † In gloſ. de decim. tamē rector beneficij, qui ſoluere pēſionē tenetur, poterit vti retētione pro rata decimæ ſoluendæ per penſionariū in ſolutione penſionis: argumento eorum quæ not. Petr. quem refert Abb. in c. cum non. col. j. verſi. vlt. not. de decim. Erit ergo concluſio, ꝙ pēſionarius pro rata pēſionis decimā ſoluere tenebitur: quam concluſionem ſenſit etiam Decius, conſi. CLVI. incip. ſtatutum cathedralis eccleſiæ. in j. volum. & Caccialupus in præallegato ſuo tracta. d. q. xvij. vbi refert, quòd dominus Nico. de caſtello aduocatus conſiſtorialis magnus practi-
6 cus, idem tenebat. † Iſtam concluſionem intellige nō procedere in penſione reſeruata libera, & exempta ab omni onere decimarum ſubſidij charitatiui, & quocunque alio onere, & multoties fit: poteſt enim quis priuilegiari à Papa, ne ad ſolutionem decimæ teneatur. c. cum inſtātia. de cenſ. c. accedens. in verſi. niſi per ſpeciale priuilegium. de præſcrip. & durabit tale priuilegium durante penſione ſi nō reuocetur: quia decet cōceſſum à principe priuilegium eſſe manſurum. c. decet. de reg. iur. in vj. c. j. & ij. xxxv. q. ij.
faciunt

faciũt ea quæ voluit Bellenc.in d.trac.ſuo.de ſubſidio charitatiuo.q.lviij. vbi concludit, quòd Papa poteſt clericum priuilegiare, vt non teneatur ad ſolutionẽ charitatiui ſubſidij, ſeu decimæ papalis: & ita quotidie fieri ſolet, nec propterea diminuitur decima, quia illam integre ſoluere tenetur Rector eccleſiæ grauatæ penſionis onere, qui illius fructus percipit: iuxta notata in d.c.tua nobis. vbi Abb. &
7 Doct.& in c.cum non.de decim. † Secũdò limita ſupradictam concluſionẽ non procedere, quãdo penſio non excederet ſummam ducatorum ſeptem quolibet anno, & penſionarius nullos alios eccleſiaſticos prouentus haberet, præterquam prædictã penſionẽ. Nam eo caſu de tali penſione decimam ſoluere nõ tenetur, etiam ſi eſſet aſſignata in titulum beneficij, iuxta not. per Abb. & alios in c. conquerẽte.de ſuppl.negl.prælat.& in Clem.j.§.eadẽ.eod.tit. text.eſt probans iſtam fallentiã in terminis.in d. extrauag. Bonifacij viij.in §.ſeculares quoque cleri. vbi dicit text. ad literam, quod ſeculares clerici, quorũ eccleſiaſtici redditus ſummã ducatorũ ſeptem annuatim nõ excedunt, deci-
8 mam ſoluere non tenentur. † Tertiò limita concluſionem prædictam non procedere in penſione alicui aſsignata, ob remunerationem laborũ: vel obſequij aut ſeruitij præſtiti, vel præſtandi: tunc enim penſionarius, de tali penſione ad ſolutionem decimæ non tenetur: ſed is qui menſam, dignitatem, aut beneficium, ſuper cuius fructibus penſio eſt impoſita, tenet & poſſidet illam integraliter ſoluet. ita voluit glo.not.in cle.ſi beneficiorum.in glo.in verbo ſi beneficiorum, de decim. & ita tenet ibi imo.& pro iſta limitatione eſt tex.clarus & apertus in d. extrauaganti Bonifacij. viij. in rub. de decim.in.§.ſi autẽ quis.in verſ. ſi autẽ perſonis.
9 † Quartò limita non procedere prædictam cõcluſionem, etiam ſi Papa dediſſet autoritatem nuncio ſeu legato, vel collectori apoſtolico exigendi, decimam ſuper fructibus, redditibus & prouentibus beneficiorum à quibuſcunque perſonis, non obſtantibus quibuſcũque priuilegiis & gratiis contrariis: nam vigore prædictæ facultatis, talis nuncius, legatus, vel collector apoſtolicus cogere non poterit ad ſoluendum decimã penſionariũ, cui aſsignata erat penſio exempta a ſolutione decimarũ. Ifta limitatio probatur ex doctrina Alex. in conſ.ſuo c.xx. incip. viſo puncto. in

iiij.volu.& Cardi. in conſil. c I I. in prin. in quibus locis concludunt: quòd ſi fuerit conceſſum priuilegium per Papá aliquibus monialibus ne teneantur ad aliquas collectas, tale priuilegium reuocatum non cenſetur, ſi Papa autoritatem conceſſit nuncio legato, vel collectori ſuo imponendi decimam ſeu collectam quibuſcunque, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis & gratiis, etiam ſi de eis eſſet facienda mentio ſpecialis. † Quintò limita dictam conclusionem non procedere in Cardinali penſionario. Nam ſi Papa imponit decimam ſuper fructibus, & redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis exigendam à quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, etiam ſuper penſionibus, & nõ obſtãte quocũque priuilegio cõtrario. tamẽ Cardinalis penſionarius ad ſolutionẽ decimę, pro pẽ-
11 ſione non tenebitur. † Quia in generali cõſtitutione Papæ ſi nõ fiat mẽtio de Cardinalibus, Cardinales nõ cõprehẽdũtur, etiã ſi cõſtitutio eſſet reuocatoria priuilegiorũ. Ita concludit Io. Mona. quẽ ſequitur Ioã. And. ibi, in c. vnico. de ſchiſmat. in vj. not. etiam in c. quia periculoſum. de ſẽ.
12 excommuni. in vj. & in c. nemo deinceps. de elec. † Sũt enim Cardinales pars corporis Papæ. c. fœlicis. de pœnis. in vj. & ibi not. Archi. & Io. And. idem not. in c. j. de offi. lega. in vj. & not. idem Io. Mona. in d. c. j. de ſchiſma. in vj, & Io. de Ligna. in c. ij. de cleri. nõ reſi. Hinc dixit notãter Hoſti. in c. antiqua. de priui. quòd licet Epiſcopi iurent fidelitatẽ Romano Pontifici. vt in c. Ego enim. de iureiuran. tamẽ Cardinales non iurãt fidelitatem Papæ tanquã inuiſcerati, & pars corporis Papæ: & dixit Barba. in trac. ſuo de præ-
13 ſtan. Cardi. q. xij. in ij. col. in verſi. Quintò faciunt, † quòd diſpoſitio quantũcunque generalis, loquẽs in materia prohibitiua, Cardinales non cõprehendit, cum ſint mẽbra, & pars corporis Papæ. d. c. fœlicis. de pœnis. in vj. alle. ad hoc Barb. tex. in l. penul. C. de dona. inter vi. & vxo. vbi habetur quòd licet iura in communi prohibeant dona. inter vir. & vxo. locũ tamẽ nõ habẽt in Auguſtã: & ratio eſt: quia Auguſta eſt pars corporis imperatoris, vt Cardinales ſunt pars corporis Papæ, & iſta ratione cõſuluit Pet. de Anch.
14 in cõſi. cclxxv. incip. † pro clariori euidentia, quòd regugula Cãcellariæ de exprimẽdo valore beneficij impetrati nõ cõprehẽdit Cardinales quod etiã pluribus aliis fundamentis

meatis oſtendit.idem voluit idē Anch. in conſt. cexcvij.in cip.efficacibus.Ad idē facit quod voluit Roma. in conſil. ccccxcviij.incip.in caſu quo quæritur: vbi per plura fundamenta decidit quòd Cardinalis non tenetur cōtribuere in ſolutione charitatiui ſubſidij impoſiti à ſede apoſtolica clero Regnorum Caſtellæ ad ſupplicationem Regis, pro recuperatione regni ab infidelibus occupati.Prædicta tamen limitatio,videtur reddi dubia per ea quæ voluit Feli. in c.cum in iure peritus.de offi.deleg.& in c. ad aures.col. vij.verſi.viij.concluſio.de reſcrip.& idem in c. quod ſuper his.col.iij.de fid.inſtr.in quibus locis tenet quòd etiā ſub generali conſtitutione,Cardinales cōprehendantur,ſecutus Bellencinum eius præceptorem, qui idem voluit in d. tract.ſuo de ſubſid.charita.q.lxvj.vbi cōcludit,quòd ſi Papa imponit generale ſubſidiū quibuſcunque beneficiatis, pro expeditione contra infideles Cardinales,ratione ſuorum beneficiorum contribuere tenebūtur præſtationi huiuſmodi ſubſidij,& ibidem Belencinus reprobat opinionem Roma.in d.conſi.ccccxcviij.vide omnino Fel.in locis ſupra allegatis.Prima tamen opinio communis eſt,

Excommunicatio lata contra penſionariū, ob non ſolutionem decimæ,qui ad illius ſolutionem non tenebatur,an ſit ipſo iure nulla.

QVAESTIO LX.

1 *Sententia lata contra priuilegium,an ſit ipſo iure nulla.*

2 *Excommunicatio lata contra ſubditum, quem excommunicans nimis grauat in ſolutione procurationis,ſit nulla ipſo iure.*

3 *Excommunicatio collectoris decimæ ex eo quòd ſibi fit reſiſtentia ne eccleſiam ſuis ornamentis ſpoliet,ſit nulla ipſo iure.*

SExageſimò quæro,ſi clericus cui reſeruata extitit penſio ſuper fructibus alicuius beneficij libera, & exempta ab omni onere decimarum, & ſubſidij charitatiui, vt ſit tota die,excommunicetur ab epiſcopo, ob non ſolutionem charitatiui ſubſidij, vel à collectore decimarū ob non ſolutionem decimæ pro rata penſionis,an talis excōmunicatio ſit ipſo iure nulla: & videtur dicendum prima
1 facie quòd non. † Quia regulariter ſententia lata contra

priuilegiũ, nõ eſt ipſo iure nulla, vt voluit Abb.& ibidem poſt eum Feli.in c.j.col. penul. verſi. Limita decimò de re iudica.dicas tamen,quòd in contrarium eſt veritas in caſu noſtro,in quo excõmunicatio talis erit ipſo iure nulla,ita decidit per multas rationes Bellenci.in tract.ſuo de chari. ſubſi.in j.parte q.xxiiij.hoc idem teuuit Cald.in conſi.ix. in tit.de ſen.excõ.vbi dixit quòd ſi collector decimæ,volẽs decimã exigere à religioſis exemptis à ſolutione decimæ Papalis,ei priuilegiũ ſuum accuſantibus illos ob nõ ſolutionẽ decimę excõmunicet,ſententia huiuſmodi,erit ipſo iure nulla:pro hoc facit tex.in c.vlt.de præbẽ.& gl.vlti.in c.manus.v.diſtn.de conſecr.Ad idem tex.in c.quorundam. de exceſ. præla. ſecundum intellectum Hoſt.& Ioan.and. ibidem volentium,quòd illa decretalis contineat ius com
2 mune:quod etiam voluit glo.in c.præſenti. & eſt glo. †ſecunda,de ſen.excõ.in vj.faciunt ad prędicta ea quæ voluit Inn.in c.cum apoſtolus.de cenſi.vbi no. quòd prælatus viſitans ſuos ſubditos , ſi illos vltra iuris formam grauet in exigenda ab eis procuratione , & propter hoc illos excommunicet, quòd talis excõmunicatio nõ tenet:imo eſt ipſo iure nulla. hoc idem voluit Hoſt.in.§. fi.in fin.in ſumma:de cenſi.Ad idem facit quòd voluit Paul. de Liazar.in cle.ſi beneficiorũ.de decim.quem ibidẽ refert,& ſequitur
3 †Cardi.q.xv.vbi dixit,quòd ſubditi reſiſtentes collectoribus decimarũ,volentibus occupare eccleſiarũ ornamẽta. & calices pro exactiõe decimæ, ſi ab ipſo collectore propterea excõmunicẽtur,talis excõmunicatio erit ipſo iure nulla.Nec obſtat fundamenta ſupra adducta in cõtrariũ, dum allegando Abb.& Feli.in c.j.verſi.limita decimo. de re iud.dicebatur quòd ſententia lata contra priuilegium, non eſt ipſo iure nulla : quia reſpondetur quod hoc fallit, quando ſententia concernit ius Papæ contentum in priuilegio exemptionis,vt eſt in caſu noſtro,quo caſu ſententia eſt ipſo iure nulla. Ita declarat Abb.in d.c. j. per text. in c. cum tempore.de arbitr.qui latè examinat hunc articulũ, an & quando ſententia lata contra priuilegium valeat.

Penſionarius priuilegiatus , vt de penſione decimam ſoluere non teneatur, ſi moleſtatus

ſtatus ſoluat decimam cum proteſtatione, an ſibi præiudicet.

QVÆSTIO LXI.

1 *Solutio onerum facta per homines immunitatem habentes, an eis præiudicet.*

2 *Qui habet immunitatem ſi ſoluat cum pacto, quod ſibi ſalua ſit immunitas, ſibi non præiudicat.*

3 *Proteſtatio ſupradicta fieri poteſt vbique, quocunque loco, & quandocunque.*

4 *Penſionarius exemptus à ſolutione decimarum, ſi decimam ſimpliciter ſoluat, an ſibi præiudicet.*

SExageſimoprimò quæro, Clericus priuilegiatus, vt non teneatur ſoluere decimam de penſione, ſi moleſtetur à collectore decimarum ad ſoluendum decimam de penſione, & vt liberet ſe à tali moleſtatione illam ſoluit cum proteſtatione, quòd per talem ſolutionem non intendit, neque vult præiudicare priuilegio ſuo, de non ſoluenda decima, an dicta proteſtatio ipſum iuuet, vt priuilegiũ ſibi ſaluum & illæſum remaneat circa exemptionem ſolutionis decimæ, & aliorum onerũ. Circa quod dicendũ eſt, quòd ipſa proteſtatio proteſtãtem iuuet, per tex. & quod ibi no. Bar. in l. j. C. de his qui ſpõ. ciuil. mun. ſuſcep. lib. x faciũt no. per Cyn. in l. volũtarie. in v. q. C. de excuſ. tut. cõ probatur prædicta concluſio, ex his quæ voluit Roma. in con. ſuo cclij. incip. pro deciſione propoſitæ cõſultationis,
1 in vltimo dubio. † Vbi quærit an ſolutio onerũ aliquando facta per homines habentes immunitatem eis præiudicet. & dicit, quòd licet iſte paſſus ad plenũ tractetur in d. l. volũtarie, per doct. C. de excuſ. tut. & in l. j. §. alia. C. de his qui ſpon. ciuil. mun. ſuſcep. lib. x. ſupra allegata, & per canoniſtas. in c. accedentibus. de priuileg. & in c. cum acceſſiſſent. de conſti. nihilominus in caſu ſuo, dicit dicendum fore, quod non ſit præiudicatũ immunitati, quia ſolutio onerũ fuit violenta & coacta: ideò conceſſam immunitatẽ nõ tollit. allegãt tex. in l. cura. circa prin. in verſ.
2 Nec per vim. ff. de mune. & honor. † Item mouetur, quia qui poteſt immunitate tueri, & nihilominus onus ſoluit cũ pacto tamen, vt ſibi immunitas ſalua ſit, vt actũ fuit in

caſu præſentis quæſtionis per dictã ſolutionem, ſibi non præiudicat circa immunitatē.allegat tex. vbi dicit eſſe caſum in d.l.j.C.de his qui ſpō.ciuil.muner.& ita decidit in ſimili q.Bellenc.in ſupra allegato tract.ſuo de ſubſi.charit.q.lxj.vbi decidit quòd ſi priuilegiatus, vt ſubſidiū ſoluere nō teneatur, illud ſoluat, proteſtatione, præmiſſa, ſibi non præiudicat:& ita concludo ex præmiſsis in penſione:
3 faciunt quæ dicta fuerunt ſuprà q.xxxvij. † Et ſciendū eſt quòd dicta proteſtatio poteſt fieri vbique in quocunque loco quãdocūque & quocūque tēpore, vt egregiè declarat Harmanotius, in ſua repet.§.morte.l.hoc edicto.ff. de
4 oper.no.nun.† Si tamen pēſionarius exēptus à ſolutione decimarū ſimpliciter decimã ſoluat, nulla præmiſſa proteſtatione, tūc an ſibi præiudicet? Hoc pendet ab illa quæſtione, an per actū contrariū, quis ſuo priuilegio renuntiare videatur. de qua per doct.in c.cū acceſſiſſent.de conſtit.& per Inno.in c.accedentibus.de priuil.per Barto.in l.beneficium.& ibi Alex.de conſtit.prin.in fin.per Cardi.in Clemen.ſæpe.§.ſi tamen.in ij.q.de verbo.ſign.per Alex.in conſil.c x c v i i.in ij. vol.& Sozin.conſi.i x.incipien, viſo elegantiſsimo.in verſic.Circa ſecundam. in j.vol. per Decium conſi.c c c v i i i.incip.in caſu ad nos tranſmiſſo.col. vlt.in ij.vol.& plenè per Feli.in d.c.cum acceſſiſſent. de conſtit.vide etiam Lucam de pēna, in d.l.j.C. de his qui ſpon. ciuil.inun.ſuſcep.lib.x.

Penſio an in totum, vel pro parte remitti debeat, ſi fructus ſuper quibus eſt reſeruata, diminuti fuerint, vel perierint.

QVAESTIO LXII.

1 *Fructus quando cauſa taxationis ſunt appoſiti, illis non perceptis nil debetur.*
2 *Fructus appoſiti cauſa demonſtrationis, non reſtringunt diſpoſitionem.*
3 *Fructus quando cenſeantur appoſiti cauſa taxationis vel demonſtrationis.*
4 *Fructus gratia taxationis, quando appoſiti ſint.*
5 *Demonſtratio quomodo & quando cognoſcatur.*
6 *Menſura in venditione fundi, quando demōſtrationem, & quando tax*

do taxationem inducat.

7 *Penſio debet ſolui in anno vbertatis, pro anno ſterilitatis præterito.*

8 *Prælati ſterilitatem allegare non poſſunt, quando præteritis annis fructus vberes habuere.*

9 *Penſio ſoluenda eſt à rectore beneficij, qui ſua culpa fructus non percepit.*

10 *Penſio impoſita ſuper titulo beneficij, debetur etiam nullis perceptis fructibus.*

11 *Alimenta integra debentur etiam, ſi ex fundo ſuper quo ſoluuntur tantum non ſit perceptum.*

12 *Clauſula, ſine retardatione penſionis, vbi apponatur.*

13 *Decima Papalis vbi taxata eſt ad certam quantitatem etiam illicitè non percepta debetur.*

14 *Expenſæ quæ fiunt cauſa fructuū, deducuntur ex decima Papali.*

15 *Penſio integra debetur, etiam ſi fructus iam collecti per hoſtium violentiam fuerint ſubtracti.*

16 *Penſio diminui non debet, etiam ſi percepti ſunt tot fructus, qui aſcendant ad dimidiam partem fructuum.*

17 *Penſio quando conductor eſt deceptus vltra dimidiam iuſti pretij remitti debet.*

18 *Damnum pluſquam intollerabile dicitur, quando excedit dimidiam iuſti pretij.*

19 *Penſio pro rata an debeat remitti, quando non percipitur medietas fructuum.*

20 *Relatiuum qui, conditionem inducit.*

21 *Locus quando opponitur gratia taxationis, nil debetur ſi nil percipitur.*

22 *Clerici & religioſi non tenentur vltra quam facere poſſint.*

23 *Penſio cenſetur eſſe beneficium.*

SExageſimoſecundò quæro. Si fructus menſæ vel dignitatis, ſuper quibus eſt conſtituta annua penſio, perierint, vel in notabili quantitate diminuti fuerint, propter ſterilitatem, hoſtilitatem, vel alium caſum fortuitum, an penſio remitti debeat in totū vel in partē? Hāc quæſtionē tangit Paul. de caſtr. in conſil. c c c x x v i i i, incip. quia exceptiones. col. ij. verſ. Pro intellectu huius dubij. in j. vol. vbi dicit eſſe aduertēdū, vtrū fructus, redditus & prouentus, ſuper quibus eſt appoſita penſio, ſint appoſiti gratia

1 taxationis,vel gratia demonſtrationis. †Primò enim caſu quando gratia taxationis ſunt appoſiti,tūc dicit quòd fructibus nō perceptis,nil debetur tanquā legato certo corpore,quod non ſit in rerum natura.l.ſi ſeruus.§.qui.ff. de leg.j. & talis ſcriptura. eo.tit.nā tunc videtur ineſſe tacita conditio cū fructus naſcantur.l.interdum.ff.de verb.obli.
2 l.j.ff.de condi.& demonſtra.† Secundò autem caſu,quando fructus gratia demōſtrationis ſunt appoſiti, demōſtrátio nō reſtringit.l.Paulo Callimaco.§.fin.ff.de leg.iij. Demū ſubdit idē Paul.quod eſt aduertendū pro reſolutione huius dubij ad doctrinam,quæ videtur eſſe de mente tex-
3 tuū & gloſſarū.†quòd quādoque præcedit aliqua diſpoſitio,denotās quid ſolui debeat,poſtea ſubiicitur locus vnde fieri ſolutio debeat;& ſic duæ ſunt orationes:verbi gratia,dixit teſtator,volo decem dari Sempronio, quæ volo ſibi ſolui ex fructibus & redditibus talis fundi: & tūc fructus & redditus appoſiti videntur gratia demōſtrationis, vnde licet redditus nō percipiantur,tamen hæres ſoluere illa decē cogetur.de quo dicit eſſe caſum in l.quidā teſtamento.in prin.ff.de leg.j.& in l. Paulo callimaco.§. fin.de
4 alimen.& ciba.lega.& l.Lucius.†Quādoque vna tantū eſt oratio,quid & vnde ſolui debeat ſignificans: vtputa dicit teſtator, volo ex fructibus talis fundi decē dari Sēpronio quolibet anno: & tūc fructus videntur appoſiti gratia taxationis,& illis nō exiſtentibus, hæres non videtur compelli poſſe ad ſolutionē vltra quā fructuū vires patiātur. Caſum dicit eſſe apertū in l.nomē debitoris.§.vni ex hæredibus.ff.de lega.iij.& l.ſi quis ſeruū.§.j.& l.Lucius.§. ciuibus.ff.de leg.ij.& ex prædictis infert idē Paul.quòd ſi in literis reſeruationis annuæ penſionis, in vna & eadem oratione dicatur annuam penſionem debere ſolui ſuper fructibus,redditibus,& prouentibus talis beneficij, mēſæ vel dignitatis:tunc fructus erunt appoſiti gratia taxationis.Si autem primò dictum fuiſſet,debere ſolui penſionē: demū in alia oratione vnde fieri deberet ſolutio deſignaſſet,tūc eſſet facta demōſtratio & ſic ſentit quòd primò caſu, fructibus nō perceptis, pēſio ſolui nō deberet.ſecundò verò caſu q; fructibus non perceptis etiā ſoluenda eſſet penſio. prædictam opinionem tenet etiam Felin.in c.ad audientiam.el ij.col.v.in verſ.Sexta concluſio.de reſcript.vbi di-

xit.

xit, quòd vbicunque præcedit generalis diſpoſitio circa ſolutioné annuæ pẽſionis,& poſtea ſequitur locus vel materia vnde valet præſtatio fieri:tunc ſunt duæ orationes, & redditus non videntur nominati cauſa taxationis,id eſt ꝙ ex ipſis penſio detrahatur,& nõ aliunde: imo penſio eſt omnino præſtãda, etiã ſi redditus non ſubſint forte propter ſterilitatẽ.Quãdo autẽ in vna & eadẽ oratione onus penſionis cum adiectione fructuũ exprimitur. Verbi gratia ſi dictum fuerit,ſoluas penſionẽ de talibus redditibus: quia tunc tales redditus,nõ cenſentur nominati cauſa demonſtrationis,ſed cauſa taxationis:ideò eſt ꝙ tunc fructibus non exiſtẽtibus, non poteſt quis cogi ad ſolutionem penſionis. & allegat ad prædicta Pau.de Caſt.in præallegato conſi.dicens idẽ Feli. prædicta eſſe valde quotidiana pro illis qui ſoluunt pẽſiones de fructibus beneficiorũ: quia ſi aliquo anno non percipiunt fructus ad penſionem nõ tenentur:& hoc idem dicit Feli.ſenſiſſe Abb.in c.niſi
5 eſſent, antẽ finem.de præbend.† Ad prædicta quando & quomodo cognoſcatur demõſtratio & taxatio,vide Bar. in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.in iij.col.de verb.obl.ff.& Salice.in l.ſi quis argentum.§.j.& ibi Bald.C.de donat.& per Pau.de Caſtr.& Alex.in l.ſtichum qui meus erit.col. ij.ff.de leg.j.& ibi per dominum & præceptorem meum, dominũ Vincen.Herculanum Peruſinum, & per Feli.in c. ex literis.col.iij.verſi.modos autẽ cognoſcendi.de reſcrip.
6 †Ad idem vide do.Ant.burgos Hiſpanũ, magnũ canoniſtam & præceptorẽ meum,in c.cum cauſa.col.xviij. verſi. xiiij.limita.de empt.& vendi. vbi dixit quòd quando quis vendit fundum quatuor modiorum, tunc mẽſura videtur appoſita,cauſa taxationis.quãdo autẽ dictum fuit vẽdo tibi talem fundũ,qui eſt trium vel quatuor modiorũ, tũc numerus videtur appoſitus cauſa demõſtrationis: & tunc licet fundus eſſet in plus, illud plus cedit lucro emptoris. Sed circa præmiſſa eſt aduertendũ quòd ſemper in literis annuæ penſionis fructus vnde debet fieri ſolutio pẽſionis & ipſa penſio, exprimũtur ſub vna & eadem oratione de ſtilo curiæ.Et ideò dicendum & concludendum videtur ꝙ fructus apponantur gratia taxationis, & quòd propterea illis non extantibus,penſio non debeatur,vt ſupra dictum fuit, per ea quæ voluerunt Paul.de Caſt.& Felin.in locis

ſupra allegat. Hanc eãdem opinionẽ inuenio tenuiſſe Bellenc. in tract. ſuo, de ſubſi. charit. q. xxxiiij. vbi expreſſe voluit, quòd is qui eſt obligatus alteri ſoluere annuã penſionem ſuper fructibus beneficij, ſi illius fructus nõ percipit, non ſit obligatus ad ſolutionem penſionis, eſto q̃ beneficiũ poſſideat. Et hãc eãdem opinionẽ ſentit Rom. in cõſil. ſuo c c c l x i x. inci. circa primũ propoſitæ conſultationis articulum, col. antepenul. verſ. quo ad ſextũ, facit quod voluit Alex. in conſi. c x i i. incip. videtur in præſenti. in j. volu. Et prædicta reperi nuper tenuiſſe etiã Gozadinum,
7 in conſil. ſuo l x x x i i i. † Prædictam concluſionẽ limita non procedere quãdo quis in anno ſequenti, vberes fructus ex beneficio grauato pẽſionis onere ſuſcepiſſet: nã eo caſu teneretur ſoluere pẽſionem pro anno præterito, quo fructus nõ habuit: ſterilitas enim cum vbertate, cõpenſatur. Ita decidit Paul. de Caſtr. in d. cõſil. c c c x x x v i i i. col. penult. in fin. & col. vlti. in prin. vbi dicit, quòd quando annua præſtatio eſt fienda ex redditibus certæ rei, ſi vno anno fructus non extant, expectanda eſt vbertas anni ſequentis: & ſterilitas cum vbertate cõpenſanda. l. ex eo. ff. de vin. trit. & ole. legat. & maximè quando præſtatio, in pecunia conſiſtit. l. firmio. in princ. ff. quando dies leg. ced. idem voluit Felin. Paulum referens in d. c. ad audientiã el ij. de reſcrip. col. 5. in verſi. ſubdit Paulus, & allegat. gl. in c.
8 vobis, in gl. fin. xij. q. ij. quæ dicit, † quod eccleſiarũ prælati non poſſunt allegare temporis ſterilitatẽ, & incurſus hoſtium, ſi præcedentibus annis redditus vberes habuerunt, allegat etiã plenè tradita per doct. in ca. ſi propter ſterili-
9 tatẽ. de locat. † Secũdò limita dictã cõcluſionem nõ procedere, quãdo quis fructus beneficij, nõ perciperet culpa ſua, tũc enim omnino teneretur ad ſolutionẽ pẽſionis. Ita in terminis decidit Bellenc. in ſupra allegato tract. ſuo, de ſubſid. charit. q. xxxiiij. allegat ad hoc text. in l. penulti. in prin. ff. ſolu. mat. faciunt etiã ea quæ ponit d. Bellenc. in d.
10 ſuo tract. q. xxxiij. † Tertiò limita concluſionẽ prædictam non procedere, quando penſio fuiſſet impoſita non ſuper fructibus, ſed ſuper titulo beneficij: nam tunc penſio debetur, etiam ſi nulli fructus ſint percepti. ita conſuluit ſolennis doctor dominus Ludouicus Gozadinus in dicto cõſil. ſuo l x x x i i i. incip. circa dubiũ propoſitũ. Ad prædicta vide

vide pulchram deciſ.Domi.de Rota, num. DCCCLXIX. incip.lego pro anniuerſario,in antiquis,in qua multa ponunt facientia ad hanc materiam & notanda in præſenti quæſtione:quæ fere omnia recitat Caccialup.in d.tracta. ſuo,de penſ.q.xvj.dicens ad dictam deciſionẽ, tanquã ad fontem eſſe recurrendũ pro deciſione ſimilium occurrentium quæſtionum:allegat etiam ad materiam,facere quæ ponit Pet.de Anch.in c.ſi propter.de reſcrip.in vj.in ij.q. principali,& in conſil.CCCXXVIII. incipien.circa iſtam perceptionẽ:in quibus locis examinat illam quæſtionem, ſi collector apoſtolicæ ſedis,qui debet habere fructus primi anni beneficij vacãtis,inueniat illos occupatos ab alio, debeat habere fructus anni ſequẽtis: & plura alia, adducit Caccialupus,qui copiòſè iſtam quæſtionẽ examinauit in dicto ſuo tract.Et licet concluſio proximè firmata,habeat pro ſe cõmunem opinionem Doctorũ, nihilominus ſciendum eſt,quòd iſta materia penſionis eſt adeò executiua & fauorabilis,quòd de ſtilo curiæ, retardationẽ non recipit.Ideò quantumcunque quis fructus nõ perceperit, cogetur tamen ad ſoluendũ,demũ agere poterit ad repetitionẽ indebitè ſolutæ penſionis:dicũt enim Domini curiales,ſolue & repete,cõtra conſilium iuriſcõſulti, in l.iij. de cõmpenſ.vbi habetur,quòd melius eſt nõ ſoluere, quã ſolutũ repetere:& ego audiui iam multis annis ſententiatum fuiſſe in ſacro auditorio Rot.in quadã cauſa Hiſpana,in qua agebatur cõtra rectorẽ beneficij, ad ſolutionẽ penſionis:ille autẽ ſe defendebat,dicendo nõ teneri, cum ex illo beneficio grauato onere penſionis, nullos fructus percepiſſet,cum oliuæ,ex quarũ fructibus cõſiſtebãt redditus,illius beneficij periiſſent propter guerram, tamen ꝙ hac defenſione nõ obſtate fuit lata ſentẽtia cõtra rectorẽ illum,vt teneretur penſionẽ ſoluere:faciũt pro iſta parte,
11 ea quæ voluit Bar.in l.Lucius.verſic.ꝗ Quæro pone quòd teſtator.ff.de alim.& cib.leg.vbi dixit,quod alimenta debentur integra, etiam quòd ſint relicta præſtari ex certo fundo,ex quo tantum quantũ ſufficit ad ſolutionẽ alimentorũ nõ fuerit perceptũ,penſio autẽ videtur cedere in cauſam alimentorũ,vt vidimus latè ſuprà q.lj. faciũt etiã pro iſta parte dicta ſuprà q. xxxix. & qõ. xliij. vbi concluſum fuit,quòd nouus poſſeſſor beneficij teneatur ad ſolutionẽ pen

penſionũ decurſarũ pro illis annis, etiã in quibus ipſe nõ
12 habuit fructus,ſed eius prędeceſſor illos recepit.† Et propterea in iſta materia pẽſionis,quãdo debitor penſionis, vult agere,vel ſuper nullitate reſeruatione pẽſionis,vel ad illius reductionẽ,ſiue aliter:ad hoc ne fraudetur pẽſionarius perceptione pẽſionis lite pẽdẽte, ſignatura nõ conſueuit dare cõmiſſionẽ iuſtitiæ,niſi cum clauſula ſine retardatione pẽſionis. Et iſtã partẽ reperio tenuiſſe dominum Alexandrũ del Nieuo Vincentinũ, qui legit in almo Gymnaſio Patauino ius canonicũ tẽpore Alex.de Imol.& fuit ſolẽnis Doctor,ætate ſua, in quodã ſuo conſilio, cuius tenorẽ de verbo ad verbũ inſerere hic decreui cum alibi non ſit impreſſum: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti,eiúſque glorioſiſſimæ matris ſemper virginis,totiúſq; cœleſtis curiæ,amẽ.In cauſa nobilis,& generoſi patricij Veneti,domini Nicolai bono, quam habet cũ Abbate ſanctorum Fauſtini & Iouitæ, in ciuitate Brixienſi, occaſione penſionis reſeruatæ & aſſignatæ ipſi domino Nicolao,ſuper fructibus & redditibus dicti monaſterij: quæ pẽſio eſt nonaginta ducatorũ:& quæſtio inter ipſum Abbatẽ dicti monaſterij in hoc reſidet: quia dicit ablatos ſibi fructus per incurſus hoſtium:nã de iure eſt, quòd quemadmodum remittẽda eſt penſio propter ſterilitatẽ fructuum,ita etiam quãdo fructus auferuntur per incurſus hoſtiũ:vt in l.ex cõducto.§.j.verſ. Idémque dicẽdum. & in l.ſi merces.§.vis maior.ff.locat. Vnde dictus Abbas dicit, quòd eſt defalcanda penſio pro rata:& pro ipſo facit gloſ.in clement.ij.de decim.in j.gloſ.verſ.tertium.ibi expeditur:vbi dicit,quòd habentes penſionem in beneficium vel ex mera gratia,tenẽtur ſoluere decimam. Vnde ſicut penſionarius debet ſoluere decimam de penſione ſua,ita etiã videtur dicẽdum,quòd pro rata pẽſionis debet pati damnũ incurſus ſeu violentiæ hoſtium. Et pro illa opinione etiam facit text.in l.ſi debitor.§. veriſimile. ff.de contrahen.emp.vbi eſt text.quòd ſi aliquis emit fructum oliuæ pendentis,pro decem põderibus olei,& percepta fuerunt ſolum quinque pondera, non tenetur ſoluere emptor,niſi pro quinque põderibus. Sed in contrarium puto eſſe veritatem:& pro parte contraria, quam credo eſſe veram,optimè facit glo. in d.clem.ij.de decim.

in

13 in verbo taxationem.† Quæ dicit quòd in locis in quibus decima Papalis eſt taxata ad certā quantitatem pecuniæ, puta ad decem, dato quòd recipiatur de fructibus ſolùm quinquaginta, debebuntur tamen decē integra: & ſic non inſpicietur, quòd non ſint percepti tot fructus, qui ſufficiant ad ſoluendam decimam, cōputando, vt accipiatur vnus de decem, quia ſi ſint percepta quinquaginta, decima deberet eſſe quinque tantum: tamen ex quo facta eſt taxatio in decem, non inſpicitur diminutio fructuū: quia de illis quinquaginta, ſoluentur decem, ac ſi fructus percepti aſcenderent ad centū. Et ratio eſt ſecundū illā gloſ. quia etiā, ſi ille qui debet ſoluere decimā percepiſſet mille, non ſolueret niſi decem. Ex quo eſt facta taxatio in decem: ita in propoſito, pēſio eſt taxata in nonaginta aureos, etiam ſi parum perceperit de fructibus: debet ſoluere integram penſionem: quia etiam ſi dictus Abbas percepiſſet fructus in duplo quam eſſet cōſuetudo nō deberet ſoluere domino Nicolao niſi nonaginta. Non obſtat gloſ. præallegata: quia pēſionarius nō ſoluit decimā cauſa exonerādi illū qui ſoluit penſionem, ſed ſoluere tenetur: quia penſio reputatur eſſe beneficium. Et ita vult illa gloſ. nam iſta ſolutio non fit cauſa exonerandi illum, qui ſoluit penſionem. Nam etiam ſi penſionarius nō deberet ſoluere decimā, nihilominus ille qui ſoluit penſionem, nō teneretur ſoluere plus de decima: quia de fructibus deberet deduci æſtimatio, ſeu valor pēſionis, quia nō dicūtur fructus niſi deductis oneribus: vt in c. præſenti. §. porro. de offic. ord. in vj. hinc eſt quòd ſi dominus prædij illud locat pro certa mercede, de fructibus æſtimatio mercedis deducitur: & colonus, ſeu conductor, ſoluere debet decimam de parte fructuum quæ apud ipſum remanet deducta æſtimatione penſionis, quam debet ſoluere locatori: & locator ſeu dominus fundi, tenetur ſoluere decimā de mercede, ſeu penſione quam recipit á conductore: vt in c. tua. & in c. à nobis. de decim. & tamen illi tex. loquūtur de

14 decima quæ debetur de iure diuino. † Vnde fortius hoc eſt dicendum in decima Papali, de qua deducendæ ſunt ex penſæ quæ fiunt cauſa fructuū, vt vult gloſ. in d. Clem. ij. in verbo taxationē. de decim. in fine. ratio eſt ergo quare penſionarius ſoluit decimam Papalem, quia penſio reputatur

tatur eſſe beneficium, non autem ſoluit cauſa exonerádi illum qui ſoluere debet penſionem: quia etiam ſi penſionarius non ſolueret, non deberet in plus grauari: cum nó dicantur fructus niſi deductis oneribus: & per hoc illa gl. non habet obſtare. Nec obſtat d.l. ſi debitor. §. veriſimile. ff. de contrahen. empt. quia ille text. loquitur quando fructus ſunt venditi expreſſa certa menſura. Et ideò ſi minùs colligitur, pro rata debet fieri remiſſio: quia non præſtatur illud quod cõuentum eſt. & ita ſoluit Bart. in l. ſi merces. §. vis maior. ff. locat. Idem dicit Bart. in l. ſi ea ratione. C. de vſur. vbi dicit quòd aliud eſt, quòd quis vẽdat fructus cõmenſurando pretiũ cũ menſura fructuũ: quia hoc caſu loquitur lex ſi debitor. §. veriſimile, ſupra allegata: & aliud eſt quòd vendantur fructus qui naſcẽtur, de quo inferius dicam. Sed in caſu noſtro, nõ commenſuratur pretium cum menſura fructuũ, ſed eſt reſeruata pẽſio, ſuper fructibus dicti monaſterij: & ideò d.l. ſi debitor, non facit ad propoſitum: tamen diſcurro per caſus, vt co-
15 gnoſcatur veritas huius quæſtionis.† Et primus caſus eſt, ſi ponamus quòd iſte Abbas, fructus collegerat, ſed per violentiã hoſtiũ fuerunt ſubtracti & hoc caſu clarùm eſt, quòd tenetur ad integrã penſionẽ: quia fructus iam erãt facti ſui. l. damnũ. C. locat. & hoc tenet Bar. in d.l. ſi merces. §. vis maior. in vlt. col. ff. locat. in verſi. quãdoq; cõductor, allegat dãnum contingens in fructibus: & idem dicit Bal. in l. licet. C. eod. tit. & idem dicit Io. de Imol. in c. propter ſterilitatem in vij. col. de locat. in verſ. cõtra ſuperius
16 tamẽ dicta.† Secũdus caſus, ſi dictus Abbas habet tot fructus, ſeu percepit tot fructus, qui aſcendant ad dimidiam partem fructuũ, quos cõſueuit colligere cõmuniter: puta ſi conſueuit percipere ducenta, percepit centum. Nã etiã hoc caſu non debet diminui penſio: quia ſi nõ diminuitur in ſimplici conductore quando percepit dimidiã partem fructuum illius partis conſueuit communiter colligi: & ita tenet gl. in l. ſi vno. ff. locat. & Azo. in ſumma. C. locat. verſi. Item agitur ex conducto, & ſequenti: idem tenet Bar. & Bal. in l. licet. C. loca. & ibi dicit Bal. quòd dato quòd conductor non perceperit aliquid ex vno fructu, puta ex frumento, ſi tamen percepit ex aliis fructibus, puta vino, & aliis tantum quòd non reperiatur deceptus vltra

tra dimidiam iuſti pretij,non poteſt petere diminutioné penſionis,& allegat optimum tex.in l.diuortio.§.ſi.ff.ſol. mat.& eſt opinio cõmunis:& eã ſequitur Io.de Imo.in d. c.propter ſterilitatem.licet Bal.in d.l.ſi merces. §.vis maior.ff.loc.aliud dixerit videlicet quòd debeat remitti pẽſio quãdo fructus ita ſunt modici,ꝙ nihil ſupereſt deducta impenſa:& idem dixit Sali.in d.l.licet.Sed iſta opinio non eſt vera:quia nunquam remitteretur pẽſio pro rata:ſed deberet in totũ ſolui,vel in totũ remitti.Et ideò
17 iſta opinio nõ eſt vera.† Et propterea cõmuniter tenetur, quòd debeat remitti penſio,quando conductor eſt deceptus vltra dimidiam partem iuſti pretij:quia non percipit dimidia partem illius,quod cõſueuit colligi.Hoſti. & Io. And.tamen dicunt quòd debet remitti penſio pro rata, quando conductor eſt damnificatus in tertia parte fructuum,puta ſi cõſueuit colligere xxx.& colligit ſolum xx. & ideò dicit dominus Abb.in d.c.propter ſterilitatem : & ita intellexit illum tex.qui dicit quòd quando conductor patitur magnum incommodum,debet remitti pẽſio pro rata.Sed etiam iſta opinio non eſt vera : quia iura requirunt damnum intolerabile ; vt in d.l.ex conducto. §.ſi vis tempeſtatis,& in d.l.ſi merces.§.vis maior.ff.locat.vbi tex. expreſſe dicit quòd requiritur damnum pluſquam into-
18 lerabile. † Nam dicitur damnum pluſquam intolerabile quãdo excedit dimidiã iuſti pretij : vt quia nõ eſt percepta dimidia pars fructuum,quæ conſueuit percipi : & iſta eſt vera cõcluſio & vera opinio,vnde ſi non debet remitti penſio cõductori,quãdo percipit dimidiam partem fructuũ,qui cõſueuerũt percipi,multo minus eſt diminuenda penſio in caſu noſtro:quia conductor finito tempore locationis,tenetur dimittere fundũ domino,nec amplius eſt percepturus fructus ex eo.Sed beneficiatus eſt percepturus fructus ex beneficio , donec vixerit, niſi eo priue-
19 tur.vel illi renũtiet.Sed remaneat dubiũ.† Quid ſi dictus Abbas nõ percepit mediam partem fructuum quã percipere cõſueuit:an debeat remitti penſio pro rata:& adhuc credo quod nõ:& pro huius declaratione præmitto, quòd quãdo cõſtituitur penſio in beneficio perſona obligatur & non beneficium:vt in c. niſi eſſent.de præben.& ideo dato quòd Papa reſeruauerit & aſſignauerit penſionem

ſionem ſuper fructibus,tamē perſona ipſius Abbatis principaliter eſt obligata & ipſi fructus ſunt obligati pro ipſa penſione ſoluenda,non autem ſolutio fructuum eſt poſita cauſa taxationis,ſed ſolū cauſa demonſtrationis. Et ideò etiā ſi nulli fructus percepti eſſent ; deberet ſolui integra penſio l.Lucius. ff. de aliment. & cibar. legat. vbi eſt bonus text.Nam obligatio perſonalis non ſequitur fundum. l.finali.§.finali.ff.de contrah.emptio.vbi patet quòd ſi aliquis promittit ſoluere decē annua de fundo ſuo , ſi alienet fundum nihilominus remanet obligatus.& in hoc articulo iſta videtur eſſe cōmunis concluſ. quòd aut certus fundus ſeu certus locus deſignatur cauſa demōſtrationis, aut cauſa taxationis:primo caſu quando locus deſignatur cauſa demōſtrationis debetur pēſio, etiā ſi nullus fructus percipiatur:vt in d.l.Lucius.ff.de alimen.& cibar.legat. & l.quidā teſtamento.ff.de leg.j.in ſecundo verò caſu quādo locus ponitur gratia taxationis,ſi fructus non percipiuntur nihil debetur:vt in l.cum certus.ff.de vin.tri.& ole.legat.& eſt bona gloſ.in l.hactenus.ff.de vſufr.in verbo , ab

20 eo.†Dicitur autem locus cauſa taxationis appoſitus quādo quis promittit decem ſeſtaria frumenti, quæ naſcētur in tali fundo:quia relatiuū quis,inducit conditionem.Secus ſi dicatur promitto decē ſeſtaria frumēti ex tali fundo:quia tunc locus intelligitur adiectus cauſa demōſtrationis.& hoc tenet glo.& Bar.in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.de verb.oblig.& etiam Ioan.de Imo. & ibi Cyn. &

21 Sal.in l.ſi quis argentum.C.de donat.† Item quando locus eſt appoſitus gratia taxationis , tunc nihil debetur ſi nihil percipitur,quādo vnica præſtatio ſeu ſolutio eſt facienda,ſecus ſi plures præſtationes ſeu ſolutiones ſunt faciendæ ſingulis annis : quia ſi fructus non naſcuntur vno anno debet ſuppleri ſolutio,ſeù fieri ſolutio de fructibus annorum præcedentium vel ſequentium,vt eſt text.in d.l. ex eo.ff.de vin.tri.& ole.legat.& in l.legatum.§.vini falerni.ff.de annu.legat. & ibi eſt bona gloſ. de hoc. & iſta eſt concluſio Bart.in d.§.ſacram.& Cy.& Salic.in præallegata.l.ſi quis argentum.& idem dicit Bald.in c.j.in princ. de no.feu d.vnde in hoc caſu nō cōſideratur ſterilitas vel fertilitas,ſed ſolum an tot fructus ſint nati , vnde poſſit fieri integra ſolutio.Et ſi nō poteſt fieri,vt quia tot fructus nō

ſu nt

ſunt nati debet ſuppleri ſolutio de fructibus annorũ præcedentium vel ſequẽtiũ, etiam ſi in ipſis nõ fuit fertilitas. Nam ſufficit quòd in præcedentibus vel ſequentibus annis ſint percepti tot fructus, vt poſſit fieri integra ſolutio. Intelligendo tamẽ ſemper dũmodo nõ fiat exactio, vltra
22 quam dictus Abbas facere poſſit, † quia clerici & religioſi nõ tenẽtur vltra quã facere poſſint, vt l. miles. de re iudi. vbi gl. Bar. & doc. in c. Odoardus. de ſolu. vbi etiã dominus Abb. Et ideò nõ video quòd in hoc caſu dictus Abbas poſsit petere aliquã diminutionẽ pẽſionis, nã iſta pẽſio debetur ſine aliquo onere, nec ſubiacet fortunæ, nec caſui fortuito circa perceptionẽ fructuum, vt ſupra dixi. facit l. quoties. C. de hæred. inſti. vbi inſtitutus hæres in re certa, nõ tenetur ſoluere onera hæreditaria. Et ideò dominus Nicolaus ad nihil aliud eſt obligatus, niſi ad ſoluẽda deci-
23 mã Papalem, quãdo imponitur ratione ſupradicta: † quia penſio cenſetur eſſe beneficium, & tanquam de beneficio de ipſa ſolui debet decima, & iſtam puto eſſe veritatem. Alexander del Nieuo vicentinus.

Penſio impoſita ſuper fructibus canonicatus & præbendæ, quos penſionem ſoluens dimiſit, & aliam præbendam optauit in eadem eccleſia, à quo ſolui debeat.

QVAESTIO LXIII.

1 *Venetiarum ciuitas, aliarum ciuitatum regina.*
2 *Penſio eſt onus reale.*
3 *Præbendæ vbi ſunt indiſtinctæ per optionem, nec præbenda, nec canonicatus variatur.*
4 *Optio non liberat aliquem ab onere ſoluendi penſionẽ, quando loco præbendæ aſſignatur per procuratorem capituli certa portio canonico.*
5 *Epiſcopus poteſt facere ſtatutum, de optando in ſua eccleſia.*
6 *Conſuetudo optandi per annos. x. inducitur vbi præbendæ non ſunt corpore diſtinctæ.*
7 *Conſuetudo optandi inducitur ſpatio quadraginta annorum, vbi præbendæ ſunt diſtinctæ corpore.*
8 *Conſuetudo optandi, non tollitur per non vſum*

9 *Conſuetudo optandi, locum non habet in præbendis per Papam reſeruatis & collatis.*

10 *Conſuetudo optandi locum non habet in beneficiis vacantibus in curia.*

11 *Optio quando locum habeat in beneficiis in curia vacantibus.*

12 *Optio locum non habet, quando Papa mandat alicui prouideri de maiori præbenda.*

13 *Conſuetudo optandi, non præiudicat apoſtolicis impetrantibus.*

14 *Optio an locum habeat in præbendis, quæ vacant per permutationem.*

15 *Excommunicatus, an poſſit optare.*

16 *Conſuetudo optandi vel ſtatutum quando dat optionem præſentibus tantum, an abſentes ad ſeruitia eccleſiæ, vel Papæ comprehendantur.*

SExageſimotertiò quæro: notorium eſt, quòd in multis eccleſiis, tam cathedralibus, quam collegiatis Italiæ, viget optandi conſuetudo. Modo quidam canonicus in eccleſia, in qua huiuſmodi conſuetudo viget, canonicatum & præbendam obtinens ſuper illorum fructibus, redditibus, & prouentibus, conſenſit reſeruationi annuæ penſionis Sempronio clerico, & illam ſoluit aliquandiu. Demùm vacante alio canonicatu in d. eccleſia, cuius fructus vberiores erant, dimiſſa prima præbenda hanc vacātem optauit: an ipſe vel is qui aſſecutus eſt dimiſſam præbendam, teneatur ad ſolutionem penſionis. Iſtam quæſtionem nullibi tactā à doctoribus inueni, & de ea pluries in-
1 terrogatus fui in hac alma ciuitate Venetiarū, Italiarū ciuitatum regina: pro cuius deciſione diſtinguendum puto, quòd aut in eccleſia ſunt præbēdæ diſtinctæ actualiter & realiter: aut ſunt præbendæ vel portiones indiſtinctæ: ſed vnicuique canonico ad tēpus certi redditus, aſſignantur pro ſua portione, vel à procuratore ſeu caniparìo capituli, vnicuique ſingulis annis eius portio aſſignatur: vt in pleriſque eccleſiis fieri cōſueuit. Et illæ portiones proprio vocabulo, appellantur portiones priuilegiatæ: vt no. Inno. in c. dilectus. el j. de præb. Primò caſu, quādo præbendæ ſunt actualiter & realiter diſtinctæ, nō eſt dubiū, quòd optans, vacantem præbendam, dimiſſa illa quā poſſidebat, grauata onere ſoluendi penſionem, amplius ad illius ſolutionē

non

non tenetur. Nam ille penſionem ſoluere tenebitur qui di
2 miſſam præbendā fuerit aſſecutus, † cū penſio ſit onus rea
le. c. niſi eſſent. de præb. & ibi no. doct. ideò dixit Felin. in
c. ad audientiā. el ij. de reſcrip. col. v. quòd ſi beneficiū gra-
uatū in ſolutione annuæ penſionis trāſiret ad mile perſo-
nas ſemper tranſit cum ſuo onere, & ſucceſſorem grauat:
vt etiam dicit Paul. de Caſtr. in conſil. ſuo cccxxviij. incip.
quia exceptiones. & Roma. in conſil. ccclxxxviij. incip. in ca-
ſu propoſitæ, & dixi ſuprà q. xlj. & q. xlij. tali enim caſu poſ
ſidens præbendam in eccleſia, ſi illam dimittat & aliam
optet actualiter & realiter diſtinctam à præbenda dimiſſa,
dicitur conſequi nouum canonicatum, quia prior cano-
nicatus, remanet cum præbenda dimiſſa, & ſic cōſequitur
nouum canonicatum realiter, & actualiter diſtinctū à pri-
mo quē dimiſit: probatur in c. literas. de conceſ. præbē. &
in Clem. ſi iuxta. de præb. & & ita per prædicta jura cōclu
dit Rota, deciſ. cccclxx. incip. quæritur quanti temporis.
3 col. ij. in nouiſ. † Secundò verò caſu, quando ſunt præben-
dæ indiſtinctæ, loquendo de præbendis temporalibus non
de præbendis, vt ſunt tituli beneficiales: & tunc per optio-
nem nec præbenda nec canonicatus, vt ſunt tituli bene-
ficiales dimittuntur: imò re vera canonicatus & præben-
da canonicalis prius habiti, retinentur, & ſolùm præben-
da temporalis, id eſt terrenum pro portione fructuum
canonico aſſignatum: & ſic ſola temporalitas dimittitur: vt
dicunt domini de Rota in prææallegata deciſ. col. ij. verſ.
Secundo caſu. & tunc licet præbenda conſiſtat in certo
fundo, ex quo ille non eſt perpetuò annexus illi canonica-
tui, & præbendæ canonicali, dicendum erit quòd cū pen-
ſio fuerit aſſignata ſuper fructibus canonicatus & præ-
bendæ, quos puta Sempronius obtinet, quòd cum primū
ille fundus deſinit eſſe præbenda illius canonicatus, eo ca-
ſu ſuper illius fructibus amplius penſio non debetur: per
no. in d. c. niſi eſſent. faciunt ea quæ tradit Paul. de Caſt. in
prææalleg. conſil. cccxxxviij. vbi dixit quòd quando fundus
deſinit eſſe beneficij illius fructus amplius ad penſionem
4 non ſunt obnoxij. † Si verò per capitulum non aſſignantur
certæ & determinatæ præbēdæ cōſiſtētes, in certo & deter
minato corpore, ſed detur vnicuique canonico per procu
ratorē, ſeu canipariū capituli certa diſtributio: in bladis

aut pecunia cóſiſtens,& ſic optio nõ facit cẽſeri nouũ beneficiũ aut præbẽdam,vt prębenda eſt titulus beneficialis: & tũc optans ſimiliter nõ euadet onus ſolutionis penſionis:quia per optionẽ non conſequitur nouũ beneficium: vt tradũt domini de Rota in d.deci.c c c c l x x.Ex quorum dictis deciditur præſens quæſtio. Et prædicta procedunt ſiue ius optandi ex ſtatuto inducatur ſiue ex conſuetudine:quia idem eſt no.in c.fi.de conſu.in vj.in gloſ.iij.in fi.†Et poteſt Epiſcopus facere ſtatutũ, de optando in ec-
5 cleſia.vt per Butr.in c.fi.de conſue. quod procedit quantum ad beneficia ſpectantia ad eius collationem:ſecus in aliis: ne facto Epiſcopi ius aliorum lædatur: vt dixit Milus in ſuo eleganti repertorio.in verſ. Conſuetudo & ſtatutũ.†Optandi autem cóſuetudo inducitur per annos de-
6 cem:vt tenuit Ioan.Andr.in d.c.fi.de conſ.in vj.hoc tamẽ procedit,quádo per talẽ conſuetudinem agitur de mutatione portionum canonicalium eccleſiæ,in qua non eſt diſtinctio corporum præbendarum:ſed bene portionum ad
7 tempus.†Secus quando agitur de mutatione præbẽdarũ, quæ habent certos redditus perpetuos,& cuilibet canonicatui eſt annexa ſua præbenda perpetuo: vt eſt in eccleſia Paduana & aliis:nam tunc requiruntur anni xl. ad inducendam talem conſuetudinem:vt latè per Belleme.deciſ.r. & deciſ.lxiij.& vide per Felin.in c.ſtatuimus. de maior. &
8 obed.& Rot.deciſ.ccccl x.in nouiſ.†Nec tollitur talis conſuetudo optandi inducta in aliqua eccleſia per non vſum per longum tempus:vt decidit Ioan.And.in d.c.fi.cum canonicis competat per viam facultatis:vt per Franch. in d. c.fin.de conſuet.in vj.in ij.col. vbi dicit ſecus eſſe quando talis non vſus inductus fuiſſet per contradictionem alterius partis illam conſuetudinem impugnantis: nam tunc tolleretur illa prima conſuetudo, per contrariam conſuetudinem tanto tempore obſeruatam,quantũ requirebatur ad dictam conſuetudinem inducẽdam. Allegat Inn. in c accedentibus de priuil.†Sciendum tamẽ eſt,quòd op-
9 tandi conſuetudo locum non habet in præbendis,ſpeciali ter reſeruatis,& per Papam collatis: vt per Archid. in d. c.fi.& ibidem Ioan.And.Franch.& alij per tex. in c. vt noſtrum.de appel. & de hoc videndus eſt Lapp. in alleg. ſua lxxxiiij.incip.dominus Papa gratioſè conceſſit. vbi bene

diſtin

10 diſtinguit,eum videre poteris.†Nec ſimiliter locum habet talis conſuetudo in beneficiis vacātibus in curia Romana. caſus eſt in d.c.fin.de conſ. in vj.& dicit Rota deciſ. c c-xcvj.incip.ſicut canonicatus in nouis:quòd ſicuti canonicatus & præbenda in curia vacantes, per obitum alicuius non poſſunt optari vigore conſuetudinis ita nec groſſi fructus obtenti,per canonicū defunctum in Curia, etiā ſi illi groſſi fructus redirent ad capitulum:quod dicit decla-
11 ratum fuiſſe per Gregorium Papam vj.† Limito tamen quod dictum fuit,optionem locum non habere in beneficiis in Curia vacantibus,non procedere, quādo infra mēſem à die vacationis Papa non contulit canonicatum, & præbendam in Curia vacantes.Ita voluit gloſſ. in d.c.fina quam ſequitur ibidem Frāch.in §. in præbendis. vide domi.in d.§.verſicu.Quid ſi papa.facit text.in c. ſtatutum.de
12 præbend.in vj.† Secundò talis conſuetudo locum nō habet quando mandatur per Papam alicui prouideri de maiori præbenda cum vacauerit in certa eccleſia,in qua ſunt & maiores,& minores præbendæ, non obſtantibus ſtatututis,& conſuetudinibus illius eccleſiæ cōtrariis quibuſcūque,& præſertim illis, quibus cauetur quòd nullus habere poſſit maiorem præbendam, niſi primo minorem habeat,& ad eam gradatim aſcendat.Ita decidit Rota deciſ.
13 ccc.incip.Si mandetur alicui prouideri in nouiſ. † Tertiò dicta conſuetudo locum non habet quo ad Apoſtolicos impetrantes quibus non præiudicat:ſed ſolum locum habet illis non extantibus,ita decidit Rota deciſ. c c x i x. incip.Nota quòd ſecundum c.cum in tua.& illa fuit communis opinio dominorum Rotæ quæ procedit propter
14 clauſulas derogatorias,quæ in literis ponuntur. † An autem optio locum habeat in illis præbendis, quæ vacant per permutationem.Ioan.And.in d c. fina.de conceſ.in vj. tenuit quòd ſic:quem ſequitur ibi domi.& Petr. de Anch. Contrarium autem videtur tenere idem Ioan.And.in addit.Specu.ſuper rubri.de rerum permuta. quem ſequitur Ioan.de Lign.in d.c.fina.& Feder.de Senis, in tractat. de permutat.benefi.q.xxviij. & in conſil. ſuo l i x. Idem tenuit Petr.de Vbaldis,in tracta.ſuo.de permuta. benefic. q. vlti.Imol.tamen in c.fina.de rerum permuta.col.xx.Concordando dictas opiniones dicit,quòd aut permutatio ſit

propter vtilitatem permutantium, & tunc locum habet optio:quia talis permutatio ambitioſa videtur: & ſic reſtringenda. Quando verò fieret permutatio propter vtilitatem eccleſiarũ, quod tamen raro fit temporibus noſtris, & eo caſu dicit Imol.locum non habet optio: quia tunc permutatio eſt amplianda,quia fauorabilis. Iſtã di-
15 ſtinctionem ſequitur Franchus in d.c.fin.† An autem excommunicatus optare poſſit,Rota deciſ. c x c v.incipien. Acceptatio facta.tenuit quòd ſic: quia optio non videtur eſſe noua collatio,vt per Archid.& alios in d.ca.fina.& ad tex.in c.referente.de præben.vbi videtur expreſſum,quòd excommunicatus non poſſit optare.Reſpondet, quòd ibi per optionem acquirebatur ius in re & videbatur noua collatio,ſiue nouus titulus.Cõtrarium autem videtur decidi in dicta Deciſi.in vltima additione:vbi dicitur, quòd Petrus de Peruſio in d.c.referente, tenuit per illum text. ius optandi nõ competere excommunicato,niſi prius abſoluatur,etiam loquendo in terminis dicti c.fi.de conſue. in vj.Prima tamẽ opinio magis placet, quã tenuit Domi. in d.cap.fina.& ibidem Franch.& eſt communis, quæ illa ratione potiſſimum ſuſtentatur,quia omnes concludunt, quòd optio quæ fit iuxta terminos dicti ca.fi.non dat nouum titulum & nouum ius,nec habet vim nouæ collationis:de quo etiam per Anchar.in d.cap.fina.hanc opinionem tenuit etiam Rot.deciſ.I I I.in rub.de ſententia excommunica.in recol.Biſgnetti. Et Pariſius nunc meritiſſi-
16 mus Cardinalis,in c.dilecti.colum.j.de excep.† Quid autem ſit quando cõſuetudo vel ſtatutum dat optionẽ præſentibus tantum: An abſentes exiſtentes in ſeruitiis eccleſiæ vel Papæ,tunc optare poſſint? Archid.in d.c.fin.tenuit quòd non, & mouetur, quia conſuetudo talis, eſt ſtricti iuris,ideò non debet extingui.l.j.C.de emancipat.liber.& dicit idem tenere Ioan.de Ligna.ibi.ſed Ioan.Andr.contrarium ibi tenuit.Tu vide Franch.ibi. col.iij.verſic. quid autem ſi conſuetudo. & circa iſtam materiam optionis, vide plura quæ tradunt Doct.in d.c.fi.de conſ.in vj.& Ioã. de Selua Vltramontanus,in tracta.ſuo, de benefi.in tertia parte.q.xxxvj.& Milus in ſuo eleganti repertorio. in verbo conſuetudo.

Excom

Excommunicatus qui fructus beneficij non percipit propter excommunicationem, an penſionem ſoluere teneatur.

QVÆSTIO LXIIII.

1 *Clericus excommunicatus fructus beneficij percipere non debet.*

2 *Excommunicatus quo ad onera ſubeunda & ſoluenda, pro non excommunicato habetur.*

3 *Bannitus ſua culpa tenetur ſoluere onera, licet fructus non percipiat.*

4 *Nobilis propter delictum nobilitate priuatus, tenebitur tamen ad onera.*

5 *Contumax in reſpondendo, habetur pro confeſſo, poſtquàm eſt iuſſus reſpondere quando confeſſio ad eius damnum tendit.*

6 *Clauſula rato manente pacto, non prodeſt frangenti pactum.*

7 *Excommunicatus, non eſt exemptus ab officio, ſed illud dicere tenetur.*

8 *Suſpenſus non percipiens fructus beneficij, ſua culpa penſionem ſoluere tenebitur.*

9 *Clericus excommunicatus ſua culpa, qui propterea fructus beneficij non percipit tenetur tamen ſoluere charitatiuum ſubſidium.*

SExageſimoquartò quæro, vtrum excommunicatus, qui propter excommunicationem fructus beneficij non percipit, penſionem ſoluere teneatur. In hac quæſtione
1 dicendum videtur, † quòd cum clericus beneficiatus excommunicatus, fructus beneficij percipere non debeat, c.paſtoralis.in fine.& ibi Doct.maximè Innocen.de appel. not.gloſ.in capit.ſtudeat.l.diſtinctione.Archidia.in capi. ad hæc.xxxij.diſtinct.habetur per Hoſtien.in rubri.de ſenten.excommunicatio.§.quis ſit effectus.circa principium, in ſumma:& cum penſio ſolui debeat ſuper fructibus beneficij, excommunicatus qui illos non percipit, videtur quòd ad ſolutionem penſionis non teneatur. Contrariam autẽ partem veriorem eſſe de iure arbitror:faciũt ea quæ voluit Bart.in l.inter quos.§.damni.ff. de dam.infec.dum dicit, quòd ſacerdotes Vltramontani qui excommunicati fructus beneficiorum non percipiunt tenentur tamen cẽſum ſoluere, ſi culpa ſua excommunicati ſint: nam tunc à

cenſus ſolutione, non excuſantur.l. ſi merces.§. culpæ.ff. locat.facit iuris regula, Damnū quòd quis ſua culpa ſentit.de regu.iur.in vj.opinio.Bart.ſequitur Pau.de Caſt.in
2 dicto §.damni.facit, † quia excōmunicatus quo ad onera ſoluenda,& ſubeunda habetur pro non excommunicato. c.ſi verè.de ſenten.excommu.c.intelleximus.de iudi.not. per Innocen. in d.c.intelleximus. vbi Doct.& in c. veritas. de dolo & contuma.Ad idem facit quod volunt Doct.in
3 d.§.damni.poſt Bart.vbi tenent † quòd bānitus ſua culpa, qui fructus ſuorum bonorum nō percipit: tamen tenetur ſoluere onera.quod etiam voluit Bald.in l.ſi quis. in fine. C.ſi propter publi.penſ.& idem Bald.in l.ſed & milites.§. ſi ignominiæ cauſa.ff.de excuſat.tutor.& Paul.de Caſt.in d.§.damni.& Alber.in l.princeps bona.per illum text.cum gloſ.ff.de verbor.ſignificat.licet Romanus,in ſuo conſilio LXXIII.incip. circa primum nulla videtur: contrarium tenere videtur indiſtinctè loquendo:cuius opinionem intelligo procedere, quando fiſcus occupaſſet omnia bona
4 banniti:& ita ſentit ipſe Romanus,in prin.d.conſilij. † Facit etiam pro dicta deciſ.id quod notanter voluit Bart.in l.j.C.de infami.lib.x.& in l.j.de dignitat.C.lib.xij. & not. per Bald.poſt Dyn.in l.ſi quis ſolidum.ff.de hæred. inſtitu. vbi dicunt, quòd ſi nobilis propter delictum, nobilitate priuetur,tenebitur tamen ad onera, & collectas poſt priuationem,ad quas cæteri nobiles tenentur:ſolū enim nobilitate quo ad ſui cōmodū priuatur, non autem quo ad eius incommodum.Ad idem facit quod voluit glo.in §.fi.
5 in c.ij.de confeſ.in vj.quæ dixit, † quòd contumax in reſpondendo,habetur pro confeſſo, poſtquàm eſt iuſſus reſpondere: ſi illa confeſſio tendit ad eius damnū, ſecus ad eius commodum. Ad idem facit quod voluit Bal.in l.cum
6 proponas.la ij.C.de pact.vbi dixit † q̃ clauſula rato manente pacto, non prodeſt frangenti pactū,ſed alteri parti tantum.facit etiam quod dixit Cardin.in clement.j. in vj. oppo.de regul.vbi voluit quòd priuatus loco,in c. non eſt priuatus quo ad onera.arg.tex.in c.reprehenſibilis.in verbo capituli diſciplina.de appel.†Ad idem facit quod voluit Cardi.in loco præalleg.vbi dixit, quòd excōmunicatus non eſt exemptus ab officio:quia illud dicere tenetur. alleg.tex.in c.pro illorum.de præben.vbi geſta ab excommun

municato,valent in eius incõmodum. Facit quod voluit Bar.in l.tutela.§.Item.ff.de capi.dimi.vbi dicit quòd licet exbannitus deſinat eſſe ciuis,intelligitur quo ad ſui commodum nõ quo ad incommodũ. Et dixit Card.in c.Ioan. de teſta.quòd licet executor vltimæ voluntatis ſi fuit negligens per annũ cadat ab officio exequendi.c.nos quidẽ. de teſtam.tamen in eius odium poteſt epiſcopus ſi vult illum cõpellere ad exequendum, quia eius negligentia ſibi proficua eſſe non debet.Facit etiam quod no.Bald.in l. cũ quis.C.de nat.libe.& in authen.habita.C.ne fil.pro patr. facit etiam tex.ad hoc elegans in l.actione.§.item qui ſocietatem.ff.pro ſoc.vbi renuntians ſocietatem ante tempus conuentum,remanet ſocius quo ad damna, non autem quo ad lucrum. Et ad hoc propoſitum faciunt plura, quæ accumulat copioſè Barba.in c. intelleximus.col.ij. de iudic.& ibidem Feli.col.j. qui reprobant dictum Bal.in c. dilectus.el j.de reſcri.vbi Bal.dixit: ꝙ ſi fuit factum procla ma, quòd quilibet iret ad exercitũ,quòd bãniti ab illa ci-
8 uitate non tenebuntur ire ad exercitũ. † Hoc idem quod dictũ fuit de excõmunicato, dicendũ eſt in ſuſpenſo, qui durãte ſuſpenſione, percipere non debet fructus beneficiorum: vt voluit glo.& ibi Butr.in c.cum bonæ.de æta.& qualit.Inno.in c.ſicut.de cohabit.cleri.& mulie.& doct.in d.c.paſtoralis.Comprobatur prædicta cõcluſio ex his quæ
9 voluit Bellenc.in tract.ſuo,de ſubſid.charit.q.xxxiij.† vbi decidit, quòd clericus excommunicatus ſua culpa qui fructus beneficij non percipit, teneatur tamen ſoluere charitatiuum ſubſidium.Præmiſſam tamen concluſionem intellige procedere ſi clericus excõmunicatus retinet poſſeſſionem beneficij, per ea quæ voluit Paul.de Caſtr.in d.§. damni.& ibi Bart.Secundò intellige dictam concluſionem procedere,ſi ſententia excõmunicationis fuit iuſta: ſecus ſi fuit iniuſta. Ita voluit Bellenc. in d.ſuo tract. de ſubſid. charit.q.xxxiij.in fin.loquens in clerico iniuſtè excommunicato,qui fructus beneficij non percipit:vt non teneatur ſoluere charitatiuum ſubſid.alleg.not.per Ioan.And.in c. olim.el iij.de reſtitu.ſpol.& in c.cum dilecti. de iis quæ vi metúſque cauſa fi.& prædicta procedunt, quicquid dixerit gl.in d.§.damni.quæ contrarium videtur tenere:& ibidem à doct.reprobatur.

Eccleſia quæ vacat, vel quaſi vacat, ſuper cuius fructibus eſt appoſita annua penſio, an teneatur ad illius ſolutionem?

QVAESTIO LXV.

1 *Penſio eſt onus reale, annexum beneficio.*
2 *Iconomus eccleſiæ quæ vacat, penſionem ſoluet.*
3 *Eccleſia vacans, an iudicialiter conueniri poſſit ad ſolutionem penſionis.*
4 *Eccleſiæ vacanti datur curator, cum quo iudicium agitatur.*
5 *Papa ſolus poteſt curatorem dare eccleſiæ cathedrali.*
6 *Epiſcopus poteſt dare curatorem eccleſiæ inferiori.*
7 *Penſio reſeruata ſuper fructibus monaſterij, mortuo Abbate vel priore, per quem ſolui debeat.*

SExageſimoquintò quæro, ſi eccleſia, ſuper cuius fructibus eſt appoſita annua penſio, vacet vel quaſi vacet, vtputa quia epiſcopus ſeu illius rector captus ſit à paganis iuxta text. in capit. ſi epiſcopus. de ſupplen. negli. prælat. in vj. An ipſa eccleſia ad ſolutionem penſionis teneatur: & quomodo fiet exactio talis penſionis? In hac quæſtione videtur prima facie dicendum, quòd eccleſia vacãs, vel quaſi vacans, non teneatur penſionem ſoluere: quia in literis reſeruationis huiuſmodi pẽſionis, grauatur rector eccleſiæ, & eius ſucceſſor ad illius ſolutionem, & non eccleſia: vt in c. niſi eſſent. de præbend. verba enim literarum ſunt talia. Penſionem annuam ducatorũ, puta viginti auri de camera, ſuper fructibus, redditibus & prouentibus eccleſiæ talis per Semproniũ eius Rectorem, & ſucceſſores ſuos in dicta eccleſia, annis ſingulis perſoluendam. Cõtrariam tamen partem veriorem de iure arbitror, quòd imo
1 tali caſu, eccleſia tenebitur ad ſolutionẽ penſionis. † Conſtat enim quòd penſio eſt onus reale annexum ipſi eccleſiæ, & ab illius rectore intuitu ipſius eccleſiæ debetur: vt per Pau. de Caſt. in conſil. ſuo CCCXXXVIII. incip. quia exceptiones. in j. volum. colum. vlt. ſequitur Felin. in cap. ad audientiam. el ij. de reſcript. Hinc eſt quòd viuẽte penſionario etiam ſi beneficium ad mille manus trãſiret, ſemper is qui pro tempore beneficiũ poſſidet, ad ſolutionem pẽſionis tenetur: faciunt dicta ſuprà q. xl. & facit text. in c.

præſenti.§.porro.iuncta gl.ibi in verbo oneribus.de offi.
2 ordi.in vj.†Quomodo autem fiet tali caſu exactio pẽſionis,dicendum eſt,quòd iconomus ipſius eccleſię grauatę, penſionem ſoluere debebit,& ipſe cõueniri poterit.Facit tex.in c.charitatem.xij.q. ij.vbi patet quòd ſolutio onerum incumbentiũ eccleſię ea vacante fit ab iconomo.Ita etiam decidit in ſolutione charitatiui ſubſidij Bellenc. in
3 tract.ſuo de ſubſid.chari.q.vij.in j.parte.†An autẽ eccleſia vacãs iudicialiter cõueniri poſſit ſuper ſolutione pẽſionis.Dicendum videtur quòd nõ:quia iudicium agitatũ cum eccleſia vacãte,regulariter nullũ eſt.c.fi.ne ſed vacã. dicas tamẽ in hoc articulo ex mente doctorum in d. c.fi. ꝙ ſi eſſet de proximo eccleſiæ vacãti de Rectore prouidẽ-
4 dũ,nouus Rector expectãdus eſſet.†Si verò vacatio diutina eſſet, tũc eccleſiæ curator dari poterit cũ quo iudiciũ agatur.l.j.& ij.ff.de cur.bon. dan. & dabitur vacãti eccleſiæ viſitator.c.obitũ.lxj.diſt.Ita voluit Inno.in c.j. ne ſed.
5 vacan.quẽ Abb.ſequitur in d.c.fi.col. j.in fine.†Vbi dixit quòd ſolus Papa curatorem dare poterit eccleſiæ cathedrali,& eius bonis quo ad effectum agendi:adducit text. in argumentum in c.is cui. de elect.in vj. & text. in c. pa-
6 ſtoralis.de offic.ord.† Si autẽ ſumus in eccleſia inferiori, epiſcopus poterit curatorem deputare,quia epiſcopus in eccleſiis nõ collegiatis quarum vacatio eſt diutina agere & defendere poteſt.c.fin.de ſucceſ.ab inteſt.Si autem eccleſia grauata penſionis onere ſit collegiata, & tunc ſi vacatio eſt diutina,capitulum ad ſoluendũ penſionẽ conueniri poterit. Nam tali caſu, capitulum agere poteſt pro ipſa eccleſia cum cõſenſu tamẽ epiſcopi ordinarij:vt voluit Abb.in d.c.fi.faciũt ad prędicta,quæ latè tradit Inno.
7 in d.c.j.in v.&vj.col..ne ſed.vacant. † Si verò penſio eſſet reſeruata ſuper fructibus alicuius monaſterij, habentis Abbatem,vel priorem,& conuentum eo caſu,quia mortuo Abbate,conuentus habet monaſterij adminiſtrationem,& omnium rerum:tunc ex quo cõuentus poteſt iudicium inſtituere,& per ſeipſum agere:vt tenet Innoc. in c.cum dilectus. de conſuetu. & Cardin. in clement. ne in agro.§.Abbate.de ſtat.regu. q.ij.cum quatuor ſequentibus,& ibidem Iapp.& idem in clem. ſtatutum. de elect. quos refert & ſequitur Ioan.Franc.Pauinus, qui fuit auditor

ditor Rotæ in tracta.ſuo,de offi.& poteſta. capi. ſede vacan.in vj.preludio.verſ.ſexta ſedes:ideò tali caſu conuentus conueniri poterit ad ſolutionem penſionis.

Penſionarius cui reſeruata fuit penſio libera ab omni onere,an teneatur ad onus inſolitum.

QVAESTIO. LXVI.

1 *Dictio quodcunque includit omnimodam generalitatem.*

2 *Clauſula generalis ſequens renunciationem quorundam caſuum fortuitorum,includit ſimilia expreſſis.*

3 *Caſus fortuiti inſoliti,non comprehenduntur in generali renuntiatione caſuum fortuitorum.*

4 *Vendito frumento pro pretio,tali tempore currente ſi tempore ſolutionis fiendæ pretium currens erit exceſſiuum illud non debetur.*

5 *Promittens expenſas ſoluere tenetur ad ſolitas, non inſolitas.*

6 *Bartoli magna eſt autoritas.*

SExageſimoſextò quæro,vtrum penſionarius,cui reſeruata fuit annua penſio, ſuper fructibus alicuius beneficij,libera & exempta ab omni onere decimarum ſubſidij charitatiui,& quocunque alio onere teneatur contribuere ad onus impoſitum,ſuper fructibus beneficij inſolitum,& inconſideratum.In iſta quæſtione videtur prima 1 facie† dicẽdum quòd ſic:quia illa dictio Quocũque, includit omnimodam generalitatẽ,ideò vbicũque apponitur,ſi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus. c. ſolitæ benignitatis.prope finem de maior.& obed.& ibidem not.Abb.in vltimo no.& dixi ſupra quæſtio.xix.numero 1.Contrarium tamen dicendũ de iure arbitror.Ad quod facit doctrina Bartoli in l.ſed & ſi quis. §. quæſitũ. 2 ff.ſi quis caut.†Vbi voluit,quod clauſula generalis ſequẽs renũtiationem quorundã caſuum fortuitorũ de ſimilibus expreſſis intelligatur,nõ grauioribus. Ad idem facit quod dixit Antonius de But.in capitulo quintauallis.col. xxiiij.ibi hæc vera de iur.iuran.vbi dixit, quod clauſula compromiſſi dans facultatem arbitro lædendi in quantitate magnã & quacunque alia generalitate,intelligitur in non multum maiori.Ad idem quod voluit Ange.in conſilio.CLXXIIII. incipiente,præmittendũ eſt,vbi dixit,quòd

ſi

ſi quis obligauit ſe de euictione, ſiue res de iure ſiue de facto vel quocunque alio modo euincatur, non tamen erit obligatus ſi iudex de facto, ordine iuris non ſeruato, illum cui facta fuit obligatio, condemnet: non videtur enim inter partes de actu tam extraneo cogitatum: facit pro hac parte tex. elegas in l. fiſtulas. §. frumenta. ff. de cō-
3 trahen. empt. † Per quē text. Bar. in d. §. quæſitū, ad finem, dixit, quod ſub generali clauſula caſuum fortuitorū, non venit caſus fortuitus inſolitus. Idē dixit Bald. in l. j. C. depoſi. & Bal. & Sal. in l. licet. C. locat. Butr. in c. j. de cōmod. & ſequitur Alex. in conſi. xxviii. col. penult. verſic. ſed his non obſtantibus. in. j. vol. & in conſi. clxxiii. incipiente, viſis & accurratè. col. pen. verſi. his nō obſtantibus. in. ij. vol. & Bald. in l. ſ. ſus. col. vlt. circa medium. C. de furt. & hanc partem tenuit etiam Alex. conſil. cviii. incip. perſpectis verbis inſtrumenti. in iij. vol. col. pen. & Iaſ. in d. l. ſed & ſi quis. §. quæſitum. col. pen. ff. ſi quis cau. vbi defendit Bartoli opinionem ab obiectis Rom. Pauli de Caſt. & Alex. ibidem: qui tenuerunt contra Bart. pro cuius opinione, adducit text. in l. ſcio. §. medico. ff. de annu. leg. quem etiā adducit Feli. in c. ſedes. col. ij. verſi. quod generalis ſermo. de reſcript. & cum Barto. tranſeunt magis communiter
4 doc. pro cuius opinione † facit quod voluit Imol. in l. pretia rerum. col. vlt. ff. ad l. falc. vbi tenet, quod ſi ſit venditū frumentum, & promiſſum pretium currēs tali tempore, ſi tempore ſolutionis fiendæ eſſet charitia inſolita non exiſtens, nec cogitata tempore contractus, non audietur venditor volens pretium illius temporis: quod tamē ibidem impugnat Alex. qui tenet contra Bart. Ad idem facit quod voluit Angel. in. §. oportet. in authent. de iudic. per
5 gl. ibi quam ad hoc reputat notandam. † Vbi dixit quod qui promittit ſoluere expenſas, tenetur ad expenſas ſolitas & moderatas, nō autem ad immoderatas, & propterea dicebat Ang. hoc notandum eſſe pro ſtatuto peruſino dictante, quod ſi aliquis promiſerit pro debitore, & debitor non ſoluat, poteſt promiſſor capere pecuniam ad vſuram, vt ſatisfaciat creditori, & quaſcunque vſuras ſoluerit, repetet a debitore. Tale enim ſtatutum intelligi debet de vſuris moderatis, non de immoderatis. Plura pro iſta parte adducit Feli. in d. c. ſedes. col. iij. cum qua

videtur

videtur tranſire,& tutum non eſſet in practica recedere ab iſta opinione Bart.cum qua videtur etiam ſentire Bal. in c.cum olim.de conſu.& in cap.quoniam frequenter.in prin.col.pen.vt lit.non conteſt.& Cuma.in d.l.ſcio.§.medico.ff.de ann.leg.eſt enim magne autoritatis Bar.vt ſcribit Claud.in repeti.l.vt vim.colum.vlt.ff.de iuſti.& iur.& Iaſ.in l.quidam cum filium.ff.de verb.obli. & in l.ſi ex legati cauſa.eo.tit.vbi dixit,quòd Bart. veſtigia ſemper adorat.& dicit Curt. iunior conſi. v. col. xiij. & conſi.xır. col.iiij.quod Bart.eſt ſpeculum & lucerna iuris ciuilis, & quòd omnes ipſum venerari ſolemus,& vt ducem optimũ ſequi.& refert Caccialup.in tract. ſuo de modo ſtudendi quod in Hiſpania & Luſitania Regio decreto ſancitum eſt,quod in caſibus in quibus docto.varij ſunt opin.Bart. 6 præualeat.†Et ex prædictis concludo,quod penſionarius qui habent penſionem exemptam ab omni onere decimarum ſubſidij charitatiui,& quocunque alio onere,nõ erit exemptus ab onere inſolito & non excogitato. Et propterea cum de hoc ſæpe fuerim cõſultus, ita reſpõdi. Erit tamen cautela, quòd in literis reſeruationis annuæ penſionis, dicatur à quocunque onere tam ſolito, quam inſolito,& tam excogitato, quam non:quacunque autoritate etiam laicali impoſito & imponendo:quo caſu pẽſionarius erit tutus & immunis à ſimilibus oneribus.

Clericus in impetratione beneficij,an mentionẽ facere debeat de penſione?

QVAESTIO LXVII.

1 *Clericus tenetur facere mentionem de penſione ſibi aſſignata in titulum beneficij.*

2 *Clericus de penſione quam habet in ſtipendium, nõ tenetur facere mentionem.*

3 *Clericus de præſtimoniis in ſtipendium datis, mentionem facere non debet.*

4 *Clericus de penſione ſibi aſſignata loco beneficij, mentionem facere tenetur.*

5 *Clericus pauper impetrans in forma communi, non tenetur facere mentionem de penſione quam percipit à laico.*

6 *De reddituqui non vacat morte impetrantis, fienda non eſt mentio.*

7 *Clericus*

7 *Clericus impetrans in forma pauperum, tenetur facere mentionem de penſione quocunque titulo illam habeat.*

8 *Gratia in forma communi gratiæ, eſt fauorabilior gratia in forma pauperum.*

9 *Quantitas penſionis exprimi non debet, vbi de ea fieri debet mentio.*

10 *Expreſsio valoris in impetrationibus, introducta eſt per regulas cancellariæ.*

11 *Penſio an comprehendatur ſub verbis, quodcunque beneficium.*

12 *Penſio & beneficium in regulis cancellariæ, vt diuerſa ponuntur.*

13 *Penſio non vacat, ſed extinguitur.*

SExageſimoſeptimò quæro; vtrum clericus impetrans
beneficium, mentionẽ facere debeat de penſione quã
percipit ſibi reſeruatam ſuper fructibus alicuius benefi-
cij, menſæ vel dignitatis. Iſtam quæſtionem tangunt doc.
in cle.ij.de offi.ordi.vbi Card.q.ix.& Imol.ibidem, col.j.
verſi.An impetrans. & Milus in ſuo repertorio, in verbo
gratia, verſic.xvj.& Calder.conſil.vj.in tit. de præbend.&
iſtam quæſtionem tangit etiam Caccialup.in tract.ſuo de
penſ.q.xxvj.ex quorum dictis elicio infraſcriptas conclu-
1 ſiones.†Prima quod ſi penſio ſit clerico aſſignata in titu-
lum beneficij, vt habetur per Abb.in cap.conquerante.in
iij.not.de cle.non reſid.& dixi ſuprà q.j.& q.xxj.& xxviij.
& tunc de tali penſione eſt fienda mentio in impetratio-
ne beneficij, aliàs impetratio eſſet nulla, vt p Card. Imol.
& cæteros in d.clem.ij.de offic.ord.Calder.in d.conſi.vj.
Et Cardin.in c.poſtulaſti.colum.penult.verſic.ij.quæro,&
ibidem Imol.col.ij.verſic.Secundò poteſt quæri.de reſcr.
vbi refert id tenuiſſe Goffredum, hanc etiam opinionem
tenuit Butr.in d.c.poſtulaſti.col.j.verſ. Quæritur aliquis:
& eſt opinio communis doctor.quam ſequitur Io. Andr.
in c.ſi motu proprio.in verſic.beneficium.de præbend. in
2 vj.†Secunda erit concluſio, quod de Penſione quam quis
percipit in ſtipendium ab Eccleſia, vtputa pro pulſando
campanas, aperiendo fores eccleſiæ, vel aliàs pro remune-
ratione laborum in impetratione beneficij, non tenetur
mentionem facere. ita tenuit Paul.& Zenzel. in d.cle. ij.
de offic.ordin.quos ibi refert Cardin.dicens idem tene-
re Vincent.in c.ſuper inordinata.de præbend. & Archid.

in c.ſi

in c.ſi motu proprio.de præben.in vj. hãc opinionem tenuit etiam Imol.in d.cle.ij.col.pen.verſi.an impetrans.& idem Imol.in d.c.poſtulaſti.col.pen.verſi.ij.poteſt quæri.
3 & ibi Card.Butri.& alij:& per Felin.etiam ibidem. † Faciunt not.per Calde.in d.conſi.vi. de præbend.vbi dixit quod ſi præſtimonia ſint data alicui in ſtipendium de illis non eſt facienda mentio ſicuti de titulo patrimonij, ad quem quis eſt intitulatus,fieri non debet mentio:allegat not.in c.in noſtra.de reſcript. Iſtam concluſionem tenet etiam Milus in ſuo repertorio,in verbo gratia.verſic.xvj. & Domin.in d.c.ſi motu proprio.col.ij.verſi. Sed quid de habente.& Ioan.Andr. ibidem.col.fin.verſic. Beneficium & ratio prædictorum eſt:quia talis penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticum: quinimo eſt quid mere temporale quod cadere poteſt in merum laicum:vt per Bal.& alios in c.ad audientiam.el ij.& ibi Fel.col.j.de reſcript. & dixi latè ſuprà q.xxviij. hanc concluſionem ſenſit etiam Caccialup.in præalleg.tract.ſuo.q. xxvj. quam etiam reperio tenuiſſe Corne.in conſi.xII. incipiente,viſo puncto,in ij.
4 vol.†Tertia concluſio erit,quod de penſione quę aſſignatur clerico loco beneficij, vt decentius ſuſtentari valeat, vel pro alimentis:& præſertim quando fuit aſſignata, ex eo quod penſionarius renuntiauit beneficium,ſuper cuius fructibus fuit aſſignata:ſiue quia ceſſit iuri liti & cauſæ,vt fit tota die,& de tali penſione impetrans mentioné facere tenebitur.Ita procedunt dicta per Innoc.& Compoſtel.in d.c.poſtulaſti. de reſcript.vbi indiſtinctè dicunt, quod ſi quis habeat aliquam penſionem ab eccleſia, de ea mentionem facere debet:allegant text. in c.poſſeſſiones.xvj.q.j.& text.in d.c.ad audientiam.de reſcr.Ita ſenſit Cald.in conſi. xxx. in tit. de præbend.in fi.vbi Calder. dixit, quod licet Innoc.generaliter loquatur dicens fieri debere mentionem de poſſeſſione, redditu ſeu penſione habitis ab Eccleſia: tamen intelligi debet, quando talia habentur loco beneficij, quod ex eo deprehenditur: quia Innoc. allegat pro fundamento ſuæ deciſionis text. in d.c.ad audientiam.pro iſta concluſione vide etiam Oldra. conſil. LXXXI. in j.col. Ad vnum tamen eſt aduertendum,videlicet quod Anto.de But.in d. c. poſtulaſti.col.j. verſi.quæritur aliquis. & ibidem Petr.de Ancha. in j.col.

verſic.

verſic.quandoque quis.ſentiunt quod in d.c.ad audientiã. el.ij.penſio habeatur in titulum:ideò ſit opus de ea mentionem facere,nam eorum opinionem arbitror nõ eſſe veram,quia ille tex.hoc non dicit,ſed bene probatur ibidẽ, quod penſio habita vigore literarum, ad beneficia ſucceſſerat loco beneficij,cum ille renuntiauit illis literis ad beneficia,vt haberet penſionem,& ſic commodum ſine ali-
5 quo onere. ¶ Quarta erit concluſio, quod clericus pauper impetrans nõ in forma pauperum,ſed in forma communi non tenetur facere mentionem de penſione,quam à laico percipit,poſito quod ſit ſibi aſſignata,vt titulus beneficij autoritate epiſcopi:talis enim penſio cum extinguatur cum perſona ipſius,ſi non exprimatur, non reddit gratiã pauperis impetrantis in forma communi nullam:ſecus ſi eſſet penſio perpetua iure beneficij conſtituta, quæ eſſet tranſitoria de perſona in perſonam.Nam eſto, quod talis penſio non eſſet beneficiũ, tamen eius taciturnitas gratiã vitiaret etiã quod ipſa penſio non eſſet cõſtituta ab eccleſia.ita ſignanter decidit Rot.deciſ. ccx. incip.nota quod pauper clericus in antiquis.& not.in c. ſi pauper. de præbend.in vj. & in c. poſtulaſti. per inno. & Hoſtien. de reſcrip.pro iſta concluſione,facit quod not.Felin.in c.in no-
6 ſtra.verſic.xxx. ¶ Correlarium de reſcript. vbi dixit quod non eſt facienda mentio de aliquo redditu qui non vacat morte impetrantis,nec habet alteri conferri : ſupra dictã concluſionem tenet idem Felin.in d.c. poſtulaſti. col. x. in
7 verſic.tertia declaratio.de reſcript. ¶ Quinta erit concluſio quod impetrans in forma pauperũ mentionem facere tenetur de penſione quocunque modo illam habeat:quia gratia in forma pauperum fit ad reuelandum pauperem, ideo ſi tacetur quod quis habeat penſionem,vnde viuere poſſit,literę erunt ſurreptitiæ.quia tunc tale quid tacetur quo expreſſe,difficilius quis vel ſaltem non in forma pauperum,gratiam obtinuiſſet.ita voluit Felin.in c.in noſtra. verſi.trigeſimum Correlarium.de reſcr. Allegat hoc velle Domin. in c. poſtulaſti. in lect. & in repet. col. xij. de reſcrip.Hanc concluſionem tenet idem Felin.in d.c.poſtulaſti.col.x.verſi.Tertia cõcluſio. & ibidem Ioan. And. ſuper vlt. gloſſ. & Archid.in d. c. ſi pauper clericus. in princ. de præb.in vj.Iſtam concluſionem ſentit etiam Caccialupus

in d.ſuo tracta.q. xxvj. ad quam multum eſt aduertendū: quia aliter videtur ſentire Rota, deciſ. xj. in tit.de præbē. in antiquioribus.vbi decidit quòd impetrans in communi forma pauperum non tenetur facere mentionem de penſione annua, ad quā fuit intitulatus ad vitam ſuā ſuper bonis cuiuſdā laici, & ad illū titulū fuit promotus ad ſacros ordines: quia talis penſio nō eſt beneficiū eccleſiaſticum, nec titulus perpetuus & ſpiritualis. Nam illo moriēte expirabit: ſed ſolum tenetur facere mentionē, cum obtinet beneficium eccleſiaſticum & ſpirituale, præſertim tale, quod poſt eius obitum eſſet alteri conferendum: & ſubdit ibi Rota, quòd ita pluries fuit iudicatum, hoc idem voluit Card. in d.Clemen.j.§.j.verſic.vij.quæro.de ſupplen.negl. prælat.vbi dicit quòd impetrans in forma pauperū ſi non facit mentionem de pēſione, quam obtinet vti beneficiū eccleſiaſticum, eius gratia eſt ſurreptitia: ſecus quando penſio non eſt beneficiū eccleſiaſticum. Iſtam opinionem tenet etiam Franc.in c. ſi pauper clericus.col. ij. in verſic. in gloſ.fin.de præbend.in vj.dum refert Archid. ibi dicentē, quòd gratia pauperis eſt ſurreptitia, quādo pauper impetrās non fecit mētionem de penſione quam habebat, ſi illa penſio eſt ſibi ſufficiens ad vitæ neceſſaria: dicit enim ipſe Franchus, iſtud eſſe intelligendum quando pauper impetrans, haberet penſionem vt titulum: aliâs ſecus. Caccialupus loco præallegato dicit prædictam Rotæ deciſionem, intelligendam eſſe in gratia in forma communi, hoc eſt in forma gratiæ communis. Sed iſta intelligentia, eſt de directo contra tenorem dictæ deciſionis, quæ apertè loquitur in forma communi pauperum, & ſic non poteſt intelligi in gratia in forma communi gratiæ: eſt igitur
8 opus alio collirio ad ſanandam hanc ægritudinem. † Sed prima opinio videtur iuridica per rationes ſupra allegatas, pro qua facit: quia gratia in forma communi gratiæ eſt fauorabilior, quā gratia in forma pauperum: vt inquit Franch. in d.c. ſi pauper clericus.col. j. de præben. in vj. & Fede.de Senis cōſil. lvj. circa fin. quod patet, quia literæ gratioſæ non expirant per adeptionem alterius beneficij, dummodo nō ſit incompatibile cū primo, ſecus in literis in forma pauperū: quia illæ expirant, ſi impetrans adipiſcatur aliud beneficiū, etiam cum primo compatibile: ita

voluit

voluit gloſ.in d.cap. ſi pauper clericus. & ibi doct. Quinimo etiam ſi beneficium,quod aſſequeretur pauper clericus,eſſet minimi valoris, puta xx. ſolidorum, induceret hunc effectum,ſecundum Archi.Ioan.Andr. & Franc. in d. cap. ſi pauper. Ergo maior expreſſio requiritur in gratia in forma pauperum, quàm in gratia in forma communi gratiæ:quod tamen non eſſet, ſi teneremus vltimam opinionem ſupra relatam Rotæ in d. deciſ. xj. & aliorum.Cogita tamen, quia malo probabiliter dubitare quàm temere diffinire. Adde prædictis quod Staphileus, qui fuit auditor Rotæ curiæ Roma. magnus practicus in tract. ſuo de literis gratiæ chart. xxII. verſi. ex prædictis etiam colligitur. dicit quòd propter prædictas doctorum difficultates & opiniones, facta eſt vna regula cancellariæ, qua cauetur quod obtinens beneficia viginti quatuor librarum, aut alterius ſimilis monetæ, & ſimiliter percipiens annuam penſionem ſimilis valoris & ſummæ ſuper fructibus alicuius eccleſiæ, poſſit in forma communi pauperum literas impetrare, ita tamen quòd per aſſecutioné alterius,aliam dimittere teneatur:& penſio ceſſet & expiret.vide etiam circa prædictam concluſionem,quę adducit Ludo.Gomes,auditor Rot.in ſuo tract. gratiarũ expectatiuarum.numero 47.Et ſi cupis plura notabilia videre in materia gratiæ in forma pauperum,vltra adducta per Docto.in d. c. ſi pauper clericus. vide Lap. in
9 ſua alleg. xxix.Et Staphileum loco preallegato.†Sexta erit concluſio,quod in caſibus,in quibus dictum fuit debere in impetratione beneficij,fieri mentionem de penſione,non eſt neceſſe quod exprimatur quantitas penſionis: nam de iure communi,non eſt neceſſaria expreſſio valoris in impetratione:vt habetur per Abb. & alios in c. ad aures. vbi Felin.col. iij. verſi. Prima concluſio. per gloſ. &
10 Doct.vbi Card.in clem.j.de præben. †Illa enim expreſſio valoris,eſt introducta per regulas cãcellariæ, quæ ſunt exorbitantes,& loquuntur de beneficiis eccleſiaſticis, propterea non videntur extendẽdæ extra caſus,in quibus loquuntur:caſus autẽ omiſſus & nõ comprehenſus,remanet ſub diſpoſitione iuris cõmunis.l.cõmodiſſime.ff.de lib. & poſthu.ita ſub dubio decidit Felin.in patrimonio & præſtimonio,in caſibus,in quibus de eis eſt neceſſe fieri men-

tionem in impetratione: in d.c. poſtulaſti. col. x. circa fi. in verſic. Sexta & vltima declaratio. de reſcript. cuius dicta reaſſumpſit Caccialupus, inſupra allegat. tracta. ſuo, de penſ. xxvj. q. dicens aduertendum eſſe quod in regula cancellariæ, de valore beneficiorum exprimendo, dicitur expreſſe valorem quorumcunque beneficiorum exprimi debere; ergo videtur quod includat etiã præſtimonia & pen
11 ſiones: per gloſ. in clem. ij. de vita & honeſta. cler. † Tu tamen dicas quod per illa verba aliud quodcũque beneficiũ ſeu quorumcunque beneficiorum, poſita in d. regula Cancellariæ, non comprehenditur penſio. Nam quotieſcũque dictioni geminatæ, vt eſt illa quodcũque, adiungitur dictio, alius, alia, aliud, tunc talis dictio quæ aliàs importaret omnimodam generalitatem: vt in c. ſolitæ benignitatis. iũcta gloſ. ibi, de maiorit. & obed. reſtringitur ad ſimilia expreſsis: caſus eſt in l. ſi fugitiui. & ibi gloſ. cõmuniter approbata. C. de ſer. fugit. ita dixit Sozinus, in conſilio ſuo CIIII. incip. in caſu cõuentionis. col. j. verſi. primũ probatur, in iij. volum. vbi ad hoc citat aliorum autoritates. Idem Sozin. in conſil. cx. incip. viſo ſtatuto, & conſilio xxiij. col. j. & conſi. lxxxvj. col. vlt. in iiij. vol. vide ad hoc quæ dixi ſuprà q. xix. circa fin. in verſ. quartò facit: vbi opinionẽ Felin. & Caccialupi in hoc reprobaui, & tanto ma-
12 gis hoc non procedit in caſu noſtro. † Quia in regulis Cancellariæ, penſio & beneficium ponuntur vt diuerſa: vt patet in regula Cancellariæ, de conſenſu præſtando: & inſuper dicta regula de valore beneficiorum exprimendo, loquitur de beneficiis vacantibus. † Penſio autẽ nõ va-
13 cat, cum nõ ſit eccleſiaſticum beneficiũ, ſed finitur morte pẽſionarij: ſicuti finitur vſusfructus morte vſufructuarij. §. finitur. inſtit. de vſufr. & dixi ſuprà q. j. & licet dicatur in d. regula. & aliorũ quorũcunque beneficiorũ, intelligitur de ſimilibus expreſſis, & ſic de vacantibus, per ſupra dicta.

Penſio conſtituta per epiſcopum cum eius capitulo alicui ad vitam, an per ſucceſſorem reuocari poſsit.

QVAESTIO LXVIII.

1 *Seruitium impenſum ex eo non probatur, quod aſſeratur.*

2 *Donatio ſi fiat alicui propter merita, de meritis apparere debet.*

Pen

3 *Penſio conſtituta pro ſeruitio impendendo, per ſucceſſorem reuocari poteſt.*
4 *Donatio facta alicui per prælatum ob benemerita, meritis cõmenſurari debet.*

SExageſimooctauo quæro, ſi epiſcopus cum conſenſu capituli conſtituit alicui ad vitam annuam penſionem, an ſucceſſor illam reuocare poſsit? Iſtam quæſtionem tangit Card. in clem. j. q. xix. de reb. eccl. non alien. vbi refert Laurentium diſtinguentem, quòd aut talis penſio fuit conſtituta pro ſeruitio vel officio iam impenſo, aut pro ſeruitio impendendo. Primò caſu decidit, quòd penſio non reuocabitur quando de ſeruitio iam impẽſo
1 conſtat. † Quod tamen ſeruitium impenſum non probatur, ex eo quòd id aſſeratur in literis reſeruationis penſionis. Talia enim frequenter ad colorandam gratiam exprimuntur. l. iubemus. §. ſcientes. C. de ſacroſanc. eccleſ. Nam merita non præſumuntur, niſi probentur, vt latè deducit Oldra. conſilio. ccxxvj. incipiente, quidam epiſcopus.
2 in fin. † Hinc eſt quòd ſi donatio ſit facta alicui propter benemerita, de meritis apparere debet, aliter quàm per confeſsionem donantis. l. ſi forte. & quod ibi not. Bart. ff. de caſtren. pecul. l. j. §. ſi mutuam. ff. ſi quid in fraud. patr. gloſ. & Doct. in l. ſi donationem. C. de collat. Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de reb. eccle. non alien. in rubri. Bald. in l. iubemus. in fin. prin. C. de ſacroſanc. eccle. Alexan. cõſilio cI. incipiente, viſis inſtrumentis. col. iiij. in j. volum. & conſil. lv. incip. Conſideratis verbis. coll. ij. eod. volu. Decius in l. ſi donatione. C. de collat. idem conſi. xx. incip. in cauſa iſtorũ. in j. vol. & conſil. cccccLXXVI. incip. pro reſolutione caſus, in iij. volum. Butr. conſil. xxxix. in fin. incipiente: quia maior pars quæſitorum. Anch. conſilio ccxLVII. incip. dubium facit. Iaſ. conſil. LXXIII. in iij. vol. Iaſ. in conſil. cI. incip. immunitas fuit conceſſa. col. iij. verſ. Nec huic fundamento, in iiij. volu. quem videre poteris: quia optimè declarat, quibus caſibus merita probentur per aſſertionem factam de eis in conceſsione, &
3 quibus, non conſtito igitur de meritis, penſio non reuocabitur per ſucceſſorem. † Secundò verò caſu quando penſio fuit conſtituta pro ſeruitio impendendo, dicit Laur. quem

refert Card.in d.clem.j.quòd tũc reuocari poteſt per ſucceſſorem:allegat in arg.text.in clem. ſi.de procur. & text. in cap.quicunque.xij.q. ij. & in c. hæc huius placitis. & in c.eccleſiaſticus. ead. cauſa & q. & refert Cardin. ibidem hoc idem tenere Zenzel.ibi,cuius dicta reaſſumit Caccia lup.q.xxvij.in d.ſuo tracta.de penſ. prædictis adde, quòd etiam eo caſu,quo penſio fuit aſſignata pro ſeruitio iam impẽſo ſi ſit in quantitate exceſsiua,reuocari poterit per ſucceſſorem,quando maior eſt,quàm merita exigerent,vt habetur per Oldr.in d.ſuo cõſil. incip. quidam epiſcopus.
4 num.126.†Facit quia quando prælatus donat ob benemerita,donatio meritis commenſurari debet.c.relatum.§.ij. de teſtam.facit tex.in l.magis puto.ff.de rebus eorũ. §. itẽ prætor.imo talis donatio excedens menſuram meritorũ, videtur eſſe nulla.c.cæterum.in verſ.datæ rei quantitas.de donat.& c.ad hoc. in verbo moderate aliqua. de teſtam. facit quod voluit Ioa.And.in addit.Specul. in rub.de reb. eccle.non alien.vbi dixit,quòd quando quis non poteſt liberè donare,ſed benemerito ſic donare debet,iuxta ſeruitij meritum:adducit text.in d.c.ad hoc.& in c.relatum. el ij.§.licet.de teſtam.quem refert Alexã.in d.conſil.lv.col.ij. ver.& dicitur benemeritus.in j. vol. vide ad prædicta Iaſonem,conſil.ſuo LXXIII.per totum.in iij.vol.

Executor literarum penſionis ſi ſit abſens quomodo ſuccurratur penſionario.

QVAESTIO LXIX.

1 *Papa vbi manum appoſuit, ceſſat autoritas ordinarij & legati.*

2 *Papa quando cauſam committit, videtur ad ſe illam aduocare, ſeu ad eum cui illam committit.*

3 *Datio executoris fit fauore eius,cui fit gratia.*

4 *Exactio alimentorum,retardari non debet.*

5 *Executoris literarum penſionis non ceſſat autoritas, cauſa alteri commiſſa,cum clauſula ſine retardatione penſionis.*

SExageſimononò quæro. Tu ſcis, quòd in literis reſeruationis annuæ penſionis,dantur executores, ſicuti in literis beneficialibus fieri conſueuit:modo quæritur, ſi executor literarum prædictarum penſionis ſit abſens, quomo

quomodo ſit conſulendũ penſionario, vt cõpellere poſſit debitorem penſionis ad ſoluendum, quando ſuper literis reſeruationis annuæ penſionis per executores in eis deputatos,vel eorũ alterũ, non fuit fulminatus proceſſus iuxta ſolitum. In iſta quæſtione dicendum eſt, quòd ſi ſimus in curia Romana,vel ad eam recurſus habeatur. R. Dominus Auditor Cameræ, qui eſt iudex ordinarius cenſurarum adiri poterit,ſiue eius dominus locum tenens:vt ſtilus cu-
1 riæ,& practica nos edocet.† Sin autem ſimus extra curiã vel non,adeatur Dominus Auditor Cameræ Apoſtolicæ, an ordinarius adiri poſſit.Et dicendum videtur, quòd nõ: quia vbicunque Papa manum appoſuit, negotium alicui committẽdo, ordinarius & etiam legatus Apoſtolicæ ſedis,ſe intromittere nõ poteſt.c.vt noſtrum.de appel.c.ſtuduiſti.de offic.legat.& per Bald.in c.j.§.ſi facta.ſi de feud. fuer.cõtro.inter do.& agna.in vſib.feu.quẽ ſequitur Feli. in c.ſi.col.vlt.de præſump.vbi decidit, quòd vbi Papa ſpeciales dedit executores in aliquo negotio,tunc ceſſat quo ad negotium illud aliorum autoritas. facit pro iſta parte illud quod voluit Bald.in §.ſi facta.in c.j.in titu.ſi de feud. fuer.contro.ſupra allegato.in fine, vbi tangit iſtam quæſtionem in feudo:& quærit, nunquid ſi Papa cõceſſit alicui feudũ,& dedit certos executores, an propter illorum abſentiam ſi ille acceſſit ad ordinarium loci,& fecit ſe inueſtire de tali feudo, inueſtitura teneat? & dicit videri quòd non:quia quod vni conceſſum fuit, alter facere non
2 poteſt:vt no.in l.j.C.de appari.præfect.ante lib.xij.†Item quia quãdo Papa cauſam cõmittit, videtur ad ſe ſiue ſuũ tribunal,aut cõmiſſariam, eã reuocare, & nullus alius ſe intromittere poterit:vt no.in d.c.conſtitutus.de app.Item quia acta quæ fiunt à iudice incompetenti lacerari debẽt. c.cum cauſam.el iij. de teſtib.demùm ſubdit idem Bal.ꝙ contrarium videtur dicendum, per tex.in l.ſi longius.ff.de iudic.& diſtinguit, ꝙ aut iſtis executoribus eſt commiſſa iuris collatio,& tunc ordinarius ſe intromittere nõ poterit: quia literæ ſibi non diriguntur. iuxta no.in c.cũ te.de præſcript. Aut cõmittitur mera facti executio, & tunc aut quæritur,an epiſcopus exequi poſſit vigore mãdati facti executori;& dicit quòd non, aut vigore ordinariæ iuriſdictionis: & tunc dicit Bald.perſuaderi poſſet quòd ſic:

quia cum gratia ſit perfecta,eius effectus impediri nõ debet,propter executoris abſentiã: quia cũ executor ſit datus fauore impetrantis in eius odiũ,talis datio retorqueri non debet: allegat in arg.text.in l.i.C.de ſportul.ſubdens non eſſe nouum,quòd quãdoque iſtæ cõmiſſiones ſine iuriſdictione ſiãt,vt not.in l.j.& ij.ff.de iuriſdi.omn.iudi.& tandem concludit Bal.ſupra allegato loco, quòd indiſtinctè ſibi videtur quòd ordinarius ſe intromittere nõ poſſit, & rationem adducit: quia nõ poteſt facere expirare officium executoris,quod expiraret re executa: & ideo dicit eſſe impoſſibile executores præuenire: allegat tex.in l.qui abſenti.ff.de acquiren.poſ.& ſic tandem Bal.videtur reſidere in iſta opinione,quòd datis executoribus, nullo caſu ordinarius adiri poſſit.Hanc opinionem Bald.refert & ſequitur Felin.in ca.fin.col.vlt.verſic.quæro quartò.de præſump.& Lauren. Taloaneus conſilio XVII. nume.89.Iſtis tamen non obſtantibus, contrarium puto decidi poſſe in terminis quęſtionis noſtræ:videlicet quòd ſi executor penſionis ſit abſens,ordinarius adiri poſſit,qui cõpellat debitorem ad ſoluendum,nõ vigore mandati facti executori,
3 ſed vigore ordinariæ iuriſdictionis. † Et moueor per rationem Bal.ſupra adductam,videlicet quia executoris datio,facta ad fauorem penſionarij, ei dãnoſa eſſe non debet.c.quod ob gratiam.de reg.iur.in vj.& præſertim quia datio executoris eſt quid acceſſoriũ ad ipſam gratiã: nec debet dãnoſa eſſe ei cui fit gratia.c.ſi ſuper.de offi.deleg. in vj.videmus enim, quòd ſemper executor deputatur is, quem ille nominat cui fit gratia:& propterea decidit notabiliter Rot.deciſ.IIII.in titu.de conceſ.præbend.in antiquioribus, quòd ſi per Papam ſignata fuerit ſupplicatio de gratia,ſuper beneficio vacaturo ad collationẽ epiſcopi ſpectante,vel de canonicatu,ſub expectatione præbẽdæ,ſi antequam literæ conficiantur vacauerit vna prębenda,ſeu beneficium cadens ſub dicta gratia,& expectans illam acceptauerit,& per quendam decanum tanquam executorẽ gratiæ prædictæ,de illa ſibi prouideri obtinuerit: licet ante literarũ expeditionẽ Papa cõtulerit illam alteri,cum ſolita clauſula,dũmodo tẽpore datæ præſentiũ, nõ ſit alteri ius quæſitũ.& habens gratiã per ſupplicationẽ expediat literas,& obtineat in illis ſibi executorẽ deputari illũ decanum

canum,qui iam de prę bēda vacāte ſibi prouiderat,cū huiuſmodi data literarū ſit ſecundū datam ſupplicationis ſignatæ,& ſic ante acceptionem & prouiſionem valebit acceptatio & prouiſio huiuſmodi. Secūdò moueor per tex. in d.l.ſi longius.ff.de iudi.vbi ſi iudex datus ad expeditionem negotij illud expedire nō valet, alius illius loco ſurrogari deBet.Nec obſtat ratio Baldi ſupra adducta,dicentis ꝙ ordinarius non poteſt facere expirare officiū executoris:quia iſta ratio nō militat in caſu quæſtionis noſtræ, cū exactio fiat in pēſione ſingulis annis, & ſi vno anno ordinarius ſe impediat propter executoris abſentiā, cōſulatur indemnitati penſionarij, poterit ſequentibus annis nihilominus executor adiri. Ratio enim Baldi concludit, quando executor vnicū tantum actū habet facere,vtputa conferre beneficiū,vel inueſtire de feudo :vt in caſu ſuo, vel ſimilibus, & præſertim ꝙ diximus adiri poſſe ordinarium abſente executore,locū haberet quādo penſio eſſet aſſignata pauperi pro alimētis, vel retenta opinione Romani,in cōſi.cccLXXXVIII.incip.in caſu propoſiti thematis, tenentis ꝙ penſio cedat in cauſam alimentorū. de
4 quo latè ſcripſi ſ.q.lj.† cū exactio alimentorum retardari non debeat,propter periculū vitæ hominis,in cuius ſubſidium dantur.l.filiæ.& ibi Bal.C.de patr.pot.no.in l. de alimentis.C.de trāſact.Cautius tamen aget pēſionarius, ſi faciat per vnū ex executoribus in literis penſionis deputatum,proceſſum fulminari ſuper dictis literis,per quē virtute clauſulæ, cæterū in eo cōtentæ eligere poterit in ſub executorē quemlibet aliū in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutum,& ſic effugiet præſentē difficultatem.Vnū tamē nō omitto, ꝙ licet quando Papa apponit manū negotio ſuper quo executores dedit,cauſam cōmittendo,ceſſet tunc executorū autoritas.facit c.ſtuduiſti.de offi.deleg.c.vt noſtrū.de appel.c.cæterū.de reſcript.& per dicta iura ita decidit Rota,deciſ.ccccxI.incip.ſi lite pendēte.in nouis. ver.
5 ſed dic.†Quod nihilominus ſi Papa cauſam nullitatis reſeruationis pēſionis, ſiue illius reductionis ad inſtantiam Rectoris beneficij grauati,alicui cōmittat,adiecta in commiſſione ſolita clauſula, ſine retardatione penſionis:puto non impediri executorē, quominus compellere poſſit lite pendente illum debitorē ad ſoluendū penſionē, cum eius

autoritati ſtante d.clauſula derogatum nó videatur:ſecus tamen dicendum videtur ſi executori eſſet inhibitum.

Si executor literarum penſionis nulliter procedat contra debitorem penſionis, non ſeruata forma mandati, an ordinarius, vel legatus, ſe impedire poſsit.

QVAESTIO LXX.

1 *Inferior de geſtis per ſuperiorem inualidis, ſe impedire poteſt.*
2 *Nullitas quando patens eſt quilibet iudex etiam inferior adiri poteſt.*

SEPTVAGESIMÒ quæro, ſi executor deputatus in literis reſeruationis annuæ penſionis ad inſtantiam pẽſionarij, procedat contra debitorem penſionis nulliter, & non ſeruata forma ſui mãdatij, an tunc ordinarius vel legatus ſedis apoſtolicæ in prouincia exiſtens, adiri poſſit, vt cognoſcat de huiuſmodi nullitate? & videtur dicendum quod non, per text.in c. ſtuduiſti. de off. legat. & c. vt noſtrum.de appel. Contrarium puto verius, in q.noſtra, quòd quotieſcunque executor penſionis modum excedit grauando debitorem penſionis contra formam iuris, & ſuæ autoritatis, tali caſu ſuper nullitate actus ab ipſo geſta adiri poſſit ordinarius, ſeu legatus. Ad hoc facit doctrina Domi.in c.ſtatutum.§. fi.de reſcript.in vj. vbi dixit: quòd ſi delegatus Papæ aliquem cõtra formam illius decretalis grauaret, ſi ordinarius fuerit informatus de notorietate facti, prouidere poterit, ex quo delegatus nulliter proceſſit.† Ad idem facit quod no. Ant de Butr.in d.c. ſtuduiſti, in vltimo no. vbi dixit, quòd licet de geſtis per ſuperiorẽ, non valeat ſe inferior ingerere, hoc verum eſt, & procedit, ſi geſta per ſuperiorem ſunt valida, ſecus ſi nulla ſunt, & idem tenent ibidem Card. & Petr.de ancha. & Franch. in c.dilecto. col.xxiiij. verſ. limita primò.de ap. & pulchrè tradit Romanus, in conſi.ſuo c c c x x x v. col.iij.verſ. Secundò quia.& Bellenci.in trac.ſuo, de ſubſi. charit.q. xcj. † Et Baldus in l. aduerſus. C. ſi aduerſus rem iudicatam. vbi dixit quod quãdo nullitas eſt patens, & ſe ipſam oſtẽdit, tunc quilibet iudex etiam inferior adiri poterit. Idem voluit Ioan.And.in c. ſtatutum.in fin.de reſcript.in vj. Ad

idem facit quòd volunt Archi.& Io.And.in c.ſtatutum.in fi.de reſcript.in vj. Ad idem facit quod voluit Archid. & Io.And.in c.ſi eo tempore.de elect.in vj.vbi dicunt,quòd ordinarius poteſt reſiſtere delegato Papæ, quando vellet nulliter procedere in caſu non comprehenſo in eius mãdato. Faciunt ad prædicta multa notanda quæ adducit Card.in cle.j.q.iij.de offi.ord.ad allegata in contrarium, patet reſponſio ex ſupra dictis.

Litis conteſtatio an ſit neceſſaria in cauſa penſionis.

QVÆSTIO LXXI.

1 *Penſio non eſt beneficium,pendet tamen à beneficio.*
2 *Probatio per iuramentum ſi ſufficiat in cauſis damnorum datorum,quicquid dictam cauſam tangit,iuramento probari poterit.*
3 *Litis conteſtatio an & quando ſit neceſſaria in cauſa detiv.*
4 *Penſio eſt quid temporale & profanum.*
5 *Clementina diſpendioſam, locum habet in beneficiis eccleſiaſticis,non profanis & ſecularibus.*
6 *Litis conteſtatio non requiritur in cauſa ſpolij beneficiali.*

SEpt uageſimoprimò quæro,an litis conteſtatio requiratur in cauſa penſionis? Circa hanc quæſtionem puto diſtinguendum, quòd aut loquimur, quando agitur via executiua contra eum qui conſenſit reſeruationi penſionis, ſiue contra eius in beneficio grauato onere pẽſionis ſucceſſorem, cui literæ reſeruationis penſionis fuerunt intimatæ,& lapſus eſt terminus aſſignatus ad ſoluendum, & iſto caſu clarum eſt,quòd nec litis conteſtatio,nec ordo iuris requiritur, vt nos edocet ſtilus & practica Curiæ. Aut loquimur quando hæres penſionarij defuncti petit præteritas penſiones non ſolutas à Rectore eccleſiæ grauatæ: & ad ipſum tanquam penſionarij defuncti hæredẽ ſpectãtes,iuxta ea quæ dixi ſuprà q.lij.& iſto caſu videtur dicendum quòd ſimiliter litis conteſtatio non requiratur.
1 †Quia licet pẽſio nõ ſit beneficium eccleſiaſticum,prout ſupra vidimus q.j.& q.xxj.& xxviij.pendet tamen à beneficio,à quo extrahitur,ſicut vſuſfructus à proprietate: vt dixit Imo.in cle.j.§.eadẽ.de ſuppl. negli. prælat. Ideò videtur

detur dicendum,quòd ſicuti in cauſa beneficiali litis conteſtatio non requiritur.clem.diſpendioſam. de iudi.iū&a clemen.ſæpe.de verb.oblig.ita ſit in cauſa penſionis,propter verba tex.in d.cle.diſpẽdioſam,ibi eas quoquomodo tangentibus.facit bonus text.in l.ſi vni.ff.de tranſ.vbi priuilegiatur cauſa alimentorũ in tranſactione: & quicquid
2 alimenta tangit, cenſetur cauſa alimentorũ.† Hinc eſt ꝙ Bar.ibidem dicebat quod ſi ſtatuto cauetur quòd in cauſis damnorum datorum ſufficiat probatio per iuramentum quicquid quocunque modo cauſam damnorũ datorum tangit per iuramentum, probari poterit.Idẽ voluit Bart. in l.ſolent.ff.de alimen.& cibar.lega.& Bald.Nouel.in repet.l.primæ.ff.ſolu.mat.col.viij.nume.29.facit ad hoc tex. in c.ſi ſuper gratia. de offic.deleg.in vj. & regula acceſſorium.de reg.iur.eod.lib. Contrariũ tamen de iure verius eſſe arbitror,quòd imo tali caſu litis conteſtatio requiratur.Pro iſta parte facit primò, quia quãdo agitur nõ ſuper titulo beneficij,ſed ſuper proprietate eccleſiæ,tũc locum nõ habet diſpoſitio d. Clem.diſpẽdioſam.Ita voluit glo.in d.Clem.in verbo beneficiis.quam ibidem ſequuntur doct.maxime Card.q.viij.dicens ſecũdum Lauren.ibi quòd ratio eſt:quia cũ agitur de proprietate beneficij,nõ ſubeſt periculum propter morã,ſicuti quando agitur ſu-
3 per titulo beneficij.† Secundò facit deciſio Petr.de Anch. in d.Clem.diſpendioſam.col.pen.in verſi.vij.not. de iudi. vbi quærit, an in cauſa dotis ſit neceſſaria litis cõteſtatio, & diſtinguit quòd aut dos deducitur in iudicio, in quo agitur ſuper nullitate matrimonij, & propterea agẽs petit etiam dotem ſibi reſtitui coram iudice eccleſiaſtico, & tunc litis cõteſtatio nõ requiritur.Aut agitur ſuper dote principaliter,& tunc concludit non habere locum diſpoſitionem d.Clem.diſpendioſam.& ſic quòd litis conteſtatio requiratur: & cum iſta opinione videtur concordare Franch.in c.ſi annum.col.ij.verſi.in gloſſ.in verbo dependentibus.de iud.in vj.vbi dixit,quòd in terminis illius tex. minor,ſi ageret principaliter pro dote, non gauderet beneficio illius capituli: ſecus ſi principaliter ageret ſuper
4 matrimonio.† Tertio facit, quia p[illegible]o eſt quid tẽporale,& profanum nihil ſpiritualitatis habens, vt dictũ fuit ſupra q.j.hinc eſt quòd etiam laico aſſignari poteſt, vt dicebat

cebat Bal.quem ſequitur ibidem Fel.in c. ad audiẽtiam. el ij.de reſcrip.& dictum fuit ſuprà q.xxj.in cauſis autem profanis,litis conteſtatio,& ordo iuris requiritur. c.j. de lit.conteſt. quod procedit etiam ſi cauſa profana habeat connexitatem, ſeu dependentiam à ſpirituali,dummodo de per ſe principaliter tractetur:vt eſt tex. in c.j.l t.nõ cõteſta, vbi diſponitur q̃ quando agitur ſuper ſeparatione thori,puta propter adulterium, litis conteſtatio requiri-
5 tur.† Quartò facit:quia tex.in d.clement.diſpendioſam. locum habet in beneficiis eccleſiaſticis, ſecus in profanis & ſecularibus,etiam ſi in foro eccleſiaſtico tractentur:vt voluit ibidem glo.in verbo eccleſiaſticis.& dixit Card.in d.cle.q.xj.quòd illa diſpoſitio locum non habet in beneficio cadente in laicum,referẽs ita tenuiſſe Paul. Lauren. & Zenzel.Itaque nõ habebit locum in penſione, cum illa in laicum cadere poſſit,vt ſupra dictum fuit. Nõ obſtant ſupra in cõtrarium adducta:quia procedunt quoties dependens tractatur inſimul cum principali, vel quoties eadem ratio militat in principali,& depẽdenti. vulgata l.illud.ff.ad l.aquil.vel dicas,quòd procedunt, quãdo in dependenti venit etiam aliqualis cognitio principalis, vt eſt in ſpolio in cauſa beneficiali,in quo neceſſe eſt,quod ſpoliatus petens ſe reſtitui,doceat de titulo ſaltem colorato, vt per Oldr.conſ.1.Rota deciſ.cclvii.in nouiſſi.Bellemer. deciſ. xlix. & deciſ. xvii. Imol.in c.in literis. de reſtitut. ſpol.vbi alij ſcribentes.Spec.in tit.de teſt.§.Nunc videndũ à nobis eſt.verſ.ſed pone ago contra te,ad idem Rot.de-
6 ciſ. dclxxix. in antiquis.† Ideò in cauſa ſpolij beneficiali litis conteſtatio non requiritur:vt per Maria.Sozin. in c. quoniam frequenter.col.xiij.verſ.ij.limitatur fallentia,vt lit.nõ cõteſt. & idem ibidem.col. xxiij.verſ.viij.in poſſeſſione recuperanda.& col.xxv. verſ. Non obſtat decimum argumentũ.Idem voluit Pet.de Anch.in d.cle.diſpendioſam.de iudi.col.j.verſ.Circa hoc etiã de iudic.& Rot.deciſ. clv. incip.nota quòd vbi agitur. in antiquis. Hinc eſt. quòd ſi rector eccleſiæ agat pro pecunia ad eccleſiã ſpectante contra aliquẽ,licet opponatur eum nõ eſſe in poſſeſſione beneficij,non tamen eo caſu proceditur ſecundũ formam clemen. diſpendioſam. cum huiuſmodi quæſtio in aliquo nõ tãgat cauſam beneficialem:vt poſt Paul. voluit

7 luit Card.in d.cle.q.xxxvij.†Et idem etiam erit ſi agatur ſuper ſpolio penſionis,iuxta ea quæ dixi ſuprà q.xlvij. ná litis cõteſtatio requiretur,vt patet ex ſupradictis,ex quibus decidi poteſt vtrum cauſa penſionis ſit cauſa beneficialis.ad quod vide not.per Andr. Sicul. in d.cle.j. col.vj. verſ.in gloſ.j.de re iudi.& quæ dixi ſuprà q.xxviij.

Si fiat ſequeſtrum fructuum beneficij contra poſſeſſorem vigore ſententiæ latæ cõtra cũ, quis ſoluet pẽſionem impoſitam ſuper fructibus benefici j?

QVAESTIO LXXII.

1 *Fructus Eccleſiæ ſunt deputati pro oneribus incumbentibus toto anno.*

2 *Sequeſter planam curam habere debet de beneficio.*

3 *Sequeſter præſentare poteſt,& eligere ſi præſentatio vel electio ſpectat ad Rectorem beneficij.*

4 *Sequeſter æquiparatur adminiſtratori ſede vacante.*

SEptuageſimoſecundò quæro:Si lite pendéte in Romana Curia ſuper beneficio inter duos litigantes, ſuper cuius fructibus Sempronio clerico reſeruata fuerat annua penſio,lata fuerit ſententia contra alterum ex dictis litigantibus poſſeſſorem beneficij litigioſi, & ſequeſtrata fuerit poſſeſſio dicti beneficij,iuxta terminos cle.j.de ſequeſtra.poſ.& fruct.Quis teneatur ad ſoluẽdum penſionem, an ſequeſter, an verò is qui beneficium poſſidebat ante ſequeſtrationem decretam?In hac quæſtione diſtinguendum puto:quòd aut quærimus de penſione decurſa in illis annis,in quibus is qui beneficium poſſidebat, fructus,redditus,& prouentus illius percepit ante ſequeſtrũ, & tunc indubitanter teneo, quòd ille penſionem ſoluere teneatur, ſiquidem fructus vniuſcuiuſque anni, obnoxij ſunt pro oneribus currentibus vno quoque anno:vt eleganter dixit Domi.per illum text.in c.fi.§.porro.de offic.
1 ord.in vj.†Vbi dixit,quòd fructus eccleſiæ ſunt deputati pro oneribus incumbentibus toto anno,vſque ad nouos fructus: vnde dicit ſe conſuluiſſe & determinaſſe pluries, quòd ſi erãt impoſitæ collectæ eccleſiæ vno anno, & Rector

ctor illius,fructibus illius anni perceptis beneficiũ dimittat non ſoluta collecta,quòd nihilominus teneatur ad ſolutionem dictæ collectæ,pro eo anno quo fructus percepit.faciũt quæ dixi ſuprà q.xxxix. Aut quærimus de penſionibus decurſis illis annis,quibus ſequeſter fructus percepit,& adhuc ſequeſtrũ durat: & eo caſu puto ꝙ is qui apud ſe retinet fructus ſequeſtratos, deputatus ſequeſter per iudicem qui in Romana Curia,ſententiā tulit, cõtra poſſeſſorem beneficij, teneatur & debeat penſionem ſol-
2 uere: † quia ſequeſter plenā curā habere debet de beneficio cuius poſſeſſio eſt ſequeſtrata, & eſt illius legitimus adminiſtrator: ſicut is qui ſede vacante adminiſtrat. de elect.c.quia ſæpe.in vj.c.ſtatutum.eo.tit.gloſ.in clem. j.in verbo beneficium.in fi.de ſequeſtr.poſ.& fruct.quam ſequitur ibi Card.col.ij.in x.no.& q.xxvij.vbi allegat Ioan. Andr.in addit.Spec.in tit.de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct. §.j. vbi dixit,quòd oportet fateri,quòd ſequeſter habeat aliqualem titulum,ex quo habet adminiſtrationem.allegat quod notatur in c.nemo deinceps.de elect.in vj.in glo.ij.
3 † Quinimo ſequeſter poteſt præſentare & eligere in hoc alias ad Rectorem illius beneficij pertinet:vt voluit Paulus quem refert & ſequitur Card.in d.cle.j.col. ij. x. not. Ad idem eſt deciſio Dominorum de Rota, cccxxiiii. in antiquis,hoc firmat Fel.in c.cum Bertoldus.col.fi.verſ.ad illud.de re iudi.vbi dicit, quòd dum eſſet auditor Rotæ, iudicauit pro iſta opinione de conſenſu aliorum auditorum:& pronuntiauit valere præſentationem factam à ſequeſtro.Idem tenet Roch.de Curt. in tract. de iure patr. fol.antepe.q.xxxiij.& Barb.in c.examinata.col.xx. de iud.
4 †Cùm igitur ſequeſter æquiparetur adminiſtratori ſede vacāte,dicendum erit,quòd ipſe debeat penſionẽ ſoluere impoſitā ſuper fructibus beneficij, cuius poſſeſſio eſt penes ipſum ſequeſtrata.Solutio enim onerum, ſicuti ſpectat ad adminiſtrationem & iconomũ ſede vacāte,ita debet ad ſequeſtrũ ſpectare cùm maximè poſſeſſio beneficij in ipſum trāsferatur:vt notāt doct.in c.ex annata. de iudi.& per Imo.in d.cle.j.col.j.in iiij.not. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.Cõpoſtel.in c.j.de ſequeſtr.poſſ. & fruct. in verſi. poſſeſſionẽ. & ipſe tenetur ſoluere ex fructibus beneficij onera illi incũbentia,vt eſt tex.in d.cle.j.Ibi debitis eiuſ-

dem

dē ſupportatis oneribus: faciūt etiā pro deciſione huius quæſtionis, dicta ea quæ ſunt ſuprà q.lxv. Ex prædictis cōcludi poteſt quòd ſequeſter teneatur ſoluere penſionem impoſitā ſuper fructibus beneficij ſequeſtrati, lata prima ſententia contra poſſeſſorem illius, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio, iuxta terminos d.clem.j. Hanc tamen concluſionem intellige procedere, quando penſio eſſet talis, quam omnino ille cui beneficium per ſententiā adiudicaretur, obligatus eſſet ſoluere: Secus dicerem, quando eſſet nouiter aſſignata de conſenſu illius qui ſententiam cōtra ſe reportauit: quia tunc ſequeſter illā ſoluere nō teneretur. Nam ſi is qui penſioni cōſenſit reportata prima ſententia contra ſe in Curia Romana, per ſequeſtrum nō poteſt fructus percipere: idem erit in penſionario, cuius penſio dependet à iure illius, & ab eius cōſenſu. facit tex. in c.acceſſorium.de reg.iur.in vj. cōnexorum enim, idem eſt iudicium. c.quanto. de iudiciis.

Penſionarius ſi recipiat præteritas pēſiones nō ſolutas, an ſibi præiudicet quo ad regreſſum ad beneficium ſibi cōpetens ob nō ſolutionē penſionum.

QVAESTIO LXXIII.

1 *Dominus recipiens præteritas penſiones ab emphyteuta ad priuationem, contra eum agere non poteſt.*

2 *Dominus recipiens vaſallum ad obedientiam, qui infra annum & menſem inueſtituram non petiit, videtur ſibi moræ ingratitudinem remittere, ſi contrarium non ſit proteſtatus.*

3 *Renunciatio iuris ſui, in dubio non præſumitur.*

4 *Pœna priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis, apponitur fauore penſionarij.*

5 *Penſionarius petens præteritas penſiones nō ſolutas, præiudicat ſibi in iure regreſſus, ad dictum beneficium.*

6 *Penſionarius recipiendo præteritas penſiones cum proteſtatione non præiudicat ſibi circa regreſſum.*

7 *Penſionarius etiam ſi recipiat præteritas & futuras penſiones cum proteſtatione ſibi præiudicat quo ad regreſſum.*

Sept

SEptuageſimotertiò quæro, vtrum penſionarius, cui reſeruatus fuerat regreſſus ad beneficium ob non ſolutionem penſionis, recipiendo præteritas penſiones, propter quarum non ſolutionem erat locus regreſſui ad illud beneficiũ, ſuper cuius fructibus penſio ipſa erat impoſita, ſibi præiudicauerit circa regreſſum pro illa vice. In iſta quæſtione dicendum puto, quòd ſibi præiudicet penſionarius quo ad regreſſum præteritas penſiones recipiendo: & moueor per gloſ. in c. j. in verbo, & menſem. in titu. quo tem. mil. in vſibus feud. quæ voluit, quòd ſi vaſallus debiti temporis inueſtituram non receperit ex quo feudo priuatus exiſtit: ſi tamen dominus feudi ab eo cenſum recipiat, culpam eidem remiſiſſe cenſetur, quã gloſ. ibidem ſequitur Præpoſit. col. vij. verſi. in gloſ. fin. & ibidem alij vt Iaſon, conſilio cxvij. incipiente, in cauſa &
1 lite. col. vi. verſi. Item poſt lapſum. in iiij. volum. † Ad idem facit quod voluit gloſ. in l. ij. in verbo repellere. C. de iure emphit. quæ dixit, quòd licet ſi emphiteuta non ſoluerit per triennium debitum, ſit priuatus emphiteuſi: ſi tamen dominus canonem recipiat, amplius ſuper priuatione agere non poteſt: allegat in arg. text. in l. poſt diem ff. de leg. commiſ. Dominus enim alterum duorum facere poterat, vel emphiteutam deiicere, vel penſionem recipere: vt in authen. de alien. & emphi. §. ſi vero quis locato. vnum ergo eligẽdo, alterum repudiare videtur: vt in dicta l. poſt
2 diem. † Et hoc tenuit Bald. in c. j. verſi. ſed pone quòd poſt, in vſib. feud. in tit. quo tempore mil. dicẽs, quòd ſi poſt annum & menſem intrã quem miles vaſallus non recipit inueſtituram, dominus eundem ad obedientiam recipiat, videtur ſibi moræ ingratitudinem remiſiſſe, niſi contrarium proteſtatus fuiſſet. l. ij. ff. ſi quis caut. in princip. l. fina. C. de iure do. impetr. Si tamen dominus eo caſu per errorẽ recepiſſet illum in obedientiã, tunc Bal. diſtinguit, quòd aut fuit error ſupinus, & idem erit dicẽdum: quia ſupinus error in exigendis pœnis non patrocinatur. Aut fuit iuſtus error, & tũc erranti nõ nocet. Ignorans enim remittere non videtur. l. cum aquiliana. ff. de tranſact. & l. cum tutoribus. §. qui per fallaciam. ff. eodem tit. & l. ex maleficiis. §. longe. ff. de actio. & oblig. & l. nec ignorans. ff. de condit. indeb. Erit ergo concluſio, quòd dominus recipiendo præ

teritas pẽſiones videtur remiſiſſe pœnã priuationiſquã tenuit etiã gl.in c.potuit.in gloſ.penult.ff.locat.& ibi Card. Flor.& Petr.de Anch.idẽ tenuit Cyn. & Salicet. in d.l. ij. C.de iure emphit.& Alex.in conſil.clvj.incip.viſo & conſiderato themate.colum.iij.verſic. confirmãtur prædicta: in ij.vol.& Soz in,conſil.lxvj.incipiente, viſa donatione facta.colum.penult.in verſic.vj.Iſta cõcluſio Bart. tamẽ contrariũ ſenſit in d.l.ij.dicens,quòd dominus recipiẽdo pẽſionẽ pro tẽpore prẹterito ſibi non præiudicat,quominus emphiteutã poſſit expellere: & illum ſequitur Anton. de But. in dicto c.potuit.de locat.dicens, quòd iſta receptio penſionis duplicẽ intellectũ recipere poteſt,ſcilicet,vt fiat animo renuntiandi iuri expellendi.Et quòd non fiat animo renũtiandi dicto iuri,& in caſu dubio intelligi debet quòd nõ fuerit facta animo renuntiandi dicto iuri ſuo.
3 †In dubio enim renuntiatio nõ præſumitur iuris ſui. l. cũ de indebito.ff.de probat.in princip.c.ſuper hoc.de renũtia.c.nõ eſt veriſimile.de præſumpt.Imol. autẽ in d. c.potuit.col.xxxj.diſtinguendo nititur cõcordare opiniones, quę videre poteris, quia eius dicta tranſcribere non intẽdo. Opinio tamẽ Bal. & aliorum cõmunis eſt cõtra Bart. quam tenuit etiã Iaſon, in dicta l.ij.col.xxxiiij. C. de iure emphit,in verſic.Imola vero.cõcludens quòd dominus recipiẽdo penſionẽ pro tẽpore præterito ſimpliciter abſque proteſtatione, in iure expellẽdi ſibi præiudicat. Si autem penſionem recipiat cum proteſtatione; tũc bene poterit expellere:quia ius ſuum expellendi, medio dictæ proteſtationis conſeruatur.l.ſi debitor.ff.quibus modis pig.vel hypothe.ſolua.hanc etiam opinionem,vt dicit Iaſon in dicta l.ij. ſequitur Iacob.Butr. ibidem, & Alberi. colum. iij. & Bald.in l. ij. in princip. ff.ſi quis caut. Ex præmiſſis igitur cõcludo,quòd penſionarius ſi recipiat ſimpliciter decurſas penſiones, non poterit vti beneficio regreſſus ſibi re-
4 ſeruati ob non ſolutionem penſionis. † Priuationis enim beneficij pœna cum ſit appoſita fauore penſionarij,ipſe recipiendo præteritas penſiones, potuit illi pœnæ renuntiare.l.ſi quis in conſcribendo. C. de pac.facit quod conſulendo voluit Alex.in præallegato conſil. ſuo clvj. incip. viſo & conſiderato.colum. iij. in ij. volum. vbi conſuluit, quòd ſtante decreto apoſtolico,quòd qui intra annum inueſti

ueſtituram nō petierit, cadat ipſo facto ab omni iure ſuo. Quòd ſi quis emerit vtile dominium ab emphiteuta eccleſiæ ſi intra annum inueſtituram non petierit: tamē continuo ſoluit & præſtitit eccleſiæ debitum ſeruitium, non
5 propterea ceciderit à iure ſuo.† Hanc cōcluſionem amplia procedere, etiam ſi penſionarius non receperit, ſed petierit præteritas penſiones. Nam etiam eo caſu ſibi præiudicat circa regreſſum. ita in ſimili decidunt Doctores in domino, qui expellere poteſt emphiteutam ceſſantē ſoluere canonem. in d. l. ij. vbi Alberi. colum. iiij. in fi. allegat in arg. text. in l. ad ſolutionem. de re iudic. Idem voluit Salicet. in l. commiſſoriæ. in fin. C. de pact. inter empt. & vendit. facit optimè text. in l. melius. in princip. verſicu. Dicebam. ff. de mino. & ita tenet Iaſon, in d. l. ij. col. xxxviij. verſi. ſecundò quæro, & eſt. C. de iure emphit. idem voluit Alex. conſilio
6 præallegato.† Iſta tamen concluſio non procēdit quando penſionarius recipiendo præteritas penſiones proteſtaretur, quòd propterea non intendit ſibi præiudicare in iure
7 quæſito contra ſuum debitorem per ſupradicta.† Si tamē penſionarius reciperet nō ſolum præteritas, ſed etiam futuras penſiones, cum dicta proteſtatione, quòd non intendit ſibi præiudicare in iure regreſſus: licet Bart. in d. l. ij. in emphiteuta concludat, quòd nihilominus expelli poterit: tamen contrarium ibidem communiter concludūt Doct. vt ibi per Iaſonem, colum. xxxiiij. in fin. & Anto. de Butr. Cardin. & alij in d. c. potuit. Ibi Imol. de loca. vbi dicunt, quod iſta proteſtatio, tanquam facto contraria nil prodeſt. per not. in c. cum M. Ferrarienſis. de conſtit. Idem voluit Iaſon conſil. c x v i. ſupra allegato. col. fin. in iiij. vol. & ita dicendum puto in penſionario.

Penſionarius, ſi penſionem in alium tranſtulit, poſtquam ſibi locus erat regreſſui ob penſionem non ſolutam, an dictum ius regrediendi ſit trāſlatum ſimul cum penſione.

QVAESTIO LXXIIII.

1 *Penſio quando transfertur de vna penſione ad aliam, extinguitur prima penſio & noua creatur.*

2 *Actor lata prima ſententia pro ſe ſi ante ſequeſtrum cedat alteri beneficium, ceſſionario ius ſequeſtrandi non competit.*

3 *Vaſallus ſi commiſit in dominum qui viuens nil ſibi oppoſuit, moleſtari non poterit ab eius ſucceſſore.*

4 *Filij ex delicto patris eo mortuo, feudo non priuantur.*

SEptuageſimoquartò quæro, Sempronius habens penſionem ſibi reſeruatam ſuper fructibus parochialis eccleſiæ de Nanto, cum regreſſu ad illam ob non ſolutionem penſionis, & cum facultate illam transferendi poſtquam per rectorem dictæ eccleſiæ fuit ceſſatum in ſolutione penſionis, adeò quòd erat locus regreſſui ad illam, Sempronius prædictam penſionem in Gaium tranſtulit. Gaius autem vult agere contra Rectorem dictæ eccleſiæ ſuper regreſſu ob penſiones non ſolutas Sempronio, quæritur an poſſit? & dicendum eſt quòd non: quia in perſona Gaij iſta eſt noua penſio, vt nos edocet practica Curiæ
1 in ſimilibus, † ſecundum quam in tranſlatione penſionis extinguitur prima penſio, quæ erat in perſona transferentis, & noua penſio reſeruatur illi, in quem fit tranſlatio: pœna enim priuationis beneficij, eſt appoſita fauore penſionarij, cui per taciturnitatem eſt renuntiatum, & remiſſa videtur: per ea quæ voluit Caſſador. auditor Rotæ deciſ. 1. incipiente apertiſſimi. in rub. de loc. & deciſ. 1 1 1. eodem titu. pœna enim ſemel extincta nó reuiuiſcit. l. qui res, §. aream. ff. de ſolu. Et tantò magis, cùm ius de præterito ad ipſum non ſpectat: nam etiam penſiones præteritas exigere non poſſet decurſas tempore quo Sépronius erat penſionarius, cum illæ ad Sempronium pertineant ſeu ad hæredes eius: vt vidimus ſuprà q. lij. Nemo enim ſine actione experitur. l. adigere. §. quamuis. ff. de trib. cum vulgaribus. Cóprobatur hoc: quia videmus quòd lata prima ſententia pro petitore contra poſſeſſorem beneficij in curia Romana, fit ſequeſtrum poſſeſſionis & fructuum. clem. j. de ſequeſtr. poſ. & fruct. † Sed ſi lata prima ſentétia ante-
2 quam ſequeſtrũ fiat, petitor cedat iuri ſuo, & alter in eius iuribus ſubrogetur: ſubrogatus non poterit conſequi ſequeſtrum vigore illius primæ ſententiæ latæ in fauorem cedétis. ita notanter dixit Cardin. in dicta clement. j. q. iiij.
3 † Ad idem facit quod voluit ſolennis Doctor Albert. Bru. in

in conſil.cvij.incipiente, quatuor rationibus, in verſicu. ſecunda ratio.vbi dixit, quòd ſi vaſallus aliquid in dominum committat,ex quo veniat feudo priuandus,& domino feudi viuente nil ſibi dictum fuerit de eo, quod in dominum commiſerat,quòd ſuceſſor illius domini, talem culpam vel felloniam allegare non poterit, ac ſi nil dictus feudatarius commiſiſſet.argum.l.omnino. & ibi gloſſ. in verbo,non licebat.C.de inoffic.teſtam.& ratio prædictorum eſt: quia in emphiteuſi & feudo, pœna priuationis non incurritur,niſi dominus voluerit, & id declarauerit, vt de emphiteuſi not.Bart.in l.ij.C.de iure emphiteu.in l. j.ff.ſi ager vectig.a.vel emphit.peta.& in authen. qui rem. C.de ſacroſanct.eccleſ.& Iaſon in d.l. ij. colum.vij. verſic. vlt.circa dictum notabile,facit text.in dicta l.ij.ibi volenti. Et in feudo tradit Bald.in l.fin. in fine. C. de reuocan. dona.& per Decium conſilio cclij.incipiente, viſa inſtructione.colum.penul.verſicu.Non obſtat quod idem.conſilio ccvj.incipiente,quæritur an diuiſio. colum. fin. in ij. volum. In caſu autem præſentis quæſtionis Sempronius transferens penſionem in Gaium noluit locum eſſe regreſſui ad eius commodum, ſed penſionem durare, meritò Gaio nulla competit actio ad regreſſum. Idem dicendum erit quando rector eccleſiæ grauatę onere penſionis mortuus fuerit,non ſolutis penſionibus, vel eccleſiam ipſam dimiſerit,ſimiliter penſionibus decurſis non ſolutis: quia agi non videtur poſſe ad priuationem contra nouum beneficij poſſeſſorem,propter non ſolutas penſiones per eius anteceſſorem,cum penſionarius præteritas penſiones non ſolutas à præceſſore à nouo beneficij poſſeſſore conſequi poſſit: vt vidimus ſuprà. q. xxxix. Nam non eſt puniendus ex delicto per eius anteceſſorem commiſſo.

4 † Faciunt quæ pulchrè conſulendo ſcribit Sozin. in conſilio l x v i. incipiente, viſa donatione. col. penult. verſicu. ex quibus concluditur. in iij. volum. vbi concludit quòd ex delicto patris,filij feudo non priuantur patre mortuo,pœna enim egredi non debet perſonam delinquentis: nec pro culpa præceſſoris quis puniri.l.ſancimus.C.de pœn.cap.ij.de his quæ fi.à maiori par.cap.& hanc partem inuenio tenuiſſe Guliel.Caſſadorum, in ſuis deciſ. in prælleg. deciſio.111. in tit.de loc.qui dicit non reperiri expreſſe, quòd quis ca-

dat à iure ſuo, niſi pro tempore ſuo: aut quòd caſus prædeceſſoris remiſſus vel non effectuatus propter taciturnitatem creditoris, poſſit in perſonam ſucceſſoris effectuari, & quòd in materia priuatiua, non eſt imponenda pœna, quæ expreſſe non reperitur ſtatuta: per text. optimum in authent. de non elig. ſecundo nub. §. igitur. verſi. ſinautem. col. j. quem ad hoc dicit ponderare Bal. in authen. ex teſtamento. C. de ſecũ. nup. & eſt gl. in c. fi. de iure pat. Cogita tamẽ in hoc: quia videtur eſſe in arbitrio ipſius penſionarij agere contra nouũ poſſeſſorem ad præteritas nõ ſolutas penſiones, vel ad regreſſum, ſicuti erat in eius arbitrio, agere cõtra præceſſorem, qui ceſſauerat in ſolutionẽ penſionis, per ea quæ dicta ſunt in proxima præcedẽti. q.

Rector beneficij, ſi penſionem non ſoluit, ex eo quod in carceribus fuit detentus, beneficij priuationem non incurrit.

QVAESTIO LXXV.

1 *Emphiteuta qui ceſſauit ſoluere, ex quo fuit in carceribus non priuatur emphiteuſi.*
2 *Cauſa quælibet etiam iniuſta, excuſat à dolo.*
3 *Difficultas excuſat debitorem à pœna & à mora.*
4 *Carceratio eſt iuſta cauſa petendi reſtitutionem in integrum.*

SEptuageſimoquintò quærò: ſi Rector eccleſiæ, ſuper cuius fructibus eſt reſeruata annua penſio Sempronio, cum regreſſu ob non ſolutionem penſionis, fuerit detentus in carceribus, adeò quòd non potuit penſionem ſoluere, an tunc ſit locus regreſſui ob nõ ſolutionem penſionis? † Ant. de Butr, in c. ſignificante. in iiij. notabili de pigno. format hanc quæſtionem, in emphiteuta detento in carceribus, qui per triennium ſeu biennium ceſſauit ſoluere canonẽ: nũquid propterea expelli poſſit? Et cõcludit quod non: quia detẽtus in carceribus, dicitur legitimè impeditus, refert & ſequitur Iaſon in l. ij. col. xviij. verſic. xxj. quærò. C. de iur. emph. impedito autem tempus nõ currit quo ad pœnam incurrendam, quãdo eſt impeditus ex iuſta cauſa. l. ſi cum dies. §. ſi quis ex litigatoribus. & ibi Bar. ff. de arbit. l. ij. §. j. & ibi docto. ff. ſi quis caut. vbi Alexand. facit,

facit, quia pœnæ ſunt odioſæ, ideo reſtringédę.c.in pœnis. de regu.iur.in vj. Et quælibet cauſa excuſat à dolo, etiam iniuſta.vt not.per gl.in l.plagij.la ij.C.ad leg.iul.de plagi. in l.j. in fin.ff.de abig. & probatur in l.igitur. ff. de liber. cauſa.Bald.in l.j.in fin. C. vbi cauſ.ſtat. Angel.in l.j.in fin. prin.ff.de eo per quem fac.erit. Decius conſil.c c c c l I I. col.j.& conſi.c c c c x v I I I.col.fin.in fin.in iij.volu. Iaſon conſi.c v I I I.col.vj.in verſicu.inſuper.in j.volu.& Corne.
3 conſi.c c l x x v I I I.col. antepenul.in ij.vol.† Et difficultas excuſat debitorē à pœna & à mora, ſiue obligatio contineat ſpeciem, ſiue quātitatem.de quo latè per doct.in l. quod te.ff.ſi cer.pet.& per D.Io.Crotum, præceptorem & dominum meum in l.eadem.§. Cato.in j. lect. nume. 66. ff.de verbo.obliga.facit optime text.pro iſta concluſione in d.c.ſignificante.de pigno.& ibi Abb.in iij. not.verſicu. Item not.vbi dixit, quòd detentio in carceribus excuſat à
4 cōmiſſione pœnæ,† in eo quòd non adimpleuit quod facere tenebatur, & carceratio eſt iuſta cauſa petendi reſtitutionem in integrū.l.ij.& ibi Bal.C.ex quib.cau.maior. ex præmiſſis igitur concludi poteſt, quòd idem dicendum ſit in debitore penſionis, quod ſupra dictum fuit in emphiteuta carcerato.

Penſionarius qui obtinuit rectorē beneficij illo priuari ob nō ſolutionem penſionis, an præteritas penſiones exigere poſsit.

QVAESTIO LXXVI.

1 *Pœnæ plures quæ ex diuerſis cauſis oriuntur, non tolluntur electione vnius.*
2 *Dominus expellens emphiteutam priuati ob non ſolutionem canonis, præteritas penſiones petere poterit.*
3 *Penſio eſt onus reale, & beneficio cohæret.*
4 *Colonus etiam quod expellatur, non perdit ſua melioramenta.*
5 *Eccleſia poteſt conſequi præteritas penſiones non ſolutas, & emphiteutam expellere.*
6 *Pœnæ plures quādo proueniunt ex cauſis omnino diuerſis, vnius electione aliæ non tolluntur.*
7 *Debitor penſionis, vt euitet pœnam priuationis probare debet ſe ſoluiſſe.*

SEPTVAGESIMOSEXTÒ quæro: Si penſionarius obtinuerit poſſeſſorem beneficij illo priuari ob non ſolutionem penſionis iuxta tenorem literarum reſeruationis dictæ penſionis & beneficium apprehenderit vigore regreſſus ſibi deſuper reſeruati ob non ſolutionem dictæ penſionis, an poſſit petere præteritas penſiones? Et videtur dicendũ quòd ſic, per tex. in l. ſi colonus. in princ. ff. loc. vbi eſt tex. quòd ſi dominus inceperit ab expulſione coloni, tamen conſequi poterit preteritas penſiones, Ad idem facit tex. in authen. qui rem. C. de ſac. ſanc. eccl. & in §. ſi verò quis locator. in authen. de alie. & emphit. in quibus iuribus dicitur, quòd emphiteuta eccleſiæ ſi canonem per biennium non ſoluit, expelli poteſt & tenetur etiam ad ſoluendum præteritas penſiones. Tertiò facit: quia pẽſio debetur propter reſeruationem de ea factam autoritate ſuperioris, qui illam imponere potuit accedente cõſenſu Rectoris eccleſiæ grauatæ, priuatio autem fit ob cõ-
1 tumaciam non ſoluentis. † Quando autem diuerſæ pœnæ proueniunt, nõ ex vna cauſa, ſed ex diuerſis, vt in terminis noſtris, nunquam electione tolluntur nec ſatisfactione, l.
2 nunquam plura. cum ſimilibus. ff. de priua. delic. † Quartò facit quod voluit Bart. in l. ij. C. de iur. emphi. & ibidẽ Cy. & Sali. poſt Iac. de Are. & Pet. de Anch. & Butr. in c. potuit. de loca. in quibus locis tenent, quòd dominus qui emphiteutam expulit ob non ſolutionem canonis, loquendo etiã in emphiteuta priuati, petere poterit præteritas pẽſiones. Iſtis non obſtantibus contrariã partem puto de iure veriorem, quòd imo penſionarius qui obtinuit poſſeſſorem beneficij, illo priuari ob non ſolutionem penſionis,
3 decurſas penſiones petere non poterit. † Moueor quia pẽſio eſt onus reale, & cohæret ipſi beneficio, vt inquit Feli. in c. ad audientiam. el ij. de reſcrip. & dictum fuit ſupra q. xxxix. nu. 5. & q. xliij. penſionarius autẽ ſuccedens in beneficio, ſuper quo ſibi erat aſſignata penſio, ſuccedit ſuo debitori: ideò eius creditum cõfunditur. l. ſtichum. §. adiecto ff. de ſolu. l. cum ſecũdum. C. de fideicom. l. debitori. & ibi glo. C. de pact. & dictum fuit ſuprà q. xlix. Secundo facit: quia priuatus beneficio ad ſolutionem penſionis, vlterius non tenetur. tex. eſt, & ibi doct. maximè Abb. in c. niſi eſſet. de præben. Tertiò facit bonus tex. in l. apud Celſum. §.

Labeo.ff.de dol.exce.vbi tex.dicit, quòd condemnatus ad dandũ hominẽ,ſi promiſit illũ intra certũ diẽ tradere , & ſi dicta die traditus non fuiſſet,pœnam quoque adiecerit, quòd ſi petitor tranſacto termino , homine non tradito, pœnã & hominẽ petat , exceptione repellitur : quia dicit ibi tex.iniquũ eſt pœnã & hominẽ petere.ad idẽ text.in l. prædia.ff.de act.emp.& in l.cũ proponas. C. de trãſact.& in l.qui fidẽ.& vtrobique Bar.ff.de trãſac.debet enim pen ſionarius eſſe altero contentus,vt in ſimili conſuluit Iaſon conſi.x l i x. incip.videretur prima facie. col.j. verſic.Sed præmiſſis non obſtãtibus.in j.vol.no.doct.in c.fin.de loca. & Bal.in l.defuncto.C.loc.Salic.in l.quoties.ad ſi.C.de fideicom.

4 † Nec obſtant adducta ſupra in contrariũ, & primò text.in d.l.ſi colon.in prin.ff.loc.quia loquitur in ſimplici colono,qui etiam ꝙ expellatur , non perdit ſua melioramẽta,imo expulſus poteſt illa petere à domino fundi,vt inquit ibidẽ tex.hinc eſt ꝙ non eſt abſurdum, quòd teneatur ad penſionẽ nõ ſolutam.Sed in caſu noſtro Rector beneficij,ſuper cuius fructibus pẽſionẽ ſoluebat, beneficio,in quo ius habebat , priuatur : ideò abſurdũ eſſet quod multiplici pœna puniretur, ſcilicet beneficij priuatione,& ſolutione pẽſionis , cõtra ea quæ habetur in c.at ſi clerici.§.ſi.de iud.

5 † Ad tex.in auth.qui rẽ.C.de ſac.ſan. eccl.& in §.ſi verò quis aut locator.in auth.de alie.& emphi.reſpõdetur ꝙ eſt illud ſpeciale in eccleſia, quod vtrũque cõſequi poſſit , videlicet expulſionem emphiteutæ & præteritas penſiones. Ita reſpondent ad dicta iura Cyn.& Alber.in d.l.ij.col.iij.C.de iur.emphit.& Imol.in d.c potuit. de loc.col.xxij.& Iaſon in d.l.ij. col.xliiij. & xliiij. Ad tertium ꝙ quando diuerſæ pœnæ proueniunt non ex vna cauſa,ſed ex diuerſis , nunquã electione tollũtur.d.l.nunquam plura.ff. de priua.delic.

6 † Reſpondetur quod dicta regula procedit,quando pœnæ proueniũt ex cauſis omnino diuerſis,vt ex furto,& ex homicidio : ſecus ſi ex cauſis quarum vna veniat quaſi in conſequentiam alterius,vt eſt in caſu quæſtionis noſtræ:nam priuatio beneficij venit in conſequentiam non ſolutionis.text.autem in d.l.nũquam plura.loquitur quando pœnæ proueniunt ex diuerſis cauſis,& ex diuerſis factis , vtputa quòd quis ſurripuit hominem,& eũ occidit.In caſu autẽ noſtro,licet diuerſæ cauſæ

videantur, ſunt tamen ex vno tantum facto, videlicet ob non ſolutionem penſionis. Iſta reſponſione in ſimili ad illum text. vtitur Iaſon in d. l. ij. C. de iure emphit. col. xlv. Quartò dum adducebatur doctrina Bar. & aliorum in d. l. ij. tenentium quòd dominus poſſit emphiteutam expellere, & non ſolutas penſiones petere. Reſpondetur ꝙ contrarium tenuit gloſ. in d. l. ij. & ibi Ange. & Spec. in titu. de loc. §. nunc aliqua. verſic. xxxiij. & ibi Ioan. Andr. in addit. Iac. de Belui. in §. quod autem. in authent. de non alienan. quem refert & ſequitur Card. in d. c. potuit. & ibidē Imo. col. xxxij. & contra Bartol. tenuit etiam Iaſon in d. l. ij. col. xliij. verſi. inquantum Bartol. & col. xliiij. & xlv. & ſic communis opinio eſt contra Barto. & ſequaces in emphiteuta priuati: ex qua communi opinione ſumitur fundamentū validum pro concluſione quam ſupra firmaui, videlicet quòd penſionarius qui eſt aſſecutus beneficiū vigore regreſſus, ob non ſolutionem penſionis, penſiones decurſas conſequi non poſſit. Faciunt pro iſta concluſione dicta ſuprà q. lxxxiij. vbi fuit concluſum, ꝙ ſi penſionarius cui locus erat ad regreſſum ad beneficium ob nō ſolutionem penſionis, ex eo quia ceſſatū fuerat in illius ſolutione recipiat ſimpliciter præteritas penſiones, nō poterit vti beneficio regreſſus: bene verum eſt quod Iaſon in d. l. ij. col. xliij. circa fin. verſicu. Nunquid autem ſi dominus. & ibidem Bal. ſentiunt quòd dominus expellendo emphiteutā ob non ſolutionem canonis, ſi proteſtetur quòd intendit etiam conſequi præteritas penſiones, poterit non obſtante deiectione illas petere, quod dicendum videtur, etiā in caſu noſtro: faciunt dicta ſupra in d. q. lxxiij. † Quando autem agitur ad priuationem beneficij, ob penſionē non ſolutam quis probare habeat, an actor non ſolutā penſionem, vel debitor ſe illam ſoluiſſe? recurre ad ea quæ tradunt docto. in l. ij. vbi Iaſon col. xxxix. in verſic. in ea gloſ. ibi qui refert omnes doctores ibidem tenere, quòd emphiteuta contra quem dominus agit ad priuationē, probare debet ſe ſoluiſſe: ponit Imo. in d. c. potuit. vide etiam gloſ. & Cyn. in l. ij. C. loca. & no. in l. j. C. de probat. & per doct. in ca. cum eccleſia ſutrina. de cau. poſ. & propriet. & per doct. in c. fin. de iureiur.

Rector

Rector beneficij ſi non ſoluit penſionem, ex eo quod non fuit requiſitus ad illam ſoluendam, an cadat in pœnam priuationis beneficij.

QVAESTIO LXXVII.

1 *Vaſallus qui per annos tres cenſum non ſoluit, quia requiſitus non fuit, non amittit feudum.*

2 *Litis conteſtatio requiritur ad conſtituendum quem in mora.*

3 *Debitor prius requiri debet ad ſoluendum extraiudicialiter, vt creditor expenſas inſtrumenti recuperare poßit.*

4 *Pœna impoſita iudici aliquid non facienti, habet locum, quando ceſſauit facere requiſitus.*

5 *Statutum puniens iudicem non facientem condemnationem intelligitur ſi fuit requiſitus.*

6 *Excōmunicator non tradens copiam excommunicationis, incurrit pœnam ſi fuit requiſitus.*

7 *Qui promiſit aliquem ſub pœna præſentare iudici, pœnam incurrit, ſi non præſentat illum requiſitus.*

8 *Obligatus ad defendēdum, intelligitur obligatus, ſi fuerit requiſitus.*

9 *Promittens dare aliquid certa die ſub pœna, ſi non dat, in pœnam incidit.*

10 *Pœna priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis, apponitur per Papam de conſenſu beneficiati.*

11 *Solutioni cenſus quando certa dies apponitur, tunc non ſoluens pœnam incurrit.*

12 *Iudex non petenti non tenetur officium ſuum impartiri.*

13 *Pœna merè legalis ſemper monitionem requirit.*

14 *Rector beneficij penſionem non ſoluens, quia fructus non percepit, pœnam priuationis non incurrit.*

15 *Rector beneficij ſi fuit detentus in carceribus, ideò nō ſoluit penſionem, priuationis non incurrit pœnam.*

16 *Idem eſt quando is cui fieri debet ſolutio, non reperitur in loco deſtinatæ ſolutionis.*

17 *Emphyteuta qui canonem non ſoluit, hæreditate domini iacente, pœnam non incurrit.*

18 *Penſionis debitor, quando non adeſt cui ſoluat, an offerre vel conſignare iudici penſionem debeat.*

19 *Penſio debet offerri, & hoc ſufficit ad pœnam euitandam.*
20 *Rector beneficij cui literæ intimatæ non fuerunt, non ſoluendo penſionem pœnam non incurrit.*
21 *Intimatio literarum penſionis fieri debet per notarium.*
22 *Succeſſor in beneficio non incurrit pœnam priuationis, ſi eius prædeceſſor penſionem non ſoluit.*
23 *Proteſtatio facta iudici præceſſori, ſucceſſorem non afficit.*
24 *Poteſtas declarandi, ad hæredem non tranſit.*

SEptuageſimoſeptimò quæro, ſi is qui penſionem ſoluere tenetur, illam non ſoluerit debito tempore, literis reſeruationis ſibi legitimè intimatis, in quibus aderat clauſula, quòd ſi tardauerit in ſolutione penſionis per tempus in literis appoſitum, beneficio priuatus exiſtat, & ad illud regreſſus penſionario competat, an priuationis pœnam incurrat, ſi nõ ſoluerit penſionem: ex eo quòd ad illam ſoluendam requiſitus non fuerit? Circa hanc quæſtionem videtur dicendum quòd pœnam non incurrat, per ea quæ voluit Imo. in c. ij. colum. x. de feud. & in l. quod dicitur. ff. de verb. oblig. & Alexand. in conſil. ix. col.
1 iij. & conſil. v. col. j. in v. volumi. † In quibus locis concludunt, quòd ſi vaſallus ſteterit per negligentiam per annos tres, quòd cenſum non ſoluerit, non requiſitus, propterea feudum non amittit, & eſt de hoc text. in capit. licet vaſallus. ſi de feud. fuer. controuer. inter domin. & agnat. in vſib. feud. vbi dicitur, quòd quantocunque tempore ſteterit vaſallus, quòd ſeruitium non præſtiterit non interpellatus, feudo non priuatur. Et tradit Brun. in conſil. x x i. colum. iij. in fin. & latiſſimè Iaſon in l. ij. col. xj. & xij. C. de
2 iur. emphiteu. † Secundò facit, quia ad hoc, vt quis in mora conſtituatur, requiritur litis conteſtatio. l. ſi ex legati cauſa. l. ſi ſeruum. §. ſequitur. & l. mora. ff. de verborum obligationibus. l. mora. in princi. & l. videamus. §. ſi actionem. ff. de vſuris. & l. ſi in Aſia. §. fina. ff. depoſi. l. quod te
3 cum materia. ff. ſi certum pet. † Tertiò facit, quia ad hoc vt creditor poſſit recuperare à debitore expenſas, quas quidem facit pro recolligendo inſtrumento ſui crediti, & priuſquàm id fieri poſſit, requiritur q̃ ille qui eſt obnoxius, verúſq; debitor, ante omnia fuerit requiſitus vt ſoluat: ita dicit Bal. in l. nõ ignorat. verſ. modo ego quæro. C. de fruct.

de fruct.& lit.expenſ.idem voluit Ang.in l.ij.C.de obſeq. & in l.debitores.C.de pig.Ant.de But.in c.j.extra de lib. obl.& in c.nouit.de iud.Sali.in l.edita.C.de eden. Bart. & Bal.in l.prætor ait.§.j.ff.de eden.Spec.in tit.de renunt.§.j. circa prin.In quibus locis doct.tradũt generalẽ regulã, ꝙ ſi debitor non ſit primò monitus, & extraiudicialiter interpellatus ad debitum ſoluendũ, nõ teneatur ad aliquas expenſas,ſi poſtmodum in iudicio cõuentus, ſe velle ſol-
4 uere dicat.†Quartò facit quia ſi fuerit impoſita pœna iudici aliquid nõ facienti,ita demum locum nõ habet pœna,ſi iudex requiſitus fuerit ad illud faciendum,aliter nõ, vt habetur per Inno.in c. fi.poſt Butr.per gloſ. ibi de reſcript.Abb.in ca. ſignificauerunt.col.iiij.de except.& in c. cum ſit generale.col.ij.de foro comp.& in c. auditis.in fi.
5 de procu.† Quinimò ſi ſtatutũ puniret iudicẽ nõ facientem certam condemnationem,intelligitur ſi fuerit requiſitus: ita conſuluit Franc. de Ramp. cuius conſil.habetur inter conſi.Cald.in tit.de pœnis.nu.4.& dicit Abb.in cap. pen.col.pen.verſi.Nota vnum.de iudi.quòd pœna impoſita iudici intra certum tempus iudicanti, non incurritur ſi pars non inſtetit.facit optimè text.in c.breui.& quæ ibi notantur,de iureiur. & in l.fi.C. vt intra certum tempus.
6 †Quintò facit:Nam excommunicator, qui excommunicationis ſententiam in aliquem tulit, tenetur ſub pœna intra menſem copiam ſententiæ tradere excommunicato,tamen talis pœna ita demum locũ habet;ſi excõmunicator requiſitus copiam dictæ ſententiæ nõ tradidit.tex. eſt in c.j.de ſentent.excõ.in vj.Sextò adduco quod habetur in c.j.§.fi.ibi ſi petantur.de ſepul. in vj.vbi demandatur religioſis,qui in eorum eccleſia ſepelierunt corpus illius quem induxerunt ad eligẽdum in eorum eccleſia ſepulturã, quod illud ſub certa pœna intra octo dies reſtituant eccleſiæ, cui de iure venit reſtituendus:quam tamẽ pœnam ita demum incurrunt ſi moniti & requiſiti non
7 reſtituunt illud,vt dicit ibi tex. † Septimò ad idem facit, quòd conſulendo dixit Pau.de Caſt.in conſil. CLXVI. incipiente:videtur quòd dictus Ioannes Paulus, vbi cõſuluit, ꝙ qui promiſit aliquem iudici præſentare ſub certa pœ-
8 na intra dies octo:intelligitur ſi fuerit requiſitus.†Octauo facit,nam obligatus ad aliquem defendendum,ita demum

mum defendere illum tenetur ſi fuerit requiſitus,imo nõ ſufficit quòd obligatus ſciuerit moleſtari illum:ita voluit Abb.conſ.cxliiii.incip.in quæſtione quæ vertitur.in ij. col.& ita communiter concluditur in venditore qui de euictione tenetur.Nã nõ ſufficit ſcire litem emptori motam ad hoc vt de euictione teneatur, niſi venditor fuerit requiſitus ad defendendum vt latè poſt alios tradit Felin. in c.cum M.Ferrarienſis.col.xx.verſicu.ex his infertur. de conſtit.& pro iſta parte faciunt adducta per Decium, in conſi.ii.in j.vol.Iſtis tamen non obſtantibus, contrariam partem de iure puto veriorẽ,videlicet quòd debitor pẽſionis ſi ceſſauerit in illius ſolutione per tempus in literis contentum,pœnam priuationis incurrat,etiam ſi nõ fuerit requiſitus ad ſoluendam penſionem. Et moueor quia in literis reſeruationis annuæ penſionis eſt appoſitũ tempus,intra quem ſolutio fieri debet,certum & determinatum,ideò nõ eſt opus alia interpellatione.l.magnã. C.de contrah.& commit.ſtipul.l.ij.C.de iure emphyt.c.fin. de loca.& habetur latè per Doct.in d.l.magnam.vbi Bald.in j.col.allegans Innoc.in c.extirpandæ. de præb. dicentem, quòd vbi agitur de pœna communi committenda ratione neglectus, ibi debet fieri denunciatio,vel dies apponi: ſecus quando committitur ratione facti,quia tunc monitio nõ eſt neceſſaria.

9 †Et dixit Bal.in d.l.magnã.col.j.verſ. gloſ.colligit hic duo, ꝗ ſi aliquis promittit dare aliquid certa die,ſub pœna ſi illa die non dat pœnam incidit impurgabiliter:facit,quia ſi epiſcopus vltra ſex menſes retinet eccleſiam non conſecratus,illa ipſo iure eſt priuatus, niſi iuſta cauſa ſubſit non petendi cõſecrationem. c. cum in cunctis. de elect. Nec requiritur aliqua monitio cum certum tempus ſit appoſitum, ita notanter dixit Milus in ſuo repertorio,in verbo epiſcopus.verſi.xx.incip.Epiſcopus debet eligi,ſolum enim tẽporis lapſus, ſufficit ad priuationem,vt not.per Compoſt.& Ioan.Andr.in d.c.cum in cunctis.& ibidem Auto.de Butr.

10 †Facit, quia iſta pœna priuationis in euentum non ſolutionis penſionis,apponitur per Papam & de cõſenſu Rectoris beneficij, qui penſioni conſenſit, ideò alia interpellatione nõ eſt opus:nam videmus quòd etiam in pœna appoſita facto negatiuo ſufficit pro monitione tempus etiam à lege ſtatutũ,prout in

in caſu noſtro in quo pœna eſt appoſita à Papa,& ex conſenſu partis,vt dixi:vt per Abb.in c.extirpãdæ.§. quia verò.de præbend.in repet.col.v. & vj.& in lect. col.vlt.ſufficit enim intimatio literarum in penſionibus quo ad pœnam incurrendam. Quinimo,ſi quis perſonaliter conſenſerit reſeruationi penſionis,in qua eſt appoſita pœna priuationis beneficij, ob illius non ſolutionem ſi ceſſauerit in ſolutione penſionis,etiã literis ſibi non intimatis,prædictam pœnam incurrit: vt latè deducit Guliel.Caſſado. Auditor Rotæ,in deciſ.ſuis ſuper dubiis regul.Cancellariæ,in rubr.de penſio.deciſ.11. vbi dicit ita iudicatũ fuiſſe tempore ſuo,& deciſum per maiorem partem dominorum: & intimationem literarum ad effectum incurſionis pœnæ:ita demum requiri de neceſſitate dicit quãdo quis per procuratorem penſioni conſenſit:quia tunc in eo cadit probabilis ignorantia de ſupplicationis forma, & contentis in ea.l.fin.ff.pro ſocio.& c.ab excommunicato. de reſcript. & ita dicit Palatium ſeruare. Idem dicit Gomes auditor Rotæ,in compendio ſuo vtriuſque ſignaturæ,nu.89.fol.87. Idem erit quando penſio fuiſſet aſſignata abſque conſenſu:nam intimatio literarum, neceſſaria erit ad pœnam priuationis incurrendam: ita dicit idem
11 Caſſado.deciſ.xii.in rubr.de reſcript.†Ad allegata in cõtrarium reſpondetur. Et primò non obſtant adducta in primo contrario:nam non procedunt quoties cenſus ſoluendus per feudatarium,cõſiſteret in certa quãtitate pecuniæ:vt eleganter conſuluit Albert. Bru.in conſilio xli. col.iiij.in fine.Reſpondetur & alio modo, quòd non procedunt,quando eſſet appoſita ſolutioni cenſus,certa dies: nam eo caſu alia monitio nõ requireretur ad incurrendam pœnam priuationis feudi.Ita dixit Alua. poſt Andr. de Iſer.in c.j.§.ſed nec alia.in tit.quæ fuit prima cauſ.bene.amitt.in ‹lib.feud.quem refert & ſequitur Bru. conſil. proxime allegato.col.vj.circa med. ver. ſubdit fortius ad ſecundum, dum dicebatur quòd lit.conteſtatio requiritur ad conſtituendum quem in mora: reſpondetur illud non procedere in caſu noſtro,quia litis conteſta.non requiritur quando ſumus in cauſa penſionis executiua, vt in terminis quæſtionis noſtræ:& vidimus ſuprà q.lxxj.Reſpondetur ſecundò, quòd in caſu noſtro ſufficit ſola li-

terarum intimatio,vt ſupra dictum fuit. Ad tertium dicitur, quòd expenſæ quæ fiunt pro recolligendo inſtrumento obligationis, non continentur in principali obligatione: ideò non debentur, niſi præcedat interpellatio.
12 †Ad ea quæ deducta ſunt in quarto cõtrario, reſpondetur quòd iudex non tenetur officium ſuum impartiri nõ petenti: ideò ſi iudex requiſitus non fuerit, pœnam non incurrit, & ita etiam procedunt adducta ſupra in quintò contrario: dies enim ſine requiſitione in illis caſibus pro homine non interpellat.Felin.in cap.ſi autem.colum. iij. verſic.& caue.de reſcript. Ad ſextum reſpondetur, quòd procedit in ſimplici pœna legali, ſecus in conuentionali prout dici poteſt in caſu noſtro, in quo intercedit appoſitioni pœnæ conſenſus ſoluere debentis,& autoritas Papæ quæ incurritur tranſacto tempore in obligatione ap-
13 poſito, vt ſupra dixi. † Nam ſemper pœna merè legalis, requirit monitionem,vt dixit Innocent.in d. c. extirpandæ.§.quia verò.de conceſ.præbend. quem ibi ſequuntur Ioan.Andr.& Butr.& Bald.in authent.hoc amplius.col.ij. verſi.quæritur vtrum.C.de fideicommiſſ. Et in l. qui crimen.in princip.C.qui accuſ.& Alexand.in l.ita ſtipulatus. colum.v.ff.de verbo.oblig.Card.conſi. L v. incip. in caſu Chriſtofori.& Paul.de Caſtr. conſil. CLXVI. incip. videtur quòd dictus. Adducta verò in vij.& viij.contrariis, procedunt in obligationibus facti: nos verò ſumus in obligatione ſoluendi certam ſummam certo tempore: ideò cum ſimus in caſu diuerſo de vno ad alium,non infertur. l.Papinianus exuli.cum vulgaribus.ff.de minor.Remanet ergo firma concluſio, quòd debitor penſionis ſi ceſſauerit in illius ſolutione,per tempus, de quo in literis reſeruationis penſionis fit mentio, incurrit priuationis beneficij pœnam, de qua in dictis literis, etiam ſi requiſi-
14 tus non fuerit vt penſionem ſoluat. † Iſtam concluſionem limita multis modis, & primò non procedere quando debitor penſionis illam non ſoluit per aliquod tempus, ex eo quia fructus beneficij omnes per id tempus perierunt, per ea quæ dixi ſuprà quæſti. lxij. faciunt quæ adducit Alexand. in conſilio c x I I. incipiente, videtur in præſenti. in primo volum. vbi concludit, quòd conductor & etiam emphyteuta non teneatur ſol-
uere

uere penſionem, quando fundus, cuius occaſione ſoluitur, certis annis fuiſſet ab aquis inſolitis in totum ſubmerſus: & in ſolutione penſionis. idem voluit Felin. in cap. ad audientiam. el ij. de reſcript. de quo latè dixi ſuprà dicta q.
15 lxij. † Secundò prædictam concluſionem limita non procedere, quando debitor penſionis detentus fuit in carceribus per illud tempus, & propterea penſionem non ſoluit, nam priuationis pœnam tunc non incurrit, vt in ſimili in emphiteuta concludit Butr. in cap. ſignificante, in quarto not, de pig. quẽ refert & ſequitur Iaſ. in l. ij. col. xviij. verſ. vigeſimoprimò quæro. C. de iure emphite. & de hoc dixi
16 ſuprà q. lxxv. † Tertio limita prædictam cõcluſionem non procedere, quando penſionarius, cui fieri debet ſolutio, non reperitur in loco deſtinatæ ſolutionis, eo tempore quo ſolutio ipſa fieri debet, & minus adeſt aliquis eius procurator legitimus, cui legitime ſolui poſſit: nam eo caſu pœna non incurritur, ita conſuluit in ſimili Alexand. conſilio x c i i. incipiente, perſpectis his quæ intimatè. col. ij. ver. alia etiam ratione in primo volum. vbi conſuluit, quòd obligatus ſub pœna ſoluere certo tempore, pœnam non incurrit, ſi is cui fieri debeat ſolutio tempore ſolutionis fiendæ, non erat in loco deſtinatæ ſolutionis, ſed iuerat in aliam prouinciam. allegat Bald. in l. acceptam. in xiiij. q. C. de vſur. & eundem Bald. & Imol. in l. cum filius. §. fina. ff. de verborum obligat. & nota per Hoſtienſ. in tit. de loca. prope finem, verſicu. quid ſi emphiteuta promiſit:
17 in ſumma. † Vbi dixit quod ſi hæreditate proprietarij iacente, lapſum eſt biennium vel triennium, emphiteuta qui non ſoluit canonem, non propterea cecidit à iure ſuo: ſecurus eſt enim emphiteuta poſtquam non fuit cui ſolueret: & notatur per Dynum in c. cum quis in ius. de regu. iur. in vj. vide eundem Alexand. in l. item illã. ff. de conſti. pecu. & text. in cap. ſignificante. de pigno. qui eſt ad hoc notabilis.
18 † Quid autem habeat facere debitor penſionis in tali caſu, an teneatur deponere penſionem penes iudicem vel coram eo, paratum ſe offerre ad ſoluendum? Videtur dicendum quod teneatur offerre & conſignare iudici penſionem, per doctrinam Bart. in l. ſi reus. paratus. in fin. ff. de procurat. vbi dixit quod quando quis vult ſoluere vt pœnam euitet, ſi creditorẽ non reperit cui ſoluere poſſit,

debet autoritate iudicis,facere conſignare debitum:& coram iudice offerre,per illum textum, & ad hoc vt ſciatur, vtrum ille creditor reperiatur, vtputa quia forte forenſis eſſet, fiat præconium de hoc: facit ad prædicta text. in l. acceptam.C.de vſur.& quod voluit Petrus de Anchar. in conſil. LXXXVI. incipiente,pro faciliori ſolutione Alex. tamen in dicto ſuo conſilio XCII.col. iij.in fin & col.iiij. in princip.dicit non eſſe opus, vt debitor ſe offerat paratum ſoluere,ſi eſſet qui reciperet, quando conſtat creditorem eſſe abſentem à loco in quo ſolutio fieri debebat.allegat tex.in l.ſi fundum.§. Marcellus.ff. de leg. commiſ. & in l. per rem. §. fina.& l. cum quidam. §. ſi pupillus. ff. de vſur, & reſpondendo ad prædictam doctrinam Bart. dicit quòd illa procedit in caſibus,in quibus requiritur conſignatio & depoſitio,prout loquitur text.in dicta l.ſi reus paratus.& ibi declarat Bald. & Bart. in l.ſi ſeruum.§.núc videamus.in fin.ff.de verb.obligat. Nam etiam quandoque ad euitandum pœnam requiritur oblatio,depoſitio, & conſignatio, l. ij. in fin. ſecundum vnum intellectum gloſſ.C.de iure emphiteu. & quòd ita intelligatur prædicta doctrina Barto.patet ex eo quod dixit idem Barto.in dicta l.ſi ſeruum.§.nunc videamus & in l.item illa. ff. de conſtit.pecu.vbi dixi quod ſatis eſt, quod ille qui non habet cui ſoluat,dicat ſoluerem ſi haberem cui, & quod nó requiritur depoſitio & conſignatio : & ita rationibus
19 prædictis,puto dicendum in debitore penſionis. † Quartò limita prædictam concluſionem non procedere,quando penſionarius erat præſens in loco deſtinatæ ſolutionis, & debitor penſionem obtulit. Nam quando tractatur de effectu non incurrendi moram vel pœnam, vel curſum vſurarmm nondum inceptarum, tunc ſi adeſt cui offeratur, debet offerri, & ſola oblatio ſufficit, & excuſat à pœna.Ita concludit Alex.in præallegato conſil. XCI. col.iij.in fin.allegat text.in l.ſi patre.C.de vſur. & no.in d. l.acceptam.ſi autem non adeſt cui offeratur,tunc debitor
20 ſine oblatione eſt ſecurus.per tex.in d.§,Marcellus. †Quintò limita dictá concluſionem procedere,quando debitori penſionis fuiſſent intimatæ literæ reſeruationis penſionis: ſecus ſi literæ ſibi intimatæ non fuerint:quia tunc non ſoluendo non incidit,neque in pœnam excommunicationis: neque

neque in pœnam priuationis, etiam ſi ſciret literarum expeditionem, & illarũ tenorem: facit quod voluit Bart. in l. denunciaſſe. in prin. ff. de adult. quam legit ſub l. qui vxori. §. quid ergo. vbi dixit, quòd quando requiritur notitia alicuius, non ſolum vt ſciat: ſed vt aliquid faciat, vel non faciat, debet ei fieri intimatio, etiam ſi aliunde ſciat. Ideò emptor debet debitori denunciare quod veniat ad eum defendendum. nec ſufficit ſcientia aliũde habita: facit tex. in l. j. C. de pericul. & com. rei vend. vide Feli. ad hoc in cap. cum contingat. colum. iij. verſi. Quarta concluſio. de reſcrip. Iſtam limitationem intellige procedere, quãdo is, contra quem agitur, non fuit ille qui perſonaliter conſenſit reſeruationi penſionis: nã in eo qui perſonaliter conſenſit, non requiritur alia intimatio, vt ſupra dictum fuit tenere Rotam: & habetur per Caſſador. ſupra allegata deciſ. 11. de penſ. & deciſ. x 1 1. de reſcrip. & per Gomes,
21 in cõpendio ver. ſignaturæ. nu. 89. † Et fieri debet intimatio literarũ per notarium data copia literarũ ſi petatur ab eo cui literæ intimãtur, & ita obſeruatur, ſicuti aliàs diximus in denunciatione motæ litis, quam facit emptor venditori ſibi de euictione obligato, cui tenetur oſtendere & dimittere copiam citationis & libelli ipſi emptori dati. ſecundum Bar. in l. empt. C. de euic. Ange. & Imo. in l. in executione. §. in ſolidũ. ff de verb. obl. & Car. in cle. cauſam. in fi. de elec. per illum tex. quẽ ad hoc multum extollit, inferens ex eo, quòd omnis intimatio quæ obligat, ad aliquod præiudiciale fieri debet in d. forma. Fel. tamen in c. cũ M. Ferrarieñ. col. xx. verſ. ſed adde, dicit quòd emptor cui mota fuit lis, non tenetur dare copiam citationis ſibi factæ, & libelli ſibi dati: ſed ſufficit vẽditori legere ea quæ ſibi oblata ſunt, niſi venditor illorum copiam petat: quia tunc dari debet, iuxta tex. in clem. cauſam, ſupra allegatum, quẽ ſic
22 intelligendum dixit. † Sextò limita dictam concluſionem non procedere in hoc ſucceſſore in beneficio grauato onere penſionis, quia ſi eius præceſſor penſionem non ſoluit, non propterea ipſe ſucceſſor ex ea cauſa beneficio ipſo priuari debet, licet teneatur ad præteritas penſiones decurſas tempore prædeceſſoris: vt dixi ſuprà q. xliij. & eſt ratio, quia delictum præceſſoris, in odium ſucceſſoris redundare non debet. c. delictum perſonæ. de reg. iur. in vj.

imo quo ad iſtum nouum ſucceſſorem,in beneficio requi ritur noua intimatio literarum , nec eum artat intimatio
23 facta eius præceſſori.† Facit quòd voluit Feli.in d.c. cum M.Ferrarienſis.col.xv.ver.iij.concluſio , de conſti. vbi dixit, quòd proteſtatio facta iudici præceſſori corã ſucceſſore non prodeſt,ideò opus eſt illam corãm eo reiterare. allegat Móder.in repeti.c.ex ratione.col. xj. verſ. Et quæritur.de appel.dicentes Bar.ita conſuluiſſe. Ad quod facit tex.in l.edictum.ff.de iudic.vbi tex.dicit , quòd corã ſucceſſore requiritur noua citatio,dato quòd corã præceſſore omnia edicta expedita fuiſſent pro cõcluſione firmata. In iſta limitatione vide Guliel.Caſſad. in ſuis deciſ. deciſ. ij.in tit.de locat.& cód.& deciſ.iij.eo.tit.vbi atteſtatur cõcluſum fuiſſe in Rota quòd ſi dominus non declarauerit caducitaté eius,ſucceſſor illam declarare non poſſit.allegat tex.in l.fi.C.de reuocan.donat.glo.in c.fi na.de donat.
24 †Et illud quod poteſtas declarandi ad hæredẽ regulariter non tranſit:nec egreditur perſonã. glo.in l. idem Pomponius.§.fin.de rei vend.Bar.& Alex.in l. inter ſtipulantem.§. j.ff.de verb. obl. ſubdens quòd ſucceſſor in beneficio etiã ſi interpellatus non ſoluerit penſiones decurſas tempore ſui præceſſoris,nõ propterea incidit in pœnam priuationis beneficij.Idem voluit idem Caſſad.in deciſ.iiij.eo.tit.

Rector beneficij penſionem non ſoluens, tempore de quo in literis elapſo , an ſit ipſo iure priuatus beneficio?

QVAESTIO LXXVIII.

1 *Verba præteriti temporis inducunt priuationem ipſo iure.*
2 *Verba eo ipſo priuatus exiſtat.inducunt priuationem ipſo iure.*
3 *Verba perpetuò priuatus exiſtat.idem ſignificant.*
4 *Declaratoria requiritur in pœnis,ipſo iure incurſis.*
5 *Citatio partis requiritur in declaratoria pœnæ incurſæ.*
6 *Appellari poteſt à tali declaratoria.*

SEptuageſimooctauò quæro ,vtrum non ſoluens penſionem per ſex menſes immediatè ſequentes dies xxx. datos ad ſoluendũ iuxta formã literarũ reſeruationis pẽſionis,ſit beneficio priuatus ipſo iure,vel priuãdus veniet.

Cir

Circa hoc attendenda erunt verba literarũ: nam ſi dictũ fuerit in eis beneficio priuetur, vel beneficio priuari debeat, vel beneficio carere debeat, & ſimilia, tunc nõ eſt pri
1 uatus ipſo iure; ſed per ſentẽtiam priuari debet. †Secus ſi talia verba ſint præteriti temporis, tunc enim ipſo iure priuationem inducũt. glo. eſt magiſtra in l. in criminali. C. de iuriſdict. om. iud. approbata communiter à doct. Sed communiter in huiuſmodi literis apponi ſolent iſta verba, ſi verò per ſex menſes dictos. xxx. dies immediate ſequẽtes, ſentẽtiam ipſam animo ſuſtinuerit indurato, ex tunc effluxis menſibus eiſdem, dicta eccleſia perpetuò priuatus exiſtat. Illaque vacare cenſeatur eo ipſo, tibique licere adeandem eccleſiam liberũ habere regreſſum, & licet tibi etiam vigore tui prioris tituli poſſeſſionem propria autoritate apprehendere, ac ſi illam minime reſignaſſes: ex quibus
2 verbis inducitur ipſo iure priuatio: †nam illa verba, eo ipſo priuatus exiſtat, inducunt ipſo iure priuationem ſine alia ſententia ſecũdum Zenzel. in clem. j. de elect. per illum text. pro quo Card. ibi allegat text. in c. nullus. & c. ſi religioſus. de elec. in vj. ita dixit etiam Feli. in c. Rodulphus. in verſi. vlti. quia. ver. eo ipſo. ad idem Card. in cle. j. ad ſi. q.
3 xj. de ſequeſt. poſ. & frũct. † Et ſimiliter illa verba perpetuò priuatus exiſtat, de quibus in literis priuationem inducunt ipſo iure, vt per Alex. in apoſtil. ad Bar. in l. imperator. ff. de iur. fiſ. & Barbat. in c. ſi diligenti. xxxvij. col. cum ſeq. de fo. compe. & per Feli. in d. c. Rodulphus. in quibus locis latiſſimè ponunt quę ſint verba, quę nullitatẽ actus inferant ipſo iure, & quæ requirant ſententiam nullitatis vel priuationis, quorũ dicta transcribere non intendo, eos
4 videre poteris. †Dicas tamẽ, quòd licet ſententia priuatoria non requiratur: requiritur tamen declaratoria pœnæ incurſæ ipſo iure, vt per Alex. in d. apoſtil. & Feli. in d. cap. Rodulphus. in verſ. Sed declaratoria. & eſt text. in c. j. de hæret. in vj. vbi Domi. & alij. & per Fel. in c. cum non ab homine. col. iiij. de iudi. cũ multis ſimilibus accumulatis
5 per Felin. in d. c. Rodulph. † Et ad faciendũ iſtã declaratoriã eſt pars citandã. gl. eſt notabilis in cle. præſenti. in verbo cõſtiterit. de pœ. & ibi doc. & latiſſime per Feli. in d. c. Rodul. in verſi. citatur etiã pars. vbi dixit, quòd licet alias excõicatio lata ſine citatione & ſine monitione teneat

quamuis iniuſta.ca.j.xj.q.j.Nihilominus ipſa declaratoria excommunicationis incurſæ non præcedente citatione partis eſt nulla.Ita etiam voluit Imol.poſt Cardi.in c.extirpandæ. in vij.col.de præb.& latè Decius in ca.peruenit. & in cap.reprehenſibilis.de appel.& latiſſimè Curtius in
6 conſil. ſuo x x. † vt ab iſta declaratoria appellare licebit, vt eſt gloſ.ad hoc ſingularis in c.cupientes.§. quod ſi .verſ. priuatos. de elect.in vj. licet à pœna ipſius diſpoſitionis vel legis,quam pars incurriſſe dicitur, non liceat appellare.l.ſi qua.ff.de verbo.ſign.c.quia nos.de appel.& latè tradit Felin.in d.ca.Rodulphus.col.penult. verſic.& appellari. de reſcrip.Erit ergo concluſio,quòd in caſu.q.noſtræ:pœna priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis,attentis verbis literarum,incurritur ipſo iure. Et quòd requiritur declaratoria ad quam eſt pars citanda : & ab ea appellare licebit.

Penſionis reſeruatio ſuper fructibus beneficij, ad quod alteri regreſſus competebat, non facta mentione dicti regreſſus an valeat?

QVAESTIO LXXIX.

1 *Alienatio rei ſubiectæ fideicommiſſo, valet ad vitam alienantis tantum.*

2 *Penſionis reſeruatio,pendet à voluntate Papæ,non partium.*

3 *Habens regreſſum ad beneficium,habet ius ſaltem ſpe ad illud.*

4 *Feudum dari poteſt in dotem, vltra vitam dantis conſentiente domino feudi.*

5 *Penſio reſeruata ex certa ſcientia Papæ facientis mentionem de regreſſu alterius, valet etiam quo ad illum, qui regreſſum habet.*

SEPTVAGESIMONONO quæro, an valeat reſeruatio penſionis facta ſuper fructibus beneficij: ad quod Sempronio erat reſeruatus regreſſus,ſine Sempronij conſenſu,In iſta q. Rota in contingentia facti concluſit quòd nõ : vt refert Guliel. Caſſa.in ſuis deciſioni. deciſio.1.in rub.de penſ.intellige ſanè per illam concluſionem, reſeruationem penſionis non valere, quo ad præiudiciũ eius, qui regreſſum habebat, cui non conſentienti, Papa non cenſetur velle præiudicare.l.ij.§.merito.ff.ne quid in loco

publ.

publ.l.nec auus.C.de eman.c.cum oli m.de conſuet.c.ſuper eo.de offi.deleg.c.audita.de reſt.ſpol.c. cũ teneamur. de præbend. facit pro iſta concluſione text.in l.ſi ex duobus.§.ſed eſt Marcel.ff.de in diem adiect.per quem infertur in ſimili quòd d.reſeruatio penſionis à principio non ſit nulla, nec ex poſt facto, niſi cum acceſſui & regreſſui locus exiſtat:& ſic eo caſu,quo habenti regreſſum præiudicaret.Ita ad hoc illum text.allegat Guil.Caſſad.in prædicta ſua deciſ.cũ enim ius regrediendi Sempronio competeret tempore aſſignatæ pẽſionis,de quo nulla eſt facta mentio in literis reſeruationis penſionis,dicere nõ poſſumus,quòd eueniente caſu regreſſus teneatur ad ſolutionẽ penſionis.Nam res inter alios acta,tertio non præiudicat. videmus enim quòd ſi feudatarius nullos habens filios,det feudum in dotem filiæ ſuæ,illa conceſſio valet in vita tantum patris,& non vltra,cum ſucceſſori in d.feudo ſeu domino feudi ad quem forte feudũ reuertitur,ipſo mortuo præiudicare non poſſit.text.eſt in c.nuper.de donat. inter vir.& vxor.& habetur per feudiſtas in c.j.§. donare autẽ in tit.qualiter pot.feu.alie.vbi Iac.de Belui.Nico.de Nea-
1 pol.Aluarot.Præpoſ.& alij.† Facit etiam pro concluſione ſupra firmata,tex.in l.ſi duobus.§.ſinautem ſub cõditione.C.cõmunia de legat.vbi dicitur quòd res ſubiectæ reſtitutioni, ſi alienentur alienatio valet in vita alienantis tantum,& ad eius præiudicium:ſed adueniente caſu reſtitutionis,alienatio fingitur retro nulla.Sic erit in caſu noſtro : nam adueniente caſu regreſſus, aſſignatio penſionis
2 fingetur retro nulla, argumento illius tex.† Nec obſtat ſi dicatur,quòd aſſignatio penſionis magis pendet à voluntate & poteſtate illam aſſignantis, & reſeruantis, quam à voluntate & conſenſu partium, cum ſola partium voluntate ſine autoritate ſuperioris nõ valeat aſſignari:vt vidimus ſuprà q.v.& eſt ad hoc tex.apertus in ca.niſi eſſent.§. quia igitur,ibi,nõ quidem ex pactione partium. ad idem tex.in Clem.j.§.an eadem.de ſupplen.negli.prælat. Sed in literis reſeruationis pẽſionis ſemper dicitur, quòd ſucceſſor in beneficio teneatur ad illam ſoluendam:ergo conſe quens beneficiũ vigore regreſſus ad illam tenebitur, quia reſpondetur quòd Papa onerans ſucceſſorem in ſolutione penſionis,intellexit veriſimiliter de illo ſucceſſore, cu-

ius ius,etiam ſpe non erat conſiderabile: & qui nõ poterat propterea conſentire aſſignationi penſionis iuxta regulam Cancellariæ,de conſenſu præſtãdo. † Secus in hoc caſu noſtro,in quo habenti regreſſum, erat ius quæſitum, ſaltem ſpe,ideò ſibi non conſentienti nõ prǫiudicatur.argumento text.in d.§.donare.& in d.c.nuper, de donat.inter vir.& vxor. Erit ergo concluſio, quòd talis aſſignatio penſionis erit nulla, reſpectu habentis regreſſum. Et prædicta concluſio procedit,etiam ſi motu proprio eſſet aſſignata talis penſio: nam motus proprius non operatur in præiudicium tertij. Cardi.conſil.c x x x v i i.in fin. Domi. in c.ſi propter.col.vj.de reſcript.in vj.Imol.in ca.mandatum.col.penult.de reſcript.Cardi.conſi.c x v i i.incip.caſus talis.Felin.in c.ad aures.col.v.verſ.Tertius caſus.de reſcript.Decius conſi.c c c c x.col.iiij.in iij.volumi. Prædicta tamen concluſio fallit duobus caſibus. Primò quando habens regreſſum ad beneficium,onere penſionis grauatum, conſenſiſſet reſeruationi penſionis.argumento text. in d.c.nuper.§.nos autem. ibi niſi donationi ille ad quem ſpectat dominium illius terræ, voluerit conſentire, & ibi
4 gloſſ.in verbo conſentire.† Ad idem facit tex.in d.cap.j.§. donare.& ibi doct.in tit.qualiter olim poter.feud.alie.vbi tex.& doct.dicunt,feudũ dari in dotem poſſe vltra vitam dantis, conſentiente domino feudi, de cuius præiudicio
5 agebatur,& non aliter, † Secundò fallit, quando Papa ex certa ſcientia,facta mentione de regreſſu reſeruato, puta Sempronio penſionem reſeruaſſet: quia cum ſit in beneficialibus dominus abſolutus vt in clem.j.in fi.vt lit.pend. & not.doct. in c.quæ in eccleſiarum.vbi Felin.de conſtit.& in c.ad audientiam.el ij.de reſcript.valet penſionis reſeruatio. Iſtam fallentiam ſenſit Guliel. Caſſad.in d.ſua deciſ.i.in rubr.de penſionibus.

(3 at "gulam Cancellariæ" line)

Rector beneficij,ſi penſionem non ſoluerit propter paupertatem:an priuationis pœnam incurrat.

QVAESTIO LXXX.

1 *Paupertas excuſat emphiteutam,canonem non ſoluentem.*
2 *Per clauſulam,& quidam alij.non venit pauper.*

Paupertas

3 *Paupertas excuſat à ſolutione collectæ.*
4 *Notarius tenetur pauperi copiam protocolli gratis dare.*
5 *Paupertas excuſat non appellantem.*
6 *Paupertas excuſat à ſolutione expenſarum.*
7 *Paupertas excuſat matrem, quæ non reddidit rationem tutelæ, antequam tranſeat ad ſecunda vota.*
8 *Cauſa qualibet etiam beſtialis, excuſat à pœna.*
9 *Pauper quis dicatur.*
10 *Paupertas qualiter probetur.*

OCtuageſimò quæro, vtrum pauper clericus poſſidens beneficium, ſuper cuius fructibus extitit reſeruata penſio Titio, ſi illam non ſoluerit debito tempore elapſis menſibus ſex, iuxta tenorem literarum, ſit beneficio priuatus, cùm propter paupertatem illam non ſoluerit. Et dicendum puto, eum non incidiſſe in priuationis pœnam. Nam videmus, quòd ſi quis ob paupertatem proſecutus non fuerit appellationem per ſe impoſitam à ſententia contra ſe lata, non propterea tempus appellāti à iure ſtatutum currit, vt communiter concludunt canoniſtæ in
1 c.ex ratione.de appel.† Facit etiam quod voluit Bal.in c. quærelam.de iureiur. Vbi dixit, quòd paupertas excuſat emphiteutam qui canonem nō ſoluit, vt à iure ſuo nō ca-
2 dat.† Et dixit idem Bal.in c.ſedes. de reſcrip.℘ per clauſulam, & quidam alij, non venit pauper, & Angel.in l.non facile.ff.ſi cui pluſquam per leg. falcid.inquit quòd ſtatutum obligans actorem ad cauendū de expenſis reconuentionis, locum non habet in paupere. Paupertas etiam excuſat pauperem à proteſtatione cum proteſtari teneretur.
3 Ita dixit Bal.in c.iii.de reſcrip.† Et idem Bal.in auth.de functo.C.ad tertulli.in fin.dixit, quòd paupertas excuſat à ſolutione collectæ, & quòd pauper de libris eximi, can-
4 cellari debet ſi hoc petat.† Et notarius tenetur edere copiā protocolli gratis pauperi. Ita voluit Bal. poſt glo.in l. tam dementis.C.de epiſc.audi.& Alex.in l.argentarius.in
5 fin.prin.ff.de edē.† Quinimo dicunt Bar.& Bal.in l.ſi procuratorem.§.ſi ignorantes.ff.manda. quòd paupertas excuſat non appellantem. Idem voluit Salic.in l.inuitus.col. iiij.verſic.ſed iuxta hoc quæro.C.de procur. Nec clericus pauper tenetur ſoluere procurationem viſitatori. gloſ.&

poſt eam Abb.ibi in c.cum inſtantia.& in ca.procurationes.de teſtib.excuſat etiam paupertas in foro cõſcientiæ: & hinc eſt quòd excommunicatus abſoluitur etiam non facta ſatisfactione quando illam propter paupertatẽ facere nõ poteſt,no.in regula peccatũ.de reg.iur.in vj.& in c.à nobis.de ſent.excõ.Card.in Cle.ij.§.j.de hæreti.& ibi
6 gl.† Item paupertas excuſat à ſolutione expenſarũ & illarum cõdemnatione.c.reprehenſibilis.& ibi gl.Bal.& doct. de appel.Item excuſat fideiuſſorem ne teneatur proſequi appellationem. Bald.in l.ſi procurator. §. ignorantes.ff.
7 mand.† Item paupertas excuſat ſi mater non reddit rationem tutelæ,priuſquam tranſeat ad ſecunda vota l.j.& ij.C.de ſecun.nupt.Bal.in l.iiſdem.C.eod.tit.faciunt alia plura quæ accumulat ad hoc ſolennis doctor dominus & præceptor meus,dominus Hippolyt.de Marſilis, ſummus criminaliſta, qui me promouit ad gradum doctoratus in almo Bononienſi gymnaſio, de anno domini: M.D.X III. in conſil.ſuo x. col.ix.& x.in j.vol.& Felin.in c.ſi qui teſti.
8 de teſtib.† Accedat quòd quælibet cauſa etiam beſtialis, excuſat à pœna l.igitur.§.poteſt.ff.de liber.cauſa Ange.in l, plagij. C. ad leg.fau.de plagi.& ex prædictis concludo, quòd pauper clericus penſionem non ſoluens ob paupertatem,non incurrit pœnam priuationis beneficij. † Quis
9 autem dicitur pauper.Ange.Aret.In §.Sed & propter.inſtit.de excuſ.tut.dicit quòd is propriè dicitur pauper,quẽ oportet omni die laborare cum perſona, vt ſibi & filiis ſuis victum paret: & aliàs pauper dicitur, qui non habet valorem quinquaginta aureorum in bonis, vt habetur in l.nulli.C.de epiſco.& cler.§. Sed & propter. paupertatem inſtitu.de excuſat.tut.Aliàs pauper dicitur parum potens, & paruus homo,vt no.in l.id quod pauperibus,per Albe. C.de epiſcop.& cleric.& habetur per Laurent. Calca.in conſil.ſuo VIII.col.viij.vbi ſubdit quòd relinquitur iudicis arbitrio quis dicatur pauper inſpecta qualitate & conditione perſonæ,vt not.in authen.præterea.C.vnde vir & vxor.& not.Archid.in capi.ſi pater.de teſta.in vj.habetur per Corne.conſi. CLXXVIII.in ij.volum.Alex.in conſil. CCXIII.incipien.ponderatis his.in vj.volum.col.ij. Idem conſil.XCI.incip.reperitur in cauſa.in vij.volu. col.ij. Decius conſil. CLXIII.in j.parte. Ioan.Andr.& alij, in c.ſigniſi

10 gnificantibus.de offic.deleg. † Qualiter autem probetur paupertas,vide per Alex.conſi.xxxvii. incip. conſultus. in vij. volum.& latè per Bart.in l.ſi conſtante.§.fi.in prin.ff. ſol.mat.& Aret.in §.j.col.ij.inſt. qui & ex quibus cau.manu.non poſ.vbi etiã ponit,quibus caſibus paupertas proſit,& quibus noceat:& idem in §.ſed propter. ſupra allegato.inſtit.de excuſ.tuto.

Rector beneficij ſi probet tribus vltimis annis pẽſionem ſoluiſſe,an præſumatur retroactis temporibus ſoluiſſe.

QVAESTIO LXXXI.

1 *Emphyteuta probans canonem ſoluiſſe tribus annis proximè decurſis præſumitur retroactis annis etiam ſoluiſſe.*

2 *Iſtud procedit ſi quolibet ex dictis tribus annis ſoluit,ſecus ſi vno anno pro tribus.*

3 *Debitum præſumitur,ex ſolutione annorum decem.*

OCtuagesimoprimò quęro,ſi debitor penſionum decurſarũ probet ſe ſoluiſſe tribus annis proximè præteritis, an ex hoc præſumatur ſoluiſſe pro omnibus aliis
1 annis pręteritis?†Iſtam quæſtionem examinant doctores in l.ij. C. de iure emphit. in emphiteuta probante ſoluiſſe pro tribus annis proximè præteritis debitum canonem,quo caſu dixit gloſ.ibidem,quòd probata ſolutione trium annorum proximè decurſorũ,pręſumitur emphiteutam ſoluiſſe pro toto tempore decurſo,niſi contrariũ probetur:allegat tex.in l.quicũque.C.de appoc.publ.lib. x.C.quã gloſ.multum notabilem ad hoc dicũt eſſe doct. in d.l.ij.vbi Iaſ.illam extollit.col.xlj.& illam ſequitur Bal. in c.literæ.ad finẽ.de dilat.& Spec.in tit.de locat.in §.nũc aliqua.verſ.xxvi.,Imol.& Pet.de Ancha.in c.potuit.de locat.& ibi collec.col.iij.idem voluerunt Domini de Rota, deciſ.ccciiii.in nouiſ.incip.lex quicũque.vbi dixerunt, ꝙ dicta lex quicunque.locum habet non ſolum in cẽſuario: ſed etiam in quocunque alio.ad idem vide Cepol.in ſingul.ſuo lxxiii.& Lucam de penna in d.l. quicunque. vbi Alex.in addit.ad lect.Bart. & huius opinionis, fuit etiam Alex.in conſi. cv. col.ij.in princ.in iij.vol.pro qua Sali.in d.l.

d.l.ij.dicit text.in l.quicunque, eſſe ſingularem:& ibi col. ij. Ita ſe in facto obtinuiſſe affirmat.& Cyn.conſuluiſſe. Et pro iſta opinione conſimilem gloſſam dicit eſſe Iaſon, loco ſupra allegato, in c.cum eccleſia ſutrina. de cauſa poſ. & propriet. Tamen illa gl. loquitur in conſuetudine inducenda, in qua ſufficit tribus vicibus aliquid factum eſſe:& eſt glo.in verbo tertio,& ex præmiſſis erit cõcluſio, quòd penſionarius probãs tribus proximis præteritis annis pẽſionem ſoluiſſe, cenſetur ſoluiſſe pro toto tẽpore præterito.

2 † Iſtam concluſionem intellige procedere, quando per tres annos proximè præteritos, ſingulo anno eſſet facta ſolutio penſionis: ſecus quando vno anno tãtum eſſet facta ſolutio pro tribus annis proximè decurſis. Ita ſingulariter voluit Bald.in l.ij.C.de dot.promiſ.& idem Bal.in d.l.quicunque.& Iaſon,in d.l.ij.C.de iure emphi.col.xlj. verſi.limitate tamẽ.pro qua limitatione adducit id quod ſingulariter voluit Bar.in l.eum qui, aliàs incipit Iabolenus.ff.de annu.leg.dum ſingulariter limitat l.cum de in rẽ

3 verſo.ff.de vſuca.& l.ſi certis annis.ff.de pact. † In quibus iuribus dicitur, quòd ex ſolutione decem annorũ debitũ præceſſiſſe præſumitur, vt non procedat quãdo fieret vna ſolutio pro decem annis: quod etiam dicunt Pet.Cyn.& Bal.in d.l.ij.C.de dot.promiſ. Et prædicta cõcluſio, quòd probans penſionẽ ſoluiſſe pro tribus annis proximè præteritis, cenſeatur ſoluiſſe pro toto tempore retro, habet etiã locum in ſimplici colono vel cõductore, vt per Ang. in §.ſcire autem.ad fi.in authen.de non alien.qui dicit, quòd in eiſdem eſt eadem ratio, quæ in emphiteuta. Idem dixit Bal.in d.c.literæ.de dilat.in fi.qui voluit quòd is qui ſoluit penſionem per triennium proximè præteritũ, ſoluiſſe præſumitur pro toto tempore præterito totũ illud quòd ſoluere debuit: ſiue loquamur in emphiteuta, ſiue in ſimplici colono, ſiue in cẽſuario:& quòd ſimiliter ſi quis ſoluit collegio vel cõmuni per triennium proximè præteritum, ſiue per tres annales collectas, ſemper retro ſoluiſſe præſumitur, niſi contrarium probetur.

Penſionarius bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis penſionis, an alibi cõueniri poſſit eius debitorem.

QVAESTIO LXXXII.

1 *Bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis, poterit debitorem alibi conuenire.*

OCtuageſimoſecūdò quæro; expreſſum fuit in literis reſeruationis annuæ penſionis, quòd eius ſolutio fieri deberet Romæ, in quo loco pēſionarius, qui erat curialis, habitabat: demùm fuit inde bannitus, quomodo ei ſuccurratur? dicendum eſt quòd debitor penſionis cogi poterit ad ſoluendum alibi, ex quo penſionarius amplius Romæ commorari nō poteſt: facit ad hoc text. ſingularis
1 in l. vſuras. C. de ſolut. & ibi bona gl. †Per quē tex. Roma. in ſing. ſuo LXXII. incipiente, Senēſis dixit, quòd ſi Senenſis, cui decem promiſi ſoluere Senis, fuit inde bannitus, ita quòd Senas amplius venire non poteſt, alibi me conuenire poterit. Ita etiam voluit per illum text. Decius in ca. ex parte. el j. in ij. not. de app. Idē pariter dicendū eſt, quādo creditori tutus acceſſus non patet ex alia cauſa ad locum deſtinatæ ſolutionis. Ita dixit Roma. per tex. in d. l. vſuras. in cōſ. CCCIII. incip. quæritur primò. col. pen. verſ. præterea. Ad prædicta facit: quia quādo cauſa cōmiſſa alicui delegato cognoſcenda in loco non tutò, ad alium locum tutum fieri poteſt tranſlatio. c. ſtatuimus. de offi. deleg. in vj. cle. j. de foro compet. Ad idem facit tex. in c. cum olim. de teſt. Hinc eſt, quòd licet aliàs electio prælati in loco cathedralis eccleſiæ ſit celebranda. c. ſicut. de elect. Si tamē pars capituli allegaret locum ipſum eſſe ſibi ſuſpectum, & non tutum, ex iuſta cauſa eligitur tunc alius ad celebrandam electionem. c. bonæ. de elect. c. apoſtolicæ. de re iudi. in vj. faciūt ad prædicta plura alia: quæ ponūt Doct. in d. c. ex parte. el j. de appel. & ex prædictis patet quòd in caſu quæſtionis noſtræ, debitor penſionis poterit cogi ad ſoluendum alibi.

Penſio non ſoluta per annos triginta, an cēſeatur præſcripta.

QVAESTIO LXXXIII.

1 *Tributum quod datur in ſignum recognitionis dominij nō præſcribitur per annos xxx.*

2 *Legatum*

2 *Legatum annuum non præſcribitur per annos triginta, niſi pro primo anno.*
3 *Præſcriptio debiti conditionalis non cedit, antequam cōditio veniat.*
4 *Legata annua, tot ſunt quot anni.*
5 *Vſusfructus annuus legatus nō præſcribitur quia plura ſunt legata.*
6 *Præſcriptio vna non ſufficit in annuis legatis.*
7 *Præſcriptio vnica ſufficit in ſtipulatione annua.*
8 *Fallit quando in annua promiſſione adiectum eſſet verbum quandocunque.*
9 *Penſio non dependet à partium voluntate, ſed à ſuperiore.*
10 *Gratiæ Papales, æquiparantur diſpoſitionibus vltimarum voluntatum.*
11 *Penſio vſuifructui comparari poſſe videtur.*
12 *Penſio cadere videtur in cauſam alimentorum.*

OCtuageſimotertiò quæro, an penſio annua alicui reſeruata ſuper fructibus beneficij, in cuius ſolutione ceſſatum fuit per annos triginta, cenſeatur præſcripta, ita quod vlterius peti non poſſit. Iſta quæſtio pulchra eſt, & ſubtilis, in qua Doctores varij fuerunt loquentes, tamen non in caſu quæſtionis noſtræ, ſed in penſione annua affictuum, vel in annua præſtatione deducta in ſtipulatione, vel quæ ex teſtamento prouenit. Ideò eorum opiniones recitabo, ex quorum dictis decidetur præſens quæſtio: & in primis, Iacob. Butr. in l. cū notiſſimi. §. in his. C. de præſcript. xxx. vel xl. annorum, tenuit quòd in annua præſtatione ex ſtipulatione debita currat præſcriptio omnium etiam ſequentium annorum, à tempore quo eſt ceſſatum in ſolutione: hanc etiam opinionem tenet Azo in ſumma, eodem tit. §. quid dices. & Hoſtienſ. in ſumma. in tit. de præſcri. in rubr. de præſcript. rer. amot. §. quæ res. verſi. quid in annis. vbi dixit, quòd de iure ciuili præſcribitur: ſecus de iure canonico. & hanc etiam opinionem videtur tenere Alberic. de Roſ. in dicta l. cum notiſſimi. in fi. q. penult. Cyn. verò, in l. comperit. C. de præſcript. xxx. anno. tenuit quòd ab initio cuiuſcunque anni præſcribatur, & quòd tot ſint præſcriptiones, quot anni. Marti. autem, cuius opinionem refert & ſequitur Iacob. de Arct. in

in d.l.cum notiſſimi.in fi.& in l.male agitur.eo.tit. tenuit quòd currit præſcriptio illius anni quo eſt ceſſatum, non autem ſequentium.Bal.in d.l.cum notiſſimi.§.in his. in fi. dicit, quòd vbi eſt debitum aliquod annuum ex contractu, dies ceſſionis incipit aduerſus omnes præſtationes in futurum fiendas,& ſufficit vnica præſcriptio: quia vnica eſt obligatio & vnicum obligationis ius, licet præſtationes ſint diuerſæ:& ideò dicit, quòd ſufficit vnica præſcriptio, quæ principaliter ordinatur ad extinctionem iuris. Salicet.verò,in d.l.cum notiſſimi.§.in his.recitat opiniones Vltramontanorum,& aliorum Doct.& dicit eſſe conſiderandum, an tranſactis triginta annis à die ceſſationis ſit præſcriptum annuæ præſtationi,& annuæ obligationi: & ponit exemplum, dicens, pone hodie promiſiſti mihi ſingulis annis dare decem,de quibus nil ſoluiſti iam ſunt anni triginta, peto te condemnari ad dandum trecentũ pro tempore præterito,& ad dandum decem ſingulo anno in futurũ:& ex aduerſo obijcitur præſcript.xxx.anno. quæritur quid iuris? dicit Salicet.Ego conſidero,quòd ex iſta annua ſtipulatione, duæ naſcuntur obligationes, vel ſaltem vna habens diuerſos effectus.Prima,dicit ipſe, eſt vniuerſalis, quæ futurum vniuerſaliter concernit: & illi dicit eſſe præſcriptum:quia à principio orta eſt obligatio, & nata fuit obligatio,& actio pro omnibus futuris præſtationibus:allegat tex.in l.ſenatus.§.fin.ff.de donat.cauſa mortis.l.Stichum.§.ſtipulatio.ff.de verb.oblig.hinc eſt,quòd ſi creditor negligens fuit tanto tempore:illud ius,& actio tanto tempore tolli debet.l.ſicut.& l.omnes.C. de præ-
1 ſcript.xxx.vel xl.anno.†Subdit etiam quòd ſpeciale eſt in tributis, qui datur in ſignũ recognitionis vniuerſalis domini iuriſdictionis,vt in l.cõpetit.C.eod. tit.ergo in aliis annuis obligationibus eſt cõtraria iuris diſpoſitio.& dicit quòd in ſecũda parte exempli ſupra poſiti, in qua petitum eſt illum condemnari ad ſoluendum,in futurũ reus conuentus abſolui debet.Circa verò ſecundã obligationem,quæ oritur ex tali annua præſtatione particularẽ eſſe dicit & implicitã,& hanc dicit nõ eſſe præſcriptam,dicit eſſe caſum in d.l. cum notiſſimi. in.§.fin.& propterea dicit, quòd in trecentis in prima parte libelli petiti reus condemnari debet,exceptis decẽ primi anni: quia cõtra illorum

illorum decem præſtationem & actionem eſt præſcriptũ, per lapſum xxx. anno.& quot erant ſummæ annales præteriti temporis,tot erant & cenſebantur petitiones:& reſpondendo ad text.in l.eos. C. de vſur. vbi pro præterito tempore agi non poteſt ſublata principali obligatione, dicit quòd ibi, ſicuti præſcribebatur, obligationi ſortis ita vſurarum, & quòd ibidem tempus præſcriptionis eſt commune,tam ad ſortem principalem, quam ad vſuras. In caſu autem ſupradicto, dicit actionem variari diuerſis
2 reſpectibus. † Secundò dicit idem Salicet. videndum eſt quid ſit in legato,in quo per annos triginta nil fuit ſolutum, & legatarius petit hæredem condemnari pro quolibet anno præterito in decem, & in ſingulo anno in futurum ad præſtandum,an ei obſtet exceptio præſcriptionis:& in hac quæſtione dicit eſſe cõcludendum, quòd pro annis præteritis nõ obſtet præſcriptio,niſi pro primo anno,vt dixit in quæſtione præcedenti, quod dicit communiter teneri. An autem pro futuro tempore obſtet præſcriptio,dicit idem Salicet.quòd Ioan.& Accur. ſequentes Mar. dixerunt quòd non:& rationem eſſe dicunt,quia nulla pro futuris annis nata eſt obligatio,cum pro primo anno legatum ſit purum,pro aliis conditionale: & ſic pro annis de futuro,de præſenti nulla eſt obligatio. l. cedere
3 diem.ff.de verb.oblig.† Præſcriptio autem debiti conditionalis non cedit,antequam veniat conditio, vt in dicta l.cum notiſſimi.§. illud. nec præſcriptio currit antequam peti poſſit.allegat text.in l.j.in fi.eod.tit.& breuiter concludit quòd Marti.& gloſ. verum per omnia dixerunt in annuis legatis. Sed in annua ſtipulatione,dicit Mart. bene dixiſſe in annis decurſis. Bulgar. verò, Ioan.& Accur. in annis futuri temporis:& hanc dicit Sali. eſſe ſuam opinionem. Bart. in d.l.cum notiſſimi.d.§.in his.etiam dicit ſentire id,quod gloſ.ibi quæ voluit quòd in ſtipulationibus, cum vna ſit ſtipulatio, licet plurium annorum vnica ſit præſcriptio: & dicit quòd licet pro annis ſequentibus obligatio ſit in diem, tamen quia pro eo quod eſt de præſenti poteſt agi etiam de futuro: vt in l. j. C. de fideicomm.& currit præſcriptio pro toto tempore, ſicuti pro toto tempore agi poteſt. & ad text. in §. illud eadem lex.reſpondet,quòd ibi loquitur de obligatione in diem.

† In

4 †In legatis verò ſimiliter Bar.ſequitur gloſ.ibi, quæ voluit quòd in illis non ſufficiat vna præſcriptio, quia legata annua tot ſunt, quot anni. l. ſenatus. §. fi. de donat.cauſa mor. l. cum in annos. ff. de ann. legat. & ſic quot ſunt anni tot ſunt actiones, & cum non ſit adhuc nata actio tolli non poteſt: ſubdit tamen Bart. quòd ſi poneres natam eſſe actionem, ſed in diem dilatam eſſe illius executionẽ, vt eſt in l. ex his. C. quando dies legat. ced. & l. ſi cum præfinitione. ff. eo. titu. tunc dicit Bar. idem dico in legatis, quod in ſtipulationibus, & hoc modo dicit intelligi debere tex. ibi in d. §. in his etiam. idem voluit Bart. in l. de pupillo. §. ſi pluribus. ff. de oper. no. nun. vbi Iaſon ſequitur Bar. quamuis dicat opinionem vltramontanorum, quòd idem ſit in annuo legato, quod in promiſſione annua ſuſtentari poſſe diſputatiue. per tex. in d. l. cum notiſſimi. d. §. in his. & ad corroborationem opinionis glo. Bartol. & ſequacium in promiſſione & obligatione annua, adducit text. in c. de quarta. de præſcrip. vbi ſufficit vna præſcrip. xl. anno. ad excludendum eccleſiam epiſcopalem toto tempore à iure petendi quartam decimarum à rectoribus inferiorum eccleſiarum: quamuis illæ eſſent ſingulis annis ſoluendæ. & Barto. opinionem tenent Abb. Ioan. Andr. & alij. in c. auditis. de præſcrip. vbi etiam allegat. d. c. de quarta. pro cõcluſione, quod verè non facit ad propoſitum, cum non loquatur in promiſſione annua, vt loquitur tex. in d. §. in his. ſed loquitur in quodam iure debito eccleſiæ, in quo iure cadit quaſi poſſeſſio, vt dicunt Felin. in d. c. auditis. circa fi. & Alex. in d. l. de pupillo. §. ſi pluribus. ff. de noui ope. nun. & Cor. conſilio XXIII. incip. in præſenti conſultatione. colum. v. in fi. & colum. vj. & Alexan. in d. §. ſi pluribus. relatis aliorum opinionibus, dicit tutius eſſe tenere opi-
5 nionem gloſſ. & Bartol. in d. l. cum notiſſimi.† Pro qua dicit optime facere text. in l. ſi vſusfructus alterius. ff. qu ib. mod. vſusfruc. amit. vbi dicit text. quòd ſi legatus eſt vſusfructus annuus, amitti non poteſt non petendo, quia plura ſint legata. Ergo ſi vnum eſſet, obſtaret vnica præſcriptio, opinionem Bart. ſequitur etiam Guid. Papæ, deciſi. ſeu q. cccccvj. inci. pone quod debes. vbi dicit, quòd pro opinione Bar. in hac q. ſemper vidit iudicari. & quòd eſt magis communis: & illam ſequitur etiã Signo. de amod. cõſi.

ſuo x x x i.incipien.in quæſtione tranſmiſſa.in verſ.Poſtquàm ſubtiliter.Et Pariſius,nunc benemeritus Reuerendiſſimus Cardi.in d.c.au ditis.col.pen.de præſcri.colligens circa prædicta,concluſiones cõmuniter approbatas: quarum prima erit, † quod in legatis annuis,vna præſcriptio nõ ſufficit pro omnibus annis,ſed tot ſunt neceſſariæ præſcriptiones quot ſunt anni:nã in legatis annuis, tot ſunt legata,quot anni.l.ſenatus.§.fina.ff.de dona.cauſ. mor. †Et legatum annuam pro primo anno eſt purum, & pro ſequentibus,cõditionale.l.ſi ſtichum.§.ſtipulatio.ff.de verb. obl.Ideò non præſcribitur,niſi de anno in annũ à die ceſſationis:& iſta concluſio fuit glo. & communiter doct. in d.§.in his,quã tenuit Corne.conſi.xliiii. in hac conſultatione.col.j.& conſi.c l x x x i. viſis nonnullis. col.x x x. verſ.quod & tertiò videtur.in ij.vol.Limita primo cõmunem concluſionem non procedere,quando fructus ſeu alimenta eſſent relicta,ſine diſtributione tẽporis ſimpliciter abſque eo quòd dictũ ſit ſingulis annis:quia tunc eſſet vni cum legatum ideò vnica præſcriptio ſufficeret ſecundum Bal.in l.j,circa fi.pen.quæſtio.C.de ſent.quæ ſin.cer.quãti. profert,& per Alex.in d.§.ſi pluribus,& in d. §. ſtipulatio: & Iaſon in d.§.ſi pluribus col.ij.verſi. Sic etiam videmus. & tradit Ioan.Franciſ. Balbus in tract.ſuo de præſcript. in quarta parte quartæ partis principalis. q. iiij. Secundò limita dictam concluſionem,quando eſſet factum legatũ, in quo ab initio eſſet nata obligatio pro omnibus annis: exactio autem eſſet dilata in diem:quod voluit Bart.in d.l. cum notiſſimi.§.in his.vt ſupra dixi.& Alex.in d. §. ſtipulatio.& Abb.in d. c. auditis. vbi Pariſius, ſolennis doctor & Dominus meus colendiſſimus. Secunda erit concluſio cõmuniter à doctoribus recepta, quòd in ſtipulatione annua,ſufficit vnica præſcriptio pro omnibus annis , etiam ſequentibus: ex eo quia ſtipulatio & obligatio vnica eſt d.l.ſenatus.in fin. & d. §. ſtipulatio. Iſta præſcriptio incipit currere ab eo tempore,quo ceſſatum eſt ſoluere, tam pro præterito tempore,quam pro futuro: vt per Bartol. Bald.& gloſ.in d.§.in his. & d. §. ſi pluribus. vbi latiſſimè per Alexan.& Iaſon.& per Feli. & Pariſium poſt Abb. in d.c.auditis. & per Alexand. in d. §. ſtipulatio. & Balbum in prællegato tract.ſuo de præſcri.in quarta parte quar

tæ

tæ partis principalis.q.iiij. † Iſtam concluſionem limita non procedere, quando in promiſſione annua eſſet adiectum verbum quandocunque.Ita notanter dixit Angel. in d.l.ſtichum.§.ſtipulatio.ff.de verb.obliga.quia tunc vnica præſcriptio nõ ſufficeret,ſed plures requirerentur,de quo
9 vide Balbum loco præallegato. † His ſic diſcuſſis quid erit in penſione? dices dum puto quòd cum penſio non dependeat à partiũ voluntate,vt vidimus ſupra q.j.Sed pendeat à Pontifice,ſeu alio ſuperiore,illam reſeruãte,veluti legatum pendet à voluntate teſtatoris;quòd concluſio ſupra firmata in annuo legato procedat,etiam in penſione:
10 † cùm gratiæ papales æquiparentur diſpoſitionibus vltimarum voluntatum.c.quia cunctis.de conceſ. præben.& c.autoritate Martini.& c.ſi pluribus.de præbend. in vj. & habetur per Roma.in conſil. CCCXVIII. incipien. quæritur,nunquid conceſſio annuæ penſionis: regiſtra-
11 to ſupra, in xxvij. q. præſentis tract.noſtri.†Secunda ratione moueor:quia nulli dubium, quòd penſio vſufructui comparari poſſe videatur,cum pendeat à proprietate beneficij,à quo extrahitur:ſicuti vſusfructus à proprietate:vt dixit Imo.in cle.j.§.j.q. iij. de ſuppl. negli. præl. & dictum fuit in præſenti tract.q.j.ſupra.Sed legato alicui vſufructu ſingulis annis, non ſufficit vnica præſcriptio: ergo idem erit in penſione,quæ aſſignatur ſingulis annis perſoluenda ſuper fructibus beneficij, vt ſonant verba li-
12 terarum.†Tertia ratio reddi poteſt: quia penſio cedere videtur in cauſam alimentorum, vt latè tradit Roma.in conſil. CCCLXXXVIII. incipien. in caſu propoſiti thematis:& dixi ſuprà q.lj.In legato autẽ alimentorum præſtando ſingulis annis, non ſufficit vnica præſcriptio: ergo idem erit in penſione per ſupradicta. Erit ergo concluſio quòd penſio non ſoluta per annos triginta, non erit præſcripta,niſi pro illa prima rata,à cuius decurſione effluxere anni xxx.

Pẽſio ſi fuit clerico aſsignata ſuper fructibus beneficij ducatorũ viginti,& per annos triginta ſolum decem ſoluta fuerint ſingulo anno, an in aliis decem,ſit præſcripta.

QVAESTIO LXXXIIII.

1 *Præſcriptio nulla quomodo non currat in annuis præſtationibus.*
2 *Pœnam excommunicationis ſiue priuationis beneficij, quando non incurrat quis ob non ſolutionem penſionis.*

OCtuageſimoquartò quæro: Si reſeruata fuerit Titio penſio annua ſuper fructibus beneficij ducatorum puta x x. debenda per Sempronium rectorem dicti beneficij, & eius in ipſo beneficio ſucceſſores, & per annos xxx. tantum decem fuerint ſoluta, an alia decem ſint præſcripta, ita quòd etiam in futurum non debeantur niſi x. tantum? gloſ. in l. cum notiſſimi. §. in his. tenuit, quòd ſi debeo alicui decem ſingulo anno, & ſolui quinque tantum per x x x. annos, quòd pro aliis quinque non currit præſcriptio. allegat tex. in l. cum fidem. C. de non num. pecun. doctores autem antiqui tenuerunt contrarium: inter quos Iacob. de Are. & Lambert. de Rampo. vt refert Salic. in d. §. in his. Dynus autem diſtinguendo dicit, quòd aut creditor qui recipit quinque, ſciebat debitorē debere x. & tunc ſibi non præiudicat, nec debitor contra eū præſcribit: aut ignorauit, quia putabat ſibi non deberi maior quantitas, quàm ſit ſolutum: & eo caſu contra eum currit præſcriptio: quia non videtur habuiſſe animum retinendi ius illius obligatiōis, quam ignorat. & inducit Dynus pro caſu tex. in l. his. qui vſumfructū. ff. quib. mod. vſusfr. amit. Salic. autem in dicto §. in his. verſic. quæro, pone quòd ſingulis, dicit, quòd ſibi videtur, quòd tam animus creditoris, quàm animus debitoris ſoluentis conſiderari debeat, qui de præſcribendo agit: & quòd duæ quæſtiones conſiderādæ ſunt: prima, an per x x v. annos præſcribatur iuri non ſoluendi niſi quinque in futurum per annos xxx. Secunda, an tranſactis annis. x x. licet pro parte ſoluta fuerint x. pars non ſoluta peti poſſit. Circa primam diſtinguit, quòd aut debitor ſoluit quinque vt partem debiti, & tunc nullo modo præſcribit, vt non teneatur ad ſolidū: quia recognoſcit omni anno debitum: & ſic creditori non currit tēpus. dicta l. cum fidem. C. de non nume. pecun. Aut debitor ſoluit illa quinque, non vt partem, ſed vt totum, quaſi vltra non teneatur, & tunc Salic. dicit, quòd iſte præſcribit tam

dę

de iure ciuili, quàm de iure canonico, ſi putat vltra nõ debere. Quando autem ſciuit, tunc præſcribit de iure ciuili, nõ autem de iure canonico. l. ſicut. C. de præſcrip. xxx. vel xl. ann. nec curo, dicit Salic. quòd recipiens ignoret: quia præſcriptio currit etiã contra ignorantẽ. d. l. ſicut. In ij. autẽ quæſtione dicit, prout dixit in illa quæſtione ſupra examinata, vtrũ annua præſtatio præſcribatur ſpatio annorũ xxx. cuius dicta retuli in proxima præcedenti. q. lxxxiij.

1 † Ioan. Franc. Balbus, examinat hanc quæſtionem, in ſuo copioſo & eleganti tractatu de præſcriptio. in iiij. parte, quartæ partis principalis. q. iiij. vbi dicit ſibi videri, quòd in iſtis annuis præſtationibus ſeu penſionibus de iure canonico, ſiue nil ſoluatur, ſiue minus ſoluatur, nulla currat præſcriptio reſpectu promittentis propter ipſius malam fidem. facit text. in c. malæ fidei poſſeſſor. de regu. iur. in vj. vel propter malam fidem, eius à quo legatum præſtari debet, ſi illud ſciuit, & in eo grauari potuit. Et idem dicit reſpectu hæredis, qui tenetur exonerare conſcientiã defuncti, cuius mala fides ei nocet, niſi forte data iuſta ignorantia: vt puta quòd quis eſſet obligatus ex facto procuratoris, vel ex aliquo teſtamento, quòd ignorauit, vt declarat. Ant. de But. in c. fi. de præſcrip. & Ioan. de Imo. in l. ſequitur. §. ſi viam. col. ij. circa fin. ff. de vſur. dicit tamen quòd concluſio Sali. procedere poterit, reſpectu tertij ſingularis ſucceſſoris, ad quem res perueniſſet, ſuper qua penſio annua aſſignata eſſet: vt eſſet in caſu, q. noſtræ, in eo qui ſucceſſit in beneficio iam grauato penſionis onere: vel in eo qui per procuratorem conſenſiſſet aſſignationi annuæ penſionis: & pẽſionis ſumma, cui conſentire debebat, erat poſita in arbitrio procuratoris, adeò quòd eius eſſet iuſta ignorantia. pro quo faciunt dicta per Guliel. Caſſad. in ſuis deciſ. in rub. de reſcrip. deciſ. xij. incip. propoſuit. &

2 deciſ. 11. in Rub. de penſ. † In quibus locis concludit, quòd is qui per procuratorem penſioni cõſenſit illam nõ ſoluendo, non incurrit aliquam pœnam priuationis, aut excommunicationis, niſi poſt intimationem literarum ſibi factam, cũ iuxta ſit eius ignorantia: ſecus in eo qui perſonaliter conſenſit reſeruationi penſionis. Bart. in l. ſi prius. in princ. ff. de aqua plu. arc. mouet ſimilẽ q. in eo qui debebat ſingulo anno x. paria caponũ, & non ſoluit per annos

xxx.niſi quinque paria, an inducatur præſcriptio in aliis quinque paribus? hanc eandem q. examinat Ioan. And. in c. plus ſemper. de regu. iur. in vj. in mercur. vbi quæſiuit ſi vna eccleſia debet alteri eccleſiæ xx. annua, & per annos xl. ſoluit tantum decem, an eccleſia poſtmodũ petere poſſit integra viginti: ſubdens idem Bal. quòd in practica fortè obtineret opinio Dy. in d. l. ſi prius. quam recitat & ſequitur Cyn. in d. l. cum notiſſimi. §. in his. & Bart. in d. l. ſi prius. & Ioan. And. loco præallegato, tanquam communis. Ex prædictis colligitur deciſi. q. noſtræ. Erit ergo concluſio, quòd penſionarius ſi recipiat x. nomine penſionis, ſciens ſibi deberi xx. contra ipſum, non currit præſcriptio in aliis decem: ſecus ſi ignorabat ſibi xx. deberi, & recepit x. tãtum, putans ſibi integraliter ſatis factum: nam eo caſu cõtra eum currit præſcriptio, per ſupradicta. facit ad hoc tex. not. in d. l. is qui vſumfructũ. ff. quib. mod. vſusfr. amit.

Commiſsio iuſtitiæ in cauſa penſionis, quibus caſibus detur ſine clauſula ſolita, ſine retardatione penſionis.

QVAESTIO LXXXV.

1 *In cauſa penſionis impoſitæ per inferiorem, non datur clauſula, ſine retardatione penſionis.*

2 *Papa cum cauſa, & ſine cauſa, poteſt penſionem imponere.*

3 *Succeſſor in beneficio granato, quando agit ſuper nullitate penſionis, quam præceſſor non ſoluit, datur commiſſio cauſæ ſine clauſula prædicta.*

4 *In cauſa penſionis impoſitæ per arbitros, præceſſori datur commiſſio ſine dicta clauſula.*

5 *Idem eſt, quando penſio eſt impoſita ſuper pluribus beneficiis, quæ tranſierunt ad diuerſas perſonas.*

6 *Idem eſt quando penſio eſt impoſita per Epiſcopum, ſuper beneficio patronato.*

7 *Idem eſt quando penſionarius petit penſionem ab eo qui plures fecit expenſas, pro recuperatione beneficij.*

8 *Idem eſt penſione tranſlata per eum, in quem etiam fuerat trãſlata.*

9 *Idem eſt quando penſio tranſlata fuit, cum conditione quòd trãſlatio intimetur.*

Idem

10 *Idem eſt in penſione tranſlata ſub modo vel con liti one.*
11 *Penſio per ordinarium impoſita ex cauſa concordiæ tranſit ad ſucceſſorem in beneficio.*
12 *Penſio reſeruata per inferiorem autoritate conceſſa ſibi à Papa, cenſetur à Papa reſeruata.*

OCtuageſimoquintò quæro, quibus caſibus in materia penſionis, detur commiſſio iuſtitiæ ſine ſolita clauſula, ſine retardatione penſionis: quæ clauſula regulariter apponi conſueuit in ſimilibus commiſſionibus, vt dixi ſupra q.xxxv.& in aliis locis in præſenti tracta.& habetur per Ioan. Staphileum, Rot.auditorem, in tracta. ſuo, de literis iuſtitiæ.fol.153.in verſicu.quando verò vtraque.Et per Gulielm. Caſſad.in ſuis deciſio.deciſ. x.in titul.de reſcript.in hac q. reperi nouem caſus, in quibus
1 datur commiſſio ſine dicta clauſula.† Primus caſus eſt, quando penſio fuit impoſita ab inferiore, quæ non tranſit ad ſucceſſores:vt per Staphileum in d.tracta. ſuo loco præallegato, & per Ludouicum Gomes, Rotæ auditorem, in Commento regulæ cancellar. in regula de non iudican. iuxta formam ſupplicat.q.xvj.numero 83. fol.87. Cuius regulæ cõmentum,vocat compẽdium vtr.ſignaturæ.Vbi rationẽ diuerſitatis eſſe dicit,quia inferiores à Papa non poſſunt niſi certis caſibus & ex cauſa imponere penſiones, quæ tranſeant ad ſucceſſores:vt per Caccialup.in tract.ſuo penſ.q.iiij.& dixi ſuprà q.vj. Et etiam quia poteſt dubitari an penſio impoſita ab inferiore, ſit
2 impoſita ex iuſta cauſa.† Et hinc eſt, quòd in cõmiſſionibus iuſtitiæ quæ fiunt ſuper talibus penſionibus,clauſula prædicta non apponitur:quia conueniens non videtur, quòd ſtatim habeant executionẽ paratam:vt eſt in pẽſionibus à Papa impoſitis, qui poteſt cum cauſa & ſine cauſa,vt ſibi magis placet,& cũ conſenſu & ſine conſenſu rectoris beneficij penſionem imponere, vt dixi ſuprà qõ.vj. & q.x.eſt enim cõueniens, quòd penſio à Papa impoſita, maiorẽ habeat prærogatiuã.arg.tex.in c.ſi à ſede.de præbend. in vj. ibi propter conferentis maiorem prærogatiuam.† Secundus caſus eſt, quando prædeceſſor diu non
3 ſoluit penſionẽ,& ſucceſſor in beneficio grauato agit ſuper inualiditate reſeruationis pẽſionis. Nã tunc præſumi-

ptio eſt quòd penſio fuerit extincta, cum veriſimile nõ ſit, quòd penſionarius tanto tempore neglexerit illã petere. argu.tex.in c.ſuper hoc.de renun.videtur enim illa habere pro derelicto:iuxta not.per Abb.in c.contingit.de dol. & contu.facit: quia iſta præſumptio ſtat pro liberatione eccleſiæ à ſeruitute penſionis:ideò tanquam benignior,in dubio eſt amplectẽda.c.pen.de re iud.Ita dicit Gomes in
4 cõmento.d. regulæ cancel.loco ſuprà allegato.† Tertius caſus eſt, quãdo ſucceſſor in beneficio cõmitti petit cauſam inualiditatis pẽſionis impoſitæ ſuo præceſſori per arbitros à collitigãtibus electos. pro hoc allegat Gomes,di-
5 ctũ Rom.in conſi.c c c l x x i x.in iiij.dubio.col.ij.† Quartus caſus eſt, quando aliquis cõſenſit reſeruationi annuæ penſionis, puta ducatorũ centũ ſuper pluribus ſuis beneficiis:nã eo mortuo, ſi diuerſi cõſequãtur dicta beneficia ſeparatim, & penſionarius contra vnum ex eis inſolidum ad totam penſionẽ agere velit:tũc cõmiſſio datur ſine illa clauſula:nam tunc quilibet pro rata ad penſionẽ tenetur: & hoc dicit Gomes loco ſupra allegato tenuiſſe Rotam
6 per doctrinã Abb.in c.conſtitutus.de relig.domi.† Quintus caſus eſt, quandò epiſcopus impoſuit penſionẽ ſuper beneficio quòd eſt de iure patronatus laicorum ſine patroni conſenſu,quod facere poteſt, dummodo dicta pẽſio ad ſucceſſores non tranſeat:allegat Gomes no.per gloſ.in
7 cap.ad hæc.de offic.vicar.† Sextus caſus erit, quando penſio petitur a rectore beneficij, qui plures impenſas fecit pro recuperatione beneficij, & eius poſſeſſionis: & prætendit quòd penſionarius contribuat dictis expenſis, licet ad id non teneatur.Ita voluit Gomes in cõmento ſupradicto regulæ Cancellariæ,loco ſupra allegato:& ita videretur à fortiori dicendum,quando penſionarius,qui regulariter tenetur ad ſolutionem charitatiui ſubſidij,vt vidimus in præſenti tract.q. xxxviij. & ad ſolutionem papalis decimæ pro rata penſionis, vt vidimus ſuprà q.lix. vellet integram penſionem ſine detractione oneris charitatiui ſubſidij impoſiti & ſoluti per rectorem eccleſiæ grauatæ onere penſionis vel decimæ papalis,ad quæ onera tenebatur penſionarius, cum penſio ei reſeruata non eſſet exempta & immunis à talibus oneribus: quo caſu non deberet dari commiſſio cum clauſula ſine retardatione ſolutionis

penſion

penſionis,ſaltem pro cõcurrenti parte talis debiti, ratione ſubſidij charitatiui vel papalis decimæ ſolutæ: quia melius eſt nõ ſoluere quã ſolutũ repetere.l.iij. ff. de com-
8 penſ.† Septimus caſus eſt, quando is in quem traſlata eſt penſio, in alium tranſtuliſſet de conſenſu beneficiati. Ita
9 dixit Gomes loco ſupra allegato.† Octauus caſus eſt,quãdo in reſeruatione penſionis datur facultas illam trãsferendi,dummodo tranſlatio denũtietur ſoluenti intra certum tempus,ſub pœna nullitatis penſionis, vel dictũ fuerit,quòd eoipſo penſio cenſeatur extincta.Nam facta tali tranſlatione,ſi cauſa committatur ſuper nullitate vel extinctione penſionis, clauſula ſupradicta in commiſſione non apponetur. Ita dixit Guliel.Caſſado. in ſuis deciſio.
10 deciſ.x. in titu.de reſcript.† Nonus erit caſus.quando reſeruatio penſionis,eſt facta ſub modo vel conditione, vt-puta ſi talis conſenſerit, vel quid ſimile. Nam tunc non verificata prius conditione aut modo, debitor cogi non poteſt ad ſoluendum,ideò dicta clauſula in commiſſione apponi non debet, vt per Caſſado.in dicta deciſ.x. ſupra
11 allegata.† Adde tamen dictis ſupra, in primo caſu quod vbi ordinarius penſionem imponeret ex cauſa cõcordiæ, vt recederetur à litigio, eo caſu penſio per ordinarium impoſita ſuper fructibus beneficij, transiret ad ſucceſſorem.ita dixit Gomes in regula Cancell.de annal. poſ.q.ij. allegat Hoſti.in c.niſi eſſet.de præbend.puto tamen quòd etiam tali caſu commiſſio daretur ſine dicta clauſula,per
12 ea quæ dixi ſupra in dicto primò caſu.† Secundo adde, quòd concluſio firmata in primo caſu,vt non detur commiſſio cum dicta clauſula,quando penſio eſt impoſita ab inferiore à Papa,non videtur procedere,quando inferior penſionem reſeruaret autoritate ſibi conceſſa & attributa à Papa: quia tunc Papa reſeruare videtur. facit text.in c.mulieres.in fin.de ſenten.excom.& in l.ita tamen.§.geſſiſſe.ff.de admin.tutor.& l.j.§.deieciſſe.ff.de vi & vi arma. & l.qui mandatam.ff.de offic.eius cui manda.eſt iuriſdi.c. his qui.de præbend.in vj.

Pater penſionem ſibi à Papa reſeruatam ſuper fructibus beneficij, an in filium transferre poßit.

QVAESTIO LXXXVI.

1 *Penſio in largo modo, eſt beneficium.*
2 *Verba, quæcumque beneficiis, videntur comprehendere etiam penſionem.*
3 *Dictio quæcunque, importat omnimodam generalitatem.*
4 *Legitimatus ad omnia beneficia curata & non curata, videtur legitimatus etiam ad feuda.*
5 *Penſio quoquomodo, videtur eſſe eccleſiaſticum beneficium.*
6 *Generalitas præcedens, per ſubſequentem ſpecialitatem reſtringitur.*
7 *Beneficium eccleſiaſticum, ſex requirit qualitates.*
8 *Beneficium eccleſiaſticum purè & ſine pacto vel conditione conferri debet.*
9 *Extenſio non fit in exorbitantibus.*
10 *Filius ſicuti beneficium patris habere non poteſt, ita erit econuerſo.*
11 *Extenſio fit etiam in exorbitantibus ex identitate rationis.*
12 *Ratio ſpecialis decipiendi, quando eſt expreſſa in lege, tunc fit extenſio, etiam ad correctionem legis vel ſtatuti.*
13 *Extenſio fit etiam in pœnalibus, ex identitate rationis.*

OCtuageſimoſextò quæro, dum Romæ eſſem de Annó Domini 1530. fœlicis record. Clemens ſeptimus, quandam ſuam conſtitutionem edidit tenoris infraſcripti. Clemens epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Ad canonum conditorem, non eſt dubium pertinere, cum ſtatuta à ſe vel prædeceſſoribus ſuis ad animarum Chriſti fidelium ſalutẽ edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporum, malitia hominum ſucreſcente, magis in dies dignoſcitur obeſſe, quàm prodeſſe. Animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat, prouidere. Sanè poſtquàm fœlic. record. Alexander Papa tertius prædeceſſor noſter, filios, præſertim ſacerdotũ, in eccleſiis paternis ſuccedere prohibuerat, eáſque nihilominus media intercedẽte perſona, filios ipſos habere diſpoſuerat. Cùm paſſim ſacerdotes, vt eccleſiis ſuis eorũ filij potirẽtur, ſatagẽtes in Alex. prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas ad eorum peruenire filios geſtiebant, in fauorem perſonarum, quæ eccleſias ipſas etiam illarum poſſeſſione nõ habita, in ipſorum reſignatæ

ſignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare. Ipſique filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quæ ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti patiebantur etiam patris nomine expreſſo, obtēta conſequi hactenus conſueuerint: profectò pernicioſum ſemper, & abominabile in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere: videlicet, quòd ipſi presbyteri eorū crimen, quòd erat occultum, non ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorē detegere nō erubeſcerēt, iudicauimus: proptereàque vbi tēpus, quòd omnia palàm facit, & præſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit admonet: meritò admonemur, vt ad tollēdū huiuſmodi abuſum, neceſſariū arbitrati ſumus eiuſdē Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere, potiuſquàm talia, cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his, cum venerabilibus fratribus noſtris San. Roma. eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, de eorum conſi. & vnanimi conſenſu: autoritate apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus & ordinamus, quòd decætero filij presbyterorū ex fornicatione nati, eccleſias cathedrales, etiam metropolitanas ac monaſteria, quibus eorū patres præfuerunt, ſeu illa & illas dignitates etiam maiores & principales, perſonatus, adminiſtrationes & officia etiam curata & electiua, & alia quæcunque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura: ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici ac religioſi eorum patres, in titulum vel cōmendam aut adminiſtrationem: ſeu vt aliis perpetuò vnita aliquando obtinuerunt, nullo vnquā tempore quoquomodò obtinere poſſint, nec cū eis ſuper hoc diſpenſare intendimus: & ſi quas diſpenſationes per nos cōcedi contigerit, tanquā per præoccupationem & contra mentē noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffragari, taléſq; diſpēſationes noſtris volumus exulare temporibus: & quod nobis licere nō patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus. Nō obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis cæteriſque cōtrariis quibuſcūque. Datū Romæ apud ſanctum Petrū, anno incarnationis dominicæ, milleſimo quingēteſimo trigeſimo, tertio nonas Iunij: Pontificatus noſtri anno ſeptimo. Modo quæritur,

ſtante

2 *Legatum annuum non præſcribitur per annos triginta, niſi pro primo anno.*
3 *Præſcriptio debiti conditionalis non cedit, antequam cōditio veniat.*
4 *Legata annua, tot ſunt quot anni.*
5 *Vſusfructus annuus legatus nō præſcribitur quia plura ſunt legata.*
6 *Præſcriptio vna non ſufficit in annuis legatis.*
7 *Præſcriptio vnica ſufficit in ſtipulatione annua.*
8 *Fallit quando in annua promiſſione adiectum, eſſet verbum quandocunque.*
9 *Penſio non dependet à partium voluntate, ſed à ſuperiore.*
10 *Gratiæ Papales, æquiparantur diſpoſitionibus vltimarum voluntatum.*
11 *Penſio vſufructui comparari poſſe videtur.*
12 *Penſio cedere videtur in cauſam alimentorum.*

OCtuageſimotertiò quæro, an penſio annua alicui reſeruata ſuper fructibus beneficij, in cuius ſolutione ceſſatum fuit per annos triginta, cenſeatur præſcripta, ita quod vlterius peti non poſſit. Iſta quæſtio pulchra eſt, & ſubtilis, in qua Doctores varij fuerunt loquentes, tamen non in caſu quæſtionis noſtræ, ſed in penſione annua affictuum, vel in annua præſtatione deducta in ſtipulatione, vel quæ ex teſtamento prouenit. Ideò eorum opiniones recitabo, ex quorum dictis decidetur præſens quæſtio: & in primis Iacob. Butr. in l. cū notiſſimi. §. in his. C. de præſcript. xxx. vel xl. annorum, tenuit quòd in annua præſtatione ex ſtipulatione debita currat præſcriptio omnium etiam ſequentium annorum, à tempore quo eſt ceſſatum in ſolutione: hanc etiam opinionem tenet Azo in ſumma, eodem tit. §. quid dices. & Hoſtienſ. in ſumma. in tit. de præſcri. in rubr. de præſcript. rer. amot. §. quæ res. verſi. quid in annis. vbi dixit, quòd de iure ciuili præſcribitur: ſecùs de iure canonico. & hanc etiam opinionem videtur tenere Alberic. de Roſ. in dicta l. cum notiſſimi. in fi. q. penult. Cyn. verò, in l. comperit. C. de præſcript. xxx. anno. tenuit quòd ab initio cuiuſcunque anni præſcribatur, & quòd tot ſint præſcriptiones, quot anni. Marti. autem, cuius opinionem refert & ſequitur Iacob. de Aret.

in d.l.cum notiſſimi.in fi.& in l.ùrale agitur.eo.tit. tenuit quòd currit præſcriptio illius anni quo eſt ceſſatum, non autem ſequentium.Bal.in d.l.cum notiſſimi.§.in his. in fi. dicit, quòd vbi eſt debitum aliquod annuum ex contractu, dies ceſſionis incipit aduerſus omnes præſtationes in futurum fiendas,& ſufficit vnica. præſcriptio : quia vnica eſt obligatio & vnicum obligationis ius, licet præſtationes ſint diuerſæ:& ideò dicit, quòd ſufficit vnica præſcriptio, quæ principaliter ordinatur ad extinctionem iuris. Salicet.verò,in d.l.cum notiſſimi.§.in his.recitat opiniones Vltramontanorum,& aliorum Doct.& dicit eſſe conſiderandum, an tranſactis triginta annis à die ceſſationis ſit præſcriptum annuæ præſtationi,& annuæ obligationi: & ponit exemplum, dicens, pone hodie promiſiſti mihi ſingulis annis dare decem,de quibus nil ſoluiſti iam ſunt anni triginta, peto te condemnari ad dandum trecentũ pro tempore præterito,& ad dandum decem ſingulo anno in futurũ:& ex aduerſo obiicitur præſcript.xxx.anno. quæritur quid iuris?dicit Salicet.Ego conſidero,quòd ex iſta annua ſtipulatione, duæ naſcuntur obligationes, vel ſaltem vna habens diuerſos effectus.Prima,dicit ipſe, eſt vniuerſalis, quæ futurum vniuerſaliter concernit : & iſti dicit eſſe præſcriptum:quia à principio orta eſt obligatio, & nata fuit obligatio,& actio pro omnibus futuris præſtationibus:allegat tex.in l.ſenatus.§.fin.ff.de donat.cauſa mortis.l.Stichum.§.ſtipulatio,ff.de verb.oblig.hinc eſt,quòd ſi creditor negligens fuit tanto tempore:illud ius,& actio tanto tempore tolli debet. l. ſicut.& l.omnes.C. de præſcript.xxx.vel xl.anno.
1 †Subdit etiam quòd ſpeciale eſt in tributis, qui datur in ſignũ recognitionis vniuerſalis domini iuriſdictionis,vt in l.cõpetit.C.eod. tit.ergo in aliis annuis obligationibus eſt cõtraria iuris diſpoſitio.& dicit quòd in ſecũda parte exempli ſupra poſiti, in qua petitum eſt illum condemnari ad ſoluendum,in futurũ reus conuentus abſolui debet.Circa verò ſecundã obligationem,quæ oritur ex tali annua præſtatione particularẽ eſſe dicit & implicitã,& hanc dicit nõ eſſe præſcriptam,dicit eſſe caſum in d.l. cum notiſſimi. in.§. fin. & propterea dicit, quòd in trecentis in prima parte libelli petiti reus condemnari debet,exceptis decẽ primi anni : quia cõtra illorum

illorum decem præſtationem & actionem eſt præſcriptũ, per lapſum xxx. anno.& quot erant ſummæ annales præteriti temporis,tot erant & cenſebantur petitiones:& reſpondendo ad text.in l.eos. C. de vſur. vbi pro præterito tempore agi non poteſt ſublata principali obligatione, dicit quòd ibi, ſicuti præſcribebatur, obligationi ſortis ita vſurarum, & quòd ibidem tempus præſcriptionis eſt commune,tam ad ſortem principalem, quam ad vſuras. In caſu autem ſupradicto, dicit actionem variari diuerſis
2 reſpectibus. † Secundò dicit idem Salicet. videndum eſt quid ſit in legato,in quo per annos triginta nil fuit ſolutum, & legatarius petit hæredem condemnari pro quolibet anno præterito in decem, & in ſingulo anno in futurum ad præſtandum,an ei obſtet exceptio præſcriptionis:& in hac quæſtione dicit eſſe cõcludendum, quòd pro annis præteritis nõ obſtet præſcriptio,niſi pro primo anno,vt dixit in quæſtione præcedenti, quod dicit communiter teneri, An autem pro futuro tempore obſtet præſcriptio,dicit idem Salicet.quòd Ioan.& Accur. ſequentes Mar. dixerunt quòd non:& rationem eſſe dicunt:quia nulla pro futuris annis nata eſt obligatio,cum pro primo anno legatum ſit purum,pro aliis conditionale: & ſic pro annis de futuro,de præſenti nulla eſt obligatio. l. cedere
3 diem ff.de verb.oblig.† Præſcriptio autem debiti conditionalis non cedit,antequam veniat conditio, vt in dicta l.cum notiſſimi.§. illud. nec præſcriptio currit antequam peti poſſit.allegat text.in l.j.in fi.eod.tit.& breuiter concludit quòd Marti.& gloſ. verum per omnia dixerunt in annuis legatis. Sed in annua ſtipulatione,dicit Mart. bene dixiſſe in annis decurſis. Bulgar. verò, Ioan.& Accur. in annis futuri temporis:& hanc dicit Sali. eſſe ſuam opinionem. Bart. in d.l.cum notiſſimi.d.§.in his.etiam dicit ſentire id quod gloſ.ibi quæ voluit quòd in ſtipulationibus, cum vna ſit ſtipulatio, licet plurium annorum vnica ſit præſcriptio: & dicit quòd licet pro annis ſequentibus obligatio ſit in diem, tamen quia pro eo quòd eſt de præſenti poteſt agi etiam de futuro: vt in l. j. C. de fideicommiſ.& currit præſcriptio pro toto tempore, ſicuti pro toto tempore agi poteſt. & ad text. in §. illud eadem lex.reſpondet,quòd ibi loquitur de obligatione in diem.
† In

4 †In legatis verò ſimiliter Bar.ſequitur gloſ.ibi, quæ voluit quòd in illis non ſufficiat vna præſcriptio, quia legata annua tot ſunt,quot anni. l. ſenatus. §.fi. de donat.cauſa mor.l.cum in annos.ff.de ann. legat. & ſic quot ſunt anni tot ſunt actiones,& cum non ſit adhuc nata actio tolli non poteſt:ſubdit tamen Bart.quòd ſi poneres natam eſſe actionem,ſed in diem dilatam eſſe illius executionē, vt eſt in l.ex his.C.quando dies legat.ced. & l.ſi cum præfinitione.ff.eo.titu.tunc dicit Bar..dem dico in legatis, quod in ſtipulationibus,& hoc modo dicit intelligi debere.tex.ibi in d.§.in his etiam.idem voluit Bart. in l.de pupillo. §. ſi pluribus.ff.de oper.no.nun.vbi Iaſon ſequitur Bar. quamuis dicat opinionem vltramontanorum, quòd idem ſit in annuo legato,quod in promiſſione annua ſuſtentari poſſe diſputatiue. per tex.in d.l.cum notiſſimi. d. §. in his. & ad corroborationem opinionis glo. Bartol. & ſequacium in promiſſione & obligatione annua, adducit text. in c.de quarta.de præſcrip.vbi ſufficit vna præſcrip. xl. anno. ad excludendum eccleſiam epiſcopalem toto tempore à iure petendi quartam decimarum à rectoribus inferiorum eccleſiarum:quamuis illæ eſſent ſingulis annis ſoluendæ. & Barto.opinionem tenent Abb.Ioan. Andr. & alij.in c.auditis.de præſcrip.vbi etiam allegat.d.c.de quarta. pro cōcluſione,quod verè non facit ad propoſitum,cum non loquatur in promiſſione annua,vt loquitur tex.in d.§.in his. ſed loquitur in quodam iure debito eccleſiæ, in quo iure cadit quaſi poſſeſſio,vt dicunt Felin.in d.c.auditis.circa fi. & Alex.in d.l.de pupillo.§.ſi pluribus.ff. de noui ope. nun. & Cor.conſilio XXIII. incip. in præſenti conſultatione. colum.v.in fi.& colum.vj.& Alexan.in d.§. ſi pluribus. relatis aliorum opinionibus, dicit tutius eſſe tenere opi-

5 nionem gloſſ.& Bartol.in d.l.cum notiſſimi.† Pro qua dicit optime facere text.in l.ſi vſusfructus alterius.ff.qu ib. mod.vſusfruc.amit. vbi dicit text.quòd ſi legatus eſt vſusfructus annuus,amitti non poteſt non petendo, quia plura ſint legata.Ergo ſi vnum eſſet, obſtaret vnica præſcriptio,opinionem Bart.ſequitur etiam Guid.Papæ, deciſ. ſeu q.ccccvj.inci.pone quod debes.vbi dicit,quòd pro opinione Bar.in hac q.ſemper vidit iudicari. & quòd eſt magis communis:& illam ſequitur etiā Signo.de amod. cōſi.

ſuo x x x I.incipien.in quæſtione tranſmiſſa.in verſ.Poſtquam ſubtiliter.Et Pariſius,nunc benemeritus Reuerendiſſimus Cardi.in d.c.au ditis.col.pen.de præſcri.colligens circa prædicta,concluſiones cõmuniter approbatas: quarum prima erit, † quod in legatis annuis,vna præſcriptio
6 nõ ſufficit pro omnibus annis,ſed tot ſunt neceſſariæ præſcriptiones quot ſunt anni:nã in legatis annuis, tot ſunt legata,quot anni.l.ſenatus.§.fina.ff.de dona.cauſ. mor. †Et
7 legatum annuum pro primo anno eſt purum, & pro ſequentibus,cõditionale.l.ſi ſtichum.§.ſtipulatio.ff.de verb. obl.Ideò non præſcribitur,niſi de anno in annũ à die ceſſationis:& iſta concluſio fuit glo. & communiter doct. in d.§.in his,quã tenuit Corne.conſi.XLIIII. in hac conſultatione.col.j.& conſi.c L X X X I. viſis nonnullis. col.x x x. verſ.quod & tertiò videtur.in ij.vol.Limita primo cõmunem concluſionem non procedere,quando fructus ſeu alimenta eſſent relicta,ſine diſtributione tẽporis ſimpliciter abſque eo quòd dictũ ſit ſingulis annis:quia tunc eſſet vni cum legatum ideò vnica præſcriptio ſufficeret ſecundum Bal.in l.j.circa fi.pen.quæſtio.C.de ſent.quæ ſin.cer.quãti. profert.& per Alex.in d.§.ſi pluribus.& in d. §. ſtipulatio: & Iaſon in d.§.ſi pluribus col.ij.verſi. Sic etiam videmus. & tradit Ioan. Franciſ. Balbus in tract.ſuo de præſcript. in quarta parte quartæ partis principalis. q. iiij. Secundò limita dictam concluſionem,quando eſſet factum legatũ, in quo ab initio eſſet nata obligatio pro omnibus annis: exactio autem eſſet dilata in diem:quod voluit Bart.in d.l. cum notiſſimi.§.in his.vt ſupra dixi.& Alex.in d. §. ſtipulatio.& Abb.in d. c. auditis. vbi Pariſius, ſolennis doctor & Dominus meus colendiſſimus. Secunda erit concluſio cõmuniter à doctoribus recepta, quòd in ſtipulatione annua,ſufficit vnica præſcriptio pro omnibus annis , etiam ſequentibus : ex eo quia ſtipulatio & obligatio vnica eſt d.l.ſenatus.in fin. & d. §. ſtipulatio. Iſta præſcriptio incipit currere ab eo tempore,quo ceſſatum eſt ſoluere, tam pro præterito tempore,quam pro futuro : vt per Bartol. Bald.& gloſ.in d.§.in his. & d. §. ſi pluribus. vbi latiſſimè per Alexan.& Iaſon.& per Feli. & Pariſium poſt Abb. in d.c.auditis. & per Alexand. in d. §. ſtipulatio. & Balbum in præallegato tract.ſuo de praſcri.in quarta parte quar

tæ

tæ partis principalis.q.iiij. † Iſtam concluſionem limita non procede re: quando in promiſſione annua eſſet adiectum verbum quandocunque.Ita notanter dixit Angel. in d.l.ſtichum.§.ſtipulatio.ff.de verb.obliga.quia tunc vnica præſcriptio nō ſufficeret ſed plures requirerentur,de quo
9 vide Balbum loco præallegato. † Iſtis ſic diſcuſſis quid erit in penſione? dices dum puto quòd cum penſio non dependeat à partiū voluntate,vt vidimus ſupra q.j.Sed pendeat à Pontifice,ſeu alio ſuperiore,illam reſeruāte,veluti legatum pendet à voluntate teſtatoris: quòd concluſio ſupra firmata in annuo legato procedat,etiam in penſione:
10 † cùm gratiæ papales æquiparentur diſpoſitionibus vltimarum voluntatum.c.quia cunctis.de conceſ. præben.& c.autoritate Martini.& c.ſi pluribus.de præbend. in vj. & habetur per Roma.in conſil. CCCXVIII. incipien. quæritur,nunquid conceſſio annuæ penſionis: regiſtra-
11 to ſupra, in xxvij. q. præſentis tract.noſtri.†Secunda ratione moueor:quia nulli dubium, quòd penſio vſufructui comparari poſſe videatur,cum pendeat à proprietate beneficij: à quo extrahitur: ſicuti vſusfructus à proprietate: vt dixit Imo.in cle.j.§.j.q. iij. de ſuppl. negli. præl.& dictum fuit in præſenti tract.q.j.ſupra.Sed legato alicui vſufructu ſingulis annis, non ſufficit vnica præſcriptio: ergo idem erit in penſione,quæ aſſignatur ſingulis annis perſoluenda ſuper fructibus beneficij, vt ſonant verba li-
12 terarum.†Tertia ratio reddi poteſt: quia penſio cedere videtur in cauſam alimentorum, vt late tradit Roma.in conſil. CCCLXXXVIII. incipien. in caſu propoſiti thematis:& dixi ſuprà q.lj.In legato autē alimentorum præſtando ſingulis annis, non ſufficit vnica præſcriptio: ergo idem erit in penſione per ſupradicta. Erit ergo concluſio quòd penſio non ſoluta per annos triginta, non erit præſcripta,niſi pro illa prima rata,à cuius decurſione effluxere anni xxx.

Pēſio ſi fuit clerico aſsignata ſuper fructibus beneficij ducatorū viginti,& per annos triginta ſolum decem ſoluta fuerint ſingulo anno, an in aliis decem,ſit præſcripta.

QVAESTIO LXXXIIII.

1 *Præſcriptio nulla quomodo non currat in annuis præſtationibus.*
2 *Pœnam excommunicationis ſiue priuationis beneficij, quando non incurrat quis ob non ſolutionem penſionis.*

OCtuageſimoquartò quæro:Si reſeruata fuerit Titio penſio annua ſuper fructibus beneficij ducatorum puta xx.debenda per Sempronium rectorem dicti beneficij,& eius in ipſo beneficio ſucceſſores, & per annos xxx.tantum decem fuerint ſoluta, an alia decem ſint præſcripta, ita quòd etiam in futurum non debeantur niſi x. tantum? gloſ.in l.cum notiſſimi. §. in his. tenuit, quòd ſi debeo alicui decem ſingulo anno, & ſolui quinque tantum per xxx.annos, quòd pro aliis quinque non currit præſcriptio.allegat tex.in l.cum fidem.C.de non num.pecun.doctores autem antiqui tenuerunt contrarium: inter quos Iacob.de Are.& Lambert. de Rampo. vt refert Salic.in d.§.in his.Dynus autem diſtinguendo dicit,quòd aut creditor qui recipit quinque,ſciebat debitorē debere x.& tunc ſibi non præiudicat,nec debitor contra eū præſcribit aut ignorauit,quia putabat ſibi non deberi maior quantitas,quàm ſit ſolutum:& eo caſu contra eum currit præſcriptio:quia non videtur habuiſſe animum retinendi ius illius obligatiōis, quam ignorat. & inducit Dynus pro caſu tex.in l.his.qui vſumfructū.ff.quib.mod.vſuſfr. amit. Salic.autem in dicto §.in his.verſic. quæro,pone quòd ſingulis,dicit,quòd ſibi videtur,quòd tam animus creditoris, quàm animus debitoris ſoluentis conſiderari debeat, qui de præſcribendo agit:& quòd duæ quæſtiones conſiderādæ ſunt:prima, an per xxv. annos præſcribatur iuri non ſoluendi,niſi quinque in futurum per annos xxx. Secunda, an tranſactis annis.xxx.licet pro parte ſoluta fuerint x. pars non ſoluta peti poſſit.Circa primam diſtinguit,quòd aut debitor ſoluit quinque vt partem debiti,& tunc nullo modo præſcribit,vt non teneatur ad ſolidū:quia recognoſcit omni anno debitum:& ſic creditori non currit tēpus. dicta l.cum fidem.C.de non nume.pecun.Aut debitor ſoluit illa quinque,non vt partem, ſed vt totum, quaſi vltra non teneatur,& tunc Salic.dicit, quòd iſte præſcribit tam

de

de iure ciuili, quàm de iure canonico, ſi putat vltra nō debere. Quando autem ſciuit, tunc præſcribit de iure ciuili, nō autem de iure canonico. l. ſicut. C. de præſcrip. xxx. vel xl. ann. nec curó, dicit Salic. quòd recipiens ignoret: quia præſcriptio currit etiā contra ignorantē. d. l. ſicut. In ij. autē quæſtione dicit, prout dixit in illa quæſtione ſupra examinata, vtrū annua præſtatio præſcribatur ſpatio annorū xxx. cuius dicta retuli in proxima præcedenti. q. lxxxiij.

1 † Ioan. Franc. Balbus, examinat hanc quæſtionem, in ſuo copioſo & eleganti tractatu de præſcriptio. in iiij. parte, quartæ partis principalis. q. iiij. vbi dicit ſibi videri, quòd in iſtis annuis præſtationibus ſeu penſionibus de iure canonico, ſiue nil ſoluatur, ſiuè minus ſoluatur, nulla currat præſcriptio reſpectu promittentis propter ipſius malam fidem. facit text. in c. malæ fidei poſſeſſor. de regu. iur. in vj. vel propter malam fidem, eius à quo legatum præſtari debet, ſi illud ſciuit, & in eò grauari potuit. Et idem dicit reſpectu hæredis, qui tenetur exonerare conſcientiā defuncti, cuius mala fides ei nocet, niſi fortè data iuſta ignorantia: vt puta quòd quis eſſet obligatus ex facto procuratoris, vel ex aliquo teſtamento, quòd ignorauit, vt declarat. Ant. de But. in c. fi. de præſcrip. & Ioan. de Imo. in l. ſequitur. §. ſi viam. col. ij. circa fin. ff. de vſur. dicit tamen quòd concluſio Sali. procedere poterit, reſpectu tertij ſingularis ſucceſſoris, ad quem res perueniſſet, ſuper qua penſio annuā aſſignata eſſet: vt eſſet in caſu, q. noſtræ, in eo qui ſucceſſit in beneficio iam grauato penſionis onere: vel in eò qui per procuratorem conſenſiſſet aſſignationi annuæ penſionis: & pēſionis ſumma, cui conſentire debebat, erat poſita in arbitrio procuratoris, adeò quòd eius eſſet iuſta ignorantia. pro quo faciunt dicta per Guliel. Caſſad. in ſuis deciſ. in rub. de reſcrip. deciſ. xij. incip. propoſuit. &

2 deciſ. 11. in Rub. de penſ. † In quibus locis concludit, quòd is qui per procuratorem penſioni cōſenſit illam nō ſoluendo, non incurrit aliquam pœnam priuationis, aut excommunicationis, niſi poſt intimationem literarum ſibi factam, cū iuxta ſit eius ignorantia: ſecus in eo qui perſonaliter conſenſit reſeruationi penſionis. Bart. in l. ſi prius. in princ. ff. de aqua plu. arc. mouet ſimilē q. in eo qui debebat ſingulo anno x. paria caponū, & non ſoluit per annos

xxx.niſi quinque paria,an inducatur præſcriptio in aliis quinque paribus?hanc eandem q.examinat Ioan. And. in c.plus ſemper.de regu.iur.in vj. in mercur. vbi quæſiuit ſi vna eccleſia debet alteri eccleſiæ xx. annua, & per annos xl.ſoluit tantum decem,an eccleſia poſtmodū petere poſſit integra viginti:ſubdens idem Bal. quòd in practica fortè obtineret opinio Dy.in d.l.ſi prius. quam recitat & ſequitur Cyn.in d.l.cum notiſſimi. §. in his.& Bart. in d.l. ſi prius.& Ioan. And. loco præallegato, tanquam communis.Ex prædictis colligitur deciſi.q.noſtræ. Erit ergo concluſio, quòd penſionarius ſi recipiat x. nomine penſionis, ſciens ſibi deberi xx.contra ipſum,non currit præſcriptio in aliis decem:ſecus ſi ignorabat ſibi xx.deberi,& recepit x.tātum,putans ſibi integraliter ſatis factum:tam eo caſu cōtra eum currit præſcriptio,per ſupradicta. facit ad hoc tex.not.in d.l.is qui vſumfructū.ff.quib.mod.vſusfr.amit.

Commiſsio iuſtitiæ in cauſa penſionis, quibus caſibus detur ſine clauſula ſolita, ſine retardatione penſionis.

QVAESTIO LXXXV.

1 *In cauſa penſionis impoſita per inferiorem, non datur clauſula, ſine retardatione penſionis.*

2 *Papa cum cauſa,& ſine cauſa,poteſt penſionem imponere.*

3 *Succeſſor in beneficio granato,quando agit ſuper nullitate penſionis,quam præceſſor non ſoluit,datur commiſsio cauſæ ſine clauſula prædicta.*

4 *In cauſa penſionis impoſitæ per arbitros, præceſſori datur commiſsio ſine dicta clauſula.*

5 *Idem eſt,quando penſio eſt impoſita ſuper pluribus beneficiis, quæ tranſierunt ad diuerſas perſonas.*

6 *Idem eſt quando penſio eſt impoſita per Epiſcopum, ſuper beneficio patronato.*

7 *Idem eſt quando penſionarius petit penſionem ab eo qui plures fecit expenſas,pro recuperatione beneficij.*

8 *Idem eſt penſione tranſlata per eum,in quem etiam fuerat trāſlata.*

9 *Idem eſt quando penſio tranſlata fuit,cum conditione quòd trāſlatio intimetur.*

Idem

10 *Idem eſt in penſione tranſlata ſub modo vel con litione.*
11 *Penſio per ordinarium impoſita ex cauſa concordiæ tranſit ad ſucceſſorem in beneficio.*
12 *Penſio reſeruata per inferiorem autoritate conceſſa ſibi à Papa, cenſetur à Papa reſeruata.*

OCtuageſimoquintò quæro, quibus caſibus in materia penſionis, detur commiſſio iuſtitiæ ſine ſolita clauſula, ſine retardatione penſionis: quæ clauſula regulariter apponi conſueuit in ſimilibus commiſſionibus, vt dixi ſuprà q.xxxv.& in aliis locis in præſenti tracta.& habetur per Ioan. Staphileum, Rot.auditorem, in tracta. ſuo, de literis iuſtitiæ.fol.153.in verſicu.quando verò vtraque.Et per Gulielm. Caſſad.in ſuis deciſio.deciſ. x.in titul.de reſcript.in hac q. reperi nouem caſus, in quibus
1 datur commiſſio ſine dicta clauſula.† Primus caſus eſt, quando penſio fuit impoſita ab inferiore, quæ non tranſit ad ſucceſſores:vt per Staphileum in d.tracta. ſuo loco præallegato, & per Ludouicum Gomes, Rotæ auditorem, in Commento regulæ cancellar. in regula de non iudican. iuxta formam ſupplicat.q.xvj.numero 83. fol.87. Cuius regulæ cõmentum,vocat compẽdium ver.ſignaturæ.Vbi rationẽ diuerſitatis eſſe dicit,quia inferiores à Papa non poſſunt niſi certis caſibus & ex cauſa imponere penſiones, quæ non tranſeant ad ſucceſſores:vt per Caccialup.in tract.ſuo penſ.q.iiij.& dixi ſuprà q. vj. Et etiam quia poteſt dubitari an penſio impoſita ab inferiore, ſit
2 impoſita ex iuſta cauſa.† Et hinc eſt, quòd in cõmiſſionibus iuſtitiæ quæ fiunt ſuper talibus penſionibus,clauſula prædicta non apponitur:quia conueniens non videtur, quòd ſtatim habeant executionẽ paratam:vt eſt in pẽſionibus à Papa impoſitis, qui poteſt cum cauſa & ſine cauſa,vt ſibi magis placet,& cũ conſenſu & ſine conſenſu rectoris beneficij penſionem imponere, vt dixi ſuprà qõ.vj. & q.x.eſt enim cõueniens, quòd penſio à Papa impoſita, maiorẽ habeat prærogatiuã.arg.tex.in c.ſi à ſede.de præbend. in vj. ibi propter conferentis maiorem prærogatiuam.
3 † Secundus caſus eſt, quando prædeceſſor diu non ſoluit penſionẽ,& ſucceſſor in beneficio grauato agit ſuper inualiditate reſeruationis pẽſionis. Nã tunc præſuni-

ptio eſt quòd penſio fuerit extincta, cum veriſimile nõ ſit, quòd penſionarius tanto tempore neglexerit illã petere. argu.tex.in c.ſuper hoc.de renun.videtur enim illa habere pro derelicto:iuxta not.per Abb.in c.contingit.de dol. & contu.facit: quia iſta præſumptio ſtat pro liberatione eccleſiæ à ſeruitute penſionis:ideò tanquam benignior,in dubio eſt amplectẽda.c.pen.de re iud.Ita dicit Gomes in
4 cõmento,d. regulæ cancel.loco ſuprà allegato.† Tertius caſus eſt, quãdo ſucceſſor in beneficio cõmitti petit cauſam inualiditatis pẽſionis impoſitæ ſuo præceſſori per arbitros à collitigãtibus electos. pro hoc allegat Gomes,di-
5 ctũ Rom.in conſi.c c c l x i x.in iiij.dubio.col.ij.† Quartus caſus eſt, quando aliquis cõſenſit reſeruationi annuæ penſionis, putà ducatorũ centũ ſuper pluribus ſuis beneficiis:nã eo mortuo, ſi diuerſi cõſequatur dicta beneficia ſeparatim, & penſionarius contra vnum ex eis inſolidum ad totam penſionẽ agere velit:tũc cõmiſſio datur ſine illa clauſula:nam tunc quilibet prò rata ad penſionẽ tenetur: & hoc dicit Gomes loco ſupra allegato tenuiſſe Rotam
6 per doctrinã Abb.in c.conſtitutus.de relig.domi.† Quintus caſus eſt, quandó epiſcopus impoſuit penſionẽ ſuper beneficio quòd eſt de iure patronatus laicorum ſine patroni cõnſenſu,quòd facere poteſt, dummòdo dicta pẽſio ad ſucceſſores non tranſeat:allegat Gomes no.per gloſ.in
7 cap.ad hæc.de offic.vicar.† Sextus caſus erit, quando penſio petitur a rectore beneficij, qui plures impenſas fecit pro recuperatione beneficij, & eius poſſeſſionis: & prætendit quòd penſionarius contribuat dictis expenſis, licet ad id non teneatur.Ita voluit Gomes in cõmento ſupradicto regulæ Cancellariæ,loco ſupra allegato:& ita videretur à fortiori dicendum,quando penſionarius,qui regulariter tenetur ad ſolutionem charitatiui ſubſidij,vt vidimus in præſenti tract.q. xxxviij. & ad ſolutionem papalis decimæ pro rata penſionis, vt vidimus ſuprà q.lix. vellet integram penſionem ſine detractione oneris charitatiui ſubſidij impoſiti & ſoluti per rectorem eccleſiæ grauatæ onere penſionis vel decimæ papalis,ad quæ onera tenebatur penſionarius, cum penſio ei reſeruata non eſſet exempta & immunis à talibus oneribus: quo caſu non deberet dari commiſſio cum clauſula ſine retardatione ſolutionis

penſion

penſionis,ſaltem pro cõcurrenti parte talis debiti, ratione ſubſidij charitatiui vel papalis decimæ ſolutæ: quia melius eſt nõ ſoluere quã ſolutũ repetere.l.iij. ff. de compenſ.
8 † Septimus caſus eſt, quando is in quem traſlata eſt penſio, in alium tranſtuliſſet de conſenſu beneficiati. Ita dixit Gomes loco ſupra allegato.
9 † Octauus caſus eſt, quãdo in reſeruatione penſionis datur facultas illam traſferendi, dummodo tranſlatio denũtietur ſoluenti intra certum tempus, ſub pœna nullitatis penſionis, vel dictũ fuerit, quòd eoipſo penſio cenſeatur extincta. Nam facta tali tranſlatione, ſi cauſa committatur ſuper nullitate vel extinctione penſionis, clauſula ſupradicta in commiſſione non apponetur. Ita dixit Guliel. Caſſado. in ſuis deciſio. deciſ.x. in titu. de reſcript.
10 † Nonus erit caſus, quando reſeruatio penſionis, eſt facta ſub modo vel conditione, vtputa ſi talis conſenſerit, vel quid ſimile. Nam tunc non verificata prius conditione aut modo, debitor cogi non poteſt ad ſoluendum, ideò dicta clauſula in commiſſione apponi non debet, vt per Caſſado. in dicta deciſ.x. ſupra allegata.
11 † Adde tamen dictis ſupra, in primo caſu quod vbi ordinarius penſionem imponeret ex cauſa cõcordiæ, vt recederetur à litigio, eo caſu penſio per ordinarium impoſita ſuper fructibus beneficij, tranſiret ad ſucceſſorem. ita dixit Gomes in regula Cancell. de annal. poſ. q. ij. allegat Hoſti. in c. niſi eſſet. de præbend. puto tamen quòd etiam tali caſu commiſſio daretur ſine dicta clauſula, per
12 ea quæ dixi ſupra in dicto primò caſu. † Secundò adde, quòd concluſio firmata in primo caſu, vt non detur commiſſio cum dicta clauſula, quando penſio eſt impoſita ab inferiore à Papa, non videtur procedere, quando inferior penſionem reſeruaret autoritate ſibi conceſſà & attributa à Papa: quia tunc Papa reſeruare videtur. facit text. in c. mulieres. in fin. de ſenten. excom. & in l. ita tamen. §. geſſiſſe. ff. de admin. tutor. & l. j. §. deieciſſe. ff. de vi & vi arma. & l. qui mandatam. ff. de offic. eius cui manda. eſt iuriſdi. c. his qui. de præbend. in vj.

Pater penſionem ſibi à Papa reſeruatam ſuper fructibus beneficij, an in filium tranſferre poſſit.

ſignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare. Ipſique filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quæ ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti patiebantur etiam patris nomine expreſſo, obtēta conſequi hactenus conſueuerint: profectò pernicioſum ſemper, & abominabile in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere: videlicet, quòd ipſi presbyteri eorū crimen, quòd erat occultum, non ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorē detegere nō erubeſcerēt, iudicauimus: proptereaque vbi tēpus, quòd omnia palàm facit, & præſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit admonet: meritò admonemur, vt ad tollēdū huiuſmodi abuſum, neceſſariū arbitrati ſumus eiuſdē Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere, potiuſquàm talia, cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his, cum venerabilibus fratribus noſtris San. Roma. eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, de eorum conſi. & vnanimi conſenſu: autoritate apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus & ordinamus, quòd decætero filij presbyterorū ex fornicatione nati, eccleſias cathedrales, etiam metropolitanas ac monaſteria, quibus eorū patres præfuerunt, ſeu illa & illas dignitates etiam maiores & principales, perſonatus, adminiſtrationes & officia etiam curata & electiua, & alia quæcunque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura: ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici ac religioſi eorum patres, in titulum vel cōmendam aut adminiſtrationem: ſeu vt aliis perpetuò vnita aliquando obtinuerunt, nullo vnquā tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cū eis ſuper hoc diſpenſare intendimus: & ſi quas diſpenſationes per nos cōcedi contigerit, tanquā per præoccupationem & contra mentē noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffragari, taléſq; diſpēſationes noſtris volumus exulare temporibus: & quod nobis licere nō patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus. Nō obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis cæteriſque cōtrariis quibuſcūque. Datū Romæ apud ſanctum Petrū, anno incarnationis dominicæ, milleſimo quingēteſimo trigeſimo, tertio nonas Iunij: Pontificatus noſtri anno ſeptimo. Modo quæritur,

ſtante

ſtante tenore dictæ conſtitutionis, an ſacerdos, religioſus vel clericus, qui habet penſionem ſibi reſeruatã ſuper fructibus alicuius mẽſę, dignitatis, vel beneficij, cum facultate illam transferendi in totum vel in partẽ, in vnam vel plures perſonas: iuxta ſtilum curiæ illam transferre poſſit in
1 filium.† Et videtur prima facie dicendum quòd non: quia licet appellatione beneficij eccleſiaſtici, nõ veniat penſio. c.quauis.de præbe.in vj.de quo dixi ſuprà q.xxviij. Tamen quia penſio largo modo eſt beneficium, vt dixi, in dicta q. xxviij. videtur comprehendi ex verbis ſupradictę ordina-
2 tionis, † ibi & alia quæcunq; beneficia, quæ verba videntur operari quòd veniat & comprehendatur etiam pẽſio & prçſtimonium: licet in titulum beneficij nõ concedantur, pro quo videtur gloſ. in cle.ij. de vita & honeſta. cler. in verbo, quodcunque. quã ſequitur Feli. in c. poſtulaſti. col.x.ver. Quarta declaratio. de reſcri. Vbi per illam gl. in d.cle.ij. dixit ꝙ quando dicitur, & aliud quodcunque beneficium, cõprehenditur præſtimonium & penſio. Hanc etiam opinionem tenuit Caccialupus in tract. ſuo de pẽſ. q.xxx. & vltima. Quinimo tali caſu, venit etiam hoſpitale, quòd non eſt beneficium, vt per Card. in cle.ij. q.iij. de iudi. & Fel. in cap. de quarta. colum.v. verſic. Et quòd om-
3 ne hoſpitale, de præſcript. † Et ratio videtur eſſe: quia dictio quodcunque, importat omnimodam generalitatem: & vbi apponitur, ſi lex nõ diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. text. eſt not. in c. ſolitæ benignitatis. circa fi. vbi
4 Abb. in vlt. notab. de maior. & obed. † Ad prædicta facit, quod voluit Decius conſi. lxxvi. incipiente, licet in caſu propoſito, col.ij. in j. volum. vbi dixit, quòd legitimatus ad omnia beneficia curata & non curata, cenſetur etiam ad feudum legitimatus, cum feudum largo modo ſit beneficium, quatenus beneficium eſt beneuola actio, gaudium tribuens capienti. Ad idem facit: quia licet feudum pro ſe, & hæredibus ſuis, non dicatur hæreditarium: quia non tranſit in extraneos hæredes: ſecus tamen eſt, quando eſt alicui conceſſum pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque: quia tunc hæreditarium dicitur, & in quoſcunq; hæredes tranſit: vt voluit Bal. in l.cum virum. col.fi. C.de fideicommiſ. & Alexand. in l.ſi patroni. in princip. colum. penult. ff. ad Trebellian. faciunt dicta in præſenti tract. q.

xxviij.

5 xxviij.in verſic. Erit ergo concluſio. † Item pro iſta opinione facit: quia licet conſtitutio prædicta loquatur de beneficiis eccleſiaſticis: tamen penſio quoquomodo, videtur eſſe eccleſiaſticum beneficium, patet: quia obtineri non poteſt, niſi à Romano pontifice; ſiue ab habente autoritatem ab eo, vel ab ordinario, in quibuſdam caſibus: vt latè dixi ſuprà q.vj. Itē regulariter reſeruatur clerico. Item penſio extrahitur de fructibus beneficij, & à beneficio pendet: ſicuti vſusfructus à proprietate, ſecundum Imol.in d.cle.j.§.eadem.col.iij.verſic.Circa ſecundā partem.de ſupplen.negli.prelat.& dixi ſuprà q.j.Ideò videtur quòd de ea ſit iudicandum, ſicuti de beneficio eccleſiaſtico.arg.tex.in c.quāto.de iud.& in c.tranſlato. de conſtit. Prædictis tamen non obſtantibus, contrariam partem de iure veriorem puto per infra dicēda. Primò, quia illa verba generalia, & alia quæcunq; beneficia eccleſiaſtica, cùm cura & ſine cura; de quibus in dicta cōſtitutione reſtringuntur per alia verba ſubſequentia, videlicet ſecularia & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri & clerici, ac religioſi eorum patres, in titulum vel commēdam aut adminiſtrationem, ſeu vt aliis vnita, perpetuò aliquando obtinuerunt: quæ verba declarant præcedentia.l.ſi ſeruus
6 plurium.in fi.& l.qui filiabus.ff. de leg.j. † Et generalitas præcedens per ſubſequentē ſpecialitatē reſtringitur. l.legato.ij.reſponſo.ff.de ſuppel.leg.per quem tex.dixit Bar. in l.quæſitum.§.fi.ff.de fund. inſtru. quòd vbi poſt genus ſequitur enumeratio ſpecierum, tūc minuitur generis ſignificatio: faciūt ea quæ voluit Imol.in cle.j.col.ij.verſic. Nota ex hoc.de ſupplen.neglig.prælat.vbi Card.in iiij.q. conſtat autem penſionem non habere in titulum cōmendam vel adminiſtrationem: ergo dici non poteſt comprehenſa in dicta conſtitutione. Secūdò pro iſta opinione facit: quia dicta cōſtitutio loquitur de beneficiis eccleſiaſticis, quæ beneficia eccleſiaſtica, ex multis cognoſcuntur, vt dixit Abb.in conſi.ſuo xlvii.incip.illud de iure quæritur,
7 an in literis. † Vbi dixit, quòd ſex requiruntur ad beneficium eccleſiaſticum cognoſcendum. Primùm, quòd non, niſi per epiſcopum vel prælatum eccleſiaſticum, conferri poteſt de iure communi: Licet quādoque præſentatio ad laicum patronū pertineat, vt in c.iij. de iur.pat. Innoc.in c.

quod

quod ſicut.de elect. Secundùm requiſitum eſt, quòd ille qui habet prouidere,nō poteſt ſibi illud retinere: vt in c. fi.de inſt.allegat not.in c relatum.de præb.Tertiū requiſitum eſt,quod de ipſo prouideri nō poteſt,niſi clerico.c. cum adeò.de reſcri.c.ex literis.de trāſac.c.ij.de inſt.Penſio autem etiam laico aſſignari poteſt.Bal.Abb. & Fel. in c.ad audientiam.el ij.de reſcri.& dixi ſuprà q.xxj. Quartum requiſitū, quòd habeat aliquid ſpiritualitatis annexum,vel cui anne€titur: vnde propter diuinum officium datur eccleſiaſticum beneficium.c.fi.de reſcrip.in vj.Penſio autem eſt quid mere temporale,nil ſpiritualitatis habens,vt vidimus ſuprà q.j.Quintum requiſitum eſt, quòd beneficium ſit perpetuum. c. ſanctorum.lxx.diſt.c.pen.de cler.ægro. & not.in c.ſi gratioſæ.de reſcript. in vj.Penſio autem non eſt perpetua,ſed temporalis:quia extinguitur morte penſionarij, nec tunc vacat, aut impetrari poteſt.

8 †Sextum requiſitū eſt, quia debet de beneficio eccleſiaſtico purè prouideri,& ſine aliquo pacto vel conditione, & non pro aliquo commodo temporali:aliàs committeretur ſimonia.c.fi.de pact.c.conſulere.de ſimo.Penſio autem reſeruari poteſt ſub conditione,vt pēſionarius illam dimittere teneatur,cum adeptus fuerit competens beneficium:vt dixi in præſenti tractatu q.xxv. Et prædicta requiſita ponit Abb.in d.ſuo conſi.xlvii.vbi dixit, quòd in literis gratioſis per Pontificem ad beneficia, cum cura & ſine cura conceſſis, non comprehenditur præſtimonium, quòd habet aliquas qualitates cōuenientes beneficio eccleſiaſtico, nec etiam comprehenditur penſio:vt habetur per Fel.in c.poſtulaſti.col.x.de reſcri.Tertiò moueor:quia ratio prohibitionis huiuſmodi, de qua in ſupradicta cōſtitutione fuit,ne notetur ſucceſſio in beneficiis, & ne filius miniſtret vbi pater miniſtrauit quodāmodo vti patris hæres.c.ex tranſmiſſa.in fi.& in c.ad extirpandas. vbi Ant.de But.de fil.presbyt.nō ordin.& Abb.in d.c.ex trāſmiſſa.in iiij.no.& in d.c.ad extirpādas.in j.not.quæ ratio non militat in penſione, cum non ſit eccleſiaſticum beneficium,vt dictum fuit ſuprà q.xxviij. quinimo prohibitio prædicta,ſolum habet locum in eccleſiis:vt per totum tit. de fil. presbyt. & eſt exorbitans, vt dicit Abb.in d.cap.ex tranſmiſſa.col.j.verſi.quarto an in vitium. & ibi Butr. circa ſi

9 ca fi.†In exorbitantibus autem nõ fit extẽſio.c.quæ à iure communi.de reg.iur.in vj.c.is qui.in fi.de fil.presby.in vj.& ſic ex iſtis concludo, quòd conſtitutio prædicta non habet locum in penſione. Prædictam tamen concluſionẽ declara non procedere in penſione, quę conſueuiſſet in titulum beneficij aſſignari, dictũ forte portio vel penſio, de quo in cap. conquerente. & ibi not. Abb.de cleri.non reſiden.quia talis penſio bene comprehẽderetur in præmiſſa conſtitutione,cum ſit eccleſiaſticum beneficium vt dixi ſuprà q.xxviij.verſic. Quartò limita.& q.xxxiij. & ex prædictis patet reſponſum ad ea, quæ ſupra fuerunt in cõtrarium allegata:&pro iſta concluſione ſupra firmata,

10 faciunt d.ſupra q.xxj.xxx.xxxj. xxxij.'& q.xxxiij. † Nunc tangam alium articulum circa prædictam conſtitutionẽ, de quo his proximis præteritis diebus interrogatus fui à Reueren. Domino Ioanne Angelo de ſancto Seuerino Vincentino, Vicario Reuerendiſſimi domini mei, domini Patriarchæ Aquilegienſ. An ſicuti filius non poteſt habere patris beneficium,ita econtra, pater habere non poſſit beneficium filij. Circa hoc reperio Hoſtien.in d.c. ex tranſmiſſa.§. Ideòque, dicentem, quòd quidam dicebant quòd pater filij beneficium habere poterat: quia hoc expreſſe prohibitum non inuenitur.c. conſuluiſti. ij. q.v.& de tranſlat.prælat.c.ij.§.ſed neque.verſic.fin.ſubdit tamen Hoſt.quod ipſe contrarium credit: quia generaliter ſucceſſio prohibetur in beneficiis.viij. q.j.c.apoſtolica. Sed ſicut filius patri ſuccedit, ita pater filio, quanquam turbato ordine, vt in l.nam & ſi parentibus. ff. de inoffic.teſtam. & tam pater, quàm filius, habent quærelam inofficioſi teſtamenti, vt in authent. vt cum de appell. cognoſ. §. aliud quoque. & in. §. ſancimus. itáque. col. viij.eod. tit. dicens quod cum eadem ratio ſit in patre, quæ in filio,idem ius eſſe debet. cap. tranſlato. de conſtit.c.inter cæteras.de reſcript. & in hac opinione reſidet Hoſtienſ. contrariam tamen partem tenent Alan. Vincen. & Tancred. in cap.quoniam.eod.tit.de fil.preſbyte. mouentur, quia pœnæ reſtringi, non ampliari debent.cap.in pœnis.de regul. iur. in vj. & quia quod non eſt ſanctorum patrum documento ſancitum, ſuperſtitioſa adinuentione non eſt præſumendum. ca. conſului-

ſti.

ſti. ij. q. iiij.cap.inter. de tranſlat. prælat. & hanc partem videtur tenere Ioan. An. ibidem, & eam tenet etiam Butr.ibi, in verſic.quæro an vitium. Et Card.in eod. cap. verſ.ſecundò quero.vbi dicit hanc eſſe veriorem opinionem: & reſpondet ad fundamenta Hoſtien. dicens, quòd in iſta materia,non conſideratur ſucceſſio in bonis. hanc eandem opinionem contra Hoſtien. tenent etiam Pet.de Ancha.& Abb.in d.c.ex tranſmiſſa.licet Archidia. in d.c. apoſtolica. videatur magis adhærere opinioni Hoſtienſ. Opinio autem contra Hoſtien. communis eſt,& tenenda: præſertim cum habeat pro ſe gl'oſ.in dicto c.apoſtolica. Ideo in iudicando non eſſet tutum ab ea recedere. Sed in puncto iuris fortè ſuſtineri poſſet opinio Hoſtien.pro qua eſt ratio tex.in d. c.ad extirpandas.videlicet ne detur ſucceſſio in beneficialibus: quam rationem non eſt dubium

11 militare etiam in patre filio ſuccedenti.† Nec videtur obſtare,quòd materia huiuſmodi ſit exorbitans:quia etiam in exorbitantibus,ſit extenſio ex idẽtitate rationis,quando ratio expreſſa,eſt prout eſt in caſu noſtro. facit tex.in clemen.auditor.de reſcrip.& tex.iuncta gl.in c.ij.de cõfeſ. in vj. vbi tex. loquens in reo contumace extenditur ad actorem. & text.in l.j.C.de rap.virgi. vbi text.loquens in viro rapiente,extenditur etiam ad mulierem, & habetur

12 ibi per gloſ.& doctor.† Et quando finalis ratio decidendi expreſſa eſt in l. vt in caſu noſtro,tunc ſit extenſio, etiam ad correctionem legis vel ſtatuti:facit tex.in l.j.& ibi Bar. ff.de legit.tuto.& in l.cum mulier.ff.ſolu.matr.la ij.glo.in l.j.C.de his qui ante apert. tabu.& ibi docto. & in c.j.de rer.permu.in vj.& in clemen.j.eod.tit.Bar.in l.liberorum. col.viij.verſ.his præmiſſis.de verbo.ſignifi.& Alexand.in l. ſi ita ſtipulat us.§.Griſogonus.col.xx.de verbo. obligatio. veruntamen eſt, quòd quando expreſſa eſſet cauſa impulſiua, tunc ſit extenſio. argumento,l.primæ.§.ſexum.ff.de poſtula.facit quod habetur in cap.j.de tempor.ordina.in

13 vj. † Nec obſtat illud quod dicitur,quòd ſumus in pœnalibus:quia etiam in illis ſit extenſio ex identitate rationis. tex.eſt ſolennis in cap.j.§.porro in verſi. Sed quia natura. in titulo, quæ fuit prima cauſa benefi.amittend.in vſibus feudorum.& ibi expreſſe not.Bald.dicens, quòd ille text. eſt melior ad hoc probandum, quam reperiatur in iure. & hoc

& hoc ſequitur Iaſon,in §.ſequens.col.ij.inſti.de actio.

Penſio vtrum licitè redimi poſsit,pro certa quantitate pecuniarum.

QVAESTIO LXXXVII.

1 *Penſio eſt quid profanum in mera temporalitate conſiſtens.*
2 *Fructus percipiendos ex præbenda vel beneficio,emere licet.*
3 *Penſio eſt onus,& quadam ſeruitus beneficio.*
4 *Fructus beneficij vendere non eſt ſimoniacum.*
5 *Penſio non eſt eccleſiaſticum beneficium.*
6 *Penſio pro quanta quantitate redimi poſsit.*
7 *Fructus beneficij ad ſeptennium vendere licet.*

OCtuageſimoſeptimò quæro, de quæſtione quæ frequentiſſimè occurrit, & miror, quòd non inueniatur examinata à doctoribus, maximè modernis: vtrum penſio licitè redimi poteſt pro certa quantitate pecuniarum. Circa quam videtur dicendum, quod penſio impoſita ſuper fructibus beneficij, redimi poſſit per illius rectorem, qui ad ſolutionem eius tenetur ſine ſcrupulo & vitio ſimoniæ. Et ad hoc tenendũ moueor infra ſcriptis me-
1 diis: & primò, † quia clarum eſt, quòd pẽſio eſt quid profanum in mera temporalitate conſiſtens, vt dictum fuit ſupra q.j. Item cadere poteſt in merum laicum: vt per Bald. & alios, maximè Felin. in c. ad audientiam. el ij. de reſcrip. & dixi latè ſuprà q.xxj. emere autem temporalia, non eſt de genere prohibitorũ, vt de ſe patet, ergo penſionẽ redi-
2 mere licebit. † Secundò moueor: quia penſionẽ redimere, nil aliud eſſe videtur, quam percipiendos fructus, emere: ſed percipiendos fructus etiam ex præbenda & beneficio emere licet: quia non ſunt ſacris adiuncti officiis, cum etiã à laicis haberi poſſint: vt habetur per Præpoſitum in c. ſed adhuc.j.q.j.col.j.in princ. maximè quia non ſunt ſpiritualitati annexi, vt inquit ibidem Archid. ſi igitur fructus beneficij percipiendos, qui ſunt de corpore beneficij, emere licet, à fortiori, redimere licebit pẽſiones ſuper illis impoſitas, quæ ſunt ſeparatæ à corpore beneficij, vt dixi ſuprà q.j. authen. multò magis. C. de ſacroſanct. eccl. † Ter-
3 tiò moueor: quia penſio eſt onus quoddam, & quædã ſer

uitus beneficio cohęrés,vt dixit Caccialup.in tract.ſuo de penſio.q.viij. & dixi ſuprà q.xlv.vbi determinaui, quòd penſio poteſt in perpetuum,vel ad tempus remitti,ſine au toritate ſuperioris:onera autem temporalia beneficiorũ, redimere nõ reperitur prohibitum:ergo licitum erit.Tenemur enim libertatem,eccleſiis quas poſſidemus, vẽdicare c.prohibemus.de cenſi. c. paſtoralis. de his quæ fiunt à
4 prælat.ſin.conſ.capi.† Quartò facit:quia ſimoniacum non eſt vendere fructus beneficij pro toto tẽpore vitæ ſuæ, vt concludit Præpoſ.in d.c.ſed adhuc.col.ij.in fin. licet tamẽ id facere non ſit honeſtũ.c.j.de reb.eccl.non.alien. & not.
5 Bart.in l.codicillis.§.fin.ff.de lega.ij. † Quintò facit: quia penſio,non eſt eccleſiaſticum beneficium, vt dixi ſuprà q. j.nec venit benefi cij appellatione, vide latè dicta ſuprà q. xxviij.Ideò penſionarius ad reſidentiã non tenetur, vt vidimus ſupra q.xxxj.Nec officium dicere tenetur, ſuprà q. xxx.Nec penſio incompatibile facit ſub eodem tecto, vt determinaui ſuprà q. xxxij. Item penſiones decurſæ non ſolutæ,mortuo penſionario peti & exigi poſſunt per eius hæredem,vt ſupra deciſum fuit.q.lij. Ergo penſionẽ redimere non erit illicitum,nec ſimoniacum, cum ſimonia tũc cõmitti dicatur, quoties aliquid temporale pro ſpiritua li datur.c.j.& c.non ſatis.cum vulgaribus. de ſimo. Sextò facit:quia Epiſcopus poteſt ab aliquo milite decimas redimere,nec propterea ſimoniam committit:quia talis redẽptio eſt rei eccleſiaſticæ liberatio, vt voluit Innoc. in c.ad aures.de ſimo.in fi.& no.Ioan.in c.altare.j.q.iiij.in ij.glo. Septimò quòd licita ſit huiuſmodi redemptio penſionis facit:quia tota die videmus huiuſmodi extinctiones fieri in curia Romana, Papa ſciente, & autoritatem præſtantẽ, quinimò volunt Domini curiales,quòd illa extinctio pro tot anticipatis penſionibus fieri non poſſit, niſi accedẽte autoritate põtificis: & datur talis extinctio per ſolam ſignaturam de ſtilo Curiæ:quòd vtique ſi illicitum eſſet,nõ tolleraſſent tot Romani Pontifices:& vt atteſtatur Platina, in vita Pauli ſecundi Pontificis maximi. Paulus redimendarum penſionum vſum non improbauit, & in hanc partem inclinat magnus ille practicus curiæ Romanæ Hieronymus Paulus,in ſuo libello intitulato,Prouinciale omniũ Eccleſiarum,Aliqui vocant practicam Cãcellariæ, fol.48.
Ad

Adde quòd poſtquam hæc ſcripſeram, inueni Paulum de Roma.in tract.ſuo de penſ.nuper in lucem edito, tenentē penſionem redimi non poſſe,niſi accedente conſenſu Papæ:vbi etiam latè examinat,an licitum ſit redimere vexationem,& quibus caſibus,vide illum in vj.quæſito,per to-
6 tum.†Pro quãta autem quantitate redimi honeſte poſſit penſio,conſideranda eſt ætas penſionarij cui debetur , & eius conualeſcentia:argumento text.in l. cum hi.§.modus quoque.ff.de tranſact.vbi quando fit tranſactio ſuper alimentis,attenditur ætas illius,cui alimenta debentur,videlicet an ſit puer,an iuuenis,an verò ſenex , vt inquit ibidem iureconſultus.Nec poteſt tranſigi ſuper futuris alimentis niſi accedat autoritas ſuperioris.l.de alimẽtis.C.de trãſ.l. cum hi.in principio ſuprà allegata:& dixi ſuprà q. xlv. & hinc forte inoleuit ſtilus curiæ Romanæ , quod in redimenda penſione pro certis anticipatis penſionibus,requiratur autoritas Papæ:ſiquidem adhærent Domini curiales opinioni Romani,conſil.ſuo c c c l x x x v i i i.vbi tenuit penſionem aſſignatam ſuper fructibus beneficij,cedere in cauſam alimentorum,& quòd de ea iudicetur, ſicuti de alimentis,de quo latè ſcripſi ſuprà q, xlv. ſupra allegata.& q.lj. & conſueuit extingui penſio pro quinque , ſex aut ſeptem anticipatis penſionibus,ad ſummum cõſidera-
7 ta,vt dixi,ætate penſionarij.†Et forte fundatur talis ſtilus de extinguendo penſionem , pro anticipatis penſionibus ſeptem annorum: quia ad ſeptennium licet vendere fructus beneficiorum,& eſt honeſtum. c. fin.ne prælat. vices ſuas.Clem.j.§.fin.& ibi glo.in verbo ad tempus.de reb.eccle.non alienan.& habetur per Federicum de Senis.in cõſil.c x x i i i.incip.quæritur an conſtitutio.& niſi eſſet obſeruantia de certo numero anticipatarum penſionum ſoluendarum,pro extinctione penſionis, facilima eſſet inuenta via vendendi beneficia,per. indirectũ:quia poſſet quis cum renunciante conuenire de pretio,& reſeruata ipſi renunciāti ſuper fructibus beneficij renunciati penſione, demum illã pretio inter eos conuento redimere:quod vtinam ſæpe non fieret,vt ſæpe fit in maximum animarũ talia agentium detrimentum , & vilipendium ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ:ideò renunciantes beneficia ea intentione,vt ſibi reſeruetur penſio demum extinguenda pro cer-

tis anticipatis penſionibus: & ita paciſcētes proculdubio ſimoniam committunt, cum dent tēporale pro ſpirituali, vt in toto titulo, de ſimon. & propterea grauiter puniendi eſſent, & ab omnibus accuſari poſſunt. c. ſi Dominus. de ſimo. & etiam ſeruus, meretrix & quicunq; alius criminoſus ad accuſandum admittitur. c. tanta. eod. tit. Simoniaca enim peſtis ſui magnitudine, alios omnes morbos antecellit. c. ſicut. eo. ti. Fraude autē ceſſante licita erit pēſionis extinctio, cū ſit liberare eccleſiā à ſeruitute per ſupradicta.

Penſionarius ſi recepta penſione trium futurorum annorum à rectore beneficij, illam in alium transferat, an rector prædictus pro illis tribus annis, teneatur etiā ſoluere nouo penſionario.

QVAESTIO LXXXVIII.

1 *Prælatus locans poſſeſſionem eccleſiæ, & accipiens anticipatam ſolutionem, ſucceſſori non præiudicat.*
2 *Heres prælati tenetur ad pēſiones per eū ante tempus perceptas.*
3 *Penſionarius vſufructuario comparandus videtur.*
4 *Penſionarius fructus manducat ſine labore.*
5 *Penſio non vacat nec impetratur,*
6 *Onera beneficio incumbentia, tria ſunt,*
7 *Aequitas in eccleſiaſticis præſertim ſeruari debet.*
8 *Penſio per tranſlationem, in alium noua fit.*
9 *Emphiteuta qui anticipatè ſoluit priori domino, ſi non ſoluat nouo domino, non propterea cadit à iure ſuo.*

OCtuageſimooctauò quære, clericus habens penſionem annuam ſuper fructibus beneficij, cùm poteſtate illam transferendi recepta à rectore beneficij, anticipata penſione pro tribus futuris annis, illam tranſtulit in Sempronium: modo quæritur, an Sempronius exigere poterit penſionem à rectore dicti beneficij pro illis tribus annis, pro quibus ſoluta fuit priori penſionario. In iſta quæſtione, quæ pulchra eſt, non tacta à doctoribus quòd viderim, dicendum videtur ſolutionem penſionis factam
1 anteceſſori, non præiudicare nouo penſionario. † Nam vide

videmus, quod ſi prælatus rem eccleſiæ locauit per aliquot annos,& pro toto tempore locationis pecuniam recepit,demũm moriatur,talis ſolutio non nocet ſucceſſori ſuo in illa prælatura.c.ſi.de pecul.cleri. & videtur eſſe caſus,in l.ſi quis domum.§.j.ff.locat. & habetur per doct. in c.fin. ne prælat. vices ſuas.confirmatur hoc quia videmus quòd ſtudentes in Theologia,qui ſunt priuilegiati, vt per quinquennium fructus ſuorum beneficiorum,& præbendarum integrè percipiant,aliqua conſuetudine contraria non obſtante: vt habetur in c. ſuper ſpecul.de magiſtr. & in c.licet de præbend.non tamen penſionem ſiue fructus ſuorum beneficiorum prò toto quinquennio recipientes poſſunt ſucceſſoribus præiudicare: vt not. doct.vbi Abb.
2 Hoſtien.& Ioan,And.in d. c. ſuper ſpecu. † Quinimò dixit Hoſtien.in d.c.fin.ne prælat.vic.ſuas,quòd ſi hæres defuncti prælati,qui anticipatos affictus percepit eſt ſoluendo,ipſe ſucceſſori tenebitur.l.fin.C.de hæred.inſtit.Si autem non erit ſoluendo, ipſe conductor tenebitur, & ſibi ſuam imputabit culpam: damnum enim quòd quis culpa ſua ſentit,ſibi,non alteri imputandum eſt.c.damnũ.de regu.iur.in vj.& ita tenuit Franciſ.de Ramponibus, in quodam eius. conſil,quòd eſt inter conſil. Calder. in rubri.de loca.conſil, v i i. & Corn.conſil.l x v i i. incip. Dominus
3 Ioannes Baptiſta.in ij.vol.† Pro iſta opinione facit etiam, quia videmus,quòd penſionarius vſufructuario cõparandus videtur,vt patet ex dictis ſuprà q. j. cum penſio dicatur pendere à beneficio,ex quo extrahitur,ſicuti vſusfructus à proprietate dependet,vt dixit Imol. in clem.j.§.eadem.de ſupplen.neglig.prælat. vſufructuarius autem non poteſt locare vltra tempus eius vitæ:præallegata.l. ſi quis domum.§.j.ff.locat.& habetur per Abb. in d. c.fin. col.ij. ne prælat.vices ſu.Pro contraria parte facit:quia ex quo transferens penſionem ante illius tranſlationem anticipatam trium futurorum annorum penſionem perceperat, illam transferendo in Sempronium,non potuit plus iuris in illum trãsferre,quàm ad ipſum pertineret.c.nemo plus. de regulis iur.in vj.ſed ipſe transferens, ſi penſionem non tranſtuliſſet in Sempronium, pro illis tribus annis, nullatenus penſionẽ petere potuiſſet:quia ſolutione eius, quod debetur obligatio tollitur.inſtitut.de act.in princip.l.nihil

intereſt.C.de ſolut.ergo nec illas petere pôterit Sempronius, qui loco transferentis eſt ſurrogatus:nam ſurrogatus naturã ſapit eius,in cuius locum ſurrogatur.l. ſi eum. §. qui iniuriarum.ff. ſi quis caut.& per Bald. in l. parabolani.C.de epiſc.& cler.facit quia ratio bonæ fidei nõ patiiur,vt bis idem exigatur.c.bona fides.de regul.iur.in vj. l.bona fides.ff.eod.tit. & hæc opinio in ſe æquitatem habere videtur. † Penſionarius enim fructus manducat ſine labore, contra illud apoſtoli, qui non laborat,non manducet.c.clerici.j.q.ij.& dicitur penſio præmium ſine opere,cum is qui altari non ſeruit, ex eo præmium conſequi non deberet.c.charitatem.xij.q.ij. Non enim tenetur penſionarius ad reſidentiam, vt vidimus ſuprà q.xxxj.nec tenetur officium dicere:de quo latè ſuprà q.xxx.Ideò Sempronius,in quem tranſlata fuit penſio, non videtur poſſe cõqueri,cum omne ius ſuũ à transferente procedat.† Penſio enim nõ vacat, nec impetratur. Et iſtã partem tenendo,quam æquiorẽ puto,reſpõdere poſſumus ad ſuperius in contrarium adducta,& primò,ad illud quod dicebatur quòd anticipata ſolutio facta prælato, ſucceſſori non nocet,quòd ex eo eſt,quia prælatura vacat morte prælati, & fructus,qui poſt obitũ prælati proueniunt etiam ante nouam collationem ſucceſſori ſpectãt.c. relatum.de teſta.c. præſenti.de offic.ordin.in vj. & ideò dixit Abb.in d.c.fin. ne prælat.vic.ſuas.col.ij. ꝙ quicquid perceptum fuit poſt mortem præceſſoris ante beneficium collatum,poteſt ſucceſſor petere ab hæredibus prædeceſſoris, vel à beneficij conductore:ideò cum certus eſſet ſoluens de prædictis,ſibi imputatur qui non proſpexit, quod euenire potuit in ordinariis ad talem caſum, vt not.Dyn.in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff.de verbor.obligat. Sed in caſu quæſtionis noſtræ,rector eccleſiæ grauatæ penſionis onere, ſciebat quòd morte penſionarij penſio non vacabat, ſed extinguebatur, & conſolidabatur cũ ipſa eccleſia ſuper cuius fructibus erat impoſita, vt de ſe patet. Et per conſequens non tractabatur de alterius præiudicio, niſi ſui ipſius:& hoc maximè procedit,quando ſoluens talem penſionem,non fuit ille qui conſenſit illius reſeruationi cum dicta facultate transferendi,adeò quòd potuit illam probabiliter ignorare. Secundò non obſtat quòd dicebatur

4 and 5 margin: see text.

de vſufructuario, qui locare non poteſt vltra tempus eius vitæ. d. l. ſi quis domum. §. j. ff. locat. cui videtur æquiparari penſionarius, quia reſpondetur quòd id ideo eſt, quia eo mortuo vſusfructus finitur, & cum proprietate conſolidatur. l. antiquitas. C. de vſufruct. Sed quando penſio etiam tranſlata de vno in alium, morte illius primi cui reſeruata fuit à principio non extinguitur, ſed remanet apud eum in quem tranſlata fuit: & ſic beneficium remanet obnoxium illius ſolutioni, quòd ſi iterum ſoluere teneretur penſionem iam ſolutam pro dictis tribus an-
6 nis, vtique illius rector ſuſtinere non poſſet † onera beneficio incumbentia, quæ tria principaliter ſunt. Primùm quòd rector congruam portionem ad ſui ſuſtentationem habere debeat: ſecundùm quòd poſſit epiſcopalia iura perſoluere: tertiùm quòd poſſit hoſpitalitatem tenere: vt not. in cap. j. xxj. q. j. cap. is cui. de præbend. in vj. & in capi.
7 de monachis. de præbend. & ibi gloſ. † Prædictæ opinioni, vt dixi, multum fauet æquitas, quæ præſertim in eccleſiaſticis ſeruari debet. c. j. de dolo & cõtu. c. dilecti. de iud. & attendi debet in iudicando. l. placuit. ff. de iudi. vnũ ta-
8 men obſtare videtur, † quòd quando penſio trãſfertur de vna perſona ad aliam, extinguitur penſio quæ erat in perſona transferentis, & noua creatur penſio in perſona eius in quem fit tranſlatio ſuper fructibus eiuſdem beneficij. Cogita, quia iſta eſt notabilis quæſtio. Vnum tamen non omittam, q̃ poſito quòd nouus penſionarius poſſet exigere penſionem pro illis tribus annis, pro quibus fuerat anticipate ſoluta primo penſionario: non tamen propter illius non ſolutionem obtinere poſſet, q̃ debitor priuaretur beneficio, iuxta tenorem literarũ reſeruationis penſionis, argumento eorũ quæ voluit Corn. in dicto ſuo con-
9 ſilio LXVII. in ij. vol. in j. col. † Vbi decidit quòd ſi emphiteuta ceſſauit in ſolutione canonis per bienniũ, quo caſu cadit à iure ſuo. c. potuit locator. Si tamẽ prius ante tempus ſoluerat priori domino pro illis annis, licet ſucceſſori non ſoluerit, quòd propterea non cadit à iure ſuo, facit; quia quælibet cauſa, etiam beſtialis, excuſat a dolo, & à pœna. l. igitur. §. poteſt. ff. de liber. cauſa. Ang. in l. plagij. C. ad leg. Flaui. de plagi.

Canonicus nouiter receptus, qui vigore ſtatuti tenetur dare capitulo medietatem fructuum ſuæ præbendæ duorum primorũ annorum, ſuper quibus eſt penſio, an detrahere debeat in primis & ante omnia penſionem?

QVAESTIO LXXXIX.

1 *Clericus qui impetrauit, vt beneficium ducatorum centum habere poſſet, habere poterit beneficium longè maioris valoris, ſi reſiduum in expenſis conſumitur.*
2 *Beneficij redditus, computantur deductis expenſis.*
3 *Bannitus qui fructus non percipit, collectas ſoluere non tenetur.*
4 *Vſusfructuarius, tenetur ad onus collectæ.*

OCtuageſimononò quæro. Cauetur ſtatuto alicuius eccleſiæ quòd nouus canonicus teneatur dare capitulo dictæ eccleſiæ medietatem fructuum ſuæ præbendæ duorum primorum annorum: modo quidam aſſecutus fuit canonicatum & præbendam in dicta eccleſia, ſuper quorum fructibus, pontifex reſeruauit cuidam clerico annuam penſionem: quæritur an nouus canonicus teneatur ſoluere integram dimidiam fructuum dictorũ duorũ annorum capitulo dictæ eccleſiæ ſine detractione dictæ penſionis, vel ea detracta? Et prima facie dicendum videtur, ꝙ integra medietas fructuũ ſine aliqua detractione penſionis ſolui debeat: quia ſtatuto prædicto nõ videtur per Papam derogatum ex cõceſſione & reſeruatione dictæ penſionis. facit in argumentum, tex. in c. ſi propter tua debita. de reſcript. in vj. vbi habetur quòd ſi epiſcopo ſit conceſſum de gratia ſpeciali, vt fructus primi anni beneficiorum vacantium poſſit per quinquennium percipere: talis conceſſio non derogat particulari ſtatuto, per quod huiuſmodi fructus fabricæ vel vſui alterius perſonæ debeantur, niſi hoc fuerit expreſſum: nec vnquam Papa præſumitur velle derogare particulari ſtatuto alicuius loci, de quo notitiam non habuit, cũ illud ignorare præſumatur. capit. j. de conſtitut. libro vj. facit, quòd regulariter in dubio nunquam præſumatur Papam velle tertio præiudicare. c. ſuper eo. de offic. ordin. l. nec auus. ff. de emanci. liber.

liber.l.ij.§.meritò.ff.ne quid in loco publi.contrariam tamen partem veriorem arbitror, videlicet quòd nouus canonicus, teneatur ſoluere dictam dimidiam fructuũ, detracta in primis & ante omnia penſione: & moueor ex infra dicendis. Primò: quia fructus & redditus præbendæ cõſiderari debent detracta penſione, ex eo quod no.Bald. in l.j.col.ij.verſi.Pone impetraui à Papa.C.de fruct.& lit.
1 expen.† Vbi dixit quòd ſi quis à Papa impetrauit quòd habere poſſit beneficium vſque ad valorem annuum ducatorum cẽtum auri de camera, vigore dictæ gratiæ habere poterit beneficium valoris ducatorum trecentorũ, ſi dictum beneficium adeò ſit grauatũ, quòd illius onera aſcendat ad ſummam ducatorum ducentorum quolibet anno: quia verum eſt dicere, ꝙ tale beneficium effectualiter non dicitur habere in redditibus, niſi ducatos centũ.
2 argumento.l.illud.C.de collat.† Et not.idem Bal.in l. ſed ſi hoc.§.quidam.in fin.ff.de condit.& demonſtr.vbi dixit, quòd tantum valent beneficij redditus, quantũ valent deductis oneribus. Et idem dixit Alexand.in l.non amplius, per illam text.in princip.ff.de legat.j.& ibi Paul.de Caſt. Secundò facit, quia ſicuti colonus de parte fructuũ quos ratione culturæ percipit: ita & dominus fundi de portione ſua decimam ſoluere tenetur.tex.eſt in cap.tua nobis. de decim.vbi Abb.& alij: & ita videtur dicendum in caſu huius quæſtionis noſtræ, quòd iſte nouus canonicus ſolũ teneatur pro portione fructuũ quos percipit, ſoluere dimidiam dicto capitulo. Tertiò facit quia rector beneficij grauati onere penſionis, tenetur decimam ſoluere ſolum pro parte fructuum, quos retinet apud ſe detracta pẽſione, & penſionarius tenetur ad ſolutionẽ decimæ pro concurrenti quantitate ſuæ penſionis, vt latè dixi ſuprà q.lix. Quartò facit: nam videmus quòd impoſito per epiſcopum charitatiuo ſubſidio ſuper fructibus beneficiorum iuxta terminos.c.conquerente.in fi.de offic.ordin. & in c. cum apoſtolus.§. prohibemus.de cenſib. Rector beneficij grauati penſionis onere, ſolùm illud ſoluere tenetur pro portione fructuum, quod ſibi remanet dempta penſione. Penſionarius autem pro portione penſionis, ratam ſuam charitatiui ſubſidij ſoluet, vt decidit Bellencinus.in tract. ſuo, de ſubſid.charit.q.xxxvij.& dixi latè ſuprà q.xxxviij.

cta à ſummo Pontifice videatur facta ſine præiudicio eccleſiæ,in qua erat tale ſtatutum : quia reſpondetur iuxta intentionem Decij in præallegato conſilio quòd ſtatutum prædictũ intelligitur virtualiter,vt ſoluatur dimidia fructuum detractis oneribus,vt ſupra dictum fuit.

Penſionarius an pro rata pẽſionis teneatur cõtribuere ad neceſſariã fortificationẽ ciuitatis, quãdo ad id tenetur eccleſia grauata pẽſiõe.

QVÆSTIO XC.

1 *Penſionarius tenetur ad onera impoſita reſpectu fructuum beneficio pro rata penſionis.*

2 *Fallit quando penſio ſibi fuit reſeruata libera ab omni onere.*

3 *Exactio oneris impoſiti eccleſiæ pro fortificatione ciuitatis, fiet per iudicem eccleſiaſticum non ſecularem.*

NOnageſimò quæro : certum eſt quòd eccleſia tenetur contribuere cum laicis ad reparationem murorum ciuitatis, & illorum neceſſariam fortificationem. Ita Ia.de Arena,Iac.But.Cy.& Bart.in l.ad inſtructiones. C.de ſacr.ſanct.eccl.& Aluarottus,in titulo. de pace.iur. firm.in §.illicitas.in vſib.feud.habetur per Guid.Papæ,in ſuis deciſ.deciſ. LXXVII. incip. an eccleſia.per Pet.de Anc. in c.non minus.& ibidem Inno.& Card. de immu. eccle. Bald.in tit.de pac.conſtan.col.iiij.verſi.munitione ciuitatis,idem Bald.in conſi.ſuo CCXXIIII.incip.antiqua. in tertio vol.Paul.de Caſtr.& Bald.in d.l. ad inſtructiones.& de hoc vide latius Abb.in d.c.nõ minus.qui recitatis aliorũ opinionibus,videtur tenere contrarium.Modo quęritur, an clericus cui reſeruata fuit annua pẽſio ſuper fructibus alicuius eccleſiæ,quæ ad huiuſmodi onus tenetur in caſu quo de iure ipſa eccleſia compelli poteſt ad talem cõtributionem pro concurrenti quãtitate penſionis ad huiuſmodi onus teneatur? In iſta quæſtione dicendum puto quòd ſic : quia clarum eſt,quòd tale onus imponitur eccleſiæ reſpectu fructuum,† penſionarius autem ad onera
1 reſpectu fructuum beneficiorum imponẽda, tenetur:patet quia eſt obligatus ſoluere decimã Papalem, quæ habito

bito reſpectu ad fructus beneficij ſoluitur, vt tradit Bellenc.in tract.ſuo de charit. ſubſ.q.xxxvij. & q.lxxv.& per Imo.in cle.ſi beneficiorũ.de decim.& eſt tex.clarus in extrauagante Bonifacij.viij.quæ incipit,declarationes in titulo,de decim.& de hoc dixi late ſuprà q.lix.tenetur etiã penſionarius ad ſolutionem charitatiui ſubſidij eccleſiæ impoſiti, pro ſua contingenti parte, vt dictum fuit ſupra q.xxxviij.& habetur per Bellenc.loco proximè allegato: faciunt dicta in proxima præcedenti q. & ex præmiſſis breuiter concluditur penſionarium teneri ad talem con-
2 tributionem pro eius parte.† Hoc tamen non procederet quando penſio eſſet reſeruata libera & exẽpta à quocunque onere:iuxta ea quæ diximus ſ.in d.q.lix.in verſ.Iſtam
3 concluſionem intellige.† Vnum tamen non omitto, quòd talis oneris exactio fieri non poterit per iudices laicos,ſiue laicos miniſtros, ſine Epiſcopi vel alterius ſuperioris licentia, vt decidunt docto.in d.l.ad inſtructiones.& in d. c.non minus.vbi Abb.col.vj.in verſic.dicit tamen.ſed fieri debebit per eccleſiaſticum ſuperiorem illius eccleſiæ, cui huiuſmodi onus impoſitum erit.

Papa ſi committat in partibus clerico aſsignari certam penſionem ſuper fructibus beneficij, & moriatur re integra,an talis gratia expiret?

QVAESTIO XCI.

1 *Mandatum regulariter morte mandantis expirat.*
2 *Executores gratiarum,dicuntur delegati.*
3 *Executoris officium cui Papa cõmiſit, quòd de præbenda prouideat ei cui canonicatũ Papa cõtulit,morte Papæ non expirat.*
4 *Executoris officiũ in gratia iã facta,nõ expirat per obitũ Papæ.*
5 *Mãdatũ annexũ actui irreuocabili,morte mãdantis nõ expirat.*
6 *Executor gratiæ ſi pronunciet ſe non executorem, non propterea priuatur iuriſdictione.*
8 *Res integra quando dicatur.*

NONAGESIMOPRIMÒ quæro. Si alicui per literas apoſtolicas conceſſa ſit gratia, per quam committitur aſſignatio certæ penſionis in partibus, an huiuſmodi gratia expiret Pontificis morte re integra,ita quod

exec

executor in d.gratia deputatus,ad illius executionẽ procedere nõ poſſit?In iſta quæſtione videtur dicendũ, gratiam expirare re integra morte pontificis.per tex.in ca.ſi cui nulla.in verſi.Secus ſi ſuper.de præb. in vj. vbi dicitur quòd ſi ſit datus executor ſuper prouiſione certæ perſonæ facienda,ad fauorem eius cui mandatur prouideri, q
1 talis gratia expirat morte Pontificis re integra.† Secũdò facit;quia regulariter morte mandatis, mandatum expirat.l.mandatum.C.mand.c.gratũ.& c.licet.de offi.deleg. Tertiò facit;quia ſi Papa madet executori,vt ſi ita eſt, vel ita eſſe compererit, prouideat Petro de certo beneficio, quod Petrus Papæ certo modo vacare expoſuerat, ſi poſtmodũ Papa re integra moriatur, executoris autoritas expirat.Ita decidit Rot.deciſ.cccxlix.incip.ſi Papa in nouis.Quartò facit quod voluit Io.And.in c.ſi.§. officiũ. de offi.deleg.in vj.vbi dixit,quòd poteſtas conſeruatorum priuilegiorum,expirat re integra morte Papæ: cum quo
2 tráſit Domi.in c.ſi ſuper gratia.eo.ti.† Quintò facit:quia clarũ eſt, quòd executores gratiarum, dicuntur delegati, vt notant doc.in d.c.ſi ſuper gratia. de offi.delegat. in vj. vbi eſt tex.delegati autem iuriſdictio expirat, & ipſo iure finitur re integra per obitum delegãtis,vt habetur per Paul.Domi.& Franch.in c.ſi à ſubdelegato. de offic.delega.in vj.Spec.in tit.de lega.in.§.reſtat.verſ. item mortuo. & Ioan.Andr.Hoſtien.& alij in cap.cum veniſſet.de teſtib. vbi eſt gloſ.de hoc.& hoc procedit etiam in delegato ad vniuerſitatem cauſarum:vt habetur in d.c.fin.§.officium. & ibi doct.de offic. deleg. in vj. Contrariam tamen partem in caſu quæſtionis noſtræ, de iure veriorem teneo:q imo talis gratia, re integra non expiret morte Papæ: facit,quia in caſu noſtro,gratia eſt iam facta per Papam de penſione,licet illius reſeruationem executori in partibus committat:quo caſu mandantis morte,in gratiis iam factis,executoris facultas non expirat. text.eſt in c. ſi ſuper gratia.ſupra allegato.Ad idem facit tex. in d.c.ſi cui nulla.in princ.& ibi glo.cum ibi not.per docto.de præben.in
3 vj.†Facit quia ſi Papa alicui confert canonicatũ,& mandat executori:vt illi prouideat de præbenda,mortuo Papa, talis gratia & autoritas executoris non expirat, quin præbendam poſtmodum vacãtem illi aſſignare poſſit,licet

cet quo ad ipſam præbendam videatur gratia facienda. tex.eſt notabilis in c.penult.de conceſ.præben.in vj.quod etiam voluit gloſ.in d.c.ſi cui nulla.in fin.& Franch. & alij in d.c.ſi ſuper gratia.& hanc opinionem in caſu quæſtionis noſtræ, tenet Hieronymus Paulus, doctor Hiſpanus, admodum Romanæ curiæ practicus,in libello ſuo,quem aliqui vocant practicam Cancellariæ. fol.49. in verſi. in-
4 cipien. præſtantiſſime doctor.† Vbi dixit, quòd iſto caſu gratia eſt iam facta quo caſu etiam re integra non expirat officium executoris, cum ſit acceſſorium ad ipſam gratiam executoris deputatio : acceſſorium autem recipit perpetuationem à principali : vt eſt text. in dicto cap. ſi ſuper gratia. vbi Franch. in vlti. not. & facit pro iſta opinione, quod dicunt Domini de Rota in d. deciſ. c c c-x l i x. ſupra allegata circa finem : vbi voluerunt, quòd ſi Papa mandat prouideri certæ perſonæ de certo beneficio tunc vacante, quòd talis gratia re integra morte Papæ non expiret, mouentur per text.in d.c.ſi ſuper gratia. Ad idem facit quod dixit milus,in ſuo repert. in verbo gratia. in verſic.incip. gratia facta, licèt nondum executa:vbi voluit quòd gratia facta dicatur,vbi Papa mandat prouideri de certo corpore beneficij vacantis ex obitu certæ perſonæ, dummodo talis prouiſio ſit facienda ſine iudiciali indagine. Et tenendo iſtam partem, quæ vera eſt, ad allegata ſupra in contrarium reſponde : & primò non obſtat text.in d.ca.ſi cui nulla. in verſic.ſecus, quia reſpõdetur,quod procedit in gratia facienda:mandabatur enim ibi prouideri certæ perſonæ de incerto beneficio vacaturo,& ita illum text. intelligunt gloſ. & doctores ibi & doct.in d.c.ſi ſuper gratia.& Domini de Rota in præallegata deciſ. cccxlix. in nouiſ. Non obſtat ſecundum, quòd morte mandantis,mandatum expiret. d. c. ſi-
5 cut.de offic.dele.cum ſimi.† Nam reſpõdetur, quòd illud non procedit, quoties mandatum eſt annexum,& acceſſorium ad actum irreuocabilem, prout eſt gratia iam facta, quæ morte concedentis etiam re integra non expirat,cum acceſſorium naturam ſui principalis ſequatur. c.acceſſorium. de regul. iur. in vj. & eſt text. in d. cap. ſi ſuper gratia. Nec obſtat Tertium, quòd vbi Papa mandat alicui, vt ſi ita eſt, vel ita eſſe compererit, prouideat

Petro

Petro de certo beneficio, quod Petrus Papæ certo modo vacare aſſeuerat: quo caſu mortuo Papa, re integra officium executoris expirare videtur: quia id ex eo eſt, quia talis executor datus eſt cum cauſæ cognitione: & ſic non eſt merus executor: nam tenetur partem citare, & procedere cum cauſæ cognitione: vt in c. olim. & in c. ex parte. de reſcript. in vj. & in c. exhibita. de iudic. Ita voluit Rota præallegata deciſ. cccxxix. in nouiſ. & Franch. in d. c. ſi ſuper gratia. & ibi Domi. Quartò non obſtat, quòd conſeruatorum poteſtas datorum ſuper priuilegiis expiret re integra: quia eo caſu datio conſeruatorum non eſt quid acceſſorium ad priuilegia, cum ex priuilegiis agere & excipere quis poſſit ſine conſeruatore. Ita dixit Domi. & ibidem Franch. in d. c. ſi ſuper gratia. & idem Franch. in d. c. ſi. in. §. officium. de offi. deleg. in vj. & minus obſtat quintum fundamẽtum ſupra adductum, quòd iuriſdictio delegati re integra expiret morte mandantis: Nam illud procedit in delegato, cui principaliter, nõ acceſſoriè, madatur iuriſdictio: & ita procedunt iura in contrarium adducta: ſecus eſt quando delegatus habet iuriſdictionem acceſſoriè, vt eſt in caſu noſtro in executore, & ſupradictũ
6 fuit: & eſt text. & ibi doct. in d. c. ſi ſuper gratia. † Quinimo adeò differt executor gratiæ iam factæ, licet delegatus ſit à delegato principaliter ad iuriſdictionem exercẽdam, quòd ſi executor gratiæ huiuſmodi, pronunciet ſe non executorem illius gratiæ, non propterea expirat eius autoritas, cum talis pronunciatio ius ſibi auferre nõ poſſit: vt voluit Domi. in d. c. ſi ſuper gratia. & ibi Franch. in verſic. iiij. not. ex gloſ. vbi allegat gloſ. magnam, in c. ſi ſolicita ſin. de concei. præbend. in vj. Idem voluit Felin. in c. ſignificantibus, column. ij. verſic. limita quartò. de offi. delega. Secus tamen eſt in delegato principaliter ad iuriſdictionem exercendam: quia ſi pronunciet iuriſdictionem non habere, illã ne etiam conſenſu partium non re-
7 aſſumit: vt in dicto cap. ſignificantibus. † Quando autem dicatur res integra, vide per doct. in dicto cap. ſi cui nulla. vbi Franch. & in d. cap. ſi ſuper gratia. Erit ergo ex prædictis concluſio, quòd in caſu quæſtionis noſtræ neque gratia, neque executoris autoritas expirat morte Papæ.

Compen.

Compenſatio an habeat locum in materia penſionis.

QVAESTIO XCII.

1 *Compenſatio vim ſolutionis habet.*
2 *Debitor qui iurauit certa die ſoluere, compenſare poterit.*
3 *Compenſatio opponi poteſt, non obſtante ſtatuto quod alia exceptio, quam ſolutionis opponatur.*
4 *Compenſatio obiici non poteſt petenti alimenta.*
5 *Compenſatio obiici non poteſt prælato, petẽti charitatiuum ſubſidium ratione alimentorum.*
6 *Compenſatio non admittitur, quando de facili liquidari non poteſt.*
7 *Compenſatio an ſaltem locum habeat ad euitandam pœnam,*
8 *Compenſatio fit ipſo iure, ad euitandam pœnam.*
9 *Compenſatio quando non prodeſt, ad pœnam euitandam.*
10 *Emphiteuta qui totum canonem non ſoluit, ex partis ſolutione non euitat pœnam.*
11 *Venditio facta, quòd niſi ſtatuta die pretium ſoluatur res ſit inempta, ſi vnus nummus deficiat, non valet.*
12 *Debitor penſionis, qui penſionis reſeruationi cõſenſit & iurauit, compenſationem opponere non poterit.*

NOnageſimoſecundò quæro, an compenſatio locum habeat in materia iſta eccleſiaſticæ penſionis, adeò quòd petenti penſionem ſibi ſolui, opponi
1 poſſit. † Et videtur dicendum quòd ſic: quia compẽſatio vim ſolutionis habet: facit text. in l. ſi debitor. circa fin. ff. qui pot. in pign. habean. ibi neque intereſt vtrum
2 ſoluerit, an verò compenſauerit. † Ad idem facit quod voluit Barto. in l. amplius non peti. column. fin. ff. rem ratam haber. vbi eſt text. quòd debitor qui certa die ſoluere promiſit, & iurauit, compenſare poterit: accedat quòd licet conditiones adimpleri debeant in forma ſpecifica. l. qui hæredi. & l. Mæuius. ff. de condition. & demonſtration. tamen iuſſus dare, vel ſoluere conpenſando conditionem adimplet. l. ſi Peculium. §. j. ff.

3 ff.de ſtat.liber.† Quinimo etiam ſi ſtatutum permitteret non opponi aliam exceptionem,quam ſolutionis, tamen compenſatio opponi poterit, vt voluit Ange. in conſil. CCXIX. incip.quidam nomine: & ſequitur Alex.in conſil.XII.col.penult.in ij.vol. Quinimo compenſatio opponi poteſt in executione ſentētiæ.l.ſi cum militi.§.cum quæritur.ff.de compenſ.probatur in l.de hærede.C.de pet.hæred.Diſtinguendum tamen puto,quòd aut ſumus in caſu, in quo pro pēſione executiue agitur:aut ſumus in caſu in quo agitur via ordinaria,de quo dictū fuit ſuprà. q. lxiij. vbi vidimus an in cauſa penſionis neceſſaria eſſet litis conteſta.Primo caſu quando via executiua proceditur cōtra debitorem penſionis, diſtinguendum eſſe arbitror, quòd aut pēſio reſeruata fuit clerico pro alimētis:iuxta ea quæ
4 dixi ſuprà q.xlv.† Et iſto caſu dicerem compoſitioni non eſſe locum:quia petenti alimenta compenſatio obiici nō
5 poteſt tex.eſt in l.in ea.C.de compen.†Facit quod voluit Bellenc.in tracta.ſuo.de ſubſid.charit.q.liij.vbi concludit, quòd quando prælatus petit charitatiuum ſubſidiū ratione alimentorum,tunc ei non poteſt obiici cōpenſatio, nā qui alimenta denegat,necare dicitur.l.necare, & ibi Bart. C.de liber.agnoſcen.Aut penſio non fuit reſeruata pro alimentis,& tūc dicendū videtur compenſationē admitti debere etiā ſi executiuè agatur contra debitorem pēſionis, quod eo maximè oſtēditur,quòd compēſatio, dummodo non requirat altiorē indaginē obiici poteſt, quādo agitur de executione ſententiæ.l.is à quo.& ibi Bart. ff. vt in poſ.
6 leg.†Ad hoc vide,quæ ſcribit Felin. poſt Abb.& alios, in c.ſuborta.de re iud.Vbi latè materiam proſequēdo dixit, quòd compenſatio non admittitur,quando de facili liquidari non poteſt.l.vlti.C.de compenſ.Sed compenſatio de debito liquidato,ad impediēdū ſententiæ executionē bene opponitur:vt per Sozin.in conſil.XXIII.incip.viſis diligenter.in verſ.accedat.in j.volu. Nihilominus domini curiales dicere ſolent,quando executiuè proceditur,ſolue & repete cōtra conſiliū iuriſconſulti in l.iij. ff.de compē.dicentis,quòd melius eſt non ſoluere,quam ſolutū repetere. Vnde arbitror eos tenere indiſtinctè opinionē Roman. in conſil.ſuo CCCLXXXVIII. incip.in caſu propoſiti thematis,vbi voluit,quòd penſio indifferēter cedat in cauſam

alimentorũ,de quo latè per Feli.in c.ad audientiã. el ij.de reſcrip.& dixi ſuprà q.xlv. & ij.aut agitur ad penſionem non executiuè,ſed via ordinaria:& tũc etiã ſubdiſtinguerem,quòd aut pẽſio fuit aſſignata pro alimentis, & tunc idem ſit quod dictum fuit ſupra, aut non fuit aſſignata pro alimentis, & tunc videtur dicendum compenſationem locum habere. nam regulariter eſt permiſſa. l. ij. ff.
7 de compenſ.l.iij.eod.titu.† Aut quærimus vtrum locum habeat compenſatio, ſaltem ad euitandam pœnam cenſurarum & priuationis beneficij, quam ſolent incurrere non ſoluentes penſionem in terminis, in literis conſtitutionis penſionis appoſitis, quando penſionis debitor offert compenſare.Spec.in tit.de loca.§. nunc aliqua. tangit hanc quæſtionem in emphiteuta, qui ceſſauit per debitũ tempus in ſolutione canonis,in verſi.l x x i x. vbi dixit quòd emphiteuta poteſt ſe tueri compenſatione, ſi dicamus compenſationem fieri ipſo iure .l.ſi ambo. §. cum autem aliter. ff. de compenſ. Si autem dicamus compenſationem non fieri ipſo iure,tunc Spec. adhuc putat idẽ eſſe, dummodo compenſatio fuerit obiecta ante lapſum triennij in emphiteuta priuati, per text.in l. ſi conſtat.ff. de compen.& idem videtur ibidem tenere Ioan. And. in addit.& alber.in l.ij.C.de iur.emph.col.x.vbi dixit, quòd quando dominus eſt debitor emphiteutæ, ſi emphiteuta ſit paratus compenſare, non cadit à iure ſuo. Idem tenet Albe.in l.cum aliter.ff.de compenſ. & Fulgoſ. in d. l.ſi conſtat.& Abb.antiquus,in cap.bona fides.de poſ.& ibidẽ Anto.de But.in vlti.not. vbi etiam per Ioan. And.idem tenuit Iaſon,in d.l.ij.col.xviij.verſ.Decimonono quæro.C. de iure emphi.vbi relata opinione Spec.dicit quòd tali caſu fiet ipſo iure compenſatio,nõ obſtãte,quòd regulariter cõpenſatio ipſo iure non fiat, niſi ab homine opponatur: vt eſt cõmunis opinio gl.& doct.in d.l.ſi cõſtat .ff.de com-
8 penſ.†Dicit enim,quòd regula prædicta fallit, vbi agitur de pœna euitanda, vel impediendo curſum vſurarũ : quia tũc odio pœnæ & vſurarum, ipſo iure fit cõpenſatio. per not.per glo.& doct.in d.l.ſi conſtat. & per glo. & Bald. in l.j.C.eod.tit. & ſubdit quòd ne emphiteuta cadat à iure ſuo,intelligitur ipſo iure oppoſita compenſatio, etiam ſi per emphiteutam,ante tempus oppoſita non fuerit. & ita

refer

refert Imol.in dicto.c.bona fides.col.ix.& ange.in dicta l. ſemel mora.ff.ſol.matr.& Ioan.Fab.& Ioan.de Platea, in §.in bonæ fidei.inſtit. de act. & quod ad euitandam pœnam ipſo iure compenſatio fiat. tenuit etiam Abb.in cap.cum dilectus. de ordi. cogni. & in cap.ad noſtram. de iure iur.& ibi Bald.& Alexand. in conſilio x i i. in v. volu.& Gozadinus in conſil.lx i x. col.j.& ij.ex quibus videtur concludi poſſe, quòd debitor penſionis ad pœnam euitandam cenſurarum & priuationis beneficij : ex quo penſionem non ſoluit, ſi erit creditor penſionarij in tanta vel in maiori quantitate,beneficio compenſationis vti
9 poterit. † Quid autem dicendum erit,ſi debitor penſionis ſit creditor penſionarij in minori quantitate:quàm ſit penſionis debitum ? dicendum erit penſionis debitorem non euitare pœnam : quia vbi fit ipſo iure compẽſatio ad pœnam euitandam, intelligitur fieri pro concurrenti quantitate.text.eſt, & ibi Bald. in dicta l.ſi conſtat. vbi igitur quis eſſet creditor penſionarij in ducatis puta triginta,& debitor eiuſdem, pro decurſis penſionibus,in ducatis ſexaginta, compenſatio tunc fieret ſolum pro ducatis triginta,& reſtaret adhuc debitor de ducatis triginta. Ideo priuationis pœnam non euitaret.
10 †Faciunt not.per Bald.in rubr.ff.de contrahen. empt. q. x.& habetur per Oldr.conſi.xxix.vbi habetur, quòd emphiteuta,qui ſoluit partem canonis, ſi totum non ſoluit, in totũ cadit à iure ſuo.Idem voluit Imol.in c.potuit.col. xxxviij.de loca.vbi etiam dixit, quod is qui promiſit centum ſub pœna,& partem tantum ſoluit, incidit in totam pœnam.Idem voluit Salicet.in authent.perpetua. C.de ſacroſanct.eccle.Quinimo dixit Paul.de Caſt.in l.in executione.§.pro parte.ff.de verb.obliga. quod ſi debitor totũ ſoluiſſet,excepto vno nummo,tamẽ pœnam non euitaret.
11 †Ad idem facit quòd voluit. gloſſ. in l.res bona.ff.de contrahen. empt. quæ dixit,quòd ſi ſit vendita res ſub conditione,quòd niſi ſtatuta die pecunia ſoluatur,res cenſeatur inempta:ſi vnus ſolus numinus reſtaret ad ſoluendum,res inempta diceturridem voluit Iaſon, in authent.qui rẽ.C. de ſacroſanc.eccle.& Barba.in conſilio x x x v i. in ij. vol. Concluſionem tamen prædictam,quòd compenſatio fiat ad euitandam pœnam,quando quis eſt debitor penſionis

decurſæ,& creditor penſionarij ex alia cauſa : dicas procedere,quando penſio eſſet reſeruata ſine conſenſu rectoris beneficij grauati,quod fieri poteſt per Papam : vt latè vidimus ſuprà q.x.vel ſaltem modernus rector beneficij grauati,illius reſeruationi nō conſenſit,ſed eius præceſſor.
12 †Nam quando debitor penſionis fuiſſet ille, qui illius reſeruationi conſenſiſſet:tunc quia conſentiens iurat de ſtilo curiæ,non poſſet opponere compēſationem,nec illius beneficio iuuari:licet enim Bart. dixerit in dicta l. amplius non peti.ff.de rem ratam hab.in fin.col.quòd debitor qui certa die ſoluere promiſit & iurauit, compenſare poſſit: eius tamen opinio eſt communiter reprobata:vt atteſtatur Aret.in conſilio ſuo centeſimo incipiente, longitudo: & docto.in cap.veniens.de iureiuran. vbi Butrig.Imol. & Abb. Alexand. conſilio x c i. incipiente, viſis actis. in ij. volum.Petr.de Anchar. conſilio c x x x v i i i. incipiente, in auxilium veritatis.Felin.in d.c.ad noſtram. col. penult. de iureiuran.vbi dixit,quòd cōtra Bart. eſt communis opinio:& idem dixit Iaſon, in l.eum qui. §. ſi iurauero.ff.de iureiuran.& pro iſta opinione contra Barto. quòd iurans ſoluere non audiatur volens compenſare:eſt text.in d.c.ad noſtram.ſecundum vnam lecturam gloſ.ibi,habetur quòd fructus percepti ex re pignorata, qui ipſo iure in ſortem computantur.l.j. & ij. C. de pignor. attamen ex quo ibi debitor ſoluere iurauerat,non admittatur compenſatio. Idem dixit Gozadinus, in conſilio ſuo l x i x. incipiente, videtur prima facie.colum.j. verſic. iſtis non obſtantibus. & idem conſilio x x x i i. incip.prima facie. col.ij. verſic. Non obſtat & ſecundum.Nec prædictis obſtat, dum dicebatur compenſationem ſufficere ad implementū conditionis de ſoluendo.per text.in d.l.ſi peculiū.§.j. ff. de ſtat. libe.quia illud procedit in eo,cui relicta eſt libertas fauore libertatis.Ita dixit Gozadinus,præalleg.conſil.l x i x. in verſic.Non obſtant contraria.

Solutio penſionis, quo tempore fieri debeat.

QVAESTIO XCIII.

1 *Solutio penſionis,cui non eſt tempus appoſitum, fiet in fine anni.*
2 *Solutio penſionis fiet iuxta conſuetudinem, quando tempus ſolutio*

lutionis fiendæ non eſt appoſitum.
3 *Penſio domus ſoluitur in fine anni, ceſſante conſuetudine.*
4 *Ciuitas Venetiarum, aliarum ciuitatum Regna.*

NOnageſimotertiò quæro, quo tempore fieri debeat penſionis ſolutio. In hac quæſtione dicendum erit, quòd aut in literis reſeruationis annuæ penſionis eſt appoſitum tempus, quo ſolui debeat ipſa penſio, & tunc ſtatuto in literis tempore ſolui debet: contractus enim ex conuentione legem accipiunt. l. j. §. conueniatur. ff. depoſit. & ſi ſtatuta die quis non ſoluerit, conſtituitur in mora. l. magnam. C. de contrahenda & committen. ſtipula. vt dictum fuit ſuprà q. lxiiij. Conſueuit tamen regulariter de ſtilo curiæ apponi in literis reſeruationis annuæ penſionis, quòd dimidia ſoluatur in feſtiuitate beati Ioannis Baptiſtæ: de menſe Iunij, alia verò in natiuitate domini noſtri.

1 † Aut in literis non eſt appoſitum tempus ſolutionis: & tunc dicendum videtur, quòd ſolutio fieri debeat in fine anni, per gloſ. in l. defunctà. & ibi Flor. ff. de vſufruc. doct. in l. diuortio. §. j. ff. ſol. matrim. gloſ. in l. quæro. §. inter. ff. loc. & in l. ſi ædes. §. ſi quis cum. eod. tit. & ibi Bart. & idem Bart. in l. ædem. C. loca. & Alexand. in l. qui hoc anno. ff. de verb. oblig. & in l. diuortio. col. viij. verſic. Puto tamen. ſolut. matrim. vbi allegat ad hoc text. in l. Iulia. §. offerti. ff. de act. empt. Tamen in dicta l. diuortio. Alexan. diſtinguit inter ſolutionem penſionis prædij ruſtici, & prædij Vrbani: & ſimiliter Bald. ibidem, diſtinctionem facit, inter locationem operarum, & locationem rei: eos videre poteris: quia cum eorum dicta ſint extra materiam noſtram penſionis eccleſiaſticæ, de qua tractamus, referre

2 non intendo. † Præmiſſam tamen concluſioné intellige nó procedere vbi eſſet cóſuetudo, quòd ſolutio penſionis fieret certo tempore: quia tunc attendenda eſſet: quia cóſuetudo ſemper actui tacitè ineſſe videtur: vt dixit Bald. in d. l. diuortio. in princ. col. penult. verſi. in gloſ. in tres. allegat

3 text. in l. licet. & in l. excepto. C. loca. † Et idem voluit Bar. in d. l. ædé. vbi dixit, quòd péſio domus ſolui debet in fine anni, niſi ſit aliqua conſuetudo, quòd fiat ſolutio alio té-

4 pore: tunc enim conſuetudinem attendendá dicit. † Prout eſt in hac alma Venetiarum ciuitate, aliarum ciuitatú Re-

gina,in qua extat cõſuetudo , quòd penſiones domorũ in fine cuiuſlibet ſemeſtri ſoluantur pro dimidia: idẽ voluit Alex.in l.qui hoc anno.ff.de verbo.oblig. & idem l.ſi ſeruus.§. cum ſeruus.poſt Bartol.ibi. ff. de ſtipul.ſer. & ideò attenta generali conſuetudine, & ſtilo Romanæ curiæ, ꝙ dimidia eccleſiaſticæ penſionis ſoluatur in feſto natiuitatis beati Ioannis Baptiſtæ,de menſe Iunij, & altera dimidia ſoluatur in feſto Natiuitatis ſanctiſſimi domini noſtri Ieſu Chriſti: vbi in literis non eſt expreſſum tempus ſolutionis penſionis,cẽſeatur tacitè actum inter partes,quòd ſolutio fiat iuxta conſuetum:per tex.in d.l.excepto.C.loca.Nunquam tamen vidi aliquas literas reſeruationis penſionis ſine tempore deſtinatæ ſolutionis. Adde quòd hanc quæſtionem examinat etiam Paul.de Roma, in tract.ſuo: de penſ.quem videre poteris.

Clericus beneficiatus, an is dicatur qui ſolum habet penſionem ſupra fructibus beneficij.

QVAESTIO XCIIII.

1 *Clericus habens penſionem pro pulſando campanas, vel faciendo quid ſimile,beneficiatus non dicetur.*

2 *Penſio quando dicatur aßignata loco beneficij.*

3 *Clericus beneficiatus in materia odioſa, non dicetur qui tantum penſionem habet.*

4 *Interpretatio ſtricta fit in odioſis.*

5 *Executor gratiæ apoſtolicæ,largo modo dicitur delegatus in materia fauorabili,ſecus in ſtricta.*

6 *Sententia priuatoria quorumcunque beneficiorum,penſiones non comprehendit.*

7 *Penſio includitur in priuatione beneficiorum facta ob hæreſim.*

8 *Clericus beneficiatus dicitur is,qui tantum penſionem habet in materia fauorabili clericis.*

9 *Clericus habens penſionem dicetur beneficiatus in materia conſtitutionis, Clem. ſeptimæ,conceſſæ dominis Venetis.*

10 *Habens regreſſum,dicitur habere ius ad beneficium.*

11 *Priuilegium clericale,eſt de iure diuino.*

12 *Clericus qui habet collationem beneficij, & bonum ius in eo,dicitur beneficiatus.*

13 *Impetrans tenetur facere mentionem de beneficio, quod habet etiam ſpe tantum.*

Clericus

14 *Clericus qui beneficio eſt ipſo iure priuatus, licet illud poſſideat beneficiatus non dicetur.*

NOnageſimoquartò quæro, an appellatione clerici beneficiati, veniat clericus qui nullum poſſidet eccleſiaſticum beneficium:habet tamen,& percipit annuam penſionem ſibi autoritate apoſtolica reſeruatā ſuper fructibus alicuius eccleſiaſtici beneficij,menſæ vel dignitatis. In hac quæſtione dicendum puto, quòd aut clericus habet penſionem intitulatam, conſuetam aſſignari in titulum beneficij clerico,de qua dixi ſuprà q.j.& quæſt.xxj.& xxviij.& habetur per doct.in ca.conquerente.de cler.non reſid.& iſto caſu talis clericus in quacunque materia dicetur clericus beneficiatus, cum talis pēſio dicatur propriè eccleſiaſticum beneficiū, vt habetur in locis ſuprà alleg. Aut clericus habet ſimplicem penſionem ſuper fructibus
1 beneficij ſibi reſeruatā.† Et tunc ſubdiſtinguendū puto, quòd aut clericus habet penſionē ſibi reſeruatā, pro temporali ſeruitio impenſo vel impendendo,vtputa pro pulſando cāpanas,aperiēdo fores eccleſiæ, ſiue pro præſtando patrocinio: vel quia eſt maſſarius,caniparius, vel iconomus eccleſiæ, vel ex alia ſimili cauſa: & iſto caſu clericus,habens talem penſionē,beneficiatus nō dicetur: quia ſiue ſit aſſignata talis penſio clerico,ſiue laico,dicetur potius officiū quam beneficiū:vt in ca.poſſeſſiones. xvj.q.j.& in c.conſuetudinem.de conſuet.in vj.vbi glo.& not.Card. in clem.quia regulares.de ſupplen.neglig.prælat.in viij.q.
2 quinimo talis penſio erit potius mercedis loco.† Aut ſumus in penſione alicui clerico aſſignata ſuper fructibus beneficij,loco beneficij,vtputa, quādo reſeruatur clerico reſignāti beneficiū,ſuper fructibus beneficij reſignati, ne reſignās ex reſignatione ipſa nimiū diſpendiū patiatur,ſiue ex cauſa ceſſionis iuris,ꝙ quis in beneficio prętēdebat habere,ac extinctionis litis & cauſæ,vel ex quacūque alia
3 cauſa.† Et iſto etiam caſu ſubdiſtinguendū putarę, quòd aut ſumus in materia odioſa, aut in fauorabili clericis. Primo caſu,exēpli gratia,ſi ſtatutū ſit, ꝙ clericus beneficiatus atrocius puniatur cōmittens delictum,quàm nō beneficiatus,puto dicendum, quòd appellatione clerici beneficiati, nō veniat clericus,qui ſolum habet penſionem,

Nam vt vidimus ſuprà q.xxviij.beneficij appellatione ſtri-
4 cto & proprie ſumpto vocabulo, non venit penſio.† In
odioſis enim fit ſtricta interpretatio.cap.odia reſtringi.de
reg.iur.in vj.c.ſtatutũ.de elect.in vj.l.quidam.ff.de libe.&
poſthu.imò in odioſis & pœnalibus, verba propriè intel-
ligi debét.l.cõſtitutionibus.ff.ad munic.l.iij.§.hæc verba.
ff.de neg.geſt.& habetur per doct.in c.in noſtra.de iure-
iur.& per doct.in l.quicquid aſtringendæ.ff.de verb.obli.
probatur etia iſta concluſio,per text.in clem.ij.in §.j.iun-
cto.§.cæteri verò.& ibidem bona gl.in verbo,quodcũque,
de vita & hone.cler.vbi clericus cõtraueniens illi conſti-
tutioni eſt ſuſpẽſus à perceptione fructuũ beneficij,quod
obtinet per ſex menſes.Nec ibi appellatione beneficij ve-
nit penſio.& in §.cæteri.ſacerdotes nõ beneficiati vtentes
virgata veſte,dicit ibi tex.redduntur inhabiles, ad quod-
cunque beneficiũ eccleſiaſticum obtinendum.glo.verò in
dicto verbo quodcũque,dicit quod cõprehenditur pẽſio,
quæ in titulũ datur.Ergo que nõ datur in titulũ non com
5 prehenditur.† Facit ad hoc quia videmus quod licet exe-
cutor gratiæ apoſtolicæ largo modo dicatur delegatus:vt
habetur per doct.in c.ſi ſuper gratia.de offi.dele.in vj.vbi
gl.in verbo principalis:tamen ſecus eſt in materia ſtricta:
in qua delegati appellatione nõ venit executor. Ita dixit
Abb.in c.ſi quis cõtra clericum.col.iiij.de foro compe.&
per Felin.in c.ſuper quæſtionũ.col.penult.in verſic.capio
6 gloſ.de offi.dele.† Adde prædictis ea quæ dicit Re.pater.
D.Lud.Comes,Rot.auditor,in cõmento regulæ Cancell.
de annal.poſſeſ.q.xx.vbi inquit quòd Rota tenuit ſenten
tiam priuatiuam beneficiorũ quorumcũque,comprehen
dere tantum penſiones, quæ dantur in titulũ: & ad præ-
dicta vide quæ latè dixi ſupra,in d.q.xxviij.in verſicu.erit
7 ergo.† Limita tamen cõcluſionem prædictam non proce-
dere in materia hæreſis: quia ſi in conſtitutione dicatur,
quòd clericus lapſus in hæreſim ſit priuatus beneficiis, ſi-
ue quod ad nullũ eccleſiaſticũ beneficiũ admittatur:eo ca
ſu erit etiã penſione priuatus,nec ad illa admittetur:quia
in odium hæretici tali caſu verbum beneficium largè ac-
cipitur:& ſic etiã penſionem cõprehẽdet, quæ largo mo-
do beneficiũ dicitur:vt latè dictum fuit in dicta.q.xxviij.
ſupra:& ad hoc eſt bonus tex.in c.quicunque.in §.hære-

tici

tici autem.iuncta gloſ.ibi,in verbo beneficium. de hæret. in vj.& iſta interpretatio fit fauore fidei, cuius negotium admodum priuilegiatum exiſtit.ca.accuſatus.§.ſane cum negotiũ.de hære.eo.lib.Hinc eſt quòd fidei fauore cõtra hæreticum,admittũtur in teſtes excommunicati,& participes vel ſocij criminis.c.in fidei fauoré. de hæret. eo.lib. Imò & admittuntur periuri.d.capi.accuſatus.§.licet verò.
8 † Si auté ſumus in materia,in qua iſta qualitas eſſe clericum beneficiatum, eſt fauorabilis clerico: & tunc dicendum eſt,quòd ſicuti odia reſtringũtur,ita fauor ampliari debet.vulgatus tex.in d.c.odia reſtringi.de regu.iur.in vj. Et ideò tali caſu clericus habens penſioné ſuper fructibus beneficij ſibi reſeruatam,non pro mercede vel temporali ſeruitio, dicetur clericus beneficiatus, cùm largo modo pẽſio beneficiũ dicatur:vt latè tradidi in d.q.xxviij.ſupra. & habetur per docto.in ca.quamuis.el ij. de præbend.in vj.& in c.ad audientiam.el ij. de reſcript.vbi per Feli.imò largo modo penſio dici poteſt eccleſiaſticum beneficium. vt dixi ſupra in d.q.xxviij.in verſi.ſecundò limita.Et prædicta faciunt ad declarationem conſtitutionis, nuper à ſanctiſſimo. D. N. Clemente.vij.emanatæ, ad inſtantiam Sereniſſimi ducis,& domini Venetorum: quorum imperium altiſſimus fœliciter ſecundet & augmentet: per quã declarauit vt infra. Statuimus & ordinamus quòd decætero poſt trimeſtre à die publicationis præſentiũ computandum, tam coniugati, quàm alij dicti domini clerici, etiam ad minores ordines promoti,nõ beneficiati, nec in ſacris ordinibus conſtituti cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus,ordinis vel conditionis fuerint, priuilegio clericali,in criminalibus duntaxat gaudere nequeant.Sed tales clericali charactere inſigniti, ac in minoribus ordinibus conſtituti non beneficiati, & alij qui ætatis legitimæ, ad ordines ſacros ſuſcipiendos, ſi ordinẽ ſacrum non ſuſceperint,delinquentes pro tempore per iudices ſeculares capi inquiri,& iuxta eorum demerita omnibus pœnis quibus meri laici delinquentes de iure puniri deberét,liberè, & licitè puniri poſſint: nec ſe ſub prætextu priuilegij clericalis tueri & defendere,& ad curiam eccleſiaſticam recurrere valeant.
9 † Sæpe interrogatus fui,an in iſta conſtitutione appellatione clerici non beneficiati,veniret cleri-

cus cui reſeruata fuit annua penſio ſuper fructibus alicuius eccleſiaſtici beneficij: & reſpondi quòd non per ſupra dicta: quibus adde pro confirmatione illius opinionis, q̃ clerico cui penſio reſeruatur, vt plurimũ datur in literis reſeruationis penſionis regreſſus ad beneficiũ ob nõ ſolu-
10 tionem penſionis iuxta ſtilum curiæ.† Et propter huiuſmodi regreſſum dicitur habere ius ad beneficiũ, vt tradit Aeneas de Falco.in tract.ſuo,de reſerua.in XLVII. effectu. nume.10. & 11.facit, quia dicta conſtitutio eſt exorbitans à iure communi: reſtringit enim priuilegium fori clericis de iure cõmuni indultum, ideò ſtricte intelligi debet,vt minus lædat ius cõmune quã fieri poſſit, per ea quæ tradunt docto.in c.cauſam quæ.de reſcrip.vbi dicunt reſcriptum principis eſſe intelligendum vt minus ledat ius commune,quam fieri poſſit:imò ſecundum ius cõmune intelligi & interpretari debet: vt not.in l. ex facto.in princ.vbi Imol.ff.de vulga.& pupil.ſubſtit.& ibidem Alexand.facit etiam:quia in exorbitantibus non fit extenſio, quæ à iure communi. de regu.iur.in vj.& habetur per gloſſ.& doct. in l.ſi conſtante.in prin.vbi Alexand.ff.ſolut.matri.Verba ergo non beneficiatus, in dicta conſtitutione, intelligãtur de clerico qui nõ habet aliquod beneficium,etiam eccle-
11 ſiaſticam penſionem.† Et maximè prædicta procedent in caſu conſtitutionis prædictæ: quia priuilegium clericale eſt clericis indultum de iure diuino.text.eſt in c.ſi imperator. vbi gloſſ.in verbo,& diſcuti.xcvj.diſtinct.habetur per Cald.in repet.c.perpẽdimus.de ſent.excommu.Idem voluit præpoſitus in c.in iſtis.diſt.iiij.in fin.& Abb.in cap. propoſuit.colum.iij.verſi.ex quo infertur.de conceſ.præben.& Card.in clem.j.q.j.de offi.ordin.Ideò vt minus lædatur ius commune in terminis conſtitutionis prædicte,
12 clericus penſionem habens beneficiatus dicetur.† Quinimo dicebam etiã,quòd appellatione clerici beneficiati in terminis prædictæ conſtitutionis veniret clericus,qui collationem beneficij habet & bonum ius in eo, licet illud non poſſideat:qui enim actionem habet, rem ipſam habere videtur.c.qui actionem. de regulis iur.in vj.& id ad quod actionem habemus in bonis noſtris eſſe dicitur.l.
13 rem in bonis.ff.de acqui.rer.domi.† facit: quia impetrãs tenetur facere mẽtionem de beneficio,q̃ habet, non tantum

tum re,ſed etiam ſpe:vt not.Card.in c.in noſtra.in ij.not. de reſcript.& in cle.ij.q.vij.de offi.ordi.idem voluit Ioan. Andr.in regula,ignorantia. de reg.iur.in vj. & ad hoc eſt deciſio Rotæ. cccccLXXIII. incip. quidam Cardi. in antiquis vbi dixit expreſſe faciendam eſſe mentionem in impetratione beneficij de iure,quod quis habet in alio beneficio,licet illud non poſſideat:idem tenuit Milus in ſuo
14 aureo repertorio.in verbo,gratia.verſic.xiij. † Clericum autem qui ætatis legitimæ aſſecutus fuerit beneficiũ curatum,niſi diſpenſationem haberet de non promouẽdo ex aliqua iuſta cauſa,ſi ad ſacros ordines intra annũ promotus non fuerit,dicebam quòd licet beneficium poſſideret non eſſe beneficiatus: quia ipſo iure tali caſu eſt beneficio priuatus, per text. in c.licet canon.in §.quod ſi infra.de electio.in vj.

Appellatio an admitti debeat in materia penſionis.

QVÆSTIO XCV.

1 *Appellatio regulariter eſt permiſſa,niſi prohibita reperiatur.*
2 *Appellatio in dubio deſerta non præſumitur.*
3 *Appellatio non admittitur,quando penſio eſt reſeruata pro alimentis.*
4 *Appellatio non admittitur in materia ſubſidij charitatiui,impoſiti per Epiſcopum pro eius alimentis.*
5 *Appellatio non admittitur in cauſa penſionis,quando executiue proceditur.*
6 *Cauſa exprimi debet in appellatione, quando quis appellat in caſu in quo appellatio eſt prohibita.*
7 *Appellatio eſt remedium oppreſſorum.*

NOnageſimoquintò quæro, An appellatio admitta-
1 tur in cauſa penſionis.†In iſta queſtione,dicendum videtur quòd appellatio admitti debeat, quia regulariter eſt permiſſa,niſi prohibita reperiatur gl.in l.qui reſtituere.ff.de rei vendi.eſt enim appellatio defenſio:defenſio autem eſt de iure naturę.l.vt vim.ff.de iuſt.& iur.& in dubio appellatio eſt admittenda,vt per gloſ.& doctor. in c.vt debitus.de appella.Angel.in l.quoniam iudices.C.de appella.Card.in clem.j.q.ij.de dolo.& contum. Bald.in l.
2 properãdum.§.ſinautem. C.de iudi.†Et adeò fauorabilis eſt

eſt appellatio quòd in dubio deſerta non præſumitur, vt voluit Paul. de Caſtro per illum text. in l. j. ff. ſi quis cautio. & habetur per Decium in conſi. xxxiiii. in ij. col. in j. volum. Quinimo de iure canonico appellatio eſt permiſſa à quolibet grauamine, licet ſecus ſit de iure ciuili. c. ſuper eo. vbi Decius col. ij. verſi. iij. nota. de appella. el ij. Diſtinguendum tamen puto in iſta quæſtione, quòd aut pẽſio fuit reſeruata clerico pro alimentis, aut pro ſeruitio temporali, vtputa pro pulſando campanas, aperiendo fores eccleſiæ, aut pro alio ſimili temporali officio, aut fuit aſſignata alicui clerico, ex eo quia beneficium quòd obtinebat, alteri renuntiauit: ſeu litigando ceſſit iuri liti &
3 cauſæ, vel alio modo. †Primo caſu quando ſcilicet penſio fuit reſeruata pro alimentis & vitę ſuſtẽtatione, ſiue procedatur executiuè, ſiue alio modo appellatio non admittetur: cauſa enim alimẽtorum appellationem nõ recipit, ſecũdum Spec. in tit. de appel. §. in quibus. verſi. Sed nunquid quando iudex. Bart. in l. mella. in princ. ff. de alim. & cib. leg. & in l. ſi. circa prin. ff. de appel. Bal. in l. nemo. C. de
4 ſum. Trin. & fid. cathol. & ex prædictis †idem determinat Bellenc. in tract. ſuo de ſubſid. charit. q. lv. in ſubſidio charitatiuo, impoſito per epiſcopum pro alimentorum neceſſitate, dicens quòd eo caſu appellatio non admittetur: quod etiã in omni caſu eſſet dicendũ in penſione, ſi indiſtinctè teneremus opin. Roma. in conſi. ſuo cclxxxviii. incip. in caſu propoſiti thematis: vbi indiſtinctè voluit pẽſionem cedere in cauſam alimentorum, de quo per Feli. in c. ad audientiam. el ij. de reſcrip. & dixi latè ſuprà q. xlv.
5 †Aut penſio nõ fuit aſſignata, ex cauſa alimentorum: & tunc ſi executiuè procedatur iuxta ſtilũ in ſimilibus ſeruari ſolitum, puto appellationem admitti nõ debere regulariter niſi aliqua iuſta ſubſiſtente cauſa, quia ab executione nõ appellatur. l. ab executore. ff. de appel. cũ ſimi. Et ideo in materia pẽſionis, regulariter nõ datur cõmiſſio de ſtilo Curiæ, niſi ſine retardatione ſolutionis pẽſionis, vt dixi ſupra in pluribus quæſtionibus huius tractatus: niſi in caſibus quos notaui ſuprà q. lxxxv. Verũtamen ſi executor literarum reſeruationis penſionis in exequẽdo modum excederet, eo caſu appellatio admittenda eſſet: puto tamen quòd cauſa exprimi deberet in appellatione

tione:per ea quæ voluit Abb.poſt Butr.in c. quo ad conſultationem.de re iudic.& ibi Fel.col.ix.in verſi. oportet exprimere cauſam.& Bart.in d.l.ab executore.& ibi Bald.
6 †In quibus locis doct.cõcludũt,quòd vbi regulariter appellatio eſt prohibita,appellãs cauſam exprimere debet: licet aliqui contrarium teneãt, quorũ opinionem & fundamenta refert Fel.in d.c.quo ad conſultationem.col.ix. quem videre poteris.Aut agitur via ordinaria,vt quando quis agit ſuper nullitate reſeruationis penſionis ſiue ſuper illius reductione vel ſuper ſpolio penſionis ſubtractę: de quo dixi ſuprà q.xxxv.& q.xlvij.ſiue quãdo hæres pẽſionarij defuncti,petit penſiones decurſas nõ ſolutas cõtra rectorem beneficij,de quo dixi ſuprà q.xlix.& iſtis caſibus appellatio admittenda eſſet,quia nulla ratio appellari prohibet cum propterea non retardetur ſolutio pẽ-
7 ſionis in caſibus expreſſis in d.q.xxxv.& xlv. † Appellatio enim regulariter eſt permiſſa,cum ſit remedium oppreſſorum.gl.& doct.in d.l.qui reſtituere.in verbo, reſtituere.ff.de rei vendic.l.in minoribus.& ibi Bar. C. de appel. Sozin.in conſi.cxcv.incip.circa verſi.ſed præmiſſis nõ obſtantibus.& conſi.ccc.incip. in cauſa interpellationis.verſic.ſecundum eſt.in ij.vol.& per Spec.latè in tit. de appel. §.poſtquam.in princ.verſi.Et quidem, vbi regulam ponit quòd appellatio regulariter eſt permiſſa. faciunt dicta in
8 principio huius quæſtionis.† Vnũ tamen notatu dignum non omitto,quòd in caſibus in quibus in materia penſionis non datur cauſæ commiſſio ſine illa clauſula, ſine retardatione penſionis,debitor penſionis ad beneficium.c. Odoardus.de ſolut.non admittitur.ita de ſtilo ſignaturæ iuſtitiæ eſſe dicit Reuerend. pater Dominus Ludouicus Gomes,in cõmento regulæ de non iudicando, iuxta formam ſupplicationis.q.vlt.in vltima chart.nu 88.

Penſio an dicatur odioſa vel fauorabilis.

QVÆSTIO XCVI.

1 *Penſio quo ad ortum eſt odioſa.*
2 *Onera incumbentia Rectori eccleſiæ,tria ſunt*
3 *Onera Epiſcopalia incumbentia rectori eccleſiæ quatuor ſunt.*

4 *Penſio*

4 *Penſio aſsignata pro alimentis, etiam quo ad ſui ortum, eſt fa-
uorabilis.*
5 *Legatum alimentorum etiam factum diuiti, cenſetur in piam
cauſam factam.*
Penſio iam in eſſe deducta, fauorabilis eſt.
6 *Penſio eſt beneficium ſine ordinis obligatione.*
7 *Penſionarius fructus beneficij, ſine labore manducat.*
8 *Penſio eſt præmium ſine opere.*
9 *Penſio eſt merces ſine cuſtodia.*
10 *Iuriſdictio dum deducitur in eſſe eſt odioſa, in eſſe deducta eſt fa-
uorabilis.*

NOnageſimoſextò quæro: vtrũ penſio dicatur odio-
ſa vel fauorabilis. Iſtam quæſtionem intellige in
pẽſione aſſignata clerico ſuper fructibus alicuius eccle-
ſiaſtici beneficij, menſæ, vel dignitatis: non tamen in ſti-
pendium. Circa quam diſtinguẽdum puto, quòd aut cõ-
ſideramus penſionis ortum, & quando in eſſe deducitur:
Aut cõſideramus penſionẽ iam in eſſe deductam, & cle-
1 rico reſeruatã.† Primo caſu dicendũ erit penſionem eſſe
odioſam, eſt enim illius ortus cõtra regularẽ iuris diſpo-
ſitionem, cũ ex illa detur ſciſſio in beneficiis, quę vtique eſt
de iure cõmuni reprobatũ. c. cum cauſam. c. verum. & c.
maioribus. de præb. c. vnico. vt eccl. benefic. ſine dimi. cõ-
feran. Nil etenim aliud eſt penſio, quam certa portio ex
beneficio ad tempus ſeparata, à quo depẽdet ſicuti vſuſ-
fructus à proprietate: de quo latè dixi ſuprà q. j. Et impo-
nere penſionẽ beneficio, eſt illi ſeruitutẽ iniungere, cũ ſit
quædam ſeruitus pẽſio ipſa, vt dixit Caccialup. in tractat.
ſuo de pẽſ. q. viij. & Paul. de Roma. in tract. ſuo de penſ. in
viij. & vlti. quæſito num. 22. vbi dixit, quòd penſio eſt pla-
ga fœtida ex percuſſione nerui eccleſiaſticæ diſciplinæ ſi-
militudinariè inflicta. Ad idem Gomes, in cõmento regu
læ cãcel. de infirmis reſignan. q. xvj. vbi dixit penſionis im-
poſitionem eſſe odioſam, quia eſt contra charitatem: nam
qui non ſeruit altari, de altari viuere nõ debet. c. charita-
tem. & c. eccleſiaſticis. vij. q. ij. & cõtra apoſtoli ſententiam
dicentis: qui non laborat non manducet. c. clerici. j. q. ij.
2 † Confirmantur prædicta, quia multoties accidit, quòd
detracta penſione non remanet tantum rectori eccleſiæ
grauatæ

grauatæ illius onere, ꝙ poſſit onera, ad quæ de iure tenetur, perſoluere: quæ tria ſunt. Primùm quòd hoſpitalita-
3 tem ſeruet. c. j. xlij. diſt. c. florentinum. lxxxv. † Secundùm eſt, quòd ſoluat onera epiſcopalia, quæ quatuor ſunt, vt per Card. in cle. j. de cenſi. q. xij. videlicet viſitatio, correctio, procuratio & ſolutio cathedratici, quæ omnia dicit eſſe impræſcriptibilia, & cōtineri ſub epiſcopali imperio mero, nec ea poſſe epiſcopum tacitè vel expreſſe abiicere: allegat tex. in l. legatus. ff. de offi. præſi. & l. ius agnationis. ff. de pact. & Hoſt. in ſumma de offic. ordi. in. §. quid pertinet. tertium eſt quòd poſſit cōgruam ſuſtentationē ex fructibus beneficij habere. xxj. q. j. c. j. & c. is cui. de præben. in vj. c. j. de inſti. c. ſicut nobis. de ſuppl. negl. prælat. c. cum adeò. de reſcript. c. conquerente. de cler. non reſidēt. c. extirpandæ. de præb. accedat ꝙ propter tenuitatē redditūum, qui remanēt rectori beneficij ſoluta penſione, ſæpenumero diuinus cultus in eccleſia nō ſolum minuitur, ſed cōtemnitur, vt experiētia, quæ eſt rerū magiſtra, nos
4 edocet. c. quā ſit. de elec. in vj. † Erit ergo ex prædictis cōcluſio, quòd pēſio cū in eſſe deducitur, dicetur eſſe odioſa: iſta tamen cōcluſio limitāda erit, vt nō procedat, quādo penſio reſeruaretur clerico pro alimētis. Nam tali caſu eſſet fauorabilis, etiā cōſiderato ipſius ortu: nā diceretur tūc pēſio aſſignari in piā cauſam. Aequiparātur enim iſtæ gratiæ papales diſpoſitionibus teſtatorū, vt eſt text. in c. quia in cunctis. de conceſ. præb. c. ſi pluribus. de præb. in vj. Legatum autem alimentorum, cēſetur in piā cauſam factū, etiam ſi fiat diuiti, vt habetur per doct. in l. ſi certis annis, vbi Alcia. C. de pact. allegat gl. in l. ſi quis titio. ff. de lega. ij. Ergo idē erit in reſeruatione pēſionis, pro alimē-
5 tis facta, quia pia dicetur cauſa, & ſic fauorabilis. † Secundò verò caſu videlicet in penſione in eſſe iam deducta & reſeruata clerico ſuper fructibus beneficij ex cauſa renūtiationis, vel ceſſionis iuris, & extinctionis litis & cauſæ, vel ex eo quòd Papa voluit prouidere clerico, vt cōmodius ſuſtentari valeat: & iſto caſu puto reſeruatā penſionem eſſe fauorabilē, quod ex multis cōprobari poteſt. Et primò, quia videmus quòd ad exactionē penſionis, cōtra debitorem nō ſoluētem proceditur executiuè nullis ſeruatis terminis: niſi monito debitore ꝙ ſoluat vel doceat
de

de ſolutione,vt dixi ſuprà q.lxxj. Secundò quia per quancunque litis pendétiam, vel ſuper nullitate & inualiditate reſeruationis penſionis,vel ſuper illius reductione ad conuenientem ſummam: vel aliter,regulariter nunquam retardatur ſolutio penſionis, nec datur cómiſſio cauſæ per ſignaturam iuſtitiæ,niſi cum clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis, vt etiam dixi ſuprà q.xxxv.in fi. & traditur per Staphileum Rotæ auditorem, in tract. ſuo, de literis iuſtitiæ.fol.153.verſ.quando verò vtraque.veruntamen & quibuſdam caſibus etiam in materia penſionis datur commiſſio ſine dicta clauſula. quos caſus enumeraui ſuprà q.lxxxv.Tertiò facit,quia videmus,quòd in iſta materia penſionis regulariter appellatio non admittitur, de quo dixi in proxima præcedenti quæſtione.Quartò facit, quia videmus quòd penſionarius officium dicere non tenetur:& tamen beneficij fructus in ſuos vſus & vtilitatem conuertit, vt dixi ſuprà q.xxx. Quintò penſionarium ad reſidentiam non teneri declaratum eſt ſuprà q.xxxj.Sextò quia penſio multa habet priuilegia quæ enumerat Paulus de Roma in d.tracta.ſuo, de penſ.in vij.quæſito.in verſic.
6 Redeundo ergo ad principale.num.7. † Primum priuilegium dicit eſſe quòd penſio eſt beneficium ſine ordinis obligatione:quia clerico aſſignata,non obligatur clericus ad aliquorum ſacrorum ordinũ ſuſceptionem.iuxta not. in c.ex eo.de elect. in vj.tu dicas quod hoc non eſt priuilegium penſionis:quia videmus, quòd etiam clericus obtinens beneficium eccleſiaſticum ſine cura non tenetur promoueri ad ſacros ordines: vt not.in c.licet canon. de elect.in vj.& in c.ſi eo tempore. de reſcript.eo. lib. & tamen maior eſt ratio in habéte beneficium ſine cura, quã in péſionario,cum penſio propriè non ſit beneficium eccleſiaſticum, vt vidimus ſupra q.j.& q. xxviij. Secundum priuilegium dicit eſſe, quod in penſione, gratia indebitum reputatur: contra illud apoſtoli ad Roman. iiij. dicentis, quòd ei cui merces operatur ſecundum gratiam, non imputabitur,ſed ſecundum debitum.† Tertium priuilegium eſſe aſſerit, quia penſionarius fructus beneficij ſine labore manducat contra ſententiam apoſtoli dicentis: qui non laborat non manducet. c. clerici.j.quæſti.ij. Quartum priuilegium dicit eſſe:quia penſionarius frangit

7

git iuſtitiæ æqualitatem illud ſcilicet ius ſuum vnicuique tribuens.inſtitu.de iuſti.& iure. §. iuris precepta.honores etenim & commoda diuidi debent, ſecundum qualitates laborum.c.ius militare.j.diſtinctio. Penſionarius autẽ nullos facit labores,cum ad aliquid faciendum non obligetur.

8 getur. † Quintum priuilegium adducit quòd penſio eſt præmium ſine opere:quia qui non ſeruit altari,non debet de altari viuere,nec præmium conſequi. c. charitatem. & c.eccleſiaſticis.xij. q.ij.hinc eſt, quòd os bouis triturantis alligari non debet.c.extirpandæ.de præben.Sextum priuilegium atteſtatur eſſe quod penſio ſit ſeges ſine vomere & aratro,& meſſis ſine ſemine, quia penſionarius metit, vbi non ſeminauit, & congregat vbi non ſparſit. Lucæ c. xix.Matthæi c.xxv. & in penſione verificatur illud Ioan. c.iiij. ego miſi vos metere,quod non ſeminaſtis,& alij la-

9 borauerunt,& vos in labores eorum introiuiſtis.† Septimum adducit quia penſio eſt merces ſine cuſtodia,ad quã paſtor de iure tenetur.c.quamuis.de re iudic. Cle.j.de de ci.l.qui mercedem.ff.locat.penſionarius enim, ad reſidentiam non tenetur,vt ſupra dixi. Octauum priuilegium eſſe aſſerit,quia penſio eſt beneficium, ſine onere,penſionarius enim non obligatur ad tria illa onera, ad quæ de iure tenentur eccleſiarum rectores:de quibus quidẽ oneribus dixi ſupra. Subdens dictus Paulus quòd dicere poſſumus, quòd penſio eſt medulla tritici, & adeps frumenti, Butirum de armento, & lac de ouibus meraciſſimus ſanguis vuæ,mel de petra,& oleũ de duriſſimo ſaxo, videlicet de patrimonio Chriſti.Et quòd penſio reſeruata alicui clerico dicatur eſſe fauorabilis,patet:quia vt plurimum reſeruatur pro ſuſtentatione,& eam cauſam alimentorum ſapere tenuit Roma.in conſil.ſuo CCCLXXXVIII. incip. in caſu propoſiti thematis:vbi latius hæc proſequitur, & eum refert Felin.in c.ad audientiam.el ij.de reſcrip. cuius opinionem videtur ſequi curia Romana,quæ multum fauet exactioni penſionis,vt de ſe patet:& ideò de ſtilo apponitur in literis reſeruationis penſionis : quòd ceſſans illam ſoluere per tempus in illis appoſitum ſit beneficio ipſo priuatus.faciũt etiam ad prædicta, quæ dixi ſuprà lj.

10 lxij.lxxj.& q.xcij.† Adde prædictis quòd non eſt inconueniens,quòd aliquid quãdo ineſſe deducitur,dicatur odio-

alimentorũ,de quo latè per Feli.in c.ad audientiã. el ij.de reſcrip.& dixi ſuprà q.xlv. & lj.aut agitur ad penſionem non executiuè,ſed via ordinaria:& tũc etiã ſubdiſtinguerem,quòd aut pẽſio fuit aſſignata pro alimentis, & tunc idem ſit quod dictum fuit ſupra, aut non fuit aſſignata pro alimentis, & tunc videtur dicendum compenſationem locum habere. nam regulariter eſt permiſſa. l. ij. ff.
7 de compenſ.l.iij.eod.titu. † Aut quærimus vtrum locum habeat compenſatio, ſaltem ad euitandam pœnam cenſurarum & priuationis beneficij, quam ſolent incurrere non ſoluentes penſionem in terminis, in literis conſtitutionis penſionis appoſitis, quando penſionis debitor offert compenſare.Spec.in tit.de loca.§. nunc aliqua. tangit hanc quæſtionem in emphiteuta, qui ceſſauit per debitũ tempus in ſolutione canonis,in verſi.l x x i x. vbi dixit quòd emphiteuta poteſt ſe tueri compenſatione, ſi dicamus compenſationem fieri ipſo iure .l.ſi ambo. §. cum autem aliter. ff. de compenſ. Si autem dicamus compenſationem non fieri ipſo iure,tunc Spec. adhuc putat idẽ eſſe, dummodo compenſatio fuerit obiecta ante lapſum triennij in emphiteuta priuati; per text.in l. ſi conſtat.ff. de compen.& idem videtur ibidem tenere Ioan. And. in addit.& alber.in l.ij.C.de iur.emph.col.x.vbi dixit, quòd quando dominus eſt debitor emphiteutæ, ſi emphiteuta ſit paratus compenſare, non cadit à iure ſuo. Idem tenet Albe.in l.cum aliter.ff.de compenſ. & Fulgoſ. in d. l.ſi conſtat.& Abb.antiquus,in cap.bona fides.de poſ.& ibidẽ Anto.de But.in vlti.not. vbi etiam per Ioan. And.idem tenuit Iaſon,in d.l.ij.col.xviij.verſ.Decimonono quæro.C. de iure emphi.vbi relata opinione Spec.dicit quòd tali caſu fiet ipſo iure compenſatio,nõ obſtãte,quòd regulariter cõpenſatio ipſo iure non fiat, niſi ab homine opponatur: vt eſt cõmunis opinio gl.& doct.in d.l.ſi cõſtat.ff.de com-
8 penſ.†Dicit enim,quòd regula prædicta fallit, vbi agitur de pœna euitanda, vel impediendo curſum vſurarũ: quia tũc odio pœnæ & vſurarum, ipſo iure fit cõpenſatio. per not.per glo.& doct.in d.l.ſi conſtat. & per glo. & Bald. in l.j.C.eod.tit. & ſubdit quòd ne emphiteuta cadat à iure ſuo,intelligitur ipſo iure oppoſita compenſatio, etiam ſi per emphiteutam,ante tempus oppoſita non fuerit. & ita
refer

refert Imol.in dicto.c.bona fides.col.ix.& ange.in dicta l. ſemel mora.ff.ſol.matr.& Ioan.Fab.& Ioan.de Platea, in §.in bonæ fidei.inſtit. de act. & quod ad euitandam pœnam ipſo iure compenſatio fiat. tenuit etiam Abb.in cap.cum dilectus. de ordi. cogni. & in cap.ad noſtram. de iure iur.& ibi Bald.& Alexand. in conſilio x I I. in v. volu.& Gozadinus in conſil.lx I x. col.j.& ij.ex quibus videtur concludi poſſe, quòd debitor penſionis ad pœnam euitandam cenſurarum & priuationis beneficij: ex quo penſionem non ſoluit, ſi erit creditor penſionarij in tanta vel in maiori quantitate,beneficio compenſationis vti
9 poterit. † Quid autem dicendum erit,ſi debitor penſionis ſit creditor penſionarij in minori quantitate:quàm ſit penſionis debitum? dicendum erit penſionis debitorem non euitare pœnam: quia vbi fit ipſo iure compẽſatio ad pœnam euitandam, intelligitur fieri pro concurrenti quantitate.text.eſt, & ibi Bald. in dicta l.ſi conſtat. vbi igitur quis eſſet creditor penſionarij in ducatis puta triginta,& debitor eiuſdem, pro decurſis penſionibus,in ducatis ſexaginta, compenſatio tunc fieret ſolum pro ducatis triginta,& reſtaret adhuç debitor de ducatis triginta. Ideo priuationis pœnam non euitaret.
10 †Faciunt not.per Bald.in rubr.ff.de contrahen. empt. q. x.& habetur per Oldr.conſi.xxix.vbi habetur, quòd emphiteuta,qui ſoluit partem canonis, ſi totum non ſoluit, in totũ cadit à iure ſuo.Idem voluit Imol.in c.potuit.col. xxxviij.de loca.vbi etiam dixit, quod is qui promiſit centum ſub pœna,& partem tantum ſoluit, incidit in totam pœnam.Idem voluit Salicet.in authent.perpetua. C.de ſacroſanct.eccle.Quinimo dixit Paul.de Caſt.in l.in executione.§.pro parte.ff.de verb.obliga. quod ſi debitor totũ ſoluiſſet,excepto vno nummo,tamẽ pœnam non euitaret.
11 †Ad idem facit quòd voluit. gloſſ. in l.res bona.ff.de contrahen. empt. quæ dixit,quòd ſi ſit vendita res ſub conditione,quòd niſi ſtatuta die pecunia ſoluatur,res cenſeatur inempta:ſi vnus ſolus nummus reſtaret ad ſoluendum,res inempta diceretur:idem voluit Iaſon, in authent.qui rẽ.C. de ſacroſanc.eccle.& Barba.in conſilio x x x v I. in ij. vol. Concluſionem tamen prædictam,quòd compenſatio fiat ad euitandam pœnam,quando quis eſt debitor penſionis

lutiãnis fiendæ non eſt appoſitum.
3 *Penſio domus ſoluetur in fine anni,ceſſante conſuetudine.*
4 *Ciuitas Venetiarum,aliarum ciuitatum Regna.*

NOnageſimotertiò quæro,quo tempore fieri debeat penſionis ſolutio. In hac quæſtione dicendum erit, quòd aut in literis reſeruationis annuæ penſionis eſt appoſitum tempus, quo ſolui debeat ipſa penſio, & tunc
1 ſtatuto in literis tempore ſolui debet:contractus enim ex conuentione legem accipiunt.l.j.§.conueniatur. ff. depoſit.& ſi ſtatuta die quis non ſoluerit,conſtituitur in mora. l.magnam.C.de contrahenda & committen. ſtipula.vt dictum fuit,ſuprà q.lxiiij. Conſueuit tamen regulariter de ſtilo curiæ apponi in literis reſeruationis annuæ penſionis,quòd dimidia ſoluatur in feſtiuitate beati Ioannis Baptiſtæ:de menſe Iunij,alia verò in natiuitate domini no-
1 ſtri.† Aut in literis non eſt appoſitum tempus ſolutionis: & tunc dicendum videtur, quòd ſolutio fieri debeat in fine anni,per gloſ.in l.defunctã.& ibi Flor. ff. de vſufruc. doct.in l.diuortio.§.j.ff.ſol.matrim.gloſ.in l.quæro. §. inter.ff.loc.& in l.ſi ædes.§. ſi quis cum. eod.tit.& ibi Bart, & idem Bart.in l.ædem. C.loca.& Alexand. in l. qui hoc anno.ff.de verb.oblig.& in l.diuortio.col.viij. verſic.Puto tamen.ſolut.matrim.vbi allegat ad hoc text.in l. Iulia. §. offerti.ff.de act.empt.Tamen in dicta l.diuortio. Alexan. diſtinguit inter ſolutionem penſionis prædij ruſtici, & prædij Vrbani:& ſimiliter Bald.ibidem, diſtinctionem facit,inter locationem operarum,& locationem rei:eos videre poteris:quia cum eorum dicta ſint extra materiam noſtram penſionis eccleſiaſticæ,de qua tractamus, referre
2 non intendo.†Præmiſſam tamen concluſioné intellige nó procedere vbi eſſet cõſuetudo,quòd ſolutio penſionis fieret certo tempore:quia tunc attendenda eſſet:quia cõſuetudo ſemper actui tacitè ineſſe videtur:vt dixit Bald. in d. l.diuortio.in princ.col.penult.verſi.in gloſ.in tres. allegat
3 text.in l.licet.& in l.excepto.C.loca.†Et idem voluit Bar. in d.l.ædẽ.vbi dixit,quòd pẽſio domus ſolui debet in fine anni,niſi ſit aliqua conſuetudo, quòd fiat ſolutio alio tẽ-
4 pore:tunc enim conſuetudinem attendendã dicit.† Prout eſt in hac alma Venetiarum ciuitate,aliarum ciuitatũ Re-

gina, in qua extat cõſuetudo, quòd penſiones domorũ in fine cuiuſlibet ſemeſtri ſoluantur pro dimidia: idé voluit Alex. in l. qui hoc anno. ff. de verbo. oblig. & idem l. ſi ſeruus. §. cum ſeruus. poſt Bartol. ibi. ff. de ſtipul. ſer. & ideò attenta generali conſuetudine, & ſtilo Romanæ curiæ, ꝙ dimidia eccleſiaſticæ penſionis ſoluatur in feſto natiuitatis beati Ioannis Baptiſtæ, de menſe Iunij, & altera dimidia ſoluatur in feſto Natiuitatis ſanctiſſimi domini noſtri Ieſu Chriſti: vbi in literis non eſt expreſſum tempus ſolutionis penſionis, cẽſeatur tacitè actum inter partes, quòd ſolutio fiat iuxta conſuetum: per tex. in d. l. excepto. C. loca. Nunquam tamen vidi aliquas literas reſeruationis penſionis ſine tempore deſtinatæ ſolutionis. Adde quòd hanc quæſtionem examinat etiam Paul. de Roma, in tract. ſuo: de penſ. quem videre poteris.

Clericus beneficiatus, an is dicatur qui ſolum habet penſionem ſupra fructibus beneficij.

QVAESTIO XCIIII.

1 *Clericus habens penſionem pro pulſando campanas, vel faciendo quid ſimile, beneficiatus non dicetur.*

2 *Penſio quando dicatur aßignata loco beneficij.*

3 *Clericus beneficiatus in materia odioſa, non dicetur qui tantum penſionem habet.*

4 *Interpretatio ſtricta fit in odioſis.*

5 *Executor gratiæ apoſtolicæ, largo modo dicitur delegatus in materia fauorabili, ſecus in ſtricta.*

6 *Sententia priuatoria quorumcunque beneficiorum, penſiones non comprehendit.*

7 *Penſio includitur in priuatione beneficiorum facta ob hæreſim.*

8 *Clericus beneficiatus dicitur is, qui tantum penſionem habet in materia fauorabili clericis.*

9 *Clericus habens penſionem dicetur beneficiatus in materia conſtitutionis, Clem. ſeptimæ, conceſſæ dominis Venetis.*

10 *Habens regreſſum, dicitur habere ius ad beneficium.*

11 *Priuilegium clericale, eſt de iure diuino.*

12 *Clericus qui habet collationem beneficij, & bonum ius in eo, dicitur beneficiatus.*

13 *Impetrans tenetur facere mentionem de beneficio, quod habet etiam ſpe tantum.*

Clericus

14 *Clericus qui beneficio eſt ipſo iure priuatus, licet illud poſſideat beneficiatus non dicetur.*

NOnageſimoquartò quæro, an appellatione clerici beneficiati, veniat clericus qui nullum poſſidet eccleſiaſticum beneficium: habet tamen, & percipit annuam penſionem ſibi autoritate apoſtolica reſeruatā ſuper fructibus alicuius eccleſiaſtici beneficij, menſæ vel dignitatis. In hac quæſtione dicendum puto, quòd aut clericus habet penſionem intitulatam, conſuetam aſſignari in titulum beneficij clerico, de qua dixi ſuprà q.j.& quæſt.xxj.& xxviij.& habetur per doct.in ca.conquerente.de cler.non reſid.& iſto caſu talis clericus in quacunque materia dicetur clericus beneficiatus, cum talis pēſio dicatur propriè eccleſiaſticum beneficiū, vt habetur in locis ſuprà alleg. Aut clericus habet ſimplicem penſionem ſuper fructibus
1 beneficij ſibi reſeruatā.† Et tunc ſubdiſtinguendū puto, quòd aut clericus habet penſionē ſibi reſeruatā, pro temporali ſeruitio impenſo vel impendendo, vtputa pro pulſando cāpanas, aperiēdo fores eccleſiæ, ſiue pro præſtando patrocinio: vel quia eſt maſſarius, caniparius, vel iconomus eccleſiæ, vel ex alia ſimili cauſa: & iſto caſu clericus, habens talem penſionē, beneficiatus nō dicetur: quia ſiue ſit aſſignata talis penſio clerico, ſiue laico, dicetur potius officiū quam beneficiū: vt in ca.poſſeſſiones. xvj.q.j.& in c.conſuetudinem.de conſuet.in vj.vbi glo.& not.Card. in clem.quia regulares.de ſupplen.neglig.prælat.in viij.q.
2 quinimo talis penſio erit potius mercedis loco.† Aut ſumus in penſione alicui clerico aſſignata ſuper fructibus beneficij, loco beneficij, vtputa, quādo reſeruatur clerico reſignāti beneficiū, ſuper fructibus beneficij reſignati, ne reſignās ex reſignatione ipſa nimiū diſpendiū patiatur, ſiue ex cauſa ceſſionis iuris, ꝙ quis in beneficio pretēdebat habere, ac extinctionis litis & cauſæ, vel ex quacūque alia
3 cauſa.† Et iſto etiam caſu ſubdiſtinguendū putarē, quòd aut ſumus in materia odioſa, aut in fauorabili clericis. Primo caſu, exēpli gratia, ſi ſtatutū ſit, ꝙ clericus beneficiatus atrocius puniatur cōmittens delictum, quàm nō beneficiatus, puto dicendum, quòd appellatione clerici beneficiati, nō veniat clericus, qui ſolum habet penſionem,

Nam vt vidimus ſuprà q.xxviij.beneficij appellatione ſtri-
4 cto & proprie ſumpto vocabulo, non venit penſio.† In odioſis enim fit ſtricta interpretatio.cap.odia reſtringi.de reg.iur.in vj.c.ſtatutū.de elect.in vj.l.quidam.ff.de libe.& poſthu.imò in odioſis & pœnalibus, verba proprie intelligi debét.l.cōſtitutionibus.ff.ad munic.l.iij.§.hæc verba.ff.de neg.geſt.& habetur per doct.in c.in noſtra.de iureiur.& per doct.in l.quicquid aſtringendæ.ff.de verb.obli. probatur etiā iſta concluſio,per text.in clem.ij.in §.j.iuncto.§.cæteri verò.& ibidem bona gl.in verbo,quodcūque, de vita & hone.cler.vbi clericus cōtraueniens illi conſtitutioni eſt ſuſpēſus à perceptione fructuū beneficij,quod obtinet per ſex menſes.Nec ibi appellatione beneficij venit penſio.& in §.cæteri.ſacerdotes nō beneficiati vtentes virgata veſte,dicit ibi tex.redduntur inhabiles, ad quodcunque beneficiū eccleſiaſticum obtinendum.glo.verò in dicto verbo quodcūque,dicit quod cōprehenditur pēſio, quæ in titulū datur.Ergo que nō datur in titulū non com
5 prehenditur.† Facit ad hoc quia videmus quod licet executor gratiæ apoſtolicæ largo modo dicatur delegatus:vt habetur per doct.in c.ſi ſuper gratia.de offi.dele.in vj.vbi gl.in verbo principalis:tamen ſecus eſt in materia ſtricta: in qua delegati appellatione nō venit executor. Ita dixit Abb.in c.ſi quis cōtra clericum.col.iiij.de foro compe.& per Felin.in c.ſuper quæſtionū.col.penult.in verſic.capio
6 gloſ.de offi.dele.† Adde prædictis ea quæ dicit Re.pater. D.Lud.Gomes,Rot.auditor,in cōmento regulæ Cancell. de annal.poſſeſ.q.xx.vbi inquit quòd Rota tenuit ſententiam priuatiuam beneficiorū quorumcūque,comprehendere tantum penſiones, quæ dantur in titulū: & ad prædicta vide quæ latè dixi ſupra,in d.q.xxviij.in verſicu.erit
7 ergo.† Limita tamen cōcluſionem prædictam non procedere in materia hæreſis: quia ſi in conſtitutione dicatur, quòd clericus lapſus in hæreſim ſit priuatus beneficiis, ſiue quod ad nullū eccleſiaſticū beneficiū admittatur:eo caſu erit etiā penſione priuatus,nec ad illa admittetur:quia in odium hæretici tali caſu verbum beneficium largè accipitur:& ſic etiā penſionem cōprehēdet, quæ largo modo beneficiū dicitur:vt latè dictum fuit in dicta.q.xxviij. ſupra:& ad hoc eſt bonus tex.in c.quicunque.in §.hære-
tici

tici autem.iuncta gloſ.ibi,in verbo beneficium. de hæret. in vj.& iſta interpretatio ſit fauore fidei, cuius negotium admodum priuilegiatum exiſtit.ca.accuſatus.§.ſane cum negotiũ.de hære.eo.lib.Hinc eſt quòd fidei fauore cõtra hæreticum,admittũtur in teſtes excommunicati,& participes vel ſocij criminis.c.in fidei fauorẽ. de hæret. eo.lib. Imò & admittuntur periuri.d.capi.accuſatus.§. licet verò.

8 † Si autẽ ſumus in materia,in qua iſta qualitas eſſe clericum beneficiatum, eſt fauorabilis clerico: & tunc dicendum eſt,quòd ſicuti odia reſtringũtur,ita fauor ampliari debet.vulgatus tex.in d.c.odia reſtringi.de regu.iur.in vj. Et ideò tali caſu clericus habens penſionẽ ſuper fructibus beneficij ſibi reſeruatam,non pro mercede vel temporali ſeruitio, dicetur clericus beneficiatus, cùm largo modo pẽſio beneficiũ dicatur:vt latè tradidi in d.q.xxviij.ſupra & habetur per docto.in ca.quamuis.el ij. de præbend.in vj.& in c.ad audientiam.el ij. de reſcript.vbi per Feli.imò largo modo penſio dici poteſt eccleſiaſticum beneficium. vt dixi ſupra in d.q.xxviij.in verſi.ſecundò limita.Et prædicta faciunt ad declarationem conſtitutionis, nuper à ſanctiſſimo. D. N. Clemente.vij.emanatæ, ad inſtantiam Sereniſſimi ducis,& domini Venetorum: quorum imperium altiſſimus fœliciter ſecundet & augmentet: per quã declarauit vt infra. Statuimus & ordinamus quòd decætero poſt trimeſtre à die publicationis præſentiũ computandum, tam coniugati, quàm alij dicti domini clerici, etiam ad mino res ordines promoti,nõ beneficiati, nec in ſacris ordinibus conſtituti cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus,ordinis vel conditionis fuerint, priuilegio clericali,in criminalibus duntaxat gaudere nequeant.Sed tales clericali charactere inſigniti, ac in minoribus ordinibus conſtituti non beneficiati, & alij qui ætatis legitimæ, ad ordines ſacros ſuſcipiendos, ſi ordinẽ ſacrum non ſuſceperint,delinquentes pro tempore per iudices ſeculares capi inquiri,& iuxta eorum demerita omnibus pœnis quibus meri laici delinquentes de iure puniri deberẽt,liberè, & licitè puniri poſſint: nec ſe ſub prætextu priuilegij clericalis tueri & defendere,& ad curiam eccleſiaſticam recurrere valeant.

9 † Sæpe interrogatus fui,an in iſta conſtitutione appellatione clerici non beneficiati,veniret cleri-

cus cui reſeruata fuit annua penſio ſuper fructibus alicuius eccleſiaſtici beneficij: & reſpondi quòd non per ſupra dicta: quibus adde pro confirmatione illius opinionis, ꝙ clerico cui penſio reſeruatur, vt plurimũ datur in literis reſeruationis penſionis regreſſus ad beneficiũ ob nõ ſolu-
10 tionem penſionis iuxta ſtilum curiæ.† Et propter huiuſmodi regreſſum dicitur habere ius ad beneficiũ, vt tradit Aeneas de Falco. in tract. ſuo, de reſerua. in XLVII. effectu. nume. 10. & 11. facit, quia dicta conſtitutio eſt exorbitans à iure communi: reſtringit enim priuilegium fori clericis de iure cõmuni indultum, ideò ſtricte intelligi debet, vt minus lædat ius cõmune quã fieri poſſit, per ea quæ tradunt docto. in c. cauſam quæ. de reſcrip. vbi dicunt reſcriptum principis eſſe intelligendum vt minus ledat ius commune, quam fieri poſſit: imò ſecundum ius cõmune intelligi & interpretari debet: vt not. in l. ex facto. in princ. vbi Imol. ff. de vulga. & pupil. ſubſtit. & ibidem Alexand. facit etiam: quia in exorbitantibus non fit extenſio, quæ à iure communi. de regu. iur. in vj. & habetur per gloſſ. & doct. in l. ſi conſtante. in prin. vbi Alexand. ff. ſolut. matri. Verba ergo non beneficiatus, in dicta conſtitutione, intelligãtur de clerico qui nõ habet aliquod beneficium, etiam eccle-
11 ſiaſticam penſionem.† Et maximè prædicta procedent in caſu conſtitutionis prædictæ: quia priuilegium clericale eſt clericis indultum de iure diuino. text. eſt in c. ſi imperator. vbi gloſſ. in verbo, & diſcuti. xcvj. diſtinct. habetur per Cald. in repet. c. perpẽdimus. de ſent. excommu. Idem voluit præpoſitus in c. in iſtis. diſt. iiij. in fin. & Abb. in cap. propoſuit. colum. iij. verſi. ex quo infertur. de conceſ. præben. & Card. in clem. j. q. j. de offi. ordin. Ideò vt minus lædatur ius commune in terminis conſtitutionis prædicte,
12 clericus penſionem habens beneficiatus dicetur.† Quinimo dicebam etiã, quòd appellatione clerici beneficiati in terminis prædictæ conſtitutionis veniret clericus, qui collationem beneficij habet & bonum ius in eo, licet illud non poſſideat: qui enim actionem habet, rem ipſam habere videtur. c. qui actionem. de regulis iur. in vj. & id ad quod actionem habemus in bonis noſtris eſſe dicitur. l.
13 rem in bonis. ff. de acqui. rer. domi.† facit: quia impetrãs tenetur facere mẽtionem de beneficio, ꝙ habet, non tantum

tum

tum re,ſed etiam ſpe:vt not.Card.in c.in noſtra.in ij.not. de reſcript.& in cle.ij.q.vij.de offi.ordi.idem voluit Ioan. Andr.in regula,ignorantia. de reg.iur.in vj. & ad hoc eſt deciſio Rotæ. ccccclxxiii. incip. quidam Cardi. in antiquis vbi dixit expreſſe faciendam eſſe mentionem in impetratione beneficij de iure,quod quis habet in alio beneficio,licet illud non poſſideat:idem tenuit Milus in ſuo
14 aureo repertorio.in verbo,gratia.verſic.xiij. † Clericum autem qui ætatis legitimæ aſſecutus fuerit beneficiũ curatum,niſi diſpenſationem haberet de non promouẽdo ex aliqua iuſta cauſa,ſi ad ſacros ordines intra annũ promotus non fuerit,dicebam quòd licet beneficium poſſideret non eſſe beneficiatus : quia ipſo iure tali caſu eſt beneficio priuatus, per text. in c.licet canon.in §.quod ſi infra.de electio.in vj.

Appellatio an admitti debeat in materia penſionis.

QVÆSTIO XCV.

1 *Appellatio regulariter eſt permiſſa,niſi prohibita reperiatur.*
2 *Appellatio in dubio deſerta non præſumitur.*
3 *Appellatio non admittitur,quando penſio eſt reſeruata pro alimentis.*
4 *Appellatio non admittitur in materia ſubſidij charitatiui,impoſiti per Epiſcopum pro eius alimentis.*
5 *Appellatio non admittitur in cauſa penſionis,quando executiue proceditur.*
6 *Cauſa exprimi debet in appellatione, quando quis appellat in caſu in quo appellatio eſt prohibita.*
7 *Appellatio eſt remedium oppreſſorum.*

NOnageſimoquintò quæro, An appellatio admitta-
1 tur in cauſa penſionis.†In iſta quæſtione,dicendum videtur quòd appellatio admitti debeat, quia regulariter eſt permiſſa,niſi prohibita reperiatur gl.in l.qui reſtituere.ff.de rei vendi.eſt enim appellatio defenſio:defenſio autem eſt de iure naturæ.l.vt vim.ff.de iuſt.& iur.& in dubio appellatio eſt admittenda,vt per gloſ.& doctor. in c.vt debitus.de appella.Angel.in l.quoniam iudices.C.de appella.Card.in clem.j.q.ij.de dolo.& contum. Bald.in l.
2 properãdum.§.ſinautem. C.de iudi.†Et adeò fauorabilis eſt

eſt appellatio quòd in dubio deſerta non præſumitur, vt voluit Paul. de Caſtro per illum text. in l. j. ff. ſi quis cautio. & habetur per Decium in conſi. xxxiiii. in ij. col. in j. volum. Quinimo de iure canonico appellatio eſt permiſſa à quolibet grauamine, licet ſecus ſit de iure ciuili. c. ſuper eo. vbi Decius col. ij. verſi. iij. nota. de appella. el ij. Diſtinguendum tamen puto in iſta quæſtione, quòd aut pẽſio fuit reſeruata clerico pro alimentis, aut pro ſeruitio temporali, vtputa pro pulſando campanas, aperiendo fores eccleſiæ, aut pro alio ſimili temporali officio, aut fuit aſſignata alicui clerico, ex eo quia beneficium quòd obtinebat, alteri renuntiauit: ſeu litigando ceſſit iuri liti &
3 cauſæ, vel alio modo. †Primo caſu quando ſcilicet penſio fuit reſeruata pro alimentis & vitę ſuſtẽtatione, ſiue procedatur executiuè, ſiue alio modo appellatio non admittetur: cauſa enim alimẽtorum appellationem nõ recipit, ſecũdum Spec. in tit. de appel. §. in quibus. verſi. Sed nunquid quando iudex. Bart. in l. mella. in princ. ff. de alim. & cib. leg. & in l. fi. circa prin. ff. de appel. Bal. in l. nemo. C. de
4 ſum. Trin. & fid. cathol. & ex prædictis† idem determinat Bellenc. in tract. ſuo de ſubſid. charit. q. lv. in ſubſidio charitatiuo, impoſito per epiſcopum pro alimentorum neceſſitate, dicens quòd eo caſu appellatio non admittetur: quod etiã in omni caſu eſſet dicendũ in penſione, ſi indiſtinctè teneremus opin. Roma. in conſi. ſuo cclxxxviii. incip. in caſu propoſiti thematis: vbi indiſtinctè voluit pẽſionem cedere in cauſam alimentorum, de quo per Feli. in c. ad audientiam. el ij. de reſcrip. & dixi latè ſuprà q. xlv.
5 †Aut penſio nõ fuit aſſignata ex cauſa alimentorum: & tunc ſi executiuè procedatur iuxta ſtilũ in ſimilibus ſeruari ſolitum, puto appellationem admitti nõ debere regulariter niſi aliqua iuſta ſubſiſtente cauſa, quia ab executione nõ appellatur. l. ab executore. ff. de appel. cũ ſimi. Et ideo in materia pẽſionis, regulariter nõ datur cõmiſſio de ſtilo Curiæ, niſi ſine retardatione ſolutionis pẽſionis, vt dixi ſupra in pluribus quæſtionibus huius tractatus: niſi in caſibus quos notaui ſuprà q. lxxxv. Verũtamen ſi executor literarum reſeruationis penſionis in exequẽdo modum excederet, eo caſu appellatio admittenda eſſet: puto tamen quòd cauſa exprimi deberet in appellatione

tione:per ea quæ voluit Abb.poſt Butr.in c. quo ad conſultationem.de re iudic.& ibi Fel.col.ix.in verſi. oportet exprimere cauſam.& Bart.in d.l.ab executore.& ibi Bald.
6 †In quibus locis doct.cōcludūt,quòd vbi regulariter appellatio eſt prohibita,appellās cauſam exprimere debet: licet aliqui contrarium teneāt, quorū opinionem & fundamenta refert Fel.in d.c.quo ad conſultationem.col.ix. quem videre poteris.Aut agitur via ordinaria,vt quando quis agit ſuper nullitate reſeruationis penſionis ſiue ſuper illius reductione vel ſuper ſpolio penſionis ſubtractę: de quo dixi ſuprà q.xxxv.& q.xlvij.ſiue quādo hæres pēſionarij defuncti petit penſiones decurſas nō ſolutas cōtra rectorem beneficij,de quo dixi ſuprà q.xlix.& iſtis caſibus appellatio admittenda eſſet,quia nulla ratio appellari prohibet cum propterea non retardetur ſolutio pē-
7 ſionis in caſibus expreſſis in d.q.xxxv.& xlv. † Appellatio enim regulariter eſt permiſſa,cum ſit remedium oppreſſorum.gl.& doct.in d.l.qui reſtituere.in verbo, reſtituere.ff.de rei vendic.l.in minoribus.& ibi Bar. C. de appel. Sozin.in conſi.cxcv.incip.circa verſi.ſed præmiſſis nō obſtantibus.& conſi.ccc.incip. in cauſa interpellationis.verſic.ſecundum eſt.in ij.vol.& per Speclatè in tit. de appel. §.poſtquam.in princ.verſi.Et quidem, vbi regulam ponit quòd appellatio regulariter eſt permiſſa. faciunt dicta in
8 principio huius quæſtionis.† Vnū tamen notatu dignum non omitto,quòd in caſibus in quibus in materia penſionis non datur cauſæ commiſſio ſine illa clauſula, ſine retardatione penſionis,debitor penſionis ad beneficium.c. Odoardus.de ſolut.non admittitur.ita de ſtilo ſignaturæ iuſtitiæ eſſe dicit Reuerend. pater Dominus Ludouicus Gomes,in cōmento regulæ de non iudicandò, iuxta formam ſupplicationis.q.vlt.in vltima chart.nu 88.

Penſio an dicatur odioſa vel fauorabilis.

QVAESTIO XCVI.

1 *Penſio quæ ad ortum eſt odioſa.*
2 *Onera incumbentia Rectori eccleſiæ,tria ſunt*
3 *Onera Epiſcopalia incumbentia rectori eccleſiæ quatuor ſunt.*

4 *Penſio*

4 *Penſio aſſignata pro alimentis,etiam quo ad ſui ortum, eſt fauorabilis.*

5 *Legatum alimentorum etiam factum diuiti, cenſetur in piam cauſam factam.*

Penſio iam in eſſe deducta,fauorabilis eſt.

6 *Penſio eſt beneficium ſine ordinis obligatione.*

7 *Penſionarius fructus beneficij,ſine labore manducat.*

8 *Penſio eſt præmium ſine opere.*

9 *Penſio eſt merces ſine cuſtodia.*

10 *Iuriſdictio dum deducitur in eſſe eſt odioſa,in eſſe deducta eſt fauorabilis.*

NOnageſimoſextò quæro:vtrũ penſio dicatur odioſa vel fauorabilis. Iſtam quæſtionem intellige in pẽſione aſſignata clerico ſuper fructibus alicuius eccleſiaſtici beneficij,menſæ,vel dignitatis : non tamen in ſtipendium. Circa quam diſtinguẽdum puto,quòd aut cõſideramus penſionis ortum, & quando in eſſe deducitur: Aut cõſideramus penſionẽ iam in eſſe deductam, & clerico reſeruatã.† Primo caſu dicendũ erit penſionem eſſe
1 odioſam,eſt enim illius ortus cõtra regularẽ iuris diſpoſitionem,cũ ex illa detur ſciſſio in beneficiis, quę vtique eſt de iure cõmuni reprobatũ. c. cum cauſam.c.verum. & c. maioribus.de præb.c.vnico.vt eccl.benefic.ſine dimi. cõferan. Nil etenim aliud eſt penſio , quam certa portio ex beneficio ad tempus ſeparata, à quo depẽdet ſicuti vſuſfructus à proprietate:de quo latè dixi ſuprà q.j.Et imponere penſionẽ beneficio,eſt illi ſeruitutẽ iniungere , cũ ſit quædam ſeruitus pẽſio ipſa,vt dixit Caccialup.in tractat. ſuo de pẽſ.q.viij.& Paul.de Roma.in tract.ſuo de penſ.in viij.& vlti.quæſito.num.22.vbi dixit,quòd penſio eſt plaga fœtida ex percuſſione nerui eccleſiaſticæ diſcipline ſimilitudinariè inflicta.Ad idem Gomes,in cõmento regulæ cãcel.de infirmis reſignan.q.xvj.vbi dixit penſionis impoſitionem eſſe odioſam,quia eſt contra charitatem:nam qui non ſeruit altari,de altari viuere nõ debet.c.charitatem.& c.eccleſiaſticis.vij.q.ij.& cõtra apoſtoli ſententiam dicentis ; qui non laborat non manducet. c. clerici.j.q.ij.
2 † Confirmantur prædicta,quia multoties accidit , quòd detracta penſione non remanet tantum rectori eccleſiæ

grauatæ

grauatæ illius onere, q̃ poſſit onera, ad quæ de iure tenetur, perſoluere: quæ tria ſunt. Primùm quòd hoſpitalita-
3 tem ſeruet. c. j. xlij. diſt. c. florentinum. lxxxv. † Secundùm eſt, quòd ſoluat onera epiſcopalia, quæ quatuor ſunt, vt per Card. in cle. j. de cenſi. q. xij. videlicet viſitatio, correctio, procuratio & ſolutio cathedratici, quæ omnia dicit eſſe impræſcriptibilia, & cõtineri ſub epiſcopali imperio mero, nec ea poſſe epiſcopum tacitè vel expreſſe abiicere: allegat tex. in l. legatus. ff. de offi. præſi. & l. ius agnationis. ff. de pact. & Hoſt. in ſumma de offic. ordi. in. §. quid pertinet. tertium eſt quòd poſſit cõgruam ſuſtentationẽ ex fructibus beneficij habere. xxj. q. j. c. j. & c. is cui. de præben. in vj. c. j. de inſti. c. ſicut nobis. de ſuppl. negl. prælat. c. cum adeò. de reſcript. c. conquerente. de cler. non reſidẽt. c. extirpandæ. de præb. accedat q̃ propter tenuitatẽ redituum, qui remanẽt rectori beneficij ſoluta penſione, ſæpenumero diuinus cultus in eccleſia nõ ſolum minuitur, ſed cõtemnitur, vt experiẽtia, quæ eſt rerũ magiſtra, nos
4 edocet. c. quã ſit. de elec. in vj. † Erit ergo ex prædictis cõcluſio, quòd pẽſio cũ in eſſe deducitur, dicetur eſſe odioſa. iſta tamen cõcluſio limitãda erit, vt nõ procedat, quãdo penſio reſeruaretur clerico pro alimẽtis. Nam tali caſu eſſet fauorabilis, etiã cõſiderato ipſius ortu: nã diceretur tũc pẽſio aſſignari in piã cauſam. Aequiparãtur enim iſtæ gratiæ papales diſpoſitionibus teſtatorũ, vt eſt text. in c. quia in cunctis. de conceſ. præb. c. ſi pluribus. de præb. in vj. Legatum autem alimentorum, cẽſetur in piã cauſam factũ, etiam ſi fiat diuiti, vt habetur per doct. in l. ſi certis annis, vbi Alcia. C. de pact. allegat gl. in l. ſi quis titio. ff. de lega. ij. Ergo idẽ erit in reſeruatione pẽſionis, pro alimẽ-
5 tis facta, quia pia dicetur cauſa, & ſic fauorabilis. † Secundò verò caſu videlicet in penſione in eſſe iam deducta & reſeruata clerico ſuper fructibus beneficij ex cauſa renũtiationis, vel ceſſionis iuris, & extinctionis litis & cauſæ, vel ex eo quòd Papa voluit prouidere clerico, vt cõmodius ſuſtentari valeat: & iſto caſu puto reſeruatã penſionem eſſe fauorabilẽ, quod ex multis cõprobari põteſt. Et primò, quia videmus quòd ad exactionẽ penſionis, cõtra debitorem nõ ſoluẽtem proceditur executiuè nullis ſeruatis terminis: niſi monito debitore q̃ ſoluat vel doceat

de

git iuſtitiæ æqualitatem illud ſcilicet ius ſuum vnicuique tribuens.inſtitu.de iuſti.& iure. §. iuris precepta.honores etenim & commoda diuidi debent, ſecundum qualitates laborum.c.ius militare.j.diſtinctio. Penſionarius autẽ nullos facit labores,cum ad aliquid faciendum non obli-
8 getur.† Quintum priuilegium adducit quòd penſio eſt præmium ſine opere:quia qui non ſeruit altari,non debet de altari viuere,nec præmium conſequi. c. charitatem. & c.eccleſiaſticis.xij. q.ij.hinc eſt, quòd os bouis triturantis alligari non debet.c.extirpandæ.de præben.Sextum priuilegium atteſtatur eſſe quod penſio ſit ſeges ſine vomere & aratro,& meſſis ſine ſemine, quia penſionarius metit, vbi non ſeminauit, & congregat vbi non ſparſit. Lucæ c. xix.Matthæi c.xxv. & in penſione verificatur illud Ioan. c.iiij. ego miſi vos metere,quod non ſeminaſtis,& alij la-
9 borauerunt,& vos in labores eorum introiuiſtis.† Septimum adducit quia penſio eſt merces ſine cuſtodia,ad quã paſtor de iure tenetur.c.quamuis.de re iudic. Cle.j.de deci.l.qui mercedem.ff.locat.penſionarius enim, ad reſidentiam non tenetur,vt ſupra dixi. Octauum priuilegium eſſe aſſerit,quia penſio eſt beneficium, ſine onere,penſionarius enim non obligatur ad tria illa onera, ad quæ de iure tenentur eccleſiarum rectores:de quibus quidẽ oneribus dixi ſupra. Subdens dictus Paulus quòd dicere poſſumus, quòd penſio eſt medulla tritici, & adeps frumenti, Butirum de armento, & lac de ouibus meraciſſimus ſanguis vuæ,mel de petra,& oleũ de duriſſimo ſaxo, videlicet de patrimonio Chriſti.Et quòd penſio reſeruata alicui clerico dicatur eſſe fauorabilis,patet:quia vt plurimum reſeruatur pro ſuſtentatione,& eam cauſam alimentorum ſapere tenuit Roma.in conſil. ſuo CCCLXXXVIII. incip. in caſu propoſiti thematis: vbi latius hæc proſequitur, & eum refert Felin.in c.ad audientiam.el ij.de reſcrip.cuius opinionem videtur ſequi curia Romana,quæ multum fauet exactioni penſionis,vt de ſe patet:& ideo de ſtilo apponitur in literis reſeruationis penſionis: quod ceſſans illam ſoluere per tempus in illis appoſitum ſit beneficio ipſo priuatus.faciũt etiam ad prædicta, quæ dixi ſuprà lj.
10 lxij.lxxj.& q.xcij.† Adde prædictis quòd non eſt inconueniens,quòd aliquid quãdo ineſſe deducitur,dicatur odio-

ſum,ſed ineſſe deductũ,dicatur fauorabile:videmus enim quòd iuriſdictio dum ineſſe deducitur, eſt odioſa:ſed poſt quam eſt ineſſe deducta,eſt fauorabilis, vt voluit Abb.in c.j.cl.vij.verſ.quo ad primum.de iudi.

Regula Cancellariæ de triennali poſſeſſore, an locum habeat in penſione.

QVAESTIO XCVII.

1 *Dictio quodcunque,importat omnimodam generalitatem.*
2 *Verbum quoſcunque comprehendit etiam eos,qui veniunt ex impropria ſignificatione.*
3 *Statum ſi dat facultatem alicui cognoſcendi de quibuſcunque cauſis,nulla cenſetur excepta.*
4 *Fideiuſſor ſi promiſit præſentare principalem quandocunque, intelligitur etiam poſt ſententiam.*
5 *Geminatio verborum, maiorem vim & expreſsionem habet.*
6 *Geminatio reſcripti habet vim motus proprij.*
7 *Geminatio reſcripti,vim habet clauſulæ ex certa ſcientia.*
8 *Geminatio reſcripti,vim habet clauſulæ,non obſtante.*
9 *Geminata verba enuntiatiua idem operantur,ac ſi eſſent diſpoſitiua.*
10 *Sententia priuatiua quorumcunque beneficiorum, cõprehendet tantum penſiones quæ dantur in titulum.*
11 *Verba intelligi debent,vt aliquid operentur ſecundum naturam actus.*

NOnageſimoſeptimò quæro, ſtatutum eſt per regulam Cancellariæ apoſtolicæ, quòd ſi quis quæcunque Eccleſiaſtica beneficia qualiacunque ſint per triennium pacificè poſſederit,moleſtari nequeat ſuper eiſdem: an dicta regula defendat clericum qui pacificè per triennium poſſedit penſionem ſibi autoritate apoſtolica reſeruatam ſuper fructibus beneficij, qui fuit in poſſeſſione vel quaſi, illam exigendi à rectore beneficij grauati illius onere. & videtur prima facie dicendum quod ſic: quia licet regulariter appellatione beneficij eccleſiaſtici non veniat penſio: vt per Caccilaup.in tract. ſuo de penſ. q.xxx.& vlt. & dixi ſuprà q. xxviij. Tamen vbi apponuntur illa verba,& illud quodcũque beneficiũ, comprehenditur penſio,vt voluit Caccialup.loco proximè allegato, & Feli.

& Felin.in c.poſtulaſti.col. x. verſ. iiij. concluſio. de reſcr. allegat ad hoc gloſ.in Clem.ij.in §. dignitatem verò.in fi.
1 in verbo quodcũque.de vit.& honeſt. clericorũ.† Dictio enim quodcunque,imprrtat omnimodã generalitatẽ.tex. eſt in c.ſolitæ benignitatis.de maior. & obed. vbi Abb. in vlt.not.facit,quia dictum verbũ quodcunque,videtur cõprehendere omnia beneficia eccleſiaſtica, etiam quæ impropriè veniunt appellatione beneficij eccleſiaſtici: vt eſt pôſito.per ea quæ voluit Curt.iunior,in cõſ. ſuo XLVIII. incip.præſupponitur in facto.col.j.in j.vol.& idẽ, in con-
2 ſil.j.col.j.num. 4.in eod.vol.† Vbi dixit quòd natura verbi quoſcunque,eſt comprehendere omnes, etiam qui veniũt ſecundum improprium ſignificationem,& qui aliàs ex natura actus non venirent,per ea quæ not.Bald.in l.j.xxiiij. q.ff.de rer.diuiſ.vbi dixit,quòd feudum acceptum pro ſe, & hæredibus quibuſcunque,tranſit etiã ad extraneos hæredes.facit text.in Clem.j.de iudic.vbi verbum quibuſcũque,comprehendit clericos,& laicos.Conferunt ad prædicta quæ dixi ſuprà q.xxviij.in verſ. erit ergo conclu. & q.
3 xix.† Facit quod voluit domi.in c.decet.in princ.col.iij.de immu.eccleſi.in ſexto.vbi dixit,quòd quando lex vel ſtatutum dat alicui facultatem cognoſcendi de quibuſcũque
4 cauſis,tunc nulla cenſetur excepta & excluſa. † Ad idem facit,quod voluit Ange.in l.quod ſi nolit. §. ſi quis ita. ff. de ædili.edict.vbi dixit,quòd ſi fideiuſſor promiſit præſentare principalem,quãdocunque,intelligitur etiã poſt ſententiam: licet ſecus eſſet ſi ſimpliciter illum præſentare promiſiſſet.l.Græcè.§.poſt litem.ff.de fideiuſ. Corroboratur fortius iſta opinio ex eo,quòd in d.regula ſũt geminata verba,quorũ vnũ quodque de per ſe, denotat omnimodam generalitatem,dicitur enim in ea, ſi quis quæcũque
5 eccleſiaſtica beneficia qualiacunque ſint.† Iſta enim geminatio verborum generalium maiorem vim, & expreſſionem habent,& denotant:vt not.per Bart.in l.cum ſcimus. C.de agricol.& cenſit.lib.xj.& per Roma.in l.ſi verò. §. de viro. in xxxj. fallen. ff. ſolut.matr. & Decium, in conſil.
6 CCXV.incip.ſuperioribus.col.ij.in ij.volu.† Et adeò magna eſt vis geminationis, quòd licet aliàs motus proprius non præſumatur niſi ſit expreſſus.tamen geminatio reſcripti vim habet motus proprij,vt dixit Bald.in l.nec damno

ſa.C.de precib.imperat.offeren.cuius dictum extollit Roma.in d.l.de viro.§.ſi verò.in prædicta xxxj. fallent. Alex. in l.iij.ff.quod quiſque iur. Præpoſit.in c.per tuas. in iiij. col.de diuor.Felin.in c.ſi quando.col.fin. in verſ.Geminatio reſcript.de reſcrip. & habetur per inſignẽ doctorem dominum,& præceptorum meum. D. Gulielmum Pontanum peruſinum.in l.cum filio.nu.61. delegat.j.ff.

7 †Quinimo, & reſcripti geminatio vim habet clauſulæ ex certa ſcientia.gloſ.in c.j.in verbo noſcatur. ibi in reſcripto etiã dicimus.de conſtit.in vj.gloſ.j.in c.reſcripta.xxv. q.ij. & probatur per text.cum gloſ.in c.ſi quando. de reſcript. & ibi per Felin.col.vlt.verſ. Geminationes ſcripti.

8 †Et etiam reſcripti geminatio vim habet clauſulæ non obſtante: vt per D.Ant.de butr.in c.quæ in eccleſiarũ.col.pen. in verſ. quandoque eſt dubium.de conſtit.& idem in c.j.col.iiij.in verſ.ſaluari poteſt dictum legiſtarum. de reſcript. & per Feli.in d.c.ſi quando.& licet confeſſio facta abſente partẽ,non probet.text.eſt.in l.ſi certum.§.ſi quis abſente.ff.de confeſ.gloſ.in c.ſi.extra de confeſ. & in l.vnica. C.de confeſ.Iſtud tamen fallit,quando confeſſio eſt geminata.text. eſt vbi Bar.in d.l.cum ſcimus.C.de agricol. & cenſi.lib.xj. & tradit Gozadi.conſi.ſuo LXXIX. incip.viſo proceſſu.col.vlt.nu.10.

9 †Et geminata verba enuntiatiua idẽ operantur,ac ſi eſſent verba diſpoſitiua: vt dixit Ab.in c.cum dilectus.in fi.de ſucceſ.ab inteſt.& in repeti.c.per tuas. de arbitr.& eſt caſus ſingularis in l.j. C. de plus pet.accedat quòd geminatio verborũ,magis explicitam teſtatoris voluntatem oſtendit. vt not. in l.Baliſta. ff. ad Trebel.& habetur per Decium. conſil. CCCCCLXXXII. incip.pro fundamento.& cõſi.CCCCLXXXIIII. incip.viſa prohibitione.col.ij,nu.7.in iij.volu.Et de iſta materia geminatorum verborum,vide latius per Ant.Corſetum. in tract. ſuo,de verbis geminatis.Iſtis tamen non obſtatibus, contrariã partem puto de iure veriorẽ,quòd imo dicta regula non defendat penſionarium,licet fuerit in pacifica poſſeſſione,vel quaſi percipiendi annuam penſionẽ per triẽnium.Nam regula prædicta, ſemetipſam declarat in illis verbis ex apoſtolica vel ordinaria collatione aut electione.Nam loquitur de beneficiis collatiuis,electiuis,& ſimilibus:conſtat autem quòd penſio non eſt titulus beneficij,

nec

nec confertur nec ad illam eligitur aut præſentatur quis, imo morte penſionarij extinguitur in totum,& finitur, ſicuti vſufructus morte vſufructuarij.§.finitur.inſti.de vſufr. & dixi ſupra q.j. & tradit Hieronymus Paulus, in libello ſuo quem aliqui vocant practicam Cancellariæ. fol.48. & de quo dixi etiã ſuprà q.xij.Cũ igitur verba dictæ regulæ non conueniant penſioni:ergo nec diſpoſitio illius locum habebit in penſione.l.quarta.§.quoties.vbi Bar.ff.de dam. infec.l.ita autem.in princ.ff.de admi.tuto.vbi Bart.in c.indemnitatibus.§.pen.de elect.in vj.l.hoc accuſare. §.omnibus accuſatoribus.Nec obſtat quòd dicebatur, quod ſub illo verbo quodcunque beneficium. comprehenderetur penſio per glo.in d.cle. ij. in verbo quodcunque. de vita & honeſt.cleri.quia reſpondetur, quòd illa gloſ. hæc non dicit, ſolum enim loquitur de penſione, quæ in titulum datur non autem de ſimplici penſione aſſignata
10 clerico ſuper fructibus beneficij,de qua loquimur.†Quinimo ſententia priuatiua beneficiorum comprehendit tantùm penſiones, quæ in titulum datur: ita refert Gomes Rotæ auditor tenuiſſe Rotam in commento regulæ Cancel.de annali poſſeſſore. q.xxj. Ad illud verò quod dicebatur,quòd illud verbum quodcunque,comprehendit etiam illud quod ſecundum impropriã ſignifitionem vocabuli venit,reſpõdetur quòd procedit quando ſubiecta materia id patitur: ſecus vbi repugnat. Nam eo caſu generalitas recipit reſtrictionem de habilitate. facit text.in l.vt gradatim.& ibi no. ff.de muner.& honor.
11 & eſt glo.in §.ſed hæc ſolennia. inſti. de verb. obli. † Facit quia licet aliàs verba intelligi debeant vt aliquid operentur,tamen operari non debent, niſi ſecundum naturam actus de quo agitur,vt not.Bal.in rub. C. de cõtr. empt.in ix.q.& habetur per Alex cõſi.xxj. inci. viſo compromiſſo.col.iij.lib.v. & per Deciũ cõſ. CCCCLXXIII. incip.quæritur in effectu.col.vlt. verſ.& licet verba. in iij. volu.An autẽ dicta regula defendat Rectorẽ beneficij,qui per trienniũ penſionem non ſoluit.Gomes auditor.Rot.in cõmento regulæ prædictæ mouet hãc quæſtionẽ, & determinat quòd non,in q.l.Quid autem ſit de regula Cancellariæ de annali poſſeſſore,an locum habeat in penſione impoſita ſuper fructibus beneficij per annum poſſeſſio idem

Gomes in commento regulæ prædictæ. q.xxj. determinat quòd non.vide vtrobique per eum.

Pēſio an ſolui debeat iuxta valorem ducati auri de camera currentem tempore reſeruationis,vel tempore ſolutionis fiendæ.

QVAESTIO XCVIII.

1 *Decima ſolui debet conſiderato valore monetæ tempore ſolutionis.*

2 *Solutio quæ fieri debet ex lege vel ſtatuto,debet fieri ex moneta. & valore currenti tempore ſolutionis.*

3 *Statutum & reſcriptum,æquiparantur.*

4 *Pecunia quando ex vltima voluntate debetur,fieri debet ſolutio iuxta valorem monetæ currentis tempore ſolutionis.*

5 *Quid dicendum ſit in contractibus,& ſententiis.*

6 *Debitor penſionis,an pēſionem ſoluere debeat in ducatis auri de camera,vel in moneta currente.*

7 *Penſio reſeruata in ducatis auri, in auro de camera, non poteſt ſolui in moneta.*

NOnageſimooctauo quæro. Iam pluribus annis fuit reſeruata penſio annua ducatorum x x x. auri de camera Titio clerico, ſuper fructibus alicuius beneficij, & tunc temporis ducatus auri de camera valebat minus quam nunc valeat:quæritur an ſolutio penſionis fieri debeat in moneta habito reſpectu ad valorē ducati auri de camera, tempore reſeruationis penſionis currente, ſiue habito reſpectu ad valorē currentem tempore ſolutionis fiendæ. Iſta quæſtio eſt frequens, & de ea pluries fuimus interrogati propter valorem ducati auri de camera, qui multum excreuit,non pondere, ſed valore monetæ currētis:quæ videtur decidi poſſe per tex. in c. olim cauſam.de cēſi. vbi dicitur quòd ſinodaticū epiſcopo ſolui debet de moneta antiqua,quæ currebat tempore conſtitutionis,vel ſaltem ſolui debet æſtimatio antiquæ monetæ.Sic dicēdū videtur in caſu noſtro : vel dari & ſolui debere tot aurei de camera eiuſdem qualitatis, vt eſſent tēpore reſeruationis penſionis:vel ſolui debere in moneta,æſtimatio,& valor ducati de camera currens tempore ſolutionis fiendæ.

†Idem

1 † Idem in decima quòd ſolui debeat alterato valore monetæ,non ſecundum tempus quo impoſita fuit.Sed conſiderato valore monetæ tempore ſolutionis fiendæ,vt concludit Pau.de Liazar.in cle.ſi beneficiorũ.de decim.vbi ad partes arguit,quem ſequitur ibidem Petr.de Ancha.& licet Cardi.ibidem in xiij.q.& etiam Ioan.de Imol.dictam concluſionem in decima non firmant: tamen illam tenuit Io.And.ibi in ſua glo.ſuper verbo currentem.hanc etiam concluſionẽ in decima tenet Bellenci.in trac.ſuo de cha-
2 rita.ſubſid.q.lxxxvij.pro qua adducit,† quòd quando ſolutio debet fieri ex lege vel ſtatuto ſuperioris:moneta currens tempore legis vel ſtatuti conditi,nõ debet cõſiderari ſed ea quæ currit tempore ſolutionis fiẽdæ: allegat Spec. in titu.de oblig.& ſolu.§.nunc aliqua.ad fi.in verſic.pone in ſtatuto.qui id tenet per.l.pen.C.qui admit.& l.ij.C. de cõſti.pecu.quẽ Butr.refert & ſequitur in c.quãto.de iureiur.Bald.in l.illud.C.de ſacroſanct.eccle.& latius Roman. in conſil.ſuo c x x i i i.incip.circa primum dubium , vbi dixit idem dicendum eſſe in pecunia quæ debetur ex reſcripto vel ſuperioris præcepto, in qua attendi non debet tempus reſcripti vel præcepti,quo ad monetã tunc curren
3 tem,ſed tempus ſolutionis fiendæ.† Statutum enim & reſcriptum æquiparantur,vt no. Inn.in cauſam c.quæ.de reſcrip.& videtur ſentire glo.in l. ſi procuratorẽ.§. Si ignorantes.in verſi.Igitur.ff.mand. Quando autem ex ſtatuto debetur pecunia,vt ſupra dictum eſt, attenditur tempus
4 ſolutionis,ergo idem erit quando ex reſcripto. † Et idem dicendum eſt ſecundum Rom.in d.ſuo conſi. quando pecunia debetur ex vltima voluntate , nam etiam tunc fieri debet ſolutio conſiderato valore , & curſu monetæ currentis tempore ſolutionis fiendæ,nõ autem tempore conditi teſtamenti:pro quo dicit eſſe caſum multum notabilem,in l.cum certum.in verſic.pretium præſentis tẽporis. ff.de aur.& argen.leg.Contrarium tamen in teſtamento videtur ſenſiſſe Oldra.in conſi.ſuo x x x i. incipien.thema tale eſt,quidam.vbi dicit quòd ſi quis reliquit in ſuo teſtamento libras ducentum alicui,& poſtmodum vixerit annis decem,& altera eſt moneta,quòd ſolutio fiet de moneta vſuali , quæ currebat tempore conditi teſtamenti.& Oldr.ſequitur Abb.in c.olim cauſam.prope finẽ,de cenſi.

Iſtam tamen opinionem Oldra. reprobat Roma.in dicto conſil.& reſpondet ad omnia adducta per Oldra.dicens
5 quòd eius intentionem non probant.† Quid autē dicendum ſit in contractibus,& ſententiis,cum non ſit præſentis ſpeculationis,non pono,videre poteris Old.in d. conſi. xxxi. Cyn. &.alios in l. in minorum. C. in quib.cau.in integrum reſtitu.non eſt neceſ.ſpec.in d.§. nunc aliqua.& ibidem Ioan.Andr.in addi.Bartol.in l.Pau.ff.de ſolu.& in l.cum quid.ff.ſi cer.peta.Bald.in l.ſi quis argentum. C.de donat.& in l.acceptum. C. de vſur.& in l.quicunque. col. vltim.C.de ſeru.fugi.Butr.& alios in d.c.quanto.de iureiuran.text.& gloſ.in c.olim.& in ca.cum canon.de conſu. Oldra. conſil.xiii.conſil.xxxviii.conſil.clxviii.& conſi.cci.Alberi.in tract.ſuo ſtat.in j.parte.q.cxlij. Imò. poſt Bartol.in l.penul.§.mancipia.ff.ſolu.matr. Doct.in d. clem.ſi beneficiorum, de decim.& latiſſimè per Albert. Brunū.in trac.ſuo de augméto,in vltima cóclusione principali:ad quem recurras in iſta materia, tanquam ad fontem, ſi cupis materiam augmenti monetarum copioſè & radicitus videre, erit ergo concluſio in caſu q.noſtræ, quòd ſolutio penſionis fieri debeat, habito reſpectu ad valorem ducati auri de camera currētem tempore ſolutionis fiendæ.Quid autem dicendum ſit quando debitor pēſionis fuit in mora non ſoluendo tempore deſtinatę ſolutionis,& poſtmodum creuit valor ducati auri de camera:vi-
6 de per dictum Alber.Brun.loco præallegato.† An autem debitor penſionis teneatur ſoluere in ducatis auri de camera,vel in moneta currente. Rota in quadam cauſa Hiſpana,decidit quòd ſolutio penſionis quæ fit in partibus, fieri poſſit in moneta currente, dummodo tantum valeat Ita dicit D.Ludouicus Gomes,Epiſcopus Samen.& auditor Rotæ,in commento regu.Cancel.de valore exprimen. q.viij.ſubdit tamen quòd in curia fit talis ſolutio in du-
7 catis auri de camera.† Vnum tamen non omitto,quòd ſi in literis reſeruationis penſionis eſſet expreſſum quòd ſolutio penſionis fieret in ducatis auri, in auro de camera ſiue in ducatis auri, in auro largis, tunc debitor penſionis non cogi poſſet ad ſoluendum æſtimationem dictorum ducatorum in moneta currente. Nec ipſe ſoluere poſſet in moneta, vt concludunt doct. maximè Marti-

nus

nus de Laud.in tracta.ſuo, de monet. Alber.in d.tract.de augmento in d.q.vltim. col.viij.& Curt.in l.cum quid.ff. ſi certum peta.

Tranſlatio penſionis de vno in alium, an fieri poſsit data pecunia transferenti pro tranſlatione ab eo obtinenda.

QVAESTIO XCIX.

1 *Decima ſoluitur ita de penſione, ſicuti de beneficio.*
2 *Illegitimus penſionis non eſt capax, ſine diſpenſatione.*
3 *Cauſa penſionis eccleſiaſtica.*
4 *Extinctio penſionis eſt fauorabilis.*
5 *Regreſſum habens ad beneficium dicitur ius ad illud habere.*
6 *Simonia quid ſit.*
7 *Penſio non eſt quid ſpirituale, nec ſpiritualitati annexum.*
8 *Penſio vti debitum pecuniarium poteſt remitti in totum vel pro parte, ſimpliciter vel ad tempus.*
9 *Penſio redimi poteſt per rectorem beneficij grauati illius onere.*
10 *Penſio contractibus profanis equiparatur.*
11 *Illegitimus non eſt capax feudi, ſiue emphiteuſis eccleſiaſticæ.*
12 *Ingreſſus religionem, facta profeſsione, pro mortuo habetur.*
13 *Cauſa penſionis quare agitari nõ poſsit, coram ſeculari iudice.*
14 *Cauſa priuationis beneficij ob non ſolutionem penſionis, eſt profana.*
15 *In extinctione penſionis, magis verſari poteſt animæ periculum, cùm ſit per pecuniam, quàm in tranſlatione.*
16 *Ius patronatus quare in alium transferri non poteſt accepta pecunia.*
17 *Simonia ita committitur in annexis ſpirituali, ſicuti in ipſis ſpiritualibus.*
18 *Simonia eſt dare aliquid temporale, pro conſequendo aliquod præambulum ad beneficium.*
19 *Regreſſus ob non ſolutionem penſionis, cauſatur ex non ſolutione illius.*
20 *Quod principaliter agitur, non quod in conſequentiam venit, conſideratur.*
21 *Creditor eſſe poteſt teſtis, in cauſa ſui debitoris.*
22 *Regreſſus ad beneficium, ob non ſolutionem penſionis, quando, & cui reſeruetur.*

23 *Beneficium eccleſiaſticum purè & ſimpliciter conferri debet.*
24 *Beneficium eccleſiaſticum, requirit ſex qualitates.*

NOnageſimononò quarto: Titio clerico Venetiarum reſeruata fuit annua penſio, ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus alicuius eccleſiaſtici beneficij, cum facultate illam transferendi in totum vel in parte, in vnā vel plures perſonas, vt concedi ſæpe ſolet per ſedem apoſtolicam. Modo quæritur an Titius dictam penſionem in totum vel in parte transferre poſſit in Sempronium, recepta ab eo certa pecuniarū ſumma, pro facienda tranſlatione prædicta. In iſta quæſtione videtur dicendum, quòd tranſlatio prædicta, non poſſit fieri recepta pecunia, quia ſicuti ſimoniacū eſt dare aliquid temporale pro conſequendo beneficio eccleſiaſtico: vt latè tradit Abbas in conſil. XLVII. incip. illud de iure quæritur: in verſi. Quartum conſideratur: facit tex. in c. cum eſſent. c. quærelam. & c. ex diligenti. de ſimon. c. veniens. de pact. cap. cum pridem. xij. q. ij. c. quicūque. xvj. q. j. Ita videtur dicendū in penſione, quæ ab ipſo beneficio pēdet, vt vidimus in præſenti tracta. q. j. & habetur per Cardi. in Clem. j. §. eadem. de ſupplend. negli. prælat. Videmus enim, quòd penſio in multis regulatur, vt regulantur beneficia eccleſiaſtica, vt
1 patet ex infra dicēdis. † Secundò pro iſta parte facit: quia videmus, q ſicuti de beneficio ſoluitur Papalis decima, ita de penſione: vt per Bellenc. in tract. de ſubſid. charita. q. lxxv. Caccialup. in tracta. de penſio. q. xvij. & latè dixi ſuprà q. lix. Item de penſione, ſicuti de beneficio ſoluitur charitatiuum ſubſidium, vt diximus ſuprà q. xxxviij. Tertiò facit, quòd ſicuti de beneficio, excedente ſummam xiiij. ducatorum auri de camera ſoluitur annata in expeditione literarum, ita de penſione, annata ſoluitur in expeditione literarū reſeruationis annuæ penſionis, vt vidimus ſuprà q. xxvj. hoc tamen intellige procedere, niſi rector beneficij: ſuper cuius fructibus eſt impoſita annua pēſio, ſoluiſſet integrè annatam. Nam tunc de penſione non eſſet ſol-
2 uenda, & ita curia ſeruat. † Quartò pro iſta parte facit: quia ſicuti illegitimè natus non eſt capax eccleſiaſtici beneficij, ſine diſpenſatione. c. literas. de filiis presbyt. c. j. eo. tit. lib. vj. Ita pariter ſine diſpenſatione non eſt penſionis

capax,

capax,vt vidimus ſuprà q.xvj.per totã.Quintò facit: quia ſicuti beneficia ingreſſi religionem, ſecuta profeſſione vacant: ita extinguitur penſio,vt patet ex iis quæ diffuſe diximus ſuprà q.lvij.Et ſicuti per contractum matrimonij per verba de præſenti vacant omnia beneficia, quæ contrahens habebat: ita etiam per contractum matrimonij
3 extinguitur penſio,vt deciſum fuit, ſupra q. liiij. †Sextò facit: quia cauſa penſionis,eſt cauſa eccleſiaſtica,nec poteſt agitari coram iudice ſeculari,vt de ſe patet:ſicuti nec cauſa iuriſpatronatus agitari poteſt coram ſeculari iudice.c.quãto.de iudi.Septimò facit:quia videmus ꝙ penſio extingui non poteſt pro tot anticipatis penſionibus, niſi accedente conſenſu Papæ,de quo dixi ſuprà q.lxxxvij.Ita pariter dicendum erit, quòd de vno ad alium penſio accepta pecunia transferri non poſſit, Papa inſcio, & non
4 conſentiente. † Fauorabilis enim eſt extinctio penſionis: quia per eã vendicatur libertas beneficio & illius rectori,quæ eſt res inæſtimabilis.l.libertas.&l. non eſt.§.infinita.ff.de regul.iur.tranſlatio autem eſt odioſa:quia penſio eſt ſeruitus quædam beneficio, & eius Rectori, vt dixit Caccialup.in tracta.de penſ. q. viij. & dixi ſuprà q.xlv. in verſic.Primò quia. Ex tranſlatione autem inducitur continuatio ſeruitutis, quod vtique odioſum eſt: vt ſentit etiam Reuerend.Gomes Rotæ auditor in commento regulæ Cancellariæ.de infirm.reſignãt,q.xvj.vbi dixit,quòd admittere tranſlationes penſionum ſuper beneficiis eccleſiaſticis, nihil aliud eſt, quam ſeruitutem propagare. Octauo facit: quia videmus quod ius patronatus quod etiam laico competit ex gratia ſedis apoſtolicæ. c. quanto.& ibi gloſ.& doctor.de iudic. Tamen in alium transferri non poteſt,accepta pecunia.c.de iure.de iure patro. & latiſſimè per Rocchum de Curt. in tracta. de iur. patro.parte vlt.q. xxv. Nec poteſt patronus pecuniam accipere,pro præſentatione facienda,& ſi ſecus faciat, ſimoniam committit:ita decidit Abb.in c.ex inſtitutione.& in d.c. de iure.de iure patron. & firmat idem Rocchus in d. tracta.ſuo in verbo vtile. q.iij. Nono pro iſta parte facit: quia vt plurimum de ſtilo Curiæ habenti reſeruationem penſionis ſuper fructibus beneficij, datur ei regreſſus ad beneficium oneratum penſione ob illius non ſolutioné,

quando debitor penſionis illam non ſoluit, infra xxx. dies. & elapſis menſibus ſex, poſt dies xxx. prædictos, pertinaciter ſteterit in cenſuris, iuxta formam literarum. Nam eo caſu dicere poſſumus, quòd ſicuti pro cõſequendo beneficio dare pecuniam eſt ſimoniacum: ita ſimonia ſit dare pecuniam pro cõſequendo eo, quod eſt præambulum ad beneficiũ conſequendum, vt no. Ioan. de Ana. in c. ij. pen. nota. de ſimon. facit text. in l. oratio. ff. de ſponſ. Sed clarum eſt, quòd habere regreſſum ad beneficium, eſt quoddam præambulum ad beneficium cõſequendum, vt de ſe patet. Ergo tranſlatio penſionis per penſionarium habentem facultatem illam trãsferendi, fieri non poterit re-
5 cepta pecunia ab eo in quem transfertur. † Habens enim regreſſum ad beneficiũ dicitur ad illud ius habere: vt voluit Aeneas de Falconibus. in tracta. ſuo, de reſeruatio. in xlvij. effectu, vbi melius quàm omnes ante hac, ponit ipſe Aeneas de Falconib. inſerẽs omnes caſus in quibus acquiritur ius ad beneficiũ, inter quos enumerat caſum, quando quis regreſſum ſeu acceſſum habet ad beneficium: vt patet in dicto tractatu ſuo loco ſupra allegato. verſi. Nonus modus. Et ex præmiſſis, videtur dicendum non eſſe licitum pecuniam in totum poſſe dari, vt omnimodo obtineretur ipſius emptionis tranſlatio. In contrarium autem
6 faciunt infra dicenda. † Primò quia ſimonia dicitur eſſe crimen, propter quodcũque geſtũ vel obmiſſum circa ſpiritualia vel ſpiritualibus annexum, à quo aliquid temporale emolumentum pro ſpirituali, nõ gratuitè accipiatur vel commutetur: ita ſimoniam diffinit Card. in c. nemo. de ſimo. ſequitur Felin. in rub. de ſimo. Hoſtien. autem in rubrica de ſimon. ſimoniam diffiniens dicit, quòd ſimonia eſt ſpiritualium vel annexorum ſpiritualibus præcedente pacto promiſſionis, conditionis modi ſeruitij pretiũ, vel
7 cuiuſuis temporalitatis receptio ſiue donatio. † Pẽſio autem nõ eſt quid ſpirituale, nec ſpiritualitati annexũ: imò eſt quid profanum in mera temporalitate conſiſtens, vt patet ex dictis ſuprà q. j. in præſenti tracta. & dixi ſuprà q. vij. & q. xvj. in princip. & q. lij. verſicu. & primò. Hinc eſt quòd etiam laico aſſignari poteſt: vt per Bald. Felin. & alios, in c. ad audientiam. el ij. de reſcrip. & dictum fuit ſuprà q. xxj. Ergo dare pecuniam penſionario, vt fiat danti

tranſlatio

tranſlatio penſionis,ſimonia non erit. Et quòd pẽſio, quæ reſeruatur ſuper fructibus beneficij, ſit quid merè tẽporale: patet etiã, quia permutari nõ poteſt cum beneficio eccleſiaſtico. Dicunt enim doct. quòd eſſet ſimoniaca talis permutatio: quia daretur temporale, hoc eſt pẽſio pro ſpirituali: Ita decidunt Card. Ioan. de Imol. & alij in clemen. vnica. §. eadem. de ſupplen. negli. prælator. vbi etiam Guli. & Egid. & de hoc latè dixi ſuprà q. xxxiij. Et quòd penſio nil ſpiritualitatis habeat, ſed in mera temporalitate cõſiſtat, faciunt etiã plura alia. Primò, quia regulariter non venit appellatione beneficij, de quo latiſſimè dictum fuit ſuprà q. xxviij. Secundò, quia clericus penſionem habens officium dicere non tenetur, de quo habetur ſuprà

8 q. xxx. † Tertiò facit: quia penſio vti debitum pecuniariũ poteſt remitti in totum vel in parte, ſimpliciter vel ad tẽpus ſine autoritate ſuperioris: vt voluit Hieronymus Paulus magnus practicus Curiæ Romanæ, in libello ſuo intitulato Prouinciale omnium eccleſiarum. fol. 48. in verſic. quid penſiones: & Card. Alex. in c. Agatoſa. lxiiij. diſtinct.

9 & de hoc diffusè ſatis dictum fuit, ſuprà q. xlv. † Quartò facit: quia penſio redimi poſt per Rectorem beneficij, ſuper cuius fructibus fuit impoſita pro certis anticipatis penſionibus, & iſtud approbarunt Romani Pontifices, vt copiosè deduxi ſuprà q. lxxxvij. Quintò facit: quia penſio morte penſionarij non vacat, nec impetratur, ſed extinguitur, ſicuti vſufructus morte vſusfructuari. §. finitur. inſtit. de vſufr. l. antiquitas. C. de vſufruct. & dixi ſuprà q.

10 xij. † Sextò facit: quia penſio contractibus profanis æquiparatur, vt dixit Gomes, Rotæ Auditor, in commento regulæ Cancel. de infirm. reſignan. q. xvj. in verſic. Nam penſiones. allegat Romanum, in conſi. cccxxxix. col. iiij. Et tenendo iſtam partem, quòd ſimonia non cõmittatur dando pecuniam pro obtinenda tranſlatione penſionis, ad allegata ſupra in contrarium reſponderi poteſt. Primò nõ obſtat, quòd ſicuti pro obtinendo beneficio eccleſiaſtico, ſi datur aliquid temporale, ſimonia cõmittitur. Idem videtur dicendum in penſione, quæ à beneficio depẽdet: quia clarum eſt, quòd penſio eſt quid merè profanum, vt dictum fuit ſuprà: & hinc eſt quòd non poteſt cum beneficio eccleſiaſtico permutari per ſupradicta. Nec obſtat

ſecundum,

ſecundum, quòd ſicuti de beneficio, ſoluitur decima Papalis, ita de penſione: quia id eſt ex eo, quòd decima imponitur per reſpectum ad fructus beneficij, non reſpectu ſpiritualitatis, hinc eſt, quòd penſionarius pro rata penſionis, decimam ſoluere tenetur: quia pẽſio eſt certa portio à beneficio ſeparata, & impoſita ſuper bonis temporalibus beneficij, faciunt dicta ſuprà q.j.& q.vij. Nec ſimiliter obſtat tertium: dum dicebatur, quòd annata ſoluitur ita de penſione, ſicuti de beneficio: quia annata ſoluitur per reſpectum ad fructus beneficij. hinc eſt, quòd pẽſionarius, qui partem fructuum per reſpectum penſionis ex beneficio capit, ad annatam tenetur. faciunt dicta ſuprà q. xxvj. Ad quartum quòd illegitimus non ſit capax penſionis, ſicuti nõ eſt capax beneficij ſine diſpenſatione: reſpondetur, quòd nõ: propterea ſequitur quòd penſio ſit eccleſiaſticum beneficiũ, vel quod habeat aliquid ſpi-
11 ritualitatis annexum: † quia videmus, quòd illegitimus nõ eſt etiam capax feudi, neque emphiteuſis eccleſiæ ſine diſpenſatione: vt eſt text. & ibi doctores in cap. naturales. in tit. ſi de feud. fuer. contr. in vſib. feud. Bal. in l. generaliter. §. cum autem. de inſtit. & ſubſtit. Alexand. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. col. xij. ad Trebel. & in l. ſi perceperit. col. ij. ff. de libe. & poſthu. & latè per Matthæum, de afflict. in d. c. naturales. Et tamẽ nemo dixerit feudum, & emphiteuſim aliquid ſpiritualitatis habere. Nec minus obſtant adducta in quinto fundamento contrario: quia & ſi penſio per ingreſſum religionis facta profeſſione, & per contractum matrimonij vacet ſicuti beneficium, id eſt nõ ex eo,
12 quod ſit eccleſiaſticum beneficium: † ſed ex eo, quia ingreſſus religionem, facta profeſſione, habetur pro mortuo: quo ad mundum. l. Deo nobis. C. de epiſc. & cleric. c. placuit. ij. q. j. §. illud. in authent. de monach. & morte pẽſionarij penſio extinguitur, vt dictum fuit ſupra. Ad illud quòd ſicuti beneficia vacant per cõtractum matrimonij, ita extinguatur penſio, ſimiliter reſpondetur; quòd ideò eſt: quia clericus matrimonium contrahens, deſinit eſſe clericus, & priui egiũ clericale amittit in omnibus, præterquam in duobus, de quibus. in c. j. de cleric. coniugat. in vj. Illud tamen quod clericus ſi matrimonium contrahat, penſio extinguatur: qualiter, & quibus caſibus procedit,

dat, vide ſuprà q.liiij.per totam. Ad ſextum quòd cauſa penſionis ſit eccleſiaſtica, nec agitari poſſit coram iudice ſeculari, reſpondetur quòd non valet conſequentia, ergo eſt ſpiritualitati annexa, vel eſt beneficium eccleſiaſticum, patet, quia cauſa fructuum beneficij eſt profana non beneficialis:vt not.in c.ij.vt lite pen.in vj. Idem eſt quando agitur ſuper penſione, cum penſio ita ſe habeat reſpectu fructuum, ſicut vſusfructus reſpectu proprietatis.c.fin. de
13 pign.c.quicũque.xij.q.ij.† Agitur autem coram eccleſiaſtico, non coram ſeculari: quia data eſt per literas apoſtolicas, & ex conceſſione Papæ, nõ ſoluenti, cenſurarum eccleſiaſticarum pœna ingeritur, & ſucceſſiue priuationis beneficij pœna imponitur penſionario, ſi per ſex menſes computandos à die lapſus dierum xxx. datorum ad ſoluendum, non ſatisfecerit: quorum omnium eſt incapax iudex ſecularis.per not.in d.c.decernimus. de iudic. cum vulgaribus. meritò iudex ſecularis de his cauſis ſe ingerere nõ poteſt. & ſententia excõmunicationis per iudicem ſecularem, qui ordines non habet, fieri non poteſt.glo.& Panor.in c.dilecta.de maior.& obed.eſto etiam, q; cauſa
14 priuationis beneficij, †ob non ſolutionem penſionis ſit profana & non beneficialis:vt not.in clement. diſpendioſam.de iudi. Ita dixit etiam Gomes Rotæ auditor, in cõmento regulæ Cancellariæ de triennali poſſeſſore nõ moleſtando. quæſtione l.verſic. Circa tertiam. Non obſtat, quod ſeptimo loco dicebatur, quòd penſio extingui non poteſt pro tot anticipatis penſionibus, niſi accedẽte conſenſu Papæ: quia magis periculoſa videtur extinctio, quàm tranſlatio penſionis. Nam per extinctionem videtur eſſe aperta via vendendi beneficia; quia volens beneficium vendere, & hoc tractato & conuento, poterit illud renuntiare in manibus Papæ ad fauorem illius, cum quo conuenit, reſeruata ſibi annuâ penſione, quam demum is qui beneficiũ fuerit aſſecutus extinguere poſſet pretio inter eos conuento, quod eſſet fœtida ſimonia, vt dixi etiam ſuprà q. lxxxvij. Hinc eſt quòd cum in extinctione penſionis maius verſetur periculum, cautius eſt agendũ.c.vbi periculum.de elect.in vj.& propterea requiritur ibi conſenſus Papæ, quo accedente, purgatur omnis ſuſpitio ſimoniæ.per not.per gl.in c. cum pri-

dem

15 dé.in verbo licitè.de pac.†Et licet extinctio videatur fauorabilis eccleſiæ,trāſlatio verò penſionis odioſa,per ſupradicta in dicto ſeptimo cōtrario:tamen in extinctione verſari poteſt certius animæ periculum per ſupradicta, quàm in trāſlatione.& hoc eſt attendendum:quia anima eſt cūctis rebus anteponēda.l.ſancimus.in fi.C.de ſacroſanc.eccl.c.vt animarum.de conſti.in vj.† Octauo dū dicebatur quòd ius patronatus quod in laicū cadit, nō poteſt accepta pecunia in alium transferri:nec minus accipi poteſt pecunia pro præſentatione faciēda:reſpōde quod ius patronatus licet laico conceſſum,habet annexā ſpiritualitatem:vt habetur in c.quanto.de iudi.vbi per glo.& doc.Hinc eſt, quòd pecunia de vna perſona ad aliā transferri nō poteſt.allegato c.de iure.de iur.patr. & per Roccum latè in d.tract.ſuo de iure patr. in vlti. parte. q. xxv. bene tamen trāſit iuſpatronatus,quòd quis habet in aliqua villa,ſi illā villā vendat, in emptorem illius villæ c.ex literis.& ibi doct.de iur.patr.vbi Card.q.xj. & de hoc videre poteris latè per dictum Roccum in ſuo tract.de iur. patr.q.xxiij.in vlt.parte.Nec mirum eſt ſi dicitur quòd ſimonia eſt dare pecuniam patrono pro conſequenda ab
16
17 eo præſentatione:† quia ſimonia ita committitur in annexis ſpiritualibus,ſicut in ipſis ſpiritualibus.tex. eſt in c. ex inſinuatione.& in d.c.de iure.de iure patr.ſed præſentatio eſt annexa ſpiritualitati,ſicuti & ipſum iuſpatronatus,vt probatur in c.præterea.de trāſact. & ibi Abb. in j. no.& idē Abb.in d.c.quāto.ij.col.de iudi.eſt enim præſentatio præambulum ad inſtitutionē,& ſic ad ius ſpirituale obtinēdum.c.quod autē.in verbo,inchoatū.de iur. patr. hinc eſt quòd licitum nō erit dare pecuniam pro ea obtinenda:ſed pēſio nil penitus ſpiritualitatis in ſe habet:ergo pecuniam dare pro obtinēda illius trāſlatione non videtur prohibitum.Nono dum dicebatur, quòd trāſlatio pēſionis fieri nō poterat pecunia,ex eo ꝙ ex ipſa tranſlatione transferebatur etiam ius regrediendi ad beneficiū ob nō ſolutā penſionē, quòd ius regrediendi transferebat ius ad rē,& ſic ad beneficium ipſum oneratum pen-
18 ſionis onere.†Et ſicuti ſimonia eſt dare pecuniā vel aliud quid temporale pro conſequēdo beneficiū,ita erit ſimonia pro conſequendo illud,quod eſt præambulum ad beneficium

neficium conſequendum: iuxta no. per Ioan. Andr. in c. ij. penul. not. de ſimo. ad quod facit tex. in l. oratio. de ſpõſa. ff. ſed ex tranſlatione penſionis regulariter ſimul cum ipſa tranſlatione quis conſequitur etiam regreſſum ad beneficium penſione oneratum, ob illius non ſolutionem. Ergo dare pecuniam pro obtinenda tranſlatione videtur eſſe ſimoniacum. Reſpondetur quòd ſicuti licitum nõ eſt pecunia accepta ius patronatus in alium transferre, ex eo quia habet admixtam ſpiritualitatẽ per ſupradicta, ita nõ erit licitum dare pecuniam pro conſequendo regreſſu ad beneficium, ex regula d. l. oratio. de ſpõſal. ff. quia vt probatur ibidem cũ quid prohibetur, cenſentur omnia prohibita, per quæ ad illud peruenitur. Sed ſicuti iuſpatronatus in conſequentiam venit vendita villa, & ſic bonorũ vniuerſitate in qua ſit ius patronatus competẽs ipſi venditori: & per talem venditionem, nõ obſtante quòd annexam habeat ſpiritualitatem tranſit in emptorem, dũmodo de eo nõ fiat mentio in venditione: vt tradunt doct. in locis ſupra allegatis: ita dicendum erit in caſu noſtro facta trãſlatione penſionis pecunia accepta, quę pẽſio cõſiſtit in mera tẽporalitate: vt in conſequentiã trãsferatur

19 ius regrediẽdi abſq; vitio ſimoniæ, per ſupradicta. † Cõprobatur hæc opinio ex eo quòd ius regreſſus nõ cauſatur immediatè ex penſionis tranſlatione, ſed cauſatur ex pertinacia nõ ſoluentis penſionem iuxta formam literarum reſeruationis illius: & ſic regreſſus non cauſatur ſimpliciter ex ipſa tranſlatione, ſed in quandam cõſequentiã

20 Rectore beneficij non ſoluente penſionem. † Illud autem quòd principaliter agitur, non quod in conſequentiam venit, contemplatur, facit text. in l. qui teſtamento, in prin. ff. de teſtam. cum ibi not. & in l. ſi quis. ff. de reb. dub. & in l. dictãtibus. C. de teſtamen. vbi legatarius in cauſa teſtamenti poteſt eſſe teſtis: quia principaliter non diſputatur de ſuo legato: licet in quandam conſequentiam illa cauſa concernat commodum legatarij, vt declaratur per

21 Cyn. & Bald. in l. omnibus. C. de teſta. † Et iſta ratione dicebat Iac. Butr. & Ange. in l. non ſolum. §. quæritur. ff. de procu. quod licet creditoris interſit habere debitorem ſuum locupletem: tamen in cauſa ſui debitoris poterit teſtimonium ferre: vide ad hoc Alexand. conſi. LXXVIII.

incipien.in cauſa & lite. col. j. in j. volu. & tanto magis non debet eſſe in conſideratione regreſſus ob non ſolutionem penſionis in caſu noſtro : quia habet ſe ad eſſe & non eſſe, prout Rectori beneficij placuerit ſoluere vel non ſoluere penſionem ad quam tenetur: quinimo ſemper præſumendum eſt, quòd ſoluere velit ne incidat in pœnam priuationis, cum nemo ſuum iactare & velle perdere præſumatur. l. cum de indebito. ff. de proba. Nec eſt veriſimile vt quis perdere velit beneficium, multis forte expenſis & laboribus acquiſitum, vt inquit text. in c. ſuper
22 hoc. §. j. de renun. † Sciendum tamen eſt quòd regreſſus ad beneficium penſionis onere grauatum ei reſeruari ſolet, qui ipſum beneficium reſignauit reſeruata ſibi annua penſione : vel illi qui ceſſit iuri, liti & cauſæ, ad fauorem collitigantis reſeruata ei penſione annua, ne ex ceſſione ipſa nimium diſpendium patiatur. Quibus caſibus concedi ſolet regreſſus ob non ſolutionem penſionis, in aliis autem caſibus ob non ſolutionem penſionis, apponitur pœna priuationis beneficij vt ſtylus & practica Romanæ curiæ nos edocet. Ex prædictis videtur de iure concludi poſſe, quòd ſimoniacum non ſit pecuniam dare penſionario habenti facultatem tráſferendi penſionem pro obtinenda tranſlatione penſionis: quam concluſionem intellige ſanè procedere in ſimplici penſione: ſiue illa habeatur ex cauſa oneroſa, vt puta ex cauſa reſignationis beneficij, vel ceſſionis iuris & litis: ſiue ex cauſa lucratiua. Secus autem eſſet in penſione, quæ clerico ea lege aſſignatur, vt ſit decætero eccleſiaſticum beneficium : iuxta not. per Abb. & alios in c. conquerente. de cler. non reſid. Talis enim penſio eſt eccleſiaſticum beneficium, vt dixi in præſenti tract. q. j. & q. XXI. & q. XXVIII. Nam ſi pro obtinenda iſta penſione detur pecunia, ſimoniacum erit : vt concludit Abb. in dicto conſi. XLVII. incipien. illud de iure quæritur. in
23 verſic. Quartum conſideratur. † Vbi dixit, quòd de beneficio eccleſiaſtico prouideri debet purè, & ſine pacto vel conditione, & non pro alio commodo temporali : aliàs committeretur ſimonia. c. quam pio. j. q. ij. c. fin. de pact. c. cóſulere. de ſimo. Nec debet eſſe vis in nomine, dummodo adſint qualitates alias requiſitę in beneficio eccleſiaſtico:

eo:nam habẽs illas qualitates ſiue appelletur beneficium, ſiue officium,ſiue poſſeſſio,ſiue præſtimonium, vel penſio, nil refert.adducit tex.in c.poſſeſſiones.xvj. q.j. & in d.cap. conquerente.& in c.ſaluator.j.q.iij.quia ex nominum diuerſitate non diuerſificatur rei ſubſtantia:ex cuius verbis à contrario ſenſu colligitur,quòd quando penſio nõ habet qualitates requiſita in beneficio eccleſiaſtico, ſi cõcedatur adhibita pactione alicuius rei temporalis,non eſt ſimonia.

24 †Qualitates autem prædictæ quæ in eccleſiaſtico requiruntur beneficio,ſex ſunt,prima:quia non niſi per epiſcopum vel prælatum eccleſiaſticum poteſt de eo prouideri de iure communi,licet quandoque ad laicũ pertineat præſentatio.c.iij.de iur.patr.Inno.in c.ſicut. de elect. Secunda qualitas,quod is qui prouideri habet,illud ſibi retinere nõ poteſt:vt in c.fi.de inſtit.facit quod notatur in c.relatum. de præbend.Tertia qualitas eſt,quia de ipſo nõ poteſt prouideri niſi clerico.c.cũ adeò.de reſcrip.c.ex literis. de trãſactio.c.ſecũdo de inſtitutio. Quarta qualitas eſt,quia habet aliquid ſpiritualitatis annexũ,vel cui annectitur : vnde propter diuinũ officium datur eccleſiaſticium beneficiũ:vt in c.fi.de reſcr.in vj.capitu.ſi quis ſacerdotum.lxxxj.diſtin. Quinta qualitas eſt,quòd eſt perpetuũ:hoc enim propriũ eſt beneficiorum eccleſiaſticorũ.lxx.diſtinctione.c. ſanctorum.cap.penul.de cleri.ægrotan.not.in capitu.ſi gratioſæ. de reſcriptis.in ſexto.Sexta qualitas eſt quod debet de eo pure ſimpliciter & ſine vlla pactione vel promiſſione temporali,ſiue alio commodo prouideri , vt ſupradictũ fuit. Iſtæ autem qualitates ceſſant in ſimplici penſione : ideò videtur comprobari ſupradicta concluſio, quòd ſimoniacum non ſit dare pecuniam pro obtinenda tranſlatione penſionis.Conſulerem tamen ne id fieret, quia bonarum mentium eſt ibi culpã timere,,vbi culpa non eſt:quinimo, vbi animæ periculũ timetur,ſemper etiã durior pars quæ animæ fauet tenenda eſt:in c.iuuenis.de ſponſa. c.j.§.item ſi.de pœnitẽ.diſt.vij.c.ſicut.xiiij.di.& honeſtati repugnare videtur,ꝙ penſio quæ eſt onus & ſeruitus quædã ipſi beneficio ſuper cuius fructibus eſt impoſita pecunia acquiratur

Exceptiones quæ & quales opponi poſsint corã executore literarũ reſeruationis pẽſionis

coram quo penſionarius petit penſionem ſibi ſolui.

QVAESTIO VLTIMA.

1 *Exceptio ſolutionis opponi poteſt coram executore penſionis.*

2 *Exceptio pacti de non petendo opponi poteſt coram eodem.*

3 *Pactum de nõ petendo geminatum tollit obligationem ipſo iure.*

4 *Clauſula geminata maiorem habet efficaciam.*

5 *Geminatio quid & quando operetur diuerſis caſibus.*

6 *Exceptio compenſationis opponi poteſt contra petentem penſionem.*

7 *Exceptio extinctionis penſionis opponi poteſt contra eundem.*

8 *Exceptio extinctionis penſionis opponi poteſt, ſiue ſit extincta autoritate ſuperioru, ſiue non.*

9 *Exceptio quòd penſio fuit reſeruata ſine conſenſu rectoris beneficij, opponi poteſt contra petentem penſionem.*

10 *Dictio nullatenus importat actuà nullitatem ipſo iure.*

11 *Exceptio falſitatis literarum obſtat penſionario.*

12 *Exceptio quod ſecunda penſio non valet, quia de prima mentionem non facit opponi poteſt coram executore.*

13 *Literæ reſeruationis penſionis de ſtilo curiæ regulantur vt literæ beneficiales.*

14 *Executor datus vigore literarum ſurreptitiarum ſi procedat nulliter procedit.*

15 *Exceptio quod modus & conditio ſub quibus eſt aßignata annua penſio, non fuerunt adimpleti, opponi poteſt.*

16 *Exceptio fructuum non recollectorum, obſtat agenti ad penſionẽ conſequendam.*

17 *Exceptio excommunicationis opponi poteſt penſionario.*

17 *Exceptio excommunicationis, etiam coram mero executore ſententiam exequente opponi poterit.*

19 *Exceptio excommunocationis opponi poteſt etiam coram iudice ſeculari.*

20 *Exceptio defectus iuriſdictionis opponi poteſt executori penſionis.*

21 *Exceptio defectus iuriſdictionis nunquam tollitur per ſtatutum excludentem omnes exceptiones.*

22 *Nullitas notoria, præualet ſententiæ ſuper executione latæ.*

23 *Exceptio falſitatis quæ incontinenti probari poteſt admittitur contra inſtrumentum depoſiti.*

Exce

24 *Exceptio quæ non eſt notoria, neque incontinenti probari poteſt, non admittitur contra executionem ſententiæ.*
25 *Executor an poſsit recuſari ſuſpectus.*
26 *Incontinenti probari quando aliquid dicatur.*

VLtimò quæro, quas exceptiones opponere poterit Rector beneficii grauati penſionis onere corã executore, ſeu ſub executore literarũ reſeruationis annuæ penſionis, coram quo conuenitur ad ſolutionem pen-
1 ſionis. † Et dicendum eſt, quòd primo opponere poterit exceptionem ſolutionis, cum ſolutione eius quod debetur, omnis tollatur obligatio. inſt. quib. mod. tol. oblig. in prin. Talis enim exceptio, etiam ſi per ſtatutum tollantur omnes exceptiones, non eſt ſublata: vt not. Angel. in l. & non tantum. §. quod ſi pro emptore. ff. de petit. hæred. Alexand. conſi. cxiii. incip. viſo. col. ij. in v. volu. Anchar. conſil. cclxx. incip. ex verbis. circa finem. Decius conſilio cccxvii. incipiente, viſis quæ acutiſſimè. column. ij.
2 in princi. in ij. volumi. † Secundò opponi poterit exceptio pacti de nõ petendo, quæ ſolutioni æquipollet, imò ex tali pacto inducitur donatio rei, quam quis pactus eſt non petere. l. ſi quis obligatione. in princ. ff. de regul. iur. Bart. & Ioan. de Imol. in l. aquilius. ff. de dona. Alexand. in l. creditori. C. de pact. & habetur per Inſignem doctorem dominum & præceptorem meum colendiſſimũ Dominum Gulielmum Pontanum à quo ius ciuile per quinquenniũ audiui in almo peruſino Gymnaſio in l. eadem. §. Cato. verſic. contra quam opinionem. num. 11. ff. de verbo. obli-
3 gatio. & per Decium in d. l. ſi quis obligatione. † Et licet aliàs per tale pactum de non petendo non tollatur obligatio niſi per viam exceptionis: tamen quando tale pactũ eſt geminatũ obligatio tollitur ipſo iure: vt voluerũt Angel. & Paul. de Caſtro in l. legitima. ff. de pact. hoc enim operatur natura geminationis. Nam videmus quòd geminata verba, ampliant effectum & plus operantur. Archidia. in cap. ab eo. de appel. in vj. Bal. in l. fructus. C. de
4 actio. † Et geminata clauſula maiorem habet efficaciam, & geminata & multiplicata verba plus operantur. Bald. in l. precibus. C. de impube. & aliis ſubſtitu. verſicul. nunc vlterius procedo. Curtius Senior in conſil. x i x. incipiente

 piente

piente, memoriæ recolendæ. nume.55.& verba geminata & multiplicata deſignant præciſam mentem diſponentis. Bald.in ca. eam te.col.ij.de reſcript.& habetur per Curtium ſupra allegatum, conſil.L I I I.incipiente, ſuper articulo.colum.j.nume.5.& Idem conſi.L x.incipien.Dux Philippus. nume.13.& conſil.C L X V I I. incipiente ſapienter.
5 nume.60.† Et quid & quando in diuerſis caſibus operetur geminatio, vide etiam Gazadinum conſil.L X X I X.numer.10.conſi.X V I I. num.18. conſi.X X I I I. nume.8. conſil. X X.num.3.conſil.L I I.nume.2. conſil.X L. nume.9. conſil. I.nume.37.conſil.I I I I. nume.25.conſil. L I. numero 34. & conſil. L X X I I I I. & Claudium de Seiſello in l.baliſta. ff. ad trebellia. & plura ponit ad hoc Corſetus in tractatu ſuo de verbis geminatis: & de hoc dixi etiā ſuprà q.xcvij.
6 † Tertiò opponi poterit exceptio compenſationis. Nam & compenſatio vim ſolutionis habet. Bar.in l.amplius nō peti.colum.penult. ff. rem ratam habe. Et quando ſtatutum non permittit opponi poſſe aliam exceptionem, quā ſolutionis, tamen cōpenſatio admittitur. Ita coſuluit Ange.conſil. C C I X. incip.quidam nomine Alex.conſil. X I I. col.penult.in ij.volum.de hoc tamen dic vt latè dixi ſuprà q.xcij.vbi examinaui hunc articulum, An & quādo compenſatio locum habeat in materia iſta penſionis, ad quæ
7 dicta me refero.† Quartò opponi poterit exceptio extinctionis penſionis factæ de partium conſenſu, ex hoc enim apparet de notorio non iure penſionarij petentis ſibi pēſionem ſolui, quod quidem excludit agētem, ſiue petitorio agat, ſiue etiam agat poſſeſſorio recuperandæ. vt not. Butri.in c.ex literis.col.x.de reſti.ſpo.vbi alij.& Inno.in c. conſtitutus.de filiis presbyt. Alex.in l. naturaliter. §. nihil commune.col.xvj.verſic.x.fallit.ff.de acquirend.poſ.Idem Alex.in conſil.L X X V I I. incip.in cauſa & lite. col. penult. in ij.volu.Old.conſi.I.Rota deciſ. V I I I. deciſ.C C X L V. & deciſ. D C X X V I. in antiquis: hinc eſt quòd qui beneficium renuntiauit, non poteſt poſtea agere ſuper ſpolio: quia agenti ſuper ſpolio obſtat exceptio ſpontaneæ reſignationis.c.accepta.de reſti.ſpo.per ceſſionem enim beneficij quis perdit dominum & poſſeſſionem. Inno.in c. ſuper hoc.de renun.Ioan.Andr.Imol.& Abba.in c.ſolitæ.de reſtit.ſpol.& vide per Caſſad.deciſ. I I I I. in tit.de reſtitu.

ſpol.

ſpo.hoc tamen quòd de reſignatione beneficij dicitur,intellige procedere dũmodo reſignatio beneficij facta fuerit in manibus illius, qui autoritatem habebat recipiendi illam, aliàs ſecus. Ita dixit Rota deciſ. 111. incip. quidam primus. in rub. de renuntia. in recollectis Biſgnetti. & tradit Alexand. in conſil. CXVIII. incip. in cauſa & lite. in
8 j. volum. † Et iſta exceptio extinctionis penſionis opponi poterit, ſiue talis extinctio facta fuerit autoritate ſuperioris, ſiue non, cum poſſit etiam fieri per ipſum penſionarium ſine autoritate & ſcientia ſuperioris, vt dictum fuit ſuprà q. xlv. per totam. niſi eſſet penſio reſeruata clerico ſignanter pro alimentis, quo caſu ſine ſuperioris & iudicis autoritate extingui non poſſet nudo conſenſu penſionarij, vt dixi in d. xlv. quæſtio. circa finem. vbi videre pote-
9 ris. † Quintò opponi poterit exceptio nullitatis & inualiditatis literarum reſeruationis penſionis, quando ex illarum tenore apparet quòd penſio reſeruata fuit ſine conſenſu Rectoribus beneficij illius onere grauati. Nec eſt de
10 rogatum regulæ cãcellariæ de cõſenſu præſtando. † Tali enim caſu huiuſmodi literæ ſunt ipſo iure nullæ propter dictionem nullatenus, de qua in prædicta regula: quæ dictio importat nullitatem ipſo iure: vt not. Domi. in c. Romana. §. penult. de appel. gloſ. in Clem. j. in verbo, nullatenus. de ſequeſtra. poſſ. & fruct. Decius conſil. CX. incip. uiſis diligenter. col. j. in ij. volum. & de hoc dixi latius ſu-
11 prà q. x. † Sexto opponi poterit exceptio falſitatis literarũ: nam talis exceptio etiã coram mero executore opponi poteſt: vt voluit Domi. in c. ſicut. col. penult. ij. q. j. vbi dixit, quòd merus executor poteſt cognoſcere de exceptione falſitatis reſcripti: allegat text. in c. ſuper eo. de crimin. falſi. vbi Ioã. de Anan. poſt principiũ dicit, quòd merus executor admittere debet exceptionem nullitatis reſcripti. quod etiam voluerunt Hoſtien. Imol. & alij, in c. cum contingat in vlti. col. de reſcript. Felin. in c. decætero. col. ij. in fin. de
12 ſent. & re iudi. in verſic. Ad illud. † Septimò opponi poterit de nullitate & inualiditate literarũ reſeruationis penſionis factæ ſuper fructibus, redditibus, & prouẽtibus alicuius beneficij, alia anteriori penſione grauati, de qua nõ fuit facta mentio in literis, quarum executionẽ penſionarius petit coram ſuo executore: tali enim caſu penſio ſe-

cunda non faciens mentioné de prima, eſt ipſo iure nulla, vt decidit Caſſadorus Rotæ auditor in ſuis deciſionibus ſuper regul. cancellariæ, deciſ. III. in rubri. de pen-
13 ſionibus, de quo ad ſaturitatem dixi ſuprà q.xxix. † Facit ad hoc: quia literæ reſeruationis penſionis de ſtilo curiæ regulantur ſicuti literæ beneficiales quæ ſurreptitiæ ſunt ipſo iure nullæ. c. ad audiẽtiam. el. ij. de reſcript. & ibidem Innocen. Ioan. And. Abb. & alij maximè Felin. diligentiſſimus & copioſus commentator in penult. col. in verſicu. literæ beneficiales. & not. Idem Innocen. in c. ad aures & in c. conſtitutus. eo. titu. de reſcript. Idem probatur in Clem. j. de præbend. & in c. ſi motu proprio. de præbend. in vj. Idem tenet Oldra. conſil. VIII. incipiente, quod proceſſus & conſil. CCLVII. incipien. factum tale. col. viij. Calder. conſi. XIII. in titu. de reb. eccleſiæ non alienan. Card. cõſil. XXXIII. incipien. in hac dubia quæſtione ad finem. & idem erit dicendum in literis reſeruationis annuæ pen-
14 ſionis, per ſupradicta. † Quinimo ſi executor datus vigore talium literarum ſurreptitiarum procederet, quicquid ageret eſſet nullum. text. eſt in c. cum in noſtris. de conceſ. præben. per quem text. Ita dixit Felin. in c. fina. col. vltima,
15 quæſtione penult. de præſumpt. † Octauo opponi poterit quòd penſio fuit aſſignata, ſub modo vel conditione, & modus vel conditio verificationem non acceperunt: ſi enim modus vel conditio ſunt in literis expreſſi, tunc illis non verificatis, rector beneficij penſionem ſoluere non tenetur. Ita decidit Caſſador. Rotæ auditor, deciſio. x. in titu. de reſcript. vbi hunc articulum examinat eum videre poteris: & ratio huius exceptionis eſt: quia licet prohibeatur etiam per ſtatutum quòd aliqua exceptio opponi non poſſit, intelligitur tamẽ dummodo conditio, ſub qua contractum eſt debitum, ſit adimpleta: vt tradit Bald. in l. ſi cauſam circa fin. C. de execu. rei iudic. Imol. in l. fin. col. x. ff. à quib. appel. non licet. Bald. in l. etiam. col. j. & in l. ij. C. de execu. rei iudic. Alexand. conſil. XX. incipiente, viſo
16 proceſſu. col. ij. in vj. volu. † Nono opponi poterit, quòd rector beneficij, qui aſtringitur ad ſoluendam penſionem eo anno, pro quo ſoluere compellitur ab executore, nullos fructus percepit, vel ſaltim tenuiſſimo ex beneficio grauato penſionis onere: nam tali caſu communiter doctor.
tenent

tenent, quòd penſionem ſoluere non teneatur, vt copiosè examinat Felin. in d.c. ad audientiam. el. ij. de reſcript. & dictum fuit ſuprà ad ſaturitatem, in lxij. q. & q. lxxvij. in verſic. iſtam concluſionem limita, & ad ibidem dicta me
17 remitto pro veritate iſtius nonæ exceptionis. † Decimo opponi poterit, quòd penſionarius qui coram ſuo executore penſionem petit, eſt excommunicatus: quo caſu executor illum repellere debet. c. exceptioné, de exceptioni. vbi doct. magis communiter tenent, quod etiam reo volente, iudex non debet admittere excommunicatum ad agendum, quòd etiam poſt alios tenuit in d.c. exceptioné. dominus Petrus Paulus Pariſius nunc Cardinalis meri-
18 tiſſimus. col. antepenult. in verſic. circa prædicta. † Et huiuſmodi exceptio opponi poteſt etiam coram mero executore ſententiam exequente, & executionem ipſam impedit gloſ. in c. ſicut. ij. q. j. & ibi Domini. eſt enim exceptio quæ concernit inhabilitatem agentis, quæ nunquam cenſetur excluſa, per generalem excluſionem exceptionum. argum. gloſſ. in Clemen. j. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Butr. in c. licet. de elect. Bald. in l. ſi quis filio. §. ſi quis. ff.
19 de iniuſt. rupto & irrit. fact. teſtamen. † Vnum notatu dignum non omitto, quòd nedum coram mero executore, ſed etiam coram ſæculari iudice, opponi poteſt contra agentem exceptio excommunicationis. gloſſ. eſt notabilis in l. j. de iuris & fact. ignoran. quam gloſſ. reputat ad hoc ſingularem Raphael Fulg. & illam ad hoc adducit Bald. in c. cum contingit. de dol. & contu. & in c. intelleximus. de iudi. Idem voluit Bald. in l. quoties C. de iudi. & ad hoc facit text. in c. fin. de except. in vj. & text. in c. poſtulaſti. de homici. vbi fuit oppoſita excõmunicatio coram rege: quem tex. ad hoc ponderat Ioan. de Anã. ibi in primo nota. ad idem Gemini. in c. j. §. ij. col. v. de except. in vj. & tradit Iaſo. in l. j. nume. 9. C. de iur. & fact. ignorant. & in l. placet. in fin. in lectura Paduana. C. de ſacroſanct. eccleſ.
20 † Vndecimo opponi poterit quòd executor iuriſdictione caret: nam nullitas quæ ex defectu iuriſdictionis prouenit, opponi poteſt etiã contra tres ſantentias conformes, contra quas regulariter non poteſt opponi aliqua exceptio, donec nõ fuerint executę. Clemen. j. de re iudica. Ita dixit Pet. de Anch. in cõſil. LXXVIII. incip. excellens domine.

col.iij.Sozi.conſil. c c l x x i i i i. col.penult. Decius conſil. x x x v i i i. incipiente, circa primum. in j. volum.col. v.Claudius in l.in prouinciali. §. qui opus.ff.de noui.ope. nuntia. Stephanus Beltran. conſil.c x x x. incip.quemadmodum.per gloſſ. in Clem.j.de ſequeſtr.poſſ.& fruct.Cal caneus conſil. c x i i i. incipiente, in cauſa illorum verſi-
21 cu. † Et hæc exceptio nullitatis, nec vnquam huiuſmodi exceptio cenſetur excluſa per ſtatutum excludens omnes exceptiones, vt tradit dominus Hippolyt.de Marſiliis dominus & præceptor meus in conſil. l x x v i. num.13. & conſil. l x x x i. nume.38. in ij. volu. Idem voluit Sozin. in conſil. l x x x i i i. in fin. in iiij. volu. incipit pro clariori. Prædicta tamen omnia procedere intelligas, quando tales exceptiones ſunt notoriæ & euidentes, vel poſſint incontinenti probari,per ea quæ dicunt Bart.& docto. in l. iiij. §. condemnatum.ff.de re iudic.vbi dicunt quòd in executione ſententiæ opponi poteſt ad illam impediẽdam euidens ſententiæ nullitas, vel quæ incontinenti probari po-
22 teſt.† Notoria enim nullitas præualet ſententiæ etiam ſuper executione latæ. gloſ. eſt notabilis in c. & ſi non cognitio.xxv.q.ij.quam gloſ. ſequitur Imol.in clemen.j.col. ix.verſicu.Nunquid.de re iudic.vbi dixit, quòd merus executor parere non tenetur ſuperiori viſa notoria nullitate ſententiæ:& ad hoc plura allegat Romanus, in conſil. ſuo incipiente:attentis his.quem refert, & ſequitur Feli.in d.
23 c.decætero.col.j.verſic.Primus eſt.de ſent.& re iudic. † Et dixit Iaſon in conſi. l x x x v. in j. vol. incipiente.punctus præſentis. quòd exceptio falſitatis,quæ in continenti probari poteſt,admittitur etiam contra inſtrumentum depoſiti,ad idem facit quod voluit Corn.conſil.c c v i i i.in iij. volu.nume.2.& in conſi.c c i i i i. nume.1.in ij.vol. & ſolennis doctor,dominus & præceptor meus,dominus Hippolyt.de Marſil.conſil.x v i .nume. 18. & conſil.c x i. num.
24 21.in ij.volu.† Quando autem huiuſmodi exceptiones nõ eſſent notoriæ,& indigerent longiori indagine, tunc non releuarent coram executore propoſitæ. Ita dicunt Bart. & doctor. in d.l. iiij. §.condemnatum. ff.de re iudic. Nec minus releuarent excipientem quando executor videret illas opponi per malitiam cauſa dilatandi ſolutionem. Nam tunc propter illas non tardabit executionem.Innoc.
in

in capit.poſt electionem.in fi.de conceſ.præbend.Abb.in cap.paſtoralis.§.quia vero. & in cap.ex parte.el ij. de offi. deleg.& idem Abb.in cap. nullus. de præſumpt. & in cap. interpoſita.in princ. de appel.& plura alia accumulat Fel. in d.cap.decætero.col.iiij.verſic. limita omnia prædicta. Adde quòd idē voluit Domi.in d.c. decætero. Cuius lectura ſuper ſecundo decretalium admodū fertilis & copioſa apud me eſt nondum impreſſa, idem voluit etiam Alexand.d.conſi.clxxxi. incipiente,in cauſa & lite. col. ij.
25 nume.3.in vj.volumi.† An autem executor recuſari poſſit ſuſpectus,vide Inno.in c.propoſuit. de appellatio. doctor. in c.nouit.eodem tit.vbi Card.& in clement.j.§.penult. de foro competen. Archidiaco. in c. ſunt quorum. ij.quæſtio.vij.Et quia ſuperius dictum fuit,quòd exceptio quæ incontinenti probari poteſt, impedit executionem, operæpretium exiſtimaui inſerere hic quando inconti-
26 nenti probari dicatur exceptio.†Circa quod Innocen.in c.veniens.de teſtib.dixit,quòd incontinenti quid probari dicitur arbitrio iudicis, attenta negotij & perſonarum qualitate,quem ſequuntur ibidē Imol.& Abb. idem voluit Bald.in l.ſi ex falſis.col.iij.C.de tranſactio. & in l. fin. C.de ordi.cogni.Idem in l.ij.C.de edict.diui adria.tol.& in l.iij.§.ibidem.ff.ad exhib.gl.in l.is à quo.in verbo,hodie.ff.vt in poſſeſ.leg.Iſtam partem tenuit Aret.in d. cap. veniens,vbi dixit,quòd iſta eſt communis opinio,& quòd in practica ſeruatur.Bar.verò in d.l.iij. §. condemnatum. dixit,quod in cōtinenti dicitur probari ſi probetur intra tempus,intra quod fieret executio ſententiæ:ſi talis executio nullitatis non eſſet oppoſita.Idem tenuit idem Bar. in l.is à quo.in princ. ff.vt in poſſe.legat.& in extrauagan. ad reprimendam,in verbo ſummariè.cum quo pertranſeunt Cardinal. & Ioan. de Imol. in capitul. cum in iure peritus. de offic. deleg.Angel. in l. ille à quo.§. tempeſtiuum.ff.ad trebel.Butr.in d.capit. veniens. de teſtib. Alexand.& Iaſon.in d.§.condemnatum.vbi Alexander dixit, quòd id quòd dicitur per Innocent. & alios, quod ſit in arbitrio iudicis, quando probari dicatur incōtinenti:debet intelligi quòd arbitriū iudicis regulari debeat iuxta prædictam doctrinam Barto. & ſequacium. Opinionem tamen Innocent.ſequitur Felin.in d. capit. veniens.el ij.de teſtib.

teſtib. in verſicu. Sexta concluſio. Addens quòd Bald. in l. vltim. C. de iudi. per illum text. dicebat quod offerens ſe probaturum in continenti, probare poterit intra triduũ. Ab iſta opinione Inno. & ſequacium in practica non diſcederem, cum iure cautum nõ reperiatur huiuſmodi iudicis ſeu executoris arbitrium coarctatũ eſſe ad aliquod certum tempus. Vnum tamen nõ omitto, quòd quãdo in continenti aliquid eſſet probandum, non ſunt expectandi teſtes de vltra montes. Ita dixit Inno. in d. c. veniens. arg. tex. in c. literas. in fin. de reſti. ſpolia. His tamen quæ dixi ſuperius circa exceptiones ſupradictas, videtur obſtare id quod dicunt domini Curiales in iſta materia: dicere enim ſolent, vt ſæpe dixi, ſolue & repete. quod eſt contra tex. in l. iii. ff. de compenſa. vbi habetur, quòd melius eſt nõ ſoluere, quam ſolutum repetere. Et ex iſtis ſit finis huius vltimæ quæſtionis, in iſta materia eccleſiaſticæ penſionis: in qua licet qnamplures alias quæſtiones collegerim, cum tamen illas propter varias occupationes reuidere & corrigere hucuſque non potuerim, illarum editionem in aliud tempus differendam duxi: eas tamen Deo optimo maximóque fauente, otij opportunitatem nactus, ſi in humanis ero, ad communem ſtudioſorum vtilitatem in medium emittere conabor. Laus Deo omnipotenti.

EXPLICIT TRACTATVS DE PENſionibus, innumeris quæſtionibus diſtinctus.

CVm ſæpius in diuerſis quæſtionibus huius noſtri tractatus mentionẽ fecerimus de tranſlatione penſionis, quæ fit de vna perſona ad aliam vigore facultatis à ſede apoſtolica indultæ, ei cui penſio reſeruatur, vt patet in q. lxxiiij. lxxviij. & q. vlt. & penul. ſupra, ac etiã de penſionis extinctione. quæ fit receptis anticipatis penſionibus, de qua diximus ſuprà q. lxxxviij. Ideò operæ precium eſſe, & quodam modo neceſſarium exiſtimauimus ad commodum eorum qui Romanæ curiæ ſtilum ignorant, qui quidem plurimi ſunt, vt atteſtatur Lapus allegat. ſua L I I. incipiente Lætatus ſum. hic inſerere formam Tranſlationis & Extinctionis penſionis ſecundum ſtilum Curiæ, vt facilius dicta in prædictis quæſtionibus ab his quibus curiæ prædictæ ſtilus innoteſcit, intelligi valeant.

FOR

FORMA SVPPLICA-tionis quæ fit in tranſlatio-ne Penſionis.

BEATISSIME pater, cum deuotus ſanctitatis veſtræ Orator, Ioannes Ceccolinus clericus Piſaurenſis, cui alias penſio annua ducatorum viginti auri de camera ſuper fruct bus, redditibus & prouentibus parochialis eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Caſtro Galiardo, foro ſempronienſis diœceſis, ſibi quoad viueret vel procuratori ſuo legitimo annis ſingulis per Franciſcum de Albertinis dictæ parochialis eccleſiæ Rectorem, & ſucceſſores ſuos dictã eccleſiam pro tempore obtinentes in terminis & locis in literis & proceſſibus deſuper confectis expreſſis & contentis, integrè perſoluenda, apoſtolica autoritate reſeruata, conſtituta, & aſſignata extitit: cum poteſtate & facultate penſionem huiuſmodi in quancunque aliam perſonam de qua ſibi videretur, etiam quæcunque & quotcunque eccleſiaſtica beneficia obtinentem & expectantem, abſque alio dicti Franciſci conſenſu, in hoc tunc expreſſe conſentientis, & ſucceſſorum ſuorum transferendi caſſationi & extinctioni penſionis ſeu illius reſeruationi huiuſmodi, ac illius tranſlationi ex certis cauſis ad id animũ ſuum mouentibus conſentire proponat, prout cõſentit de præſenti: ſupplicat humiliter S.V. deuotus Orat. Antonius Manfredus clericus Piſaurenſis diœceſis, quatenus penſionem ſeu illius reſeruationem prædictas, caſſantes & extinguentes, ac modernum dictæ eccleſiæ Rectorem, & ſucceſſores præfatos ad illius ſolutionem dicto Ioanni de cætero faciendam, amplius non teneri, & ob illius non ſolutionem aliquas cenſuras & pœnas minimè incurrere decernẽtes, ſibíque, vt commodius ſuſtentari valeat, de alicuius ſubuentionis auxilio prouidentes, ac ſpecialem gratiã faciẽtes, ſibi ſimilẽ penſionem annuã viginti ducatorũ auri ſimilium, ſuper dictæ parochialis eccleſiæ fructibus, reddi-

tibus

tibus & prouentibus,quorum medietatem ipſa penſio nō excedit: ſibi quoad vixerit vel procuratori ſuo legitimo per modernum Rectorē eccleſiæ predictæ, & ſucceſſores præfatos, annis ſingulis in prioribus ſeu aliis locis & terminis in literis ſtatuendis,ac ſub ſentētiis,cenſuris,& pœnis eccleſiaſticis in talibus apponi ſolitis, integrè per ſoluendā:& aliàs eiſdem modo & forma quibus dicto Ioanni reſeruāta erat,reſeruare cōſtituere & aſſignare dignemini de gratia ſpeciali,non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque,cum clauſulis opportunis & conſuetis.

ET cum abſolutione à cenſuris ad effectum, &c. Et quod obſtan. ora. habeatur pro expreſſis ſeu in totum vel in partem exprimi poſſint,& cum caſſatione, extinctione & decreto prædictis,quoad præſentis ſupplicationis ſola ſignatura ſufficiat: attento quòd literæ ſuper reſeruatione nouæ penſionis expedientur, & cum noua penſione prædicta pro dicto oratore,quæ trāſeat ad ſucceſſores, & aliàs vt ſupra. Et cum acceſſu, ſeu regeſſu ad dictam parochialem eccleſiam ob non ſolutionem penſionis ac decreto irritanti, &c.ac aliàs in omnibus & ſingulis euentibus,prout ipſi Ioanni reſeruata erat,latiſſimè extendēda:& quod præmiſſorum omnium qualitates,inuocationes,denominationes annexorū,& fructus augendo vel minuendo,quātum opus fuerit, regula nō obſtante.Nec nō nominum, & cognominum, ac tenori primæ reſeruationis,aliorūmque neceſſariorū, maior & verior ſpecificatio fieri poſſit. Et ſi ſuper fructibus eiuſdem eccleſiæ,alia vel aliæ penſiones annuæ reſeruatæ ſint, dummodo omnes penſiones huiuſmodi medietatem eorundem fructuum non excedant,exprimi poſſit in literis.

SCiendum eſt etiā,quòd quandoque Papa ei,cui reſeruat anuuam penſionem,ſuper fructibus beneficij, dat facultatem illam transferendi in aliam perſonam: quam tranſlationem facere poſſit quilibet loci ordinarius, aut canonicus alicuius metropolitanæ, vel alterius cathedralis eccleſiæ:aut perſona in dignitate eccleſiaſtica cōſtituta,eligendus aut eligenda, per ipſum penſionarium, qui penſionem transferre vult,ſeu per eius procuratorē verba autem literarum quibus concedi cōſueuit talis facul-

tas,eſſe ſolent talia:Tibíque,vt quicũque loci ordinarius, aut canonicus alicuius metropolitanæ,vel alterius cathedralis eccleſiæ, aut perſona in dignitate eccleſiaſtica conſtituta ad id,per te vel procuratorem tuum eligendus aut eligenda, penſionem huiuſmodi in totum vel in partem de expreſſo tuo conſenſu caſſare pœnitus & extinguere, ac etiam aliam illi ſimilem pẽſionem annuam cuicunque alteri clerico,per te ad id nominando,etiam quæcunque, quotcunque,& qualiacunque beneficia eccleſiaſtica obtinenti,& expectãti eidem clerico ſimiliter quoad viueret, vel procuratori ſuo ad id ab eo ſpeciale mandatum habenti, per dictũ A. & ſucceſſores præfatos annis ſingulis, in feſto & loco ac ſub ſententia, & pœna ac alias, modo & forma præmiſſis, integrè perſoluendam, abſque alio A. & ſucceſſorũ prædictorum præſtando deſuper cõſenſu, reſeruare,conſtituere,& aſſignare liberè,& licitè valeret,de ſpeciali gratia indulſit.

* * *

FORMA

FORMA TRANSLATIONIS PENſIONIS, QUÆ FIT PER PERſONAM IN ECCLEſIAſTICA DIGNITATE CONſTITUTAM.

PAVLVS dei gratia epiſcopus Teatinus, vigore clauſulæ in infraſcriptis literis apoſtolicis cōtētæ, videlicet tibíque, vt quicūq; loci ordinarius aut canonicus alicuius metropolitanę vel alterius cathedralis eccleſiæ, aut perſona in dignitate eccleſiaſtica conſtituta. Executor ad infraſcripta ſpecialiter electus & aſſumptus, venerabilibus, & circūſpectis viris bonæ memoriæ Marci ſanctæ Mariæ, in via lata diaconi Cardinalis de corneliis nuncupati in canonicatus, & præbendę eccleſiæ Taruiſinæ, ac parochiali eccleſię ſancti Ioan. Baptiſtæ Taruiſinæ diœceſis ſucceſſoribus, canonicatum, & præbendam ac parochialem eccleſiam prædictos pro tempore quomodolibet obtinentibus. Necnon illi, vel illis, ad quem, vel quos infraſcriptum tangit negotium, ſeu tāgere poterit quomodolibet in futurum quibuſcunque nominibus cenſeatur: aut quacunque præfulgeat dignitate Sal. in domino, & noſtris huiuſmodi: Imò verius apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Literas ſanctiſſimi in Chriſto patris, & domini domini noſtri Clementis diuina prouidentia Papæ ſeptimi, eius vera bulla plumbea cum filis ſericeis rubri, croceíque colorum, more Romanæ Curiæ impenden. bullatas: ſanas ſiquidem, & integras non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpitione carentes, vt in eis prima facie apparebat, nobis pro parte venerabilis viri Aſcanij Rufini clerici Romani, principalis in infraſcriptis literis apoſtolicis nominati corā notario publico, & teſtibus infraſcriptis præſentatas, nos cum ea qua decuit reuerētia noueritis recepiſſe, huiuſmodi ſub tenore. Clemēs epiſcopus ſeruus ſeruorū Dei, dilecto filio Aſcanio Rufino clerico Romano, &c. Hic inſeritur totus tenor literarū Apoſtolicarū reſeruationis

penſionis

penſionis:poſt quarũ quidẽ literarum Apoſtolicarum præſentationẽ,& receptionem,nobis & per nos, vt præmittitur,factas:fuimus per præfatum dominum Aſcanium Rufinum canonicum Baſilicæ principis apoſtolorum de vrbe,debita cum inſtantia requiſiſti,quatenus penſionem annuam quadraginta ducatorum auri de camera, vt in præinſertis literis Apoſtolicis cõtinetur ſibi reſeruatam, caſſare,& extinguere,illáque caſſa,& extincta,venerabili viro domino Mario Rufino clerico Romano dicti domini Aſcanij fratri licet abſenti, ſimilem annuam penſionem reſeruare,conſtituere, & aſſignare,ac ad ominum aliorum in eiſdem literis contentorum executionem,procedere dignaremur,iuxta earũdem literarum Apoſtolicarum vim, formam & tenorem. Nos igitur Paulus Epiſcopus, & executor præfatus attendentes requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam, & rationi conſonam volentéſque cõmiſſionem huiuſmodi nobis factam ad effectum debitum deducere ac reuerenter exequi,vt tenemur: idcirco autoritate Apoſtolica,& qua fungimur in hac parte, penſionem annuam quadraginta ducatorum auri de camera. Videlicet viginti ſuper canonicatus, & præbendæ eccleſiæ Taruiſinæ,quos poſſidet dominus Alexander Thealdinus, & reliquorum viginti ducatorum huiuſmodi, ſuper parochialis eccleſiæ ſancti Ioannis Baptiſtæ Taruiſinæ diœceſis:de quibus in præinſertis literis Apoſtolicis fit mentio & quã dominus Franciſcus Ramberti, clericus Venetiarum obtinet,fructibus, redditibus, & prouentibus eidem domino Aſcanio, vt in præinſertis literis Apoſtolicis continetur,reſeruatam, conſtitutam, & aſignatam, & per bonæ memoriæ Marcum Cardinalem de corneliis, & ſucceſſores ſuos,canonicatum, & præbend.ac parochialem eccleſiam pro tempore obtinentes,annis ſingulis in terminis & loco,ac ſub ſententiis cenſuris, & pœnis in præinſertis literis Apoſtolicis contentis, & expreſſis: præfato domino Aſcanio ſeu eius legitimo procuratori integrè perſoluẽdam reſeruationem,cõſtitutionem, & aſſignationem huiuſmodi de expreſſo ipſius Domini Aſcanij conſenſu ibidem præſentis,& cõſentientis,caſſauimus, aboleuimus, & extinximus:caſſamus,abolemus, & extinguimus:pẽr præſentes,præfatóſque dominos,Franciſcum, & Alexandrum,

ac ſucceſſores ſuos ad illius ſolutionem , dicto domino Aſcanio vlterius faciendam non teneri, neque propterea cenſuras,& pœnas prædictas quouiſmodo in currere, eadem autoritate decernimus & declaramus:& nihilominus eandem vel ſimilem annuam penſionem,præfato domino Mario principali,quoad vixerit exigenda, percipienda, & leuanda de ſimili ipſius domini Aſcanij conſenſu per eoſdem dominos Alexandrum, & Franciſcum ac ſucceſſores præfatos in terminis,& lòco,& ſub ſimlibus ſententiis,cenſuris, & pœnis, eidem domino Mario principali vel procuratori ſuo legitimo, integrè perſoluendam, eadem autoritate reſeruamus, conſtituimus, & aſſignamus præſentium tenore INHIBENTES dominis Alexandro, & Franciſco dictæ bonæ memoriæ Marci Cardinalis ſucceſſoribus, & veſtris ſucceſſoribus præfatis,quibus præſens noſter proceſſus dirigitur, ſupradictam commiſſionem ac literas Apoſtolicas huiuſmodi, noſtrum proceſſum, ac omnia, & ſingula in eis contenta communiter vel diuiſim intimamus, inſinuamus, & notificamus:ac ad veſtram, & cuiuſlibet veſtrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præſentes. & nihilominus vos alexandrum, & Franciſcum, & ſucceſſores prædictos, & veſtrum quemlibet in ſolidum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis ſententijs, & cenſuris, in præinſertis literis conteutis, quas & earum quamlibet,vos,& veſtrum quemlibet,niſi feceritis quę vobis in hac parte præcipimus, incurrere volumus ipſo facto,prout dictus Clemēs incurrere voluit. Diſtrictè percipiendo mādamus quatenus annis ſingulis in loco & termi nis præinſertis, præfato domino Mario vel procuratori prædicto ad hoc ſufficiens mandatū habēti,pro eo penſionem annuam prædictā iuxta reſeruationis,cōſtitutionis,& aſſignationis prædictarum vim,formā,& tenorem ſine difficultate & cōtradictione quibuſlibet, efficaciter perſoluatis,& veſtrū quilibet perſoluat, aut vos cū dicto domino Mario principali vel eius procuratore prædicto ſuper hoc amicabiliter cōcordetis,& veſtrū quilibet concordet MONEMVS inſuper, modo & forma premiſſis vos omnes,& ſingulos ſupra dictos,& alios quoſcūque, tam eccleſiaſticos quàm ſeculares cuiuſcūque dignitatis, ſtatus, gradus

gradus ordinis vel cõditionis exiſtant,aut eorum quemlibet, vobis, & cuilibet, veſtrum diſtrictius inhibentes, ne præfato domino Mario principali, vel eius procuratori prædicto, quominus de dicta annua penſione integrè ſatisfactum fuerit,impedimentum aliquod præſtetis,ſeu præſtare,aut ipſum impediendum detis,ſeu dent,auxiliũ conſilium vel fauorem publicè vel occultè, directè vel indirectè,quouis quæſito colore,ſed in omnibus, & per omnia huiuſmodi mandatis Apoſtolicis, atque noſtris pareatis, ſeu pareant realiter & cum effectu. QVOD SI FORTE &c. CAETERVM cum ad executionem præmiſſorũ. &c.

FORMA SVPPLICAtionis pro extinctione penſionis.

BEATISSIME pater, cum deuotus S. V. Orator Hieronymus de Angelis clericus Piſaurenſis, cui aliàs penſio annua xx. ducatorum auri de camera, ſuper canonicatus, & præbendæ eccleſiæ Foroſempronienſis quos deuotus ſanctitatis.V. Antonius de Gigantibus, clericus dictæ Foroſempronienſis diœceſis obtinet fructibus,redditibus, & prouentibus, & per eundem Antoniũ & ſucceſſores ſuos, canonicatũ,& prębẽdã prædictos pro tẽpore obtinẽtes,eidẽ Hieronimo quo ad viueret vel procuratori ſuo legitimo annis ſingulis, & aliàs prout in ſupplicatione de ſuper expedita plenius continetur ſoluenda autoritate Apoſtolica reſeruata, conſtituta, & aſſignata extitit certis ſibi de ſuper anticipatis ſolutionibus,ſeu aliis de cauſis ad hoc animum ſuum iuſtè mouẽtibus, quòd huiuſmodi penſio quo ad omnes eius partes caſſetur, & extinguatur, conſentire paratus exiſtat, prout conſentit de præſenti. Supplicat igitur humiliter S. V. Ora. præfatus, quatenus conſenſum huiuſmodi admittentes, ſeu admitti mandantes,ſibique ſpecialem gratiam facientes, penſionẽ

huiuſmodi caſſare,& extinguere ac annullare : & Antonium & ſucceſſores præfatos in dictis canonicatu & præbenda,ad illius ſolutionem de cætero eidem Hieronymo vel procuratori ſuo faciendam,deinceps non aſtrictos nec obligatos fore , & propter illius non ſolutionem aliquas pœnas,nec cenſuras eccleſiaſticis incurrere non poſſe:decernere & declarare dignemini,de gratia ſpeciali;nō obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis , cæteriſque contrariis quibuſcunque cū clauſulis conſuetis & opportunis.

Et cum abſolutione à cenſuris ad effectum & c. etiam in caſibus regulæ & c.Et de admiſſione conſenſus,caſſatione, extinctione,& annullatione dictæ penſionis de cetero,& declaratione præmiſſis quæ pro ſigillatim repetitis ad partes habeantur:& quòd præſentis ſupplicationis ſola ſignatura ſufficiat,& vbique fidem faciat & de conſenſu dicti Hieronimi.

***

FINIS.

TABVLA QVÆSTIONVM POSITARVM IN ISTO Tractatu, in qua quidem omnes quæſtiones, ſunt ſuo ordine digeſtæ.

j Quid ſit Penſio, & vnde dicatur.pag. 1
ij Penſio quo iure fuerit introducta. 5
iij Quot ſint ſpecies penſionum. 5 & 6
iiij Quæ ſint penſiones licitæ. 7
v Penſiones illicitæ quæ ſint. 9
vj Quis poſſit penſionem imponere. 12
vij Super quibus bonis reſeruetur annua penſio. 23
viij An penſio conſtitui poſſit in quota fructuum vel in quãtitate. 24
ix Penſio in quanta quantitate conſtitui poſſit & debeat. 26
x Conſenſus rectoris beneficij, an requiratur cũ aſſignatur penſio. 30
xj Præſens in curia, an per procuratorem conſentire poſſit reſeruationi penſionis. 35
xij Penſio vtrum ſit perpetua, vel temporalis. 37
xiij Qua ætate quis ſit capax penſionis. 38
xiiij Penſio an reſeruari poſſit excommunicato. 40
xv Penſio an religioſo aſſignari poſſit. 42
xvj Illegitimè natus an ſit capax penſionis. 44
xvij Illegitimus an poſſit per epiſcopum diſpenſari ad penſionem. 49
xviij Diſpẽſatus ad beneficia ſimplicia & curata an penſionẽ habere poſſit. 50
xix Illegitimus diſpẽſatus ad beneficia cũ cura & ſine cura & ad alia quæcũque beneficia, an penſionẽ cõſequi poterit vigore talis diſpenſationis. 53
xx Si fiat reſeruatio penſionis illegitimo non facta mentione quòd ſuper eo ſit diſpẽſatus, an valeat reſeruatio talis. 57
xxj Laicus an ſit penſionis capax. 57
xxij Reſeruatio penſionis facta alicui tãquàm clerico qui ta

men erat laicus an valeat. 60.& 61
xxiij. Pēſio an imponi poſſit ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patrona.ſine conſenſu patroni. 66.& 67
xxiiij In reſeruatiōe penſiōis ſup fructibus beneficij qđ eſt de iure patro.an fieri debeat mētio iure pãtro. 70. & 71
xxv Pēſio an poſſit alicui ſub ea cōditiōe aſſignari,vt illā dimittere teneatur cū adeptus fuerit cōpetēs beneficiū 73
xxvj An & quando annata ſolui debeat de penſione. 74
xxvij Conceſſio annuę penſionis motu proprio facta,cuius pars ſolui debet intra terminum intra quem eſt impoſſibile quòd ſoluatur,an pro parte ſit nulla. 76
xxviij Penſio an veniat appellatione beneficij. 79 & 80
xxix Penſionis reſeruatio an valeat non facta mentione quòd idem beneficium ſit grauatum alia penſione. 87
xxx Penſionarius an teneatur dicere officium. 91
xxxj Penſionarius an teneatur ad reſidentiam. 93
xxxij Penſio an faciat incōpatibile ſub eodem tecto. 94
xxxiij Penſio an poſſit permutari cnm beneficiò eccleſiaſtico. 95
xxxiiij Penſio an ſalua conſcientia peti & ſolui poſſit literis non expeditis. 96.& 97
xxxv Penſio impoſita ſuper fructibus beneficij ſi ſit exceſſiua peti poteſt reformari,& reduci ad conuenientem quātitatem. 102.&103
xxxvj Petenti reſeruationem penſionis declarari nullam vel pēſionis reductionem,an obſtet exceptio voluntariæ ſolutionis de præterito. 109
xxvij Citatio partis an ſit neceſſaria quādo rector beneficij petit penſionem corrigi , moderari vel declarari nullam. 111.&112
xxxviij Penſionarius an teneatur pro rata penſionis ſoluere charitatiuum ſubſidium. 118
xxxix Penſio non ſoluta per prædeceſſorē, an exigi poſſit à ſucceſſore vel ab hæredibus prædeceſſoris. 119.& 120
xl Penſionarius ſi fuit in mora expediendi literas reſeruationis penſionis,adeò, quòd mortuus ſit ille qui penſioni conſenſit,ſi poſtmodū illas expediat,& intimari faciat nouo poſſeſſori beneficij,an ab eo conſequi poſſit præteritas penſiones. 113
xlj Clericus qui vt facilius beneficium conſequatur promiſit ſoluere maiorē penſionem,quam beneficiū ferre poſſit,

ſit,an ſimoniam committat. 116
xlij Reſeruatio penſionis vel regreſſus facta coluſoriè, an valeat. 116
xliij Succeſſor in beneficio an teneatur ad ſoluẽdum decurſam penſionem. 117.& 118
xliiij Penſio an ſolui debeat per ſucceſſorem in beneficio de quo non eſt dictum. 120
xlv Penſio in perpetuum vel ad tempus an remitti vel extingui poſſit,ſine ſuperioris licentia. 123.& 124
xlvj Sequeſtrari an debeat pẽſio lata prima ſententia contra penſionarium pro rectore beneficij in Romana curia. 128
xlvij Spoliatus poſſeſſione vel quaſi exigendi penſionem,an agat ſuper ſpolio. 129.& 130
xlviij Mandatum an præſumatur habere is qui penſionem pro alio ſoluit. 136.& 137
xlix Penſio an extinguatur ſi penſionario prouidetur de beneficio ſuper quo ei eſt reſeruata penſio. 138
l Penſio Titio aſſignata an cenſeatur extincta ſi Titius aliquod benefiium conſequatur. 142
lj Penſionarius cui reſeruata eſt annua penſio,ſuper fructibus alicuius beneficij, an habeat hypothecam in illis fructibus. 142.& 143
lij Penſiones decurſæ non ſolutæ, an mortuo penſionario tranſeant in eius hæredes. 153
liij Penſio pro rata decurſi temporis an debeatur hæredibus penſionarij illo mortuo ante tempus deſtinatæ ſolutionis. 156
liiij Pẽſio vtrũ extinguatur per cõtractũ matrimonij. 158.& 159
lv Penſio an extinguatur ſi penſionarius fiat miles. 165
lvj Penſio an extinguatur per promotionẽ ad epiſcopatũ. 167
lvij Penſio an extinguatur per ingreſſum religionis. 169.& 170
lviij Regula Cancellariæ de viginti diebus an locum habeat in penſione. 173
lix Penſionarius an pro rata penſionis teneatur contribuere ad ſolutionem decimæ. 175
lx Excommunicatio lata contra penſionarium ob non ſolutionem decimæ,qui ad illius ſolutionem non tenebatur, an ſit ipſo iure nulla. 179.& 180
lxj Penſionarius priuilegiatus vt de penſione decimam ſoluere non teneatur,ſi moleſtatus ſoluat cum proteſtatione,

an ſibi præiudicet. 181
lxij Penſio an in totum vel pro parte remitti debeat, ſi fructus ſuper quibus eſt reſeruata, diminuti fuerint vel perierint. 183 & 184
lxiij Penſio impoſita ſuper fructibus canonicatus & præbendæ, quos penſionem ſcluens dimiſit, & aliam præbendam optauit in eadem Eccleſia, à quo ſolui debeat. 194
lxiiij Excommunicatus qui fructus beneficij nõ percipit propter excommunicationem, an pẽſionem ſoluere teneatur. 199
lxv Eccleſia quæ vacat vel quaſi vacat, ſuper cuius fructibus eſt appoſita annua pẽſio, an teneatur ad illius ſolutionẽ. 202
lxvj Penſionarius cui reſeruata fuit penſio libera ab omni onere, an teneatur ad onus inſolitum. 204
lxvij Clericus in impetratione beneficij an mentionem facere debeat de penſione. 207
lxviij Penſio conſtituta per epiſcopum cum eius capitulo alicui ad vitam, an per ſucceſſorem reuocari poſſit. 213
lxix Executor literarum penſionis ſi ſit abſens quomodo ſuccurratur penſionario. 215
lxx Si executor literarum penſionis nulliter procedat contra debitorem penſionis, nõ ſeruata forma mandati, an ordinarius vel legatus ſe impedire poſſit. 218
lxxj Litis conteſtatio an ſit neceſſaria in cauſa penſionis. 219
lxxij Si fiat ſequeſtrum fructuum beneficij contra poſſeſſorem vigore ſententiæ latæ cõtra eum, quis ſoluet penſionem impoſitam ſuper fructibus beneficij. 222
lxxiij Penſionarius ſi recipiat præteritas penſiones nõ ſolutas, an ſibi præiudicet quo ad regreſſum ad beneficiũ ſibi competens ob non ſolutionem penſionis. 255
lxxiiij Penſionarius ſi penſionẽ in alium tranſtulit poſtquam ſibi locus erat regreſſui ob penſionem non ſolutã, an dictum ius regrediendi ſit tranſlatum ſimul cum penſione. 228
lxxv Rector beneficij ſi penſionem non ſoluit, ex eo quòd in carceribus fuit detentus, beneficij priuationem non incurrit. 231
lxxvj Penſionarius qui obtinuit rectorem beneficij illo priuari ob non ſolutionem penſionis, an præteritas penſiones exigere poſſit. 232
lxxvij Rector beneficij ſi non ſoluit penſionem, ex eo quòd non fuit requiſitus ad illam ſoluendam, an cadat in pœnam

priuationis beneficij. 235

lxxviij Rector beneficij penſioné non ſoluens tempore de quo in literis elapſo an ſit ipſo iure priuatus beneficio. 245

lxxix Penſionis reſeruatio ſuper fructibus beneficij ad quod alteri regreſſus competebat non facta mentione dicti regreſſus an valeat. 246

lxxx Rector beneficij ſi penſionem non ſoluerit propter paupertatem, an priuationis pœnam incurrat. 249

lxxxj Rector beneficij ſi probet tribus annis vltimis péſionem ſoluiſſe, an præſumatur retroactis temporibus ſoluiſſe. 251

lxxxij Penſionarius bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis penſionis an alibi conuenire poſſit eius debitorem. 253

lxxxiij Penſio non ſoluta per annos triginta an cenſeatur præſcripta. 253 & 254

lxxxiiij Penſio ſi fuit clerico aſſignata ſuper fructibus beneficij ducatorum viginti, & per annos triginta ſolum decem ſoluta fuerint, ſingulo anno, an in aliis decem ſit præſcripta. 260

lxxxv Cómiſſio iuſtitiæ in cauſa péſionis, quibus caſibus detur ſine clauſula ſolita, ſine retardatione penſionis. 263

lxxxvj Pater penſionem ſibi à Papa reſeruatam ſuper fructibus beneficij, an in filium transferre poſſit. 266 & 267

lxxxvij Penſio vtrum licitè redimi poſſit pro certa quantitate pecuniarum. 273

xxxviij Penſionarius ſi recepta penſione trium futurorum annorum à rectore beneficij illam in aliũ transferat, an rector prædictus pro illis tribus annis teneatur etiam ſoluere nouo penſionario. 276

lxxxix Canonicus nouiter receptus qui vigore ſtatuti tenetur dare capitulo medietatem fructuum ſuæ præbendæ duorum primorum annorum, ſuper quibus eſt péſio, an detrahere debeat in primis & ante omnia penſionem. 280

xc Penſionarius an pro rata penſionis teneatur cótribuere ad neceſſariam fortificationem ciuitatis, quando ad id tenetur eccleſia grauata penſione. 283

xcj Papa ſi committat in partibus clerico aſſignari certam penſionem ſuper fructibus beneficij, & moriatur re integra, an talis gratia expiret. 284 & 285

xcij Compenſatio an habeat locum in materia penſionis. 288
xciij Solutio penſionis quo tempore fieri debeat. 293
xciiij Clericus beneficiatus an is dicatur, qui ſolum habet penſionem ſuper fructibus beneficij. 294.& 295
xcv Appellatio an admitti debeat in materia penſionis. 299
xcvj Penſio an dicatur odioſa vel fauorabilis. 302
xcvij Regula Cancellariç de triennali poſſeſſione, an locum habeat in penſione. 306
xcviij Penſio an ſolui debeat iuxta valorem ducati auri de camera currentem tempore reſeruationis penſionis, vel tempore ſalutionis fiendæ. 300
xcix Tranſlatio penſionis de vno in alium, an fieri poſſit data pecunia transferenti pro tranſlatione ab eo obtinenda. 313
vltima. Exceptiones quæ & quales opponi poſſint coram executore literarum reſeruationis penſionis, coram quo penſionarius petit penſionem ſibi ſolui. 324
Forma ſupplicationis quæ fit in trãſlatione penſionis. 333
Forma tranſlationis penſionis, quæ fit per perſonam in eccleſiaſtica dignitate conſtitutam. 366
Forma ſupplicationis pro extinctione penſionis. 339

EXPLICIT TABVLA QVAESTIONVM.

A

INDEX SEV TABVLA rerum magis ſingularium, quæ continentur in hoc Tractatu de eccleſiaſticis Penſionibus, ſummis vigiliis compilatus, & ita à mendis purgatus, vt Momi iudicium non pertimeſcat, Alphabetico ordine diſpoſitus.

INCIPIT.

A

ACcuſare nõ poteſt excõmunicatus. q.xiiij. nu.8.pag. 41
Acceptatio inualida nõ facit gratiã expectatiuam eſſe conſumptam. q.xxix.nu.10. 90
Actus nullus ſeu inualidus an ſit in aliqua cõſideratione, adeò quòd in literis tam ad lites, quàm in beneficialibus ſit de eo facienda mentio. eadem quæſtio.nu.11. 90
Aduocatus eſſe nõ poteſt excõmunicatus.q.xiiij.nu.4. 40
Adulterari an poſſit mulier bannita, quæ poteſt impunè occidi.q.xviij.nu.2. 50
Agẽti vel excipiẽti an & quãdo incumbat onus probãdi. q.ix.nu.11. 30
Agens poſſeſſorio recuperandæ, pro penſione annuatim præſtari ſolita nouiter ſubtracta an teneatur docere de titulo.q.xlvij.nu.3. 131
Agi poteſt interdicto recuperandę, contra ſucceſſorem in beneficio grauato onere ſolutionis penſionis, ſi illã ſoluere recuſauerit quãdo fuit ſoluta à prædeceſſore.q.ead. nu.10. 135
Alimẽtorum expreſſio an faciat cenſeri cauſam piã etiã in diuite.q.lj.nu.10. 147
Alimenta præterita & nõ ſoluta an trãſmittantur ad hęredes.q.lij.nu.5. 154
Alimẽta integra debẽtur etiã ſi ex fundo ſuper quo ſoluũtur tantum nõ ſit perceptũ. q.lxij.nu.11. 187
Alimẽtorũ exactio retardari non debet.q.lxix.nu.4. 217
Alienatio rei ſubiectæ fideicõmiſſo valet ad vitã alienãtis tantum.q.lxxix.nu.1. 247
Alimenta petenti cõpenſatio obiici

obiici nó poteſt,ideò ſi penſio fuit reſeruata pro alimentis compenſatio opponi non poterit,& idē erit in prælato petente charitatiuū ſubſidium ratione alimentorū. q.xcij.nu.5. 289
Annatam introduxit Bonifacius nonus, & eſt de iure diuino, quia loco decimæ decimarū ſoluitur, quādo autem de penſione ſoluatur vide.q.xxvj.nu.2. 75
Appellationi qui poteſt renūtiare,pariter iuri dicēdi ſententiam nullam renuntiare poterit.q.xlv.nu.6. 125
Appellari poteſt à declaratoria ſententia pœnæ incurſæ ipſo iure.q.lxxviij.nu.6. 246
Appellationē non recipit alimentorum cauſa.q.xcv. nume.3. 300
Appellatio cum ſit remediū oppreſſorum, regulariter eſt permiſſa,attamē in materia penſionis quando penſio eſt reſeruata pro alimentis vel quando executiuè proceditur, non admittitur. q. xcv. nu.1.3.5. 299.& 300
Appellatio non admittitur in materia charitatiui ſubſidij impoſiti per epiſcopum pro eius alimentis.q.eād. numero 4. 300
Appellatione delegati etiam executor gratiæ apoſtolicæ largo modo venit in materia fauorabili,ſecus ī ſtricta & odioſa.q.xciiij.nu.5. 296
Arbiter eſſe nō poteſt excommunicatus.q.xiiij.nu.5. 40
Autoritas Papæ eſt maior autoritate ſanctorū. q. xxxvij. nu.5. 113

B

Bannitus ſua culpa tenetur ſoluere onera, licet fructus bonorū ſuorum nō percipiat.q.lxiiij.nu.3. 200
Bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis, poterit debitorem alibi conuenire.q.lxxxij. nume. 253
Bannitus qui fructus nō percipit, an collectas ſoluere teneatur.q.lxxxix.nu.3. 262
Beneficium eccleſiaſticū qualiter diffiniatur, vide remiſſiuè.q.j.nu.2. 2
Beneficium eccleſiaſticum eſt perpetuum.q.j.nu.5. 3
Beneficiorū tituli ſunt de iure poſitiuo.q.ij.nu.1. 5
Beneficia licet intra limites ſuæ legationis legatus de latere cōferat,reſeruata tamē cōferre minimè poteſt. q.vj. nu.18.& ſeq. 18
Beneficia ad tempus confert ſolus Papa.q.viij.nu.2. 24
Beneficio ad ſui libitū Papa aliquem priuare poteſt.q.x. nu.4. 32
Beneficio vacante quomodo per legatum vel epiſcopum in caſibus permiſſis cōſtituere

re debeant.q.x.nu.1. 30
Beneficium curatum obtineri nõ poteſt ſine diſpẽſatione, à minore vigintiquinque annorum.q.xiij.nu.1. 38
Beneficium ſcienter cõferens excommunicato, priuatur poteſtate cõferẽdi, ac etiam eidem facta collatio non tenet.q.xiij.nu.1. 38
Beneficia conferre non poteſt excommunicatus.q.xiiij. nu. 7. 40
Beneficium manuale collatũ per abbatem religioſo, quãdo ex confirmatione Papæ efficiatur perpetuũ. q.xv.nu. 4. 43
Beneficij eccleſiaſtici appellatione an comprehendatur penſio. q.xix. nu.1. 53
Beneficium quòd eſt de iure patronatus laicorum, commendari non poteſt ſine eorum conſenſu, imò nec per obtinentem renuntiari nec permutari poteſt, & ſi permutatio facta fuerit ſine conſenſu patroni, non valet. quæſt. xxiij. numero 4.5. 67.
Beneficia conferre an poſſit Papa vel legatus nulla habita mentione de iure patronatus clericorum, & quid quando ſpectat ad clericos non ratione eccleſiæ, ſed ſui patrimonij.q.xxiiij.nu.2. 71
Beneficium cõpetens, quando quis dicatur habere. q. xxv. nu.5. 74
Beneficij appellatione an veniat penſio in materia fauorabili ſeu lato ſumpto vocabulo.q.xxviij.nu.1.18.pag.80. & 85.q.lvij.nu.6. 171
Beneficij appellatione in materia ſtricta nõ venit beneficiũ curatũ, quia vbicũq; requiritur ſpecialis mẽtio, tũc illud nõ venit ſub quacunque etiã prægnãti expreſſione.q. xxviij.nu.9.pag.83.& num.16. 84
Beneficia ſiue ſint curata ſiue ſimplicia, perſonalẽ exigunt reſidentiam, & rectores illorum ſi moniti fuerint ad reſidendum, & non veniant iuſto impedimento ceſſante, ſuis beneficiis priuari poſſunt.q.xxxj.nu.1.2. 93
Beneficia ſunt inſtituta & ordinata de iure poſitiuo, ideò in illis Papa habet plenariã poteſtatẽ.q.xxxvij.nu.4. 113
Beneficia per cõtractum matrimonij per verba legitime de præſenti, non autem per ſponſalia de futuro, vacant. q.liiij.nu.6.7. 162
Beneficia an perdat clericus ſi matrimoniũ nõ tenuit propter ordines ſacros. q. liiij. nu.11. 164
Beneficiũ an amittat clericus per militiã, cũ dicatur quod clericus factus miles ſeculi, deſinit eſſe miles Dei. q. lv. nu.

nu.1.2. 165
Beneficia promoti in epiſcopum per munus cõſecrationis vel lapſum termini à iure ſtatuti ad illud petendũ vacant.q.lvj.nu.3.4. 268
Beneficia per ingreſſum religionis ſecuta ꝓfeſſione tacita vel expreſſa, vel ſcienter habitu profeſſorum aſſumpto vacant.q.lvij.numer.5.8. 170.& 171
Beneficij rector q decimã ſoluit vtetur retentione ꝓ portione pẽſionis.q.lix.nu.5. 176
Beneficiũ impetrãs an teneatur facere mẽtionẽ de pẽſione quã obtinet in titulũ, ſeu quã in ſtipendium aut aliter percipit.q.lxvij.num.1.2. 207
Beneficium eccleſiaſticum ſex qualitates requirit. q.lxxxvj. nu.7.pag.270.& q.xcix. num. 24 324
Beneficiũ eccleſiaſticum purè & ſine vllo pacto vel cõditione conferri debet,aliàs committitur ſimonia. q.ea.nu. 8. pag.400.q.xcix.num.23. 322
Beneficium ſi quis impetrauit à Papa valoris ducatorũ centum,illud habere & cõſequi poteſt etiam ſi illius fructus dictum valorem longè excedant, dũmodo dictus exceſſus in expẽſis cõſumatur, qa redditus beneficij cõputantur deductis oneribus.quęſt. lxxxix.nu.1.2. 280
Beneficiatus,an dicat̃ ille, qui penſionẽ tãtũ percipit ſuper fructib' beneficij,vel ſi beneficij collationẽ,& bonum ius habeat,attamẽ nõ poſſideat, ſed ſi poſſideat eſt ipſo iure priuat'.q.xciiij.in prin.& nu. 12.14. 295.298. & 299
Beneficiũ ſi quis impetrat an teneatur facere mẽtionẽ de iure quod habeat in alio beneficio, licet ilud non poſſideat.q.xciiij.nu.13. 298
Bona quorũ proprietas & vtilitas ad eccleſiã ꝑtinet, etiã ſi nouiter ſint acquiſita ex titulo legati vel donationis,dicuntur eſſe de menſa.q.j.nu. 6. 3
Bona quorũ directũ dominiũ eſt eccleſiæ, vtile autẽ alicuius,nõ dicũtur eſſe de mẽſa. q.ead.nu.7. 3.& 4
Bona feudalia vel emphiteutica quę ꝑ generationẽ finitã vel ob non ſolutionẽ cenſus ad eccleſiã reuertũtur,an de nouo infeudari vel in emphiteuſim per prælatũ concedi poſſint ſine ſolennitate. vide remiſſiuè q.ead.nu.8. 2

C

Carceratio eſt iuſta cauſa petendi reſtitutionẽ in integrum.q.lxxv.nu.4. 231
Cardinales ſub generali cõſtitutione & regulis Cancellariæ an cõprehendantur.q.lx. nu.8. 28

Cardinales cum ſint membra Papę & pars corporis ei⁹, nõ cõprehenduntur in generali conſtitutione, nec tenentur ad ſolutioné decimæ, niſi de eis ſit dictum.q.lix.nu. 10. & ſeq. 178
Caſus fortuiti inſoliti nõ cõprehẽduntur in generali renuntiatione caſuũ fortuitorum.q.lxvj.nu.3. 205
Cauſa an præſumatur in Papa, eſto q̃ de illa nõ appareat diſpenſando in prohibitis à iure poſitiuo.q.vj.nu.12. 15
Cauſa poſita in narratiua legis vel ſtatuti, an pręſumatur impulſiua, & an ea ceſſante ceſſet effectus: quia cauſa impulſiua, non dicitur propriè cauſa.q.xxij.nu.1.& ſeq. 61
Cauſa alimentorũ futurorũ eſt ſummaria, ſec⁹ verò præteritorum.q.lj.nu.28. 152
Cauſæ duæ lucratiuæ ſimul concurrere non poſſunt. q. xlix.nu.2. 138
Cauſa quælibet etiã fatua & iniuſta, excuſat à dolo, ac etiã beſtialis à pœna. q. lxxv. nu.2. 232
Cauſa exprimi debet in appellatione quãdo qs appellat in caſu in quo appellatio eſt prohibita.q.xcv.nu.6. 301
Cauſa pẽſionis eſt eccleſiaſtica, ideo coram eccleſiaſtico, & non coram ſeculari iudice agitari debet.q.xcix.nu.3.13. 398.& 403
Cauſa priuationis beneficij ob non ſolutionẽ penſionis, eſt profana.q.xcix.nu.14. 319
Cautela vt quis ſine literarũ expeditione poſſit litem mouere.q.xxxiij.nu.11. 95
Charitatiuum ſubſidium ſi à ſede apoſtolica ſit impoſitũ, an Cardinales ad illius contributionem teneãtur. q.ix. nu.8. 28
Citãda eſt pars quãdo priuilegium modificatur vel corrigitur, quia in actu præiudiciali, ſemper pars eſt citanda de cuius præiudicio tractatur.q.xxxvij.nu.10. 114.
Citatio inualida nihil operatur.q.xxix.nu.9. 90
Citatio nõ eſt neceſſaria, quãdo princeps ex certa ſcientia & de plenitudine poteſtatis gratiam facit.q.xxxvij.nu.25. 113.& 114
Citatio eſt de iure diuino, ideò quãdo Papa p̃cedit tãquã ordinarius vniuerſalis, aſtringit̃ etiã ad iuris poſitiui obſeruationẽ, & in p̃latione ſẽtẽtię neceſſaria eſt partis citatio. q.xxxvij.nu. 7. 113
Citatio partis etiam neceſſaria eſt, quando Papa procedit etiam de plenitudine poteſtatis cõtra laicũ nõ ſubditum, cui eſt iã ius quæſitum. q.xxxvij.nu.11. 115
Citatio partis reqritur in declaratoria pœnę incurſæ ipſo iure, aliàs eſt nulla.q. lxxviij. nume

nu.5. 245
Ciuitas Venetiarũ, eſt aliarũ ciuitatũ Regina. q. xciij. nu. 4. 289
Clauſula de plenitudine poteſtatis, quid importet. q. x. nu.12. 34
Clauſula in gratia appoſita, Sola ſignatura ſufficiat, tollit expeditionem literarum. q. xxxiiij.nu.5. 99
Clauſula rato manẽte pacto, non prodeſt illi, qui pactum fregit.q.lxiiij.nu.6. 200
Clauſula generalis ſequẽs renuntiationem quorundã caſuũ fortuitorũ, includit ſimilia expreſſis.q.lxvij.nu.2. 205
Clauſula in literis prouiſionũ apponi ſolita quæcunque, quodcunq; beneficiũ an cõprehendat penſioné. q.lxvij. nu.11. 212
Clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis quibus caſibus apponitur.q. lxxxv. nu. 1. 263
Clauſula generalis præcedẽs, per ſubſequẽtem ſpecialitatem reſtringitur.q.lxxxvj.nu. 6. 270
Clauſula geminata maiorem habet efficaciam & quid & quãdo operetur diuerſis caſibus.q.xcvij.nu.5.pag.389. & ſeq.& q.vlt.nu.4. 225
Clericus eſt laico dignior & maior, quinimo dicitur eo potentior.q.xxij.nu.13. 64
Cleric' voluptuosè cõſumẽs fructus beneficij, ad illorum reſtitutionẽ tenetur.q.xxxix nu.2. 120
Clericus de fructibus beneficij, tenetur ſatisfacere ſuis creditoribus etiam pro debito priuato.q.ead.nu.3. 121
Clericus nil habens in bonis admittitur ad cedẽdum ſuis creditoribus fructus ſuorũ beneficiorũ.q.ead.nu. 4. 121
Clericus de fructibus obligatis ad ſolutionẽ pẽſionis ſuis creditoribus ſatisfacere non poſſet.q.ead.nu.eod. 121
Clericus militãs & enormib' ſe immiſcens ſi monitus non deſiſtat perdit priuilegiũ clericale.q.lv.num.3. 148
Clerici & religioſi nõ tenentur vltra quã facere poſſunt. q.lxij.nu.22. 193
Clericus de præſtimoniis in ſtipẽdiũ datis in impetratione beneficij, aut aliis gratiis, mentioné facere nõ tenetur ſicuti de titulo patrimonij, ad quod quis eſt intitulatus. q.lxvij.num.3. 260
Clericus an dicat̃ beneficiat' in materia fauorabili vel odioſa,& cõſtitutionis Clemẽtinæ ſeptimus cõceſſæ domi nis Venetis,q ſolùm habent reſeruatã pẽſioné ſup fructibus beneficij.q.xciiij. nu.1.3. 8.374. & 376.296. 297
Clericus qui habet collationẽ beneficij, & bonũ ius in eo, licet non poſſideat, vel ſi il-

lud poſſideat, attamē ſit ipſo iure priuatus, an beneficiatus dicatur. q. xciiij. num. 12. 14. 298 & 299
Collatio legati maiorē prærogatiuā cēſetur habere, quàm epiſcopi, licet cum eo cócurrat, quia in paritate datæ prę fertur prouiſus à legato. q. vj. numero 20. 20
Collatio beneficij facta excō municato non valet. q. xiiij. numero. 1. 40
Collatio beneficij facta alicui tanquam clerico, qui tamen non erat, tamē habitum geſtabat & pro clerico ſe gerebat, nō valet. q. xxij. nu. 12. 63
Collatio beneficij patronati facta ſine cōſenſu patroni eſt nulla. q. xxiiij. num. 5. 71
Collatio beneficij debet eſſe pura & libera, ac ſine alia conditione. q. xxv. num. 1. 72
Collatio beneficij vbi teſtibus probatur, pariter & renuntiatio probari poterit. q. lv. numero 4. 73
Colonus etiam quod expellatur, non perdit ſua melioramenta. q. lxxvj. num. 4. 233
Collecta ſolui debet ab eo qui fructus percepit. q. xiiij. num. 1. 138
Colluſio quid ſit, & quomodo probetur. q. xlij. numero 3. & ſeq. 116
Cōmenda facta de beneficio patronato ſine conſenſu patroni, non valet & eſt nulla. q. xxiij. num. 3. 66
Cōpenſatio an habeat locum in materia penſionis. q. xcij. in princip. 288
Compenſatio cū habeat vim ſolutionis opponi poteſt nō obſtante ſtatuto quod alia exceptio nō opponatur quā ſolutionis. q. ea. nu. 1. 3. 288 & 289
Compenſatio non admittitur vbi de facili liquidari nō poteſt, debito autem liquidato etiā ad impediēdam executionem ſententiæ, bene opponitur. q. ea. nu. 6. 289
Copenſatio an fiat vel habeat locum ad euitandam pœnā & quid quando totum debitum non abſorbet. q. eadem, num. 7. & ſeq. 290
Cōfirmatio Papę ex certa ſciētia facta monacho, facit quod ille efficitur obediētiarius Papę in actu cōfirmato, ſecus ſi fuerit ſimplex, quia non alterat naturā rei confirmatæ. q. xv. nu. 3. 5. 43
Cōſtitutio generalis an comprehēdat cardinales ſi de eis mentionem non faciat. q. ix. numero 7. 27
Conſuetudo optandi, quo an norū ſpatio indùcatur & an tollatur per nō vſum. q. lxiij. nu. 6. & ſeq. 195
Conſuetudo an habeat locū in præbendis in curia vacantibus, ſeu aliàs reſeruatis, & quando Papa mandat alicui

prouideri de prębēda.q.ead. num.10.& ſeq. 197
Cóſuetudo optādi vel ſtatutū quando dat optionē præſentibus,an abſentes ad ſeruitia eccleſiæ vel Papæ cōprehendantur.q.ead num.16. 199
Contractus bonæ fidei irritus iudicatur, propter temporis anguſtiam.q.xxvij.nu.2. 77
Contractus validus ſecundum ius naturale licet ſit nullus, ratione ſolennitatis omiſſæ an reddat quem tutum in foro cōſcientiæ.q.xxxiiij.nu.8. 200
Contumax in reſpondēdo habetur pro confeſſor,poſt quā eſt iuſſus reſpondere quando confeſſio ad eius dānū tendit.q.lxiiij.nu.5. 200
Conuentiones partiū de præſtanda penſione licitè reddūtur & purgatur omnis ſuſpitio ſimonię, accedēte volūtate Papæ.q.vj.num.8. 15
Curator eccleſiæ vacāti datur cum quo iudiciū agitatur, & cōueniri poteſt ad ſolutionē penſionis.q.lxv.nu.3.4. 263
Curatorē cathedrali papa,īferiori autē eccleſiæ epiſcopus dare poteſt.q.ead.nu.6. 263

D

DAmnum pluſquam intolerabile dicitur quando excedit dimidiam iuſti pretij.q.lxij.num.18 191
Debitor penſionis an penſionem, ſoluere debeat in ducatis auri de camera vel moneta currēte.q.xcviij.nu. 6. 312
Debitorem excuſat ſoluendi difficultas à pœna & à mora. q.lxxv.num.3. 231
Debitum præſumitur ex ſolutione annorū decem. q.lxxxj. numero 3. 252
Debitor pēſionis qui reſeruationi conſenſit & iurauit, an compenſationē opponere & illius beneficio ſe iuuare poſſit.q.xcij.nu.2.12. 29
Debitor penſionis an admittatur ad beneficiū. c. odoardus.de ſolu.q.xcv.nu.8. 301
Decimæ ad eccleſiā ſpectātes an poſſint aſſignari laico in eleemoſyná.q.xxj.nu.2. 58
Decima decurſa nō ſoluta peti poteſt ab emptore vel venditore fundi, vt magis creditori illius placuerit. quæſtio. xxxix.num.11. 111
Decima decurſa & non ſoluta per prædeceſſorē eſt ſoluēda p ſucceſſorē.q.xliij.nu.3. 115
Decima papalis vbi taxata eſt ad certam quātitatem,etiam illa non percepta debetur.q. lxij.num.13 189
Decima ſolui debet cōſiderato valore monetæ tempore ſolutionis.q.xcviij.nu.1. 393
Decima papalis ita de penſione ſoluitur ſicuti de beneficio.q.xcix.num.1. 397
Declaratoria ſentētia,reqritur in pœnis ipſo iure īcurſis, parte

te citata.q.lxxviij.nu.4. 245
Delegati iuriſdictio expirat & ipſo iure finitur per obitum delegãtis re integra,etiam ſi fuerit delegatus ad vniuerſitaté cauſarum.q.xcj.nu.2. 285
Delegati iuriſdictio expirat, nec illam reaſſumere poteſt etiam de partium cõſenſu ſi pronuntiet ſe iuriſdictioné non habere.q.xcj.nu.6. 287
Diœceſum limitatio & ordinatio perſonarũ, quæ in epiſcopatu præſident, fuit & eſt de iure poſitiuo.q.ij.nu.3. 5
Diſpẽſare põt Papa etiã ſine cauſa in his quę ſunt iuris poſitiui, & ſola volũtas pro cauſa reputatur.q. vj.nu.9.11. 15
Diſpẽſatio Papę facta ſine cauſa an valeat.ead.q. nume. 10. & ſequen. 15
Diſpẽſatus à Papa ſine cauſa an ſit tutus, nõ ſolum in foro fori, ſed etiam in foro poli. ead.q.num 13. 16
Diſpenſare quomodo debeat Papa contra legé poſitiuam, quando illa lex eſt fundata aliqua ratione à iure diuino vel ex mero iure naturali deſcendente.ead.q.nu.14. 16
Diſpoſitio prohibẽs pẽſiones imponi ſuper fructibus beneficiorum eccleſiaſticorum.nõ fundatur aliquo iure diuino vel naturali.q.vj.nu.14. 16.17
Diſpenſatus à Papa ſine cauſa contra diſpoſitionem iuris poſitiui, an ſit tutus in conſciẽtia quãdo illud ius eſt fundatũ principaliter ſuper bono publico.ead.q.numero 14 17
Diſpenſatio papæ alicui facta ex affectione carnali, an tuetur eundem in foro cõſcientiæ.ead.q.nu.15. 26 17
Diſpenſare an poſſit Papa ſine cauſa cõtra ius diuinũ: vide remiſſiuè.q.vj.nu.16. 17 18
Diſpenſationem impetrans ex cauſa,illam probare tenetur q.ix.num.0. 29
Diſpenſare an iudicetur Papa promouendo ſciẽter indignũ inhabilé ſeu incapacé. q. xvj. nu.11.& ſeq. 47
Diſpẽſare poteſt epiſcopus cũ illegitimo ad minores ordines, & beneficiũ ſimplex nec non ad prælaturã & rectoriã, quæ nõ cadat in dignitatem. q.xvij.nu.1.3. 49
Diſpẽſandi facultas epiſcopo conceſſa latè eſt interpretanda.q.vij.num.4. 49
Diſpẽſare ĩ quibus caſibus poſſit epiſcopus.q xvij.nu.5. 50
Diſpenſatus ad beneficia ſimplicia & curata,an pẽſioné habere poſſit.q.xriij.nu.1. 50
Diſpenſatio ſi fuerit facta cũ monacho ad curatũ an poterit obtinere beneficiũ ſimplex.q.xviij. nu.4. 51
Diſpẽſatus quod poſſit trãſire ad archiepiſcopatum an poſſit tranſire ad epiſcopatum. q.xviij.num.5. 51

Diſpenſationes ſuper defectu natalium ſunt odioſæ & reſtringendæ,ideò facta ad certum actum non habẽt locum in alio quia ſunt ſtricti iuris. ead. q. num. 6. & 7.& q.xix. numero 8. 55
Diſpenſátus ad beneficia quæcunque an vigore talis diſpẽſationis, poterit conſequi pẽſionem.q.xix.num.1. 53
Diſpẽſatione àn quis vti poſſet ſine peccato,literis nõ expeditis:vide remiſſiuè. quæſt. xxxiiij.num.4. 98
Diſpẽſatus ad plura incõpatibilia eſt tutus etiam nõ expeditis literis.q.ead.nu.13. 100
Diſpẽſatio expreſſe facta, poteſt teſtibus & inſtrumentis probari.ead.q.nu.14. 102
Diſpoſitio clemẽ. j. de ſequeſtra. poſ. & fruct. eſt exorbitans, ideò extendi non debet ad ſententiã latam ſuper nullitate, ſeu reductione penſionis.q.xlvj.nu.1. 128
Diſpenſare poteſt Papa vt penſionarius poſſit,matrimonio non obſtãte,penſionem retinere.q.liiij.num.12. 164
Dominium rerum eccleſiæ eſt apud Chriſtum.q.x.nu.5. 32
Dominus recipiẽs vaſallũ ad obedientiam qui intra annũ & menſem inueſtituram non petiit, videtur ſibi moræ ingratitudinem remittere, ſi contrarium non ſit proteſtatus.q.lxxiij.num.2. 225
Donare an poſſit Papa aliquã bona eccleſiæ,& an præſumatur iuſta cauſa motus. q. x. numero 6. 26
Donatio ſi fiat alicui propter merita, de meritis apparere debet, nec debet excedere menſurã meritorũ. q. lxviij. num.2.4. 213.& 1

E

Eccleſia patronata patronum inopem alere tenetur.q.xxiij.num.1. 66
Eccleſiæ patronatæ bona, an epiſcopus poſſit cõuertere ad alterius eccleſiæ cómodũ. q.xxiij.nu.8. 67
Effectus an duret ſtante cauſa finali,deficiẽte impulſiua etiã in beneficialibus. q. xxij. nu. mero 4. 62
Electio facta de excommunicato nõ valet.q.xiiij.nu.1. 38
Electus eſt tutus in foro conſcientiæ,quãdo tenet electio de iure naturali,ratione videlicet cõſenſus eligentium, licet ſit nulla ex defectu non ſeruatæ ſolennitatis inductæ à iure poſitiuo.q.xxxiiij.numero 9. 98
Emphiteuta bona, quæ per generationem finitam vel ob non ſolutionem canonis,ſeu cenſus ad eccleſiã ſunt reuerſa,an dicantur eſſe de menſa. q.j.num.8. 4
Emphiteutica qui ceſſauit ſoluere

uere ex quo fuit in carceribus nō priuat̄ emphiteuſi. q.lxxv.num. 230
Emphiteutā expellere poteſt eccleſia,& cōſequi penſiones præteritas, & non ſolutas. q. lxxvj.nu.5. 233
Emphiteuta qui anticipatè ſoluit priori domino,ſi non ſoluat nouo domino,an cadat à iure ſuo.q.lxxxviij.nu.9. 279
Emphiteuta qui totum canonem nō ſoluit ex partis ſolutione, non euitat pœnam. q. xcij.nu.10. 291
Emphiteuta probans ſolutionem canonis trium annorum proximè præteritorū, habet præſumptionē ſolutionis reliquorum annorum. q.lxxxj. num.1. 251
Epiſcopus ſuper fructibus beneficij ſine cauſa iuſta rationabili & honeſta, ac eccleſiæ vtilitatem concernente, penſionem ſuper fructibus beneficij aſſignare nō poteſt. q.j. nu.4.pag.9.q.vj.nu.2. 12
Epiſcopus an ex mero ſuo officio penſionē conſtituere poſſit.q.ad num.3. 13
Epiſcopus pro bono pacis ordinare poteſt, vt alteri parti litiganti aliquid detur ſuper beneficio.q.ead.nu.4. 1422
Epiſcopus penſionem cū poteſtate transferēdi aſſignare non poteſt.q.ead.nu.5. 1422
Epiſcopus ī quibus caſibus pēſionem aſsignare poteſt, an illam in quātitate vel quota aſsignare debeat. q.viij. numero 1. 22
Epiſcopus in caſibus ī quibus penſionem aſsignare poteſt, ſine conſenſu rectoris illam non aſsignat.q.x.nu.1. 3
Epiſcopus poteſt diſpēſare cū illegitimo ad minores ordines,& beneficium ſimplex. q. xij.num.1. 37
Epiſcopus an poſsit aſsignare aliquos redditus ad eius mēſam ſpectātes clericis vel laicis benemeritis.quęſt.xxj.nu mero 1. 58
Epiſcopus an poſsit reſtituere clericū depoſitum ab eccleſia patronata ſine patroni cōſenſu.q.xxiij.nu.6. 67
Epiſcopus vel archiepiſcopus ſi nō faciant reſidentiā poſtquam moniti fuerint non redeuntes ad reſidendū, an poſſint alij eorum loco eligi. q. xxxj.nu.2. 103
Epiſcopi diſpoſitio circa eccleſiam patronatam valida reputatur,quādo patrono nō præiudicat.q.xxiij nu.11. 69
Epiſcopū deponere poteſt Papa etiam ſine cauſa, nō autē omnes epiſcopos, quia hoc eſſet turbare vniuerſalem ſtatum eccleſiæ.q.x.num.7. 32
Epiſcopi ætas eſſe debet annorū triginta.q.xiij.nu.3. 38.
Epiſcopalis dignitas eſt de iure diuino.q.ij.nu.3. 8
Equitas ī eccleſiaſticis ſeruari

debet.q.lxxxviij.nu.9. 279
Etas quæ requiratur in quoli bet beneficiando. q. xiij.nu. 1.& ſeq. 38
Etas promouendi ad primam clericalem tonſuram eſt annorum ſeptem,& abinde ſuprà.q.ead.nu.3. 38
Exactio oneris impoſiti eccleſiæ pro fortificatione ciuitatis, fiet p iudicē eccleſiaſticū non ſecularē.q.xc.nu.3. 284
Exceptio voluntariæ ſolutionis de pręterito,an obſtet petenti reſeruationem penſionis declarari nullam, vel reduci.q.xxxvj.in prin. 108
Exceptio ſolutionis pacti de non petendo cōpenſationem extinctionis penſionis ſiue ſit extincta autoritate ſuperioris ſiue nō, & quòd ſit reſeruata ſine conſenſu rectoris, opponi poteſt coram executore penſionis.q.vlt.num.1.6. & ſeq. 325.& 326
Exceptio falſitatis literarum obſtat penſionario, & quod ſecūda penſio non valet quia de prima mentionem nō fecit.q.ead.nu. 11. 12. 327
Exceptio quod modus & cōditio ſub quibus eſt aſſignata pēſio nō fuerūt adimpleti valida reputatur.q.e.n.15. 328
Exceptio excommunicationis opponi poteſt ne dum corā mero executore ſentētię, verum etiam coram quolibet eccleſiaſtico & ſeculari iudice.q.ead.nu.18. 19. 329
Exceptio excōmunicationis & fructuū non perceptorū obſtat agenti ad penſionē cōſequendā.q.ead.nu.16.17. 329
Exceptio defectus iuriſdictionis nunquam tollitur per ſtatutum excludentem omnem exceptionē, ideò opponi poteſt etiam coram executore penſionis. q. ead.nu.15. 329
Exceptio falſitatis notoria vel quæ incontinēti probari poterit admittitur cōtra inſtrumentum depoſiti, & executionem ſententiæ. q.eadem, nume. 23.24. 330
Excommunicator nō tradens copiam excommunicationis incurrit pœnam ſi fuerit requiſitus.q.lxxvij. nu.6. 237
Excōmunicatus nec iudex nec arbiter eſſe poteſt, imò vti aduocatus vel procurator in iudicio ſtare non debet, quia habetur pro mortuo, maximè quo ad ſpiritualia.quæſt. xiiij.nu. 2.& ſequen. pag. 54. q.xxxvj.nu.6. 110
Excōmunicatus prę̨ſentari nō poteſt.q.xiiij.num.8. 4
Excōmunicatus maiori excōmunicatione reſtitutionem beneficij petere non poteſt. q.ead.num. eod. 41
Excōmunicatus ex fundatione, dotatione vel cōſtructione, acquirit iuſpatronatus.q. xvj.num. 7. 46
Excōmunicatus e familia dei tran

tranſit in familiã diaboli,qa per excõmunicationẽ ſepara tur à corpore Chriſti, id eſt ab eccleſia.q.xxxvj.nu.2. 109
Excõmunicatus dicitur infamis & æquiparatur deportato ſeu in metallum damnato.q.ead.nu.8. 100
Excõmunicatus in loco ſacro ſepeliri non debet.q.eadem, nume.9. 200
Excommunicatus optare non poteſt.q.lxiij.nu.15. 198
Excõmunicatus licet fructus beneficij pcipere nõ debeat tamẽ quo ad onera ſubeũda & ſoluẽda ꝓ nõ excõmunicato habetur.q.lxiiij.nu.1. 199
Excommunicatus nõ eſt exẽptus ab officio ſed illud dicere tenetur.q. ead.nu.7. 200
Excõmunicatus qs ſua culpa beneficij fructus nõ pcepit, tenetur tñ ſoluere charitatiuũ ſubſidiũ.q.ead.nu.9.201
Excommunicatus eſt incapax priuilegiorũ & eidem pẽſio ſuper fructibus beneficiorũ reſeruari nõ poteſt.q. xxxvj. nu.5.6. 110
Excõmunicatio iniuſta an excuſet vel liget.q.ea.nu.2. 109
Excommunicatio lata contra penſionariũ ob non ſolutionem decimæ qui ad illius ſolutionẽ non tenebatur,an ſit ipſo iure nulla.q.lx.nu.1.ibi.
Excommunicatio lata contra ſubditum quem excõmunicãs nimis grauat in ſolutione procurationis eſt ipſo iure nulla.q.ead.nu.2. 180
Excommunicatio collectoris decimarũ,ex eo quia ſibi fit reſiſtentia ne eccleſiam ſuis ornamentis ſpoliet, eſt ipſo iure nulla.q.ead.nu.3. 180
Excõmunicationis ſententia lata ſine citatione aut monitione partis an teneat.quęſt. lxxviij.nu.5. 245
Excõmunicationis & priuationis beneficij pœnã nõ incurrit quis ob non ſolutionẽ pẽſionis,niſi literis intimatis quãdo per procuratorẽ conſenſit.q.lxxxiiij.nu.2. 261
Executor an vt ſuſpectus poterit recuſari.q.vlt.nu.25. 331
Executor literarũ penſionis ſi ſit abſens,quomodo ſuccurratur penſionario,vt cõpellere poſſit debitorẽ penſionis ad ſoluẽdum.q.lxix.nu.1. 215
Executor literarũ reſeruationis penſionis ſi nulliter procedat vel non ſeruata forma mãdati, an ordinarius vel legatus ſe impedire poſſit.q. lxx.nu.1. 218
Executoris literarũ penſionis non ceſſat autoritas ſi cauſa alteri cõmittatur ſine retardatione ſolutionis pẽſionis. q.lxix.nu.5. 217
Executoris datio fit fauore eius cui gratia fit.q.e.n.2.175
Executores gratiarũ licet dicãtur delegati in materia fauorabili ſecus ĩ ſtricta.q. xciiij.

nu.5.pag.375. attamẽ eorũ facultas ſeu iuriſdictio nõ expirat per obitũ Papæ in gratiis iam factis.q.xcj.nu.1.4.285.& 286
Executoris officium cui Papa commiſit quod de præbẽda prouideat ei,cui canonicatũ contulit, non expirat morte Papæ.q.ead.nu.3. 246. 285
Expenſæ quæ fiunt cauſa fructuum,deducũtur ex decima papali.q.lxij.nu.14. 189
Expenſas ſoluere promittens, tenetur ad ſolitas non inſolitas.q.lxvj.nu. 246.&205
Expenſas inſtrumenti vt recuperare poſſit creditor,debet prius requirere creditorẽ extraiudicialiter ad ſoluendũ. q.lxxvij.nu.3. 236
Extinctio penſionis cum per eam vẽdicatur libertas beneficij eſt fauorabilis. q. xcix. nu.4. 315
Extẽſio an fiat in exorbitãtibus ex idẽtitate rationis,etiã in pœnalibus.q. lxxxvj.nu. 9. 11.13.272.

F

Facultas diſpenſandi conceſſa epiſcopo, latè interpretatur.q.xviij.nu.4. 51
Facultas conferendi beneficia qualitercunque vacãtia, non comprehendit reſeruata. q. xxviij.nu.17. 84
Facultas cõferendi alicui conceſſa de beneficiis, an etiam de curatis intelligatur.quęſt. xxviij.nu.20. 85
Falſa cauſa dans cauſam conceſſioni,etiam ſi de corpore conſtet, vitiat gratiã.q. xxij. nu.9. 63
Feudo non priuantur filij ex delicto patris eo mortuo.q. lxxiiij.nu.4. 29
Feudum conceſſum alicui pro ſe & hæredibus ſuis quibuſcunque,an dicatur eſſe hæreditarium,vel tranſeat ad hæredes etiã extraneos. q.xix. num.3.pag.70.& q.xxviij. nume.13. 83
Feudũ per ingreſſum religionis an tranſeat in monaſterium vel vacet. quæſtio. lvij. nu.4. 170
Feudum dari poteſt in dotem vltra vitã dantis conſentiente domino feudi.q.lxxix.nume.4. 245
Fideiuſſor promittens principalem ſuum quandocunque præſentare, an teneatur illũ præſentare poſt ſententiam. q.xix.num.3.pag.70.q.xxviij. num.14.pag.107.q. xcvij.nume.4. 300
Fideiuſſor ſuccedẽs creditori cui pro alio ſoluere promiſit liberatur.q.xlix.nu.3. 185.139
Fideiuſſor ſuccedens principali debitori conuenitur vt hæres principalis debitoris.ea. q.nu.4. 159
Filius ſicuti beneficiũ patris habe

habere no poteſt ita erit ecõ uerſo.q.lxxxvj.nu.10. 271
Fructus beneficiorum præſumuntur ſufficientes pro vita & ſuſtentatione duorũ.q.ix. nu.10. 29
Fructus beneficij percipere non debet clericus officium non dicens.q.xxx.nu.1. 116
Fructus qui percipit & pẽſionem nõ ſoluit,tenetur ad illius ſolutionem.q.xxxix. nume.7. 91
Fructus beneficij vel mẽſæ ſu per quibus eſt reſeruata pen ſio,an ſint pro penſione obligati.q.lj.nu.4. 145
Fructus percepti ex beneficio poſt obitũ locatoris, debentur ſucceſſori in prælatura. q.liij.nu.1. 156
Fructus quãdo cẽſeantur appoſiti cauſa taxationis vel demonſtrationis & ſi cauſa taxationis ſunt appoſiti illis nõ perceptis,nihil debetur ſi cauſa demonſtrationis diſpoſitionem non reſtringunt.q. lxij.nu.1.& ſeq. 184
Fructus beneficij ſua culpa nõ percipiens penſionẽ ſoluere tenebitur.q.lxiiij.nu.8. 201
Fructus eccleſiæ ſunt deputati ſeu deſeruiunt pro oneribus totius anni.q.lxxij.nu.1. 221
Fructus beneficij pẽſionarius ſine labore mãducat.q. xcvj. nu.7. 304
Fructus percipiendos ex præbenda vel beneficio an emere vel vendere liceat abſque ſimonia ſimpliciter vel ad tempus.q.lxxxvij.num.1. 4.7. 348.349.& 350. 274.& 275

G

Geminatio quid & quando operetur diuerſis caſibus, vide remiſſiuè q.vlti. nu.5. 316
Geminatio verborũ maiorẽ vim & expreſſionẽ habet, & in reſcripto habet vim motus proprij & clauſulæ ex certa ſcientia & non obſtante. q.xcvij.nu.5.& ſeq. 307
Gratia enim ex tẽpore datæ initium ſumit, ideò reſeruatio penſionis facta alicui tanquã clerico, qui erat merus laicus non valet, licet poſtea efficeretur clericus:quia tempus datæ inſpici debet, & habilitas ſuperueniẽs nihil operatur.q.xxij.nu.16. 64
Gratia motu proprio cõceſſa amplè, & fauorabiliter eſt intelligenda.q.xxvij.nu.6. 78
Gratia Papæ nõ poteſt probari niſi per literas, quia literæ ſunt de ſubſtãtia probationis gratiæ non autẽ de ipſius eſſentia; quia vidimus quòd licet Papa moriatur ante cõfectionẽ literarũ, gratia non expirat.q.xxxiiij.nu.1. 97
Gratia & priuilegium valent abſque ſcriptura:quia ſtatim quòd Papa dicit ſint, gratia

eſt perefecta.q.ea.nu.3. 98
Gratiā Papa faciēs alicui motu proprio an cenſetur velle vti poteſtate abſoluta.quęſt. xxxvij.nu.14. 1'7
Gratiā impetrans pauper clericus in forma communi vel pauperū, an teneatur facere mentionē de pēſione quam à laico ſeu quocūque titulo vel ratione percipiat. quæſt. lxvij.nu.5.7. 208.& 209
Gratiæ Papales æquiparātur diſpoſitionibus teſtatorū, & nō vitiantur ex temporis anguſtia.q.xxvij.nu. 5. 78
Gratiæ alicui conceſſæ per Papam ex certa ſcientia vel de plenitudine poteſtatis nihil opponi poteſt.q. xxxvij.nume.5. 15
Gratiæ papales æquiparātur diſpoſitionibus vltimarū voluntatū.q.lxxxiij.nu.10. 259

H

HÆres prælati defuncti tenetur ad penſiones p eum ante tempus perceptas ſucceſſori. quæſtio. lxxxviij. nu.2. 277
Hypotheca reſultat quando epiſcopus cōſtituit ſeu reſeruat penſionem pro alimētis. q.lj.nu.11. 148
Hypotheca an inducatur in aliis annuis præſtationibus, præterquàm in alimentis.q. ea.nu. 3. 148

I

ILlegitime natus ſine diſpēſatione ad ordines & beneficia promoueri non poteſt.q.xvj.nu.1. 44
Illegitime natus eſt capax iuriſpatronatus ex quocūque titulo legati vel donationis, ceu ſi in hæreditate vel vniuerſitate ſuccedat in qua ſit ius patronatus.q.ea.nu.2. 4
Illegitime nati ſunt incapaces penſionū ſine diſpenſatione qa ſunt odibiles Legibus & Canonibus,nec includūtur ī diſpoſitione legali quātum ad eorū cōmodum & honorem.q.ead.nu.3.& ſeq. 45
Illegitime nati, an ſuccedāt ī feudo,vel in emphiteuſim eccleſiaſticam,etiam ſi ſint legitimati.q.ea.nu.5.6. 45
Illegitimus diſpēſatur per epiſcopū ad maiores ordines & beneficium ſimplex necnon prælaturam & rectoriā quæ non cadat in dignitatem,per Papā verò ad maiores ordines & ad curatū.q.xvij.nu.1. & ſeq. 49
Illegitimus nō eſt capax pēſionis & feudi ſiue emphiteuſis eccleſiaſticæ ſine diſpēſatiōe. q.xcix.nu.2.11. 314.&3.8
Impetrans beneficiū tenetur facere mentionem de beneficio quod habet in ſpe tantū. q.xciiij.nu.13. 299
Inferior de geſtis p ſuperiorem

rem inualidis an ſe impedire poſſit.q.lxx.nu.1. 136
Inſtitutio hęredis facta à teſtatore de aliquo vti filio, cum tamẽ nõ eſſet teſtatoris fili', an valeat. q.xxij.nume. 9. 63
Intimatio literarũ in cauſa reſeruationis penſionis debet per notarium fieri. q. lxxvij. nu.21.pag.311.& ipſis intimatis quando per procuratorẽ cõſenſit & nõ ante, pœnã excommunicationis ſiue priuationis incurrit ob nõ ſolutionem.q.lxxxiiij.nu.2. 261
Iudex non poteſt eſſe ille qui eſt ſentẽtia excõmunicationis innodatus.q.xiiij.nu.2. 40
Iudex nõ petẽti officiũ ſuum impartiri non tenetur.q.lxxvij.nu.12. 240
Iurare non poteſt excommunicatus ad ſui commodũ, qa ſacra tangere & ingredi illi non licet.q.xviij. nu.7. 52
Iuriſdictio executoris gratiæ nõ expirat licet pronũtiet ſe nõ executorẽ, ſecus tamẽ eſt in delegato.q.xcj.nu.6. 287
Iuriſdictio dum deducitur in eſſe eſt odioſa, in eſſe autem deducta eſt fauorabilis. quæ. xcvj.nu.10. 305
Iuriſpatronatus meretrix eſt capax.q.xvj.nu.6. 46
Ius patronatus ſpectãs clerico ratione ſui patrimonij, eſt laicalis.q.xxiiij.nu.2. 71
Iuſpatronatus an tranſeat in monaſteriũ ſi patronus religionem ingrediatur. q. lvij. nu.5. 170
Iuſpatronatus non poteſt de vno in alium trãsferri accepta pecunia & quare. q.xcix. nu.16. 404

L

Laicus ex priuilegio Papæ an poſſit obtinere & cõferre beneficia eccleſiaſtica. q.xxij.nu. 4. 59
Laico aliquãdo reſeruatur pẽſio ex nunc prout ex tunc, cũ primum clericali charactere inſignitus fuerit.q.xiij. nu.4. 39
Laico pauperi an aſſignari poſſint decimæ ad eccleſiam ſpectantes in eleemoſynã, & prębenda à canonicatu ſeparata.q.xxj.nu.2.3. 58
Laicus faciẽs ſe clericum cum non ſit puniri debet iudicis arbitrio.q.xxij.nu.11. 63
Laicus de ſui natura non eſt capax beneficij, ideò ſi recipiatur in canonicũ talis receptio non valet.q.ea.nu.17. 65
Legatus de latere cum ea poſſit in prouincia ſibi cõmiſſa quæ poteſt epiſcopus in ſua diœceſi, dubium nõ videtur quòd beneficia infra limites ſuæ legationis conferre poſſit, & ꝙ in conferẽdo habeat ordinariam iuriſdictionem. q.vj.nu.18. 18
Legatus Papę an pẽſionẽ ſup fruct

fructibus beneficiorũ reſeruare poſſit.ead.q.nu. 11.12.17 & 19.
Legati cardinalis de latere iuriſdictio circa collationẽ beneficiorum quę ſit.eadem q. nume. eod. 19
Legatus natus, an virtute ſuæ legationis beneficia cõferre, & penſiones ſuper beneficiorũ fructibus reſeruare poſſit.q.vj.num.23. 11
Legatus miſſus habẽs tantam autoritatem in conferẽdo & reſeruãdo penſionem, an illam excedere poſſit.q. eadẽ. nume.eod. 21
Legatus in caſibus in quibus penſionem conſtituere poſſit an illã in quantitate vel quota aſſignare debeat. q. eadẽ, nume.eod. 21
Legatus ſine conſenſu penſionem aſſignare non poteſt in caſibus ſibi permiſſis. q.x. nume.2. 31
Legatum nõ vitiatur ex temporis anguſtia, intra quod nõ poteſt adimpleri. q. xxviij. nume.3. 77
Legatum quãdo probari poteſt per duos teſtes eodẽ modo illius reuocatio probari poterit.q.xlv.nume.1. 123
Legatũ annuum factum diuiti, nõ cẽſetur factum in cauſam alimentorum. quæſt. lj. nume.14. 148
Legatum alimentorũ ſiue diuiti ſiue pauperi factum, cẽſetur factũ in cauſam piam. q.ead.nume.16.pag.197. & q. xcvj.nu.5. 148.& 303
Legatum annuum nõ præſcribitur per annos triginta, niſi primo anno, quia legata annua tot ſunt quot ſunt anni. q.lxxxiij. nu.2.4. 256
Legitimatus ad omnia beneficia cũ cura & ſine cura etiã ad feuda legitimatus videtur.q. lxxxvj. nu.4. 269
Lex licet facta fuerit ad bonũ publicum nõ priuatum commodum attamen non omnis lex dicitur eſſe principaliter ad publicam vtilitatem ædita, cum ſæpiſſimè priuatam vtilitatem cõcernat, cui partes renunciare poſſunt. q. vj. nume.15. 17
Lex vel ſtatutum dans facultatem cognoſcendi de cauſis quibuſcũque tunc nulla cauſa cenſetur excepta vel exclu ſa.q.xxviij.nu. 15. 84
Libello inepto cui aliàs non erat reſpõdẽdum ſi quis ſub excõmunicationis pœna cogatur reſpondere, an excuſetur quia id fecit metu cenſurarum.q.xxxvj.nu.3. 109
Licentia ſuperioris an ſit neceſſaria in caſſatione ſeu extinctione penſionis in perpetuum vel ad tempus. q. xlv. nu.9. 110
Literæ reſeruationis pẽſionis ſine conſenſu illã ſoluere habentis, expediri non poſſunt
ſtante

ſtante regula Cancellariæ. q.x.nu.7. 32
Literæ reſeruationis pẽſionis in multis de ſtilo curiæ regulantur vti beneficiales, quæ per ſurreptionẽ vitiãtur ipſo iure.q.xxij.nu.6.pag.81. & q.vlt.nu.13. 414
Literarũ expeditio eſt introducta de iure poſitiuo. q. xxxiiij.nu.8. 100
Literarũ expeditio nõ eſt neceſſaria,niſi ad gratiæ probationem.q.xl.nu.3. 114
Literarũ reſeruationis pẽſionis intimatio fieri debet per notarium.q.lxxvij.nu.21. 243
Litis conteſtatio inualida non interrumpit præſcriptionẽ. q.xxix.nu.9. 90
Litis cõteſtatio an requiratur vel ſit neceſſaria in cauſis pẽſionum dotis & ſpolij beneficiorum.q.lxxj.nume.1.3.6. 226
Litis cõteſtatio requiritur ad conſtituendum aliquem in mora.q.lxxvij.nu.2. 236
Locãs prælatus poſſeſſionem eccleſiæ,& accipiẽs anticipatam ſolutionẽ, an ſucceſſori præiudicet.q.lxxxviij.num.1. 277.

M

Mandatum Papę, q̃ prouideatur alicui de beneficio ſpectante ad præſentationem quorumcũque,nõ intelligitur de beneficiis ſpectantibus ad laicorũ pręſentationem.q.xix.nu.7. 55
Mandatũ Papę de prouidendo de beneficiis eccleſiaſticis quibuſcũq;, an poterit vigore talis mandati executor de beneficio curato aut in penſione prouidere.q. xxviij. nu.8.15.16. 82
Mãdatum regulariter finitur morte mandantis : ſinautem eſt annexum actui irreuocabili morte mandantis nõ expirat.q.xcj.nu.1. 285
Mãdatum an præſumatur habere ille qui penſionem pro alio ſoluit.q.xlviij.nu.1. 313
Mãdatum ex curſu temporis non præſumitur.q.ead.nu.2. 245
Mandatũ an præſumatur habere ille qui actũ geſſit præſente domino vt illius procurator.q.ead.nu.3. 245
Matrimoniũ ſi contrahatur per verba de præſenti, an vacet penſio.q.liiij.nu.6. 161
Mẽtio de actu nullo an ſit facienda in literis ad lites, vel beneficialibus.q.xxix. nu.11. 90
Metum iuſtũ an cauſet timor excõmunicationis. q. xxxvj. nu.1. 108
Menſura in venditione fundi, quando demõſtrationem & quãdo taxationem inducat q.lxij.nu.6. 185
Minori ſeptennio penſio aſſignari

gnari poteſt.q.xiij.nu.4. 39
Minor ingrediens religioné, penſioné nõ amittit niſi adueniente maiori ætate & facta profeſſiõe tacita vel expreſſa.q.lvij.nu.7. 171
Monacho ſicut vſusfructus ei cõcedi poteſt pro ſuis neceſſariis, ita ad eius vitam autoritate Papæ habere poterit. q.xv.nu.1. 42
Motus proprius excludit ſurreptioné impetrationis beneficij ob nõ expreſſioné veri valoris,& facit valere gratiã,non obſtãte ſurreptione. q.ix.num.4.pag.38. & q.xxij. nu.7. 67
Motus proprius nõ operatur in præiudiciũ tertij nec contra præſumptã voluntatem Papæ.q.ix.nu.5.pag.38. & q. xxix.nu.4. 88
Motus proprius nõ operatur vltra intentioné agẽtis, ideò reſeruatio pẽſionis facta alicui tãquàm clerico qui tamẽ erat merus laicus non valet, quia caret defectu intentionis.q.xxij.nu.15. 64
Motu proprio ſi fuerit reſeruata penſio excedẽs medietatem non facta mentione dicti exceſſus.q.ix.nu.4. 27

N

NArratiua literarũ reſeruationis pẽſionis,an ſit ſufficiẽs ad ꝓbandũ ſeruitiũ impenſum,quãdo ex eõeſt conſtituta.q.lxviij.nu.1. 213
Naturales legitimati an ſuccedant in emphiteuſi eccleſiaſtica ſine diſpẽſatione.q.xvj. nu.5. 45
Nobilis nobilitate priuatus ꝓpter delictũ, tenebitũ tamẽ ad onera.q.lxiiij.nu.4. 200
Notarius tenetur pauperi copiam ꝓtocolli gratis dare. q.lxxx.nu.4. 249
Nullitas quãdo patẽs eſt quilibet etiã inferior adiri poteſt.q.lxx.nu.2. 219
Nullitas notoria prçualet etiã ſentẽtiæ ſuper exequutione latæ.q.vlt.num.22. 417

O

OBligata an ſemper cẽſeatur res pro qua præſtatio datur.q.lj.nu.17. 149
Obligatus ad defendendũ,intelligitur obligatus ſi fuerit requiſitus.q.lxxvij.nu.8. 238
Occidere ſi eſt licitum alicui aliquem, an ſit licitum illum verberare.q.xviij.nu.1. 5
Onera beneficio ſeu eccleſiæ incumbentia quæ ſint.quæſt. lxxxviij.nu.6.& q.xcvj.nu.2. 302
Optio non liberat aliquẽ ab onere ſoluendi penſionem quando loco præbendæ aſſignatur ꝑ procuratoré capituli certa portio canonico. q.lxiij.nu.4. 195

Optan

Optandi cõſuetudo quo annorũ ſpacio inducatur quãdo præbendæ ſunt vel non ſunt diſtinctæ corpore q.ea. nu.6.7. 196
Optãdi conſuetudo an locum habeat in beneficiis reſeruatis vel in curia vacantibus.q. ead.nu.9.10. 197
Optio an habeat locũ in prębendis quæ vacant per permutationem.q.ea.nu.14. 197

P

PActũ vel expreſſio mentis de reſignando beneficium ad fauorẽ alicuius inducit ſimoniam & peccatũ, ſi fiat corã ordinatio. q. iiij. nu.3. 8
Pactum inter epiſcopũ & ſuũ familiarem de dãdo ſibi certo ſalario, donec ei prouiſũ fuerit de beneficio, valet. q. xxv.nu.4. 73
Papa cum ſit dominus beneficiorum.q.v.num.1.pag. 8.an penſionem ſuper fructibus beneficij ſine cauſa aſſignare poſſit:regulariter tamen illã non aſſignat nec imponit. q. j.nu. 4. pag.9.nec poteſt imponere de ordinaria poteſtate.q.xxix.nu.3. 87
Papa ex quib⁹ cauſis regulariter moueatur ad conſtituendum ſeu aſſignãdum penſiones ſup fructibus beneficiorum.q.j.nu.4. 2
Papa Euariſtus titulos in vrbe presbyteris diuiſit,& diaconos in ordinẽ redegit.q.ij. nu.2. 5
Papa cũ habeat plenitudinem poteſtatis põt ſupra ius etiã ſine cauſa in his quæ ſunt de iure poſitiuo.q.vj.nu.8.9. 15
Papa licet regulariter pẽſiões ſuper fructibus beneficiorũ ſine cauſa nõ imponat attamen cũ ſit dominus beneficiorum,& de illorum fructibus ad libitũ diſponat,dicẽdum eſt quòd id facere poſſit.q.vj.nu.6.7. 14
Papa an præſumatur quòd ſit motus ex iuſta & rationabili cauſa diſpenſando aut aliud faciẽdo cõtra diſpoſitionem iuris poſitiui.q.ead.nu.12. 16
Papa an poſſit diſpẽſando tollere actionem.q.ea.nu.14. 16
Papa ſolo verbo poteſt aliquẽ pronuntiare ſacerdotẽ. q.viij.nu.3. 25
Papa cũ ſit ſupra cõciliũ conſtitutiones cõcilij tollere poteſt.ead.q.nu.5.6. 25
Papa an ſine cõſenſu rectoris poſſit pẽſionẽ imponere. q. x.nu.3. 31
Papa in rebus eccleſiaſticis diſponere põt quomodo vult etiã ſine cauſa& ad ſui libitũ priuare quẽ beneficio ſuo & epiſcopũ deponere, nõ autẽ omnes.q.x.nu.4.6.7. 32
Papa põt aliqua bona eccleſiæ donare & præſumit iuſta

cauſa motus ac immunitatẽ vni eccleſiæ contra aliã concedere etiam ſine cauſa.q.x. nu.3.6. 31.& 32
Papa reſcribens contra legem habentẽ clauſulam derrogatoriam non ſufficit quod dicat ex certa ſciẽtia,ſed reqritur quòd expreſſe illi deroget.q.x.nu.11. 34
Papa quando ordinariẽ procedit,ius ſeruare debet. q.x. nu.13. 34
Papa poteſt aſſignare penſionem vni monaſterio vel eccleſiæ perpetuam ſuper fructibus alterius eccleſiæ,quãdo facultates illius illud onus ferre cõmodè poſſunt. q.xij. nu.1. 37
Papa promouẽs ſcienter indignum inhabilem ſeu incapacem, vtputa ſpuriũ homicidam vel apoſtatam, an videatur ſecum diſpenſare. q.xvj. nu.12.13. 47
Papa an poſſit priuilegiare laicũ ad beneficia eccleſiaſtica obtinenda & conferenda. q. xxj.nu.4. 59
Papa licet in beneficiis habeat plenitudinẽ poteſtatis, nõ tamen præſumitur velle grauare eccleſiã ſemel grauatã vna penſione alia & ſic ſecunda penſione.q.xxix.nu. 2. 87
Papa licet regulariter procedere & ſententiare nõ poſſit contra nõ citatum, maximè quando procedit vti vniuerſalis ordinarius: attamen in beneficialibus in quibus habet plenariã poteſtatẽ inſtituit & ordinat pro libito voluntatis.q.xxxvij.nu.3.6. 112. & 113
Papa poteſt præiudicare laico ſibi aliàs nõ ſubdito in iure patronatu & pręſentãdi,etiã ſine interuẽtu illius aut citatione.q.xxxvij.nu.12. 16
Papa nõ cẽſetur vti velle plenitudine poteſtatis niſi expreſſe appareat.q.ead.nu.13. 116
Papa vbi manũ appoſuit ceſſat autoritas ordinarij & legati.q.lxix.nu.1. 215
Papæ voluntas pro ratione in beneficialibus habetur,cum in illis habeat plenitudinem poteſtatis,ideò omnia beneficia dicuntur eſſe manualia, & ad eius nutũ amouibilia. q.vj.nu.10. 14
Papæ diſpẽſatio cõtra ius poſitiuum fundatum ſuper bono publico,vel ex affectione carnali,an tueatur diſpẽſatũ in conſcientia.ead.q.num.15. 17 26
Papa etiam ſine cauſa poteſt imponere penſionem ſuper fructibus beneficiorũ de poteſtatis plenitudine.q. vj.nu. 17. pagina 28. q.lxxxv. nu. 2. 263
Patroni cõſenſus an requiratur in alienatiõe rerũ eccleſiæ

ſiæ patronatæ. quæſtio. xxiij. num. 9. 68
Patroni præiudicium eſt conſiderabile circa ius præſentā di. q. ead. num. 11. 69
Patroni conſenſus an requiratur qnando certa portio extrahitur ex redditibus eccleſiæ patronatæ, & aſſignatur alicui clerico in titulum perpetui beneficij. eadem q. numero 13. 70
Patrono inopi competit actio cōtra eccleſiam patronatam pro alimentis. ead. q. nu. 2. 66
Patronus an poſſit grauare eccleſiam à ſe fundatam tempore fundationis. q. vj. numero 25. 22
Pauper qs dicatur & qualiter paupertas probetur. q. lxxx. numero 9. 250
Paupertas à ſolutione expenſarum & collectæ, necnō emphiteutā à ſolutione canonis & non appellantem excuſat. q. ead. nu. 1. & ſeq. 249
Paupertas excuſat matrē quæ nō reddidit rationem tutelæ, antequàm tranſiret ad ſecūda vota. q. ead. nu. 7. 250
Pauper per clauſulam quidā alij, non venit. q. ead. nu. 2. 319
Paupertas excuſat appellantē. q. ead. num. 5. 249
Penſio de qua in præſenti tractatu qualiter diffiniatur. q. j. numero 1. 1
Penſio in quātitate vel quota etiam ſine cauſa per Papam vt ſibi magis placet conſtitui poteſt, per legatum tamē vel epiſcopum in caſibus permiſſis in quota tantum & cum cauſa aſſignari debet. q. j. numero 3. 4. pagi. 9. & q. viij numero 1. 24
Penſio regulariter extinguitur mortuo penſionario ſicut vſusfructus morte vſufructuarij. q. j. nu. 5. pag. 11. & q. xij. numero 1. 4. & 31
Penſio vnde dicatur. q. j. numero 8. 4
Penſio à ſummis romanis pōtificibus ex cauſa rationabili fuit introducta. q. ij. nu. 3. 5
Penſio aliquādo datur in titulum beneficij aliquādo pro commodo temporali. q. iij numero 1. 2. 6
Penſio quæ datur in titulū aut ex cauſa oneroſa aut lucratiua aſſignatur. q. iij. nu. 3. 4. 13
Penſio conſtitui poteſt per patronum in fundatione eccleſiæ vel beneficij. ead. q. nu. 5. pag. 12. ſoluendā ſibi vel alteri eccleſiæ de cōſenſu etiam. q. vj. num. 25. 22
Penſio dāda ex redditibus beneficij debet eſſe talis quòd rectori beneficij tantum remaneat vnde cōmodè ſuſtentari poſſit. q. iiij. nu. 1. pag. 13. & tūc dicitur honeſta & tolerabilis. q. ix. in princ. 26
Penſio ex cauſa ceſſionis iuris litis & cauſæ. necnō reſignationis beneficij licitè reſer-

uatur.ead.q.num.2. 16

Penſio ſuper fructibus epiſcopatuũ & monaſteriorũ quomodo reſeruetur.ead quæſt. numero 3. 27

Penſio quæ in fraudẽ canonis ſeu ſine autoritate ſuperioris eſt impoſita illicita reputatur quia penſio partium conſenſu imponi non poteſt. q. v. in princip. 10

Penſio ſi eſt adeò exceſſiua quòd rector beneficij ex reſiduo fructuum ſuſtentari non poſſit, illicita eſt cenſenda. ead.q.num.2. 10

Pẽſio illicita dicetur ſi eſt adhibita expreſſa pactio quòd reſignãti reſeruetur, idẽ eſſet ſi poſt modum redditibus ecclesiæ diminutis, cœpit eſſe oneroſa, vel ſi ex falſa cauſa fuit impoſita.q. v. nu. 3.4.5. 18.& 19 10

Penſio ſuper fructibus & ſic bonis & iure temporali eccleſiæ reſeruatur, ideò dicitur eſſe quid temporale quia poteſt cadere etiam in laicum. q.vij.num.2 23

Penſio & cenſus ſunt diuerſa. ead.q.num.3. 23

Penſionem in quantitate vel quota prout ſibi magis placet aſſignare poteſt Papa. q. ix.num.7. 27

Penſio in quãta quantitate reſeruata fuerit mentio ſpecifica in literis eſt habenda.q.ix. num.1. 26

Penſio aſcendens ad maiorem partem fructuum, quàm in literis ſit expreſſum, an valeat talis reſeruatio:& quid ſi motu proprio.eadem q.nume. 3 & ſeq. 27

Penſio ex præſumpta volũtate Papæ eſt quòd non excedat tertiã partem fructuũ beneficij grauati.ead.q.nu.6. 27

Penſio ſi fuerit aſſignata Cardinali nulla facta mentione quòd tertiam partẽ exceſſerit vel excedat an valeat. q. ix.num.7. 27

Penſio aſignata per Papã motu proprio & ex certa ſcientia ſine cõſenſu rectoris, an valeat ſi nõ derogetur regulæ de præſtando conſenſu.q. x.numero 9. 35

Penſiõ nõ vacat per mortẽ pẽſionarij, ſed extinguitur & finitur ſicuti vſusfructus morte vſufructuarij.q.xij.nu.1. 37

Penſio de vna in aliam perſonam transferri nõ poteſt, niſi Papa ius transferendi illam conceſſiſſet.q.xij.nu.2. 38

Penſio cum nihil habeat ſpiritualitatis etiã pueris aſſignari poteſt.q.xiij.num.4. 39

Penſio an religioſo aſſignari poſſit.q.xv.in princ. 42

Penſio licet ſit quid profanũ nil habẽs ſpiritualitatis, quia cadere poteſt in merum laicum, an reſeruari poſſit illegitimo ſine diſpenſatione. q. xvj.num.1. 44

Penſio ſi fuerit reſeruata illegitimo ſciẽter per Papam, an videatur ſecũ diſpẽſare vt defectu nõ obſtãte illã percipere poſſit. q. xvj. nu. 11. 42
Penſio an imponi poſſit ſuper fructibus beneficij quod eſt de iure patronatus ſine cõſenſu patroni. q. xxiij. nu. 8. 37
Penſio ſub cõditione an reſeruari poſſit donec adeptus fuerit beneficiũ. q. xxv. nu. 1. 53
Pẽſio an permutari poſſit cũ beneficio eccleſiaſtico quando datur in titulũ. q. xxxiij. num. 2. 55
Penſio an peti & exigi poſſit ſalua cõſcientia literis deſuper non expeditis, cum literæ Papæ de eſſentia gratiæ non ſint, ſed ad illius probatiõnẽ tantũ requirantur. q. xxxiiij. num. 1. 5. 97. & 99
Penſio primo impoſita ſi erat nulla an de ea fieri debeat mẽtio in aſſignatione ſecundæ. q. xxix. num. 7. 89
Penſio an faciat incõpatibile ſub eod. tecto. q. xxxij. nu. 1. 94
Penſio nõ ſoluta per prædeceſſore an poſſit exigi à ſucceſſore vel ab hæredibus prædeceſſoris. q. xxix. in prin. 19
Penſio collecta & cenſus ſunt onera realia. q. xxxix. num. 5. pag. 151. & q. xliij. num. 2. 177
Penſio impoſita ſuper fructibus beneficij ſi ſit exceſſiua poteſt reduci ad cõuenietẽm quantitatẽ, & quãdo dicatur exceſſiua. q. xxxv. nu. 1. 106
Penſio ſuper fructibus beneficiorum excommunicato reſeruari non poteſt. q. x x x v j. numero 5. 10
Pẽſio an ſolui debeat per ſucceſſorẽ in beneficio ſi de eo in literis reſeruationis nõ fuit facta mentio, & aliter nõ apparet de voluntate cõcedentis. q. xliiij. in princ. & num. 3. & ſeq. 113
Penſio ad hoc vt ſit licita, requiritur quòd conſtituatur de voluntate Papæ ſeu alterius ad id autoritatẽ habẽtis & quòd ex cauſa fiat & de cõſenſu rectoris grauati. quæſt. xxxiiij. num. 9. 10
Penſio debet offerri penſionario & hoc ſufficit ad euitandam pœnã. quæſt. lxxvij numero 19. 242
Penſio ſi ſit impoſita inter priuatos ſuper aliquo fundo, tertius poſſeſſor illius fundi perſonali actione non tenebitur q. xliiij. num. 1. 121
Penſio aſſignata alicui ſuper fructibus beneficij pro alimẽtis obligat etiã ſucceſſorem, licet de eo nihil fuerit dictũ. q. ead. num. 2. 121
Penſio ſimpliciter vel pro alimentis reſeruata an in perpetuũm vel ad tempus remitti vel extingui poſſit ſine ſuperioris licentia. q. xlv. in prin. & num. 9. 124 & 127
Penſio an remaneat apud penſiona

ſionarium qui cõſecutus fuit beneficiũ ſuper quo ſibi erat aſſignata penſio ſi illud dimittat.q.xlix.num.6. 139

Penſio alicui aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij, an cenſeatur extincta ſi pẽſionarius aliquod aliud beneficium conſequatur.quæſt.l.in princip. 142

Penſio an & quando videatur cedere in cauſam alimentorum. quæſt. lj. numro. 2. 20. 19..& 199. 145 & 150

Penſio ſimpliciter alicui aſſignata, an cenſeatur data pro alimentis.q.lj.numero 12. 20. 196.& 199. 148 & 150

Pẽſio decurſa ſi petatur qualiter ſit agendũ. q. lj. numero 29. 152

Penſionarij ætas & valitudo conſiderantur in extinctione penſionis.q.lj.num.22. 151

Penſio non eſt eccleſiaſticum beneficium, ſed quid profanum, ideò etiam laico aſſignari poteſt. quæſt. lij. numero 2.3. 154

Penſio cuius fructus erant in totum vel pro parte percepti an debeantur hæredibus penſionarij defuncti ante tempus deſtinatæ ſolutionis, ſaltem pro rata fructuũ perceptorum.q.lij.num.3. 154

Penſio aſſignata laico pro ſeruitio temporali vel propter eius benemerita non expirat per contractum matrimonij. q.liij.num.1. 159

Penſio data propter benemerita, vel propter ſeruitiũ temporale, an reuocari poſſit per ſucceſſorem.quæſtio.eadem, numero 2. 160

Pẽſio aſſignata clerico in minoribus conſtituto ex cauſa reſignationis vel in titulum beneficij, an vacet per cõtractum matrimonij. q.eadem, num 3.4.5. 260

Penſio aſſignata clerico conſtituto an vacet per contractum matrimonij. q. eadem, numero 5. 161

Penſio & beneficium non vacant per ſponſalia de futuro. q.ead.num.7. 162

Penſio an extinguatur ſi matrimonium nõ tenuit. q.ead. numero 9. 214.163

Pẽſio licet regulariter per militiam non perdatur, attamẽ ſi in titulum benficij fuerit aſſignata extinguitur. q. lv. numero 4.5. 166

Penſio aſſignata pro ſeruitio impẽſo vel impendendo, aut ex cauſa reſignationis, an vacet vel extinguatur per promotionem in epiſco pũ.q.lvj. numero 1.2. 167

Penſio an vacet per promotionem in abbatem. q. lvj. numero 5. 167

Pẽſio vſufructui comparatur. q.lvij.nu.1. 116

Penſio quo caſu vacet vel extinguatur quando minor vel maior

maior annorum quatuordecim religionem ingreditur. q.lvij.num.7.8. 171
Penſio æquiparatur contractibus profanis.quæſtione.lviij. numero 5. 176
Pẽſio debet ſolui ĩ anno vbertatis pro anno ſterilitatis preterito.q.lxij.num.7. 186
Penſio ſoluenda eſt à rectore beneficij qui ſua culpa fructus non percepit, & ſi ſuper titulo beneficij debetur etiã nullis fructibus perceptis. q. ead.num.9.10. 186
Penſio integra debetur etiam ſi fructus iam collecti per hoſtium violentiã fuerint ſubtracti.q.ead.num.15. 191
Penſio an diminui debeat ſi percepti nõ ſunt ſeu non ſint tot fructus qui aſcendant ad dimidiam partem fructuum. q.ead.num.16.19 190 & 191
Penſio quando conductor eſt deceptus vltra dimidiã iuſti pretij an remitti debeat.ead. q.num.17. 191
Penſio reſeruata ſuper fructibus monaſterij mortuo Abbate vel priore per quẽ ſolui debeat.q.ead.nu.7. 186
Penſio cõſtituta per epiſcopũ cum eius capitulo alicui pro ſeruitio impenſo vel impendendo,an per ſucceſſorem reuocari poſſit. quæſtio lxviij. numero 3. 213
Penſio licet pendeat à beneficio tamẽ nõ eſt beneficiũ ſed quid temporale & profanũ. q.lxxi.num.1.4. 210 & 221
Penſio reſeruata ex certa ſciẽtia Papæ faciẽtis mentionem de regreſſu alterius valet etiã quo ad illum qui regreſſum habet.q.lxxix.nu.5. 248
Penſio non ſoluta per annos triginta an cenſeatur præſcripta.q.lxxxiij.in princ. 254
Pẽſio ſi fuit aſſignata ſuper fructibus beneficij ducatorũ viginti,& tamen per rectorẽ illius decem tantum fuerunt ſoluta an in aliis decem ſit præſcripta. quæſtio. lxxxiij. numero 1. 261
Penſio per ordinarium impoſita ex cauſa cõcordiæ, trãſit ad ſucceſſorem in beneficio. q.lxxxv.num.11. 265
Pẽſio reſeruata per inferiorẽ autoritate ſibi conceſſa à Papa an cenſeatur à Papa reſeruata.q.lxxxv.nu.12. 265
Penſio cum ſit quid profanum in mera temporalitate conſiſtens an licitè redimi poſſit pro certa quantitate,& pro quanta.q. lxxxvij.num. 1. & ſequen. 236
Penſio licet largo modo beneficiũ eſſe videtur,attamẽ non eſt eccleſiaſticũ beneficiũ nec venit appellatione beneficij. q.lxxxvj.nu.1.5. 268 268
Penſio quando de vno in aliũ trãsfertur extinguitur & noua penſio aſſignatur. quæſt. lxxxviij.nu.8. 279

Pĕſio domus ſoluĕda eſt quā do non appoſitū tĕpus extitit in fine anni ceſſante cōſuetudine.q.xciij.nu.3. 293

Penſio quādo dicatur aſſignata loco beneficij.q.xciiij.nume.2. 295

Pĕſio includitur in priuatione beneficiorū facta propter hęreſim, licet aliàs forſan ſententia priuatoria quorūcunque beneficiorum penſiones non comprehendat.q.ea.nu.6.& ſeq. 156

Pĕſio pro alimentis aſſignata etiā quo ad ſui ortū eſt fauorabilis.q.xcvj.nu.4. 303

Penſio largo modo eſt beneficiū ſine ordinis obligatione, & præmium ſine opere, & merces ſine cuſtodia, & quo ad eius ortū eſt odioſa, licet quando eſt iam in eſſe deducta fauorabilis eſſe dicatur. q.ea.nu.1.& ſeq. 302.& 303

Penſio an ſolui debeat iuxta valorĕ ducati auri de camera currentem tempore reſeruationis vel ſolutionis.q.xcviij.in prin. 300

Pĕſio reſeruata in ducatis auri in auro de camera an poſſit ſolui in moneta.q.eadĕ, nu.7. 312

Penſio contractibus profanis æquiparatur, ideò vti debitum pecuniariū per penſionem in totum vel pro parte ſimpliciter vel ad tempus remitti & per rectorĕ beneficij grauati redimi poteſt cū non ſit quid ſpirituale nec ſpirituali annexum.q.xcix. 8.& ſeq. 317

Penſionĕ ſuper fructibus beneficiorum legatus ex munere legationis cōſtituere minimè poteſt.q.vj.nu.22. 20

Penſionem epiſcopus ſine cōſenſu rectoris beneficij non aſſignat.q.x.nu.1. 30

Penſionem mortuo pĕſionario vel eo viuĕte Papa ex certa ſciĕtia alteri reſeruare poteſt etiā ſine conſenſu rectoris beneficij grauati, regula de præſtando conſenſu non obſtante.q.xij.nu.3. 38

Penſionem impoſitā ſuper fructibus beneficij ſi fructus vigore ſentĕtiæ latæ cōtra poſſeſſorem ſint ſequeſtrati qs ſoluet.q.lxxij.nu.1. 212

Penſionĕ nō ſoluĕs rector beneficij, qa fruct' nō percepit vel qa fuit carceratus priuationis pœnam nō incurrit.q. lxxvij.nu.14.& ſeq.240.& 241

Penſionem nō ſoluens rector beneficij ex eo quia nō fuit requiſitus ad illam ſoluendā an cadat in pœnā priuationis.q.ead.in prin. 236

Penſionem nō ſoluens rector beneficij tempore de quo in literis elapſo an ſit ipſo iure priuatus beneficio. quæſtio. lxxviij.in prin. 245

Penſionĕ non ſoluens rector beneficij ob paupertatĕ an

incurrat pœnã priuationis. q.lxxxviij.nu.8. 279
Penſionẽ ſi probet rector beneficij ſoluiſſe, tribus annis proximè decurſis, an præſumatur facta ſolutio reliquorum annorum.quæſt.lxxxj.in prin. 251
Pẽſionẽ ſibi à Papa reſeruatã ſuper fructibus beneficij an pater poſſit ĩ filiũ trãsferre, cum penſio quodãmodo videatur eſſe beneficiũ eccleſiaſticũ.q.lxxxvj.in prin. 266
Penſionẽ ſi cõmittat Papa in partibus aſſignari ſuper fructibus beneficij, & moriatur re in tegra, an talis gratia expiret.q.lxxxvj.in prin. 268
Penſiones præteritas recipiẽs dominus ab emphiteuta, an poſtmodũ contra eũ ad priuationem agere poſſit. q. lxxiij.nu.1. 194
Penſiones præteritas & nõ ſolutas an dñs repetere poterit ab emphiteuta qui fuit priuatus ob non ſolutionem canonis.q.lxxvj.nu.1. 232
Penſionis onus eſt quædã ſeruitus ad ſimilitudinẽ vſusfructus à ſua proprietate ſeparatus.q.vij.in prin. 22
Penſionis reſeruatio etiã motu proprio facta ſine conſenſu grauati regulariter non valet.q.x.nu.8. 33
Pẽſionis reſeruationi præſens in curia cõſentire nõ poteſt per procuratorẽ, quia actus per procuratorem non ſufficit vbi lex alicuius præſentiã requirit.q.xj.nu.1. 35
Pẽſionis annuæ reſeruatio ſuper fructibus beneficij facta excommunicato non valet. q.xiiij.nume.9.pag.55. q.xvj. nu.8. 46
Pẽſionis reſeruatio facta illegitimo nulla quod ſuper eo ſit diſpenſatus mẽtione habita an valeat.q.xx.in prin. 57
Penſionis reſeruatio facta alicui tanquã clerico qui tamẽ erat merus laicus etiã ſi motu ꝓprio fuerit aſſignata an valeat. q. xxij. numero 8. 15. & 62.64
Pẽſionis reſeruatio ſuper fructibus eccleſiæ patronatæ, an valeat nulla de iuris patronatu huiuſmodi mẽtione habita ſi fuerit laicorũ, vel clericorum, aut clericorum, & laicorum ſimul, ſeu mixtim.q. xxiiij.nu.1.4. 70.&71
Pẽſionis annuæ reſeruatio etiã motu ꝓprio facta cuius pars ſolui debet intra certũ terminũ, intra quẽ eſt impoſſibile quod ſoluatur, an ſit nulla ſaltem pro ea parte.q. xxvij.nu.1. 77
Penſionis reſeruatio an valeat nõ facta mentione quod idẽ beneficium ſit alia penſione grauatũ.q.xxix.in prin. 87
Pẽſionis modificatio facta ꝑ Papã, per viã gratiæ citationem non requirit, qa Papa

in beneficialibus contra non citatum procedere poteſt.q. xxxvij.num.'. 122
Penſionis exactio, quomodo fiet in eccleſia vacãte quãdo illius fructus ſunt onerati ad ſolutionem penſionis.q.lxv. numero 1. 365
Penſionis reſeruatio ſuper fructibus beneficij ad quod alteri regreſſus competebat non facta mẽtione dicti regreſſus an valeat.q.lxxix.in prin.246
Penſionis reſeruatio, magis à voluntate papæ quàm contrahentium dependet.q.ead. num.2.pag. 316. & q. lxxxiij. num.9. 256
Penſionis ſolutio fiet iuxta cõſuetudinem quando tempus ſolutionis fiendę non eſt appoſitũ,aliàs illa ceſsãte fiet in fine anni.q.xciij.nu. . 293
Penſiônis debitor quando nõ adeſt cui ſoluat,an offerre vel conſignare penſionem iudici debeat. quæſt. lxxvij. numero :8. 241
Penſionarius an teneatur ad collectã impoſitã ſuper fructibus beneficij penſione grauati.q.xxviij.nu.9. 85
Penſionarius habẽs penſionẽ ſimpliciter non tenetur dicere officiũ, quia pẽſio nil habet ſpiritualitatis, ſed poteſt cadere etiam in merum laicum.q.xxx. numero 4. 92
Penſionarius habet electionẽ cõtra quẽ egat ad decurſam penſionem, vel cõtra beneficij poſſeſſorẽ, vel cõtra præceſſorem vel hæredem prędeceſſoris, ſed potius cõtra poſceſſorẽ beneficij agere debet q.xxxix.nu.11.13. 122
Penſionarius an teneatur pro rata pẽſionis ad ſolutionem charitatiui ſubſidij, vel procurationis ratione viſitationis.q.xxxviij.num.3.pag.147. q.lix. nu.2. 175
Penſionarius agere poteſt cõtra antiquum vel modernũ beneficij poſſeſſorẽ pro penſionibus decurſis tẽpore antiqui poſſeſſoris. q. xliij. numero.5. 118
Penſionarius ſi longo tempore fuit in poſſeſſione exigẽdi penſionẽ, vel ſi poſſeſſio fuerit recens,an agens ſuper ſpolio de titulo docere teneatur.q.xlvij.num.4. 133
Penſionarius ſi ſciuit beneficium oneratũ penſione ſibi debita ad aliũ pertinere & nihilominus de eo ſibi prouideri obtineat,an pẽſio extinguatur.q.xlix.nu.8. 141
Pẽſionarius an poſſit hypothecariam intentare cõtra fructuum præceptorem, aut ſingularem ſucceſſorẽ. quæſt.lj. nume.3.9. 144.& 146
Pẽſionarius vſufructuario cõparatur,extinguitur enim pẽſio morte penſionarij, ſicut vſufructus morte vſufructuarij.q.lij. nume.4. 154

Pen-

Penſionarius qui habet pēſio nem ducatorū ſeptem tatū. de illa decimam ſoluere nō tenetur.q.lix.num.7. 177
Pēſionarius de pēſione ſibi ra tione laborum vel obſequij præſtiti vel præſtādi aſſignata, an decimā ſoluere teneatur.q.ead. nu.8. 177
Penſionarius cui fuit aſſignata penſio exempta à decima an cogatur illam ſoluere, ſi dictū ſit quod priuilegiis nō obſtantibus decima ſoluatur q.ead.num.9. 177
Penſionarius exēptus à ſolutione decimarū,ſi decimam ſimpliciter vel cum proteſtatione ſoluat,an ſibi prȩiudicet.q.lxj.num.4. 182
Penſionarius cui eſt reſeruata pēſio libera ab omni onere,an ad onus inſolitū impoſitū ſuper fructibus beneficij contribuere teneatur.q.lxvj. nume.1. 204
Penſionarius præteritas pēſiones petens vel ſimpliciter ſeu cum poteſtatione recipiens an ſibi in regreſſu ſeu iure regrediendi ad beneficium ob non ſolutionē præiudicet. q. lxxiiij.nu.5.& ſequent. 67
Penſionarius ſi penſionē in alium tranſlulit poſtquàm regreſſuifactus eſt locus,an dictum ius regrediēdi ſimul cū penſione ſit tranſlatū. quæſt. lxxiiij.in princ. 28
Pēſionarius bannitus ex loco deſtinatæ ſolutionis pēſionis an alibi cōuenire poſſit eius debitorē.q.lxxxij.nu.1. 253
Penſionarius ſi recepta pēſione ꝓ tribus futuris annis illā in aliū trāsferat, an rector illā ſoluere pēſionario nouo tenuat.q.lxxxviij.in prin.276
Penſionarius ad onera impoſita reſpectu fructuū pro rata pēſionis teneturniſi liberā & exemptā pēſionē ab omni onere habuerit.q.xc.i pr.283
Peculiū ſeruus habere poteſt ex permiſſione domini tacita vel expreſſa licet ꝓpriū habere nō poſſit.q.xv.nu.1. 42
Pœna impoſita iudici aliquid non faciēti habet locū quādo ceſſauit facere requiſitus. q.lxxvij. num. 4. 237
Pœna priuationis beneficij ob nō ſolutionem penſionis apponitur per Papā de cōſenſu beneficiati.q.ead.nu. 10. 238
Pœna mere legalis, an ſemper monitionem requirat.q.ead num.13. 240
Pœnā excōmunicationis& priuationis beneficiorū incurrit non ſoluēs annatā ſtatuto tempore.q.xxvj.in fine. 75
Pœnā incurrit ille q promiſit aliquē præſentare iudici ſub pœna ſi requiſitus illū nō prȩſentat.q.lxxvij.nu.7. 237
Pœnā an incurrat ille qui pro miſit dare aliquid certa die& non dat.q.ead.num.9. 238
Pœnā priuationis beneficijob

nõ ſolutionẽ penſionis incur rit rector beneficij nõ ſoluẽs die ſtatuta ſine alia interpellatione pẽſionem decurſam tempore ſuo nõ autẽ prædeceſſoris quãdo literæ fuerũt ſibi intimatæ.q.ea.nu.11.20. 239.& 242

Pœnam incurrit non ſoluens cenſum quãdo certa dies apponitur ad illum ſoluendũ. q.ea.nu.11. 239

Pœnã excõmunicationis ſiue priuationis bñficij nõ incurrit quis ob nõ ſolutionẽ penſionis niſi literis ſibi intimatis,quando per procuratorẽ cõceſſit.q.lxxxiiij.nu.1. 261

Pœnæ diuerſæ quãdo prouenĩunt vel occurrunt ex cauſis omnino diuerſis, an ex electione vnius aliæ tollantur.q. lxxvj.nu.1.6. 232.& 233

Permutatio facta ſine cõſenſu patroni de bñficio patronato non valet.q.xxiij.nu.5. 67

Poteſtas declarandi ad hæredem non tranſit.q.lxxvij.nume.24. 244

Præbenda à canonicatu ſeparata an laico aſſignari poſſit.q.xxj.nu.3. 58

Præbẽdæ vbi ſunt indiſtinctæ per optionem,nec præbẽda, nec canonicatus variatur.q. lxiij.nu.3. 195

Prælatus locãs poſſeſſionẽ eccleſiæ,& accipiẽs anticipatã ſolutionẽ ſucceſſori nõ præiudicat.q.lxxxviij.nu.1. 277

Preſentare an poſſit rector eccleſiæ patronatæ clericos ordinãdos ad titulũ ſuæ eccleſiæ.q.xxiij.nu.10. 68

Præſentatus ad aliquod beneficiũ quòd eſt de iure patronatus ſi non vult facere reſidentiã inſtitui nõ debet,imò inſtitutus, & ex minus iuſta cauſa non reſidens, priuãdus eſt appellatione remota. q. xxxj.nu.3. 93

Præſcriptio debiti cõditionalis nõ cedit antequã cõditio veniat.q.lxxxiij.nu.3. 256

Præſcriptio vnica an ſufficiat in annuis legatis, & quid in ſtipulatione annua. q. eadẽ, nu.5. 257

Præſcriptio nulla currit in annis præſtationibus ſiue nil ſiue minus ſoluat de iure canonico. q. lxxxiiij.nu.2. 261

Præſumptio pro aliquo qbus caſibus inducatur vide remiſſiuè.q.ix.nu.12. 30

Priuationis beneficij ob nõ ſolutionẽ penſionis pœna, fauore penſionarij apponitur. q.lxxiij.nu.4. 226

Priuationem beneficij nõ incurrit rector illius ſi penſionẽ non ſoluit,ex eo quia fuit carceribus mãcipatus.q.eſt. lxxv.nu.1. 230

Priuilegiare poteſt Papa penſionariũ ne decimã ſoluere teneatur.q.lix.nu.6. 231

Priuilegiũ clericale eſt de iure diuino.q.xciiij.nu.11. 298

Priuilegiũ clericale an amittat clericus militans & enormibus ſe immiſcẽs ſi monitus non deſiſtat.q.lv.nu.3.166
Priuilegiorũ incapax eſt excõmunicatus,q.xiiij.nu.3. 40
Priuare an poſſit Papa clericum ſuo beneficio ſine cauſa.q.x.nu.11. 34
Probari quãdo aliquid dicatũ incontinenti.q.vlt.nu.29.332
Probatio per iuramẽtũ ſi ſufficiat in cauſis dãnorum datorum quicquid dictam cauſam tangit,an iuramẽto probari poterit.q.lxxj.nu.2. 220
Probari an poſſit ſeruitiũ impẽſum ex eo quod id aſſeratur in literis reſeruationis penſionis.q.lxviij.nu.1. 213
Probare quis teneatur allegãs pẽſionẽ excedere tertiã partem fructuum.q.ix.nu.9. 29
Proceſſus Papę formatus etiã contra ſubditum de plenitudine poteſtatis non valet. q. xxxvij.nu.9. 114
Procurator excõmunicatus in iudicio eſſe nõ poteſt.q.xiiij. nu.3. 40
Proteſtatio facta iudici præceſſori corã ſucceſſore non prodeſt.q.lxxvij.nu.23. 244

R

Reductio pẽſionis ad quãtitatem conuenientem ſi eſt exceſſiua an peti poterit quãdo motu ꝓprio fuit aſſignata.q.ix.nu.6. 27
Reductio pẽſionis an peti poſ ſit per patronũ in eccleſia patronata, ſi penſio eſſet nimis oneroſa.q.xxiij.nu.12. 69
Religionẽ ingreſſus facta profeſſione ꝓ mortuo habetur. q.xcix.nu.12. 318
Renũtiare an poſſit patronus ſiue ſit laicus ſiue clericus iuri patronatui, & relinquere eccleſiã liberã ſine autoritate ſuperioris.q.xlv.nu.8. 126
Regula de exprimendo vero valore non cõprehẽdit Cardinales.q.ix. nu. 7. pag.39.q. lix.nu.14. 178
Regula Cãcellariæ quod gratia nõ ſuffragetur literis non cõfectis quomodo procedat. q.xxxiiij.nu.10. 100
Regula de viginti diebus, an locum habeat in pẽſione. q. lviij.nu.1. 173
Regreſſum habens ad beneficium dicitur ad illud ius habere ſaltem in ſpe. q. lxxix. nu.3.pag.317.q.xciij.num.10. pag.377.q.xcix.nu.5. 316
Regreſſus ob non ſolutionem pẽſionis cauſatur ex pertinacia non ſoluentis penſionem iuxta formã literarũ reſeruationis illius.q.xcix.nu.19. 322
Regreſſus ad beneficiũ ob nõ ſolutionem penſionis quando,& cui reſeruetur.q.ea.nu. 22 322
Reſcriptũ Papæ in beneficialibus cõceſſum in præiudiciũ alicuius

alicuius ex certa ſcientia valet ſine aliqua derogatione, & clauſula non obſtante.q.x. nu.11. 34
Reſcriptũ impetrare non pōt publicè vel occultè excõmunicatus,imo eſt ipſo iure nullum ſi ad lites fuerit impetratum.q.xiiij.nu.2. 40
Reſcriptũ Papę per quod mãdatur alicui tanquã ſcholari Bononienſi prouideri de beneficio in diœceſi Bononiẽſi qui tamẽ erat Paduanus Bononiæ ſtudens an valeat. q. xxij.nu.10. 63
Reſcripta ex intẽtione & mẽte ſcribentis robur accipiũt. q.xxix.nu.5. 88
Reſeruatio pẽſionis aſcendẽs ad maiorẽ partem fructuũ quàm in literis ſit expreſſum an valeat.q.ix.nu.3. 87
Reſidere tenentur clerici in ſuis beneficiis ſiue illa ſint ſimplicia,ſiue curata. q.xxxj. nu.1. 91
Reſignatio beneficij ſalua cõſcientia fieri poteſt in manibus Papę,etiã ſi prius tractaſſet quod ſibi ſolueretur annua pẽſio ſuper illius fructibus.q.iiij.nu.4.pag.16.& q.v. nu.3. 10
Reſignatio beneficij debet eſſe libera, & ſine vlla pactione, autoritate tamẽ ſuperioris licitè fieri poteſt quòd dimittenti beneficiũ detur aliquid tẽporale.q.iiij. nu. 5. 9
Reſignãdi beneficij voluntas ad cõmodum alterius ſimoniam nõ inducit etiam ſi ad actũ progrediatur, dũmodo nõ deueniatur ad actum paciſcendi.q.v.nu.3. 10
Reſignatio facta de beneficio quod eſt de iure patronatus laicorum,ſine eorũ conſenſu an ſit nulla.q.xxiij.nu.4. 67

S

Sententia iudicis nõ vitiatur ſi exequi nõ poteſt intra tempus in ea cõtentum. q.xxvij.nu.4. 77
Sentẽtia lata ꝑ colluſionẽ eſt nulla,quia colluſio eſt de iure prohibita.q.xlij.nu.1.2.116
Sententia lata contra priuilegium an ſit ipſo iure nulla. q.lx.nu.1. 180
Sẽtẽtia priuatiua quorũcũq; beneficiorum comprehẽdit tantum pẽſiones quæ dãtur in titulum.q.xciiij.nu.6.pag. 389.& q.xcvij.nu.10. 391
Sententiæ nullitas ex defectu citationis an ita reſultet in principe, ſicuti in inferiore. q.xxxvij.nu.6.8. 113. & 114
Sequeſtrator deputatus curã habere debet de beneficio, & æquparatur adminiſtratori ſede vacante, ideò videtur quod eligere, & præſentare poteſt,ſi electio & præſentatio ſpectet ad rectorẽ beneficij.q.lxxij.nu.2.& ſeq.22.

Seque

Sequeſtrãdi i' nõ cõpetit ſurrogato ſi actor lata prima ſẽtentia ꝑ ſe antequã decernatur ſequeſtrũ in fauorem ſui ceſſerit.q.lxxiiij.nu.2. 228
Seruus habere põt peculiũ ex ꝑmiſſione domini tacita vel expreſſa,licet propriũ habere non poſſit.q.xv.nu.1. 42
Simonia quid ſit,& an ita cõmittatur in annexis ſpiritualibus ſicuti in ipſis ſpiritualibus.q.xcix.nu.6. 306
Simonia mẽtalis inducitur cogitando vel in mẽtẽ gerẽdo reſignare in fauore certę ꝑſonæ,quæ tamẽ tollitur per pœnitentiam.q.iiij.nu.3. 8
Simonia eſſet ſi pẽſio aſſignaretur ꝑ iure ſpirituali.q. vij. nu.4. 23
Simoniæ vitium inductũ ex cõuentione partiũ ſuꝑ præſtãda pẽſione purgatur accedente voluntate, & conſenſu Papæ.q.vj.nu.8. 15
Simoniã an cõmittat clericus q promiſit maiorẽ pẽſionem ſoluere q̃ fruct' beneficij ferre poſſint.q.xlj.in princ. 116
Solutio debiti vbi niſi per inſtrumentum probari poterit idem erit in probãdo debito.q.xlv.nu.3. 124
Solutio onerum facta per homines immunitatẽ habentes ſimpliciter vel cũ pacto ſeu proteſtatione quòd immunitas ſit ſibi ſalua an eis præiudicet.q.lxj.nu.1. 161
Solutio pẽſionis fiet iuxta cõſuetudinem quãdo tẽpus ſolutionis non eſt appoſitum, aliàs illa ceſſante fiet in fine anni.q.xciiij.nu.1. 293
Solutioni cẽſus quãdo certa dies apponitur tunc non ſoluens pœnã incurrit.q. lxxvij. nu.11. 239
Solutionẽ ꝓbare debet debitor pẽſiõis ad euitãdã pœnã priuationis.q.lxxvj.nu.7. 301
Soluẽdi difficultas excuſat debitorem à pœna & à mora. q.lxxv.nu.3. 231
Spoliatus poſſeſſiõe vel quaſi iuris exigẽdi vel iuriſdictionis quãdo quis dicatur,& an taliter ſpoliato detur remedium poſſeſſoriũ reintegrãdæ.q.xlvij.nu.1. 130
Spoliatus allegans titulũ infectũ quãdo de titulo docere tenetur reſtituẽdus non eſt, ſinautẽ de titulo,&cauſa ſuę poſſeſſionis docere nõ tenebitur,allegans tamẽ titulum ei non nocet licet illud non probet.q.xlvij.nu.6. 133
Spoliatus perceptiõe pẽſionis vnius anni licet alio anno ei penſio ſoluatur agere poteſt de ſpolio pro illo anno.q.ea. nu.8. 134
Spoliatus ſi fuerit ille qui eſt excõmunicat' maiori excõmunicatione reſtitutionẽ petere nõ poteſt.q.xiiij.nu.8. 40
Spoliatus ꝑceptione pẽſionis autoritate iudicis,an reſtitui debeat

debeat.q.xlvij.nu.11. 135
Spoliatus iure exigendi vel quaſi, penſionem ſibi ſolutã à tertio nomine debitoris an agere poſſit de ſpolio.quæſt. xlviij.nu.2. 135
Statutum nõ valet quod ſententia fieri poſſit parte non citata.q.xxxvj.nu.7. 110
Statutum puniens occidẽtem aliquem quouis modo vel qualitercunque an cõprehẽdat homicidiam non doloſum.q.xix.nu.4.pag.7.quæſt. xxviij.nu.15. 84
Statutũ de optãdo facere poteſt epiſcopus in eccleſia quo ad beneficia ad eius collatio nẽ ſpectãtia.q.lxiij.nu.5. 196
Statutum puniẽs iudicem nõ facientem cõdemnationem intelligitur ſi fuit requiſitus. q.lxxvij.nu.5. 237
Statutũ ſi dat facultatẽ cognoſcendi de quibuſcũq; cauſis, nulla cẽſetur excepta & excluſa.q.xcvij.nu.3. 307
Statuto reqrẽti alicuius præſentiã nõſatis fit ſi ille mittat procuratorem.q.xj.nu.2. 36
Sterilitatẽ allegare nõ poſſũt prælati quãdo prǫteritis annis frũctus vberes habuerũt q.lxij.nu.8. 186
Stilus curiǫ facit ius & pro lege ſeruatur.q.xxij.nu.14. 64
Stilus curiæ & mos iudiciorũ ſeruari debet ſicut lex, quia ius facit.q.lviij.nu.2. 173
Stipulatio vitiatur quãdo id quod in ea eſt deductum nõ poteſt tempore in ea appoſito adimpleri.q.xxvij.nu.1.77
Succeſſor in beneficio tenetur ad decimam decurſam & nõ ſolutã ac ad iura epiſcopalia etiam præterita.q.xliij. nu.3. 118
Succeſſor in beneficio an agere poterit ſuper ſpolio ꝑ pẽſione diuſuis prǫdeceſſoribus ſoluta, licet ipſe illã nũquam exegerit.q.xlvij.nu.9. 134
Succeſſor in beneficio tenet ad ſolutionẽ pẽſionis decurſǫ & nõ ſolutǫ per prǫdeceſſorẽ in caſib⁹ in quibus prǫdeceſſor tenebatur. q.xxxix. nu. 10. pag. 153. & q.xliiij. in princip. 117
Succeſſor in beneficio, an teneatur ſoluere pẽſionem ex cõtractu inito ꝑ prædeceſſorem.q.xxxiiij.nu.3. 96
Succeſſor ſingularis rei ſiue fructuũ beneficij,ſuꝑ quibus eſt appoſita annua pẽſio an conueniri poſſit hypothecaria.q.lj.nu.16. 149
Succeſſor in beneficio eſt quaſi hǫres mortui.q.lij.nu.1. 153
Succeſſor in beneficio nõ incurrit pœnam priuationis ſi eius prǫceſſor penſionem nõ ſoluit.q.lxxvij.nu.22. 24
Succeſſor in beneficio quãdo agit ſuper nullitate penſionis an & quãdo detur cõmiſſio ſine clauſula ſolita, ſine retardatiõe ſolutiõis pẽſionis. q.

q.lxxxv.nu.3.& ſeq.263.& 164
Succeſſori nõ prejudicat prelatus locãs poſſeſſionẽ eccleſiæ, & anticipatã ſolutionem accipiens.q.lxxxviij.nu.1.277
Suſpẽſus nõ pcipiẽs fruct⁹ beneficij ſua culpa pẽſionẽ ſoluere tenebit.q.lxiiij.n.8. 201

T

TEmpus datę gratię inſpicitur etiã in reſeruatione penſionis & habilitas ſupueniẽs nihil operatur.q.xxij.nu.16. 64
Tenuta ſi de facto & parte nõ citata fuerit data ſimiliter parte nõ citata reuocari poterit.q.xlv.nu.5. 124
Teſtes tot requirũtur in reuocatione teſtamẽti quot in illius cõfectiõe.q.xlv.nu.1. 224
Teſtis an poſſit eſſe creditor in cauſa ſui debitoris.q.xcix.nu.21. 321
Timor excõmunicationis, vel priuationis beneficij, an excuſet vel inducat iuſtũ metum.q.xxxvj.nu.1.4. 108.& 109
Titulũ ſuæ poſſeſſionis vbi qs docere non tenetur, ſi alleget titulũ & non probet hoc ei nõ nocebit.q.xlv.nu.6. 125
Titulum infeſtum allegãs ſpoliatus quãdo de titulo docere tenetur reſtituendus nõ eſt q.ead.nu.7. 126
Trãſactio fieri nõ poterit ſine iudicis autoritate in penſione pro alimentis aſſignata. q.lj.nu.21. 150
Tranſactio iurata valebit in cauſa pẽſionis ſine autoritate iudicis.q.ead.nu.26. 152
Trãſactio ſuper præteritis alimentis nõ autem futuris valet.ead.q.nu.27. 152
Tributũ quod datur in ſignũ recognitionis dominij non præſcribitur, per triginta annos.q.lxxxiij.nu.1. 255
Tutor vel curator excõmunicatus eſſe non poteſt.q.xxxvj.nu.7. 110

V

VAlorem beneficij verum probare incũbit opponenti.q.ix.nu.12. 30
Valoris expreſſio in beneficia lib introducta eſt p regulas cãcellariæ.q.lxvij.nu.10. 211
Vaſallus ſi cõmiſit aliquid in dominũ ex quo veniat feudo priuandus, ſi dominus viuens nihil oppoſuit ab eius ſucceſſore moleſtari non poterit. q.lxxiiij.nu.3. 218
Vaſallus qui p annos tres cẽſum non ſoluit, quia requiſitus non fuit, an amittat feudum.q.lxxvij nu.1. 136
Vendito frumẽto pro pretio tali tẽpore currẽte, ſi tẽpore ſolutionis fiendæ pretiũ currens erit exceſſiuũ illud an debeatur.q.lxvj.nu.4. 205
Vẽditio facta qd niſi ſtatu.die

pre

pretium ſoluatur res inēpta ſit, ſi vnus nummus deficiat an valeat.q.xcij.nu.11. 291
Verbũ nullatenus quo ad nullitatē actus tātum, importat quātum clauſula decreti irritantis.q.x.nu.10. 33
Verbũ quodcũque denotat & importat omnimodā generalitatē quādo imponitur à lege vel canone. q. xix. nu.2. pag.70.q.xxviij.nu.12. 83
Verbũ quoſcũque cōprehendit etiam eos qui veniunt ex impropria ſignificatione. q. xcvij.nu.2. 307
Verbũ ſuffragetur intelligitur in foro iudiciali. quæſt. xxxiiij.nu.12. 101
Verborum generalitas nō eſt ſufficiēs in actu vbi requiritur ſpecialis mentio. q. xix. nu.5. 54
Verba quęcunq; beneficia,cũ dictio quodcũque importet omnimodā generalitatē, an videantur cōprehēdere pēſionem.q.lxxxvj.nu.2. 268
Verba enuntiatiua geminata an idē operentur ac ſi eſſent diſpoſitiua, cũ verba intelligi debeāt vt aliquid operētur.q.xcvij.nu.9. 301
Verba eo ipſo vel perpetuo priuatus exiſtat, an inducant priuationem.q. lxxviij. nu.2. 245
Volũtas Papæ diſpēſando ſup prohibitis à iure poſitiuo ſuper prohibitis à iure poſitiuo an pro cauſa ſufficiat. q.vj.nu.11. 15
Vnio facta de beneficio patronato ſine patroni cōſenſu an ſit nulla.q.xxiij.nu.7. 68
Vſufructus cōcedi poteſt monacho pro ſuis neceſſariis.q. xv.nu.1. 42
Vſufructus conſolidatur cum proprietate quando vſufructuarius proprietario ſuccedit,ſed facta reſtitutione reſcinditur cōſolidatio. q.xlix. nu.7. 14
Vſufructus nō extinguitur p ingreſſum religionis imo trāſit in monaſterium donec vſufructuarius ingreſſus vixerit fauore religionis. q. lvij. nu.2.9. 169.& 171
Vſufructus quē habet pater in bonis aduētitiis filij,an extinguatur per ingreſſum religionis.q.ea.nu.3. 170
Vſufructuarius tenet ad collectas & onera quæ ratione fructuum imponuntur. q. xxxviij.nu.1. pag.& q.lxxxix. nu.4. 2 8
Vſufructus annuus legatus p annos triginta nō præſcribitur quia plura ſunt legata & in annuis legatis præſcriptio vna nō ſufficit.q.lxxxiij.nu.5. 25

Finis Tabulæ materiarum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

36H

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO - ROMA